

B 114

111
112
113
114

na. diuina com. potentia de qua
scptam e. quia sapientia apit os muti. et
linguas infantium fac disertas. qui et hu
mana. fec. lingua pecudis resonare loq. la.
Legbam eni eum p. ppham durisse. api os
tuum. et ego adimplebo illud. et alibi. qui
inquit i me spauit liberabo eu. et p. rega. e
um qm. cognouit nom. me. u. Nec eni. diffi
do aliq. e. qui sua uolentes ostentare pi
tiam. nram. rph. n. s. sint inerta. quib.
n. meis si beati ieronimi respondebo ser
monib. Legant qui uolunt. qui nolunt
abiciant et uentilent. apices. litteras calu
ment. Magis uia karitate. puocabor ad stu
dium. qm. illoy. detractione et odio detrebor.
Si enim h. parua uia. grate suscepta fuerint.
pietate. domino opitulante. adhuc aliquid
utile laborare. et uix. sanctitati. p. sentare
conabor.

Beat. i. tudine. v. ka. a. a. i. e. s. t. a. s. d. i. u. i. n. a.
felici successu pollesem. p. p. e. t. y.
Laliter conseruare dignetur.
Lex. p. elara. di. totiq. illuminat orbem.
p. patris eterni. p. d. u. t. o. x. p. t. o.
Mysteris plena. e. lectorem. quer. et aptum.
Quis. amare. sciat. mystica. u. ba. dei.
In. q. principu. retinet. hystoria. regum.
Sempe. locu. et. sac. dogmate. plena. micat.
Hic. q. uenti. signatur. functio. regis.
Qui. ex. patribus. natus. missus. in. arua. ruit.
Qui. rex. p. reges. uidet. p. septa. potentia.
Sotat. xps. uerus. ubiq. deus.
Hui. tu. mbru. polles. sacer. induperator.
Qui. regnu. m. tris. dat. t. qui. in. superis.
Huius. amore. t. monit. donu. offero. pactu.

In libis regum. suscipe. mte. p. d.
Hic. sac. dicta. patru. resonat. h. mystic. ordo.
besta. redemptoris. indicat. arte. noua.
Quor. uba. sonent. potis. ex. nomine. nosse.
Qd. p. notatu. pagina. scpta. tenet.
Si. cui. sordescat. opis. h. actio. nostra.
Maiorum. dicta. colligat. uin. uelit.
Tu. q. q. p. pius. t. donat. muna. seruus.
Ne. spnas. sumas. f. rogi. rite. legas.
In. uenies. illic. diuine. famina. legis.
Sectie. enuchiata. sensu. satis.
Celestis. regis. sacramta. pot. r. a. cultu.
Indita. q. tribuunt. d. n. sapna. p. yf.
Rex. te. celestis. regnum. m. reuert. ubiq.
Semp. in. etnum. xps. i. arte. deus. **Cap. i.**
Oeleana. u. uxorib. ei. h. e. anna. r. fenena.
Cantici. ane. qd. cantauit. p. natuitate. samuel.
De. munus. samuelis. in. templo. et. de. ex. **iii**
cessu. filiorum. heli. sacerdotis. **iiii**
Quod. increpat. heli. puer. di. p. scelere. filioy.
suorum. q. n. rite. pat. corripuit. et. de. muta
tione. legis. ueteris. **v**
Pelecitare. heli. et. tota. uocatioe. samuelis.
in. tabnacl. cui. p. di. domini. ea. q. ip. factus.
erat. heli. p. scelere. commisso. **vi**
Prelum. philistin. ten. isrl. in. q. archa. dei.
capta. est. et. due. filii. heli. occ. et. p. ls. israhel.
liticus. fugat. et. heli. defunctus. **vii**
De. lo. quod. philistin. posuerunt. archa. di. et.
simulacru. dagon. p. qd. p. cussit. domini. om.
philisteos. in. postionb. ob. insultatione. **viii**
Qd. philistei. facientes. plastru. nouu. uacci.
fecis. trahunt. remiserunt. archa. beclamesa.
q. rei. mystica. significatione. **ix**
De. lo. qd. samuhel. allocut. e. isrl. ut. relin

querunt baal. n. astaroth et seruiunt dno. et qd illo orante libati sunt nitite a philisteis. nec ult pualuerit illi in dieb' samuel. **x**

Q d samuel duc s filios suos iudices isrl con- stituit qui excesserit qua ppe peccierit regem. **xi** ipseq; saul requirens asinas ad p'ham puenit a quo i regem unctus est

Bellum naas amir onite aduisu iabe galaad que saul isrlitis pugnant pstravit **xii**

De eo qd saul rex constituit ordinauit. **xiii** reitit suu et qd ipse saul i offerendo holoc iustu or- tendit dnm et qd philistei phibuerit arma fabricari in omni isrl **xiiii**

Q d saul dimicatus aduisus philistum uniuerso exercitu induit reuinit. qd ionathas ignoras p gustatione mellis fixit et ob hoc iur p'ab' p'pli a nece libatus est **xv**

De bello qd saul pcepto domini cont' amalech gessit. u. domini offendis p inobedientiam eo qd n' disp'nd' totum amale h. cum omni substantia ppe cupiditate. un' domui. uscum rephavit et p'ham increpauit **xvi**

Q d saul repl' r' electus e' p' samuele dauid in regem. et quod ipse d' coram saul furem te cythara canebat **xvii**

De pugna dauid contra go'ham philistum. quem ictu lapidis ipse occidit **xviii**

De pacto ionate cum dauid et desposatoe mi- chel filie saul. qd q; saul dauid psallente cy- thara uoluit lancea configere. **xix**

De illusione saul qm p statuam i lecto positam et pellem piloy captiarum illusus e' c. unq' rebat dauid occidere **xx**

De lo qd saul nuntios misit ad q'rendum dauid. qui uenientes ad cuneu p'pharum

et ip' pphabant. et saul pot' a. illuc ue- niens tota die nud' pphauit **xxi**

De uibo ionathe ad dauid. et signo sagittar. qd dedit ad ipsum dauid. **xxii**

De lo qd fugiens dd ad sacerdotem abimelech t' a quo pastus e' ppe qd ipse sac'os a saul int' fectus e' et turba sacerdotum cu' eo. **xxiii**

De sig' dda dachi regem gech **xxiiii**

De lo qd dauid fug' i spelunca odollam. u' eum fr'is eius et omnis domus pat' ei' uisita uer' ar' et alii plurimi ad eum conuenerunt **xxv**

Quod dauid in deserto hiph. in silua latuit que r'phet p'diderunt saul **xxvi**

Q d dauid in heremo engaddi in spelunca la- titans oram clamidis saul latent' abscondit qui ingressus est in eandem spelunca et pur- gauit uentrem **xxvii**

De morte samueli et de historia nabal. et abi- gail uxoris eius. qm egunt cum dauid **xxviii**

Quod dauid fugiens a facie saul cum eu dor- mientem respiceret n' occidit. s; solam lancea et scutum aque abstulit **xxix**

De p'romissa q' ob rogatu saulis samuhielem suscitauit q' ei de uicina morte int'mauit **xxx**

Q d dauid amalechita' superauit et p'dam qm abstulerat in sicalech eripuit **xxxi**

Pugna philistum cont' isrl. et de morte sauli et filioy eius. **Cap libri sedi. i**

Quod dauid nuntium sceleris amalachi- ten uisit ante se pcutere p morte iona- the et pat' et frim eius. **ii**

De luctu dauid qd plangebat misfectos saul. et ionathan. et qd pcep' filios uida doce' areu.

Quod dauid in regem unct' sup domu uida uir' iabes galaad. p nuntios gras referebat **iii**

p sepultura saul et filiorum eius. **iii**
De lo qd abner filius ner isboseth filium saul regem constituit sup isrl. dauid regnante i ebron. sup solam tribum iuda. **v**
De lo qd abner et pueri isboseth. cont iobab et pueros dauid i gabaon certauerunt et de infectione asabel frs iobab. **vi**
Longa certatio int domui dauid et domui saul. s; et nomina regis filioz dauid qui nati sunt ei i ebron. **vii**
Quod abner exortatus est pplm ut relicto isboseth filio saul se transferret ad dauid que iobab dolo interfecit. et ob hoc a dauid maledictione sententia p ppham percussit. **viii**
Quod iehab et banaias isboseth filium saul interfecerunt. **ix**
Quod uniuise trib' isrl et senes de isrl uenerunt ad dauid in hebron. qui triginta annoz regnare incipiens qdraginta annos regnando compleuit. **x**
De lo qd dauid cont iesubui dimicans cepit artem ciuitatis. q appellauit ciuitate dō. **x**
De uxoris et concubinis dauid. q's habuit in ierlm et filijs filiabusq; eius. **xi**
De pugna dauid. cont philistot. **xii**
De lo qd dauid archam adducens ob easum contrarium. id est percussione ore leuite ducit eam ad domui obeth edom. indeq; eam transtulit in domui suam. cuiq; complexi offerens holocausta et pacifica paratis est cibum uniuise multitudini isrl. **xiii**
Quod dauid saltans coram archa domini. a nichol filia saul irrisus est. **xiiii**
Quod dauid domui edificare uolens. a ppha nathan dñi sermone phibit e eo qd fili

ei h complexi di prouidita disponente. **xv**
De pugna dauid cont philistot et qd moabitias percussus missus est percussit in ualle salinarum. et de filijs dauid sacerdotibus. **xvi**
De pugna dauid contra ammon regem filiorum amon. quod de honestate nuntios dauid missos ad se. **xvii**
De delicto dauid qd commiserat in bechsa be uxore urie ether. **xviii**
Consilium iobab ducis dicens ad dauid. ad esto uictorie belli ne postmodu ascribatur uictoria in s; potius tibi qd dauid pfiten' ammonitas contant ac sup eos ferrata carpenta cumegit. **xviiii**
Incertu amon. qd cum sorore sua thamar commisit que absalon frat' eius ob hoc occidit. **xix**
Quod iobab p thecuru muliere regē cū absalon pacificare studuit. **xx**
De conuurtioe absalon contra dauid scdm traditionem hebreoru. **xxi**
De eadem conuurtioe scdm allegoriam. **xxii**
De pugna sciuoz dauid et isrl et nec absalon. q mortuu plorabat dauid. **xxiii**
De aduentu misiboseth in occursum regi et de reditu totius isrl ad dauid et conspiratione seba filij bochri contra dauid. **xxiiii**
De lo quod iobab amasam dolo interfecit. **xxv**
De fame tñ annoz q contigerat in isrl ob infectione gabaontar quos saul q' zelo interfecit in cuius reu'pensatione frs saul deleta est. **xxvi**
Bella quatuor dauid et philistot. ii repa se unri statura p cetera. in quib' un' eoz seno digno' habuit in manibus siue i pedib'. **xxvii**
Canticum dauid qd cantauit dño i die q

libavit cum de manu inimicorum eius. et
 de manu saul. **xxviii**
De catalogo uirorum fortium dauid. et de insigni-
 nibus actibus eorum. **xxviii**
De Offensa dō. q̄ offendit dñm. in denumera-
 tiōe isrl̄. et de plaga ob h̄ inisit̄. **xxix**
Quod dauid placabat domini offerendo ho-
 locaust̄ in ara orn̄an̄ iebusei. **xxix**
De Senectute dauid et fr̄i. **xxix**
De dicitate quē calefatebat ab iher̄. **xxix**
De Adonia qui regnare appetebat. p̄
 dauid p̄ci suo. p̄ iabisaac sinamit̄ petebat
 sibi fieri uxorē. i q̄q; dauid salomoni i mā-
 datis dicit de ad̄. isrl̄ suis. **iii**
Iudicium salomonis de mulierib; q̄ de isan-
 tib; disceptabat. **iiii**
De Potestate salomonis qua impabat uniu-
 sis et de sapientia eius diuitijs atq; delicijs
 et de pace qm̄ habebat in regno suo. **v**
Quod salomon tā multa parabolariū locut̄
 est. et qd̄ fuerunt carmina eius quāq; milia.
 ip̄e q; disseruit de iumentis. de uolucris.
 de reptilib; et piscib;. **vi**
De Edificio dom̄ dñi. et qd̄ edificatio tabnacli
 et tēpli unā eandēq; xpī ex iam designet. **vii**
Quomodo hiram rex s̄ uolome q̄ in opere tē-
 pli uiuere. **viii**
Quot oparios salomon in ope habuit. **viii**
De Quali lapide templi sit cultura. **ix**
Quando et ubi edificati sit templum. **xi**
Cuius insure sit factum. **xii**
De fenestis eius et tabulati p̄ giri. **xiii**
De Ascensu et factura medij et tēij cenaculi. **xiiii**
Qd Parietes ced̄ et pauimentū sit abiecti. **xv**
De Distincta m̄sura tēpli ipsius et oraculi. **xvi**

Quod omnis donatus sit ced̄ uestita et auro. **xvii**
De factura cherubin. **xviii**
Qd Parietes sculpa et pauimentū sit auro uestiti. **xviii**
De Ingressu oraculi siue templi. **xix**
De Aris domus domini. **xx**
Qd Annus sit templi medi. **xxi**
De Salu. uis. **xxii**
De Basib;. **xxiii**
Qd facta sint uasa dom̄ dñi. **xxv**
De m̄sura aureis. **xxvi**
De Sardinib;. **xxvii**
Qd i t̄ta r̄ba dñi i oraculū tēpli i sc̄a sc̄o
 r̄u uach̄ sei ultra n̄ appar̄bat extrinsecus.
 sic p̄ul appar̄re consueuerant. **xxviii**
De lo qd̄ nebula impleuit domū dñi. et
 n̄ poterant sacerdotes stare et ministrare
 p̄t̄ nebulam et dedicatiōe templi p̄ salo-
 monem et pplm̄ isrl̄. **xxix**
De lo qd̄ salomon fec̄ festiuitatē celebrē et
 omnis isrl̄ cum eo septem et septē diebus.
 id est quatuordecim diebus. **xxx**
Qd salomon post edificatiōe templi et do-
 nus regis edificauit urbes plurimas. et ui-
 ces ad se p̄t̄entes munuit muris. et qd̄
 alienos fec̄ s̄ seruos et t̄butarios. filio aut̄
 isrl̄ constituit uiros bellatores. **xxxi**
De lo qd̄ salomon t̄b;. s̄ uicib; p̄ annos si-
 gulos offerebat holocausta. et qd̄ classē
 instituit adducendum aurū de ophir. **xxxii**
De Regina saba q̄ uenit audire sapiā salomōis.
Qd salomō fec̄ de lignis thimis silc̄ domus
 dñi. et dom̄ regis. et cathara et luas n̄ n̄ et
 seuta et h̄acas de auro. et posuit eas in do-
 num filie libani. **xxxiii**

xxvi Quod salomō fecit tronū de eboze grandem
quē uestiuit auro et quod omnia uasa de
quib' potabat ipse rex erant de auro mundissi-
mo et quod magnificat' est sup omnes reges
terre diuitijs et sapientia. **xxvii**

xxviii De alieno genis mulierib' quos amauit salomō.
De uisioe decem tribuum a domo dauid
pro peccati salomonis et quod roboā rex. Ab
semer' consilio iuueni' obeduit p' uisioe.

xxix De p'phetia p' ieroboā increpauit ob idolatā
seductus p' p'phetā contra p'ceptum dñi
comedit et c' h' leo et in uia uisus est. **xl**

xl De rege ieroboā q' omni p'p'et' p' uata ieroboā
spoliavit ier' in suo' uas d' thesauris domi dñi
et thesauris regis. seruit q' au' uel q' fecerat sa-
lomon p' quib' fecit rex ieroboā scuta et cetera
et tradidit ea in manu ducū scutarior' q' d' q'
bellum fuit semp' int' ieroboā et ieroboā
et int' ara regem iuda et baara regem isrl'
cunctis diebus eor'. **xli**

xli Quod sermo dñi factus ē ad ieru filium anā et
baara regē isrl' p'dicens penas ei fut' rā eo
quod peccare fecit isrl' et de amri rege isrl' qm'
emerat montem samarie. **xlii**

xliii De temporibus achab et qm' achiel de bechel
edificauit iericho in abram p'mogenito sue
fundans eam et in e' sub nouissimo suo
ponens portas eius. **xliiii**

xliiii De helia resbete qd dicit de habitatorib' ga-
laad ad achab. uiuit dñs d's isrl' i cui' con-
spectu sto' qm' absconsim i torrente garith
pascabant eum corui def'ientes ei panē et
carnes mane similit' panē et carnes uēp'isē.

xliiii De sareptena uidua q' pascebat p'phetam cui'
farine et oleo ob h' benedixit dominus. **xlv**

xlv De filio mulieris marisfamilias quem resus-
citauit helias. **xlvi**

xlvi De disceptatione helie cont' p'phetas achab et q'
nō immolando ostendit uerū dñm ē. isrl' ydo-
la aut' falsos deos quos colebat achab et de-
pluui' qm' orando impetrat helias. **xlvii**

xlvii De fuga helie qua fugiebat iezabel et quom'
sedens in umbra iuniperi petiuit anime sue
ut morerē quē angl's domini sub cinericio
pane et aqua ibi pascebat. **xlviii**

xlviii Quom' helias in monte oreb in spelunca la-
tans multum da locutione de muni ibi solat'
ē cui etiā delegit dñs unguē reges et heliā p'phā
p' se et dat eis potestatem p'cutiendi gladio. **xlix**

xlix Bellum benedab regis sime' contra achab regē
isrl' cui apparuit p'phā confortans eū et data
ē ei uictoria p' pueros principū puuntiarū.

l De eo qd benadab rex semel uictus instaurat
pluui' rēum cont' isrl' et qd sine iussu dñi fede-
ratus ē cū eo ob qd p'phetam a dño missū corripit.

li De lo quod achab rex conuenerat i uinea
naboth iezabelite qm' illo occiso p' iezabelis
consilium s' usurpauerat et ob hoc p' heliā
p'phetam corripitur. **lii**

lii De uisione michae p'phete quia achab regis isrl'
p'dixit necem futuram. **Cap' libri 4^{ti}**

lii De eozia rege qui occidit p'cancellos domi
sue et p' hac infirmitate misit ad consu-
lendu' idolum accaron. uñ uat' domini p' p'phe-
tam ei condigna respondit. **liii**

liii De rapto helie p' turbine in celū et de postu-
latione helisei qua postulauit spm' helie i
se fieri. **liiii** Miraculū helisei i iericho. u' uo-
cau' dñm et cū uat' aq's i dulcedine et de p'p'et'
qui heliseo conuiciabant et p'p'et' h' a duobus

ē appellat q̄ nabuchodonosor cū matre et
uoribus cū cumuchis ac cetera turba et par
te uasoz di de ierlm̄ translulit babilonē.

xxxix **D**e Sedechia rege quibz scelerū magnitudi
nē tradit̄ ē cum filis et omni pp̄lo. **xxxix**

xl **D**e Nabuzardan p̄ncipe exercitus regis ba
bilonis qui t̄iam uide eoz deuastauit ciui
tatis destruxit templum concemauit et
domos regias incendio consumpsit et om
nē p̄dam in babilonē secum translulit.

Explicit libri quarti Capitula

**Inceptio expositio Rabani episcopi
in librum Regum**

Vit uir unus
de Ramatha sophi
de monte ephraim
et nom̄ ei elchana
et cetera. **D**icamus
p̄mū de generatiōe
pp̄he scdm̄ hystori
am et postea con

tinuatim allegoriam ei inseram̄. Elchana
quippe pat̄ samuelis pp̄he ex stirpe leui fuit
n̄ de generatiōe aaron sacerdotis. fuit enī ut
ūba dierū narrat̄ idem elcana filius ierua
filii eliel. filii thou. filii suph. filii elcana. fi
lii maath. filii amasai. filii elchana. filii
iohel. filii azarie. filii sophonie. filii taath.
filii isser. filii abiasaph. filii chore. filii saar.
filii caath. filii leui. filii isrl̄. **N**at̄em q̄q̄
ei de t̄bu uida existisse monstrat̄ meo q̄d
effraeus uocat̄. **L**ufrat̄ enim ab ephrata
uore caleb. quē constat fuisse de t̄bu uida
dicit̄ est. **S**i quē mouet q̄d ab ephraym

n̄ ab ephrata ephraeus uocat̄ uideat̄ i sub
sequentibz qualit̄ dauid filius uiri ephraei
uocat̄ cū liquido pateat eundē isrl̄ n̄ de effra
ym s̄ de t̄bu uida existisse. et p̄bat eundem
elchanaan ephraei ab ephrata. n̄ ab effraim
dicit̄. **H**ic int̄ medios ciues effraim montis.
existens ramathsophim ciuitatē inhabita
bat. **E**st enim ip̄a ciuitas in regioē amnita
ca. iuxta diospolim uir fuit ioseph. qui in
euangliis de arimathia cōscribit̄ et habuit
duas uores. nom̄ uni anna. et nom̄ sedē
fenenna. fueritq̄ fenenne filii. anne aut̄ n̄
erant liberi. **C**onuenient̄ q̄ anne sterilitas cō
memorat̄ cuius part̄ celestis futur̄ erat isrl̄
p̄oz patrum. ut magis gaudium p̄ longū
merem de p̄cepta fecunditate parentū nisi
nūc. **S**icut enim abrahā pat̄arche legitima
uore quam p̄nūc̄ dux̄ sara uidelic̄ p̄nūc̄ ste
rilis fuit. agar egyptia generante filium. et
sic iacob seruente socero suo p̄ rachel uore
ip̄a rachel sterilis fuit. sorore eius lia libero
gignente. ita et elchane melior uore que
pp̄ham genuit sterilis p̄mū fuit. p̄c̄ aut̄
p̄ dñi gr̄am fecunda. **E**t ascendebat uir
ille de ciuitate sua statutis diebz. ut oraret
et sacrificaret dño exercitū in silo. et cetera.
Silo ciuitas ē in t̄bu effraim i q̄ loco arca
testam̄ti mansit et tabnaculū dñi a tem
p̄bz iosue filii nun. postq̄m uicerat gente
q̄ t̄iam rep̄missiōis possederant usq̄ ad tē
pora samuelis. **N**arratur enī in lib̄ iesuna
uē q̄d p̄dictus dux̄ forte ibi missa corā dño
t̄iam rep̄missiōis singulis t̄bubz distribu
erit. **E**st aut̄ silo in nonagesimo miliario
neaspoleos in regioē arabitena. s̄ i uide

patarche filii selon appellati legunt. Ad hac
g urbem ascendit elebana cum domo sua sta-
tutis diebus secundum legem: ut adoraret et sacrificia-
ret domino exercituum. Quod autem diebus statutis diebus
habetur festiuitatibus pascha uidetur pentecoste
et sollempnitate tabernaculorum. **U**n dominus in
uocato precepit dicens. Tribus uicibus per singulos annos
in festa celebrabitur et item. **T**er inquit in anno
apparebit omne masculinum tuum coram domino
in loco quem elegit dominus deus tuus. **U**ngi
filiis cum esset eo tempore archa domini illic elebana
cum esset ipse leuita pro oblatas uictimas cum uir-
gibus et filiis atque filiabus pariter uidebat. **O**e-
ditque fenenna uirum suum et cunctis filiis eius et
filiabus partes. anne autem dedit partem unam
quia annam diligebat. **D**ominus autem cluserat
ei uulua. **A**ffligebatque eam emula eius uehementi-
ter. **U**ngbat in tantum ut exprobraret quod conuolu-
sisset. **U**ulua eius et cetera. **N**ota quod sicut
saram stilem achar concipiens despicit ita et
annam stilem. fenenna prole fecunda emulaba-
tur. **M**alorum enim est solatium bonos carperet. **P**or-
ro illa flebat et non capiebat cibum et cetera. **R**er-
ritata quippe ab emula sua non capiebat cy-
bum lecta corporeumque sed secundum prophetam fuerunt
illi lacrimae eius panes die ac nocte et potum
suum cum fletu tempabat. **S**urrexit autem anna
postquam uocata in silo et bibat et heli sacerdote se-
dente super sellam ante postes templi domini.
Heli iste summus sacerdos erat et post sampson populum
regebat ut in hebreorum libro legitur annis .xx.
secundum septuaginta autem incipit annis .xx.
Cum esset anna amaro animo orauit dominum
fletus largitus et uocum uocuit dicens. **D**ominus
exercituum si respiciens uideris afflictionem

famule tue et recordat mei filius. nec oblitus
ancille tue dederisque serue tue serui uirile.
dabo eum domino omnibus diebus uite eius. et ret-
Forsan uirorum beati iob quibus dixit qui derideat
ab amico suo sic ego. inuocabit dominum et ex-
audiet eum quia ipse labore et dolore est de-
ratur de quo scriptum est. et dominus delictus est pauper.
pupillo tu eris adiutor. cui uota sunt iustorum
placabilia. et oculi eius ad preces eorum. **F**actum est
ergo cum illa multiplicaret preces coram domino
et heli obsuaret os eius. porro anna loqueba-
tur in corde suo. tantumque labia illius mo-
uebant. et uox penitus non audiebatur. **E**stima-
bat ergo eam heli temulentiam. dixitque et. **U**sq;
quod ebriaris. digere paulisper uinum quod inades.
Responditque anna. **N**eq; quoniam inquit domine
mihi nam mulier infelix nimis ego sum.
uinumque et omne quod inebriari potest non bibi. sed
effudi animam meam in conspectu domini. ne re-
putes ancillam tuam. quoniam unam de filiabus he-
li habet quia ex multitudine doloris mihi locuta
sum usque in presentem. **B**elial incipit absque
iugo. **N**ota quod hi qui ebrietatem sectantur
filii belial uocentur. **H**oc loco impletur
illud quod scriptum est. **H**omo uidit in facie dei
autem intuetur in corde. **Q**uia heli tantum os de-
precans anime intuebat. et uocem eius penitus
non audiebat. nec motum labiorum cernebat.
estimabat eam esse. **I**lla autem quia sursum ele-
uabat cor. et confitebatur domino in toto cor-
de suo. prosperit dominum ad orationem eius
et non spernit preces illius. nobisque optimus modus
orandi ad exemplum datus est. ut non in multa
loquio formem preces nostras ad dominum. sed in
compunctioe cordis et effusione lacrimarum

nos gaudere ab eo credam. quia sacrificium
deo est spiritus conturbatus cor contritum et humili
atum deus non spiritus. **Q**uomodo digne sit si oratione
completa nos eodem tenore iusticie pmanere
bimus. **U**nde **S**icut **E**t abut mulier in
uiam sua et pcedit uultu e non se araplur
i diuisa mutati. **E**t factum est p oculum anu
co cepit anu ut filium uocauit; no
min eius samuel et qd a dno postulasti eum.
Post oculum g dierum i p anni reditu pe
pp uia pum uocauit; non ei samu
hel qd inqrat postulatio di siue nomi ei
ds quia auctor ei natiuitatis ds erat. qui
ab sterili exoratus e. necessit habere filium.
qui dignus habetur in templo di cunctis di
ebz assiste ad seruitu eius. **M**istice aut elcha
na pat uenabilis samuhelis di qui erat po
sessio di. **H**elcana quippe in possessione di
transfere animi uirtute uir dicit et n so
lum uir uerum etia ds appellat. **N**on enim
i diuisa uagabund mobilis atq; istabilis fe
rebat s; firmus atq; inconcussus p sistent uir
un erat. **S**olum ille uir un di s; omnes
competer. **M**inus dicunt una sapientia
omn bal ites qui unu xp m confitentes
uno spu di replentur. **U**n die apls. **O**mn
q; ede currunt s; unus accip palma. **U**n
quisq; insipientiu n est unus s; multi.
Un p scriptura di. **I**nsipiens sicut luna mu
tatur. **L**una cum uidet una ee p substantia
p mutationem dier semp a semetipa alia
e et diuisa. **S**icut peccatores qui mutant sep
scientia et cupiunt diuisa instabiles sunt
i omnib uys suis. **U**nus aut di ds n de
numo s; quia nuq a semetipso alt efficit.

155.

ideo nuqm mutat ut e illud. **T**u aut ide
ipe es et anni tui n deficiunt. **S**unt inquit
uir un de ramatha sophim de monte effra
ym. **R**amatha siue armata ut i aliquib
exemplarib habeet altitudo eoz inqrat.
sophim scopula ut specula. effraym fructi
ficatio. **Q**ui i monte effraym et in ramatha
sophim comm morari di i alta scilic con
templatioe uirtutu ut a nullis subiacenti
b et cum lacantib uicioz cogitationib nq
eius sublimita deicere ut uirtas scindit.
Et dco n de uallib neq; de campis n de col
libz; de mote effraym ee li hoc e de mote
frugifero i quo nobilitas c inuui uirtutu
fructificare dinoscit. **H**abit uir ille duas
uxores quaru pma uir di uimus nobilior a
na sterilis erat ut fuit p na uxor abrah
sara nobilior seda quide h est fenenna seda
fuit seda sic uxor agur egyptia s; ignebilioz
Et effect e abraham pmi pat de ignobili
postea de nobili conuigio. **I**ta helcana q
possessio e di pmi de seda uxore efficit pat
quia celuserat domui uuluu anne ut p
mi uuluu sar e post partu fenenne appe
ruit uuluu anne fenenna inqrat coisio.
anna gra inqrat. **Q**ui uult effici posse
sio di ducat has duas uxores et ungar s
pnum eam q nobilior e hoc e gram. **H**eni
pma p fidem conuigit homini ut apls
ait gra enim di saluati estis p fidem sedo
conuigat fenenne id est conuisioni quia
post gram credulitatis mox emdatio sequi
debet. **P**rima filios nob genat fenenna qz
pimos nob fruct pimus p conuisione. **H**
enim conuiamur a malo n potim effici pa

6.
tres de anna. Penenna filios hē qui n̄ assis-
tunt semp̄ alt̄ nec tam manes fiunt nam
de sacrificijs diuinis edunt. Unquisq; q̄ qui
uitatur a peccato. ex conuisione genat opa iusti-
cie. et postea excitata anna idē anima fidel̄
p̄ zelum bonū p̄cem fundit dño ut ip̄a fi-
lios genēt qui assistant dō. hoc ē filios gr̄e.
Qui enī dō uacat. et semp̄ legem dī die ac
nocte in ditat. h̄ est filius gr̄e. In eūglio
huius historie forma ostendit̄. uñ martha
saraq̄ cō frequens ministrū explet opa iusti-
cie. et p̄ h̄ uelud filios conuisionis genat. et
maria sedens sc̄ p̄ pedes dñi audiens uerbum
illius optamā partem elegisse. et intelligit̄
uelō gr̄e sobolem p̄care quī semp̄ dicat in
aut̄ adherere dī bonū est. Anna generat
filium samuhelē. de q̄ dī. Moyses raaron.
i sacerdotib; et samuel int̄ eos q̄ inuocant
nom̄ ei. Qui dī uī ip̄e d̄s. Ubi enī sp̄s gr̄e. ibi
dī d̄s. Vñ paulus dic̄. Et cadens in faciem ad-
orabit dñm dicens. Uere d̄s in nob̄ ē. Sic q̄ n̄
p̄cedant opa conuisionis. n̄ possum̄ dona diui-
ni sp̄s genare. Mansit q̄ mulier et lactauit
filium suū. donec amoueret eū de lacte. Et ad-
durit eum secū p̄ q̄ ablactauit in uiculis t̄b;
et t̄bus modis farine. et amphora uini. In
hebreo n̄ t̄bus modis farine. s̄ modio fari-
ne dicunt habi. Quem locū ap̄d latinos sep̄-
tuor̄ uitio putant eē depuati. dicentes. Sic
enim cū uiculis t̄b; tres modios farine obtu-
lit. cont̄ legis p̄ceptum sc̄. In lege namq; i-
ta p̄cipit̄. Mensis septimi p̄ma dies uenabi-
lis et sc̄a erit uob; omne op̄ seruile n̄ faciet̄
dies enim clangor̄ ē et tubarū. offerretis q; ho-
locaustū i odorem suauissimū dño. uiculi

de armento unum. artem unū. agnos. agni-
culos immaculatos. vii. et in sacrificijs eorū
simile oleo consp̄se tres decimas p̄ singulos
uiculos. duas decimas parietē. unam deci-
mā p̄ agnū. He; uī decima. derum i pars erat
ephi. Undat̄ intelligi. qd̄ helena n̄ obtulit
tres modios farine cum t̄b; uiculis s̄ nouem
decimas. quib; sc̄dm̄ hebra. i. n̄sura unus
efficit̄ ephi. Qd̄ aut̄ anna nato puero noluit
illum ducē ad domū dī ante qm̄ ablactaret̄.
figerat eccliam mat̄e quēlibet filioy suoy. n̄
ante ad sacerdotū p̄uehere. qm̄ illum a lacte
infantie et paruitate sensus educatū. efficit̄
capacem sp̄italis doct̄ne. Omnis enī ait apl̄s
qui lactis ē particeps. et pers̄ ē sermonū i-
tacie. Offerit eum in uiculis t̄b; et t̄bus modi-
is farine. siue modio farine et amphora ui-
ni. hoc ē in sacrificio p̄e confessionis. in exercitio
bone opationis. et gr̄a sacre eruditionis. et fi-
de sc̄e trinitatis plenit̄ instructū. qui p̄sit
dicere cum p̄pha. reddemus dño uiculo la-
bioy n̄roy. et iugit̄ in dño deo p̄manens.
offerat digne sacramtū corpus et sanguinū
dñi. Et orauit anna. et ait. Exultauit cor me-
ū i dño. et exaltatū ē cornu meū i dño mō.
et cetera. Non inuenit̄ orare in hac cantatiōe
n̄ p̄ duo uerba tantū ut dic̄. letata sū i salu-
tari tuo. alud ē. quia n̄ ē d̄s p̄ te. Apl̄s
aut̄ dic̄. Orate sine intermissione. Illi enī qui
i diuino uisant̄ officio. omnia gesta et dic-
taq; p̄ oratiōe reputat̄ quia iustū qui sine
intermissione q̄ iusta sc̄ant p̄ h̄ sine inter-
missione iustus orabit. Et i psalmis dic̄. Eleua-
tio manū mearū sacrificiū uesp̄tinū. Ele-
uat manū ille. qui eleuat actus suos. Talit̄

.ā.

.ā.

moysē eleuante manū uinebat. isrl' dicitur
tente u' uinebat amalech' quia donec famy
lus dī eleuabat act' suos ad dñm uine pleb'
dī. cū autē dimisit actus suo. uine amalech
Exultauit iqt an: la cor meū. **S**umus dī.
et necessarie addidit i dño. ut paul' dixit.
Gaudete in dño semp. quia pot' quis gaude
re i carnalib'. cum me homines laudant. n'
i dño gaudeo. s; gaudeo in uanitate. **H**ic cō
pungat' pp'c' ūbum dī cum dīc. Exultauit
cor meū in dño. **D**icat q' ecclia xpi. ciuita'
regis magni. grā plena. ple' secunda. dicat
qd' tanto ante temp' de se pphetatū p os
huius pphetisse agnoscat. **E**xultauit cor me
ū i dño. et exaltatū ē cor meū in dō meo.
Vere exultauit cor quia in dño. et uere exal
tatū cornu. quia n' ex se s; in dño dō suo ex
altatum est. **E**t in alio loco dīc. Exaltabunt
cornua iusti. quia de crucis xpi apicib'. ius
tis conferunt h' cornua. i hys uentilabim'
atq; destruent adūsarias potestates. anime
rūx insidiantes. **D**ilatatum ē os meū sup
inimicos mōs. quia et i angustijs p'ssuarū
sermo dī n' ē alligat'. nec i p'conib' alligat'.
Quia letata sum in salutarī tuo. **S**alutaris
iste dñs ē ihs xps. quē simeon sic in eūglio
legit'. senev amplectens paruū. et agnosce'
magnū dīc. **N**unc dimittis seruū tuū dñe.
salm ūbum tuū i pace. quia uiderit oculi
mī salutē. **S**i letatus fuero i salutare dñi.
tē oculi mī uidebūt salutare tuū. **M**edi
tationē utiq; ūbi dī. ad elationē cordis ue
nim'. **U**n' ap'ls dīc. **O**s nr̄m ad uos patet o co
rinthi. cor nr̄m dilatatū est. **E**t latitudine
enim cordis. on sapientia ministrat. **N**on

ē scs utē domini. **D**istinctioē utē. **N**on dīc
n' est domini. s; nullus ē sic dñs. scs et scifi
cans. iustus et iustificans. **N**eq; enī ē alius
erē te' et n' ē fortis sic dñs nr̄. **N**on ē inquit
scs p' te dñe. quia nemo fit n' abste. ce si fē
qui dicunt' dū multi et dñi multi. nullu'
tam eoz naturalit' ē id qd' ē dñs. quia ipē so
lus ē qui dīc ad moysen seruū suū. ego sū
qui sum. **N**ā umbra ad comparationē cor
pis n' est. et fumus ad comparationē ignis n' ē.
Nolite multiplicare loqui sublimia glāntē.
Et salomō dīc. **A**ltiora te ne quesieris. **E**t a
libi. **D**omū i celo et tu sup' tiam. idō sint
pauci sermones tui. **R**ecedant uerba de ore
uū. hoc ē inaniloquium de ore uū n' ex
eat. **O**mnis sermo malus dīc ap'ls. ex ore uū
n' pcedat. **Q**uia dñs scientiar' domini ē. et ipi
pparant' cogitationē. **I**pē enim uos scit. et
ubi nemo scit. **S**p's enī omnia scrutat' ecclia
p'funda dī. **U**n' qui putat se aliquid ēē cū
nichil sit. se ipsum seduc'. **H**ec dicunt' ad
ūsarij' ciuitatis dī. ad babiloniā p' tē
tib; de sua uirtute p'sumtib'. i se n' i dño
gloriantib'. ex quib; fē etiam carnales isrl'i
te. **C**irne ierlm ciues trigenē. qui ut dicit
ap'ls ignorantel dī iusticiā. id est qm' dat
homini dñs. qui solus ē iust' atq; iustificās.
et suā uolentes constituere. id est uel d' a se
s' paratā. n' ab illo imp'ctā iusticie dī n' fē
subiecti. utiq; quia supbi de suo putates
n' de dī p'se placere. s; qui ē dñs scientiar' ipē
uider cogitationē homini. qm' uane sūt.
Un' uane fē. n' quia pp'c' homini fē. et ab
illo n' fē. a q' ipi homines fē. **A** reus for
tū supat' ē. et infirmi accincti sūt robore.

infirmat' e' arctus idest intentio eoz q' pote
 tes s' uident' ee. ut sine di' dono atq; aduitori
 o humana sufficientia diuina possit' i'ple
 mandata: r' infirmi accincti s' robore qui
 tantu' i' di' pietate confidunt' et ab illo sola
 tia q'ruunt dicentes cu' p'pha. Miserere m'i
 dne qm' infirm' sui. Infirm' erat p'pls gena
 lis: qn' alien' a testamto di' fuit. H'c q' p'ciat'
 e' robore: cum induit' e' scuto fidi' et galea
 salutis. et gladio sps: ut hostis antiqui uela
 ignea. p'cuisset. **S**aturati p'us p' pane se loca
 uerit' et famelici saturati s'nt. **Q**ui sunt itel
 ligendi saturati panib' n' idem ipi q' po
 tentes idest isrlite: quib' credita s'nt eloquia
 diu: s' meo p'plo ancille filij minorati s'nt
 cum se subtraxerit' ne cident' in saluatore:
 et in ipis panib' idest diuini eloquijs q' il
 li soli t' et omib' acceperunt gentib'. t'erna t'm
 sapuunt' gentes aut' quib' lex illa n' erat da
 ta. postea qm' p' nouu' testamti ad eloquia
 illa ueniunt' multu' esuriendo t'iam transi
 erunt: quia in eis n' t'erna: s' celestia sapuerit'
 Et hoc uelud q'rit' cur facti s'nt donec stili'
 peperit plurimos. et q' multos habebat filio'
 infirmata est. In hebreo et in septuaginta
 translatioe n' plurimi: s' septem legunt'.
Judi hunc locu' ita intelligunt' qd' nato sa
 muele mortuus sit filius p'mogenit' fenē
 ne: et singulis anne filijs nascantib'. singli
 fenenne mortui s'nt filij. **S**: q'rendu' e' qm'
 hoc stare p'sit' cum fenenna septē anna
 aut' n' plus q' quicq; filios habuit. **Q**m' q's
 tionem hebrei soluentes. duos filios sa
 muelis cu' filijs anne adnumerat' quia
 sterilis igitur peperit. vii. r' multa i' filijs

infirmata e' **H**ic totum qd' p'phetabat' elur'
 agnoscentib' numeru' septenariu'. q' est
 uniu'se ecclie significata p'fectio. **P**ropt' qd'
 et iohannes ap'ls. ad vii. scribit' ecclesias. eo m'
 se ostendens ad unius plenitudinē scribere.
 et in p'ib'ys salomonis hoc antea p'figurā
 sapientia. edificauit s' domū. et suffulciuit
 columnas. vii. **S**tilis enim erat i' omib' ge
 tib' di' ciuitas: ante qm' iste fec' que cernim'
 onterit'. **C**ernim' etiā q' multa in filijs fuerat.
 nunc infirmata ierlm' t'erna: qm' quicūq;
 filij libere i' ea erāt uirt' eius erāt. nunc
 u' quo' ibi litta e' et sps n' e' amissa uirtu
 te infirmata e'. **D**ominu' mortificat et ui
 uificat. **M**ortificat illam q' multa erat. in
 filijs. et uiuificat hanc sterilem q' peperit
 septem: quāuis comodius p'sit' intelligi e
 osdem uiuificare. q's mortificauit. id em'
 ut repetuit addendo. deducit ad inferos
 et reducit. **Q**uib' em' dicit' ap'ls. Si enim mor
 tificati estis cu' xpo: que sursum s'nt q'rite.
 u' xps est in dexta di' sedens. **S**alubter mor
 tificant' utiq; a donno. quib' adiungit'. que
 sursum s'nt sapite n' q' sup' t'ra. ut ipi sint
 illi qui esurientes transierit' t'iam. **M**ortui
 enim estis inquit. **H**oc qm' salub' mortifi
 cat d's. **D**einde sequit'. **E**t uita u'ra absco
 dita e' cum xpo in dō. **H**oc qm' eosdem
 ipos uiuificat d's. **S**: numq' eosde' deduxit
 ad inferos et reduxit. **H**oc utriq; sine cō
 truersia fidelium in illo pot' uidem'. im
 pletū capite scilic' n'ro. cum q' uita n'ram
 in dō ap'ls dix' abscondita. **N**am q' p'po fili
 o n' peperit. s' p' nob' omib' tradit' eum. is
 to m' utiq; mortificauit. r' quia resusci

tauit a mortuis eundē iuuificauit et quia
i propheta uoxet agnoscit si derelinques am
mam meā i inferno eundē deduxit ad infe
ros et rediit hac eius paupertate ditati s'm.
Dominū enī paupes facit et ditat. Nam quid h
sit ut sciam? qd sequit' audiam. **H**umiliat
et exaltat. Itaq; supbos humiliat et exaltat
humiles. Qd enī alibi legit' d's supbis resis
tit humilib' aut dat grām. hoc totus h' ser
mo cuius nom' incipit grā ei. Jam u' quod
aduiguitur suscitatur a t'ra paupem' de nullo
meli' qm' de illo intelligo. qui p' nos paup
factus ē cum diuescer' ut eius paupertate sicut
paulo ante dictū ē ditaremur. **I**p'm enim de
t'ra suscitauit tamen ut caro eius n' uideret
corruptionē. **N**ec illud ab illo abalienabo qd
dictū ē. **E**t de stercore erig' paupem. **I**nops
quippe ē. **I**de qui paup. **S**tercus u' u' ere
tus est. rectissime intelligunt' p'secutores iu
dei. **I**n quoz num' se dicit apl's eccliam p'se
cutū. q' m' inquit fuerit lucra h' ce p'p' xpm
dampna ē dicit' nec solum d'c'mta uerū
etia sterora existimauit ē ut luc' facerem.
De t'ra q' suscitatur ē ille sup' om's diuites et e
ret' ē de illo sterore supra om's opulentos
ille inops. ut sedeat cum principib' ppli
quib' ait sedebitis sup' duodeci sedes. et
sedem gl'e h'editatem dans eis. **D**ominū enī
s' cardines t're et posuit sup' eos orbem q'a
ip'e dominat' a mari usq; ad mare et a flu
mie usq; ad t'minos orb' t're. **D**ominū iquit
s' cardines t're. hoc ē quatuor plage m'udi
in quib' dilatabit orbem ecclie sue. q' a solis
ortu usq; ad occasum laudat nom' ei'. **P**edes
scōz suoz seruabit' h' est electoz suoz opa

in uiam iusticie dirig' et impij in teneb's
conticescent quia u' u' teneb's ex t'io
res. u' erit fletus et stridor dentiu' u' contice
cent. id est ab arrogancia supbie sue cessa
bunt. **Q**uia n' in fortitudine sua roborabit' uir.
h' est i fortitudine p'p'a s' in uirtute diuina po
tens ē uir. id est p'p'l's credētū. **D**ominū for
nidabunt adūsarij eius. **Q**uia d'ns infir
mū faciet adūsariū et' potest ex ambiguo
g'ro intelligi. et adūsariū suum. **C**um enī d'ns
possidē nos cepit. p'fecto adūsari' qui n' fu
erat ipsius sit et uincet' a nob' n' uir' b' n'ris.
quia n' in uirtute p'p'a potens ē uir. **D**ominū
q' infirmū faciet adūsariū suū. **D**ns sc's ut
uincat' a sc'is. q's d'ns sc's scōz efficit scōs. ac
p' h' n' glorie potens in sua potentia. et n'
glorie prudens in sua prudentia. nec diue'
in diuitijs suis. s' in h' gl'etur qui gl'at' intel
ligē et scire dominū. et facē iudiciū et iustici
am in medio t're. **N**on parua ex parte intel
ligit et scit dominū qui intelligit etia h' s'a
d'no dari. ut intelligat et sciat d'nm. **S** q'a
retributio iusta iudicij summa ē ad d'no
sup' filios ad'e. inde sequit'. **D**ominū ascen
dit inquit celos et conuert' ip'e iudicabit ex
tremū t're quia iust' ē. **P**roterius ordinē tenuit
et confessionis fidelū h' p'ph'etia. **A**scendō
enim in celū dominū xps. et inde uenurus
ē ad iudicandū uiuos et mortuos. **J**am qui
ascendit sic dicit apl's. n' et qui descendō in in
feriores partes t're. **Q**ui descendō. ip'e est qui
ascendit sup' om's celos ut adimpleret om'ia.
Et nubes q' uob' conuert' q's scō spū cū ascen
dit; impleuit. **D**e quib' carnali ierlm h' ē
igrate uince comminat' ē apud isaiam

pham: ne pluat sup ea imbrē. Sic aut dictū
 est domū iudicabit sine tē ac si dicēs dñs
 iudicabit exarma hominis. qm̄ n̄ iudicabū
 ē q̄ in melius ut i' decius medio tēpe cōmu
 tāō s; in quib' ex armis inuenit' fūit qui iudi
 cabatur. Et dabit impui regi suo. h̄ est pplō
 xpiano dans eis uirtutē qua carnē sic reges
 regant et in illo qui p̄t eos fūō sanguinem
 suum mundū uincant. Sequit' et sublima
 bit cornū xpi sui. Quom̄ xps exaltabit cor
 nū xpi sui. Omnes quippe uictos ei' cōmate
 recte xpos possumus dicē. qd̄ tam̄ cum suo
 capite totū corp' unius ē xps. Hec anna p̄pha
 nit samuel mat' sc̄i iuri multa q; laudati.
 in quo quidē tunc figurata est mutatio ue
 teris sacerdotij. et tunc impleta qm̄ infirmata ē
 q̄ multa erat in filijs. ut nom̄ habet in xpo.
 sacerdotium st̄ilis. q̄ pepit. vii. **I**nter samu
 el erat ministrās in templo dñi accinct' ep
 hoc. hoc ē sup humiali lineo. qd̄ distat ab
 illo ephod q̄ induebat' pontifex. quia isto
 tantūm lineū fuit et concessū minorib' q̄
 dib' aduendū. Illud enī q̄ uestiebat' ponti
 ficem. ex iiii. colorib'. id ē. iacincto. bysso. coc
 co. purpura. et ex auro habebat' congerū. Et
 tunica parua fantebat ei mat' sua. qm̄ asse
 rebat' statutis dieb' cum iuro suo. ut immo
 lare hostiā sollempnē dñō. **T**unica hec
 parua qm̄ anna mat' hoc ē grā formauit et
 p̄uo tradidit. figeat doctrinā facilem. q̄ im
 buendi sunt rudes animi. et dñi. q̄ualibz
 paulus dic' Lac uob' potum dedi n̄ escam. n̄
 dumentum potatis. p̄fectoz enim cib' ē solid'.
 Nec n̄ et sup humiale lineum figeat castita
 tem et continentia cū bonis opib'. quia q̄s

quis diuino ministerio fungi appetit. necesse est
 ut p̄mū caste continentiq; uiuat. ac sic in
 bonis opib' semetipm̄ exerceat. **P**orro filij
 heli diuina sac̄ temeritate. peccabant coram
 dñō. **U**n̄ septimē filij heli. filij belial. nes
 cientes dñm. neq; officij sacerdotij ad pplm̄.
 et paulo p̄st̄at q̄ inquit peccatum puerorū.
 grande nimis coram dñō. quia deturbat' ho
 mines sacrificium dñi. **I**osephus historic' u
 iuday. de hys duob' filijs ita refert. heli sa
 cerdoti erant filij duo. ofiu et fines. c̄ca hōie
 iniuriosi. et c̄ca diuinitatē impu. nulliq;
 iniquitati parebant. et alia quidē munera
 ab oblaturis p̄t honore s̄ met sequestrabat.
 alia ū rapin' et in tollebant. mulierib' re
 ligionis causa conuenientib' contumelia
 inferebant. **A**lys quidē uiolentias facien
 tes. alys ū p̄t. ad nites domis. nich' q; eoz
 uita a tyrannide pessima differrebat. **U**n̄
 et heli sacerdos p̄ eoz iniquitate dampnat'
 ē. qd̄ eos peccantes m̄ri seuerā animadu
 sioē plecebat. Et quidē coertuit. et quidē
 corripit. s; lenitate et mansuetudine patris.
 n̄ seueritate et auctoritate pontificis. **Q**ua
 sententia discant sacerdotes. qm̄ ipi p̄t pec
 cata filioz. id est p̄t scelā ppli puniantur.
Qui etia q̄uauis sc̄i sint. culpe tam̄ subdi
 toy eisdem si n̄ coereat' reputant'. heli in
 t̄ptat' et t̄neus. **E**t t̄neus quippe a dō ē qui n̄
 tenet disciplinam. et filios n̄ corrig'. ut be
 ne et iuste uiuant. **Q**ui aut' n̄ corrig' filios
 suos. ut emident q̄ prauē gesserit impius ē.
 quia indulget utiq; et consensū p̄bet in
 iquis in malum suū. **O**ffiu quidē in t̄pta
 tur insania cōuisionis. et n̄ ito ita n̄cupat'

.ai.

quia differet coniti i melius. i longe effi
cit a uera conuisione ad dñm. q̄ emdat homi
nem a uitijs et peccato. **Finces** oris obtura
ti. siue ori partens incipit. **Vos** finces
sacerdotes legimus in scriptura. illum iusti
filium eleazar. et iniusti filium heli. **Sunt**
autē i sacerdotib⁹ hodie. qui utriusq; apū te
nent. **Sacerdotes** ḡ qui custodiunt os suū
et temperant os suum a malo. et p̄uo eloq̄
o scdm aplm. qđ omnis sermo malus ex
ore eorum n̄ p̄cedat. **Finces** filio eleazari com
parant. **Illi** autē qui obturati os hñt sine
impia ut uicio siue conscientia peccatorū.
ut proximis suis ubi salutis rite n̄ im
pendat ipi finces filio comparant. **Quod**
autē sequit in uerbis heli. si peccauit uir in
uirū placare ei potest. si in dño peccauit uir
quis orabit p̄ eo. non eōm in uirū q̄ in
dñm peccat. quia in uirū peccare peccatū q̄
leuius ē. cont̄ primū factū. leuiusq; eus
remissio. in dñm uero peccare id est ab ei⁹ cultu
recedē impietatis peccatū est. difficiliusq; re
missio. **Et** qm̄ cum in uirū quis peccat pla
cato s̄ uirō fac̄ s̄ dñm placabile. in dñm autē
cū quis peccat quis orabit p̄ eo. ac si dicat.
P quē s̄ dñm in quē peccat. ppitium facere
potit. tam̄ n̄ ita intelligendū est. qđ nulla
uenia spanda sit his qui in diuino officio
aliquid deliquit. etiam si digne peniten
tiam gerat. s̄ qđ difficilius sit uenia et ma
ior agenda penitentia. his qui i rebus dō
sacris offendunt. quā si quis primū suū
in uerbo ut i facto aliquid lesit. quia q̄nto
melior gl̄a. tanto q̄uor sit offensa. **Uenit**
autē uir dī ad heli. et ait ad eū. **Hec** dicit

domin⁹. **Numquid** n̄ ap̄te reuelat⁹ sum domui
i pat̄s tui. cum eēt in egypto in domo pha
raonis. et elagi eū ex omnib⁹ tribub⁹ isrl̄ in
in sacerdotem. ut ascenderet ad altare meum.
et adoleret in incensū. et portaret ephod corā
me. et dedi domui pat̄s tui omnia de sacra
tis filiorum isrl̄. **Quare** calce abicitis uicti
mam meā. et munā mea q̄ p̄cepi ut offerre
tur in templo. et magis honorasti filios tu
os quam me. ut comederas p̄mutias om̄is
sacra tu isrl̄ ppli m̄i. **Propt̄ea** ut domin⁹ d̄s
isrl̄ loquens locutus sum. ut dom⁹ tua et
dom⁹ pat̄s tui ministraret in conspectu mō.
usq; in sempit̄nū. nūc autē dicit domin⁹. **Ab**
sit hoc a me. s̄ quicūq; gloriatur me glori
ficabo eū. qui autē contempnit me erūt
ignobiles. **Ecce** dies uenient. et p̄cident b̄
chium tuū. et brachium dom⁹ pat̄s tui.
ut n̄ sit sener in domo tua. et uidebi emu
lum tuū in templo in uniuersis p̄speris
isrl̄. et n̄ erit sener i domo tua omnib⁹ di
eb⁹. **Uerū** tñ n̄ auferam penitē uirū ex te.
ab altari mō. s̄ ut deficient oculi tui. et
tabescat anima tua. et pars magna dom⁹
tue monetur. cum ad uirilē etatē uenit.
Hoc autē erit signū qđ uenturū est. duob⁹
filijs tuis ofm̄ et finēs. in die uno morient̄.
Et ambo. **Ecce** inquit dies uenient. et p̄cedā
brachium tuū. et brachiū domus pat̄s tui.
Per brachium dignitatē et robur suū. ex
p̄mut sacerdotū. ut n̄ sit inquit sener i do
mo tua. p̄ senem sacerdotem magnū ostē
dit. **Et** uidebis emulum tuū in templo. i
uniuersis p̄speris isrl̄. **Emulus** dom⁹ heli sa
doch sacerdos existit. qui electo ab iathar

a salomoe sacerdotu suscep. sic in malachi
 legio. **P**ietas salomoe abiathar necet sacer
 dos domini ut impleat ubum dñi quod
 dictum est sup heli domū. Verūm tñ n au
 feram penit uirū ex te ab altari nō ut de
 ficiant ocli tui et tabesceat anima tua. idō
 domini se n penitus ablaturū ex domo dō
 uirum ab altari suo dicit ut semp de domo
 heli est i domo uir qui dignitate puatū
 uidēs oculi eius deficient et anima tabesce
 re. **M**istice autē h pphā de mutatioē sacerdotū .
 nē in samuele completa s; in dño ihu xpo
 exstat adumbta. Nam p samuele ppham
 sacerdotē fuerit de genē aaron sic sadoch et
 abiathar regnante dauid. ralu deinceps an
 te qm tempus ueniret q istud sacerdotū mu
 tandum p xpm effici oportebat. Nam cū dicit
 loquēs locutus sum ut domus tua et domus
 patris tui ministraret i conspectu mō usq; in
 sempitūū. nūc autē dicit domū. absit h a me.
 si quicq; glificauit me glificabo eū. qui autē
 contempnit me erit ignobilis. Ecce dies ueni
 unt die domini. Ecce isti sunt dies qui pñū
 tian sē iam enī nullus sacerdos ē scdm ordi
 nē aaron. Qd enim nominat domū patri
 nē cum de primo patre dicit s; de illo aaron
 qui p̄mus sacerdos ē instituit. de cuius p̄geni
 e sequerent ceteri supius demonstrē. u autē r̄ue
 latus sum ad domū patris tui cum eēt in t̄ra
 egypti seruu in domo pharaonis. et elegi do
 mum patris tui ex omnib; scepsit isrl̄ m sacerdo
 tio fungi. Quis patris fuit in illa egypti ser
 uitate. un cum libati eēt electus ē ad sac
 docum n aarō. De hui; g stirpe isto loco
 dicit futurū fuisse ut n eēt ultimus sacerdos.

qd iam uidem impleti. Nullus sacerdos est
 scdm ordinem aarō. Et quicūq; ex eius genē
 ē homo cum uidet sacrificium xpianorū toto
 orbe pollere. s; autē honorem illū magnū
 eē subtractum. deficiunt ocli eius et defluit
 anima eius p̄ nimietate meroris. Prope autē
 ad hui; domū heli cui h dicebāt qd sequit
 p̄tinet. et omnis qui supauit domus tue
 decidet in gladio uirorū. et h ē signū qd ue
 niet sup duos filios tuos osu r̄ fines. die
 uno morientur ambo. hoc g signum factū
 ē mutandi sacerdotū de domo hui; q signo
 figuratum ē mutandū sacerdotū domi aarō.
 Quis quippe filiorū figurat mortē n homi
 num. s; ipsius sacerdotū de filijs aarō. Quod
 autē sequit ad illum iā p̄tinet sacerdotē cui
 figurā gessit huic succedēdo samuel. p̄inde
 q sequunt de xpo ihu uero sacerdotē dicunt.
 Et suscitabo in sacerdotē fidelem qui omnia
 q in corde mō et q in anima m̄a faciat et e
 dificabo ei domū fidelem. ip̄a c̄na et supra
 ierlm. Et transibit inquit corā xpo mō omi
 bus dieb;. Transibit d̄r conuēlabit. sic sup̄
 dixerat de domo aaron. **D**ixi domus tua
 et domus patris tui transibit coram me iet
 num. Quod autē ait xpo mō transibit. de
 ip̄a domo utiq; intelligendū ē. n̄ de illo sa
 cerdote qui ē xpe. ip̄e saluator atq; media
 tor. **D**omus g eius corā illo transibit. Pot̄ et
 transibit. intelligi de morte ad uitā. omib;
 diebus quib; pagit usq; i finem sc̄li huui;
 ista mortalitas. Qd ait d̄s qui omnia q i cor
 de mō et q i anima m̄a faciat n̄ arbitriur
 habē animā d̄m. cum sit conditor anime.
 si ita hoc de dō tropice n̄ p̄p̄e dicit. sic man

et pes et alia corporis membra. De samuele quod de
recte potest accipi quod in omnibus eius uoluntati
sic homo deo paruit. de anno autem saluatore
quod sicut filius unigenitus patrum sic in mun-
dus conuersus archanorum iuxta quod de se ipse
manifeste testatur dicens: et a me ipso factio ni-
chil. sic docuit me pater sic loquor et qui
me misit mecum et non reliquit me solus
quia ego quod placita sunt ei factio semper. Cui
domini fidelem edificat pater quod domus sumus
nos si fiduciam et gloriam speramus usque in fine fir-
mam remaneamus. Alioquin quoniam de samuele
potest accipi quod edificata sit domus ei fide-
lis. qui coram christo domino id est per samuele
cunctis diebus incederet cum legamus in sequen-
tibus quod filii illius ausi auisus eius per aua-
ritiam declinauerunt et putant iudicium non fore
te domini et in hoc loco plebem israeliticam intelligamus
quia cunctis sacerdotum eius domini seruiunt.
De quo scriptum est: et requieuit omnis domus israel
pro domino. Et paulo post abstulerunt filii israel
baalim et astaroth et seruierunt domino soli.
Quod si subdit futurum est autem ut quisque reman-
serit in domo tua ueniat ut oretur pro eo
et offerat nummulum argenteum et tortam panis.
non prope de domo dei huius belli. si illius aaron
de quo genere etiam huc usque non desunt qui ueni-
unt et conuertunt. De quibus alius propheta dicit.
reliquie salue sunt. Non et apostolus. Sic ergo inquit
et in hoc tempore reliquie secundum electionem gratie
salue facte sunt. De talibus enim reliquijs be-
ne intelligitur quod dictum est: qui remanserit in
domo tua. ueniet ut oretur pro eo. Profecto
qui credit in christo sic temporibus apostolorum et ipsa
gente plurimi ueniunt et credidunt. neque

nunc desunt qui licet rarissimi credant ut im-
pleatur in his quod hic homo dei locutus est.
Quod si continuo secutus aduincit offerret num-
mulum argenteum et tortam panis. quid per nummulum
argenteum non oris confessio designatur quod sit
credendum ad salutem. Argentum enim per eloquio
poni solet psalmista testante ubi canitur: elo-
quia domini eloquia casta. argentum igne ex-
aminatum. Offerat et panem sacrificij salutari
abiectionis carnis legalium uictimarum. dicat
que dimittite me obsecro ad unam partem sacerdo-
tem. id est ad ipsam plebem. christo sacerdote pre-
clarum. cui peccata autem. Vos autem genus electum.
regale sacerdotum. Quia autem addit ut comedam
buccellam panis. etiam ipsam sacrificij genus e-
legantem et prestat de quo dicit sacerdos ipse. Panis
quem ego dabo. caro mea est pro mundi uita. Quia
enim dixit superius dedisse se cibos domini
aaron de uictimis testamenti quod fuerant sacri-
ficia iudeorum. ideo hic dicit postulanda ad come-
dendum buccellam panis. quod est in nouo tes-
tamento sacrificium christianorum et pabulum fidelium
animarum. Sequitur. Puer autem samuel munus-
trabat domino coram heli. et sermo domini erat
preciosus. Hoc est quod in sequentibus manifestat.
cum dicit. In diebus illis non erat uisio manife-
sta per prophetas et apostolos et eorum quod profuerit populo dominis
iam non manifeste per uisiones aut per angelicas
responsiones plebi israel apparuit sicut patribus
eorum fecit et ideo dicit scripturae historie sermo
nem domini in illo tempore esse preciosum. Factum
est ergo in die quadam heli iacebat in loco suo
et oculi eius caligauerunt. nec poterant uidere
lucenam dei ante quam extingueret. Per ni-
mia enim senectute heli oculi caligauerunt.

nec poterant uidē lucernam dñi cū arderet
 in tabnaclo: ante q̄ lux diurna fieret q̄ndo
 eadem extinguenda erat lucerna. Sic enim
 a domino p̄ moysen iussum est ut eadem
 lucerna luceret usq; mane: sicut ē illud i
 lib̄ exodi. **P**recipe aut̄ domini filijs isrl̄ ut af
 ferāt ē oleum de arborib; oliuarū purissimū
 pilosq; contusū ut ardeat lucerna semp̄ ita
 binaclo domini: et collocabunt ea aarō et
 filij eius usq; mane luceat corā dño. **S**ue
 h̄ figurat qd̄ in cecitate sua ip̄e heli p̄ mane
 ret donec fundit̄ cum ple sua extinguer
 t̄ hoc est uita careret corporali. **I**ustice aut̄
 cecitas heli significat cecitate cordis iudoꝝ
 qui p̄sentem saluatē agnoscere n̄ pote
 rant: nec miraculoꝝ fulgorem que ab eo
 fiebant intelligē. nec doctrinā eius corde i
 tento capere donec ipsū sacerdotū simul cū
 templo et pp̄lo funditus eūct̄. **I**n t̄a samu
 el dormiebat in templo domini ū erat ar
 cha dñi: et a dño ter uocat̄ nouissime q̄
 lit̄ heli p̄t̄ filioꝝ peccā simul cū ip̄is in
 turus erat uoce domini instruct̄ ē. **P**otest
 hac t̄a uocatiōe p̄figurari quod ip̄e pu
 er suaū erat p̄pha dur̄ et sacerdos. **Q**uo aut̄
 sc̄ptum ē porro samuel nec dum sciebat
 dñm̄: nescire dñm̄ dī: quia p̄phet̄ multo
 nec dum ei reuelat̄ fuit sermo dñi. **E**t
 qd̄ sequit̄ dicit̄ ad samuel dñs. ecce ego fac
 o ūbum in isrl̄: qd̄ quicūq; audierit t̄nmi
 ent̄ ambe aures eius: hoc in loco commina
 tio dī ē sup̄ heli et sup̄ domū eius: eo qd̄ i
 peccō filioꝝ heli archa dī capetur: et isrl̄
 rueret: et eius filij inirent̄ et domus heli
 sacerdotio domus dñi puaret̄ et ob id factū

audientū aures t̄nmi uerent̄ stupore ue
 hemēti. **C**reuit aut̄ samuel: et dominus
 erat cū eo: et n̄ cecidit ex om̄ib; ūbis in
 t̄iam. **Q**d̄ dictū ē de samuele p̄ q̄ ūba
 duum oraculi q̄ noctu acceperat mane he
 li retulit: et n̄ eḡdit ex om̄ib; ūbis et in
 terra: significat quia nichil ex hys que
 locutus ē irritū fuit s; om̄ia s̄t reb; com
 pleta q̄ dix̄. **C**adunt namq; in t̄iam ūba
 sup̄uacua q̄ p̄ nichilo habenda: et uni
 uisoy sunt calcanda despectu: sic beatus
 iob dix̄. **E**t lux uult̄ n̄i n̄ cadebat in t̄ia:
 quia nimirū in tanta grauitate uul
 tum tene consueuerat ut numq̄ cōt̄p
 tabili leticia resolueret̄ s; quotienscūq; hi
 laritatem se p̄sentib; exhiberet̄ certa sep̄
 hoc causa utilitatis eoy faceret. **E**t cognouit
 uniuersū isrl̄ adan usq; bersabee: qd̄ fidel̄
 samuel p̄pha cēt̄ domini. **P**er t̄minos
 t̄ie iudee descriptos: uniuersitate pleb; parte
 comprehendit. **D**an uiculus ē in quarto a
 paneadē miliario euntib; t̄ruū: qui usq;
 hodie uocat̄ sic t̄minū iudee p̄uinitie cōt̄
 septem t̄onē: de q̄ et iordanis flum̄ erūpēs.
 a loco sortitus ē nom̄. **J**or quippe p̄ iō p̄
 o n̄: id est flum̄ siue riuū hebrei uocat̄.
Dan in t̄ptat̄ iudiciū siue iudicās. **B**er
 abee in t̄bu iuda siue simeonis. ē usq;
 hodie uic̄ grandis in uicesimo a cheb̄n
 miliario uer̄gens ad austrū: in q̄ et roma
 noꝝ militū p̄sidium positū est: a q̄ loco
 t̄mini iudee t̄re incipientes tendebatur:
 usq; addan: q̄ iuxta paneadē cōt̄. **I**n t̄pta
 t̄ ū bersabee puteus sacietatis: ut pute
 septim̄: siue iuram̄ta: eo qd̄ ibi abraham

isaac factus cum amalech sociauerit iura
tes. **H**ec mouere debet quepiam si in idum
ciuitates iudee easdem in tribu simeonis si
ue beniamin reppiat. Tribus enim iuda ui
ris bellicosissimis pollens et crebris adusa
rios supans in omnibus tribubus tenuit prin
cipatui et ideo etiam aliarum tribuum sorte
in idum eius finibus nuncupant. Alioquin
in medio tribus iudee habitasse simeonem
scripture manifestissime doceat. **I**gitur pro quia
hec in figura mutationis ueteris testa
menti a propheta illo pronuntiata sunt ad heli
offendentem dominum israhel instruxerunt aciem
philistini hest palestini contra eos in affectu
qui locus est iuxta uicium endoy iezabelita
ciuitatis ubi dimicauit saul in sorte asser
it quod habitatores palestini permanserunt. **I**nterpretatur
autem aphet suorum nouus siue apprehendit.
quod bene conuenit rebus gestis. Qui enim iram
domini meruerunt ab hostibus apprehensi sunt. **T**olle
autem israhel arcam ad tuitionem suam cap
ta est ab hostibus archa ipsaque non solum ue
cta sunt et in fugam israhel. imo etiam magna sunt
gesta facta est occisio non nichil tam futurorum
significat res hec gesta prophete. **A**rcha
enim illa ab alienigenis capta indicabat
testamentum dei transiturum ad gentes. Quando
nuntiaturum est enim heli sacerdoti captam fuisse
se archam dei cecidit de sella retrorsum mor
tuus est. **M**orto quia quisque retrorsum
conuertit a fide et ueritate. necesse est ut ea
dat et continuo moriatur. **M**ultis autem tunc
seuente archa domini ad gentes perit
atque interit sacerdotum iudeorum. **D**uoque filii
heli corruerunt quorum unius uxor uidu

ata et mox in partu mortua est propter ean
dem perturbationem. **D**e quo iosephus ita re
fert. **C**um uero heli etiam archam audisset ab
hostibus captam dolore turbatus eo quod ei propter
spem tantum onus accesserat. riuens de
se defunctus est. **D**um octo et xx. uixisset
annos quorum xl. tenuit principatum. ea siquidem
dem die defuncta est et coniunxit sinees eius
filius dum pro occasione mariti nequaquam uiuere
tollerasset. cui pregnanti quidem nuntiatus est
lucius uiri. **P**epit autem filium septem mensium
que ob hoc appellauit acabor quod nomen de
signat inglorium. eo quod illo tempore exerci
tium huiusmodi deformitas accessisset. **H**abuit
autem principatum primus heli ex domo itcha
mar qui fuit unus filiorum aaron. **N**am pri
mus de domo eleazari sacerdotes erant ex quo
honore filius a patre percipiebat. et elea
zar sinees suo filio tradidit. **P**ostquam abie
zer filius eius hunc honorem accepit quem
bori filio suo dereliquit. **C**ui rursum ori fi
lius succedit suus. **E**t post hunc heli te
nuit sacerdotum. de quo nunc sermo nobis est
habitus. cuius genus usque ad tempora impij
salomonis hoc habuerat. **T**unc enim sacerdotum
ex domo eleazari denuo receperunt. **U**nde
euidenti signo prefiguratum est per extirpationem
sacerdotum iudeorum carnalem intuisse sima
gogam illi carnaliter adherentem perstratoque
heli de sella pontificis iudeorum sedem ha
bere uacua. et gloriam sacerdotum regnumque co
tinuatam. **P**hilistini autem tulunt archam dei.
et asportauerunt eam a lapide aduitorum in
azotum et reliqua. **L**apis aduitorum dicitur locus
ille in quo posuit samuel lapidem unum tantum

orasaph et int̄ sem̄ sicut in sequentib;
 demonstrat̄. Azot̄q; et astoth̄ dī usq; ho
 die nobile municipiū palestinę puuntę.
 et una de quinq; ciuitatib; allofiloy; de
 creta quidē t̄bu iude n̄ recenta tam̄ abea.
 quia neq; quā uetis potuit accolas expellē.
Int̄p̄tatur aut̄ ignis patrii m̄ ut in cō .
 diuum. Et bene incendiū pat̄ loc̄ ille dī
 ū idolum dagon consistebat quia aduē
 nis arce dī in azot̄i incendiū erat dia
 boli pat̄ om̄iū iniquoy;. **D**agon int̄p̄ta
 tur piscis tristitie significans hostem
 antiquū qui in mare istius mundi po
 situs deuorat peccatores; quē lib̄ iob leui
 athan̄ behemoth nūcupat. **S**; quid ē .
 qd̄ dum posuissent archā domini phy
 listim in templū dagonis dī sui et int̄is
 sent templum et inuenisset dagonē pro
 strati atq; confracli caput eius duāq; ma
 nus abscisas. **S**tati ut testam̄tū dñi p
 uenit in gentib; confestim idola q̄ decep
 tum possidebāt orbem destructa sunt oīs
 q; error̄ simulacrū corrūt p̄sentiam dñi
 ferre n̄ sustinens. **N**am manib; dagon p̄
 scisis opus idolatę amputatū. et in capi
 te eius sup̄bia diaboli abscisa significat̄.
 aq̄uitū peccati fuit. **Q**d ū in limē ut
 certum scilicet p̄finitūq; sui idolatā finē
 agnosceret. **L**ym̄s enī finē t̄nis siḡcat̄ etiā
 et illud ad magnā p̄tinet significationē
 in ip̄a ruina dagon dī sui atq; fractura.
 qd̄ dorsum illius solum inueniūt fractis
 eius om̄ib; n̄ib;. **D**orsum quippe fugā sig
 nificat quicūq; enī fugiunt p̄sequenti
 bus dorsum dant. **N**ō septū ē de hostib;

quoniā ponet eos dor̄ sui. **U**bi sūt enī ido
 la pierunt et si aliqua remanentia ab ali
 quibus abscondunt̄ fugiunt. **Q**d aut̄ p
 cussi sunt in postiorib; qui archa dī cap
 tuauint h̄ pena signū uidet̄ quia si qui
 susceperunt testam̄tū dī et postiora uite dī
 lerunt et ip̄is iustissime cruciabunt̄.
 qui sic apl̄s estimare debent eadem sic
 stercora; qui enī sic assumunt diuinū
 testam̄tū ut postiora respicientes ueti se
 uanitate n̄ exuant similes sunt hostib;
 illis qui archā testam̄tū captiuā iuxta i
 dola sua posuerūt et illa quidē uetera eti
 am nolentib; cadunt quia omnis caro
 fenum et claritas hominis ut flos fe
 nit. **A**ruit fenum flos eius decidit arca
 domini manet in cōnū. **S**ecretū scilicet
 testam̄tū ē regni celoy; ū ē ūbū dñi in
 cōnū. **S**icut q̄ archa dñi in regiōe phi
 listinoy; septem m̄sib;. **S**eptem m̄ses q̄
 bus archa dī int̄ gentes fuit figurat̄
 expr̄munt uniuersitatē tempoy; q̄ septena
 rio num̄o dierū discurrit et testam̄tū
 domini usq; ad consummationē sc̄li i
 gentib; p̄mansurū. **E**t uocauerūt phi
 listim sacerdotes et diuinos dicente. **Q**uid
 faciemus de archa dī. **I**ndicite nob; qm̄
 remittam̄ eam in locum suū. **Q**ui dix
 erūt. **S**i remittatis archam dī isrl̄ nolite
 dimittere eā uacua; qd̄ debetis reddi
 te et p̄ peccato. et tunc curabimur et
 scietis quia recedet manū eius a uobis.
Qui dixerunt. **Q**uid est qd̄ p̄ delicto reddē
 debemus et. **R**esponderunt eis. **I**uxta nu
 merū puuntiarū philistim quinq; anos

quos fatietis et quinq; mures aureos.
quia plaga una fuit omib' uob' et scap
pis uris. fatietis q; similitudines anozu
uob' et similitudines muru qui demo
liti se tra et dabitur do isrl' glam. si forte
releuet manu sua a uob' et a dnt' uris
et a tra ura. Et reliq;. **Q**uinq; ani auri
et quinq; mures similes auri q's fecerunt
philistei p' plagam qua p'pessi sunt et accule
re ad archam d'ni significat q'd quida car
nales quinq; corpis sensib' dediti et illece
bs uoluptati sequenti. Et cum correpta fu
erit a d'no scelera sua cognoscentes. ipsas
plagas uiste se p'peti a domio confitentur.
et licet coacti studiu uite sue meliorandi i
pendunt. Qd bene significat quinq; ciuita
tes philistinoy. idest azot. gaza. ascalon.
geth. accaron. illos uidelicet exp'mentes qui
exteris hominis actus secunt. **G**aza ciui
tas e' eueoy in q' habitauerit capadoes
p'stinis cultorib; infectis. apud ueteres
aut' erat t'min' chananeoy iuxta egyptu.
cecidit q; in sorte t'bul' iude s; eam tenere
n' potuit quia enachi idest gigantes allo
philozu fortissime resisterunt et e' usq; ho
die insignis ciuitas palestine. **Q**uerit aut'
qm i quoda p'ph'ia dicat' gaza futura in
tumulu sempit'ni. **Q**uod soluitur ita. **A**nti
qua ciuitas dicit' uix fundamentoy p'bere
uestigia. hec aut' q' nunc cernit' in alio
loco p' illa edificata e'. **A**scalon aut' urbs
e' nobilis palestine q' et ipa antiquit' una
fuit de quinq; scap'is allophilozu separa
ta. p' sorte quide' t'bul' iude decreta nec t'n
retracta ab eo. quia habitatores ei' supare

n' potuit. **B**ethat que locum transiit
archam testamti de azoto. nunc uic' gradi
uocat' getham iux' anopatelem et iamnia.
s; et alia uilla appellat' gethim. **A**ccaron in
t'bul' dan. siue ut ego arbitror in t'bul' iude
ad leuam chananeoy. urbs una de quinq;
olim scap'is palestine et decreta e' quide'
t'bul' iude. nec tam tenta ab ea quia ha
bitatores p'stinis nequiuut et pellere. **S**ed
et usq; hodie grandis uicus ciuiu iudeoy
accaron dicit' int' azoti et iamnia adorien
te respiciens. **Q**uidam putat accaron turri
stratonis postea cesarea nuncupata. **A**zot
ut supius diximus int'p'tat' ignis patris
nri ut incendiu. **G**aza int'p'tat' fortitudo.
ascalon ignis in flamma. aut' ignis igno
bilis. **B**eth torcular. accaron q; int'p'tatur
eruditio tristitie ut sterilitatis. **O**mnis e
nim concupiscentia infamis atq; ignobi
lis p' diabolum inflammata atq; p' cont'
rias fortitudines instigata. q' p' torcular
nequicie exp'pssa uinum p'fundit amari
tudinis. in doctrina praua et op'atioe pu
sa. **U**n' necesse e' ut attendat ad mortem ubi
est tristitia uera et stilitas p'petua. **I**nter
palestini facientes plaustru nouu in quo
posuerit archam et iuxta ea capsella ha
bent' anos et mures aureos q's resoluere
p' delicto collocauerit adiungentes duas
uaccas fctas quib' uerat impositum ui
gum et utulas ear' concluderit domi ut
p'barent unde eis plaga uenisset. **V**acc'
aut' ille allophilozu archam gestantes fi
guram sc'oy renuntiantiu selo designaue
rit. qui nullu delicti iugum traxerit. **N**am

ille pignorum affectibus a ratio tantum minime
 dignelle sunt ita se mundo renuntiantes
 parenti obtentu non debent a bono impediri
 proposito sicut et moyses ait Qui dicit pat
 suo et mat nescio uos. et fratribus suis igno
 ro uos et nescierit filios suos: hi custodi
 erunt testamenta dei et precepta seruauerunt
 iudicia tua iacob. et legem tuam isrl. Ille eni
 scire dei familiaris appetit qui per amore
 pietatis nescire desiderat. quodcumque carna
 litate sciuit. **I**bant autem indirecti uoce per
 uiam que ducit bechsamis. et reliqua. **B**echsa .h.
 mis ciuitas est sacerdotalis in tribu beniamin.
 que usque hodie demonstrat de eleuteropoli
 pgenibus nicopolim in undecimo milia
 rio contra orientalem plagam. Bechsamis al
 tera in tribu neptalim in qua et ipsi cultores per
 tim permanserunt. **E**t itinere uno gradientem
 per gentes et mugientes. et non declinabant ne
 que neque ad dexteram neque ad sinistram. **B**ene .h.
 dicit quod itinere uno gradientem bechsamis
 hoc est uiam regiam incedentes in domum solis
 in locum uidelicet iusticie et ueritatis. Bechsa
 mis enim interpretatur domus solis. et signifi
 cat celestem ierusalem. uel sol iusticie semper luceat.
Ibant autem indirecti uoce et non declinabant
 neque ad dexteram neque ad sinistram. id est non
 extollebant prosperis neque frangebant aduer
 sis. **U**n die apostolus. Parma iusticie a dextris
 et a sinistris per gloriam et ignobilitatem per uir
 tuta et bona fama. ut seductores et ueraces.
Sig ad eum solis habitationem tendimus. dig .ss.
 num profecto est ut de di itinere per carnalibus
 affectibus non declinemus. Tota enim uirtute per
 sandum est. quia uoce dei plaustrum suppo

sit per gunt et genuunt. dant ab inanis mu
 gitus. et tamen de itinere non reflectunt gressus.
Amorem quidem per compassionem sentiunt. sed
 colla postius non deflectunt. Sic nimirum per
 dicatores dei sic fideles quique esse uide sciam ex
 clam debent ut compatiantur proximis per
 karitatem. et tamen de uia dei non exorbitent.
 per compassionem. **A**rham quippe supposi
 tam bechsamis pergere est cum superna scie
 tia ad uitam lucis habitaculum propinquare.
S tunc uere bechsamis tendimus cum uia
 reuoluntatis gradientes ad uicina erroris
 latera per affectu pignorum non declinamus.
Sic namque nunc necesse est ut incedere debeat
 qui sacre legis iugo supposita iam per uirtutem
 scientiam domum archam portant. quatenus
 per hoc propinquorum necessitatibus condolentes
 a cepto reuoluntatis itinere non declinent.
Quorum nimirum gratia nitentur uiam tenere debet
 si reflectere non debet. ne hec eadem mens aut si
 affectu non tangitur dura sit. aut per tacta si inflec
 titur sit remissa. **P**ost reuersionem archa
 de terra philistinorum sequitur scriptura dicen
 s. **H**u sunt autem anni auri quos reddiderunt phi
 listinorum per delicto domino. azotus unum. gaza u
 num. ascalon unum. geth unum. accaron u
 num. et reliqua. **Q**uinq; annos et quinq;
 mures hec quinq; ciuitates dederunt. reliqua
 autem ciuitates per uirtutem et uille que erant
 absque muro mures tantum dederunt. **J**oc
 eo dicitur ab urbe murata usque ad uillam que erat
 absque muro. **Q**uod autem sequitur et usque ad abel
 magnum supposuerunt archam dei. abel ci
 uitas magna est in termino isrl. abel mag
 num idcirco uocat. cum antea bechsamis

h

.ss.

uocata sit. siue p̄t luctum sup uiris bech
hsamitib: ibi factum: siue p̄t distinctiōe
ciuitas abel bechmaca de qua exclama
uit mulier sapiens ad ioab dicens: qui in
trogant intrōgent in abela. Sic itaq; intel
ligendū ē qd ab urbe murata usq; ad uil
lam q̄ erat absq; muro usq; ad abel ma
gnū dēderunt mures sup quē id est sup
luctum posuerūt archam dñi q̄ erat usq;
in illam diem i aḡ iosue bechsamitis. fu
te q̄ in aḡ illius donec in cariatharim
ducta ē. Qd dictum ē de eis qui uidē ar
cha domini reūsam de t̄ra philistinoy.
Occisi sunt cū n̄ eēt de stirpe leuitica.
et de p̄plo lxx. uiri et quinq; milia ple
bis. P̄pls et plebs p̄ una eademq; re indis
ferentē accipit: nam ex uno ḡo qd ē laos
solet utrumq; transferri. S; in iudeē esse
distantia qd in p̄ore cōmate uisiculi addi
tū ē uiros. lxx. uiros enim maiores nati
significat: ut sit sensus. quia de optima
tib; p̄pli. lxx. sunt p̄cussi: de ip̄a aut̄ uulgari
turba homines. l. milia. qd ne patereur
in exodo p̄pls a longe stabat et orabat solus
moyses ascendit ad dñm. **E**t dixerūt uiri
bechsamite. Quis potit stare in conspectu
dñi di sc̄i huius. **E**t ad quē ascendet a no
bis. **M**iseruntq; nuntios ad habitantes
cariatharim dicentes. Reduxerūt philis
tim archam dñi. descendite et adducite
eā ad uos. **V**enunt q̄ uiri cariathari et
dixerūt archam dñi. et intulerūt eā i do
mū abinadab. in gabaa. eleazarū aut̄
filium eius. sc̄ificauerūt. ut custodiret arcā
dñi. **Q**d aut̄ postquā p̄cussi sūt uiri bech

sanite et qd indigne uiderent archam
dñi. miserunt eā ad cariathari. quid sig
nificare melius potest qm translationē
testam̄ti dñi a p̄plo iudaico ad gentes.
Quia cū illi a patrum orbita deuiantes.
carnali obseruancia et pharisaicis sup
stitionib; legem fedarent. saluatoris dic
ta sp̄nebant. et p̄ ministr̄s noui testam̄ti
ūbum salutis illis p̄dicari penitē recusa
bant. **U**n dicunt ad eos apli post resurre
tionem dñi. **H**obis inquit oportebat
p̄mū recipi ūbum di: s; quia nolulistis
et indignos uos iudicastis etne uite. **e**ce
conuimur ad gentes. **C**ariatharim q̄ et
cari ad bal di. ciuitas est saluū. una de
urbib; gabaonitarū. p̄tinens ad t̄bum
iude. eunt b; ad heli ad iospolim in mili
ario nono. **D**e hac fuit uitas p̄pha quē
uifecit ioachim i ierlm. sic ieremias sc̄
bit. sicut i paralipomenō lib filius so
bal appellatur cariathari. int̄p̄tatur ip̄
sa cariatharim ciuitas ut uilla siluariū.
De qua ciuitate mystice i psalmo sc̄ptū
ē in uenia locū dñi. tabnaculū dō iacob.
eae audiuim; ea ineffrata. inuenimus eā
in campis silue. **L**ocus enim dñi ē tabina
culum pastoris. xp̄iani p̄pli. et ata eccl̄ie
catholice q̄tranquā celum ille semp̄ inha
bitat. **C**iuitas enī siluariū id est conuentū
gentū efficit locus aptus ad suscipiendā
archam dñi. in domū uidelicet abinadab
qui int̄p̄tatur pat̄ n̄s spontaneus qui cū
psalmista dicere p̄sit. **H**oluntarie sc̄fici
cabo t̄. et confitebor nomini tuo dñe qm
bonum ē. **G**abao int̄p̄tatur collis ut subli

heb

b.

a.

a.

mitas. ibi eleazar filius aminadab consti-
 tuit sacerdos ut custodiat archam domini qui
 di adiutorium dei. quia sancti iuri quicquid bo-
 ni habent non ad se sed ad dominum referunt. Unde dicit
 apostolus. fiducia talem habemus per christum ad
 dominum non quod sufficientes simus cogitare ali-
 quid a nobis quod ex nobis sed sufficientia
 nostra a deo est qui et idoneos nos fecit minist-
 ros noui testamenti non littera sed spiritu. **E**t fac. **ix.**
 tum est ex quo die mansit archa domini in ca-
 riatuarim multiplicata sunt dies erat quip-
 pe iam annus uicesimus et requieuit omnis
 israhel pro domino. **Q**uod dictum est quia ex quo die **H**
 mansit archa in cariatuarim multipli-
 cati sunt dies erat quippe annus uicesimus et re-
 quieuit omnis israhel pro domino non ita in-
 telligendum est quasi xx annis quibus archa
 maneret in cariatuarim ad octauum usque
 annum regni dauid quando eam congregata po-
 puli frequenter a iherosolymis adduxit sunt co-
 putant. Inuentum namque in sequentibus quo
 temporibus saulis fuerit elata de hac ciuita-
 te et allata in castra pugnante eo ad iussum
 philisteos. Sic etenim scriptum est. Et ait saul ad
 achiam. Applicam archam dei. Erat enim ibi ar-
 cha dei in die illa cum filiis israhel. Et quia co-
 stat quod dauid eam in iherosolymis adduxit ab-
 latam de domo aminadab in qua nec illa
 et prohibetur restat intelligi quod in diebus sau-
 lis relata de castris et in prefata sit illata cui-
 tatem unum demum regnante dauid afferre
 est in iherosolymis. Est ergo sensus memorate senten-
 tie quia ex quo mansit archa in cariatuarim
 erat annus uicesimus cum ea inde transfer-
 re temporibus saul causa belli contingeret.

ut certe uicesimus erat annus cum adhuc omni-
 domus israhel requieuit pro domino abiectis uide-
 licet idolis illi soli seruiens quod eam fecisset
 toto tempore presulatus samuelis quod iosepho
 teste xx annis completum est et primo tempore
 regni saul quod eodem historico affirmante
 xx annis tenuit nullus scilicet historie cu-
 riosus ignorat. Namque postmodum cum re-
 cessisset a saule spiritus domini et agitare eum spiritus
 nequam maxime ad persequendum dauid in-
 norium et iustum. necesse erat partem militie
 et ut plebis eius non nullam militie illius
 eristicis implicet. Abstulerunt ergo filii israhel
 baalim et astaroth et seruiert domino soli.
 Astaroth interpretatur factura exploratorum.
 baalim interpretatur ascendentes siue superio-
 res. Qui ergo uerus israhelae id est uir uidentis
 dominum siue mens uidentis. a se
 omnem auferat facturam malignorum spi-
 rituum. iactantiam atque superbiam ac sic serui-
 et domino soli quia nulla societas est luci ad
 tenebras. nec ulla conuentio christi ad belial.
 iudicauit samuel israhel in massephat.
 Massephat est ciuitas in tribu iuda apud quam
 habitauit ieremias iuxta cariatuarim urbem
 de qua super diximus. Massephat interpretatur spe-
 culatio ut contemplatio siue intentio et
 locus iudicij. Saphat enim iudicare est.
 et bene conuenit iste locus tam seculo uiro quam
 plebem sanctam commissam in iusticia et ueritate
 iudicauit et summa prudentia gubernauit.
Tulit autem samuel agnum lactentem unum et
 obtulit illum holocaustum domino et clamauit
 samuel ad dominum pro israhel et exaudiuit eum.
Exclamauit ad dominum samuel pro israhel et **ai.**

ai.
h.
ai.
ai.

exaudiuit eum quia oculi dñi sup iustos. et
aures eius in peccatis eorum. Et eum offerret agnū
lactentē in holocaustum hoc ē innocētē
uitā p conuentiā salutarē hostiā dño
mactauit ac igne karitatis in odore sua
uitatis totam concremauit. **A**ccidit et ali
emigens ad pugnā contē pplm dñi inuo
nuit dñs sup eos et confusi sūt et offende
rūt corā isrl. atq; supati sūt et percussit eos
usq; ad locū qui erat sub bethcar. **B**eth
car intēptatur domus agnitionis et domū
agnitōis cum p pdicatores euēglij dominus
sup hostes spiruales inuonuit. **I**n figuram
uersi conuerunt corā isrl. id est corā iplo
dī et psecuti sunt eos usq; in domū agni
tionis. hoc ē quo usq; omnis error expur
get et uere dñs agnoscat. **T**unc assūp
sit samuel lapidē unū et statuit illum
intē masephat et intē sen. uelut alia edi
tio hēt intē masephat nouam et uetē.
et uocauit nōm eius abenner. qd ē latine
lapis adiutorij et dicit usq; huc adiuuit
nos dñs. **M**asaphat intēptatur intenti
o. **L**apis ille adiutorij medicas ē salua
tionis p quē transeundū ē a masephat
uetē ad nouā. id est ab intentionē qua ex
pectabat in carnali regno beatitudo fal
sa carnalis ad intentionē qua p nouū
testamētū expectat. in regno celorum
beatitudo uerissima spiritalis. qua qm
nichil ē melius. huc usq; adiuuat dñs.

-155:

-ai

Eratq; par intē isrl et amorreū. **A**morreū
intēptatur amarū. ut loquēs. et apls ad
epheios ita dicit. Vos qui aliquā eratis lō
ge facti estis ppe in sanguine xpi. **I**pe est

em par nra qui seē utq; unū et medū
parietem macie soluens inimicitias i car
ne sua lege mādatorū decretis euacuans
ut duos edat in semetipsū in unū nouū
homine. faciens pacem et reconciliat am
bos in uno corpe dō. p crucem inefficiens
inimicitias in semetipō et uenēs euēglij
rauit pacem uob qui longe fuistis. et pa
cem hys qui ppe. qm p ipm habem accē
sum ambo i uno spū ad patē. **I**udica
bat q; samuel isrl cunctis dieb' uite sue.
et ibat p singulos annos circuitus be
thel et galgala et masphat et iudicauit
isrlē in supdictis locis. **B**ethel ciuitas
ē induodecimo ab helia lapide a dextē
cuntib' neapolim q' p'us luza id est amig
dalon uocabat et cecidit in sortem tō ben
iamin. uocabat p'us luza Bethel ut dixi
mus. **N**amet h' qd' Bethaun aliud oppi
dum suspicant. n' ita ē. s; ex eo tempe q'
ibi ab ieroboam filio nabath uultu au
rei facti sunt. et a decem tēbub' adorati uo
catur ē Bethaun id est domus uolū. q' an
tea uocabat domū dī. **G**algala hecē quā sup
posuimus golgol ad orientalem plagam
antiq' ierichus cis iordanem. u' iesus scdō
pplm circumcidit et pascha celebrauit. **A**c
deficiente manna triceis panib' usus ē
isrl. in ipō loco lapides q' quos de alue
o iordani tulunt statuerūt. u' et tabna
culum testimonij firum multo tempe
fuit. **C**ecidit autē in sortem tō iude et os
tendit usq; hodie locus desertus i scdō
ierichus miliario. ab illius regionis mor
talib' muro cultu habitus. **S**; iuxta be

thel quidam alia galgalam suspicant. **Gal .ii.**
 gala incipitur uoluntatio sine reuelatio.
Apta g. ppha di in bethel galgala et masphat
 iudicauit isrl. sicq; reuertens in ramatha
 u erat domi eius ibi iudicauit isrl edifica
 uitq; ibi altare dno. nobis exemplū tibi
 ens cum consistit nobis faciendū iudici
 um in domo di n pūe ut inconsiderate
 ut mala uoluntate. si iuxta id qd nobis
 reuelat scā scptura et intentioe bona et
 amore fratno iudicemus pyrimos nras.
Sicq; in ramatha domum nrām reuertam.
 hoc ē ad intna pectoris nrī redeamus ut
 contemplatioe di uacem. i uitam nrām i
 nob metypis diiudicem. quaten i altare
 fidi gratas hostias bonoy actui et bone
 uoluntatis domio immolem. **F**acti .x.
 ē aut cum senuiss; samuel posuit filios
 suos iudices isrl. fuitq; nom filii eius pmo
 geniti iohel et nom scdi abia iudiciū in
 bersabee. et n ambulauerūt filij illius in
 uis ei. si declinauit p auaritia. et reliq;
De hoc iosephus ita refert. Igit illo tempe
 me isrlitas et reliqs chananecos ppha sa
 muel ita decreuit ut deposito ppho chana
 neoy iudeisq; reddita ciuitate in ea eos
 conuenire pcep. et diuisis actib; ad inuicē
 disceptare. Ipe u scdo in anno circu .ien.
 ciuitates iudicabat et multo tempe sub
 equitate omnia expleuit. Deinde senec
 hute grauat. et agere sollempnia ipedit.
 filius suus ppli tbiut pncipatum. quoru
 senoz quidē dicebat iohel. iunior aut
 abia. Preposuit aut quidē alium i beth
 leem in ciuitate ut illic sedet i iudica

ret. alium u in bersabee diuidēs pplm q
 eoz iudicis opamq; de parentib; suis existi
 re. si ut boni. quidē et modati ex malis. et
 pui pducunt ex bonis. Nam et patē sui
 studium n recordantel. i uiam contra iā a
 bulantel. i mulierib; turpib; q; lucē iusti
 ciam compmebat. i iudicia n uera. si scdo
 pma pferbat. ad epulas pcciosaq; cuiui
 a declin uat. Primum quidē q erat mi
 mica deo gerebant. scdo etiam patē uide
 bantur adusi. qui multo studio ac pui
 dentia gesserat ut etiam plebs sciret ser
 uare iusticiā. Popls itaq; dum conuinceli
 am pōri conuiscatiōi. pphē filij fecunt gra
 uit h ferens ad patrem denuo remeant
 qui in ramatha ciuitate commorabat.
 eiq; iniusticias filioy omf exposuit. et
 quia cum senex ēet et temp. iā defectus
 rebus pē n poterat supplicabāt ei atq; ro
 gabant ut aliquē eoz regem eligeret. qui
 et pncipatiū gentis haberet et palestino
 affligeret qui eis erāt pōns iniusticie de
 bitores. Iohel incipit incipiens ut fuit
 di. abia incipit pat domin. ut pat fuit.
Recte g qui n in inchoata iusticia pma
 ferūt. et patuitatē seruare neglexerūt fuit
 di. ut pat fuit nominat. ut significet
 patuitate di eos ē indignos. qui iusti
 cia relicta in iniquitatem corruerūt. S;
 quia filij samuel sic supius dicti ē. de
 clinauit post auaritia et accipiebant
 muia. et tam iniqui iudices existerūt
 ut ppls neq; qm eos ferens regem s i simi
 litudine ceteraru gentiu postulauerūt. his
 petitionib; dō uiritat ad dolentem

A

ppham ita locutus est. Audi uocē ppli i omni
bus q locuti s. Non enim te abiecerunt si me
ne regnē sup eos. iuxta omnia opa sua que
fecerunt a die qua eduxi eos de egypto usq;
ad diem hanc. sicut dereliquerunt me et ser
uierūt dñs alienis. sic faciūt etiam tū. nunc
q̄ audi uocē eorū. Verūmēn̄ contestare eos.
et p̄dic eis ius regis qui regnauit ē sup eos.
et cetā. **S**aul q̄ qui offenso dō constituit ē
sup isrl̄itas rex. tyrum tenet ppli iudeorū.
Nam sic ip̄e in regale culm̄ subleuat iuxta
conuenientes mores eorū qui petierūt sup se
ēē regem. et mansuetudinē dñi sp̄nebat.
durus et rigidus ac supb. effectus ē. ita ut
eos — magis p̄meret. quā libatū dona
ret. sic et ppl̄s iudaicus lic̄ unct̄ in sacdo
tib. et regib. fore. tamquā filius ancille e
rat q̄ in seruitutē generabat. nūquā libta
tē p̄fectā p̄ ip̄am unctionē consequi potu
it. maxime quia illū ad se uementē qui
uere rex erat et mansuetus recipere noliunt.
p̄ cuius donationē libi si mallent fieri
potuissent. **S**aul q̄ petigo int̄p̄tat. q̄ fuit
de stirpe beniamin filius cis. filij abiel.
filij seor. filij becoreth. filij asfa. Et h̄ nomi
na bñ ex p̄mūt tyrum iudoy. beniamin
quidē int̄p̄tat filius dext̄e. cis dur̄ ut uo
mē uiri uel uomens uir int̄p̄tat. abiel
pat̄ m̄s d̄s. seor paruulus siue turbulē
tis. becoreth int̄p̄tat p̄mogenit̄ tuus. **Q**
q̄ fuit p̄mogenit̄ dī scdm̄ id qd̄ in p̄pha
sc̄ptū est filius p̄mogenit̄ m̄s isrl̄. et pat̄
ei d̄s filius fuit dext̄e. quia sepe payrili
um dñi confortat̄ hostib. suis p̄ualuit.
S; quia semp̄ inḡus existit beneficiorū

di et durus ceruicē i blasphemā erupit.
de magno paruulus. et de placido turbu
lent̄ effectus ē. **Q**d aut̄ unct̄ ē in regem ima
ginē xp̄i portauit. unct̄ beat̄ dauid et ip̄e
xp̄e nunciat̄ ait ad eum qui se furem
saule cecidisse. Quom̄ n̄ timuisti iniecerē
manū tuam i xpm̄ dñi. **H**inc et ab hu
mero sursum saul sup̄eminēbat omnib.
figat̄ quia caput n̄m̄ xps̄ sursum sup̄
nos ē. quē pat̄ sup̄ omnē principatū et
sup̄ omnē potestatem et sup̄ om̄e nom̄ qd̄
nominat̄ et altatū confedere secū fec̄ i cele
stib. **H**ec n̄ et hoc quod de saul dicit̄. quod
electus et bonus eēt et de filiis isrl̄ eēt ei uir
melior magis ad xpm̄ p̄tinet qm̄ ad ip̄m
saul. de q̄ p̄pha dicit̄ ex p̄sona dñi. **H**ec puer
n̄s electus quē elegi ponam sup̄ eū sp̄m̄
meū et iudiciū gentib. nuntiabit. Et ier
mias ita ait. **O** rex gentiū. tui ē enī decus
int̄ cunctos sapientes gentiū. et in uniu
sis regnis illoy nullus est similis tui. Et
in psalmo. **Q**m̄ quis inquit in nubib. aqua
bitur dñō. aut quis similis erit deo int̄
filios d̄. **Q**d aut̄ saul asinos pat̄ sui eis p̄
ditos q̄ fuit et int̄p̄tat q̄ p̄t̄ ad p̄pham
uenit qui eum i regem unxit. significat qd̄
iudei stulticiā carnalis sensus sequent̄.
p̄ erroris deua luxum istius mūdi p̄qui
rebant. asinus enī brutū et luxuriosū est
animal. qui ad p̄pham uenientes hoc est
ad moysen inuentas ēē asinas ab eo audi
erāt. hoc ē bona t̄r̄ comessuros se ēē didice
rāt. a q̄ eis unctionis oleū infusum et reg
ni gubnacula futua p̄dicta sūt. in quib.
fr̄es suos ad temp̄ de manib. hostiū suoy

eripent. **Q**uod autem samuel saul in excelsu du-
 cit et ibi illi reflexione parat. significat mo-
 rtem et omnes pphas doctrinis suis plim e-
 bryoz semp ad altiora puocasse ut scientia
 spiritali refecti in culmine uirtutu consiste-
 rent. ne relaberent in foueam uitioy. **Q**uod
 autem samuel sauli uidentem querenti appare
 locutus e dicens. ego sum uidens ascende
 ante me in excelsum ut comedas mecum
 hodie et dimittam te mane et omnia q se
 in corde tuo indicabo t et de asinis quas
 pdidisti nudius tertius ne sollicitus sis quia
 inuente se. **E**t rat in corde saul sic ebri. **eb.**
 tradunt qd rex futurus eet. quia uiderat p
 usum se in uince arboris palme collocari
 que uisio signu regale erat. **C**umq; abie
 ris inde et ult transieris et ueneris ad q
 cum taboz inuenerit te ibi tres uiri asce
 dentes ad domnu in bebel. **H**ij uiri cau
 sa orationis ibant bebel u iacob lapide
 erexerat. **P**ost hec uenies ad collem di.
Collis di locus erat in q pphie habitant.
Et insiliet in te sps domini et pphetabis
 cum eis. **P**rophetasse eum ibi uidi dicit
 de futuro selo. degog et magog. et de pmi
 is uisioy et pena impioy. **Q**uando g ue
 nerunt signa hec omnia t. fac qcumq; in
 uenit manus tua. quia ds tecum e. **Q**uod ai
 aut signa q pdixat samuel sauli. quia ds
 te regem fore uoluit et ideo **ag** omnia
 q t agenda se regalit quia ds tecum e. qd q;
 signa pdixerat samuel sauli cunc
 ta ita ueniunt. et ipe saul ptransito quer
 cu taboz qui mons e in medio gali
 lee campo mure rotunditatis sublimis

et in pta ueniens lumbi ad collem dñi
 puemef. ita em ipe uocatur loc ob aliqd
 collatum a dño bñficiu. prophetauit in
 medio ppharu ibi consistentiu. significat
 qd iudeis omnia q de eis legis latoz et p
 phete pdixerant ita ueniunt siue i pspis
 siue in aduisis. **A**t tani ipi libe legis tene
 tes et ppharu quasi diuinasse uidentur.
 cum futura mistia de q et exlia in eis co
 septa legendo et pphetando pferre nos
 cuntur. **Q**uod aut de ipo saul scriptum est. **eb.**
 qd uidentel cu omf qui eu nouerat he
 ri et nudius tertius qd eet cum pphis et
 ppharet. dixerunt ad inuice. **Q**ue res acci
 dit filio cis. **H**um et saul in pphas. **re**
 spondit alius ad altum. dicens. **E**t quis
 pat eoz. **P**roptea usum est i pñbui. **H**u
 et saul in pphas. **I**llud qd dicit quis
 pat eoz talit platum e. ac si diceret
Quis maior illo indignitate et inf pie
 tia. **O**ptime emm pot in pphas usari
 et pat eoz idest magist uocari. qui tam
 doctus et sapiens e. **P**at aut aliqn ma
 gistr in scripturis uocat. sicut heliseus he
 liam patrem. idest magistrū uocat dices.
Pat mi pat mi eurtus isrl et auriga ei.
Et in lib iob helu ipm patre iob idest ma
 gistrū uocat hoc n. pat mi pbeur iob
 usq; in fine. **P**ost hec ascendit naas. **xi.**
 ammonites et pugnare cep ad usum ia
 bes galaad. et cetera. **Q**uid significat hoc. **ai.**
 qd naas ammonites in hoc ferire
 cum iabes galaad uoluit sed ut erue
 ret omnium oculos dexts qtan fierent
 obpbum in uniuerso isrl. n bellu heticoy

cont' exliam. Naas quippe interpretat' serpe.
amō compment ut angustās ut ppl's meri-
rit' habes interpretat' exsicata galaad aciuus
testimonij. Virgo naas antiquus et princeps
ammonitarū. hoc ē hereticoꝝ qui bene po-
p'l's meritis dī qm̄ gaudij sp's sc'i n̄ hnt.
Disponit fedus cū plō ecclie ut eruat
omniū oculos dextros. hoc ē usum sane
et orthodoxe fidei auferat. Sic enim uult eo
habere federatos. ut sinistrū oculū habn-
tes ea tantū que praua sunt sentiant. Et
exsicata mens fidelū ab omnib' sordib'
uitioꝝ aceruū testimonij. hoc ē senten-
tias scā' scripturā congerit quatin' hosti
nefandissimo carū p'actioe nūmū uir-
tutū resisti ualeant. mittuntq; uniu'sos
timnos isrl' hoc ē ad doctores ecclie qui p'
sunt ppl's quatin' s' opem ferant et scutū
fidei cont' hostes ex adūso opponāt. **M**orq;
saul spū dñi instinet' simul cum samuel
ppha et sacerdote recensuit ppl'm. et inue-
nit de filiis isrl' trecenta milia bellatorum
uiuoy aut' iuda triginta milia. **E**t recen-
suit eos inquit in bezech. Bezech urbs ē
regis adonibezech. hodieq; due uille sūt
nominat' bezech uicine s' in septimo la-
pide eneapoli descendit ab' scitopolim. **B**e-
zech interpretat' egestas et significare in fal-
lor potest paucitatem electoꝝ. un' et ipa
uitas ait. Multi aut' sunt uocati. pauci
ū electi. Rex q; n'r xps qui ē sacerdos et
ppha congredi adūsus hostes suos
parans. de utiq; plō milites eleg' tūta-
tis fide p'claros et bonoꝝ actiū p'fecti
oē p'cipuos. hostes suos fugat et p'cutit

eos gladio sp's amane illucescentis fidei
usq; dum lumī scientie boni odore kari-
tatis p' totū orbem ecclie diffundat. **V**n' r
bene scriptum ē qd illi qui residui fuerāt
de hac clade dispsi sunt. ita ut n̄ relinq-
rentur et eis duo partē quia prauoꝝ cōg-
gatio cum uere dilectionis copula et fidei
unitate n̄ iungit' ab inuicē p' dissensionē
separat' et incerti et instabiles facti p' diu-
ni et animis potentiam. sic in animo ita
et in corpe scindit' ab inuicē uq; disspgēt.
Hinc ppha ad dñm dicit. **C**ae inimici tui
dñe p'ibunt et disspgent om̄s qui opant'
iniquitatem. **Q**d aut' in uerbis samuel que
locut' est ad ppl'm increpat eos de iniqua
electione regis t'rem cum haberēt ipm
dñm regem additū ē. et misit inquit dñs
ieroboam et bedan et berach et ieptbe et
samuel et eruit uos de manu inimicoꝝ
uioꝝ p' circuitū et habitastis confident'
jeroboal ipm nominat qui alio nomie
in lib' iudicū gedeon nominat' ē. r bedan
ipē ē sampson fortissimus de q' in p'dicto
lib' refertur qd isrl' cont' philistinū descē-
deret. **E**t clamauit samuel ad dominū.
et dedit uoces et pluuas in die illa. **I**s-
tum samuel qui inuocauit nom dñi.
exaudiuit d's in tempe messis r pluuā
impetuit. Pluuia enī in sc'is scripturis
ūba sunt euiglij siue legis. sic moyses
dicit. **E**xpectet sic pluuia eloquū meū et
descendent sic ros ūba m'a. **H**ancq; plu-
uiam dedit mundo. xpc in tempe oressē
id est qn̄ gentes colligi oportebat. ut sic
frumtū in hortis. sic int' ecclie simū

. xii .

H.

. ai .

. iss .

XIII cap

gentes congregavit. **F**ilius erat saul unius
 anni cum regnare cepisset: duobus autem annis
 regnavit super israel. **P**er anticipationem diei **A**
 deus boseth filio saul de quo et insequentibus
 ita scriptum est. Quadraginta annorum erat is
 boseth cum regnare cepisset in israel: et duo
 b' annis regnavit. **S**i ergo a morte heli sunt
 omne tempus concludit quo samuel et post
 tea saul israel regerant: invenit annus xl.
 sedim cronicoꝝ fidem usque ad interfectionem
 saul. **I**n patet quod quando saul sedim hanc co
 putationem regnare cepit filium habuit
 unius anni hoc est primum anni: qui postea
 quia ille diem ultimum clausit regnum israel
 duobus annis tenuit: donec a latibus occisus
 totum regnum simul dauid excessit. **S**unt qui
 volunt de ipso saul dictum accipere ut unius
 anni fuisse cum regnare cepisset: id est humi
 lis et mansuetus: sedim id quod psalmista dicit
 si non humilitate sentiebam: sic ablactatus super
 matrem suam: duobus autem annis regnavit
 id est rite regnum tenuit in principio regni
 sui eum fecisse constat: sed propter inobe
 dientiam a deo desertus est et spiritus eius recessit
 ab eo: licet potestate tenuit iam non regni
 impedire: sed magis tyrannicam vitam du
 cere visus est. **E**t erant cum saul duo mi
 lia in machmas et in monte bechel: nul
 le autem cum ionatha gabaath beniamin. **H**
Machmas huc usque: in quo grandis ostendit
 in finibus helie antiquum nomen retinet
 octo ab ea milibus: distans iuxta villam ra
 ma: et interpretatur humilitas. **G**abaath
 in tribu beniamin urbs est sinees silu ele
 azar: ubi sepultus est ipse eleazar. **E**st autem

nunc gabaath villa in duodecimo lapide
 eleuteropolcos: ubi et sepulchrum abacuc prophete
 ostenditur. **G**abaath interpretatur collis pa
 truelis. **B**ene tamen milia israelitarum electa sunt
 ad pugnandum contra philisteos: quia hi
 solummodo apti sunt ad spiritalem militiam
 ut pugnent contra hostes ecclesie qui in
 tatis fidem perfectam retinent: in qua su
 piores hostibus suis resistere possunt. **I**n h
 quod scriptor historie ubi de primo saul
 contra philisteos commemorat dicens sub
 sequitur: quod cum vidissent viri israel se in
 arto positos afflictus est populus: absconde
 runtque se in speluncis: et in abditis in
 petis: et in antris: et in castnis: ebrei autem
 transierunt iordanem terram gad et gala
 ad: questio non indigna abortitur. **S**i se enim
 abscondit israel in prefatis locis: quid est quod
 hebrei autem transierunt iordanem.
 quod ita soluitur. **A**bsconsis enim quibusdam israeli
 tis qui saul et populum qui cum eo erat reliqu
 rant: quidam pars illorum qui hic ebrei vo
 cantur timore preteriti defecerunt a saul et a
 viris qui cum eo erant et descendunt in cas
 tra philistinum. **Q**uem locum ad intelligen
 dum clarius et manifestius sequentia
 demonstrant: in eo loco ubi ait: **S**ed hebrei
 qui fugerant cum philistinum heri et nudius
 tertius ascenduntque cum eis in castra reversi
 sunt ut essent cum israel qui erant cum
 saul et ionathan. **O**mnemque israeliticum qui se
 abscondunt in monte effraim: audientes
 quod fugissent philistinum: sociaverunt se cum
 suis in bellum. **C**umque adesset saul in gal
 gala uniuersus populus perterritus est qui sciebat

.i.

.fb.

eum et expectauit septem diebus iuxta placitum samuelem et non uenit samuel in galgala dilapsusque est populus ab eo. **A**urum ergo saul. **A**fferre in holocaustum et pacificas et obtulit holocaustum. **U**idet quibusdam inculpabilitate saul obtulisse holocaustum cum samuel ab eo expectaret iuxta placitum vii dierum non uenit quod qui hunc locum benedixit inueniet eum non in merito culpatum fuisse et inobedientie redanguit. **L**ocus autem hic apud hebreos ita distinguitur et descendes ante me in galgala et ego quippe descendam ad te et postea fertur ad offerendas oblationes et immolandas uictimas pacificas septem diebus et expectabis donec ueniam ad te et ostendam tibi que facies. **N**on ergo samuel suum postolari aduentum sauli septem dierum tempore precepit sed ad offerendas oblationes et immolandas uictimas pacificas se ab eo eisdem vii diebus uoluit expectari. **Q**uod ille nequaquam fecit et ideo merito culpatus et stulticie uulgo denotatus. **Q**uod autem mandatum domini transgrediente samuele ut ita dicitur legitur stulte egisti nec custodisti mandata domini dei tui que precepit tibi quod si non fecisses iam nunc preparassis dominus regnum tuum super israhel in sempiternum sed nequaquam regnum tuum ultra consurget que sunt dominus super iurum iuxta cor suum et precepit ei dominus ut esset dux super populum suum. **A**u. **A**u. eo quod non seruauit quod precepit dominus. **N**on sic accipiendum est ac si ipsum saulem dominus in eternum preparauit regnaturum et hoc postea noluit seruare peccanti neque enim cum

peccatorem esse nesciebat sed preparauit regnum eius in quo figura regni esset eternum id est addidit et nunc regnum tuum non stabit. **S**icut ergo et stabit quod in illo significatum est sed non huic stabit quia in eternum ipse fuerat regnaturus nec progenies eius ut saltem per posterum alii alteri succedentes uideret implere quod dictum est in eternum. **E**t querit inquit dominus super hominem siue dauid siue ipsum mediator significans testamenti noui qui figurabatur in esimate etiam in quo unctus est ipse dauid et progenies eius. **N**on autem quod nesciat uel sit ita super hominem deus quod non est per hominem more hominum loquitur quia et sic loquendo nos querit. **N**on solum enim deo patet uerum ipsum quoque unigenito eius qui uenit querere quod perierat usque adeo iam eramus notum in ipso eternum electi ante constitutionem mundi. **Q**ueret super quod dicitur suum habebit. **U**bi in latina lingua hoc uerbum accepit propositio nem et adquirit dicitur. **Q**uod satisfactum quid significet quod quod et sine additamento propositio nis querere intelligat adquirere uel lucra uocant et questus. **P**orro faber ferrarius non inueniebatur in omni terra israhel uerant enim philistinim non forte facerent ebrei gladium aut lanceam et cetera. **Q**uod autem philistei quod facilius ebreos possent superare prohiberent ne faber ferrarius esset in omni terra israhel ne forte facerent gladium aut lanceam significat quod diabolus parat per paganos partem per hereticos partem per falsos christianos prohibere studet ne sint doctores in ecclesia qui spiritualia arma fabricantes accommodent pugnantibus

Avē.

xpianis. Pagani enim ut in historiis legimus
 prohibuerunt ne xpianis liberalibus studiis quos illi
 per maximo ducebant imbuerent. Hereticos
 similiter legimus persuadere principibus gentium
 ut catholice fidei defensores in periculum tra-
 derent quod facilius plebem pastore destituta
 a veritate auertere possent. Nunc etiam idem hos-
 tis antiquis simili modo in pace ecclesie eos qui
 populis presunt quoscumque potest ab instan-
 tia eruditionis auertere satagit ne subditi
 dogmata veritatis impendant quatenus illos
 incautos leuius decipere possit. Per inuidiam
 enim diaboli mors intuit in totum orbem
 terrarum. Imitantur autem eum qui fit ex parte
 eius in duplici reatu diabolus constrin-
 gitur hoc est superbie et inuidie. Superbie quod
 ipse cecidit inuidie quod alios deiciere contendit.
 Philistinum enim interpretantur duplex ruina et
 ebrii transeuntes. Non enim habent
 domum manentem sed eterna requirunt in celis.
Sicut saul dum pergit dimicatur aduersus
 philistinum in die cuncto exercitum ieiunium
 quisque reuertentem a philo. s. ionathan filius eius
 super faciem agri mel uident extendit sum-
 mitate iurgie et extirpavit in fauicem mellis
 et gustauit et illuminati sunt oculi eius.
Non itaque ad uidentum illuminati quod
 ante uidebant sed ad discernendum quia ue-
 ritate tetigerat. Tunc enim casus ille sicut et
 adam sic illum attentum reddidit con-
 fusum. Quo facto monet omnis illecebrum
 uoluptatum in seculo debere contempnere
 usque deo nititur militare et spiritus sancti parti-
 ceps iam factus spiritualibus castis se ingerit
 pugnat. Quod bene ionathae nomen exprimit.

Interpretatur enim coluibe donum ut donum
 domini. Recte quidem ille columbe ut domini domini
 dicitur quia gratia spiritus sancti accepta mundi parat
 spiritum illecebrum. Non enim potest contra aliofi-
 los spirituales id est aduersus principes tene-
 brarum uiribus animis concurrere qui ad
 huc huius mundi negligit dulcedinem
 declinare. Mel enim distillant labia me-
 retis hoc est uoluptas carnalis delectati-
 onem ingerit illicitam de qua putatur iuxta mi-
 ticos intellectus asta gustasse ionatham
 et forte de phisum uir precebat populi libanum
 Vnde manifeste patet indigere illum qui
 uoluptatibus atque illecebris mundi superatur
 scilicet suffragis et fructibus orationibus quia
 quanto maiore preterita contra unanimes con-
 silium ecclesiastice regule refragatus est tanto
 maiore eget auxilio ut qui suo merito sal-
 uari non potest aliorum deuotus precibus reco-
 ciliatus ab instante periculo liberetur. Defa-
 tigat est populus uim et usus ad perdam tulerunt
 oues et boues et utulos et mactauerunt intra
 comeditque populus cum sanguine. Iuncta uer-
 runt autem saul dicentes quod populus peccasset
 domino comedentes eum sanguine. Qui ait. Peccati
 ricati estis. Uoluite ad me iam nunc sarum
 grande. Et dixit saul. Dispugnate in uulgo
 et dicite eis ut adducat ad me unusquisque
 bouem suum et arietem et occidite super
 istud et uescimini et non peccabitis domino co-
 medentes cum sanguine. Adduxerunt itaque omnes
 populus unusquisque bouem in manu sua
 usque ad noctem et occiderunt ibi. Peccasse
 domino et comeditisse cum sanguine dicunt
 quia mactatis uictimis non obtulerunt

.155.

.A.

.155.

.155.

.A.

.EB.

ad sc̄iarū sacerdotib' iuxta legis p̄ceptū
adipem et sanguinē cū uidelicet sc̄iarū
secum haberent. Quando locus sc̄iarū
p̄cul fuerat iubebatur sanguis uictima
rū in terram fundi. de his uidelicet uictim'
q̄ ad suos esus p̄parabant q̄n̄ u' sc̄iarū
um p̄sens erat sanguis hostiarum sup̄
altare domini iubebat fundi. sicut est
illud i' lib' deuteronomij. Sanguinē ho
stiarū tuarū fundes in altari. carnibus
autē ip̄e uesceris. Qd̄ p̄factus n̄ fecit ppl'
et idēo dicit dño peccasse et cum san
guine comedisse. Sequit' Edificauit autē
saul altare dño. tunc p̄mum cep̄ edifi
care altare domino. Querendum itaq;
cū antea legatur edificare dño altare
q̄n̄ a samuele increpat' ē. cur hic di
cat' tunc p̄mū cep̄ edificare altare dño.
Edificasse itaq; legitur altare. s; quia in
obediētē illud edificauit n̄ dño edificas
se intelligit. Hic autē quia obediētē et
recte illud edificauit dño edificasse phi
bēt. **Q**u' samuel ad saul. Me misit
dñs ut ungerem te in regem sup̄ isrl'
pplm̄ meum. nūc gaudi uocem dñi.
Hec dicit dominus exercitū. Recensui q̄
cūq; fecit amalech isrl'. quom̄ resistit
ei in uia cū ascenderet de egypto. nunc
g' uade et p̄cute amalech. et demolire
unuisa eius. n̄ parcas ei s; infice a ui
ro usq; ad mulierem et paruulum at
q; lact m̄tem bouē et ouem camelū et
asinū. **I**deo iūnta ab amalech domū
iubet demoliri. ut nec in iūnta eius
memoria fieret. Domū enī dixerat se

deleturum memoriā amalech de sub celo
idēo p̄cipitur saul. ut eū penit' ab ho
mine usq; ad iūnta deletet. et quia eius
memoria id est amalech penit' deleta n̄
fuit. saulis peccatū et inobediētia i' cau
sa existit. De q̄ amalech ita in lib' deute
ronomij dicit. Mem̄to q̄ fecit t' amalech
in uia q̄n̄ egrediebaris ex egypto. quom̄ oc
currerit t' in certaminis agminis tui et q̄
lassi residebant occidit. Passos h' hebreo
immundos sedm̄ legem ex' castra manē
tes intelligunt. q̄s q̄cidisse amalechite
dicunt. quia sic ip̄i tradunt eoz' cūmca
sionem amputauit. et subsannationē
dī in celum p̄ceperūt. **O** i' itaq; saul cū eo.
Abite recedite atq; discedite ne forte in uol
uam te cū meo. tu enim fecisti misericordiam
cū om̄ib' filiis isrl' cum ascenderent de
egypto. **C**em ip̄e ē ierit' cognat' moysi.
de cuius genē erant cinei qui descenderat
ab amalech et habitabat cū meo. qui un
q; eoz' consanguineus erat. et hēditatē
eius in terra habebat. Misericordiam u' cent' cū
filiis isrl' fecisse dicit. siue quia moysen fo
uit in terra madian. siue quia consilium
dedit moysi qualiter multitudinē ppli gu
bneret. **I**nuit ex p̄cepto domini saul p̄
lium aduersum amalech in fectis q; cūc
tis hostibus pepcit agag regi. nec uolu
it dispdere omnia iuxta mandatū dñi.
nasciturq; hoc ei dñs et uenit samuel
p̄ hec ad saul et increpauit eū p̄ hoc fa
cto dicens. Nonne cum paruulus cēs in
oculis tuis caput in tribu' isrl' factus ē.
unxitq; te domū in regem sup̄ isrl'.

et cetera. Quid p[ri]ncipationem domine uo-
 cis n[on] supbia elati regis abiectur: q[ui] ad cor-
 rectionem sua[m] pot[er]it salub[er]e quisq[ue] conu[er]-
 qui placuit e[st]. Cum g[er] saul paruulū se in
 suis oculis estimaret. caput in t[er]rib[us] isrl[ra]el
 factus e[st] s[ed] fuit temporalis potentia iam
 se paruulū n[on] uidebat. Ceterorū n[on]q[ue] cō-
 paratione se p[re]ferit: quia plus cunctis
 poterat: magnū se p[ro] omnib[us] estimabat.
 M[er]ito aut[em] in eum ap[er]t[us] se paruul[us] apud
 dominū magnus apparuit. apud d[omi]nū
 paruulus fuit. Plerūq[ue] g[er] dumer subiec-
 torum affluentia animus inflat i[n] iurū
 supbie. ip[s]o potentie fastigio lenocinan-
 te corrūpit. Quam uidelicet potentia b[en]-
 nigit. qui et tenet illam nouit et ipugna-
 re. Bene hanc regit qui scit p[ro] illam sup-
 culpam erigi. scit in illa cum ceteris equali-
 tate componi. humana etenim mens ple-
 rumq[ue] extollit etiam cū nulla potesta-
 te fulcat. q[ui]nto magis in altum se erigit
 cū se etiam potestas adiungit. Quia t[ame]n
 potestatem recte disp[en]sat qui sollicite
 nouit sumere ex illa q[ui]d adiuuet. et ex-
 pugnat quod temptat. et equalem se cū
 ceteris cernit. et tamē se peccantib[us] zelo ultio-
 nis ante ferre. Sc[ri]ptum n[on]q[ue] e[st]. Ducem te
 constitui noli extolli: s[ed] esto in illis q[ui] un-
 ct[us] est illis. Illoq[ue] se excusante q[ui]d omnia ser-
 uauit iuxta q[ui]d s[un]t p[re]ceptum fuit atq[ue] di-
 cente. Audui uocē domini et ambula-
 ui in uia p[er] q[ui] misit me d[omi]n[us]. et adduxi
 agag regem amalech. et amalech interfeci.
 tulit aut[em] p[ro]p[ter] de p[re]da oues et boues p[ri]mi-
 tias eor[um] que cetera sunt. ut immolet d[omi]n[us]

deo suo in galgalis. ait samuel. Num
 quid uult domus holocausta aut ue-
 timas. et n[on] potius ut obediat uoci d[omi]ni.
 Melior e[st] enim obedientia quā uictime et
 auscultare magis quam offerre adipe
 arietū. q[ui]m q[ui] peccatū ariolandi e[st] repug-
 nare. et q[ui] scelus idolat[ri]e nolle adqui-
 escere. Obedientia u[er]o uictimis iure ip[s]o
 nit[ur]. quia p[ro] uictimas aliena caro. p[ro] obe-
 dientia u[er]o uoluntas p[ro]p[ri]a ma[er]cat. Tanto
 aut[em] quisq[ue] d[omi]nū ceteris placat. q[ui]nto ei
 oculos rep[er]ssa arbitri sui supbia gladio
 p[re]cepta se immolat. Qui cont[ra] ariolandi
 peccatū inobedientia d[omi]n[us]. ut q[ui]nta sit iur-
 tus obedientie demonstrat. Et adu[er]sus g[er]
 melius ostendit. quid de eius laude se-
 tiatur. Si enim q[ui] peccatū ariolandi e[st]
 repugnare. et q[ui] scelus ydolat[ri]e nolle
 adquiescere. sola obedientia e[st] que
 fidi m[er]iti possidet. q[ui] unusquisq[ue] in-
 fidelis conuincit. etiam si fidelis e[st] ui-
 deatur. Hinc p[er] salomonē in ostensio[n]e
 obedientie d[omi]n[us]. Vir obediens loquit[ur] uic-
 torias. Vir quippe obediens loquit[ur] uic-
 torias. quia dum aliene uoci humilit[er]
 subdimur. nos met ip[s]os in corde supra-
 mus. Hinc in eu[an]glio iuxta d[omi]n[us]. Cū qui
 uenit ad me n[on] eiciam foras. quia de ce-
 lo descendi. n[on] ut faciam uoluntatē me-
 am s[ed] uoluntatē eius qui misit me.
 Quid enim si sua facit eos qui ad se ue-
 niunt repulsi. Quis aut[em] nesciat q[ui]d
 uoluntas filii a patris uoluntate n[on] dis-
 crepet. S[ed] q[ui]m p[ri]mus homo qui suam
 uoluntatē facere uoluit. a gaudio pa-

radisi exiit: factis ad redemptionē ho-
minū ueniens dum uoluntate se patris
et n̄ suam facē ostendit: p̄manē nos it̄
docuit. Cū ḡ n̄ suam s; patris uoluntate
facē eos qui ad se ueniunt foras n̄ eicit: 4
quia dum exemplo suo nos obedienti
e subiecte uiam nob̄ egressiōis claudit.
hinc rursum ait. Non possū ego a me ip-
so facē quicquid s; sicut audio iudico. Ho-
bis quippe obedientia usq; ad mortem
seruanda p̄cipitur: ipse autē si sic aud̄
iudicat: tunc quippe obediēt cū iudex
uenit. Ne ḡ nobis usq; ad p̄sentis uite
t̄minū obedientia laboriosa apparat.
redemptor n̄r̄ indicat: qui h̄c etiam
cū iudex uenit seruat. Quid ḡ mirū
si peccator homo obedientiē in p̄sen-
tis uite breuitate se subiecte: q̄n̄ h̄c
mediator di et hominū et cū obediē-
tes remunerat n̄ relinquit. Sciendū
n̄ est numquā p̄obediētā malum
fieri: aliquādo autē debet p̄obediētā
bonā q̄d agitur int̄mitti. Neq; enim
mala in paradiso arbor erat: quā d̄s
homini ne contingēt int̄dixit: s; ut
p̄ melius obedientiē meritum homo
cōdit̄ cresceret dignum fiat ut h̄c
etiam a bono p̄hiberet: quatinus tā-
to uerius hoc q̄d ageret uirt̄ eēt: q̄n̄
to a bono cessans auctori suo se sub-
ditum humilius exhiberet. S; notan-
dum q̄d illic d̄r̄ ex omni ligno para-
disi edite: de ligno autē scientiē boni
et mali ne tetigitis. Quis enī ab uno
q̄libet subiectos uetat: necesse ē ut m̄

ta concedat: ne obedientis mens fundit̄
int̄eat: si a bonis omnib; penit̄ repulsa ue-
uiat. Om̄s autē paradisi arbores ad esū
dominū c̄cessit: cū ab una p̄hibuit: ut cre-
aturā suam q̄m̄ uolebat restringi s; p̄ue-
hi tanto facilius ab una restringeret: q̄nto
ad cunctas latius relaxaret. S; quia n̄ nū-
quā nob̄ huius mundi p̄sya n̄ nūq; n̄
iubent̄ adūsā: sciendū s̄m̄ op̄ere ē q̄d ab
obediētia aliquā si de suo aliquid habe-
at nulla ē: aliquā autē si de suo aliquid n̄
habeat minima ē. Nam cū huius m̄di
successus p̄cipitur: cū locus superior impa-
t̄: is qui ad p̄cipienda h̄ obediēt obediē-
tiē s; uirtute euacuat: si ad hec etiā ex p̄po-
desidio anhelat. Neq; enim se subobedi-
entiā dirigit: qui ad p̄cipienda huius
uite p̄sya libidini p̄p̄e ambitiois seruit.
Rursum cum m̄di despectus p̄cipit: cū
p̄bra adipisci et contumeliē iubent̄: n̄
hec ex semetip̄o animus appetat: obediē-
tiē s; m̄itum m̄inuit: qui ad ea que in
hac uitā despecta s̄t inuit̄ nolensq; des-
cendit. Ad d̄c̄m̄ti quippe obediētia d̄r̄:
cum m̄te ad suscipienda p̄bra huius seli-
neq; q̄m̄ ex parte aliqua etiā sua uota co-
mutant̄. Debet ḡ obediētia et in adūsis
ex suo aliquid habē: et rursum in p̄sypis
ex suo aliquid omnim̄ n̄ habē: quatin̄
et adūsis tanto sit gloriosior: quanto di-
uino ordini etiam ex desidio iungit̄: et
in p̄sypis tanto sit uerior: q̄nto p̄senti ip-
sam q̄m̄ diuinit̄ p̄cip̄ gl̄am fundit̄ ex
m̄te separat. **O**ritur: saul ad samuel.
Peccavi quia p̄uaricā sū sermonē d̄ni.

et uerba tua timentis populum et obediens uoci
 conu. **S**; nunc porta queso peccatum meum
 et reuertere mecum ut adorem dominum. **E**t ait
 samuel ad saul. **N**on reuertar tecum quia
 precisti sermonem domini et precit te domini
 ne sis rex super israhel. **C**orripit propheta regem
 pro inobedientia qua domini mandatum ex
 plere non curauit. **P**rophetam cum regnum dimi
 surum quia reuerentiam mandatorum dei se
 qui noluit. **E**t merito ille de potestatis cul
 mine abiecit. qui recte regnum tenere nescit.
Ipsa enim regnum recte tenet qui se superiorem
 per humilitatem ad obediendum subiecit et
 inferiori per auctoritatem ad docendum ante
 ponit. **S**i enim saul dei mandatis obedi
 ret recte populo preerat. **E**t conuersus est samuel
 ut abiret ille autem apprehendit summita
 tem pallii eius quod et scissa est. **E**t ait ad eum
 samuel. **S**cidit dominus regnum israhel a te ho
 die et tradidit illud primo tuo melio
 ri. **N**ota mistium quod sicut in passione
 domini pontifex uestimentum suum scidit.
 ita rex saul uestem prophete non scindere de
 sebitur. **P**er utramque enim potestatem rega
 lem iudicalem ac sacerdotalem scissio uestimentorum
 facta est. ut demonstraret stabilitatem regni
 seu sacerdotum in populo iudeorum fieri non posse.
 qui uerum regem et sacerdotem ad se ueni
 tem dominum iudicalem christum recipere no
 luerunt. **P**orro triumphator in israhel non par
 cet et penitentiam non flectet neque enim homo
 ut agat penitentiam. **T**riumphator in israhel
 dominum est cui omnis uictoria recte ascri
 bitur quia mutabilis non est si secundum iustitiam
 et ueritatem uniuersa diu dicat. **N**otan

dum autem quod alia edictio habet non reuertet israhel
 samuel tecum quia spiritus ubi dominum
 et spiritus te dominum ne sis rex super israhel. **E**t
 comitit samuel faciem suam ut abiret et
 tenuit saul pinnulam dyplodis eius et di
 rupit eam. **E**t dixit ad eum samuel. **D**i
 rupit dominus regnum ab israhel de manu tua
 et dabitur primo tuo bono super te. **I**diu
 detur israhel in duo. et non auerret neque pe
 nitentia eum quoniam non est sicut homo ut penite
 at eum. **I**psa imitat et non permanet iste cui
 dixit spiritus te dominum ne sis rex super israhel.
 cedi rupit dominus regnum ab israhel de manu
 tua hodie. **Q**uadraginta annis regna
 uit super israhel. tanto scilicet temporis spatio
 quanto et ipse dauid. et audiuit hoc primo
 tempore regni sui. **I**ntelligamus ita dic
 tum est. quia nullus de eius stirpe fu
 erat regnaturus. et respiciamus ad stirpem
 dauid unum exortus est secundum carnem me
 diator dei et hominum. homo christus ihesu.
Non habet autem scriptura quod in plerisque la
 tinis codicibus legitur. dixit rupit dominum reg
 num israhel de manu tua. **S**i sic a nobis
 positum est inuenta in grecis. dixit rupit
 dominus regnum ab israhel de manu tua. **E**t hoc
 intelligatur de manu tua. quod est ab israhel.
Populi quoque israhel personam figurate gere
 bat homo iste. qui populus regnum
 fuerat amissurus. ihesu christo domino nostro
 per nouum testamentum non carnaliter sed spirita
 liter regnaturus. **D**e quo cum dixit et dabit il
 lud primo tuo ad carnis cognationem
 id refertur. **E**t israhel enim christus secundum carnem
 unum et saul quod uero additum est bono super te

Aug

potest quidem intelligi meliori te. Haec quidam sic sunt interpretati: sed melius sic accipit bono super te. ut quia ille bonus est ideo sic super te. iuxta illud aliud prophetici. Donec ponam omnes inimicos tuos sub pedibus tuis in quibus est et israel cui sit o persecutori regni abstulit. christus quoniam fuit illic et israel in quo dolus non erat quoniam quodam fructu illarum palearum. Nam utique inde erant apostoli. inde tot martires quorum primus stephanus. in tot ecclesie quae apostolus paulus commemorat in consulatione magnificantes dominum. De qua re non dubito intelligendum quod sequitur. Et dividetur israel in duo: in israel scilicet inimicum christo. et israel adherentem christo. In israhel ad ancillam. et israel ad liberam pertinentem. Nam ista duo genera prius simul erant uelut abraham adhuc adheret ancille. donec stilius per christi gratiam fecunda clamaret ecce ancillam et filium eius. Propter peccatum quidem salomonis regnante filio eius roboam scimus israel in duo fuisse diuisum. atque ita perseuerasse habentibus singulis partibus reges suos. donec illa gens tota a caldeis esset in genti uastatione subuersa atque translata. Sed hic quid ad saulem cum sit tale aliquid comminandum esse. ipsi dauid fuit potius comminandum cuius erat filius salomone. **155.** Postremo nec inter se ebria gens diuisa non est. indifferentem in eiusdem erroris societate dispersa partem. Diuisio uero illa quoniam deus sub persona saulis illius regni et populi figuram gerentem eadem regno populoque

minatus est. eterna atque immutabilis significata est. per hoc quod adiunctum est. et non conuertitur neque penitebit eum quoniam non est sic homo ut peniteat. Ipse minatur et permanet. id est homo minatur et non permanet. non autem deus quem non penitet sicut hominem. **V**bi enim legitur quod peniteat eum. mutatio rerum significat. immutabili presentia manente diuina. **U**bi ergo non peniteat. non mutari intelligitur. Prorsus insolubile uidemus per haec uerba platam diuinitus fuisse sententiam de ista diuisione populi israel. et omnino perpetua. Quicumque enim ad christum transierit ut transeunt ut transibunt. inde non erant. inde secundum diuinitatem. non secundum genus humanum ueniam eandemque naturam. prorsus quicumque ex israelitis adherentes christo perseuerant in illo. nunquam erunt cum israelitis qui eius inimici usque in finem uite huius esse persistunt. sed in diuisione quae hic pronuntiata est perpetuo permanebit. **O**ritur samuel adducite ad me agag regem amalech. Et oblatul est ei agag pinguisimum. Et dixit agas. Sicne separat amara mors. Et ait samuel. Sic fecit absque liberis mulieres gladius tuus. sic absque liberis erunt mulieres matris tuae. Et in frustra occidit samuel agag coram domino in galgalis. **Q**uando legunt quidam in scripturis quod sancti nulli hostium parcant efficiunt crudeliter et humanum sanguinem sitientes dicunt. quia et uultu ita percusserunt hostes ut non relinquerent ab eis qui saluus fieret. et non intelligunt in

huius ubi obumbrari mistia. et hoc no-
 bis magis indicare ut pugnantem adu-
 sus uicia nullum penitens huius relinquere
 debeat. s. omnia intemere. Nam si
 peccatum scire debent reputari nobis in-
 culpas. sicut reputati est saul qui uiuum
 seruauit regem amalech. Quomodo enim
 quisque iustus manebit si adhuc aliquid
 peccati in semet ipso seruauit sic saul.
 At uero sancti in figura samuelis ita seruauit
 super hostes suos id est super uicia pecca-
 torum ut non permittant relinquere aliquod
 peccati impunitum. **D**icitur quoque dominum ad sa-
 muel. **U**sque quo tu luges saul cum ego pro-
 cerim eum ne regnet super israhel. **I**mple cor-
 num tuum oleo. et ueni et mitte te ad israhel
 bethleem item. **P**uidi enim filius eius in
 regem. et cetera. **I**taque saule propter inobedi-
 entiam reprobato. misit deus samuel ad israhel.
 et sumpto cornu olei unxit in rege dicitur.
 Sed uideamus eundem dauid quem christum prophete
 significauit. **D**auid enim interpretatur
 manu fortis. siue desiderabilis. Et quid
 fortis leone illo de tribu iuda qui uicit
 mundum. et quid desiderabilis illo de quo
 dicitur. ueniet desideratus cunctis gentibus.
Ungit iste dauid in regem. futurum denun-
 tans per unctionem illam christum. **V**erus enim
 a ceteris appellatur. **R**eprobatis septem
 filiis israhel maioribus. minimus etate electus
 est ad regnum. quia spiritu uidaico sacerdotio
 et regno prioris iudelicis populi qui sabba-
 tis. misericordiam legem seruabat. christus dominus
 noster caput minoris populi sacerdotio perpetuo
 functus est et in regem unctus. cuius reg-

num non habet finem. et cui omnes gentes in-
 gues et tribus seruiunt. **D**auid ab officio pasto-
 rali pecorum ad hominum regnum trans-
 fertur. non ostendit autem dauid ipse ipse ab ouibus
 iudaice plebis ablatum est et in regnum gen-
 tium translatus est. **I**udea enim non est in christum
 ablatum est in. nunc greges gentium pascit.
Igitur recedente a saul domino propter iobe-
 dientiam arreptus est maligno spiritu. et ex-
 agitabat eum spiritus nequam a domino. **D**uxerunt
 quoque serui saul ad eum. **E**cce exagitat te spiritus
 domini malus et cetera. **I**n hoc loco quod
 solet de spiritu qui agitabat saul. si dominus cur-
 malus. si malus cur dominus dicatur. **H**ec sen-
 tentia duobus uerbis comprehensa est. et in deo
 potestas iusta. et in diabolo potestas in-
 iusta. **N**am idem est spiritus malus per nequi-
 simam uoluntatem. et idem spiritus domini
 per acceptam iustissimam potestatem. **U**nde
 quod spiritus domini appellatus est diabolus. pro-
 ministium quia omnibus etiam spiritibus
 malis bene uocatur deus. ut ad dampnatio-
 nem quorundam. ut ad emendationem. **R**ad p-
 bationem. et quia uis in malignitas a deo
 non sit potestas tamen non a deo non est. **S**ic an-
 tiqus humani generis inimicus qui
 licet afflictionem iustorum semper appe-
 tat. tamen si ab auctore nostro potestatem
 non accipit. ad temptationis articulum nul-
 latenus conualescit. **U**bi et omnis uo-
 luntas diaboli iniusta est. et tamen permit-
 tentem deo omnis potestas iusta. **S**ed se-
 eni temptare iniuste quoslibet appetit.
 sed eos qui temptandi sunt. et per temptan-
 tandi sunt non nisi temptare deus iuste permittit.

Beneq̄ nunc dicitur sp̄s domini malus ex-
agitat te. **E**cce un̄ idemq̄ sp̄s et dñi appel-
lat̄ et malus dñi uidelicet p̄ licentiã po-
testatis iuste. **S**ic et alibi dicitur et etiã sopor
dñi qui occupauit milites eiusdẽ saul.
cum dauid hostes et cisum abstulisset
a capite dormientis. n̄ quia sopor tunc
i dño erat ut ip̄e dormiret. s; quia ille so-
por qui tẽ homines apph̄nderet nutu
dñi erat infusus. ne dauid serui ei i eo
loco p̄sentia sentirent. **D**icit q̄ sp̄s di
malus. hoc ẽ minist̄ di ad faciendum
i saul qd̄ eum pati uideret omnium potẽ-
tissimus iudicabat. **Q**uoniam sp̄s ille uolun-
tate qua malus erat n̄ erat di. **C**reatura
ū q̄ condit̄ erat et potestate qm̄ n̄ sua
s; dñi omnium equitate accepta di erat.
Formidari q̄ n̄ debet. quia nichil n̄ p̄-
missus ualeat. **N**am et in euanḡio expelle-
da de homine legio dicebat. **S**i eicis no-
mitte nos i gregem porcorum. **S**ola q̄ uis
illa timida est. q̄ eũ hostem seuire p̄mi-
serit. ei ad usũ iusti iudicij et iniusta
illius uoluntas seruit. **S**icut aut̄ dauid
i canticis musicis erudit̄. **D**uisor̄ enĩ
sonor̄ rationalis modatusq; concet̄
cõcordi uarietate compacta ordinate
ecclesie insinuat unitatẽ. q̄ uariy sco-
tidie resonat et suauitate mistica mo-
dulat̄. **I**ste adhuc puer in cythara sua
uic̄. immo fortit̄ canens malignũ sp̄m
qui opabat̄ in saule compescuit. n̄ qd̄
cythare illius tanta uirt̄ erat. s; quia
figura crucis xpi q̄ de ligno et arbori-

sione neruor̄ mistice gerebat̄. ip̄a q; pas-
sio que cantabat̄. iam tunc sp̄s demoniacus
opp̄mebat. **T**ropologicẽ aut̄ hoc factõ dõ.
compatiendũ proximo instrumur. **P**er-
rumq; enĩ sup̄b̄ diues exhortatiõis blan-
dimõ placandõ ẽ quia et plerũq; dura
uulnã p̄ lenia fonta mollescunt. et
furore insanor̄ sepe ad salutem medico
blandiente reducit̄. **S**umq; eis in dulcedi-
nem condescendit̄ languor̄ insanie mi-
tigat̄. **N**eq; enim negligentiẽ intuentiũ
ẽ qd̄ cum saule sp̄s aduersus inuadit ap-
p̄h̄nsa dauid cythara eius uesaniã seda-
bat. **Q**uid enim p̄ saule n̄ elatio potẽ-
tium. et quid p̄ dauid inuicẽ nisi hu-
milis uita scõr̄. **C**um q̄ saul ab immũ-
do sp̄u arripit̄. dauid canente eius uesa-
nia temperat̄. quia cum sensus potẽtium
p̄ elationem in furore uic̄ dignũ ẽ ut
ad salutẽ m̄as q̄ dulcedine cythare lo-
cutionis nr̄e tranquillitate reuocetur.
Post hec philistim agmina sua in plui-
conduxerunt in socoth iude. et castra
metati sunt intra socoth et arecha in
finib; domini. **S**ocoth ẽ oppidum
in t̄bu iuda. **S**unt aut̄ usq; hodie uicu-
li duo p̄gentib; etiam de leuteropoleas
in nono miliario uie publicẽ. un̄ i m̄o-
te et alt̄ in campo situs qui socoth nũ-
cupantur. int̄ptat̄ ū ramus ut humi-
litas. **A**recha ciuitas est. chanaanor̄ in
parte t̄bus iude ad quã usq; p̄secutus ẽ
ih̄c quinq; reges. s; et hodie uocat̄ uilla
arecha int̄ eleuteropoli et heliã. **A**recha
int̄ptat̄ fortitudo siue decipula. **D**uma

siue domnum in tibu iuda uic' grandis
 e in daroma hoc e ad australem plagam
 in finib' eleuteropoleos. decem .i. vii. ab
 ea milib' distans. **D**uma in p'tat' silenti .66.
 um siue gaudiu. **P**orro saul .i. uiri isrl'
 congregati in ualle terebina. **T**erebin' est
 in sicinis sub q' abscondit iacob idola.
 iuxta neapolim. Et dixerunt aciem ad
 pugnandum contra philistum. et cet'. **H**ic
 iosephus. Post n' multa siquidē tempa
 palestini denuo congregati et magnū su
 p' om' isrl'itas exercitum colligentes int'
 socoth et azecha castra metati s'f. **C**ont'
 q's denuo saul pduit exercitum. et
 int' socoth castra ponens coegit pales
 tinos p'ora quidē castra relinq're et ad
 u'so montis que saul apphnderat.
 diuisitq; eorum exercit' medi' mōs
 qui erat posit' int' eos. **E**gressus e uir
 spuruis de cast's philistinoy nomine go
 liath de geth altitudinis sex cubitoꝝ et
 palmo. et cassis era sup' cap't eius. et lo
 rica a mata induebat. **P**orro pondus .m.
 lorice eius quinq; milia sicloy er' is. et
 ocreas eras habebat. **M**erurib' et cli
 peus erus tegebat humeros et' hastile
 aut' haste ei erat q' liciatorum trecentū.
 ipm aut' ferrū haste ei' sercentos siclo'
 habebat ferrū et armiger eius antee
 debat eum. stansq; clamabat ad i'sus
 falangos isrl' et dicebat eis. **Q**uare ue
 nistis parati ad plui'. **H**umq; ego sum
 philisteus. et uos serui saul. **E**ugite
 ex uob' uirū et descendat ad singulare
 certam'. si quiuerit pugnare mecu' et

si percussit me erim uob' serui. si aut' ego
 p'ualuero et percussero cum uos serui eri
 tis et seruetis nobis. **E**t aiebat philisteus
 ego ex braui agminib' isrl'is hodie. **D**a
 ce m' uirum. et ineat mecum singulare
 certam'. **S**upius u' dicitur quia patre giga
 te. matre u' gethea natus erat **D**auid
 aut' erat filius uiri effitaci de bechleem
 iuda cui nom' erat isai. qui habebat
 octo filios. **Q**uerit' cur hic octo filios
 habere dicat' cum in paralipomeno
 n' amplius qm. vii. legant' qd' ita sol
 uit'. **N**athan itaq; p'ham filium sema
 a filii sui quem i loco filij educauerat
 et nutruerat. int' filios adnumerat.
Nam et coram samuele' septeme
 ei' filij legunt' adducti fuisse et octauu'
 eē in pascuis. int' q's nathan adduc
 tum fuisse manifestū est. qui .i. iona
 than uocat'. **D**e q' in extrema parte sa
 muelis dicitur percussit aut' eū ionathan
 filius semaa fr'is dauid. **E**t notandū
 qd' uicunq; p'ha uocat' nathan sebit'
 non ionathan. **P**ugna u' philistinoy
 cont' isrl' n' inconuenient' malignoy
 spirituu' plium ad i'sum eccliam dei
 accipi pot'. **I**n eg'ditur de cast's scilicet
 philistinoy uir spuruis nomine go
 liad nune magnitudinis. qui bene
 potest significare' diaboli supbiam.
 que dauid nr' singulari certamine
 cong'isus p'strauit. ac p'lin di a timo
 re eius eripuit. qui leonem et uirum
 necauit. **V**rsus uidelic' diaboli sig
 nificat leo ang' p'm altum nunc

.m.

.xvi.

hominib' latent insidiantē alterum in
 posterum manifestissime seuentem.
 Iste dauid in plio gigante supauit cum
 adūsus plim di alienigene dimicarent.
 Puocauit supbia humilitatē. puocauit
 diabolus xpm accepit arma bellica scs
 dauid ut adūsus goliām pcederet. **Hec**
 arma petatem et paruā staturā corpis
 portare n̄ ualuit. abiecit onerantia. ac
 cepit quinq; lapides de flumine et po
 suit in uasē pastorali. **Hus** armatus p
 cessit et uicit. hoc quidē ille dauid. s; si
 multia pseruamur. in dauid xpc in
 telligit. qui tempe reuelationis noui
 testamti insinuande et commendande
 grē puidens arma deposuit. quinq;
 lapides tulit. **Deposuit** q̄ corporalia sa
 cramenta legis q̄ n̄ s̄t imposta gentib'.
 deposuit q̄ n̄ obseruat. quia i uetā lege
 et legim̄ et n̄ obseruam̄. s; tam ad aliquā
 significatiōē pmissa et posita intelli
 gim̄. **Deniq;** h̄ arma deposuit. tanqm̄ one
 ra sacramtorū ueteris legis. et ip̄am legē
 accepit. **Quinq;** enī lapides. quinq; lib̄s mo
 ysi significant. **Tulit** q̄ illos quinq; lapi
 des de flumine idest de sc̄lo. **Labitur** enī
 mortale sc̄lm̄ et p̄fluit quicqd̄ uenit i
 mūdū. **Erant** enim in flumīe tanquā
 lapides in plō illo p̄mo. erant illic mu
 tiles. et uacabant nichil pderant. transi
 ebat sup̄ fluuiū. **S;** quid fecit dauid ut
 lex ip̄a ualid̄ eēt. **Accepit** grām. lex enim
 sine grā impleri n̄ potest. plenitudo le
 gis karitas est. quia grā fecit legē imple
 ri. **Significat** enim grā in lacte. hoc ē

enim in carne gratuitum ū mat̄ n̄ q̄
 rit accipe. s; satagit dare. **Hoc** mat̄ gra
 tis dat. et constat. si desit qui accipiat.
Quom̄ q̄ ostendit dauid legē sine grā opa
 ri n̄ posse. n̄ cū illos lapides quinq; qui
 b; significabat lex. in lib̄s quinq; conu
 gere nolens grē. posuit in uasē pastorali.
 quo lac mulgeri consueuerat. **Hus** ar
 matus pcessit adūsus goliām supbum.
 se iactantē et de se p̄sumtē. **Tulit** unū
 lapidem et deiecit diabolū in fronte
 percussit et cecidit. ex eo loco corpis. ū sig
 num xpi n̄ habuit. **Hoc** q̄q; lic̄ adden
 dos quinq; lapides posuit. unū misit.
 quinq; libri electi sunt. s; unitas uicit.
Plenitudo q̄ legis karitas ē ut ait apl̄s.
 suffertis inuicem in dilectione studen
 tes seruare unitatem sp̄s in uinculo
 pacis. **Deinde** illo percusso atq; detecto
 gladium eius abstulit. et deinde caput
 illi abscidit. **Et** fecit hoc n̄ dauid. **Deie**
 cit diabolū de suis. qm̄ credebant ma
 gi eius q̄s ille in manu habebat. de qui
 b; tetras animas trucidabat. **Coniūit**
 linguas suas contra diabolū. et sic go
 lie de gladio cap̄t incidit. **Ite** uir ita fi
 de plenus q̄ sc̄i solent ad iusticiā depu
 tare. ea ip̄a sc̄pturē sacre q̄ heretic̄ afferit
 testimonia colligit. et erroris eius pana
 tiā inde conuincit. **Cont̄** n̄rā q̄dam sa
 cre legis testimonia apportant sc̄i. no
 bis afferūt un̄ uincant. **Un̄** et dauid
 typū dñi qui uidelic̄ fortis manu int̄
 p̄tatur. goliās ū reuelat siue transiugū
 supbiam significans hereticorū. hoc re

bus locuti sunt qd nos ubi apimus. **G**oliath quippe cu gladio dauid si cu pera patrali uenit ad plium. **S** eundem goliath dauid supans suo occidit gladio. qd nos qd agimus qui pmissi dauid mbra ex eius fieri dignatioc meruim. Nam cu supbientes hereticos et sacre scripture sententias deferentes eisdem ubis atq; sententis quas pferunt uincim. qd elaci goliath suo gladio decrucam. **A** ssumens aut dauid capt philistei attulit in ierlm. arma u eius posuit in tabnaculo suo. **Q**uod dicitur attulisse dauid capt philistei i ierusalem anticipatio est. quia postea fecit. **A** rma u eius idest philistei n est intelligendum qd in suo posuit tabnaculo. s; in tabnaculo dni. **D**e q tabnaculo p ea hec abimelech sacdote accep. **E**o aut tempore q uiderat saul dauid egredietem contra philistei. ait ad abner principem militie. **D**e qua stirpe descendit hic adolescens abner. **D**ixitq; abner. **U** uat anima tua rex si noui. **S** eundem illud locutionis genus hoc dictum est. quo dictu e illud. **B**enedixit naboth do et regi. **A**c si diceret. **N**on uiuat anima tua rex si noui. aut uideam morte tua si noui. **A**it. quia si conuincio aliquando ponit p n adubio. ut e illud psalmi. **S**i intabunt in requiem mea. id est n intabunt in requiem mea. si noui pot p n noui accipit. ut enim m iurandi p uita regis et affirmat se n nosse un dauid fit. hoc enim m et in genesi ioseph patriarcha cont frat suos usus est

quando dixit p salutem pharaonis n egredimur hinc donec ueniat fr ur nimum. **P**eracta uictoria qua dauid gigantem interfecit dicit scriptura qd anima ionathas co. ligata e anime dauid. et ita dilexit eum ionathas qd anima sua. et reliquit. **I**onathas optime typum eorum tenet qui ex iudeis in xpm crediderunt. qui accepta sps sci gra p xpi amore. relictis omnib; q in mundo habere potant ipm redemptorem secuti sunt. **U**n et petrus aplos de se et de focis suis dixit ad ihm. **D**omine ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te. **E**t in actib; aplos ita scriptum e. **Q**uotq; possessores agrorum erant ueniebant et uendebant et afferebant pcia eoru ante pedes aplos. diuidebantur aut singlis. put cuiq; opus erat. **S**ic enim ionathas dedit dauid uestimenta sua a tunica sua usq; ad batteum. cum credentes quicq; quicq; habere potant i hoc mundo omnia in lucru xpi conferre satagebant. **P**orro cu reuerteret dauid p cussio philisteo egressus fuit mulieres de uniuersis urbib; isrl. cantantes chorosq; duentes in occursum saul regis in tympanis leticie et in fistis. et p ciebant mulieres ludentes atq; dicentes. **P**ecussit saul mille. et dauid decem milia. qd regis animus indigne tulit. **H**inc inuidia saulis et sem odioz aduersum dauid orta fuit. ita et iudei audientes xpm p dicari in ecclis quem ipsi neci tradiderunt. et de uictoria ei qua hostem antiquu triumphauit. credentes in laudib; ipsius congratulari. **Q**uit

xviii

iii

inde offensi sunt. Nam saul callidus simulator ut sine insidijs suis possit dauid offerre discrimini studuit cum nichol filie sue nuptijs alligari si centum s allosiloz iputia uictor offerret. Qui ly centum ducenta dedit ille et unum credit est regio perire uoto. inde auctus est gloriosiore trophoeo. Ita ut iudei dum contuoluntate di xpm interficere nituntur. p id salute gentium egerunt p qd ediderunt et sanguere. Qd uero dauid pua alienigenaru iputia attulit et sic denuo saul filie nuptijs hedit. significat qa xpc n pua sinagogam conubio suo spodo det. n ante gloriosus in gentib fieret. Prius enim in nationib; rescauit carnis pollutione et postea copulatus est sinagoge. Septimum enim. Postquam intrauit plenitudo gentium tuc omnis usit saluus erit. Dupla aut hoc e. ee pputia obtulit siue p iudeis et gentib; adquisitis siue quia maior e numerus acquisitionis ppli gentium qua credentium iudeoy. Auit deinde odium saul aduersus dauid in tantum ut rex ob medellam sui sps dauid psallentem de more iaculo conaretur configere. Siquid e dii saule sps aduersus inuaderet apphesa dauid cythara eius uesaniam imitabat. Saul enim iudeoy elatio p dauid aut humilitas xpi significat. Cui gab immundo spu saul arripitur. dauid canente ei uesania tempat qa cu sensus iudeoy p blasphemiam in furore uitae digni e ut ad salute nites

corum qd dulcedine cythare locutionis euiglice reuocentur. Nisus e saul dauid psallente configere lancea in parietem. et declinauit dauid a facie saul. lancea aut casto uulnere plata e in parietem. m. Sic et pdicante xpo euiglm iudei meditati sunt ei mortem inferre. s; cum ille ab eis ad salutem gentium uiuus secessit. solam duritia nites illorum malitia eoy lesit. Nisit g saul satellites suos in domum dauid ut custodirent eu et interficerent. mane aut abscessit dauid nocte et fugit atq; saluat e. Cumq; uenisset nuntij saul inueniunt staciam in lecto positam et pellem pilosa capraru ad caput eius. Audiam g quid significet qd miserit saul ad custodienda domum dauid ut interficeret. hoc n ad cruce dnt. s; tam ad passionem eius p;ner. Crux fixus enim xps et mortuus e ac sepultus. g illa sepultura tamq; domus ad q custodiendam misit regnum iudeoy q do custodes adhibiti sunt sepulcro di. Quom g custodia e domus si dauid figurabat xpm ut xps interficeret dum xps n in sepultura s; i cruce sit interfectus. Refertur hoc ad corpus xpi qa interficere xpm erat tollere xpi nom. Neq; cui crederetur in xpm si mdacium pualeret custodum qui corrupti sunt ut dicent quia dormientib; nob uenerunt discipuli eius et abstulunt eu. Hoc e itaq; uelle xpm interficere nom resurrectionis ei et extinguere ut mdacium euiglio pferret. s; sic illud n ualuit saul ut int

fieret dauid sic nec hoc potuit regnū
 iudeoy efficere ut memoria xpi deleteret.
Isti autē qui de saul uirtute id est de reg
 no iudeoy in xpm psumere uoluerunt.
 offendunt in lapidem offensionis tāqm̄
 in staciam et hedus eis uisus erat agri.
 quia in peccati n̄ inueniunt q̄i peccato
 rem psecuti sunt. **N**untiatum ē sauli
 a dicentib; ecce dauid in nachioth in ra
 ma. **N**achioth locus est in rama ū dō
 fedir. Rama ū in t̄bu beniamin ciuitas
 est saulis in seruo miliario ab helia ad
 septemprionalem plagam c̄t bechel. **O**e
 munt huius et ieremias. Alia autē rama
 ē in t̄bu aser. **N**achioth pulchritudo in t̄p̄ .m̄.
 tatur. et rama excelsum. bene ḡ eueni
 unt h̄ nomina locoy. rebus in h̄is ex
 pletis. quia pphariū dicta et celsitudine
 habent scientie. ac uenustatem locutionis.
Misit ḡ saul he t̄ores. ut raperent dauid. **xix.**
Quicum uidissent euneū pphariū uanei
 nancium. et samuele stantem sup eos. fac
 tus ē domini sp̄s sup eos et pphare cepunt.
 etiam ip̄i. **I**gitur dauid regie manū
 ichum deuitans euisq; psecutiones decli
 nans fugit. uenitq; ad samuele. **E**t misit
 saul miliaos qui apph̄ndent dauid. **Q**ui
 cum uidissent samuel int̄ pphas et cet̄i
 pphariū. qui in illo tempe pphabant. nū
 tijs autē qui missi sunt accepto eodē sp̄i
 pphauerunt. **M**issisq; alijs hoc cōtra ḡ
 et t̄us nichilominus. **P**ostea il cum et ip̄e
 saul ueniret factus ē sp̄s domini sup eū.
 et ambulabat egrediens et pphabat. **Q**ue
 tio magna hic oritur. cum p̄cedentibus

legat. et n̄ uidit samuel saulē usq; in diē
 mortis sue. quom̄ hic pphasse coram sa
 muele dicatur. **Q**uia questionem hebrei
 h̄is duob; solunt. **A**ut n̄ uidit eū. q̄a
 q̄ndo iunct̄ ē saul cuneo ppharum. ab
 scondit se. samuel ne uideretur ab eo. aut
 n̄ uidit eum i duntū habitu regio q̄ in
 dit̄ erat qm̄ dictū ē n̄ uidi eū usq; in diē
 mortis sue. subauditur i duntū habitu
 regio. et spoliasse ū se n̄ om̄ib; uestim̄tis
 s; regalib; tantū intelligendū ē. **I**tem q̄ri
 tur qm̄ illi nuntij qui cū missi eēt
 ad tenendū hominē et ad necem ducē
 dum. tales sp̄s participes eē meruerūt.
 et saul ip̄e qui miserat ueniens et ip̄e
 sanguinem innocentē q̄rens effundē.
 accipe meruit sp̄m illū et pphare. **Q**u
 tum enī ad littam atinet n̄ ē mirū ho
 minem xpbum ad montā transitorie
 pphasse. dum etiā similes multi ppheti
 et domum legunt̄ habuisse. sicut et ha
 laam ille xpbus. quē n̄ tacet sc̄ptura
 iudicio diuino eē dampnatū. s; tam̄
 pphetiam habebat. **N**ec illa ūba pa r̄i at
 testantur huic sententia q̄ in euāglio sc̄p
 ta sunt. multos dicturos in illa diē. dñe
 dñe in nomine tuo manducauim̄ et
 bibimus. et in nomine tuo uirtutes ml̄
 tas fecim̄. quib; tam̄ dicitur ē n̄ noui
 uos un q̄. discedite a me qui opamini
 iniquitatē. **I**stic autē exemplū hui
 saul nuntioy q; euis i hac sententia fi
 gurat n̄ nullos hereticos qui aliquid
 boni de munib; sc̄i sp̄s h̄nt. sic testam̄
 ta legis et euāgii. baptismi sacram̄tum

quia cū ad ecclesiam catholicam ueniūt.
n̄ ē in eis ullōm causa laudā. s; tamēo
n̄ ideo debere salutem confidere quia
n̄ impbani qd̄ p̄ illos accepisse cōcedim̄.
S; oportet eos cognoscere unitatem et so
cietatem in uinculo pacis. sine q̄ omnino
quicq; habere potuerit quāuis sit sc̄m̄
ueniandū. ip̄i tam̄ nichilomin̄ sunt tā
to indigniores effecti. p̄mo uirt̄ et̄ne.
quāto illis donis n̄ b̄n̄ usi sūt q̄ in hac
uita q̄ transitoria ē accepunt. **I**tem exē
plum atq; imago saul huius nuntioy
q̄ eius in h̄ loco uideoy n̄ incongrue
gestat p̄sonam. qui dum adūsari cupi
unt xpo h̄nt in ore sacramta legis et p̄
phetarum. ad testimoniū xpi. et cum
ecclesia q̄ cum p̄phis de sc̄pturis disputat
sic illi cū p̄phis uaticinabant. **Q**uod
dicente ionathan ad dauid quem i p̄
secutionib; pat̄s sui n̄ uisus dolebat
fangari. si uixero faties in misericordiam
domini. si mortuus fuero n̄ auferes mi
sericordiam tuam a domo n̄ra. usq; in
sempit̄nu. q̄n̄ eradicauit dominus in
imicos dauid unūquēq; de t̄ra cum ad
iungēt sc̄ptura. pepigit q̄ fedus iona
thyan cū domo dauid continuo subin
tulit dicens. et requisierit dñs de manu
imicoy dauid. per anticipationē u
tiq; fecit p̄us historie miserendo quod
multo post tempe factum ē cum inter
fecto saule regnum ad dauid translātū
ē et qui innocentem eū inuiste p̄seq̄
bant. iusta sunt diuinitus ultioē mt̄
tati. **T**unc enī requisierit dominus de

manu inimicoy dauid. q̄re uirū sc̄m̄
affirerint. **T**ē cogebant rationem red
dere et odiorum quib; cont̄ illum tanto
tempe seuerant. quia et de absalon et
de saba filio bochri et de ceteris hostibus
dauid eque pot̄ intelligi. **A**lit̄ si seire uis
quid de manu inimicoy dauid requisi
erit dauid. potest in falloz a superiore sen
tentia qui a dictū ē qd̄ fedus pepigerit
ionathan cum domo dauid. a potinu. in
telligi. idest p̄ anticipationē qd̄ hoc de
manu inimicoy dauid requisierit. id
est quare n̄ et ip̄i fedus cum eo pacis in
ire uolunt cum q̄ ē dominum uident.
Ioco aut̄ sc̄ptura hic sententia hanc p̄
occupando inēponere uidetur. ut testi
monium ionathe q̄ dixerat quādo eradi
cauit dñs imicos dauid unūquēq; de
t̄ra. uerū ē compararet. quia uidelicet
eradicati sunt imici dauid de terra.
n̄ ip̄o dauid se de adūsariis ulciscente
s; iudicante dño p̄ illo. **B**ene aut̄ sub
iungit̄. **E**t addit ionathan deit̄ rare da
uid. eo qd̄ diligeret illum. **S**icut enim
animā suam ita diligebat eum. ut ille
immiū qui tā p̄fecto iuxta legem dei
amore complectebat̄ dauid. a potioē
imicoy ei ostenderet̄ inimicis. **Q**uic
si cito morte p̄rept̄ regnum cū eo ut spe
rabat t̄renum habere nequiuit̄ omni
ne absq; ulla tam̄ cont̄dictioē regni ex
lestis consortium cum eo quē. p̄ gl̄a uir
tutum tantisp̄ dilex̄ cum eēt et ip̄e uir
uirtutum accep̄. **V**enit ionathan in
agrū iuxta placitū dauid et puer

at

EB.

parvulus cum eo. Et ait ad puerum suum.
 Hade et affer mihi sagittas quas ego iacio.
 et ait. Quid est quod ionathan dauid ser-
 uare uolens cum ille lateret in agro iuxta
 lapidem ad signum duas iecit sagittas quod
 puer paruulus ignorans quid fecit colle-
 git et incuitate reuertit. In quod deus pacem
 filium suum unigenitum quem ad salutem hu-
 mani generis mittendum decernit. in lit-
 tera legis iudis nescientibus absconditum
 habuerat. Dauid quoque absconditus in agro
 id est christe celatus est in mundo de quo in
 euangelio iohannes dicit. In mundo erat et
 mundus per ipsum factus est et mundus eum
 non cognouit. Iuxta lapidem sedebat quia
 in tabulis legis conscriptus erat. ut est illud.
 Audi israhel dominus deus tuus deus unus est. et
 non assumes nomina dei tui in uanum. Nam
 saul odio habens dauid in epulas sedens
 filium eius mortis esse iudicabat. et iudaica
 perfidia in pasce epulis conuiuans de
 nocte christi tractabat. Cum ergo illuxisset ma-
 ne uenit ionathas in agrum iuxta pla-
 citum dauid. et puer paruulus cum eo.
 Iecit unam sagittam. iecit et aliam. et deus
 pacem illucente mane credulitatis. pri-
 mi testimonium legis de christo protulit. de-
 inde prophetas misit qui de aduentu eius
 testificarentur. Unde et scriptum est. In lumi-
 ne iacula tua ibunt in splendore ful-
 goris armorum tuorum. Collegit autem puer
 ionathas sagittas et attulit ad dominum suum.
 et quid ageretur penitus ignorabat. sic et
 iudaicus populus libris legis et prophetarum por-
 tans quasi diuinitus scriptos honorabat.

si eum quem moyses et propheta signauerat
 presentialiter in se manentem non cognouerat.
Surrexit itaque dauid uerumque fugit
 in die illa a facie saul. uenitque ad sacer-
 dotem abimelech. a quo et gladium golie
 sustulit et panes propositionis accepit.
Que res et sacerdoti mortem attulit et ani-
 maduersionem religiose intulit ciuitati.
 Primo uidentium est quid sit quod dauid
 interroganti respondit sacerdoti et dixit.
 et quidem si de mulieribus agitur. conti-
 numus nos ab heri et nudius tertius
 quasi egrediebamur et fuerunt uasa puerorum.
 scilicet hoc quodque taliter accipi potest. Abime-
 lech interrogat utrum dauid et pueri sui
 quibus in illum et illum locum conduxisset
 se dixerat. mundi enim dauid enigma-
 tice pluraliter de se ipso respondit dicens.
 et fuerunt uasa puerorum. scilicet scilicet et
 a cubitali conjugali. Quod si autem por-
 ro uia hec polluta est. et in ebreo legitur
 porro uia laica est. ac si diceret. in lege
 preceptum est ut extraneus non comedat ex
 eis. et tu interrogas utrum mundi sit pue-
 ri qui etiam si mundi essent nequaquam ei
 uesci deberent. ideo uia laica est quia
 tu laicaliter interrogas. Quod uero sequitur
 si et ipsa hodie sanctificabitur in uasis ip-
 sa utique in uasis. ipsa utique in uasis id est
 in te sua sanctificari dicit. quia non necessitate
 corporis et periculo uite urgente nequaquam
 uesceretur eis. Et hec itaque gestorum fidelis
 est. si quantum ad sacramentum prophetie per-
 tinet in christo domino nostro impletum est.
 qui positus in carne dum in sectatione

.xv.

.xv.

.xv.

declinaret iudaicam. ad aplos transiit
cum quibus et desideratum s' cibum supsit.
desiderio enim desiderauit manducare
pascha. Et quibus golie idest arma diabo
li sustulit fortis enim spolia ipse dirup.
Hys q' a quibus receptus est xps: tribula
ones induxit diabolus et morte. Omnes
enim ut ait aplos qui in xpo pie uolunt
uiuere psecutione patiuntur. et dicit
si me inquit psecuti sunt. et uos psequi
tur. Erat autem ibi quidam uir de seruis
saul in die illa intus in tabnaculo et
nomine eius doech idumeus in hebreo
habetur obligatus in conspectu domini.
Obligatus id est doech idumeus erat uo
to quo se obligauerat aliquot diebus
in tabnaculo domini in moraturum et ora
tioni uacaturum. Doech autem iste idu
meus camelorum idest infructuose gre
gis et tortuosi custos erat. et interpretatur
motus siue sollicitus. qui et percussit
amalech sacerdotem magni. Nam ab
imelech interpretatur frater meus rex. in no
mine et gestu iude perditionis personam
gestat. pro qua fraude contra redemptorem
nostrum qui uere rex est operatus diabolus
ut eius perditione facta etiam postea pse
cutionem ecclesia pateret et occiderentur
quia plurimi discipuli christi et sacerdotes.
et pro nomine eius persecutiones grauissi
mas proferrent. Sed in domo abimelech
solus abiathar princeps sacerdotum a
persecutore saul immunus est. quia nemo
potest nocere christo principi sacerdotum qui
uictor ad celos ascendit. **I**nterea dauid

cum fugeret saul latere uoluit apud
regem quendam gech. nomine achis. Et cum
gloria eius sic fuisset commemorata ne pluu
rem rex ad quem confugerat in eum aliquid
mali machinaret sine insana. et qua
si furore correptus mutauit os suum de
fluebantque saluie in barbam eius. et co
nflabaturque in manibus eorum et perdebant ad ho
stium porte. Et dicit achis. Quid huic in ad
duristi istum. **H**umque deerant nobis
furosi. et sic eum dimisit. Achis inter
pretatur quomodo est pro qua significat ignoran
tia et uerbum mirantis et agnoscentis.
Quod in gente iudeorum impletum est. quid u
iderent christum nisi agnouerunt. coram qui
bus mutauit os suum et abiit. Erant enim
ibi precepta legis carnalia. erat sacrificium
secundum aaron. et postea ipse de corpore et
sanguine suo instituit sacrificium secundum
ordinem melchisedech. Mutauit os su
um in sacerdotio. mutauit in preceptis. dicit
aliud testimonium euacuata carnalio
patioe. atque conlapsus est in manibus eorum
qui cum comprehendentes crucifixerunt.
et perdebant ad hostium porte. id est
humiliabat se perdere usque ad hostium
fidei nix. Ostium enim porte in iudaeis
fidei. inde incipit ecclesia. et peruenit usque ad
speciem. et cum erudit ea que non uidet me
rebitur illorum profectum cum eum facie ad
faciem uidere cepit. Quod uero in illo quasi
furoso saluie decurrebant super bar
bam eius. apostolus habet apertum dicens. Iudei sig
na petunt. et gratia sapientiam querunt.
Hos autem predicamus christum crucifixum

iudeis quidē scandalum. gentib' autē
 stulticia. ipis ū uocatis iudeis et grecis r's
 tum di uirtutē et di sapientiā. quia qd
 stultum ē di sapientiā ē hominib'. Sa
 lue enim significant infirmitatē. s; qd
 stultum di fortius ē hominib'. Nota
 quia salue offendant. s; attende quia
 sup barbam decurrē. Quom' enī i sali
 uis infirmitas. sic in barba uirtus osten
 ditur. Ter q' uirtutē suam corpe infirmi
 tatis siue et quia forinsecus infirmabat
 tanqm' in salua apparebat. int' aut' di
 uina uirtē tanqm' barba tegebat. **Fug** .xx.
 aut' dauid in spelunca modollam ū cū .iii.
 fr' eius et omnis domus pat' eius in
 sitauit. et conueniunt ad eū omis qui
 erant i angustia constituti. i o'p'ssi. e
 re alieno i amaro animo. i factus ē
 eor' pnceps. **Q**uid ē qd dauid manen
 te in spelunca ueniunt ad eum fr' eius
 et omnis domus pat' ei' n' quia redēp
 tor n'r pacta passione sua ac redempti
 one humani genis de plebe isrlitica
 in uida p'mum eccliam collocauit de
 gente in q' carne assumere dignat' est.
 Vbi fr' eius id est apli. et domus patri
 eius. hoc ē illi qui et sinagoga in eum
 edidit uenerunt ad illum. Et cū uene
 runt ad eum omnes qui erant i angus
 tia constituti et o'p'ssi. ere alieno. hoc
 ē quia ipē ad se ueniam inuitans dicit.
 Venite ad me omis qui laboratis i one
 rati estis. i ego reficiam uos. Omnes q'p
 pe qui se agnoscunt in angustis uici
 orum constitutos. nec hnt latitudinē

karitatis. et o'p'ssi sunt. ere alieno hoc
 ē censu peccatorū quem et soluebant dia
 bolo. quo exhibuerit m'bra sua seruire
 iniquitati. ad iniquitatē. necē ē ut ama
 ro sint animo. hoc est ut digne penitē
 tiam gerant. de delictis suis p'ntis. et ue
 niant ad dauid. ad desideratum uidelicet
 n'r'm quatinus fiat eor' pnceps. quia ipē
 est qui constituit ē a deo iudex uiuor' et
 mortuor'. d's fortis pat' futuri scilicet pncep
 pacis. cuius regni n' erit finis. i domina
 bit a mari usq; ad mare. et a flumine
 usq; ad terminos orbis t're. cuius potesta
 potestas ē c'tna. et regnum eius alti n'
 dabitur. **O**ritq; gad ppha ad dauid.
 Noli manere in p'sidio. p'ficiscere et ua
 de in t'ram iuda. **M**iro in hic inducit .eb.
 gad ppha cum in p'ceditib' eius nulla
 facta fuit m'cio. Sic itaq; hic inducit
 sicut helias ppha in loco ū dicitur. et
 dicit helias chesbites de habitatorib' ga
 laad. **E**t ore itaq; domini gad ppha dō
 dicit ut n' moraret' int' gentes et m'cia
 polluta. s; in t'ra iuda rediret. i ubi uir
 uoluntatem d'ni p'secutionē inimicor'
 ferret. **P**orro eo tempe quo fugerat abi
 athar filius achimelech ad dauid. in die
 illa ephoth secum hnt descenderat. i cet'
Ephoth illud erat qd moyses iubente do
 mino fecerat sicut et rationale. in quo
 erat doctrina i uitas in q' etiam cōsultat
 dauid domini. **E**t ait dauid ad do
 minū. Si tradent me uiri cēle in ma
 nus saul. **E**t descendet ipē sic audiuit
 seruis tuis. d'ne d's isrl' indica s'uo tuo.

Et ait dominus Descendet. Ac si diceret.
Si hic stetit descendet saul. et tradent te
uiri ceile in manus eius. **C**orum uolun-
tatem ei indicabat. Et muto uiri ceile q̄
ingra bñficijs dauid existant cū eos ip̄e
de manib; philistin eruit. significant
infidelitatem seu inconstantiam iudeorū.
qui redemptoris nr̄i semp pietati ingra
existentes apud sehi potestates contra
eum insidiando meditabantur. **I**nter-
pretatur aut̄ ceila ad fundam iacta siue
extollens sibi nec. Et in psalmo scriptū
ē. **I**nciuitu impu ambulat. Et alibi;
stultus ut luna mutatur. Porro da-
uid erat in deserto ziph in silua. **recl.**
h. **Z**iph mons est squalidus. t̄ caligans
siue nebulosus iuxta ziph. in quo se-
debat dauid p̄t̄ chermela que in sep-
turis carmelus appellatur. Sic enim
appellatur iuc̄ hodie iudeorū un̄ fuit
nabal carmelus. s; i un̄ de posteris cha-
leb dictus ē ziph. si legeris paralipo-
menon. **Q**uid est ḡ qd̄ ziphēi dauid
apud se latitantem saul pdidit. et
cum eo mortē eius meditati sunt. n̄ qd̄
iudei q̄s ziphēi m̄to significant. int̄-
p̄tant germinantes cum int̄eno reg-
no germinare appetebant. apud p̄nci-
pes suos tractabant de nece saluatoris
qualit̄ eum p̄ discipulum suū pditū
apphnderent. i p̄fidi ad int̄ficiendum
tradent. **A**scendit ḡ dauid in. i habi-
tauit in locis tutissimis engadi. i rel.
recl. **I**n heremo engaddi cum p̄sequidum
dauid saul appeteret ingissus est dauid

in speluncā et ibi latebat. **S;** rex impu-
sis exceptis insidus qd̄ innocuo molie-
batur incidere. **S**criptum ē enī. Qui fod-
foueam primo suo incidet in eā. Dauid
bona p̄ malis retribuens inimicū n̄ oc-
cidit. s; p̄ testimonio factioram rege
clamidis amputans abstulit eū utiq;
facilius sit se exceptū insidus adūsari
ū p̄de magis quam fallere. **Q**uid ḡ est
qd̄ iste fugiens a facie saul in spelun-
ca latuit. **Q**uare aut̄ latuit. n̄ ut oc-
cultaret et n̄ inueniret. **Q**uid ē conte-
gi spelunca n̄ contegi t̄ra. **Q**ui enī fug-
it in speluncam t̄ra tegitur ne uideat. **P**or-
tabat ih̄c carnem quam acceperat de t̄-
ra. et in ea se occultabat ne a iudis in-
ueniret d̄s. **S**i enim cognouissent. nūq̄
dominū gl̄e crucifixissent. **Q**uare ḡ
dn̄m gl̄e n̄ inueniunt. quia in spelun-
ca se t̄terat. id est carnis infirmitatē o-
culis obiebat. et maiestatem diuinita-
tis in corpis tegmine tamqm̄ spelunca
abdito contegebat. **I**lli n̄ cognoscentes
dn̄m p̄secuti sunt hominē. nec mori po-
tuit n̄ in homine. quia nec teneri po-
t̄s; n̄ in homine. **O**pposuit ḡ male que-
rentibus t̄tam. seruauit b̄n̄ querenti-
b; uitam. **F**ugit ḡ scdm̄ carnem in spe-
luncam a facie saul. quia passus ē us-
q; adeo se occultans coram iudis ut mo-
rertur. **S;** q̄re usq; ad mortē eē patiē
uoluit. ut fugeret a facie saul i spe-
luncam q̄ inferior pars t̄re pot̄ accipi.
qd̄ manifestum et notum ē omni-
bus eū in monuūto positum ē. qd̄ ex

cium i petra. Hoc g monumtu speli
 ca erat. Illuc fug nr dauid a facie saul.
 Tandiu enim psecuti sunt illum iudi.
 quo usq; poneretur in spelunca. S; qd
 est qd saul psecutor ad purgandum
 uentrem spelunca ingreditur. si qd iudi
 conceptam in xpo malitiam nris qsi
 odorem pphanum emiserunt. et cogi
 tata apud se gloria. factis detioribus
 in dnm xpm pacta ostendunt. S; tñ
 dauid saule occidere noluit. et cum cu
 in abdito occultatus antro haberet.
 in potestate habuit et n occidit. Septu
 enim erat de eis p ppham. ne occideri
 eos. Deniq; dauid tantum summitate
 clamidis eius silent abscedit. ut ostē
 deret. pphetia xpm iudeos n occidisse.
 s; eis tantum regni glam abstulisse. sicq;
 eos p psecutioe sua uacuos sede ut im
 pio reliquisse. Clamidis enim abscisio.
 regni ē amputatio. hoc etiam alio loco
 idem saul cum p mobalientia peccass;
 ostendit. Nam cum ueniam pcaratur.
 rogaretq; samuele ut reuertetur cum
 illo ad placandu dñi et noluisse. atq; co
 uicens faciem suam abiret. tenuit saul
 pinnulam uestimti ei. et dirupit eam.
 et dixit ad eum samuel. Dirup dominu
 regni isrl de manu tua hodie et da
 bit illud primo tuo. et diuideatur isrl
 in duos ppls. Ergo rex iste psona si
 guate gerebat iudeoz. significans qd
 inde amissurus erat regnum dñi pse
 quit xpm. Item moralit huius gestu. Et
 si quis qsierit ita accipe potest. ut per

saul mali retores designent. Saul g
 uentri purgare est puos ppositos cocep
 tam in corde malitia usq; ad opa mise
 ri odoris extendere. et cogitata apud se
 gloria factis et detioribus exsequendo
 monstrare. Quem tam dauid ferire
 metuit. quia pie subditoz mtes ab
 omni se peste obtrictationis abstine
 tes ppositoꝝ uitam nullo lingue gladi
 o pcuunt. etiam cu de impfectione
 rephndunt. Quic si qñ pte infirma
 tatem sese abstine uix possunt. ut ex
 trema qdam atq; etioꝝa ppositoꝝ ma
 la s; tam humilit loquant. qñ oram
 clamidis silent incedunt. quia uide
 licet dum plate dignitati salti innot
 ie et latent derogant qñ regis suppo
 sici uestem fedant. s; tam ad semet
 ipos redeunt. seq; uehementissime uel de
 tenuissima ubi laceratioe rephndunt.
 Vñ bene et illic septum ē. Post h dauid
 percussit cor suum. eo qd abscediss; ora
 clamidis saul. facta quippe ppositoꝝ
 onis gladio ferienda n sunt. etiam cu
 rephndnda recte iudicant. Si qñ u et
 eos in minimis lingua labet. necesse ē
 ut p afflictione penitentie cor prema
 t. quaten ad semetipsu redeat. et cum
 pposite potestati de hqre et contra
 se iudicium qui s; platus ē phorrescat.
 Nam cum i ppositis delinquim. eius
 ordinatioi qui eos nobis pculit obui
 amus. Vñ moyses q; cum cont se et
 aaron congri pplm cognouiss;. ait. Ho
 enim quid sum? Nec cont nos est

.h.

murm' urm' s' cont' domini. **P**ost h
 sequit' scriptura narrans de morte samu
 elis et de fuga dauid ita dicens. Mortu'
 e' aut' samuel et congregat' e' uniuersus
 isrl' r plantert' eum et sepelierunt
 eu' in domo sua in ramatha. **C**onfur
 gensq; dauid descendit in desertum
 pharan et cet'. **P**haran nunc e' oppidum
 trans arabiam iuncta sarracenis qui
 in solitudine uagi erant p' hoc in te
 ciunt filios isrl' cum de monte sinai
 castra mouissent. **S**icut g' ut diximus t'ris
 arabiam cont' australe plagam. et di
 tat ab alia cont' orientem itine tum
 dieru'. **I**n deserto aut' pharan septuaginta
 commemorat habitare' h'ismabelem
 u' et ismabelite qui nunc sarraceni
 dicunt'. **L**egimus codorlaomor regem
 percussisse eos qui erant in deserto pha
 ran. **E**rat aut' uir quispiam i solitudine
 maon et possessio eius in carmelo et
 cet'. **H**istoria que de nabal et de abi
 gail uxore eius narrat. **M**istici intel
 lectum q'rit. **N**abal enim de q' dictu' e'
 quia uir durus et pessimus r malici
 osus fuit. **T**ipum tenet ppli iudeoru'.
 quoz aliqui uua fellis et botro ama
 ritudinis debati dura ceruice et inc
 cumcisi cordibus semp sp'u sco resis
 tebant. atq; carnalem sensu in lege
 sequentes stulti facti sunt. q'd bene
 nom' nabal exprimit. **I**nterpretatur enim
 insipiens ut demens. **U**n et xpm ue
 nientem et p' aplos ab eis refectioe
 fidei et bone opationis ex petentem

respuert dicentes. **H**unc aut' nescim'
 un' sit nos moysi discipuli sumus. **A**b
 igail u' de qua refert q'd mulier prude
 tissima et speciosa fuit. **T**ipum tenet
 ppli illius qui ex iudis ad fidem conu
 si deo placere meruerit. **Q**d bn nom'
 abigail sonat. **I**nterpretatur eni pars exul
 tatio. **U**n et dominus in eu'nglio dicit.
Gaudium erit i celo sup uno peccatore
 penitentiam agente. **H**ec sepius i pphe
 tis et in aplis p salute ppli iudaici de
 p'cans. **D**auid nro oblatione acceptabi
 lem bonoz opum et pie deuotionis
 obtulit. **Q**uam ille post morte uiri sui
 qui demens in stulticia p'ut ascituti
 conuugui et exhibuit s' sponsam no
 habentem maculam aut ruga. **Q**uod
 abigail intpellans p se et p domo sua
 ait ad dauid. **Q**uem uir eius stulticia
 et ebetate sopitus offenderat. **S**i enim
 fueret aliqu' homo psequens te et q'rit
 animam tuam. **E**rit anima dni nu' cus
 todita q' in fasciculo uiuentiu apd
 dnm tuum. **P**orro anima inimicor
 tuoz rotabit q' in impetu et eculo
 funde. **P**ulcherrima comparatione
 statum iustoz ac reprobaz discernit.
Hoz quippe animas appellat uiuen
 tes. **U**t illos ex contrario sp'itali morte
 p'occupatos insinuet. **A**nima q' para
 uerit ipa mori scit. **H**os fasciculos
 illos lapidi funde assimilat. **F**ascicu
 lus enim constringit' ut integer ma
 neat et cōseruetur. **L**apis in funda ex
 pedis ponitur ut abiciat'. **S**ic et eni

.b.

in h[is] secl[is] electi p[er]sistunt t[ri]bulacionu[m] co[n]sultantur ut h[is] ammoniti arcus se ad inuicem mutua karitate cono[n]ctant. q[ui] adunati inuicem manu sui redemptoris in p[ro]p[ri]etate conseruent. At u[er]o rep[er]bi q[ui] tanto latius in hac uita uoluptatib[us] p[ro]p[ri]e uelut libi dimittunt tanto longius i[n] futuro a diuine uisionis gl[ori]a picunt. ut de eis m[er]ito dicat equide[m] ip[s]i de manutia expulsi sunt. **D**ixit aut[em] omnipotentem p[ro]uidencia[m] descibit sup[er]ni p[re]toris. cum die anima uiri sancti q[ui] in fasciculo uiuentiu[m] apud eum e[st] custodita. Sicut enim facillum unum e[st] cuilibet fasciculum h[ab]et ut fem[ur] sua manu retentum conseruare. ita uirt[us] domini et saluatoris n[ost]ri o[mn]es p[ro]bem electos ab initio usq[ue] ad finem secl[i] ne qui ex eis ulla ratio[n]e p[er]eant sine labore tunc iuxta q[uo]d ip[s]e in eu[an]glio sub figura ouium de eis loquens et sequuntur me inquit. et ego uitam e[te]rnam do eis. et n[on] p[er]ibunt in e[te]rnum nec rapiat eos q[ui]sq[ue] de manu tua. Sicut fasciculus unius cuiuslibet uinculis alligat[ur] ita o[mn]i[um] sc[ilicet] cetis una eademq[ue] fide spe et karitate ad inuicem constringit. uno diuine p[ro]tectionis munimine circumdat. Ad uitam aut[em] patet sensus quia anima dauid p[er]sequentib[us] licet hostib[us] custodita semp[er] fuit in sorte uiuentiu[m] p[ro]p[ri]o inuicis eius insistentib[us] s[ic] aduersantib[us] sic lapis funde e[st] cum acutus sic instabili motu p[er]turbandi et sui e[ss]e expellendi de finib[us] ut etia[m] huma

nus rebus auferendi. **D**iluculo aut[em] cu[m] indigesset uini nabal. indicauit ei uxor sua u[er]ba h[ec] et reliq[ua]. **Q**uid nobis abigail p[er] renuntiationis sue disp[er]sationem inuit[ur] n[on] quia iracundos melius corrigemus. si i[n] ip[s]a ire sue co[m]motione declinamus. **P**erturbati q[ui] p[er]pe quid audiant ignorant. s[ed] cum ad se redeunt tanto libentius exhortationis u[er]ba recipiunt. q[ui]nto se tranquilli[us] toleratos erubescunt. **O**enti aut[em] furore eb[ri]ome rectum q[uo]d d[icitur] p[ro]sum uideatur. **V**n[de] et recte nabal e[ss]e culpam suam abigail laudabiliter tacuit. quia degesto uino laudabiliter d[icitur]. **I**deco enim malum qui fecit cognoscere potuit quia h[ab]ebit n[on] audiuit. **S**aul aut[em] dedit michol filiam suam uxorem dauid falchi filio lais qui erat de gallim. si cognouisset eam nu[m]quam dauid s[ed] eam postea sociasset. quia in lege huiusmodi prohibetur co[n]iugis. **I**dem na[m]q[ue] falchi de gallim hoc e[st] de mundatione erat. **M**undatio h[ic] lex intelligit[ur] legis enim doctor erat de baurim id est de electis. **Q**uando aut[em] a saule michol ei datur[ur] falchi id est euadens interpretat[ur]. **Q**uoniam u[er]o ab eo eadem michol aufertur. fathiel id est euadens interpretat[ur] a deo. euadens a d[omi]no d[icitur] quia custodiuit eum ne tangeret eam ne fieret transgressor legis. **S**ecur[us] e[st] eam uir suus plorans usq[ue] baurim. **P**lorasse d[icitur] p[ro] gaudio eo q[uo]d dominus eum custodisset ne eam tangeret. **E**t uenerunt ziphei ad saul in gabaam dicen[tes] ecce dauid absconditus in colle achi

xxvi
S; ut hebrei t[em]p[or]e no[n] cognouit ea[m] idem falchi. qui

le qui ē eradiſo ſolitudinis. Et ſurrex
 it ſaul et deſcendit in deſertum ziph
 et reſ. **I**terum idē dauid fugiens a fa
 cie ſaul in caſtra regis cum dormiente
 offendit; n̄ p̄cuſſit. ſi ſolam lanceam
 q̄ ad caput eius erat et lenticulam ſus
 tulit dormientib' cunctis. egſſus e ca
 tris tranſiit in cacumine montis. **Q**uā
 ḡ hoc ē n̄ qd̄ p̄ſeq̄bant xp̄m iudi' ſi; p̄
 ſeq̄ndo dormiebant quia n̄ uiglabāt
 corde. **D**uritia enī cordis obdormitio
 ē et ſi dormiunt in uita uetē. n̄ uigi
 lant in noua. **V**enit xp̄c n̄ eos occidit.
 ſi tulit ab eis cyſum aque id eſt grām
 legis. **T**ulit ſceptum regale. regni ſci
 licet poteſtatem quam p̄ magno ha
 bebant. uñ ſe p̄tegebant temporalit̄
 et quā aduſus dñm p̄ incredulitatē
 gerebant. **D**e iñ dauid uictor n̄r de ca
 tris eoz regressus. tranſcendit in alti
 tudinē montis celorum. **E**t aſcendit
 dauid et uiri eius et agebant p̄das de
 geſſuri et de gezri. et de amalechit' hi
 enim pagi habitabant intra antiq̄
 tatis. **H**u pagi n̄ erant ſub poteſtate
 achis. **H**abitari intra antiquit̄ dici
 tur. quia quieti et ſecuri habitati ſu
 erant et nullius hoſtis dep̄dationes
 p̄peſſi. **S**amuel mortuus ē. fleuitq; eū
 om̄s iſrl' et ſepelierunt eum i rama
 urbe ſua. **S**upra nāq; dicit̄ ſepult̄
 fuiſſe in domo ſua in rama. in fami
 lia uidelic̄ et cognatiōe ſua. **Q**uerit̄
 namq; cum ſup̄ius iam mortuus le
 gatur. **C**ui hic repetatur mortuus.

Mortuus hic ut ebrei uolunt reſus
 citationis ſue cauſa repetitur. ut et
 dampnatio ſaulis qui peccatis mor
 tuus erat et relicto dō contra legem
 p̄thōnem conſulebat uulta eē mani
 feſtaretur. **P**oſt mortē aut̄ ſamuel
 conſigauit ſe philiſtin cont̄ iſrl' cō
 ſuluitq; ſaul dñm. et n̄ reſpondit
 ei neq; p̄ ſomnia neq; p̄ ſacerdotes.
Ebreus h̄c neq; p̄ doctrinā neq; p̄ p̄phā
 reſpondebat domin' p̄ ſomnia ſic
 idem ebrei aſſerunt. i qd̄ ieiunando
 et orando poſcebant oraculum ſi
 eri diuinū. d̄s illis p̄ ſomnia reue
 labat ea q̄ futura erant. **Q**d in hoc lo
 co minime feciſſe legit̄ p̄ doctrinā
 p̄ ephor ſcilic̄ qd̄ ſacerdos in pectore
 portabat neq; p̄ p̄phas. quia illis cō
 ſulentib' dñs neq̄m reſpondebat.
Hu p̄phe dicuntur fuiſſe diſcipuli
 ſamuelis. quib; p̄phetantib' uir̄ ſe
 ſaul et p̄phetauit. **Q**ueſiuitq; ſaul ſi
 toniſſam q̄ ſuſcitaret illi ſamuelē. **S**tā
 timq; ſuſcitāt̄ ait ad eū. **Q**uare inquit
 et aſti me ut ſuſcitaret. **E**t cēt. **Q**uerit̄
 ſalm̄ h̄ſtoriam utrū p̄thoniſſa ip̄m
 p̄pham de inferno euocauit. an alia
 aliqua ymaginariam illuſionem
 fallacia demonū factam. **D**e hac q̄ſ
 tione beat̄ memorie auguſtin' ep̄s
 ſimpliciano mediolanenſi ep̄o ſc̄p̄
 ſit. **I**nquiris inquā utrū potuit ma
 lignus ſp̄s exercitare animā uultū. et
 tamq̄m de abditis mortuoz repāgu
 lis uocare. ut uideret̄ et loq̄retur eū

Saul. Ne magis mirandū ē quia sa-
 thanas ipsum domini assumpsit et
 constituit sup pinnam templi. Quoli-
 bet in se fecit. factum ē ut ita samuel er-
 citaret. Similit̄ latet n̄ forte quis dixit
 faciliore diabolō fuisse licentiam ad
 dñm uiuū uñ uoluit ad sumdum
 et uñ uoluit constituendū. quā ad samu-
 elis defuncti sp̄m e suis sedib' exercitan-
 dum. Qd si illud in euēgio nos ideo n̄
 conturbat quia domini uoluit atq;
 p̄misit nulla diminutiōe sue potesta-
 tis et diuinitatis id fieri. sic ab ipsis
 iudis qm̄q̄ p̄uisit atq; immundis
 et facta diaboli facientib' et tenēri se
 et uinciri et illudi et crucifigi et in-
 cisi passus ē. n̄ ē absurdū credere ex
 aliq̄ dispensatiōe uoluntatis diuine
 p̄missum fuisse. aut uñ inuit' nec dñan-
 te magica potentia s; uolens atq; ob-
 tempans occulte dispensationi dei q̄
 phitonissam illam et saulem latebat.
 sp̄m p̄ferre sc̄i. ut se ostenderet aspec-
 tibus regis diuina eum sententia p̄-
 cussurus. Qm̄q̄ in h̄ facto pot' ad eē
 aliud faciliore intellectus. ut n̄ uere
 sp̄m samuelis exercitatum a requie sua
 credamus. s; aliquod fantasma et ima-
 gnariam illusionē diaboli machina-
 tionib' factam qm̄ p̄ba in scripturis no-
 mine samuelis appellat' quia solēt
 imagines earū rerū nominib' appel-
 lari quarū imagines sunt. sic omnia
 q̄ pingunt' atq; fingunt' earū rerū q̄
 imagines sūt nominib' app̄llant' sic

hominis ^{pictura} cum pingit' p̄p̄m qd̄q; no-
 m̄ incunctant' adhibetur. et dicitur
 ille cicero est. ille salustius. ille achilles.
 iste hector. hoc flum̄ simp̄. illa roma
 cum aliud nichil sint qm̄ pictę ima-
 ḡes. Uñ cherubin cum sint celestes uir-
 tutes. facti tunc ex metallo q̄ impauit
 d̄s sup archam testam̄ti magne rei
 significande gr̄a. n̄ aliud quā cherubi
 illa q̄q; figūta uocitabantur. Itēq; dū
 quisq; uidet somnū n̄ dic' uidi yma-
 ginem augustini. s; uidi augustinū.
 cum eo tempe q̄ aliquid tale aliquis
 uidit ignoret hoc augustinū. Usq; adeo
 manifestū est. n̄ ip̄os homines s; yma-
 gines eorum uideri. Et pharao spicas se-
 dix' uidisse in somnis et boues. n̄ spica-
 rum aut bouum imagines. Si ḡ estat
 liquido nominib' earum rerū quarū
 imagines sunt easdem imagines appel-
 lari. n̄ mirū ē qd̄ scriptura dicit. samu-
 elem uirum etiā si forte ymago samue-
 li apparuit. p̄ ficta machinam̄ta e ius
 qui transfigurat se in anglm̄ lucifer
 ministros suos subornat uelut mini-
 stros iusticie. Jam uñ si illud inquit mo-
 uet quom̄ a maligno sp̄u sauli uera
 p̄dicata sunt. pot' illud uideri mirū
 qm̄ demones agnouerūt xp̄m quē uidej
 n̄ agnoscebant. Cum enim uult d̄s etiā
 infimos sp̄us aliqua uera agnoscere.
 temporalia duntaxat ad istam morta-
 litatem p̄tinentia. facile ē ut n̄ incon-
 gruum ut omnipotens et iustus ad
 eorū penam quibus ista p̄dicant' ut

malū qđ eis imminet ante quā ueni
at p̄noscendo patiant̄ occulto appa
tu multioꝝ suoꝝ etiam sp̄itibꝫ talibus
aliquid diuinationis imp̄t̄at̄ quod
audiunt ab auglis. p̄nuntiant homi
nibꝫ. Tanti aut̄ audiunt. q̄ntum mi
dus atqꝫ modator ul' iubes ul' sunt.
Vñ etiam sp̄s p̄bitonius in actibus ap̄toꝝ
attestatur paulo ap̄to. et cū gl̄ista eē co
natur. **O**iscient tam̄ isti fallacia. et qđ
uerum nosse potuerunt n̄ docendi ma
gis qm̄ decipiendi sine p̄nuntiant̄ et for
te hoc ē quia cum illa imago samuelis
faulem p̄dicaret monturū. dicit etiā se
cum futurū qđ utiqꝫ falsum ē. **M**agno
quippe inuallo separari bonos a mali
post mortem in euāglio legimꝫ. cum in
sup̄bum illum diuitē qui iam ap̄d in
feros torm̄ta patētur. et illum qui ad
eius ianuā ulcerosus iacebat iam in re
que constitutū. magnū chaos inie
tum ē testatur. **A**ut si p̄p̄ta samuel ei
dicit mecum eris. ut n̄ ad eq̄litate feli
citatē s; ad p̄arem conditionē mortis
referatur. qđ utiqꝫ homo fuit. **¶** utiqꝫ
morti potuit. iamqꝫ mortuus mortem
uiuo p̄nuntiabat. **S**ed in utrūqꝫ ḡ in
tellectum habē et utum hāc lectionem
quia n̄ sit contra fidē manifestū ē. n̄
forte p̄fundiori inquisitione inuena
t̄ ad liquidū ut posse t̄ n̄ posse animā
cum ex hac uita miḡuet̄ magicis car
minibꝫ euocari et uiuoz app̄are as
pectibus. etiā corp̄is humanita gestan
tem ut n̄ solum uideri ualeat. s; et

agnosci. **¶** Et si potest utrumqꝫ anima
uisti. n̄ quidē cogat̄ magicis sac̄s. s; dig
net̄ ostendi occultationibꝫ. multis sume
legi obtemperans. ut si fieri n̄ posse cla
ruerit ut n̄ utiqꝫ sensus in huius sep
ture tractatione admittat̄. s; illo exclau
so imaginaria similitudo samuelis di
abolico ritu facta intelligat̄. s; qm̄ sine
illud fieri possit siue n̄ possit. tam̄ fal
lacia sathane atqꝫ imaginariū simulā
darum callida op̄atio decipiendis sen
sibꝫ humanis multiformis inuigilat.
Pedetemptū quidē ne inquisitionibꝫ
diligentioribꝫ p̄scribamus. s; pot̄ exis
timem̄ tale aliquid factum in maligno
sp̄u sitonisse illius inuistio. quā diu
nobis aliquid amplius excogitare atqꝫ
explicare n̄ datur. **H**ec sunt q̄ tunc de
p̄bitonissa et samuele sc̄psit̄ beattis
simus augustinus. **I**nt̄ea dum p̄gent da
uid cum achis rege philistinoz imp̄
lum aduisus isrl̄ insurgentes amale
chite irruer̄ in sicilech et succedunt
eam captiuauer̄ omnia q̄ erant da
uid et pueroꝝ eius. **R**euisus ḡ dauid
ad p̄sequendos amalechitas inuenit
egyptium puerū lassescēte quē ama
lechite egyptum uitane relinq̄r̄ hunc
dauid inuentū cibo reficit. ducemqꝫ
sui itanis fecit. sicqꝫ amalechitas p̄se
quit̄ epulantes repperit et funditus
extinguit. **C**onsiderandū ē ḡ quid sit
qđ amalechite absente dauid sicilechi
uadunt et p̄dam capiunt. **A**malechite
quippe p̄pls lambens uocat̄. **¶** Et quod p̄

lambentē pplm n̄ n̄tes sc̄larium de
 signantē q̄ t̄ena cuncta ambiendo q̄
 lambunt dum solis tempalib; delectā
 tur. Quasi enī ips̄ lambens p̄dam fac̄.
 dum t̄ena diligentes lucra de alienis
 dampnis eraggerant. et hoc absente dō
 agunt quia redemptorē ante oculos
 contis habere negligunt. Quid ē enī
 q̄d egyptius amalechite puer in t̄ine
 lassatur. n̄ q̄d amator p̄sentis sc̄li pec
 cati sui ingredit̄e optus sepe ab eodem
 sc̄lo infirmus despectusq; relinquit̄
 ut cum eo neq̄q̄m currere ualeat. s; frac
 tus adūstare torpescat. **S;** hunc dauid
 inuenit quia redemptor n̄r ueracit̄
 manu fortis n̄ nūq; q̄s despectos a mū
 di gl̄a reppit. in suum amorē conuirt̄.
 cibo pascit. quia scientia ubi reficit.
 duce m̄ it̄nis elat̄e quia suum etiā p̄
 dicatore m̄ facit. et qui amalechitā seq̄
 n̄ ualuit dur̄ dauid efficitur. quia is
 quē indignum mundus deseruit. n̄ so
 lum conūsus i suam m̄tem d̄m̄ recip̄.
 s; p̄dicando hunc etiā usq; ad aliena
 contra p̄duc̄. Quo uidelic̄ duce dauid
 amalechitā conuuantē inuenit et ex
 tinguit. quia ips̄ p̄dicantib; x̄pi m̄udi
 leatiam destruit. q̄s comites m̄nd̄ ha
 bere desep̄. Pierumq; q̄ ipsi p̄dicando
 m̄tes sc̄larū supant. qui p̄us cū sc̄la
 ribus in hoc mundo currere n̄ ualebāt.
Ignar̄ exorto p̄ho p̄cusserunt philistin. xxx.
 n̄rl̄ plaga magna. corrueitq; in p̄ho
 saul et ionathan. Arripuitq; saul gla
 dium suū et irruit sup̄ eū. Qd̄ cum ui

dis; armiger eius uidelic̄ q̄d mortu
 ēēt saul irruit etiam ip̄e sup̄ gladium
 suum et mortuus ē eum eo. **Armigerū** **FB.**
 istum ebri doec idumēū dicunt fuisse.
 qui cernens saul mortuum. se ipsum
 ob metū dauid int̄m̄it. Mortuus ē ḡ
 saul et tres filii eius et armiger illius.
 et unūsi uiri eius. Viri isti pueri do
 methici eius intelligendi sunt. **Hū** t̄e
 filii saul eum eo int̄fecti sunt. iona
 than. aminadab. qui et iesi et melchi
 sua. **I**sbosech aut̄ do m̄erat q̄ anno
 q̄ saul rex constitutus ē natus fuisse
 d̄r. Qui etiam q̄draginta annor̄ fuisse
 legit̄ cum regnare cepiss; r̄n colligit̄
 saul. xl. annos regnasse. Querendū
 ē cur alibi legatur iesi et alibi abina
 dab. **I**esi enī int̄ptatur equalis meriti
 fuisse. idō enī d̄r q̄a eq̄lus m̄iti fuisse filij cū pat̄ m̄emorant̄
Ab inadab int̄ptat̄ pat̄ m̄s s̄ponte. Sp̄o
 te et enī sua pat̄ eius saul male agen
 do adquisiuit. ut talit̄ cum filis p̄
 meret̄. Demq; p̄us p̄pha dauid
 figurat̄ deflet saul et ionathan. qui
 cum potentes erūt et semp̄ hostibus
 p̄ualerent. sauciati ilico corruerunt.
Quom̄ inquit̄ ceciderunt potentes in me
 dio pugne. **H**oc etiam m̄ p̄m̄ x̄pi
 anor̄ genus nunc deflet eos qui rep̄g
 nantes demombus labuntur in sc̄lo
 q̄d ē lubcrum. **S**elboe enim montes
 lubei int̄ptant̄. Et sp̄em recuperationi
 sue omittentes p̄p̄o m̄uēne despatioē
 uidelic̄ p̄nitiosa euadūdi hostem
 antiquum semet ipsos int̄ficiunt. sic

155

Saul irruens sup gladium suum mor-
tuus est. Cuius rei philistei hoc e ma-
lignu sps de infectis spolia virtutum
auferentes ppe fortitudin ascribunt
uictoriam q iuxta pmissione di in
talibz euenit. S: dauid nr in mbs sui
hoc e in electis et scis iuris corruentiu
casum genuit nec letatur in pditione
momentu m: s: contradic ne inurbibz
allophiloz talis fama pdicet. hoc est
pcepit fidelibus ut caute se custodiat
et scuto fidi undiq; se munit in
duti lorica iusticie habitet galeam
salutis et gladio hoc e uibo di adusa
rys suis resistent ne forte ultius ig
nomiose supati gaudium inimi-
cis suis faciant. **Explicit liber**

primus. Incipit secundus.

Actum est
aut postqm mor-
tuus e saul ut do-
reitur a cede ama-
lech et maneret in
siclech dies duos. In
die aut tertia apparuit
homo ueniens de cas-

tris ^{saul} uictis concisisset puluere aspexit ca-
pit. Et ut uenit ad dauid: cecidit sup
facie suam et adorauit. Dixq; ad eum
dauid. Un uenit. Qui ait ad eum.
Decastis isrl' fugi. Dix ad eu dauid.
Qd e ubum qd factum e. Indica mi.
Qui ait fugi ppls de pto. et multi cor-
ruentes de pto mortui sunt: s: et saul
et ionathan filius eius interit. Et rl:

Hominem istum amalechitem ebrei
filium doec fuisse dicunt. Amalechites et
emin et idume unum e qd filius pmo
genit' esau elifaz fuit. et huius fili' a
malech. Diadema aut et armilla que
dauid detulit a patre doec comoda-
ta s fuisse ebrei phibent. Quid e aut
qd ille amalechites qui se fuit coram
dauid saul regem interfecisse. ab eo ius-
te ultionis penam multat' accep' n qd
omnis qui proximo suo machinat
malu ut de eius gaudet mlti. iuste
retributionis penam a supno iudice
recipiet iuxta illud. qd septimum e. om-
nis enim qui fodit foueam incidet mea.
et qui percusserunt gladio. gladio pbe-
et idem. os qd mltatur occidit anima.

Apphndens aut dauid uestimenta sua
scidit omnesq; isrl' qui erant cu eo.
et plauerunt et fleuerunt et ieiun-
naunt usq; ad uespam sup saul et
sup ionathan. filium ei. et sup pplm
domini et sup domu isrl'. Pplm dñi
saedotes et domi isrl' generalit' om-
nem pplm isrl' dixit. Plaur aut dauid
planchi magno huiuscem' sup saul
et sup ionathan filium eius. et pcep-
it ut docerent filios iuda arcum sicut
septimum e. in lib' iustoy. Qd septimum e
de dauid qn plangebat infecto saul
et ionathan. quia pcepit ut doce-
rent filios iuda arcum. ideo fecit qd
philistos sagittarijs habundare ra-
nouat. Un et saul maxime hoy icti-
bus perierat quia eandem bellandi

artem et sui milites ad reuincēdo eo
discerunt. **A**utē. **P**recepit dauid ut docent **b.**
filios iuda arcum. hoc ē ut reges iuda
docent fortitudinē scilicet ut fortes et
intenti eēt in timore domini et in
p̄ceptis dī neq; p̄ inobedientiam a for
titudinē et timore dī sic saul recede
rent. et eo m̄ q̄ ille p̄irent. **Q**uod il se **b.**
quē. sicut sc̄ptum ē in lib' iustoz ip
sum librum hodie nusq̄m neq; apd' **Mo**
ip̄os hebreos inuenire posse asseuerat
sicut nec librum bellorū domini cui
in lib' numoz n̄tio est. neq; carmina
salomonis neq; disputationes eius sa
pientissimas de lignoz natura h̄bar
q; omniū. itēq; uim̄toz. uolucru.
repalium et piscuū. ut qd' i libro u
boz dierum dicit. reliqua u' opum
salomonis p̄oz et nouissimoz sc̄pta
sunt in u'bis nathan p̄phē. et in lib's
ache salontis in uisione q̄q; addo
uidens contra ieroboam filium na
bath. et multa huiuscēsi uolumina
q̄ sc̄ptura quidē fuisse p̄bat sc̄pta. s̄
hodie constat n̄ ē. **N**astata quidem
a caldeis iudea et bibliotheca antiq̄
conggata int' alias p̄uente opes hos
tili ē igne consumpta. et qua pauci
qui nūc in sc̄a sc̄ptura continent lib'
postmodū esdre pontificis et p̄phē
sunt industa restaurati. **U**n̄ sc̄ptum
ē de eo. **A**scendit esdras de babilone. et
ip̄e scriba ueloz in lege moysi. **U**eloz
uidelicet quia promptiores lictarum
figuras quam ceterū hebrei habebant

reperit. **E**t in epla regis psarū ita sc̄ptū
est. **A**rtaxerxes rex regum esdre sacerdoti et
scribe legis dī celi doctissimo salutē. **S**ūt
tam̄ qui dicūt hunc librū iustoz intel
ligi debere ip̄m librum regū u' continē
tur p̄phē iusti. samuel uidelicet. gath. et
nathan. in quoz libro sc̄ptum ē. qua
lit saul recedens a timore dī p̄ inobe
dientiam suā p̄it. **I**ncliti tui isrl' sup **b.**
montes tuos int̄fecti sunt. **I**n ebro ha
bet sup er celsa tua. **E**t ē sensus. **O** saul
glori isrl' sup er celsa tua int̄fecti sunt.
quia in peccato inobedientie tue una
tecum pierunt. **I**nobedientia namq;
tua p̄ idolis idest er celsis reputata est.
sicut ē illud in lib' samuelis. **M**elior ē
obedientia quam uictime. et ausculta
re magis qm̄ offerre adipem arietum.
qm̄ q̄ peccatum ariolandi ē repugna
re. et q̄ scelus idolatē nolle acquiescere.
Quom̄ occidunt fortes. **N**olite annunti
are in geth. neq; annuntietis in compe
tis ascalonis. ne forte letentur filie p̄hi
listim. ne erubent filie incircisorum.
Obstupescens p̄pha ingemuit subitane **in**
um casum principū p̄pli sui. et p̄hibē
ne ullus letetur in tali casu. ne q̄ fama
hoc diuulget in ciuitates inimicorū.
Beth enim et ascalon urbes sunt. allo
filonū. **M**ontes gelboe nec ros nec plu
uia ueniat sup uos. neq; sint ag p̄mi
tiarum. quia ibi abiectus ē clipeus
fortium. clipeus saul q̄ non ēt uinc
tus oleo. **P**ropt̄ casum fortunet rui
nam p̄pli sui q̄ indignans loquit̄ ad

ipsum locum infectionis ab hominibus factum quod in eo fuerat gestum. tam non sine grandi mistio sicut paulo post ostenditur. **S**agitta ionathan nunquam rediit retrorsum. et gladius saul non est reversus in manus. hoc uult insinuare quod ionathas et saul temporibus suis bellicosissimi et fortissimi fuerunt in philistinis. Saul et ionathan amabiles et decori in uita sua in morte quod non sunt in diuisi. aquilis uelociores. leonibus fortiores. **L**audat decorem forme. laudat et constantiam animi. adiungens per ipso bo len et pueri similitudinem aquile atque leonis. **I**ste israhel super saul flet. qui uestiebat uos cocino in deliciis qui prebebat ornamenta aurea cultui uero. **V**estiebat eos cocino. et prebebat ornamenta aurea cultui earum de partibus hostium quas agebat. **Q**uoniam ceciderunt fortes in philistinis. subaudit in peccato suo. **I**onathan in excelsis tuis occisus est in ebreo non habet. **E**st enim sensus. **O** saul ionathan in excelsis tuis. id est in peccato inobedientie tue occisus subaudit est. **E**cce rex et propheta dauid qui retribuendis mala non reddidit. cum saul et ionathan bello occumberent in lamentatione sua gelboe montibus maledixit dicens. **M**ontes gelboe nec ros nec pluuia ueniant super uos neque sint ager primitiarum. quia ibi abiectus est clipeus saul qui non est unctus oleo. **Q**uid ergo montes gelboe saul moriente deliquerunt quatinus in eis nec ros nec pluuia caderet. et ab omni eos

iuriditatis germinis sententie sermo ficaret. **S**ed quia gelboe interpretatur decursus. per saul autem unctum et mortuum mors nostri mediatoris et primitiarum non immittitur per gelboe montes superba iudeorum corda designantur. quod dum in huius mundi desiderii defluunt in christi. id est uncti se morte miscuerunt. **E**t quia in eis unctus rex corporalis monte ipsa ab omni gratia siccantur. **D**e quibus et benedicitur. ut ager et primitiarum esse non possint. **S**uperbe quippe ebriorum mentes primitiuos fructus non ferunt. quia in redemptoris aduentu ex parte maxima in perfidia remanentes. primordia fidei sequi noluerunt. **S**ancta namque ecclesia in primitiis suis multitudinem gentium secundata. uirum inmundi sine iudeos quos inuenit suscipit. et extrema colligens eos qui reliquias frugum ponit. **D**e quibus nimirum reliquias esaias dicit. **S**i fuerit nimus filiorum israhel qui harena maris. reliquie salue fient. **P**ossunt tamen idcirco gelboe montes ex ore prophete maledicti. ut dum fructus exarescente terra non oriuntur. possessores terre stilitatis damno feriantur. quam ipsi maledictionis sententiam accipiunt. qui apud se mortem regis suscipere iniquitate sua exigente meruerunt. **A**scendit ergo dauid et due uxores eius achinoem ierabelites. et abigail uxor nabal carmeli. et uiros qui erant cum eoduxit singulos cum domo sua. et manserunt in oppidis ebron. **A**scensus iste dauid cum duabus uxoribus suis in ebron.

significat conuentiones duarum plebium
 in ecclesia catholica. Hebron enim in
 preteritum conuigium. Et bene sola sancta ecclesia
 conuigium nominatur sola et una est spiritus
 sancti uel celestis regis. de qua in can-
 tico cantorum dicitur. Ir sunt regine. et lux
 concubine. et adolescentularum quarum
 non est numerus. una est columba mea perfec-
 ta mea. una est mater sine electa genitrici sui.
 Illud dicitur de singulis uirorum cum
 domo sua. quia unusquisque fidelium
 in illam societatem per predicationem eu-
 gelii conuocatur necesse distinctio. Ibi uidei
 et gentes barbari et scythae serui et liberi.
 si omnia et in omnibus christus. Veniunt
 uiri iuda et unueri ibi dauid ut reg-
 naret super domum iuda. **V**eniunt uiri
 iuda dauid in regem ut regnet super
 domum iuda. quia superbis ac contempto-
 ribus spiritibus gratiam dei electi quique bo-
 na fama sacre predicationis et uirtutum
 studio constant. christum esse regem uniuerso po-
 pulo suo. et ipsum esse cui omnis potestas
 a patre data est in celo et in terra. ut in nomine
 ihesu omne genu flectatur celestium tres-
 tum et infernorum. **E**t nuntiatur est dauid
 quod uiri iabes galaad sepelissent saul
 et reliqua. Hoc plenius in paralipomenon
 libro quomodo gestum sit narratur. Cum audis-
 sent inquit uiri iabes galaad omnia sci-
 licet que philistinim fecerunt super saul. confur-
 ruerunt singuli uirorum fortium et tu-
 lerunt cadauera saul et filiorum eius. Attule-
 runtque ea in iabes. et sepelierunt ossa
 eorum sub quercu que erat in iabes. et tenu-

nerunt. vii. diebus. **M**ortuus est ergo saul propter
 iniquitates suas. eo quod per uarietas sit
 mandatum domini quod precepit et non cus-
 todierit illud. si insuper etiam phitonis-
 sam consuluit nec sperauit in domino. **H**ic
 quod et interfecit eum. et transtulit regnum
 eius ad dauid filium isai. **Q**uid est quod uiri
 iabes galaad dauid gratias referunt eo quod
 sepelierunt ossa saul et filiorum eius. non quod
 redemptionem nostram multum placet. quando
 quis per uia opera malorum qui in peccatis suis
 intermortui sunt obliuioni dampnando con-
 dit. nec ea actione imitatur que sit deo di-
 pliuisset. magis ea eligitur facienda que
 recordatur dominum ex mandatis dedisse.
Abner autem filius ner princeps exercitus
 saul tulit isboseth filium saul. et occi-
 dit eum per castra iugum. constituit
 super galaad. et super iessuri. et super ierra
 heb. et super effraim. et super beniamin.
 et super israhel uniuersum. **I**n hebreo ha-
 betur transduerit eum in manaim. que
 interpretatur castra. **T**ransduerit eum intel-
 ligendum est ultra iordanem. et in manaim
 regem eum constituisse super galaad. et
 super gessuri. **C**orueus autem dicitur asuri. id
 est super tribum aser. **S**ola autem domus
 iuda sequebatur christum. **Q**uid autem est quod
 filius saul isboseth qui interpretatur uir
 confusionsis abner auxiliante qui inter-
 pretatur pater lucerna regnauit super israhel
 uniuersum. et domum iuda sola sequebatur dauid.
 non quod solis creditibus et uere dominum confite-
 tur. ex parte populo dauid nostrum dominum ui-
 delicet saluatorem sequentibus in ceteris

.iii.

.iiii.

.b.

.m.

adhuc error confusionis regnat dyabo
lo instigante qui sepe transfiguratur se i
angl'm lucif. Et fuit numer' dierum
qs commemorat' est dauid imperans
in ebron sup domū iuda. vij. annor
et vi. m̄sū. Et bñ dauid. vii. annus
et vi. m̄sibus regnauit in ebron q̄ in
t̄ptat' coniugū ut sup diximus. aut
uisio sempit̄na. q̄ et sponsa eius ē p̄ oē
temp' istius uite q̄ septenario dierū
numero decurrit regnat' sed in illō.
ecce ego inquit uobiscum sū omnib' di
eb; usq; ad consummationē sc̄l̄ et post
expletionē septenarij numi hoc ē p̄ f̄e
tionē boni opis om̄s electos suos ad sab
batū uerum id est ad requiē sempit̄
nā p̄ducat' u' et p̄fruentur dī uisioē
p̄petua. **H.** Est aut' ebron ciuitas in t̄bu
iuda. q̄ q̄ndam uocabat' arbe. licet ma
le in gēis codicib' habeatur arboe. Cor
rupte ḡ in nr̄is codicib' arboe scribit'
cum in ebro legat' arbe. id est. iiii. lit
ter. ex eo q̄d ibi tres patarche abrahā.
isaac et iacob. sepulti sunt et adā mag
n' ut i ihu lib' septum est. lic' eum qui
dā conditi in loco caluarie suspicent'.
h'c ē aut' eadem hebron q̄ olim met̄
polis philistinor' erat. et habitaculū
gigantū regnūq; postea dauid in t̄bu
iuda ciuitas sacerdotalis. et fugitior'
distat ad meridianam plagā. ab elia
curret'. ^{m̄lib'} duob; u' et quer' abrahā
q̄ et mambre usq; ad constantij regis
impuum monstrabat'. et mausoleū ei'
i p̄sentiarū cernit'. Cumq; a nr̄is ibide

ecclia iam et structa sit. in cēntū a cūe
lis gentib' terebunt locus superstitione
colitur. eo q̄d sub ea abrahā anglos
q̄ndam hospicio suscepit. h'c ḡ p̄mū
arbe. postea hebron ex uno filioꝝ ca
leph sorōta uocabulū ē. Lege ūba dicit'
condita ē aut' ante septē annos. quam
tamis urbs egypti condere. **E**gressusq;
abner filius ner' isbosech filii saul de
castis in gabaon. Porro ioab filius sar
uue et pueri dauid cōssi sunt et occur
rerunt eis iuxta piscinam gabaon.
et cum in unū conuenissent e regioē
sedunt. hu ex una parte piscine et illi
ex altera. **D**ixit q; abner ad ioab. Surgant
p̄u et ludant coram nobis. Et respōd
ioab. Surgant. Surrexerunt ḡ et tran
sixerunt numo. xii. de beniamin ex
parte isbosech filij saul. et xii. de p̄u
dauid. apprehensoq; unusq; capite
pari sui defixit gladium in lat' contrij
et ceciderunt simul et reliq;. **H**unc locū
iosephus ita exponit. Abner aut' p̄mo
uit electum nimis exercitū ut conglicet
cum t̄bu iuda. uascebat enim aduersus
eos quib; rex dauid fuerat. hūc aut'
occurrit missus a dauid ioab filius
saruiē sororis ei'. de patre sar natus.
hic aut' contra erat abner constitutus
militie princeps. cum q̄ fuerunt etiā
et sui fr̄s abisai. asael. i om̄s armati
dauid. Itaq; ueniens ad quēdā fontē
in ciuitate gabaon. aciem constituit
ad pugnandum. Dicente ū abner
ad eum uelle se pbare quis eoz rob

q̄ saluator n̄r in
ecclā catholica

tiorē exercitū haberet conuenit int̄
 utrosq; ut duodecī uiros pugnatores
 mittente pcedentes int̄ medias acies.
 ipsi aut̄ ex utraq; parte iocum ^{spectarent} a certa
 mine. Relictisq; gladius iuri dauid et
 tenentes capita hostium eorum lumbos et
 lata suis gladijs pforarunt donec om̄
 q̄ ex uno constituto pmerent. Huius aut̄
 caditib; etiā reliquus exercitū ē exercitū
 et dimicatioē ū fortissima pcedit ab
 ner ip̄m uictū fugientesq; ioab p̄seq
 n̄ cessabat p̄cipiens armatis ut p̄ eorum
 uestigia festinarent ut neq̄qm̄ occidē
 do deficerent. Cuius etiā fr̄s detestati
 sunt plenissime int̄ q̄s clarior fuit p̄
 cipue iumor asabel qui tantā glām
 habuit in pedum uelocitate ut n̄ so
 lū homines s; etiam eq̄s ad currendū
 certamine superaret. Is q̄ p̄sequēbat p̄
 cipem abner recto q̄sū in neutram
 partem declinans. Cuiusq; respectiss;
 abner et consid̄ass; impetum sequenti
 et diriss; ut unius militis arma sumē
 ab eius p̄secutioē quiescēt et rursus il
 le neq̄qm̄ a suo conamie penitus ab
 stineret. monente illo denuo ut rec
 deret ne coactus eū p̄cuteret et ante ei
 fr̄em ultius fiduciam n̄ haberet. ūba
 eius illo despicente fugiens post t̄gū
 lanceam emisit. coactusq; cum rep̄
 te mortali uulnē penetrat. Locutus ē
 q̄ abner ad asael dicens. Recede noli
 me sequi ne compellar confodē te i t̄ra.
 Qui contempfit et noluit declinare.
 Percussit q̄ abner auisa hasta i igne

et transfodit eum et mortuus ē. Cuius .56.
 asabel typum tenet. n̄ eorum q̄s uebement̄
 arripient furor in p̄ceps ductus. Qui i
 eodem furoris impetu tanto cautius
 declinandi sunt q̄nto et insane rapiū
 tur. Vn̄ et abner qui sermōe n̄ro paci
 lucina di fugit quia doctor lingua q̄
 sup̄num di lum̄ indicat. cum p̄ abrupta
 furoris int̄ cuiuspiā ferre consp̄ic
 eumq; cont̄ irascentē dissimulat ūborū
 iacula reddere. q̄ p̄sequente n̄ uult fe
 rux. s; cum iracundi nulla consid̄atioē
 se mitigant. q̄ asael p̄sequi et insani
 re n̄ cessant. n̄ ecce ē ut qui furentes re
 p̄mere conantur neq̄qm̄ se in furorē
 erigant. s; quicquid ē tranquillitatis os
 tendant. quedā ū subtilit̄ p̄ferant i
 quib; et obliquo furentis animū pur
 gent. Huius et abner cum cont̄ p̄sequen
 tem subst̄it n̄ cum recta s; auisa has
 ta transfodauit. Et m̄uene quippe p̄cu
 tere est. impetu apte inc̄pationis ob
 uare. Auisa ū hasta p̄sequente ferire
 est. furentem tranquille et quib;dam
 tangere. et q̄ pariendo superare. Asael
 aut̄ p̄tinis occumbit. quia cōmote
 m̄tes dum et parci s; sentiunt. et tam̄
 responsorū ratioē inuicem sub tran
 quillitate tangunt. ab eo q̄d se crece
 rant statim cadunt. Quisq; feruoris
 sui impetu sub lenitatis p̄cussione
 resiliunt. q̄si sine ferro moriunt. Fac
 ta q̄ ē longa conētatio int̄ domū saul.
 et int̄ domū dauid. .VI. David

proficiens et semper in se ipso robustior.
domus autem saul decrescens cotidie.
o. **D**omus ergo dauid quae est alia quam ciuitas di-
terlim iudaeae celestis quae partim adhuc per-
nat in terris partim iam cum domino regnat
in caelis. **E**t quae est domus saul superbi et im-
py regis in babilon illa confusio ple-
na quae seducit et fornicari facit omnes ge-
tes in constitutione sua. **L**onga ergo con-
tatio inter domum saul et domum dauid.
est quia persequitur illa quae secundum carnem est eam
quae secundum spiritum. **S** domus dauid eo magis
saul persecutionibus contra eum seuit. **I**lla autem
cotidie deficiens in iniquitate sua tabe-
scet et ad extremum secundum mitem suam cum ca-
pite suo in profundum abyssi mergetur.
Nati quoque sunt filii dauid in hebron sunt
quae primogenitum eius amnon de achinoe reze
belidae et post eum eliab de abigail
uore nabal carmeli. **P**orro tertius absa-
lon filius macha filii tolomai regis seir.
Quartus autem adonias filius aggesch et qui
est sephathia filius abithal seruis quoque ge-
thraam de eglia uore dauid. **Q**ueritur
cum aliis uores dauid super notate sunt
et non dicant uores dauid cur hic sola
egla uxor dicatur dauid. **E**gla enim ipsa
est michol que idem uxor eius hic sola
uocatur eo quod in adolescentia primam ip-
sam sortem fuerat in uorem quae etiam partu-
o occubuisse dicitur. **N**on et in sequentibus scriptis
est. **I**gitur michol filie saul non est nata filius
usque in diem mortis suae quia in ipso par-

tu occubuit. **E**t quid tres filii dauid qui
ei nati sunt in hebron non perfectione ser-
uati in fide sermonum et ope significantur
quae ab ecclesia matre sponso suo saluatori
iudaeae nostro cotidie generantur. **E**t coniu-
gio ergo spirituali per spiritum sancti gratiam in eternam
uitam cotidie filii lucis oriuntur. **S**ermo-
nem intulit quoque abner ad seniores israel
dicens. **T**am heri quam nudius tertius quere-
batis dauid ut regnaret super uos nunc
ergo facite quoniam dominus locutus est ad david dicens
in manu serui mei dauid saluabo populum
israel de manu philistin et omnium inimicorum
eius et cetera. **Q**uid ergo est quod abner populum
uniuersum israel exhortatur ut relicto isbo-
seth filio saul ad dauid prompto ac de-
uoto animo conueniat nisi quod docto-
res sancti qui patris lucerna mita dicunt
lumine fidei et scientiae plenissime in
uniuersis gentibus nomen domini predicant et ex-
hortantur quatinus scripta idolorum culta
et relicto errore confusions cui aucto-
re suo diabolo ad dauid nomen quie-
re manu fortis et desiderabilis est qui de-
sideratus cunctis gentibus est a populo scri-
bit sine mora festinus sine uenire et sub
ei impio perpetuo studeant permanere.
Namet ioab qui abner dolo loquitur
et peccans in iniquitate interfecit non alium
quam hostem antiquum significat quae sic
his suasionibus cotidie fideles subire
saturat et per libidinis nocte contagio-
nem interficere molitur. **I**oab enim in-
imicus ut idem patet interpretatur. **O**mnium
inimicorum diabolus est caput. **N**on et sal-

uatoꝝ talibꝝ in euꝑgelio dicit. Vos ex patre
diabolo estis. et desideria patris uꝛi uultis
facere. Ab hac qꝫ percussioe dauid nꝛ inu
nus est quia dꝫ nemiꝛnem temptat. iꝑe
autꝫ intemptatoꝝ maloꝝ eꝫ qui uult
oꝛnꝫ homiꝛnes saluos eꝫ et ad agnitioꝛne
ueritatis puenire. Imitantꝫ autꝫ euꝫ qꝫ
sunt ex parte eius. Potest nomꝫ et pꝫso
na ioab nꝫ inconuenientꝫ ad pplꝫm iu
daicum pꝫ significatioꝛne transferri.
qui inimici sempꝫ pꝫdicatoꝝ euꝑgelij
extiterunt et fidem xꝫpi uiciumqꝫ po
tuerit pꝫsecꝫbant. De quibꝫ paulus the
salocensibꝫ scribens ait. Vos enim imi
tatoꝝres facti estis frꝫs celiarꝫ di qꝫ se
in iudea in xꝫpo ihꝫu. quia eadeꝫ passi
estis et uos a contribulibꝫ uꝛis sicut
et iꝫpi a iudeis. qui et dꝫm occiderunt
ihꝫm. et pꝫphas et nos pꝫsecuti sunt. et
dꝫ nꝫ placent et oꝛnibꝫ hominibꝫ ad
uꝫsantur. pꝫhibentes nos gentibꝫ loqui
ut salue fiant. ut impleant peccata sui
a sempꝫ. Puenit enim ira di supꝫ illos uꝫ
qꝫ in fine. Qꝫ autꝫ dauid se excusans de
necꝫ in fontem dicit. mundus ego sum
et regnꝫ meꝫ apud dꝫm usqꝫ in sem
pitꝫnum a sanguine abner filij ner.
et ueniat supꝫ caput ioab. et supꝫ om
neꝫ domꝫ patris eiꝫ. hec deficiat de do
mo ioab fluxuꝫ seminis sustinens et
lepusus tenens fissum. et cadens gla
dio et indigens pane. uideoz denotat
pꝫfidiam. atqꝫ inimicitiam. Supꝫ enim
caput ioab. idest supꝫ principes et su
pꝫ sacerdotes iꝫsuis pplꝫ. et supꝫ omnem

domꝫ patris eiꝫ sinagogã iudelicã sa
thane atqꝫ conuentuꝫ malignantiuꝫ
ueniat iniquitas impioꝝ. ut requira
tꝫ ab eis omnis sanguis iusti qui effu
sus eꝫ supꝫ terram. a sanguine abel iusti
usqꝫ ad sanguineꝫ zachariꝫ filij bara
chie. Hec deficiat de domo istius ioab
fluxum seminis sustinens. idest uariꝫ
desidijs defluens. quia in uoluptatibꝫ
istius uite tales totam spem suã ponit.
uꝫ et lepsi sunt tenentes fissum. idest
uariꝫ erroribꝫ maculati instabilitateꝫ
erroris ac mundani luras sequentes.
qui iuxta desidia cordis sui coaceruabꝫ
sꝫ magistros. prurientes quideꝫ auribꝫ.
et a ueritate auditum auꝫtentes. Ibi etiã
nꝫ deficiat cadens gladio. et indigens
pane. quia cum pane illo qui de celo des
cendit sempꝫ egent et nꝫ refici ab eo me
rentꝫ. et futurꝫ ultionis gladium nꝫ e
uadent. **V**enientes filij remmon bew
thite rechab et banãa ingissi sunt fer
uenti die domꝫ isboseth qui dormi
ebat supꝫ stratuꝫ suum meridie. Ingissi
sunt autꝫ domꝫ. et ostiaria domus
purgans tꝫcum obdormiuit. Assum
tes spicas tꝫci latent ingissi sunt. et pe
serunt eum in sanguine. Et reliqꝫ. **Q**uo
uiri isti principes erant supꝫ expediti
oneꝫ isboseth. **M**ortuo uꝫ abner ut ebi
tradit. consiliati fꝫ cum misiboseth
ut unã interficerent isboseth. et eundẽ
misiboseth constituerꝫ regẽ et eiusdẽ
consiliuꝫ delatorem eundẽ misiboseth
erstitisse. et idco hꝫc idem misiboseth

.viii.

.eb.

subinducit hoc n. **I**rat autem ionathe
filii saul filius debilis pedibus. Quinque
enim fuit quando uenit nuntius de
saul et ionathan et israhel et ceteri. **U**idit
uero baana et rehab a misibosech suum
proditum esse consilium: timore perterriti fuga
lapsi sunt in gethaim. fueruntque ibi ad
uene usque ad tempus illud. **T**empus illud .viii.
intelligendum est quoniam illi reuerti domum isbo
sech feruente die ingressi sunt assumptis
spicas tritici et percussit eum in inguine
spicas tritici quoniam causa perniciarii tulere
ut honorem regi deferre uiderentur et eorum
dolus nequaquam deprehenditur. **M**isce autem
ostriaria triticum purgat cum misis cus
todia discernendo uirtutes a uitijs se
parat quod si obdormierit in morte proprii
domini insidiatores admittit quia
cum discretionis sollicitudo cessauerit.
ad inefficendum animi maligni spi
ritus ita pandit. **Q**ui ingressi spicas tollunt
quia mox bonarum cogitationum germi
na auferunt atque in inguine ferunt quia
uirtutem cordis dilectione carnis occi
dunt. **I**n inguine quippe ferre est uita
mentis carnis delectatione perfringere. **N**eq
quam uero isbosedech iste inopinata morte
succubere si non ad ingressum domus mu
lierem id est ad mentis aditum mollem
custodiam deputasset. fortis namque ui
gilansque sensus proponit cordis foribus de
bet quem negligentie somni non opprimat.
nec ignorantie error fallat. **U**n bene
et isbosedech appellatus est qui custode
femina hostium gladijs nudat. **I**sbo

sech quippe uir confusionis dicitur. **U**ir autem
confusionis est qui fortis mentis custodia
munit non est quia dum uirtute se agere
estimat subintrauita uicia nescienter
necant. **T**ota itaque uirtute munitus
est aditus mentis ne quando eam insidia
tes hostes penetrare foramine neglige
te cogitatione. **E**t ueniunt uniuersi tribu
israhel ad dauid in hebron dicentes. **E**t
ce nos os tuum et caro tua sumus. **U**el
quod conuenit iste tribuum israhel ad dauid
significat non conuenit omnium gentium
ad christum quod illi qui blandiendo dicunt
ecce os tuum et caro tua sumus cum in illo in
carnatione quam ex nostra natura in uir
ginis utero suscepit diligit atque uenan
tur eiusque ditioni subdere se appetit.
eique seruire omni tempore desiderant.
Un psalmista dicit. **R**eminscent et con
uertent ad dominum uniuersi fines terrarum et
adorabunt in conspectu eius omnes partem
terram quoniam dominus est regnum et ipse domina
bit gentium. **U**eniunt quoque et senes de israhel
ad regem in hebron cum ioseph et apli
una fide et pari deuotione ad medi
torem nostrum concurrunt. **D**e quibus scriptum
est. **P**rincipes populi conueniunt in unum
cum dauid abraham. **E**t alibi in conspe
ctu senum suorum glorificabitur. **F**ilium .xxx.
annorum dauid cum regnare cepisset
et .xl. annis regnauit. **I**n hebron reg
nauit super iudam .vii. annis et .vi. m
sibus in ierusalem autem regnauit .xxx. tribus
annis super omnem iudam. **Q**uerit est
non in summa .xl. anni et .vi. menses ad

numerent qd ab ebreis duob: soluit nris
 Dicunt eni quia dauid ser nris abfalo
 filium suu fugit merito eosde ser nris a
 summa regni illius exclusos. Dicunt etia
 alit qd ser nris in hebron dauid qui
 de infirmitate corporis laborauit et ide
 eo eosdem ser nris n supputari in reg
 no ei. Et eo namq; tempe illum regnas
 se dicit in hebron et quo deuctis ana
 lechitis de spolis eoy misit dona semori
 bus uida hys qui erant in hebron et hu
 qui erant in bethel et reliquis qui erat
 in hus locis in quib; comorat fuerat
 dauid ipe et iuri ei. **M**itice aut qd da
 xxx. annoz regnare cep. pfigurabat qd dñs
 nost. xxx. annoz uenit ad baptisimū et
 incipiebat euanglium regni pdicare
 cuius regni sempiternū et potestas eu
 alicū n dabit. **Q**uadragesimū enī nūme
 r' qui ex quatuordecim constat plenitudi
 nem tempoz et rerū pfectionē figeat.
Et abut xxx. et omis iuri qui erant cū
 eo in ierlm ad iebuseum habitatorē t're
 dichūq; ē ad dauid ab eis. Non inq; heris
 huc nisi abstulit cecos et claudos dicentes
 n inq; dicit dauid huc. **C**ep. aut dauid ar
 cem syon. hec ē ciuitas dī. **P**roposuerat
 enim dauid indie illa pmiū qui percussit
 s; iebuseum et tetigiss; domatū fistulas
 et claudos et cecos. odientes animā dā.
Hocō dī in pūbio. **C**ecus et claud' n mī
 bunt templū. **H**abitauit aut dauid in
 arce et uocauit eam ciuitatē dauid et
 edificauit p grum amello. **I**n mchsecus
 et inq; liebatū pfitens atq; succrescēt

et dñs d's exercituum erat cū eo. **H**inc io
 sephus ita narrat. **I**urgens dauid cū
 omnib' uenit ierosolimā. iebuseis ha
 bitantib' ciuitatē qui erāt ex genere cha
 nanoy et claudib' ei portas et cecos
 aspectu et claudos omnesq; leproso ad
 derisionē regis constituentib; sup mu
 rum et dicentib; quia phiberēt eum
 ceteri inq;li ciuitatē que tam aiebant
 despicientes eū pmaxima munitione
 muroz. **I**ratu' rē ierosolimā obsidē
 cep. et multo studio et labore conari
 ut eam caper. quatin in ipō pncipat
 initio suam fortitudinem demonstrare.
Intinnat itaq; i ipis alus si qui forte
 haberent aduersus eū resistēdi conām.
In infioem ciuitatē magna uirtute ce
 pit. **C**umq; adhuc arcem obtinē n p
 s; cepit honores et munia pmitendo
 rex pn' ad op' bellicū milites puoca
 re ut quicq; p subiectos colles in arcē
 conscenderet ac eam caper pncipatū
 militie totius ppli possideret. **C**unc
 tis itaq; conscendē festinantib; i nul
 lo labore p munis pmissi retributione
 tardantib; saruie filius ioab puenit
 uniuisos et ascendens in cacumine
 clamauit ad regem erigens militie
 pncipatū. **E**xpulsis itaq; rex de summa
 arce iebuseis et reedificans ciuitatem
 eā ierosolimā nuncupauit et eā omi
 tempe in ea sui habitauit impy. **D**is
 tice aut dauid iebuseiū habitatorem
 t're de ierlm eiciens. significat redemp
 torē nrm contrarias potestates de cor

m.

dibus fidelium expellere et sic ibidem sua
mansione constituit. **J**ebuseus enim in-
terpretatur calcatus. ierusalem uisio pacis. non
solum enim dominus noster per milium crucis om-
nem principatum diaboli destruendo sicut met-
trophcum glorie adquisiuit. immo fide-
libus suis super omnem uirtutem diaboli po-
testatem tribuit. **V**n in euangelio discipulus
suis ait ecce dedi uobis potestatem calcan-
di super serpentes et super scorpiones et
super omnem uirtutem inimici. **B**ene ergo die-
tum est quod dauid cecis et claudis
qui odiebant animam dauid cepit arce-
sion suam; ciuitatem eam uocauit quia
cum saluator noster malignos spiritus cum turba
uiciorum de anima qualibet expulerit.
siquidem eam per illuminationem sapientie
usurpauit. merito arcesion id est spe-
culatio et uisio pacis ipsa tunc uoca-
bitur. atque de ea tunc recte per psalmistam
dicitur. **N**otus in iudea deus in israel magni
nomen eius. et factus est in pace locus eius
et habitatio eius in sion. **I**bi confregit
cornua. arcum. scutum. gladium. et bellum.
Cognouit dauid quoniam confirmasset eum
dominum regem super israel et quoniam exaltasset
regnum eius super populum suum israel. **A**cepit ergo ad
huc concubinas et uxoribus de ierusalem pro
quoniam uenerat de hebron. natiq; sunt dauid
et alii filii et filie et cetera. **S**ed fortasse quis
dicat. **S**i dauid imaginem christi gerebat.
quoniam multas uxoribus et concubinas ha-
buisset dicitur. cum has rex christus et horref-
cat et dampnet. **H**oc enim per figuram fi-
ebat. **M**ulte enim uxoribus dauid. mul-

tarum gentium et nationum imaginem indi-
cabant. quod per fidem et consortio unguis
Concubine uero eius significant hereticorum ecclesia.
quod sub christi nominis titulo se mane glo-
riantur. quia propter carnalia lucem christum
sectantur non coniuges sed concubine uocantur.
Benique nunc reges si plures habeant ux-
ores uel concubinas committunt. quia iam
transierunt figure per quibus uxoribus uel con-
cubinarum uenia concedebatur. **A**t nunc
quia figure transierunt uenia nulla
datur. **A**udierunt uero philistinorum quod uirisset da-
uid regem super israel. ascendunt uniuersi ut quod
reuerent dauid. **Q**uod cum audisset dauid as-
cendit in presidium. philistinorum autem ue-
nientes diffusi sunt in ualle raphaim.
Et consiliuit dauid dominum dicens. **D**ias-
cendam ad philistinorum. et si dabis eos in
manu mea. **E**t dixit dominus ad dauid.
Ascende. quia tradam philistinorum in man-
tu tua. **V**enit ergo dauid in baalpharaim.
et percussit eos ibi et dixit. **D**iuisit domi-
num inimicos meos coram me. sicut diuidunt
aqua. **P**ropterea uocatum est nomen loci illius
baalpharaim. et reliquerunt ibi sculpu-
lia sua. quod tulit dauid et uiri eius. **T**ulit
ea dauid et igni uisit eruri. sicut liber
paralipomenon declarat ita dicens.
Dereliquerunt ibi deos suos. quos dauid
uisit eruri. **C**onsiliuit autem dauid do-
minum. **Q**ui respondit. **N**on ascendas
sed quia per ignem illorum et uenies ad eos et
aduerso peritorum. **I**n hebreo non peritorum sed
flentium legitur. et aduerso itaque flentium
eum uenire iubet. hoc est et aduerso ydo

.x.

135.

.xb.

lor suoz u scilicet idola eoz erant in qui
 bz confidebant. Que ydola idco fletuū
 uocantur quia fletu digna sunt et eoz
 qui ea uolunt ad fletū miserariū pdu
 cunt. Fletuū itaq; eorum idola ob blas
 phemiā hic sermo diuinus uocat. sic
 alibi uocat idolum contaminatio mo
 ab. Et cum audieris sonitū gradienti
 in cacumie fletuū hoc ē cum audieris
 a potestatib; anglicis eoz idola in quib;
 omnis eoz fortitudo est conterri et con
 culcari tunc inuabis plium quia tunc
 egredietur dominū ante faciem tuā ut pec
 tnat castra philistinū. In eoz nāq; idolis
 dominū iudicia fecit sicut et in dyt egypt
 ior. **C**ongregauit aut rursū dauid om̄s **xii.**
 electos ex isrl̄ quingenta milia ut adduceret
 archam di. imponentes eam sup plaus
 trum nouū. Postqm̄ aut uenerunt ad
 aream nachon extendit manū ora ad
 archam di et tenuit eā qm̄ calcitrabāt
 boues et declinauit eam. Itaq; est in
 dignatioē dominū cont̄ oram et percussit
 eū ^{super} tēmeritate qui mortuus ē ibi iuxta
 archam di. In historia beati regis et p̄ph̄e **B.**
 dauid qui archā di adduxisse narrat
 humilitas app̄bata. sup̄bia dampnata.
 et tēntas uindicta monstrat. quia et
 ip̄e dauid qui corā archa dñi humili
 saltare n̄ erubuit. mox p̄missione filij
 di ex sua stirpe nascituri suscipe p̄me
 ruit et comū x q̄ eandē humilitatē il
 lus desip̄t eius semine secundari n̄
 m̄ta. p̄petue stilitatis penas luyt. Sac
 dos q; qui archam inconsiderata tēnta

te tetigit. ausus sui reati immatura
 morte purgauit. Vintueri necē est.
 q̄ntum delinquat qui ad corp̄ dñi rē
 accessit. si deuot̄ ille sacerdos morte mul
 tat. qui archam illā dominici uide
 licet corp̄is figuram minori qm̄ debuit
 uenatioē corripuit. Verum iuxta al
 legoriam dauid. xpm̄ archa eccliam
 significat. Quasiuit aut archam dñi
 in ciuitatē suā adducē. s; causa int̄
 ueniente contraria ad temp̄ eam ali
 bi dicitur ac sic deinceps qd̄ multum
 delectat̄ et expleuit quia dominū in ear
 ne app̄rens euēgium filius isrl̄ sue uide
 licet genti p̄dicauit. s; cetera ex parte con
 tigit in isrl̄ donec plenitudo gentium
 intrauit. et sic omnis isrl̄ saluus fieret
 s; ut he euēdicitur pateant. p̄ singula
 uideamus. Congregauit dauid omnes
 electos. ex isrl̄. xxx. quia dñs eccliam **milia?**
 p̄mittam ex isrl̄ instituit. n̄ quidē om
 nem isrl̄. s; electos q̄s q; s; consocians.
 Non em̄ omnes qui ex isrl̄ hy sunt
 isrl̄ite. s; filij p̄missionis deputant̄ in
 semine qui xxx. fuisse referunt. id est **milia?**
 fidi opis et sp̄i firmitate p̄fecti. Tria
 enim p̄t̄ confessionē sc̄e trinitatis ad fi
 dem p̄tinent. decem p̄t̄ decalogū le
 git ad opa. mille p̄t̄ sui p̄fectionē ad
 sp̄em uite et̄ne. qua sup̄ius aliquid
 n̄ est sic n̄ minus millenario maior
 nullus ē. Et si em̄ decē milia. s; xxx.
 milia. si etiā mille milia dixeris. n̄ ip̄
 sum mille numerando transcendis. s;
 ut p̄t̄ p̄ minores numeros sepius

ducendo multiplicat. **T**ria g̃ p̃ decem
multiplica. ne fides sine opibus mor-
tua sit. **I**tem quinquaginta p̃ mille multipli-
ca. ut fides q̃ p̃ dilectionem opat̃. non
alibi q̃m̃ in celis retributionē speret.
Clecti g̃ ex isrl̃. p̃ ipsos recte creditos opan-
tes. sperantes. insinuent. **H**uius autē iuda
qui erant cum dauid. ip̃os ap̃los et doc-
tores qui latere xp̃i q̃i familiaris ad-
hererant indicent. **Q**uo utq; stipat̃
exercitu domini archam inducē. idest
ecclesiam dilatare et in eorū qui n̄ credi-
dunt cordib⁹ inserere gaudet. **I**mponit
autē nouo plaustr̃ archa. aut noui testa-
m̃ti gr̃a renouatis in baptismo m̃tib⁹.
infundat̃. uinūq; nouū nouis uerbis
conseruandū mandet. **E**rat quidē p̃us
archa in domo abinadab qui erat in
gabaa. quia eadem q̃ nūc p̃dicat̃ ecclesie
fides et ante incarnationē domini
temp̃ florebat in hys patriarcharum
p̃pharūq; deuotio secuti. **A**binadab
enī qui interpretat̃ pat̃ n̄s spontaneus.
ut habraha patrem fidi ut moyses le-
gis latores significat. **Q**ui utq; in gabaa
custodit archam. quia sublim̃ uirtutū
exemplo credentium pectora munit.
uñ et gabaa collis interpretat̃. qui ē locus
ī ciuitate cariatharim. **C**lata g̃ foras
archa. iudebat dauid et omnis isrl̃
coram dño diuisis musicorū genibus.
quia mor̃ inchoante noue gr̃e p̃coni-
o. domini ad exhibendas dō pat̃ laude
humilitatis om̃s inuitat̃ dicens. qui
m̃ ministrat me sequat̃. alu dando

p̃ sp̃m̃ sermonē sapientie. alu sermo-
nem scientie. alu genera linguarū. alu
gr̃am curationū et cet̃a. **S** huius atq; huius
modi charismatiū gr̃ibus p̃grediente
archa. idest crescente ecclesia p̃mittua
uentū est ad aream nachon. idest areā
p̃paratam gentium uidel̃ ecclesiam fidei
ueritate consecrandā. **D**e q̃ iohes ait.
Et p̃mundabit aream suam. **U**bi sacer-
dos qui archam incautus q̃i corrigē-
do tetigit mor̃ a domino p̃cussus oc-
cubuit. quia iudoy p̃ls dum gentib⁹
inuidet salutis se munē p̃uat. dum le-
gem ut euēgio miscere utiq; s̃ gr̃am
tollit. **E**t tenuit inquit eā. q̃m̃ calcitra-
brant boues. **B**oues quippe calcitrare
est p̃dicatores euēgio libius c̃ca fidem
agere. neq; consuetudinē legis ingē-
si. salbata neomenias. c̃cumcisionē ue-
limasq; sp̃italit̃ inc̃ptari. **Q**s uelut er-
rantes corrigere temptabat. qui descē-
dentes de iuda fr̃es docebat quia nisi c̃-
cumcidamini scdm̃ morē moysi n̄ po-
testis salui fieri. **E**t de quib⁹ iacob⁹ ad
paulum. **I**des inquit fr̃ q̃t̃ milia s̃t̃
in iudis qui credider̃t. **I**om̃s h̃y emu-
latores s̃t̃ legis. **O**b causā g̃ sacerdotis oc-
cisi. dauid noluit deire ad se archā
domini in ciuitatē dauid. s̃ diuit̃ eā
in domū obededom gechei. quia respu-
entib⁹ iudis ne amplius audi-
ta et n̄ suscepta p̃dicatio noceret. ap̃li
ab eis ablati. et ad gentes imbuenda
sunt missi. **U**n̄ et locus aree nachon
q̃ gentiū fidem dñi gr̃e p̃paratam de-

monstrat percussio oris et nuncupat unde
 sic quia illorum delicto salus gentibus est col-
 lata. **O**bediam namque qui interpretatur serui-
 entis homo ille utique de quo dominus ad pa-
 trem. **C**onstitues inquit me in caput ge-
 tum. **P**rophetis quibus non cognovi seruuu in-
Veritatis uero abiectio quae oritur morte pro-
 mittens ait. **C**ripiet me de contumeliis
 populi. **C**ui rei nomen quod urbis congruit bech-
 emm interpretatur torcular significans cru-
 cem in qua uitas uera calcari et exprimi dig-
 nata est a qua cunctis gentibus populus merito geche
 appellari potest. cum dicitur in autem absit glori-
 a in cruce domini nostri ihesu christi. **T**res autem menses
 quibus ibidem archa demoratur fides spes
 et caritas est. **S**ic enim diebus adimplet mensis
 ita singule uirtutes suis quibusque passibus ad
 perfectionem perueniunt. **H**uius menses quousque ple-
 nitudo gentium intret currit non cessant.
Tandem rediens dauid archam in ciui-
 tatem dauid adducit quia dominus enoc
 et helia predicantibus conuertit corda patrum
 in filios boues et arietes hoc est eos qui
 arcam domini trahunt et ouium eius ducatum
 gerunt martyrum sanguine coronantur et
 ipse quoque sine incarnationis et passionis ex-
 emplum eatenus iudis non creditum palamma
 manifestans hoc enim significat quod et ipse
 dauid accinctus erat ephor lineo. **L**am-
 linum quod de terra percreta multiplici labo-
 re ad candorem uestis peruenit uirtute hu-
 mane carnis in flagella triumphanti
 ostendit. **V**erum cunctis exultantibus
 et arte celestis inuictu ymnos resonan-
 tibus sola michol filia saul arcam ducen-

tibus abest quoniam etiam est speculis dauid
 humiliati despicit quia creditibus in
 mundi fine iudeis erunt non nulli qui
 christum tantum persequuntur sed ope sequantur
 ante christum. **Q**uibus merito congruit quod eadem
 michol quod ob figurandam instabilitatem
 carnalium a qua omnis interpretatur non uxor
 dauid sed filia saul appellatur quia christo fi-
 de tenus seruiunt non illius regno coro-
 nandi sed persecutor eius quos imitauerunt sunt
 anathemate dampnandi. **V**erum prauis
 succensent humilitatem ecclesie contempnant.
 nichilominus archa domini sui locum
 in quod ponitur in medio tabernaculi quod
 tendat ei dauid id est fides ecclesie predica-
 ta perficit inserit cordibus omnium quos dominus
 ad uitam perordinat eternam. **O**fferit deo
 holocausta et pacifica coram domino fide
 deuotionemque ecclesie commendat patris christi.
 qui est ad dexteram dei qui etiam interpretatur
 pro nobis. **Q**ui in exemplum dauid fideles
 humilesque benedicens salutaris misti
 pascit animalia parat singulis collirida
 panis unam illius utique qui de celo des-
 cendit et dat uitam huic mundo et assa-
 turam bubule carnis unam illius scilicet
 uirtuti saginati qui per uentem ad pa-
 trem filio iunioris mactatus et igne
 passionis assatus est dicens traruit ue-
 lut testa uirtus nostra et similia fixa ole-
 o carnem iudei a peccati labe mundis-
 sima sed ob humane salutis causa uber-
 rimam delectationibus crucis sartagine tor-
 tam. **E**t merito una panis collirida una
 carnis assatura dat quia uirtus domini

una fides. unum baptisma. unū d's et
pat' omnium. **Alit'** Hec munera fideles ac
cipiunt. quoniam unū panis et unū corpus
multi sumus in xpō. siue carnis singuli
lasciuia castigantes ac seruituti subi
cientes scī sps igne decoquunt. nec nō
et fructus bonorum opum oleo misericordie
pinguissimos compassione proximi fer
uere fatiunt. **At** contra filia saul frust
cubiculi regis ingissa nullos concepti
seminis fructus dat. quia qui ubum di
aureum percipiunt boni operis ple diem
specie mortis expectant. Sepe quia in
telligi nō ualent detioribus displicent
ut facta et dicta meliorum. si ab eis temere
reprehēdenda nō sunt quae apphēdi ueraci
tate nequā possunt. Sepe aliquid maioribus
dispensatore agitur. quod a minoribus er
ror putat. Sepe multa a fortibus dicunt.
quod idēo infirmi diiudicant. quia igno
rant. Ad bñ bub' calcitrantibus inclinata
illa testamēta archa signauit. quia quia
casuram credens leuitēs erigē uoluit. **xiii.**
mor sententia mortis accepit. Quid nā
quae est mens iusti nō archa testamēta. que
gestata bubus calcitrantibus inclinatur.
quia nō nūquā etiam qui bñ pēst dum
subiectorum plorum confessione concuti
tur. ad dispensationis condescensionem
et sola delectatione pmouet. **S;** in hoc
quod dispensatore agitur. inclinatio ipa
fortitudinis casus putat. implet. tūc
nō nulli subditi cont' hanc manū rep
hensionis mittunt. si a uita pēnis ipa
sua temeritate deficiunt. **Leuitēs** g' q'si

adiuuans manū extendit. si delinquent
uita perdidit. quia dum infirmi quique
fortium facta corripunt. ipsi a iuuen
tium sorte reprobantur. Aliquā etiam scī ui
ri quidam minimis condescendentes dicunt.
quodammodo summa contēplantes pferunt.
dumque uim ut condescensionis uel alti
tudinis nesciunt. audaciter hec stulti re
prehēdunt. **Et** quid est iusti de sua con
descensione uelle corrigere. nō inclinata
archam super a reprehensionis manu
releuare. **Quid** est iusti de incognita
locutione reprehēdere. nō motus eius forti
tudine horrois lapsum putare. **S;** p
dit uitam qui archam dei tumide sub
leuat. quia nequā quis scōrum corrigere
recta psumeret. nō de se prius meliora se
fissit. **Uñ** et leuitēs isdem recte ora di
quod uidel' robustus dñi interpretat. quia
psumptores quique nō audaci mēte rob
tos se in domino crederent. nequā mel
liorū facta ut dicta uelut infirma iu
dicarent. **Egla** nichol filia saul in
occursum dauid ait. **Quā** glōsus fuit
hodie rex isrl. discoopiens se ante an
cillas seruorum suorum. et res. **Quā** dauid
dū archam dñi in ierlm saltando re
duceret. a nichol filia saul uxorē sua
uirisus ē. intueri libet quanta uirtutū
munera dauid ipse pcepit. atque in hys
omnibus quā fortiter se humilitate ser
uabat. **Quē** enim nō extolleret ora leonū
frangere. ursorum brachia dissipare. despe
ctis prioribus fratribus eligi. reprobato re
ge ad regni gubernacula ungi. **tim**

diu cunctis uno lapide goliam sternere.
 a rege posita extinctis allopholis nu-
 merosa ipucia reportare. pmissu reg-
 nu tandem percipere cunctumq; iustitiam
 pplm sine ulla contradictioe possidere.
Attam cu archam di ierlm reuocat qd
 oblit' platu se omnib; ee admitt' pplis
 ante arcā saltat. Et quia corā archa sal-
 tare ut credit uulgo mos fuit. rex se i-
 duumo obsequio p saltatu rotat. Ecce
 que domni cunctis singlarit' pculit.
 seqq; sub domino et ereqndo minimi
 et abiectū exhibēdo contempnit. Non
 potestas regni ad memoriā reducitur.
 n̄ subiectoy oculis saltando uilescere.
 metuit n̄ se honore platum cecis ante
 eius archā qui honore dederat recog-
 noscit. Coram dō egit debilia ul' ex-
 ma' ut illa ex humilitate solidaret q
 coram hominib; gesserat fortia. Quid de
 eius factis ab alijs sentiat ignoro. ego
 dauid plus saltantē stupeo qm pug-
 nantē. Pugnādo quippe hostem subdit.
 saltando aut corā domino semet ipsū
 uicit. Quē nichol saul filia adhuc ex
 timore regis genit' infana cū humilia-
 ti despiceret dicens. qm gloriosus fuit
 hodie rex isrl discoopiens se ante oculos
 seruoy suoy et nudat ē qd si nudetur
 un' descurret. p'caū audiunt. **J**uda ante
 domnū qui eleg' me. poti' qm patrem
 tuū. **A**c paulo p' ait. **L**udam r uilior fi-
 am plus q' factus sum. **E**rog; humilis
 i oculis mīs. **A**c si apte dicat. **U**ilescere
 coram hominib; appeto. quia seruare

in coram dō regnū p humilitate qro.
Sunt ū n̄ nulli qui de semetipis humi-
 lia sentit. qui in honorib; positi nich
 se ee in puluē fauillaq; ppendunt.
 s; tam corā hominib; uiles apparere re-
 fugunt. et cont' hoc qd de se intūs
 cogitant. qd rigida ex tūs uenustate
 palliant. **E**t sunt n̄ nulli qui uiles ui-
 deri ab hominib; appetunt. atq; omne
 qd sunt delectos se exhibēdo contempnit.
 s; tam apud se intor sum qd ex ipō me-
 rito ostense uilitatis intumesct. et tan-
 to magis in corde elati sunt. qnto am-
 plus in specie elatione pnt. **Q**ue utq;
 un' elationis bella. magna dauid cur-
 cūspēctioe dephndit. mira uirtute sui-
 pauit. Quia enim de semetipō int' hu-
 milia sentiens. honorem extūs n̄ qrit
 insinuat dicens. **L**udam r uilior fiam.
Et quia p hoc qd uile se extūs p'bu-
 neq; qm intūs intumesct. aduungit. **E**ro
 q; humilis in oculis mīs. **A**c si apte dicat.
Qualem me extūs despiciens exhibeo.
 talem me intūs attendo. **Q**uid g' actu-
 ri sunt qd doctrina eleuat. **D**avid ex
 carne su' uenturū redemptorē nouit.
 eiusq; gaudia pphetando nuntiabat.
 et tam in semetipō ceruicē cordi' uali-
 da disctionis calce depmebat. dicens.
Erog; humilis in oculis mīs. **F**actū ē . . . **xiiii.**
 aut cum sediss; rex in domo sua. et dñs
 dediss; ei requiem undiq; ab uniuersis in-
 imicis suis. dix' ad nathan ppham. **V**i-
 des ne qd ego habitē in domo cedrina.
 et archa di posita sit in medio pellū.

57. **U**iq; nathan ad regē. **O**mne qd ē i corde
 tuo uade fac: quia dñs tecum est. factū
 ē autē i nocte illa: et ecce sermo dñi ad na-
 than dicens. **U**ade et loqre ad seruu me-
 ū dauid, h die domui. **H**umq; tu edifi-
 cabis in domū ad habitandū. **N**eq;
 enī habitauit in domo et die q̄ eduri fi-
 lios isrl' de tra egypti usq; in diem hāc.
 s; ambulabā in tabnaculo et in tento-
 rio p̄ cūcta loca q̄ transiuit cū omnib;
 filijs isrl' et rel'. **Q**uod p̄phā interrogat
 a rege respondit omne qd ē in corde tuo
 uade fac. et postea a domno ammonit
 eadem phibuit q̄ ante concessit. **p**atet
 p̄fecto qd p̄phete sp̄s p̄pharū n̄tēs n̄
 semp irradiat: quia sic de sp̄u sc̄o sc̄ptū
 ē: n̄ uult sp̄uāt. **H**unc enim qd heliseu
 cum flemē mulierem cerneat causāq;
 nesciss; adphibit hanc puerum die.
Dimitte eā quia anima ei' in amaritu-
 dine ē: et dñs celauit a me: et n̄ indica-
 uit m̄. **Q**uā om̄ps d̄s ex magna pietati'
 dispensatiōe disponit: q̄a dñi p̄phete spi-
 ritū aliqui dat. et aliqui subtrahit. p̄phe-
 tantū n̄tēs. et deuat in celsitudine et
 custodit in humilitate: ut et accipien-
 tes sp̄m n̄ habentes cognoscant quid
 sint de se metipsis. **Q**uod autē dauid
 phibit est domū deo edificare. quia
 uir sanguinū ē: inuit moralit' qd
 mundus in se ē: a uitus debet qui cu-
 rat aliena corrigē: ut trena n̄ cogitet.
 ut desidijs infimū n̄ succūbat: q̄t n̄
 tanto p̄spicatus alius fugienda ui-
 deat. q̄nto hec ip̄e p̄ scientiā et uitā

uerius declinat. **N**eq; qm̄ pure maculam
 in m̄b' considat: oculus quē puluis quāt.
 et supietas sordes t̄gere n̄ ualent manū
 q̄ lutū tenent. **Q**uō iuxta antiq; translati-
 onis seriem bñ ad dauid extiora bellala-
 borantē. p̄ significatiōne diuina uox
 inuit. cum die. **N**on tu edificabis in
 templum: quia uir sanguinū ē. **D**i tem-
 plum edificat: qui corrigendis instituti-
 onib; n̄tēs uacat. **T**emplū di quip-
 pe nos sumus: quia ad ueram uitā exē-
 in habitatiōe construimur: paulo attes-
 tante qui ait. **T**emplū di sc̄m est qd estis
 uos. **S**; uir sanguinū templū di edifi-
 care phibet: quia qui adhuc actib; car-
 nalib; incubat: necesse ē instituire sp̄ita-
 lit' p̄ximoy n̄tēs erubescat. **P** cuncta
 inquit loca q̄ transiuit cum omnib; filijs
 isrl'. **H**ec loca p̄ q̄ se transisse domnus
 die. intelligenda sūt silo galgala. et
 nobe et cetera loca u' tabnaculū et ar-
 cha dñi collocata sūt. **H**umq; loquens
 locutus sūt alicui iudici de t̄rib; isrl' cui
 p̄cepti ut pasceret p̄lm̄ meū isrl'. q̄re n̄
 edificasti in ceterina. **I**deo a nullo iudi-
 cū s̄ edificari domū ceterinā iussit: quia
 ab omnib; cont' om̄s hostes pugnatum
 fuit. et om̄s effusores fuerūt sanguinis.
Alius t̄ntius cui n̄ instabunt bella ho-
 tum. et qui n̄ erit uir sanguinū: ip̄e
 edificabit in domū. **E**t nūc hec dies ser-
 uo mō dauid. **H**ec die dñs exereituum.
Ego tultite de pascuis sequitem gregem
 et p̄ pauca: feciq; t̄ nom̄ grande iuxta
 nom̄ magnoy qui sunt in t̄ra. **A**ca iqt

^{similem}
 ē domū nomī grande. id est fery abrahā
 isaac et iacob. et moysi. et ioseph. quorū
 nomina famosissima sūt in tēris. Et po
 nam locū pplō mō isrl' et plantabo eū
 et habitabit sub eo hī i loco. Temp' salo
 monis sermo describit diuinū q' filii
 isrl' pacem erūt habituri p' cūctum.
 et nō erūt affligendi et opp'ndi sicut
 tempe iudiciū fuerūt opp'ndi et afflicti. Q'
 si inq' aliquid gesserit. arguā eū i iur'
 ga uiroz' et i plagis filioz' hominū.
 Ynga uiroz' gaudium uocat inimicoz'.
 Plage ū filioz' hominū sunt in cōmo
 ditates corpum humanoz'. quibz' p' pec
 catis suis a domino mōto homines fla
 gellantur. hī scdm historā dicta ita se
 ri possunt. Cetum quid scdm allego
 riā insinuent' altius p'serutandū ē.
 Cū g' regi dauid multa p'sp'a puenit. ^{āc.}
 sent cogitauit facere deo domū. tēplū
 scilicet illud excellentissime diffamatiū.
 Hec eo cogitante factum ē ūbū dñi ad
 nathan ppham qd p'ferret ad regem.
 ubi cum dixisset qd nō ab ipō dauid
 s' edificaret' domus. neq' p' tantū tēp'
 remandasse cuiq' in pplō suo ut s' fa
 ceret domū cedrina' et nūc inquit hī
 dicef seruo mō dauid. Hec dic' domni
 omīps. Accepi te de ouili ouū ut cēs
 i ducē sup pplm meū isrl' et eram tecū
 in omīb' quibz' inq'liebaris. et extirpā
 u omīs inimicos tuos a facie tua. et
 feci te nominatū scdm nomī magnoz'
 qui sūt sup trā. et ecce ponam locū pplō
 mō isrl'. et plantabo illum. et habitabo

seorsū. et nō sollicit' erit ult'. et nō ap
 ponet' filius iniquitatis humiliare
 eū sic ab initio a dieb'. quib' s' tū
 iudices sup pplm meū isrl'. et requiem
 dabo t' ab omnibz' inimicis tuis. et
 nuntiabit' t' domnū qm domū edifica
 bis ipi'. ierit eū repleti sūnt dies tui.
 et dormieris cū pat' tuis. suscitabo se
 m' tuū post te qui erit de uentre tuo. p'
 pabo regnum ei'. Hic edificabit domū
 nomini mō. et dirigā thronū eius usq'
 in cētū. Ego ero illi in patre. et ille erit
 m' in filiū. et cū uenit iniquita' ei' redar'
 quā illum in unga uiroz' et i plagis
 filioz' hominū. misericordiam aut' meam
 nō amouebo. ab eo sic moui a quib'dā
 q's amouit a facie nra. Et fidelis erit do
 mus ei'. et refugū eius usq' in cētū
 coram me. et thronus ei' erit erect' usq'
 in cētū. Hanc tam grandē p'missionē
 qui putat in salomone fuisse comple
 tam. multū errat. Attendit enim qd
 dictū est hic edificabit m' domū. qm
 salomon tēplū illud nobile struxit.
 et nō attendit qd dic' fidelis erit dom'
 et regnū eius usq' in cētū coram me.
 Attendat g' et aspiciat salomonis do
 mū plenam mulierib' alienigenis co
 lentibus dōs falsos. et ipm ab eis regē
 aliqñ sapientē in eandem idolatam
 seductum atq' deieci' et nō audeat ex
 istimare dñm ut hoc p'misisset. m'dacit'
 ut talem salomonis domū eū futu
 ram nō po tuisse p'seire. Non hic de
 benī am biger' eū i xpo dño nro

qui factus est in semine dauid secundum car-
nem tam uiderimus ista compleri. ne ua-
ne atque inane hic alium aliquem regem
tam sic carnales iudei nam ipsi us-
que adeo filium quem loco isto regi dauid
promissum legunt intelligunt non fuisse sa-
lomone ut eo qui promissus fuerat tanta-
iam manifestatio declarato adhuc
mirabili cecitate alii sperare se dicant.
Facta est quidem nonnulla ymago rei future
etiam in salomone in eo quod templum edi-
ficauit et pacem habuit secundum nomen suum.
Salomon quippe pacificus est latine et
in exordio regni sui mirabiliter lauda-
bilis fuit sed eadem sua persona per umbra
futuri pronuntiando etiam ipsum christum
dominum exhibebat. Unde quidam de illo
ita scripta sunt que de ipso ista predicta
sunt dum scriptura sancta etiam rebus gestis
prophetans quidam in in eo figuram delin-
at futurorum nam per libros diuine histo-
rie uel regnasse narrat psalmum etiam sep-
tuagesimum primum titulo nominis eius
inscriptus est in quo tam multa dicuntur
quod omnino ei conuenire non possit. Dominus
autem christo apertissima perspicuitate uenit
ut euidenter appareat quod in illo
figura qualiscumque adumbrata sit in
isto autem ipsa uitas presentata. Hoc enim
est enim quibus terminis regni conclusum
fuerat salomonis et tamen in eo psalmo
legitur ut alia taceat dominabitur a mari
usque ad mare et a flumine usque ad ter-
minos orbis terrarum. Quod ipsum uidem
impleri. A flumine qui ipse domi-

nandi sumpsit exordium. uel baptizatus est
a iohanne et quod demonstrante christo agnosceret
a discipulis qui non solum magistrum uerum
etiam dominum appellauerunt. Hec ob aliud
uenturum adhuc patre suo dauid regna-
re salomone christo quod nulli regum illorum con-
tingit non ut hinc quod satis eluceat non esse ip-
sum quem propheta iste presignat qui ad eum
patrem loquitur dicens te erit cum repleti
fuerint dies tui et dormies cum patre
tuis suscitabo seminem tuum post te qui erit
de uentre tuo et parabo regnum illius.
Quomodo ergo propter id quod sequitur hic edifica-
bit in domum iste salomone putabitur propheta
et non potius propter id quod preceperat cum re-
pleti fuerint dies tui et dormies cum pa-
tribus tuis suscitabo seminem tuum post te.
Alius pacificus intelligitur et promissus qui
non ante sicut iste sed post mortem dauid
pronuntiat est suscitandus. Quilibet enim
longo interposito tempore christus ihesus ueni-
ret. percul dubio post mortem regis dauid
cui sic promissum eum uenire oportet
bat qui edificaret domum deo non de lignis
et lapidibus sed de hominibus quale
illum edificare gauderem. Hinc enim
domini dicit apostolus hoc est fidelibus christi. Te-
plum enim dei seminum est quod estis uos. Bene-
dictio domini quippe in semine dauid non
ad aliquod tempus quibus diebus salomonis
apparuit sed in eternum spanda est in qua
ceratissima spe dicitur fiat fiat. Sic in psalmo
lxxxiiii scriptum in fine est. Benedictus inquit
dominus in eternum fiat fiat. Illius enim spei est
confirmatio ubi huius ratio. hoc ergo

intelligens dauid ait in sacro regno lib.
 et locutus est p domo serui tui in longin-
 qui. **I**deo aut post paululu ait **H**unc i-
 cipe et bndic domu serui tui usq; in ce-
 ni et ca. Quia te genit' erat filius ex q
 p genit' eius duceret ad xpo. p que fu-
 tura erat domus ei' etna eademq; dom'
 di. **D**omi eni dauid pte gen' dauid. **D**o-
 mus aut di eadem ipsa pte templi di
 de hominib; factum n de lapidib; ubi
 habitet i etni ppls cu do et in do suo et
 ds cu plo et in plo suo. ita ut ds sit im-
 plens plm suu et ppls plenus do suo
 et ds sit omnia i omnib;. **I**pe in pace p-
 mium qui ut in bello. **I**deo cu sacm sep-
 tuaginta in ubis nathan septu sit et
 nuntiabit t' domum qm domu edifi-
 cabis. ipi postea dictum e in ubis dauid
 qm tu dñs omips ds isrl' reuelasti aure
 aurum serui tui dicens. **D**omu edifica-
 bo t. **H**anc eni domu et nos edificabi-
 mus bn uiuendo. i ds ut bn uiuam
 opitulando. quia n dñs edificauit do-
 mi inuanu laborant edificantes eam.
Cum dom' cum uenit ultima dedica-
 tio. tunc fiet illud qd hic p nathan
 locut' e ds dicens. **E**t ponam locu plo
 mo isrl' et plantabo illum. et in habi-
 tabit seorsu. et n sollicit' erit ut' et non
 apponet filius iniquitatis humiliare eu.
 sic ab initio a dieb; quib; constitui iudice'
 sup plm meū isrl'. **H**oc tam magnū
 bonū quisq; in hoc seclō et in hac tra
 sperat. insipient' sapit. aut quispiā
 putabit in pace salomonis id eē cōple-

tum. **P**acem quippe illā septura i ub'
 futi excellenti pdicatione cōmndat. **C**ui
 suspicioni uigilant' occursum est. cum
 pea qm dictum ē. et non apponet fil'
 iniquitatis humiliare eu. continuo
 subiunctum ē sic ab initio a dieb; qb'
 constitui iudices sup plm meū isrl'.
Iudices nāq; p'us qm reges ibi eē cept'
 sent' sup illum plm fuerat constituti
 et q' tiam pmissionis accep'. et utiq; hu-
 miliabat eum filius iniquitatis. hoc
 ē hostilis alienigena p' inuialla tēpor'
 quib; legunt' paces alternasse cū bellis.
 i inueniunt illic pacis tempa plur'
 iora qm salomon habuit qui. xl. reg-
 nauit ānos nā sub eo iudice qui ap-
 pellat' est aod. octoginta anni pacis
 fuerit. **A**bsit q' ut salomonis tēpora
 in hac pmissione pmissa eē credant'
 multo minus itaq; cuiuslib; regis
 altius. n enim quisq; illoy in tanta
 qnta ille pax regnauit. nec umqm
 omnino gens illa ita regnū tenuit ut
 sollicita n fuit ne hostib; subderet'.
 quia in tanta mutabilitate rerū hu-
 manarū nulli aliqñ plo ccessa est tā-
 ta securitas. ut huic uite hostiles nō
 formidaret incursum. **I**oc' q' qui pmit-
 titur tam pacate a seculy habitatiōi
 etnus ē. etiusq; debet' in matre ierlm
 lib. x. i. et se ueracit' ppls isrl'. **H**oc eni
 nom' incipit' uidens dñm. **C**ui' p'imi
 desidio. pia p fidem uita i hac erip-
 nosa pegrinatiōe ducenda est. **I**ngit'
 ē itaq; rex dauid et sedit corā dño et

Quis ego domine dñs et q̄ dom̄ mā?
 quia adduxisti me huc usq; dñs; et h̄
 parū uisum ē ī conspectu tuo dñe dñs.
 n̄ loq̄reris etiā de domo serui tui in lō
 ginquū. **I**sta ē enim lex adam dñe dñs.
.b. **I**sta ē lex adam dñe dñs; hoc ē lex homi
 nis ē dñe dñs ut t̄ in simplicitate cordi
 er puritate seruiat. i tu facias ei iur̄
 misericordī tuā sic in dignatus es facere
 seruo tuo. **S**equit̄. Quid ḡ addere po
 terit adhuc dauid ut loquat̄ ad te.
Tu enī scis seruū tuū dñe dñs p̄t̄
 ūbum tuū et scdm̄ cor̄ tuū fecisti oīa
 magnalia hec; p̄t̄ ūbum tuū qd̄ p̄
 misisti abraham. ysaac et iacob fe
 cisti omnia h̄ in seruo tuo. **Q**d̄ dicit
 scdm̄ cor̄ tuū. intelligit̄ scdm̄ misericordī
 tuā. quia n̄ ē similis tui. neq; enim ē
 dñs extra te in omnib; q̄ auduim; au
 rib; nr̄is. **N**on ē inquit dñs similis tui
 q̄ fec̄ magnalia hec q̄ auduim; auri
 b; nr̄is. a facie ppli tui quem redemis
 ti t̄ ex egypto gentem et dñm̄ eius. **U**bi
 h̄t gentib; et dñs earū. et est sensus.
A facie ppli tui quē redemisti t̄ ex e
 gypto de manu scilicet egyptior; quos
 in mari rub̄ pemisti. et de dñs earū
 in quib; iudicia fecisti. **Q**uia tu dñe
 exercitū dñs isrl̄ reuelasti aurē serui
 tui dicens domū edificabo t̄ p̄t̄ hoc
 inuenit seruis tuis cor̄ suū ut ora
 ret te oratiōe hac. **A**urē eius dñs p̄
 p̄ham reuelauit. quia illi domū
 edificaturū p̄dixit. idēo dauid in
 uenisse se dic̄ cor̄ suū. id est inuenit

audaciā ī corde suo. ut oraret eum ora
 tione hac. factum ē aut̄ post hec p̄cussit
 dauid philistinim et humiliauit eos.
 et tulit dauid frenū t̄buti de manu
 philistinim. frenū t̄buti quinq; erant ci
 uitates philistinoy q̄ frequē isrl̄ s̄ t̄bu
 tarū faciebant. q̄s eis tulit dauid et
 humiliauit eos. fec̄q; s̄ t̄butarios. **U**n̄
 et in paralipomenon dicit̄. **P**ercussit dō
 philistinim et humiliauit eos. et tulit greb
 et filias eius de manu eoy. et p̄cussit
 moab et misit ē eos funiculo coequant̄
 t̄re. **M**ensur̄ ē duos funiculos. unū ad
 occidēdū. et unū ad uiuificandū. **F**ac
 tus q; ē moab dauid seruens sub t̄bu
 to. et cet̄. **Q**d̄ scriptū ē de dauid et p̄cussit
 moab et misit ē eos funiculo coequant̄
 t̄re. **H**ypobolice debet accipi. **N**on enī fie
 ri poterat ut homines in t̄ra uiuentes
 in tantū humiliarent̄. donec ipsius
 t̄re dorso funiculo supercensō cop̄b̄ate
 apparet̄ equales. s; imm̄sa humiliati
 onem capte et opp̄sse gentis uoluit sep
 tura hoc ūbo accumulare ut diceret̄
 coeq̄tos t̄re. q̄i adeo eūt euyraci atq; cō
 tempti. ut in nullo amplius hominē
 ea in t̄ra degentes qm̄ t̄ra q̄ nullos ha
 beret homines possent ualere. **C**um
 locutionis plura habes exempla in sep
 turis. q̄le illud eūgly. sunt aut̄ et alia
 multa q̄ fec̄ ihs que si scribant̄ p̄ sin
 gula. nec ipsum arbitror mundū ca
 pe eos qui scribēdi sūt lib̄s. **Q**uom̄
 enī n̄ capet mundus lib̄s qui scribi
 potuissent in mūdo. **S**; ad insinuan

da magnitudinē ac multitudinē opū
 dñi: tali uero uoluit uti scriptura. Et in
 planctu dauid Aquilis uelociores leoni
 bus fortiores. Cui simillimum ē illud et
 selarium lictariū. Qui candore niues an
 te uent' cur sib' aurat. Qd autē in se co'
 funiculo dñi: funiculi allegorice p sor
 te posuit: eo qd funiculo soleant agroz
 spacia metiri. In scriptū est. Et sorte diuis
 sit eistram in funiculo distributionis. Sig
 nificat autē qd tam libera dispositione
 dauid regiones moabitariū hereditibus
 quibz uellet diuideret: qm si possessor
 quilibz agros ppos ad nutū suū d'cto
 hinc inde funiculo dirimeret. Sensu
 ē autē duos funiculos: unū ad occidē
 dñi: et unū ad uiuificandū. Et hoc al
 legorice dictum ē significans qd i sua
 dauid potestate habuit nullo utiq; cō
 tradicente qd eoz neci daret cōtumacē
 quibz parceret subiectis. Qd autē dauid
 moab qui incipit de patre: et siriam
 damasci: et ceteras regiones ditioni sue
 subiungat' fec' ē tributarias. iusticie sig
 nificat qd xpc omnes gentes sub sua
 dominatione tenens facit pensum ser
 uitutis s' reddere: dum singule qq; na
 tiones in nominis ei' confessione adu
 nate deuote censum bonoz opum
 illi exsoluunt. Damasc' est nobilis ē
 urbs fenicis: eodem uocabulo q' et ma
 sec ancille abrahā filius appellatus ē.
 Et damascus incipit sanguis poculi
 siria u' incipit sublimis siue humecta.
 Et bñ q' p'us humecta libidine supba

spū: sanguinē humanū in: plebilic
 stiebat: nunc mundata baptisimata
 xpi sublimis pfectu uirtutū: sangui
 nis ei' poculū delidat p'cipe. Quid autē
 sig'at qd dauid uasa aurea et argen
 tea atq; etia q' tulāt de uniuersis genti
 bz: scificauit dño: n' qd xpc omis qd de
 uniuersis gentibz conuocat ad fidē suā.
 alios auri loco hoc ē sensu spiritali pre
 claros. alios argenti hoc ē eloquentie
 nitore splendentes: alios u' p'dicatione
 diuina sonoros scificat domino: ut
 in eius tabnaclō fidelit' deseruientes
 ipsius ministio in eam decentissime
 p'fungant. Fecit q' dauid s' nom' cū re
 uertetur capta siria in ualle salinariū.
 cesis: x. et viii. milibz. fecisse s' nom' dñi: **B.**
 quia in ualle salinar' cesis: x. et viii.
 milibz' erexit s' fornice' triumphale. Fecit etiā s' nom' qd
 si que mouet qd i plerisq; latinorū co iuncta syria da
 dieb' inuenit dauid n. x. et viii. mi masei: syria so
 lia in ualle salinariū: s. ru. milia q' bal. erexisse sibi
 cidisse. nouit hoc uitio septoz. in ei' dñi: altum form
 dem codicibz in oltū ē. Veracit' tam cē triumphalem.
 dd' in eadem ualle salinar' x. et viii. Et
 milia cecidit: ioab u' ru. milia: sic
 in titulo. l. viii. psalmi scribit. Qd
 in p'cussa a dauid multitudie i ual
 le salinariū designat: n' quia redemp
 tor n'r sui exanimis distractione in
 his qui de illo p'ua sentiunt: stulticia
 am immoderati saporis exstinguit.
 Vñ et p' quedam sapientē dñi: lor durū
 male habebit in nouissimo: et qui a
 mat piculū i illo p'bit. filij autē dō

oraret cum
 post hoc
 uniuersa
 de man
 quing' et
 quip' i s'
 tute dauid
 butanos
 di: Per
 ut co'
 et p'ce
 funiculo
 mentos
 uniuersa
 firmis
 de dauid
 funiculo
 accipit
 nel in
 done
 super
 m'ia
 are
 euran
 amplius
 m'ia q'
 fieri
 abes
 h' sunt
 e si
 m'ia
 h'it
 h'it
 s. ad

sacerdotes erant et dixit dauid. Puta
 ne est aliquis qui remanserit de domo
 saul. ut faciam misericordiam cum eo propter
 ionathan. Erat autem de domo saul ser-
 uus nomine siba. Quem cum uocasset rex ad
 se dixit et. Tu ne es siba. Et ille respondit.
 Ego sum seruus tuus. Et ait rex. Num
 super est aliquis de domo saul. ut faciam
 misericordiam dei cum eo. Dixitque siba regi.
 Super est filius ionathan debilis pedibus.
 Ecce dauid non est oblitus iuramenta ac fides
 fuit quod cum ionathan olim pepigerat.
 sed misericordiam quam patrem permiserat im-
 plemente in filio. Que res et fidelitatem
 probauit factam historiam in uiro. et sa-
 cramentum iuxta allegoriam ostendit in fac-
 to. Sepe enim dictum est dauid personam
 christi figurare. nec non et in superioribus com-
 memoratum est ionathan qui interpretatur
 columbe filius ut domini donum. ty-
 pum tenet gratie spiritus sancti. habuit quoque iona-
 than filium paruulum misibosech nomine
 uicque pede claudum ut scriptura testatur.
 que dauid ad se accersiri iussit cum
 predestinatione et prescientia dei cum que
 ad seculi ministeria et mundana negotia
 exercenda sermone et actione debi-
 lem conspiciens ad diuinum ministerium eli-
 git. quia que mundus per fastum elati-
 onis spernit. hunc deus propter deuotionem
 misericordiam acquirit. Interpretatur enim mis-
 ibosech de ore ignominia. Is quoque cuius loquor
 lam et prescientiam superbia mundi despi-
 cit. dei dono utilis ad spirituale ministri-
 um in ecclesia apparebit. Quid est ergo quod

dauid siba seruum saul de stirpe saul.
 quod sitans eo reuelante misibosech uie-
 nit. non quod redemptor noster electorum nume-
 rum discutendo. inter eos qui contempti
 mundi reliquerunt ad se uenire fecerit.
Siba enim. egrius uenit interpretatur. Inter-
 rogatus ergo siba a rege misibosech filium
 ionathe in domo machur filij amiel.
 in lodobar esse respondit. Que res pre-
 terita et positioni bene conuenit. Interpre-
 tur enim machur uendens de infirmitate
 amiel. populus eius deus. lodobar ipse
 uerbum. Denique dauid noster contemptibi-
 les huius mundi et ea que non possunt e-
 ligent. ut ea que sunt destruat. eos uendi-
 biles mundo et in infirmitate consti-
 tutos reperiendo. populo suo dignos uerbo
 predicationis adseruit. et eisque regnum ho-
 norum inter filios habere concessit. Unde
 et dauid agens saul et seruicia misibosech
 donans. ipsum misibosech conuulsum su-
 um super misericordiam suam simul cum filio esse
 precepit. quia mediatoris uiri dignam que
 secundum marie uocem deposuit potentem
 de sede et exaltauit humiles. et uirum
 prophetiam anne suscitauit de puluere agentem
 et de stercore erigit pauperem. ut sedeat
 cum principibus et solum glorie teneat. con-
 temptibiles personas de mundo autem
 possessores uirtutum efficit et scientiam
 spiritalem super misericordiam scripturarum sanctarum or-
 tidie secum refert. Unde euenit ut tale
 sobolem genuerit. que interpretatur micha.
Micha enim quis est iste latine resonat.
 quia frequenter in ammiratione populi

et ceteri hos reges dicit qui peccaverunt contra
 dauid in pugnam. scilicet regem moab. et
 isob. et soba. et machi. qui utique reges si-
 rie fuerunt et pugnare uoluerunt conducti
 mercede a rege moab contra dauid. a quo
 triumphati esse leguntur. **C**um hii agerent.
 accidit ut surgeret dauid de stratu suo
 post meridiem. et deambularet in solario
 domus regie. uiditque mulierem se lauante
 ex aduerso super solarium suum. Erat mulier
 pulcherrima. **V**isit ergo rex et requisivit quem
 esset mulier. nuntiatusque est ei quod ipsa esset
 bersabee filia helia uxor uris ethi.
Missusque dauid nuntius tulit eam. **Q**ue
 cum ingressa esset ad illum dormiuit eum ea.
 statimque sanctificata est ab immunditia sua.
 et reuersa est in domum suam concepto fe-
 tu. et cetera. **N**unc et peccatum dauid quod
 in prophetia signauit. quinta possum bre-
 uitate perstringam. Nomina quippe ipsa
 interpretata satis ostendunt. quid etiam hoc
 factum perfigurauit. **D**auid ut diximus
 interpretatur manu fortis. siue desiderabilis.
Bersabee interpretatur puteus sacietatis.
 siue puteus septem. **Q**uamlibet autem hanc
 nominis interpretationem in id quod dicitur in-
 dimus. ut assumamus satis congruenter nam
 in cantico canticorum sponsa que illius ecclesia
 est. uocatur puteus aqua uiue. et huic pute-
 o septenarium numeri nomen in spiritu sancti signi-
 ficatio coniungitur. propter rationem penite-
 costes que die de celo missus spiritus sanctus uenit.
Ad quadraginta autem nouem quod est septies
 septem unum addit. quoniam unitas omnida
 est. **I**n hac ratioe sunt applica sententia

illa. sufferentes inuicem ad dilectionem.
 studentes seruare unitatem spiritus in unum
 pacis. **B**ono itaque spiritali. hoc est septenari-
 o facta est ecclesia puteus sacietatis. quia
 factus est in ea fons aqua uiue salientis in
 uitam eternam. que qui habuit non sinit in
 eternum. **N**am uero qui fuit maritus eius. quod aliud
 quam diabolus nomen est. et interpretatio sig-
 nificat. **H**uius erat coniugio deligam
 omnes que gratia dei liberat. ut ecclesia sine
 macula et ruga saluatori pro copuletur.
Urias namque interpretatur lux maris dei. **E**thi-
 us autem abscessus est. siue quia in uerita-
 te non stetit sed a luce sua superna que de deo
 habebat. superbie merito abscessus est. siue
 quia cadendo ueris uiribus perditis transfigu-
 rat se in angelum lucis. audiens deo dicere.
 lux maris dei est. **E**rgo iste quidem dauid genuit
 scelereque peccauit. quod scelus et etiam prophete-
 tam deus arguit increpando. et ipse abluit
 penitendo. **H**erum tamen ille desiderabilis omni-
 bus gentibus qui in solarium deambulans. quia
 in sole posuit tabernaculum suum adama-
 uit ecclesiam super tectum se lauante. id
 est mundante se a sordibus seculi. et domum
 luteam spiritali contemplatione transcendere
 tem atque calcante. et inchoata cum illa
 prime conuentionis noticia. postea habe-
 bat penitentem separatam a diabolo. occidit enim
 eamque se perpetuo conubio copulauit. **O**derunt
 ergo peccatum. si prophetam non extinguam.
 amen illum dauid quoniam amando est qui
 nos a diabolo per misericordiam liberauit. **A**me-
 ni et penitentem istum dauid. qui tamquam
 in se uulnere iniquitatis ex humilitatis

confessioe sanavit. Ad hoc g i scriptura .66.
 facta utroy talui id est dauid et pet pec
 cata sunt indita. ut cautela sit minoru ru
 ina maioru. Ad hoc u utroyq; illic et pe
 nitentia insinuat et uenia. ut spes pei
 tum sit recuperatio pditoru. De statu g suo
 dauid surgente desperet. Ecce qm mirabi
 lit scriptura sac eodem ubo humiles leuat.
 unam naq; rem gestam recitit et diuiso
 m supbos quide ad humilitatis formidi
 ne humiles u ad spei fiducia reuocauit.
 O inestimabile noui genis medicamenti. qd
 uno eodemq; ordine ppositum. et pindo tu
 mica exsiccat. et subleuando arena istu
 dit. De maioru nos lapsu truit. s; de repa
 ratioe roborauit. Sic quippe semp. sic no
 diuine dispensationis misericordia et supbie
 tel repmit. et ne ad dispatione corruam
 fouet. S; quia exigente causa dauid ad me
 duu deducto tanti facinoris memoria fe
 cum. ne lectoris fortasse animus moueat
 cur omips eos qs in ppetuu elegit. et qs ad
 donoy qq; spitalium culm assumit ille
 sos corporalib; utiq; n custodiat. um qa
 satis fieri citius credim. breuiter responde
 am. Non nulli enim p accepta dona uir
 tutum p impiam gram bonoy opum in
 supbie uicium cadunt. s; tam quo ceci
 derunt n agnosco. Proinde cont eos hos
 tis antiquus qui ia intus dominat. ex
 tuis etiam seruire pmittit. ut qui in eo
 gitatioe elati st. p carnis luxuria pster
 nanet. Scim aut quia aliquando minus in
 corpis corruptione cade. qm cogitatioe
 tacta et delibata elatione peccare. S; cu

minus turpis supbia credit. minus uitat.
 luxuria u eo mag erubescunt homines.
 quia simul omnes turpem nouere. Un
 fit plerumq; ut n nulli post supbia in lux
 uriam corruentes. ex apto casu malu cul
 pe latentis erubescant. et te etiam ma
 iora corrigant. cu pstrati in minimu g
 uuis ofundunt. Reos enim se int mino
 ra ofpiciunt. qui se libos int guora cre
 didunt. Pia g domini dispensatioe larat.
 n nuqm maligni sps de culpa ad culpa
 trahit. et dum plus peccat inde eum q
 cepat amittit. atq; un uicisse ceruitur.
 inde supat. Considerare libet int munitu
 gratie sinum. qnto ds misericordie fauore
 nos continet. Ecce qui de uirtute se extol
 lit. p uicium ad humilitate redit. qui u
 acceptis uirtutib; extollit. n gladio s; ut
 ita dixim medicamento uulnerat. Quid e
 enim uirt n medicamentu. Et quid e ui
 cium n uulnu. Qui a g nos de medicam
 to uulnu facim. fac ille de uulnu medica
 mentu. ut qui uirtute peccum. uitio cu
 rem. Hos namq; uirtutu dona retorq
 mus in usum uicior. ille uicior illecebra
 assumit in arcem uirtutu. et salutis sta
 tum peccat ut seruet. ut qui humili
 tatem curantis fugim. et saltum cadu
 tes adheram. S; int hec sciendu est.
 qd pleriq; hominu q in multas corru
 unt arcus ligant. cumq; eos antiquus
 hostis ex uno uitio peccat ut concidat.
 ex alio q; ligat ne fuyant. Consideret
 itaq; homo. cu q aduersario bellu gerat.
 et si iam se in aliq deliquisse ppendit. sal

te ad culpā p̄trahit et culpa p̄tmescat.
ut studiose utent̄ uulnā quib' frequent̄
int̄fici t' quia ualde rarū ē qd̄ hostis n̄r
electorū saluti etiā uulnib' seruiat. Ade
rudiendū enim sic dicit̄ electos suos
dominū sepe temptatorē subicit' sic post
paradisi claustra. post t̄cy celi secreta. ne
magnitudinē reuelationū paulus extolli
potuiss̄. ei sathane angl's datus ē. S; ut
p̄facti sum' ip̄a hac temptatioē disponer̄.
ut qui elati p̄re potant̄ humiliati a p̄
ditioē seruent̄. Secreto ḡ dispensationis
ordie un̄ scire p̄mittitur iniquitas di
aboli. un̄ pie p̄ficiū benignitas di' quia
adūsarī n̄r in obtēp̄at̄ nitib'. sup̄ne
grē. un̄ exeret iram nequissime uolū
tatis sue. Potest autē et aliē solum misti
cos sensus hec eadem res accipi' si quis
eā puro intellectu r̄mare uoluit. Cui'
autē dauid in solarū deambulans ti
pū tenet' n̄ eius de q̄ scriptum ē. In sole po
sute tabnaculū suū. Et quid ē bērsa
bee ad se p̄ducē. n̄ legem lit̄e carnali
p̄plo conūctam sp̄tali s' intellectu so
ciare. Bērsabee enim puteus septimū
dierū quia nimirū p̄ cognitionē legis.
infusionis sp̄talis grē. p̄fecta nob' sapi
entia ministrat. Quē n̄ urias. n̄ uidai
cū p̄plm̄ signat. Cui' nom̄ int̄p̄tatū di
cit' iux̄ n̄a di' Iudae' autē p̄pls quia de ac
cepta legis scientia extollitur. q̄i de di
luce gloriat'. S; hūc dauid uxorē abstu
lit sibiq; conuincit' quia uidet̄ manu
fortis qui dauid dīr' in carne redemptor
apparet̄. dum de se sp̄tali' loqui legē

innotuit' p̄ hoc qd̄ iux̄ta litteram tene
bat' hanc iudaico p̄plo extranea' demonst
trauit s̄q; conuincit' quia se p̄ illam p̄
dicare declarauit. Uriam t̄n̄ ad domum
ire dauid ammonet pedesq; lauare. q̄a
in carnat' dominū ueniens iudaico p̄plo
p̄cipit ut ad conscientia' redeat et sordē
opum fletib' t̄gat' ut sp̄tali' mandata le
gī intelligat' et post tamā duricia' p̄cepto
rum fontem baptisinas inueniens ad
aqm̄ post laborem recurrat. S; urias qui
archam domini ēē sub pellib' meminit.
respondit. qd̄ domū suam intrare n̄ p̄stet.
Ac si iudaicus p̄pls dicat. Ego mandata di
ni sacrificijs carnalib' iudeo' et redire ad
conscientia' p̄ sp̄talem intelligentia' n̄ re
quiro. Quasi enī archā ēē sub pellib' dicit'
quia p̄cepta di' n̄ n̄ adhibendo ministrū
sacrificij carnalis intelligit'. Hūc t̄n̄ etiam re
dire ad domū nolentem dauid ad n̄sa
uocat' quia q̄muis iudaic' p̄pls ad consci
entiam redire contempnat' tamē redemp
tor ueniens mandata sp̄talia p̄dicat di
cens. Si crederetis moysi. crederetis fortis
et m̄. de me enim ille sc̄psit. Legem itaq;
iudaic' p̄pls tenet' etiāq; diuinitatē loquit'
cui' isdem p̄pls credere designatur. Vn̄c
urias ad ioab cū epistolis ex quib' occi
di debeat mittit' quia isdem ip̄e iudaic'
p̄pls legem portat' qua uincente moriat'.
Dum enim mandata legis retinet' imple
re n̄rat'. ip̄e nimirū defert iudicium.
un̄ dampnet. Quid ḡ p̄ factum istud
dauid scelestus. quid uria mundus
dici potest. S; rur sū p̄ mistium quid

dauid sacrati. quid uria infidelius in
 uenit. qm et ille puitte culpa pphete sig
 nat innocentia. et iste puitte innocentia
 in ppheta ex pmit culpam. Virtus naq;
 sacri eloqui sic transacta narrat. ut ue
 tura ex pimat. sic factorem approbat. ut
 ei in ministerio n̄ contradicat. sic gesta dāp
 nat. ut hec iustice gerenda psuadeat.
 Postqm enim nathan ppha increpauit
 regem sup malo qd fecerat. dixit dauid
 ad nathan. Peccavi domino. Dixit nathā.
 ad dauid. Domini qq; transtulit peccatū
 tuum. n̄ morieris et rel. Si peccatū da
 uid tam detestabile domini transtulit.
 qd ē quia omnia q de eodem peccato p
 ppham a domino dicta sunt postmo
 dum tolerauit. S; pcul dubio domini de
 lectū sine ultione n̄ deserit. aut enim ipse
 hoc homo in se peuit punit. aut hoc ds
 eum homie uindicans peuit. Sic enim
 dauid audire post confessionem meruit
 domini transtulit peccatum tuū. et tam
 multas p̄ cruciatib; afflictus ac fugiens
 reatu culpe qm peccauit. et soluit. sic
 nos salutis unda a culpa p̄mi parentis
 absoluiunt. s; tam reatum eidem culpe
 diluentes. absoluti q; adhuc carnalit̄
 obimus. quia delicta n̄a siue p nos. siue
 p semet ipsum domini resecat etiam eū
 reluat. Abelectis enī suis iniquitatum
 maculas studet temporali afflictione
 t̄gere. quas in eis p̄petuo n̄ uult uideri.
 Et consolatus ē dauid betsabee uxorē
 suam. inq̄ssusq; ad eam dormiuit eū ea
 q genuit filium et uocauit nom̄ eius

salomon. Et domini dilexit eū. Misit qq;
 in manu nathan pphie. et uocauit no
 m̄ eius amabilis domino. eo qd diligeret
 eum domini. Et uocauit inquit nomen
 eius amabilis dno. eo qd diligeret eū dñs.
 In hebreo ita legit. Et uocauit nom̄ eius
 idid am. idest dilect dñi p̄t dominū. Di
 lectus domini p̄t dñm dicit. p̄t suam
 scilicet misericordiam gratitiam quā eū dilige
 dignat ē eum utiq; eius dilectioe et mi
 sericordia indignus cristeret. quem con
 stabat manzerem ē. Igitur pugnabat
 ioab contra rabbath filioz ammon. et
 er pugnabat urbem regā. nisiq; ioab
 nuntios ad dauid dicens. Dimicauit ad
 usum rabba. et capienda ē urbs aquar.
 Notandum qd in hebreo qm cum adiecti
 one nominū ponit rabbath scribitur.
 sicut ē rabbath filioz ammon. qm ū si
 ne adiectione nominū n̄ rabbath. s; rab
 ba dī. Nunc q̄ congrega reliqm̄ partē
 p̄phi. et obside ciuitatē et cape eam. ne
 cum a me uastata fuit urbs. nomi
 nio asseribatur uictoria et rel. Hinc
 iosephus. Porro inquit ioab ammoni
 tes obsessione fortit affligebat. aqm̄ eis
 auferens et rerum ceterarū ubtatem.
 multumq; eos cogebat cibi et potus
 inopia laborare. Et modico namq; pu
 tes bibebant omnes. et hē illi eēt forte
 auxilium. ne tam deficerent. n̄ eo lar
 gus utebantur. Q̄ facto sepsit ad dauid
 hec significans. rogans eum ut ueni
 ret ad ciuitatē. quaten uictoria
 ei nomie designaret. Congregauit

.6.

.xix.

.66.

Nequaqm̄ q̄ peccato parit. quia nullate
 nus sine uindicta laxatur.

b.

itaq; dauid omne pplm. et pfectus est
 ad usus ralbath. Cuiusq; dimicass; cep ea.
 et tulit diadema regis eoz de capite eui.
 pondo auri talitai habens gemmas pci
 osissimas. et impositi e sup caput dauid.
 et cet. **I**n parahipomeno qq; ita scptu
 est Tulit aut dauid coronam melchom
 de capite euis. et inuenit in ea auri po
 do talitum. et pciosissimas gemmas.
 fecq; s inde diadema. Melchom quippe
 n nom pplm est regis. s melchom imp
 tat rex eoz. Rex eoz uocat ut ebrei uol
 idolum eoz. qd hic uocat melchom. Cui
 diadematis aurū et gemmas conflasse
 et purgasse dr dauid scdm legem et feci
 se inde s diadema. qd hic positum sup
 caput ei dr. S; et pdam ciuitatis asporta
 uit multam ualde pplm; euis adduces
 seruauit. et ecumegit sup eos ferrata car
 penta. diuisiq; cultis. et transdixit in
 tipo latum. Sic fec unūsis ciuitatibus
 filioz ammon. et rel. Hinc ūba dierū
 ita nariant. Manubias q; urbis pluri
 mas tulit pplm aut quierat mea edū.
 et fec sup eas tribulas et trahas. et fer
 rata carpenta transire. ita ut difficērent
 et contererent. Sic fecit dauid cunctis
 urbib; filioz ammon. et reūsus ē cum
 omni pplō in ierlm. Serrauit enī eos
 ferratis carpentis. et diuisit cultes sicut
 lateres diuidi solent qui ex paleis et
 luto conficiunt. Victoria aut hec dō
 in amonitis qm dur euis bellando
 inchoauit. s; rex ipē pfe. **C**it. quid
 significat n regis nri uic toriā in

o.

cunctis gentib;. **T**ur enī dauid cont
 hostes bellum agit. cum ordo pdicator
 scoy contra mudi potentes scuti fidei
 obponit. s; finis certaminis et triumph
 belli ad regem xpm solumm de fertur.
 quia ipi omnis potestas et potentia reg
 ni ascribit. **D**s est enī scdm aplm quio
 patitur in nobis. et uelle et pficere. et ipē
 triumphat nos semp in xpo ihu. Coronā
 g regis ppli hostilis dauid de capite tulit
 et s met diadema inde formauit. cum
 redemptor nri et contraria potestate reg
 ni auferens. sibi met insigne decorū pa
 rauit. Que aut melius corona ueri dauid
 intelligit quam conuent ppli catholici. q
 caput nrm regem uidelicet xpm corde cre
 dulo nobilit ambre et digne conuisant
 decent coronat. **O**mnis enim scoy labor
 et certam atq; uictoria ad honore celesti
 regis referit. quia ipē ē cui omie genu flec
 titur. celestium terrestrium. atq; infernoy
 et omnis lingua confitetur. quia domin
 ihe in gla ē di patris. Ralbath g ciuitas ē
 regni ammon q nūc filadelfia uocat. cui
 meminit et ierenna ppha. **I**nterpretat g rab
 bath multi. Et saluator in euanglio dicit
 quia multi ab oriente ueniunt. et occi
 dente et recumbent cū abraham isaac
 et iacob. in regno celoy. **F**actum ē aut p
 hec ut absalon filii dauid sorore spect
 osissimam uocabulo thamar adamauer
 ammon filius dauid. et depnet ipē ei
 ualde et rel. **P**exatum g qd ammon
 maior filius in sorore sua thamar con
 fecit. et parricidū qd absalon i amō

xx.

o.

frē suo p̄petrauit. quid sp̄italit̄ significare
 possit n̄ inuenio. n̄ forte moralit̄ nos ta
 le factum moneat. qđ semp̄ caute et pru
 dent̄ agam̄. ne forte dominent̄ in nob̄ ui
 cia. et princeps peccati qui falsam pacem
 p̄licitantib̄ spondet. ne nos imparatos inue
 niens atq; impuissos trucidet. Absalon ḡ
 pat̄ pacis sine pat̄i inc̄ptatur̄ par. Ammō
 donans. et thamar amaritudo latine p̄
 munitat̄. Qui enī t̄mbra sua donat libidi
 ni. et semetip̄m tradit seruire iniquitati
 ad iniquitatē. in peccati amaritudinem
 cadit. licet inimic̄ se qđ patrem pacis ostē
 dat et p̄spe. puenire p̄ talib̄. factis falso p̄
 mittat. **H**ecce ē enim ut cito ad penitentia
 post commissum scelus redeam̄. ne forte
 diabolus si adhuc ebetati inseruiet unus
 et in lurtum scli huius resoluam̄. p̄ obtem
 pantes s̄ malignos sp̄s in necem n̄am cō
 sp̄ret. ac morti p̄petue tradat. **P**orro absa
 lon fugiens abiit ad tolmai filium amjūd
 regem gessur. **T**olmai mat̄ fuit maacha. **B.**
 maach̄ absalon. qm̄ dicit̄ ebrei a dauid in
 p̄lio captam. et cesarie et unguib̄. p̄cisit
 scdm̄ legem eam uxorē dauid s̄ sociasse. et
 ex ea generasse thamar et absalon. **C**essa
 uit itaq; dauid rex p̄sequi absalon. **I**n
 ebreo legit̄. **C**essauit itaq; rex erire post ab
 salon. **H**oluisse idem dauid erire p̄hibe
 t̄ ut reduc̄t̄ absalon. s̄ p̄tractans in cor
 de suo qđ quotiens eum uideret. totiens
 dolorem mortis ammō ei ad memoriā re
 duc̄t̄. idco cessasse d̄r̄ erire p̄ absalon sub
 audit̄ ut eum ad p̄p̄a reuocaret. **Q**đ ū aut
 eo qđ solat̄ eēt sup̄ ammon int̄tū. intel

ligendū ē quia p̄qm̄ noluit erire p̄ absalon
 ut reduceret eum et uideretur ab eo. cepisse
 solari sup̄ morte ammon int̄tū d̄r̄. eo qđ no
 uerat eum flagiciosum et dignū morte me
 ritoq; p̄sisse. **I**ntelligens aut̄ ioab filius sar
 uie qđ cor regis ūsum eēt ad absalon. vi
 disse d̄r̄. eo qđ uideret eum idem ioab p̄ ab
 salon suspirare. et in eo intellex̄ qđ cor eius
 ūsum eēt ad absalon. misit thecua et tulit
 inde mulierē sapientem. **T**hecua euntal ē
 de qua fuit amos p̄pha. **P**utatur aut̄ abebre
 is eadem uidua. aua fuisse eiusdem amos
 p̄phe. **Q**ue respondit. **H**eu mulier uidua
 ego sum. mortuus ē enim uir m̄. et ancille
 tue duo erant filii. qui rixati sunt adūsus
 se in aḡ. nullusq; erat qui eos p̄hibē poss̄.
 et percussit alt̄ alt̄um et interfecit eū. **E**t ecce
 consurgens uniuersa cognatio adūsus ancil
 lam tuā dicit̄. trade eum qui percussit fr̄m
 suum. **I**n ueritate aut̄ ut hebrei tradunt
 hec mulier uidua duos filios habuit qui
 rixati sūt in aḡ sup̄ hereditate pat̄i. et al
 t̄um ab alt̄o int̄emptū se ipsam t̄m eadem
 uidua in p̄sona dauid posuit. et duos filios
 suos in p̄sona ammon et absalon. cognati
 onem ū q̄ consurrex̄ adūsus filium suum
 ī p̄sona cet̄oz filioz dauid. **D**ixitq; muli
 er thecua ad regem. **I**n me diē in rex
 iniquitas. et in domo pat̄i n̄. rex aut̄ et
 thronus eius sit̄ inocens. **A**c si diceret. **P**ro
 eo qđ alt̄ filius m̄ consurrex̄ adūsus alte
 rum in me sit̄ iniquitas. si tam̄ aliq̄ eē debr̄.
 in te aut̄ o rex dauid nulla sit̄ iniquitas.
 quia absq; culpa es meo qđ illi duo fr̄es
 int̄ se confluer̄. sic ego absq; culpa sum.

.xxxv.

p eo qd duo filij nri surrexerit aduſu ſe
et interfecit e alt ab alto ita et tu absq cul
paſ. p eo qd abſalon ammon dignu mor
te interfecit. **Que** aut Recordet rex domum
di ſui ut n multiplicent pſimi ſangu
niſ aduſcendum. ut nequm interficiant
filium meum. **Recordatio** hic p iuramento po
ſita eſt. **Ac** ſi diceret Recordet rex pmiſſio
niſ ſue immo iuramenti. q in p dnm dm ſy
um pollicituſ e. ut n multiplicent pſimi
ſanguiniſ aduſcendum. **Qu** itaq;
mulier. **Quare** cogitaſti iſtuſm re cont
pſim di. et locut eſt rex ubum iſtud ut
peccet. et n reducat erectum ſui. **E**t hoc
loco demonſtrat illud qd paulo ſup
dictu eſt ceſſauit dauid rex erue p abſa
lon. id eſt ceſſauit ut n eriret ab aliq. et n
reduceret abſalon. **In** aut mulier. **Et** locut
e rex ubum iſtud. ut peccet et n reducat
erectum ſui. **Qd** u aut quare cogitaſti iſtuſ
modi re contra pſim di. pſim di uocat eu
dem abſalon ſine illoſ qui cu illo erat. qui
qſ captiui et erecti erant eo qd n reduceret
t ad hereditate di. ne forte coacti diſſ alie
niſ in tra aliena ſeruirent. **Acc** enim uult
pſire ds anima. ſi retractat cogitant ne pe
at penitentiſ qui abiectiſ e. **Ac** ſi diceret **D**s
peccatores qui a diabolo captiui detinet
ut ad ſe uertantur uocat. et tu qui eum
imitari debet cur n eo m agit. **Post** et
aut annos dix abſalon ad regem. **Had**am
et reddam uota ma q noui domino i he
bron. **Quadrageſimus** agebat ann. ex
eo tempe q ſaul nobe ciuitate cum ſac
dotib. **hxx. y.** pſt dauid intermit et ide

co hic idem quadrageſim agebat ann.
ut monſtrt diuinā ultione ſuſcitari ſup
dauid eo qd abimelech ſacdotem ſefelle
rit. et pſt eum ſacdotu cedel facta fuerit.
Cane lector. pleroſq; mdoſoſ codiceſ in qb;
ſcriptum inuenit. poſt quatuor. n p. xl. ano.
In ueracionib u codiceb. et in ebraica ueri
tate n quatuor. ſ. xl. ſcribuntur anni.
Si u quis contentioſuſ eodem. iiii. ano
aſtrueret uoluit ab eo tempe q abſalon
ammon ſrem ſui interfecit. uſq; ad illud
tempe quo pat dix. uada et reddam uota
mea q noui dno i hebron. pſpicue ſe erra
re ſi diligente pſeruat ſunt inueniet. cu
itaq; abſalon interfecit ammon ingſſuſ
apud tomai regē tbus annuſ. et i ierlm
in reuocat n uiſo patre duob. moſat ann
ſunt et ſexto ano faciem patſ uiderit et
contra eum p duellione pparauit uoti.
Hanc ſe nouiſſe ntiendo dix. id eſt ora
tionem factu u in loco q requieſcit abra
ham. iſaac. et iacob. **Venit** aut ſadoch et
uniuſi leuite cum eo portanteſ archa
ſedis domini. et depoſuerit archa di et
aſcendit abiathar donec expletuſ eſt
omniſ pſiſ qui egſſuſ ſuat de ciuitate.
Ideo archa di depoſiſſe dicit. ut domi
n poſt abiathar ſacdotem conſuleret q
uſuſ dauid ire deberet. **Aſcendit** aut
abiathar dicit id e oratiſſe. et quia ora
culu diuini n ei reſponſum e. ideo in
ſubſequentib dix dauid. ut reportare
tur archa di in urbe. **Et** ait rex. **Quid** m
et uob ſili ſaruiſ. **Dimittite** eu ut ma
ledicat. **Breuiſ** n hnt dimittite ut male

dicat: s; tantum maledicat. Abisai solus
 dixit: uada et amputabo caput eius. et
 dauid ad abisai et ad ioab respondit di
 cens: Quid m; et uob; filij sarui. Ac si di
 ceret: Numq; uultis interficere istu; sicut
 interfecistis abner? Domn; enim pcepit
 ei ut malediceret dauid. et quis e; qui di
 cat quare sic fecit? subaudit; qre sic fecit
 n; domn; s; semei. Semei qui male dixit
 dauid ipse e; ut hebrei dicunt nabaath
 pat; ieroboam qui filius gemini dr; et i
 zelo dom; saul maledicebat dauid. Homi
 ni aut; ei gemini fuit et ipse semei ex tibu
 effraim filii ioseph ex stirpe. In et idem se
 mei ad dauid dicit. Primi q; ueni hodie
 de omni tibu ioseph. Cum aut; uenisset chu
 sai arachites amicus dauid ad absalon
 locutus e; ad eu; Salue rex. Salue rex. Ad
 quem absalon. hec e; inquit gra; ad ami
 cum tuu;. In hebreo legit; hec inquit mi
 serabilia ad amicu; tuu; qd n; affirmando
 s; negando p;nuantiu; est. Et e; sensus
 Misabilia e; aut; dici debet qd dauid ami
 cu; tuu; dimisisti et cu; eo n; isti. **Quere**
 g; achitofel ad absalon. **Uig; m; xii. mli. ii.**
 a uiroy et consurgens psequar dauid i
 hac nocte. et irruens sup; eu; quippe qui
 lassus e; resolutis manib; percutiam eum.
 Cumq; fugerit omnis ppls qui cu; eo est
 percutiam regem desolatu; et reduca; uniu
 sum pplm quom; omis reu;ta solent. scilicet
 sic reu;ta solent hi qui amisso in p;lio re
 ge reuertunt; sic uniuersus ppls isrl; reuertet
 ad te. Et cu; ceciderit unus quilibet in p;ni
 cipio audiet quicunq; audierit et dicet;

facta e; plaga in p;plo qui seq;bat; absalon
 et fortissimus quic; cuius cor e; q; leonis pa
 uore soluet. In hebreo ita habet; et for
 tissimus ipse cui; cor e; q; leonis pauore sol
 uet qd n; affirmando s; negando p;nuanti
 andum e; fortissimus iste dauid intellige
 dus est qd et seq;ntia declarant. Scit enim
 omnis isrl; fortem e; patrem tuum et ro
 bustos omis qui cu; eo f; Jonathan aut;
 et achumaas stabant iuxta fontem ro
 gel et abut ancilla et nuntia aut; ei et
 illi pfecti fuit. **H**ec ancilla q; lauandi
 gra; cum pannis ad fontem rogel ierat;
 ut penit; res n; deph;nderet. Puer aut; q;
 rem indicat absalon; filius eius de ancille
 paruulus dr; fuisse. Dauid aut; uenit in
 castra q; manaim ebraice legunt; in q; loco
 obuam fuerit angli di iacob. sic in gene
 si scribit; Et uocauit iacob nom; loci ma
 naim. id est castra. hec u; iuxta ebrei su
 sum scdm; historiam dicta sufficiant; cete
 rum aut; scdm; allegoriam considerari opor
 tet quid illud significet qd partecida fili;
 absalon patrem insequit; **P**rimo pat; eius
 declinans fugit ante faciem ei; securus
 de uictoria. quia sciebat impium p;re
 qui e; etiam fleuit magno luctu et de plo
 rauit ex tunc parricide. Scribit; enim
 fugisse dauid a facie bellantis adu;sum
 se filiu; et alibi scriptu; e; de p;plo ierlm; dno
 dicente; filios emittu; et exaltaui; ipi; aut;
 spuerunt me; filius q; eius impi; tropice
 accipi pot; ppls iudaic; qui eu; tradidit.
Absalon aut; sic ante iam dictum e; in
 telligit; pac; par; qd miru; uidet in hu;

H. . . . .

toria quē admodū possit par patri intelli
gi. qui patri bello ē persecut^{us}. qui diligent^{er}
allegoria intendunt inspicunt absalō
ēē ierlm. q̄ etiā et ip̄a par int̄p̄tat^{ur}. a cui^{us}
fatis fugit xpc̄. q̄ndo eam patiendo dese
rent in gentes. p̄ fidem secessit. Alii absa
lon uidā traditorem accipiunt. quē tanta
et tam miranda patientia. xpc̄ p̄tulit tā
quā ei cogitationes ignoraret. cui adhibu
it conuiuū in q̄ corpis et sanguinis sui
figurā discipulis commūdauit et tradidit.
qd̄ deniq; in ip̄a traditōe et osculū acce
pit. Bene intelligit^{ur} pacem xpm̄ exhibuiss^e
se traditori suo. quū ille tam scelerate co
gitationis int̄no bello uastaret. et ideo
absalon patri par dicit. quia pat̄r habuit
pacem qm̄ ille n̄ habuit. Achitofel ḡ qui
recedens a dauid ad absalon transmig
uit hereticos significat. qui recedentes a tra
mitte ueritatis se sociant hosti antiq̄. et sub
secunt^{ur} errore. Int̄p̄tat^{ur} autē achitofel frat
ris cadens. gilomites ū transmiḡt^{ur}. cont̄r q̄s
pp̄ha increpans dicit. In domo ofido qm̄
dicitis anime mee. transmigra in monte
sic passer. i. rel. Et n̄ito tales laq̄o doli
atq; malicie sue uitā pp̄am sinunt. qui
alienam p̄uis suasionib; corrumpē sata
gebant. Sic enim achitofel in pp̄a domo
susp̄ndio int̄yt. qui in alienam uitā
dauid insidiat^{ur} est. Un̄ sc̄ptū ē. Qui fodit
fouea incidit in illam. et in insidijs sui
capiet^{ur} iniqui. Chusai ū arachites an
tiquus amicus dauid. significat credi
tes ex gentib;. qui lic̄ cum absalon ali
q̄ndo fuisse uisi sine. tam p̄uis et opib;

n̄ communicantes nec achitofel iniqui
suggestionib; unq̄m consentientes. s; cū
dauid fidelit^{er} p̄manserūt. Int̄p̄tat^{ur} autē ebu
sar. ethiops arachites. longitudo n̄a. h̄ine
q̄ in pp̄ha sc̄ptum est. Uertit ethiops pellē
sua. Et in psalmo. Ethiopia inquit festi
net manū eius dare dō. quia gentili pp̄s
p̄qm̄ se ingredie peccatorū eruit inq̄m
a t̄go domui recessit. Qs̄ autē absalon cō
cubinas dauid q̄ ip̄e ad custodiendum
domū dimisit stuprando corrupit. figeat
qd̄ apostata angl̄s q̄sdam qui uidentur
regere et custodire ppl̄m dī heretica p̄uita
te seducendo decip̄. Ad q̄s tam dauid ul
tra n̄ ingreditur. s; in custodia positos alim̄
ta p̄bet ip̄eq; inuiditate uiuentes clau
se sunt usq; ad diem mortis sue. quia cū
heretici a uia ueritatis oberrantes denuo
ad eam redire dissimulat. n̄ s̄ digni coha
bitatiōe. xpi. s; clausi id est separati erūt
a consortio eius alieni. ille tam qui solē
suum oriri fac̄ sup̄ bonos et malos. et
pluit sup̄ iustos et iniustos. n̄ tenuit b̄n
ficus suis pastum talib; i hoc m̄do p̄be
re. ut p̄ collata b̄nficia occasiōe t̄buat
s̄uitendi. Quisq; fidelium diuine gr̄e il
lustratiōe componit. sc̄o desidio de im̄
ad s̄ima. ueh̄i sup̄ ne contemplatiōis p̄e
na festinat. sc̄oz p̄ceditū patri gesta
ante m̄tis oculos ponat atq; in eoz se
imitatiōe exereendo p̄ficiat. et quicq; in
p̄senti titillat ex uicio. ul p̄t̄oz malo
rū memoria rēp̄mat. ul donoz p̄cedū
tuum consolatiōe restingat. ut etiam imi
tatiōe ut dictum ē patri p̄ceditū puo

cec' ad meli' **Q**u' necesse est ut sic p'posuim' :
 exemplis euidenciorib' approbem'. **H**ic eni' unu'
 de multis loquar q'mul' studiosius lector
 multa in uno intelligat. quisq's contumeli
 is u'bor' p'ssint cum uirtute patientie serua
 re si sufficit dauid factu' ad memoria' redu
 cat. **Q**ue cum semel tot conuiciis argueret
 et armati p'ceces ulcisci contenderent. **A**n
Quid in et uob' filij sarue. **D**imitte eum
 ut maledicat. **D**ominu' enim p'cepit ut male
 diceret dauid. **E**t quis e' qui audeat dicere
 q're fecit. **E**t paulo p'. **D**imitte eum ut
 maledicat iuxta p'ceptu' domini. si forte
 respiciat d'ns afflictione' mea' et reddat
 m' bonu' p' maledictione' hac hodierna.
Quibus p'fecto u'bis indicat quia p' p'cepto
 bet sabee scelere. et urgente se filium fugi
 ens rediit ad animu' malu' q'd p'petuit
 et equanimiter p'tulit q'd audiuit. et cotu
 meliosa u'ba. n' tam conuicia q'm adui
 toria credidit. quibus se purgari s'q' mise
 reri iudicauit. **F**ine enim illata conuici
 a bene tolam'. cum i' secreto intus ad ma
 le p'petrata' recurrunt. **L**eue quippe uidebi
 tur q'd iniuria p'cutimur. dum i' actioe
 nra conspicim' quia peius e' q'd merem'.
Sicq' sic ut contumelios gra' magis q'm
 na debeat. q'rum inuentu' do' iudice pe
 na gra'ior declinari posse confidit. **Q**u' au' **m.**
 ionathas qui int'p'tat columbe' donum.
 et achimas qui int'p'tat fr' m's quis. qui
 ad explorandu' factum absalon et dauid
 renuntiandu' secreto fugientes absalo.
 declinauerit in domu' cuiusda' uiri in
 baurim. qui habebat puteu' in uestibulo

suo et descendunt i' eu'. **T**ulit aut' muli
 er' et expandit uelam' sup' os putei q' sic
 cans' tyrsanas et sic res latuit. n' sine mis
 terio ee' credendu' e'. **Q**uid significant isti
 duo iuuenes ionathas uidelicet et achima
 as. n' eos qui p' gram' sp's sci renati et in
 numero frim' assepta' su't. qui recedentes ab
 absalon fugiunt. cum malignos sp's eua
 dere q'runt. **H**ij g' stabant iuxta fonte'
 rogel. qui int'p'tatur cistis ul' deorsum.
 cu' luctum et despectu' in hoc mundo
 appetunt habere p' celestis regni desidiu'.
Declinant g' conuicio' g'li fugientes in do
 mu' cuiusdam uiri in bauri. qui loc' in
 t'p'tat electus siue iuuenis. cum adolescen
 tie tempa in memoria' reducit. **D**escendit
 in puteu' in uestibulo. cum patientie hu
 milit' subiecit q' cunctis necessaria est
 in hoc t'pore ante fine' scilicet p'sentis ui
 te. **E**t expandit mulier uelam' sup' os pu
 tei. cum ecclia p'cum assiduitate delie
 ta inuentutis et ignorantie filioy' su
 or' abscondere certat. **Q**uasi sicca'ns ty
 sanas. cum carnis lasciuia p' continen
 tie rigorem stringit et sic res latet. tras
 g'fionis uidelicet humane uite. quia p' as
 siduitate' p'cu' in compunctioe' lacrimaru'
 et p'castigatione' corpis omnia delicta
 abscondunt. ac homines a p'secutione
 antiqui hostis p'recti liberantur. **C**uq'
 uenit. dauid in castra madian. sobi fili'
 naas de rabbath filioy' amnio. et machur
 filius anniel de lodabar. et berzellai ga
 lathides de rogelim obtulerunt ei strato
 ria et trapetia. et uasa fictilia. si' uirtu'

.b.

et hordeū. et farina pulmā et faba.
et lentem frū. cicer et mel. et botru.
et oues. et pingues uiculos dafuntq; da
uid. et pplo qui cū eo erant ad uescendū.
suspicati sūt enim pplm fame et siti fati
gari in deserto. **I**ste sobi filius fuit naa
regis cum q; pugnauit saul. ipe etiam na
as fecit misericordiam cum dauid qm fugiebat
a facie saul. Quo mortuo dicit dauid. Faci
am misericordiam cū amō sic fecit pat̄ ei naa
mecum. **I**ntempto uero a dauid qui ei in
decaluandis seruis suis iniuriā fecerat.
constituit e ab eodem dauid in loco fr̄is
iste sobi. qui ad dauid legit cum ceteris
uenisse. et stratonā. et tapeetā et uasa fic
tilia et cetera q; secunt̄ ei obtulisse. **I**taq;
egressus ē ppls incampū cont̄ isrl. et factū
ē plū in saltu effraim. et cecidit ibi ppls
isrl. ab exercitu dauid. **F**acta q; ē plaga
in die illa. **xx. milia.** fuit aut̄ ibi plūm
dispsum sup faciem omnis tr̄. et mul
to plures erant q̄ saltus consumpserat
de pplo qm̄ hu quos uorauit gladius
in bello. **S**altus hinc qui plures consump
sisse qm̄ gladius uorasse legit̄. bestias fe
rocissimas q; in saltu erant. ebrii aut̄ cūmāt.
a quib; plures consumpti qm̄ a gladio
uorati sūnt. **A**ccidit q; ut occurreret
absalon seruis dauid sedens mulo. cū
q; ingressus fuisset mulus subē condnsam
queruū et magnā adhesit capd̄ ei. quer
cū et illo suspnsō int̄ celum et t̄am.
mulus cui insederat p̄transiuit. **Q**uid
significat qd̄ absalon mulo fugiens i
queruū p̄ cesariem capitis suspensus ē.

xxiii.

.a.

ū qd̄ uidei stulticie carnalis sensus in
cumbentes. p̄t̄ supsticiositatē p̄barisa
icā legem corrumpentes p̄ ipsam quā ad
corruptionē uite p̄cepant mortis occasi
onem habuerāt. **U**n et saluator in euā
gelio dicit ad eos. **N**olite arbitrari quod
ego accusatur̄ sim apud pat̄em meū. **J**o
h̄s enim inquit uos confiditis ille uos
accusat. **J**oab q; in cor absalon tres lance
as infigit. cum antiquis hostis supbia
auariciam. et inuidiam seu p̄fidiam.
in cor iudaici ppli immisit. q; illis mag
ime causa p̄ditionis erant. **S**upbi fue
rūt. qui in contemptu di idola fabricaue
rūt. **C**upidi fuerūt. qui res transitorias uir
tutū delicijs p̄ponebant. **F**idi uero et inui
di fuerant. qui n̄ solum dictis legis et p̄
phetarū repugnabant. s; etia ipsius sal
uatoris p̄sentiam sp̄nebant et b̄nificijs
eius ingrati exercebant. **H**inc i passione
sua blasphemā uocē ad pilatum dice
bant. **N**on habemus regem n̄ cesarem.
et si hunc dimittis n̄ es amicus cesaris.
Absalon q; post int̄itū in foueā gradē
missus ē. cum iniquus quisq; p̄ int̄itū
carnis in lacum inferni mergit̄. **S**up
quē aceruus lapidū congeritur. cum
duricia int̄is sue illi exprat̄. **D**auid q;
extinctum absalon plorauit. cū int̄itū
iudaici ppli dñs fleuit sic in euāgelio le
git̄. quia uident̄ ciuitatē fleuit sup il
lam. cuius miserie in tantū compass
ē. ut etia usq; ad mortē crucis meru
ditioē eius et cura salutis sue p̄man
serit. **V**enitq; uniuersus ppls corā rege.

isrl' aut' fugit in tabnacla sua. **Uniuersus .b.**
 ppl's qui cora rege uenisse legitur. hy fut
 q' cu dauid p'ans' erit. Qd u' ait. isrl' fugit
 in tabnacla sua. hu intelligendi sunt
 qui cu' absalon p' d' uellionem rebelles ex
 titerant. **Misibosech** q' filius ionathan **axv**
 descendit in occursum regis in lotis pedi
 b'. et notandum qd in hebreo n' in lotis
 s' in lectis legit' pedib'. fecerat namq' s'
 idem misibosech ut hebrei tradunt lig
 neos pedes quib' uti q' p' naturalib' sole
 bat' sicut solent face' claudi que admodu'
 et ille erat. **Ait aut' rex ad misibosech.**
Quid uis loqris. **frum e' qd locut' su'**
 tu et siba diuidite possessiones. **In he .b.**
 breo ita legitur. **Dixi.** tu et siba diuidite
 agru'. Pro eo quia in hoc loco dauid im
 memor fuit amicitie et federis. immo
 iuramta qd habuit cum ionathan. et
 tam crudele dedit iudiciu' dicens. tu et
 siba diuidite agrum. idco roboam et iero
 boam diuiserit ei' regni. **Misibosech** enim
 in samuelis lib' legitur. et int'ptat' os uere
 enndie. **In paratipomenon** u' idem misi
 bosech meribaal legit' et int'ptat' litigat'
 cum altissimo. **Litigat'** enim cu' altissimo
 id' do' fuisse d' eo qd dauid redyiss'
 cum pace. Et qd ait idem misibosech re
 g' etiam cu'cta accipiat postqm' reus
 e' domni' n' rex i' domni' sua pacifice. n'
 hoc dixisse' suspicat' gratulanti animo
 s' insultanti. et q' contra dnm' murmurat'
 u' eo qd dauid domni' in pace redyiss'.
Et ait berzellai ad regem. **Et s' dies an**
noy uite mee. ut ascendam cu' rege

ierlm'. **Est aut' seruus tuus chanaam.**
 in hebreo legit' e' seruus tuus ebama
 am. ip'e uadat tecum dne' nu' rex. **Cha**
maam int'ptat' suspirans. quia qm' dui
 cum patre p'mansit suspirans uocatus e'.
 Postqm' u' in doctnam dauid regis tran
 sit' n' chamaam. s' chamaaan qd int'pta
 tur fidelis appellat' est. **Sermo dr' in ue**
teri pubio. **Qui int'rogant int'rogent in**
abela et sic p'ficiant. In hebreo n' habet
 pubio. **Iste sermo sermo legis e' in q' in**
bet' a domino p' moysen. ut qndo ing's
 suri ceit' tiam chanaan q' tes dele
 turi p'mu' pacem offerant. et si par' ab
 eis recpet' pacem recipientes t'butarij
 eoz' efficerent. et si pacem n' recipent t'e
 a filius isrl' delerent. idco exclamasse
 mulier sapiens de ciuitate fert'. **Hone**
g' sum qui respondeo ueritatem in isrl'
 et tu q'ris subire' ciuitate'. q're p' capi
 tas hereditatem dnt'. **Ac si diceret.** **Cur**
uis destruere ciuitate' hanc ante qm'
pacem int'rogando offeras sicut in le
 ge iubet'. **Cur etia' n' eandem legem in**
nobis isrl'itis seruas. q' in alienigenis
 olim seruata e'. **Redit' itaq' isrl'itici po**
puli ad dauid p' int'fectione' absalon.
 n' n' reditu' poris ppli ad xpm' p' int'itu'
 puoz' magistror' significat. **Seba g' fili'**
bochri. qui pplm' reducendo a dauid
 autebat' que' melius quam errorem
 figeat. qui in sinagoga iudoz' dicitur
 dominabat'. et a ueritatis auditu
 pplm' subirebat'. **Int'ptat' aut' seba sec**
ta. a secando non a sectando. **bochri**

.m.

aut interpretat primogenitum israel. **I**sr' g de q
septimum. filius nri primogenit' isrl quem
eduxi de egypto. sebam id est errorem secu
e se sequestrando a domo dauid. hoc est
ecclesia ac semetipsum separabat. cum et
conuentu exercitudo spnebat. **H**ic g p qm
p mulieris sapientis suggestione. hoc e
spitalis doctrine eruditione caput seba
absciderat. hoc e diabolus a corde suo
abiecerat. mox ad dauid reuertit. cu rpn
filium di corde credulo uenerat. **Q**uit
itaq; ioab ad amasam. **S**alue mi frater.
Et tenuit manu dextera nri amase q
oseulans eum. Porro amasa n obserua
uit gladium que habebat. **I**oab quip
pe percussit in late et effudit intestina
ei in terram et mortuus e. nec scdm uul
n appositus. **Q**uid e qd ioab amase m
tum dext manu tenuit. s; sinistram ad
gladium latent nuttens eius uiscera effu
dit. n hoc qd patent datur intelligi.
Dextera namq; nri tenere e. q; ex benign
tatis blandit. s; sinistram ad gladi
um mittit. qui latent ex malitia pec
tat. **F**acta e q; famel in dieb' dauid. t; b;
annis ingit' et osiluit dauid oracu
lu domini. **D**ixitq; domini. **P**ropt' saul
et domi ei et sanguine. qui occidit
gabaonites. et rel. **F**iliy saul qui cu
doec idumeo dum adhuc pueri essent
sacerdotes et gabaonitas in nobe occide
runt. hy se armoni et misibosech. q; s
pepit ei respba filia aia. et quinq; filii
michol filie saul. q; genuerat adrie
li filio berzellai. qui fuit demolathi.

Querit' cur filii michol dicantur. cu
n michal s; eius soror merab uxor fu
erit adrie filio berzellai. **E**t ita solu
e. **M**erab quippe eos naturalit' genuit.
et michol uxor dauid q; et eglia dr' eos
in loco filioy nri u. et sibi in filios ad
optauit. idco eius filii dicunt' filii quip
pe isrl iurauerunt eis. et uoluit saul
percute eos zelo. q; p filijs isrl et uida
dicens. **J**osue gratis eosdem gabaonitas
uiuere pmississe et filijs isrl et uida p
dam eoy iniuste abstulisse. **P**rimere eos
iubet. q; p zelo isrl et uida. **H**uius uita
onis causa in gabaonitas achimelech
sacerdos extitit. **H**istoria h; q; famem fac
tam in isrl p; gabaonitas occisos nar
rat. figurat' significat stilitatem bono
rum opum in plebibus. p; negligentia
doctoy. qui n pcurant pastum ubi di
impndere subditis. dum iseruunt eu
piditatis crems. **H**ic et scdm ppham
n fame panis nec sitim aq; patunt. s;
fame et sitim audiendi ubi domini.
Hecant' g; gabaonite. cu studiu recte
conuersionis et restorationis pen
tentie. post lapsum ab incau. t; p
heticos seu p malignos sps subthit.
Gabaon enim collis meroris interpretat'.
Et bñ gabaonite infecti dicunt'. cum
desidiosi quinq; p; perpetrata scelera. na
na spe securitatis a diabolo deludit
qui dicit. **F**aciam mala ut ueniant
bona. **Q**uoy dampnatio iusta est. s;
respba q; interpretatur neostraton. sine cur
sus. filia achia qui interpretat' fr' ei. col

lenf cilicui subtrauit s' sup petram do
 nec stillaret aq' sup eos de celo. et n' dumi
 sit auel lacerare eos p' diem. neq' bestias
 p' noctem. cum pia sollicitudo sc'ru' tali
 b' succurrens. rigore ieiunii atq' instancie
 pecum incumbit. donec misericordia di impe
 tret sup eos de celo. compescens iudelic'
 p'uos homines nec n' et malignos sp's
 p'uis suggestionib' eoz uita' uisus cor
 rumpe. **F**actum e' aut' rursum pluui' **xxx**
 philistinoru' aduersum isrl' et descendit **viii**
 dauid et serui eius cum eo et pugnabat.
 Deficiente aut' dauid iesuidenob qui
 fuit de gene' arafa cuius hasta trecenta'
 uncias app'ndebat. et accinctus erat
 ense nouo. nusus e' percutere dauid. p'isti
 oq' ei fuit ab isai filius saruse. et percussu'
 philisteum interfecit. **T**er' iurauit uiri da
 uid dicentes. n' eg'dieris nob'cum ad bel
 lum ne eringuas lucenam isrl'. **S**ec'ndm
 q'q' fuit bellum in gob contra philisteo'.
 tunc percussit solbochai de usathyz de
 stirpe arapha. **T**ercium q' fuit bellu'
 in gob contra philisteos. in q' percussit
 a deo datus filius saltus polimitarius
 bethlemites goliath getheum. cuius
 hastile erat q' liciatoru' terentiu'.
Ebrius q' de a deo dato ita exponit di. **eb.**
 cens. **G**obenum int'p'tat' lac'. **I**deo lacus!
 qa' sic in lacum leonu' quis mittit. ita
 semetipsum contra goliath dauid mi
 sit. **A** deo dat' ip'e e' dauid. **I**deo dicit'
 a deo dat'. quia a deo e' electus in regnu'.
 filius saltus. quia de saltu n' oues pas
 cebat e' eductus. **P**olimitarius. quia de

gene' beseleel mat' eius fuit. **B**ethleem
 tes. quia noemi et ruth tempe ubtati'
 reuise sunt in bechleem. et quia pam'
 causa ruth booz nota e' et p'p'tea idem
 loc' domus panis uocat' est. **Q**uia u' a do
 datus ip'e sic dauid. sequit' declarant'
 u' at' hu' q' tuoz nati sunt de arepha
 in geth. et cecidunt in man' dauid et
 seruo' eius. **J**udei q' hanc arepham ma
 trem gigantium orphanoz. noemi e'e
 arbitrant'. **N**otandum aut' q'd ioseph'
 istoriogra'us iudeoz. u' istius loci in
 libro antiquitatu' septimo meminit.
 in duob' p'lis contra palestinos pactis o
 cordat' cum septima regum de t'cio
 p'lio ita dicit. **P**ost hanc u' compassioem
 palestini denuo pugnaueru' sup quos
 exercitum mittente dauid. uir fortis
 apparuit ephan cognat' eius. **H**am con
 tra singlos fortissimos palestinoz. sol'
 pugnando p'emit eos. et alios ouertit
 in fugam. quoz etiam multi in p'lio
 cecidunt. **U**trum aut' ipsum a deo da
 tum ephan appellauit. ul' aliu' quelibz
 hoc nomie notauit. incertu' e'. **Q**uar
 tu' bellum fuit in geth. in q' uir excel
 sus qui senos in manib' pedib'q' habe
 bat digitos. idest uiginti. et iiii. et e
 rat de origine arapha. blasphemauit
 isrl'. **P**ercussit aut' eum ionathan filius
 semma fr'is dauid. **H**u. iiii. nati s't de
 arepha in geth. et cecidunt in manu
 dauid et seruo' ei'. **Q**uid aut' iiii. bel
 la ista dauid et seruo' eius cont' pales
 tinos figant'. n' bellum xpi q'd omni

.iii.

tempore istius uite in mib' suis contra
 pfidos qsq; istius sceli. et contra spuales
 nequitas incessant agit. **L**icet enim
 factus mundan' ut p'uitas malignoy
 spuum se erigat contra ecciam xpi:
 omnis tam principat' aduersariy - da
 uid. hoc e' rege xpo imperante ac p'
 lia seruoy suoy disponente cedit. et
 omnes aduersariy uincunt. p'sternunt
 atq; ad nichilum redigunt. **U**n' psal
 mista ex p'sona eccie confident' dicit.
Vana salus hominis. in do faciemus
 uirtute' et ip'e ad nichilum deducet
 t'bulantes nos. **L**ocut' e' aut' dauid do
 mino u'ba carminis huius in die q'
 libauit eu' domnu' de manu omnium
 inimicoy suoy et de manu saul. et ait.
Dominu' petra mea et robur meum et sal
 uator n'us. **D**s n'us fortis n'us spabo me
 u'. **Q**uerit' aut' cur solus. xvii. psalmi
 in lib' regum repiatur conscriptus. **H**ec
 immerito psalmus iste in regnoy lib'
 solus inuenit'. qui regnum illud signi
 ficat. u' aduersariu' non habebimus. **T**
 tulus eni' eius est. in die qua eripuit
 eu' dominus de manu omnium inimi
 coy ei. et de manu saul. **Q**uis eni' figu
 rat' in dauid. n' ille qui uenit scdm
 carnem dauid. **Q**ui utiq; in corpe
 suo qd e' eccia adhuc patitur inimico.
Un' et illud p'secutori que uoce mac
 tavit. et in suu' corp' traiciens aliq'
 m' manducauit. in tonitru de celo. **S**aul
 le saule quid me p'seqris. **Q**uando aut'
 eripit' hoc corp' eius de manu omnium

.xxix.

inimicoy eius. n' qn illa nouissima in
 mica destruet' moys ut pueniat' ad reg
 num di. **D**ominu' inquit pet' ma et ro
 bur meum. **P**salmi hic um tantu' n' pot'
 conuenire p'sone. s' u' diuisionib' sub
 iacebit. **N**am p'mo ordine p'pha loquit'.
 gras agens qd eum de quib' piculis di
 uina pietas liberare dignata e'. **C**ur u'
 dedunt me gemit' mortis. **S**olo eccia lo
 quitur q' ante aduentu' domini in nu
 meras p'tulit calamitates. posteaq; mi
 seratus ei medicinam sc'e incarnationi in
 dultit. et baptismatis b'nficio xpiam
 pplm de orbis uniuersitate collegit. **D**s q'
 accipit me uirtute. **T**ercio in rore m'ie
 uoy xpi saluatoris illabitur. n' pulcher
 rimus allusionib' uirtus ei' potestasq;
 describit'. **U**uit dominus et b'ndictus
 ds n'us. **Q**uarto iteru' eccie catholice die
 ta p'serunt'. et cum magna exultatione
 diuinitatis concessa munera laudant'.
Hec aut' sunt u'ba nouissima q' dicit
 dauid filius isai. **C**ur aut' nouissima
 u'ba. n' quia ultima confessione' laudi
 significant. qn' supato hoste et p'acta
 uictoria mortis. laude' sc'i in eternum do
 cantabunt'. **D**icit uir cui constitutu'
 e' de xpo di iacob. egregi' psalmes isrl.
 nobilis uidelic' psalmista. qui ex p'pha
 luculentissime de xpo filio di. et de in
 carnatioe eius ac redemptione huma
 ni genis p'phauit. **S**ps domini locut'
 e' p' me et sermo eius p' lingua mea ds
 isrl' m' locut' e' fortis isrl'. dominator ho
 minu' iustus. **S**ps enim domini que'

filius dei ea q̄ p̄pha uaticinauit p̄ grām
 suam ueracit̄ p̄ferre donauit. **D**onna
 tor in timore di sicut lux aurore oriente
 sole mane absq; nubib; rutilat et sicut
 pluuijs germinat herba de t̄ra. **Q**uee .m̄.
 num in timore di dominationē in sub
 ditā exeret lucis opa p̄ solem iusticie
 illuminata p̄ferre nec in eis aliquid re
 manebit obscurū sub umbre celesti gr̄e
 irrigat germina uirtutū in carne uiuēs
 fructificat. **N**ec tanta ē dom̄ n̄a apud
 d̄m in pactum et̄num inuict meū fir
 mū in omnib; atq; munitū cuncta enī
 salus n̄a. et omnis uoluntas nec ē que
 qm̄ ex ea qd̄ n̄ germinet. **H**inc idē p̄pha .m̄.
 in psalms d̄c̄ qd̄ beat̄ uir qui in lege
 domini meditat̄ die ac nocte. sit tāqm̄
 lignum qd̄ plantatū ē secus decurſus
 aquarū. qd̄ fructū suū dabit in tempore
 suo et foliū ei n̄ defluet et omnia q̄cuq;
 faciet p̄sp̄abunt. **P**renaricatores autē
 q̄ spine euellent̄ unūsi. q̄ n̄ tolluntur
 mamb; et si quis tange uoluit eas arma
 bit̄ ferro et ligno lanceato. igneq; succē
 se comburent̄ usq; ad nichilum. **S**ic
 in euāglio sc̄ptū ē. **O**mnis arbor q̄ n̄ fac̄
 fructum bonū excidet̄ et in ignem mit
 tetur. **E**t item. **F**ilius hominis inquit
 mittet anglos suos et colligent de reg
 no ei omnia scandala et eos qui faciūt
 iniquitatē et mittent eos in caminū
 ignis. ibi erit fletus et stridor dentium.
Ille sc̄licet q̄ tangens spinas armabit̄
 ferro et ligno lanceato. qui communi
 cans peccatis alienis p̄p̄ cordis sui du

ricidm̄ iniquitatum pondē p̄mit̄ et ia
 culis peccatorū suorū confodiet̄ cuiusq;
 opa et̄nis gehenne ignib; digna ad ni
 chilum redigent̄. **D**e hinc t̄rit̄ catalo
 gus uiuorū fortū in figura sc̄orū. q̄ q̄mū
 uirtutū sublimitate p̄ficiant̄. tamen
 usq; ad excellentiā diuine t̄ritatis ne
 q̄qm̄ attingunt. **I**nde ē qd̄ sc̄ptum est
 ibi. usq; ad tres p̄mos n̄ p̄uenit. **Q**uis
 enim equabit̄ domino. aut q̄s similis
 erit dō int̄ filios di. **I**git̄ qd̄ d̄r de p̄nci
 pe fortium dauid. cui quidē nom̄ in
 regū lib̄ tacēt at ū in lib̄ paralipomeno
 iesbaam nominat̄ et fuisse filius acha
 moni commemorat̄. ip̄e est q̄ tenerrī
 mus ligni uermiculus. uirt̄ simul bel
 lica et modesta uiri designat̄ ciuitatis.
 quia uidelicet sic uermiculus ligni tener
 quidē et fragilis toto suo corpe. nec n̄
 et p̄modic̄ apparet. nichilomin̄ tam̄ for
 tissimū ligni robur et edens consumit̄
 et cariosum reddit̄. un̄ et a terendo lig
 na teredoms nom̄ h̄c. sic ille affabilis
 omnib; dom̄ et quiet̄ atq; humilis uide
 bat̄ at incertamine publico robustum
 se atq; intolerabilē hostib; exhibebat.
Si hunc p̄ncipē fortium. ebreus ipsum
 suspicāt̄ eē dauid de q̄ sc̄ptum ē. **S**eders
 in cathedra sapientissimus princeps
 int̄ tres. ip̄e ē q̄ tenerrimū ligni uermi
 culi. qui octingentos interfecit̄ impetu
 uno. **D**ix̄ enī in hys ubi et p̄ssam eē sa
 pientiā dauid humilitatē et fortitu
 dinem. h̄ ē sapientiā in sapientissimo.
 In exemplo uermiculi humilitatē. **I**tē

.tss. .lx.

.b.

fectioe octingentoy fortitudine eius
marina. **P**ost hunc eleazar filius pa-
trui ei' ahoi int' tres fortes qui erant
cum dauid. q'ndo exbrauerit philisti
et congregati sunt illuc in plium. Cumq;
ascendissent iuri isrl' ip'e stetit et p'cus-
sit philisteos donec deficerent man' ei'
et obrigesceret eum gladio et cetera. Et
post hunc semina filius agedearari et
congregati s't philistim in statione. erat
quippe ager plenus lente. Cumq;
fugiss' p'p'is a facie philistim. stetit ille i
medio ag' p'cussitq; philisteos. et fecit
dominus salute magna. **D**e istis q' for-
tib; iosephus h' loco ita narrat. **P**rimu'
itaq; omniu' erat eusebius filius achi-
mee. qui aciem hostium frequit' irrum-
pens. neq; q'm pugnando cessauit don'
ex eis nongentos occiderat. Post hunc
erat eleazar filius do di. qui cum rege
fuit in sarpha. hic aliqui isrl'it' formida-
tib; palestinoy exercitum et ob hoc fu-
gentib; solus restitit. irruens sup hos-
tes occidit eoy multos. ita ut sanguine
occisoru' gladius ei' hereret in dextera.
Et cu' isrl'ite tunc palestinos uiderunt
in fugam ee' conuisos. descendunt aut'
de montib; p'secut' sunt eos. et mira-
bilis ac famosissima uictoria te' puenit
cum eleazar tantos int'feciss; hostes. eo'
q; isrl'ite p'sequerent' et sumerent spo-
lia pemptoy. **T**erci' aut' fuit filius heli
nomine semeias. et hic enim in pales-
tinoy certaminib; dum in locu' qui di-
marilla aciem possuissent. et rursus

ebrei eoy metuentes exercitum resu-
geret. solus eoy aciem exercitiq; porta-
uit. quoy alios quide' p'strauit. alios
aut' n' ferentes eius uim et fortitudine.
p'secut' e' conuisos in fuga. **N**ec n' et ante
descendant tres qui erant p'ncipes int'
xxx. et ueniant tempe messis addauid
in speluncam modolla. **C**astra aut' phi-
listim erant posita in ualle gigantiu'.
et dauid in p'sidio. et res. **H**inc iose-
phus. **H**ec q' inquit opa manu' ac p'
lioy tres isti demonstraerunt. q' tempe
cum rex eet in ierosolimis palestinoy
ad bellandum supuenit exercit' tunc
dauid in artem ciuitatis ascendit sic
p'drimus. ut debellando consuleret
dm. **C**astra u' inimicoy erant in ualle
fira usq; ad ciuitatem bechleem. q' ab
ierosolimis p'cul' e' stadys. xx. **D**auid
itaq; socys ait. **B**ona' aqm' habem' in re-
gione mea. **E**t p'cipue laudabat ea q'
erat uirta puteum importa. miraba' q;
si eet qui ex eo poculum ei p'beret. q'd
mag' optaret. q'm si quis ei magnam pe-
cunia' ad temp' afferret. **E**t hec cum au-
dissent isti tres iuri. mox occurrentes et
p' medium hostiu' te' facientes ueniunt
ad bechleem. et haurientes aqm' deno-
o ad regem p' eoru' castra reu'si sunt. ita
ut palestin' eoru' fiducia' et magnam
mitate' obstupescerent. quia sic pauci
eos contempnent. **A**migratioe cessaret.
Tres istos scilicet qui aq' de bechleem af-
ferebant. illos tres uoluit intelligi q'
sup' nominati s't. hoc e' iesbaam filiu'

accomnomi que ille nuncupat eusebi
 u. filiu achimee. et eleazaru filiu achor.
 que die ee filiu dodi. atq; semaa filiu
 age. que nuncupat semegē filiu belu.
S; ebreus ille cuius i plurimis locis istu
 lib sensu et posuit res istos arbitrat fuit
 se abisai filium sarule. et subbochar.
 usachiten. et ionathan filium semma.
 fr̄is dauid. qui sup̄ commemorati sūt.
 in pl̄ys philistinor. Cuius sensu fauere
 in uidet̄ scriptura. q̄ ita concludit narra
 onem de p̄dictis t̄bus uiris aqm̄ dauid
 afferentib;. **A**bisai q̄; fr̄ ioab filius sar
 ue p̄nceps erat de t̄bus istis. ip̄e est qui
 eleuauit hasta sua cont̄ trecentos quo
 uisfecit. nominat̄ in t̄b̄ et int̄ tres no
 bilior. eratq; eor̄ p̄nceps. s; usq; ad tres
 p̄mos n̄ pueniat. **H**inc apparet qd̄ ab
 isai p̄nceps erat. et nominat̄ int̄ tres
 seq̄ntes. s; usq; ad tres p̄mos qui sup̄ no
 minati sūt n̄ puenit. hoc ē iesbaam. ele
 azaru. et semma quor̄ actus fortissimo
 sup̄ narrauit. **Q**d aut̄ dauid oblatam
 aqm̄ bibere noluit. s; dño eam libauit.
 exemplū p̄buit militib; suis fortitudi
 nis et constantie. **V**icit q̄ natura ut sci
 ent̄ n̄ biberet. qd̄ suo exemplo omnis ex
 ercit̄ tolare sicim disceret. **Q**d si altius ue
 lus expectare et introspicere mistium. sci
 ebat dauid n̄ aqm̄ q̄ est in bechleem. s;
 oriendū in eandem bechleem. ex uirgi
 ne xpm̄ in spū p̄uidebat. **E**rgo uolebat
 bibere n̄ aqm̄ fluminis. s; lauaerum ex
 late xpi fluent. hoc ē n̄ aqm̄ sicutat
 dauid elementū. s; sanguinē xpi. **S**ñ n̄ bi

bit oblatam aqm̄ s; domino fudit. sig
 nificans sicutē se xpi sacrificiū n̄ nature
 fluentium. **I**llud sacrificiū inq̄ remissio
 peccator̄. illum sicutē fontem et̄nū qui
 n̄ piculis q̄rit̄ alienis. s; picula aliena
 deleret. **L**ogitandum summōpe ē. ut
 qui se illicita meminuit commississe. a
 quib̄dam etiā licitis studeat abstinere. **66.**
 quatin̄ p̄ hoc conditori suo satisficiat.
 ut q̄ commisit phibita. sibi met̄ ip̄i ab
 scidere debeat etiam concessa. ut rep̄
 hndat in innumis. q̄ meminuit in mar
 imis deliquisse. **L**ex certe uetis testam̄ti
 alienam uirōem concupiscq; phibet.
 a rege ū fortia iuberi militib; ut desi
 derari aqm̄ n̄ penalit̄ uetat̄. et cuncti
 nouum quia dauid concupiscentie mi
 crone transfusus alienam s̄iuge et
 appetuit et abstulit. cuius culpā digna
 ūbera sunt secuta. et malū qd̄ p̄petra
 uit. p̄ penitentie lam̄ta corripit. **Q**ui
 cum longe post cont̄ hostium cuneos
 sederet. aqm̄ bibere. ex eor̄ cistna ex de
 sidio uoluit. Cuius electi milites inter
 catuas adūsantū medias erumpente.
 aqm̄ qm̄ desidāuit illesi detulerūt. **S**; uir
 flagellis erudit̄ semetip̄m p̄tinus eum
 piculo militū aqm̄ desidāsse rep̄hndit.
 eā q; domino fundens libauit. sic illic
 septimē libauit eam dño. **I**n sacrificium
 quippe domini effusa aq̄ conuusa ē. quia
 culpam concupiscentie mactauit p̄ pe
 nitentiā rep̄hensionis sue. **Q**ui q̄ qm̄
 dam concupiscē alienam conjugē ne
 q̄qm̄ timuit. post etiā quia aqm̄ oeu

.m.

.b.

pisset expavit. Quia enim se illicita pe-
trasse meminavit. contra semetipsum iam ri-
gidam etiam a licitis abstinerebat. Et bana-
ias filius ioade viri fortissimi mag-
noz opum de capsael. Notandum autem
quod iuxta ebreum predictum non in ebreo
habetur magnoz opum. sed magister opum.
Capsael interpretatur congregatio dei. Magis-
ter enim erat de congregatioe dei. id est ce-
rethi. et selethi. qui interpretantur occidit
et vivificantem. Ipse percussit duos leones
moab. et cetera. quos paralipomenon duos
ariel moab nominat. Viri ergo fortissimi
isti fuerunt in regno moab. unum et ariel
vel leones nuncupant. Ariel enim inter-
pretatur leo dei. quos banaias dum provocat esset
ab illis superatus interfecit. Quod autem dicitur de
banaias. et ipse descendit et percussit leo-
nem in media cisterna diebus nivis. quoniam sit
factum iosephus narrat apertius. quia
videlicet cisterna fuit nimium profunda quod
tempore hiemis cum essent omnia nivibus
plena. ipsa quoque nimio nivium aggestu
fuit coacta. Quam cum leo supervenisset
periculi nescius incidisset. ibidemque con-
clusus grandi rugitu clamare. adcur-
rebant homines videre quid esset. et
dum cum alijs ad tale spectaculum veniret
et banaias. desilivit statim in cisternam.
et aggressum medius in nivibus percussit
et interfecit leonem. Hic itaque nunc inno-
centie nator et gratie. nunc hiemps et fri-
gus karitatis intelligi potest. Quod autem
legimus in regnoz libris banaias quendam
de fortibus israel descendisse in cisternam

et percussisse leonem in tempore nivis. indif-
ferentem puto in locis illis positam nivem.
quia ex christi gratia quod in hoc mundo respice-
dit et frigus karitatis dei quod interfecit
homines nivis nomine potuit scriptura
sacra significari. Banaiam vero dicitur figura-
litur intelleximus salvatorem. qui iuxta unum
nominis sui. ipse edificavit domum. interpretatur
est. de quo propheta uaticinatur quia per eum
edificanda ecclesia esset dicens. Edificavit
ierusalem domum. Itemque domum edificavit
sion. quod ubi in factura eius quod ecclesie ty-
pum habuit. scriptura propheta significatioe
posuit dicens. Et edificavit domum de-
costam quoniam tulit de adam in muliere.
et paulus construam eam videns ait. Dei
edificatio estis. Hec preterendum quod ebreus
ille leonem hunc quem banaias interfecit
ioab intelligi oportere putat. qui in
media cisterna id est domo domini
in cornua altaris tenebat occisus est. Er-
go altare cisterna dicitur. quia sic aqua cisternae
mundicia affert. ita etiam nichilominus
hec cisterna id est sanctuarium domini peccata
expiauit in diebus nivis. quia per morem
expiauit peccatum iuxta illud psalmiste
lauabis me. quia in media cisterna im-
pletum est et super nivem dealabor. quia
impletum est in eo quod ait diebus nivis. De
eo autem subsequenter narrat. ipse quoque interfecit
virum egyptium. virum dignum spectaculo.
Virum istum egyptium semel filium iera esse ar-
bitratur. qui maledixit dauid. Sciendum quod
idem semel de bauri fuit. id est electi. id est
egyptius dicitur. quia opera illius egypti domini

blasphemavit q̄ moyses iubeat dno
 mēte in hemo opa mutat fuit Ille e
 ni blasphemavit dnm et iste maledixit
 ppham et regē. Dignum spectaculo specta
 bat etiam ut si egrediretur ierlm iustifi
 ceret. Habitem i manu hasta idest le
 gem dī qm si meditat fuit pmanendo
 in ierlm n pmeret. Quia q̄ pceptū re
 gis irritū fecit exiundo foras ierlm idē
 w meum a banaia in iurga idest rec
 titudie iusticie descensum ē. et hasta
 qm iam n̄ rectam tenebat. ui ab eo ex
 torta ē. Hec fec̄ banaias filius ioiade.
 et ip̄e nominat̄ int̄ tres robustos idē
 abysai. et silbachai. et ionathan quip
 pe qui uirib; eius equiperari poss; hu
 etiam tres erant sup. xxx. Et ne que mo
 neat. quia in summa. n̄. xxx. s; xxxvii.
 legantur. **Xxx.** etenim et vii. hoc in vii.
 uidet̄ et fortiores hu fē dauid qui ap
 pellaē a dō dat̄. abisal. solbochai. iona
 than. eleazar. semina filius agge. deara
 ri. et banaias. **Cxx. vii. xxx.** aut̄ hu fē.
 asael. eleanan. samina de arah. elicha.
 elesua. abiazer. mobunnai. selmon.
 maari. eleb. itai. banaui. eufrouite. ed
 das. abialbon. azmauet. eliaba. sēma.
 deatari. aiām. eli. felech. heliam. esai.
 farai. giga. albam. selech. narrai. ura. ia
 reb. uria. etheus. **Idō q̄ uria etheus ul**
timus ponit̄ pp̄ id qd sequi. Et addi. xxx.
 dit̄ furor domini uasci cont̄ isrl̄. hic
 enim ultio facta fuit in dauid et in
 domo ei; in p̄lo ū qui noluit resistē
 dauid in p̄tudo uria et h̄ iudū ultio

diuina facta fuit. idēo h̄ ultimū ponit̄.
 ut ultio moris eius in p̄lo monstraret̄.
Commouitq; dauid meīs dicentē. uade
numera isrl̄ et iuda. **Diritq; rex ad io**
ab p̄ncipem exercitū sui. Pambula om̄s
trib; isrl̄ adanulq; bersabee. et numera
p̄lm ut sciam numerum ei; et rel. Pro. 66.
 qualitatib; subditoy disponunt̄ acta
 regentū. ut sepe p̄ malo gregis etiā iu
 re boni delinqua. t̄ uita pastoy. Ille
 enim dō attestante laudat̄. ille sup̄no
 rū multiorū conscius dauid p̄pha tu
 more repentine elationis inflat̄ p̄lm
 numerando. peccauit et tam̄ uisioe
 tam p̄ls dauid. peccante suscep̄. **Cur**
h̄. quia uidet̄ scdm̄ n̄tū plebūm. di
ponunt̄ rectorū corda. Iustus ū uidet̄
et ip̄oy animadūsiōe corripuit pec
cantis uicū. et quoy causa peccauit.
S; quia ip̄e sua scilicet uoluntate sup
biens a culpa alienū n̄ fuit. uindictā
culpe ip̄e etiam suscep̄. Nam ura sēu
ens q̄ corporalit̄ p̄lm p̄culit̄. recto
rem q̄q; p̄li intimo cordis dolore p
strauit. Certū uero ē qd̄ ita s̄ inuicē
et rectorū merita connectant̄ et plebi
um. ut sepe ex culpa pastoy deterior
fiat uita plebū. et sepe ex m̄to ple
būm m̄tēt uita pastoy. S; quia rec
tores h̄nt iudicē suū. magna cautela
subditoy ē. n̄ temere uitam iudicare
regentū. Neq; enī frustra p̄ semetip
sūm domū ei; nummulariorū fudit̄
et cathedras uenditūm columbas
euit̄. n̄m̄rū significans qd̄ p̄ magist̄

quidē uitam iudicat plebū. s; p̄ semet
 ipsū facta examinat magistrorū. Quin
 etiā subditoy uitā q̄ a magist̄s in uel
 dissimulant iudicari ul' nequnt euis
 p̄cul dubio iudicio reseruant. Igitur
 dū salua fide res agitur. uirtutis est
 m̄itū si quicq̄ p̄oris ē tolerat. Debet ta
 m̄ humilit̄ suggeri. si fortasse ualeat
 qd̄ displiceat em̄dary. S; curandū sum
 mope ē ne in sup̄biam transeat iusti
 cie inordinata defensio. ne d̄v rectitu
 do caute diligit ip̄a magistra rectitu
 dinis humilitatē amittat. ne eum ibi p̄
 eē quisq; despiciat. quē fortasse contu
 git ut in aliqua actione reph̄ndat.
 Cont̄ hunc tumorem sup̄bie subditoy
 mens ad custodia humilitatis edoma
 t̄. si infirmitas ip̄a incessant̄ attendit.
 Nā uires nr̄as ueracit̄ examinare
 negligim̄. et quia de nobis fortia cre
 dum. idēo eos qui nobis p̄lati sunt dis
 trictē iudicam̄. Quo enim nos met ip̄os
 minus agnoscimus. eo illos q̄s reph̄n
 dere nitimur plus uidem̄. Comunia
 mala sunt q̄ a subditis sepe in p̄lat̄s.
 sepe a p̄lat̄s in subditis committunt̄.
 quia et om̄s subditos hu q̄ p̄st̄ mun̄
 qm̄ ip̄i sunt sapientes arbitrant̄. et
 rursū qui subiecti sūt rectorū suoy ac
 tiones iudicant̄. et si ip̄os regim̄ tene
 contingeret. se potuisse agē melius
 putant. Nū plerumq; sic. ut et recto
 res nūm̄ prudēt̄ ea q̄ agenda sunt
 uideant. quia eoy ip̄a nebula elati
 om̄s obscurat̄. et n̄ nūq̄m̄ is qui sub

iectus ē hoc cum p̄lat̄ fuit fatiat qd̄ du
 dum fieri subiectus arguebat. et p̄ eo qd̄
 illā iudicauit p̄p̄t̄. saltem quia iudi
 cauit erubescat. Igitur sic p̄lat̄s curan
 dum ē ne eoy corda estimatiōe singula
 ris sapientie loc̄ superior extollat. ita sub
 iectis prudēt̄dum ē. nec s̄ rectorum fac
 ta displiceant. Si aut̄ magistrorū uita in
 re reph̄ndit̄. oportet ut e of. subditū e
 tiam cū displicet magistrū uenerent̄.
 S; hoc ē sollert̄ uituendū ne aut̄ quem
 ¶ uitari despicias. uenari contemptas.
 Subtilis etenim uia tenenda ē rectitu
 dinis et humilitatis. ut sic reph̄nsibilia
 magistrorū facta displiceant. quatinus
 subditoy m̄es a seruanda magistrū reue
 rentia n̄ recedat. **¶** Edidit q̄ ioab numerū
 desc̄ptionis ppli reḡ. et inuenta sūt de
 isrl̄ octingenta milia uiroy fortium
 qui educerent gladium. et de iuda q̄n
 genta milia pugnatorū. **¶** Notandū aut̄
 quia in paralipomenon legit̄. mille mi
 lia. et c. milia de isrl̄. et de iuda. xl. sep
 tuaginta milia. q̄s quidē intelligendū
 est a ioab numeratos eē. s; summā eoy
 noluisse ostendere dauid n̄ tantū qm̄
 tum in samuelis lib̄ scribit̄. Percussit aut̄
 cor dauid p̄ qm̄ numerat̄ ē ppl̄s. Et
 dū dauid ad ppl̄m̄. **¶** Peraxi ualde in
 hoc ppl̄o. s; p̄cor domine ut transferā
 iniquitatem serui tui. quia stulte ag
 nimus et rel̄. **¶** In lib̄ q̄; exodo ita sc̄ptio
 ē. locut̄ ē aut̄ domin̄ ad moysen di
 cens. Quando tuleris summā filiorū
 isrl̄. iuxta numerū dabunt singuli

B.

pecuniam p[ro] animabus suis domino. et n[on] erit
 plagas eis cum fuerit recensita. Hoc aut[em]
 dabit omnis qui transit ad nom[en] d[omi]ni
 dum sicut iuxta mensuram templi. Siclus
 xx. habet obolos. Media pars sicli offe-
 ret domino qui habet in numis a. xx.
 annis. et supra dabit pecuniam. Dives u[er]o ad-
 det ad medum sicli. et pauper minuet ni-
 hil. Susceptamq[ue] pecuniam q[ue] collata e[st]
 a filijs israhel. trades in usus tabnaculi tes-
 timony, ^{ut sit monu} m[en]t[em] eor[um] coram domino. et p[ro]p[ri]a
 e[st] animabus eor[um]. hoc q[ui] oblitus dauid fa-
 cere. idcirco offendit d[omi]n[u]m. et ob hoc plagam
 uenit in israhel. Huius q[ui] loci m[en]tionem faci-
 ens iosephus. ita refert dicens. Prophe-
 tas itaq[ue] declarantib[us] dauid q[uo]d ei d[omi]n[u]s i-
 rasceretur. supplicare cepit eumq[ue] rogare
 ut p[ro]pitius e[ss]et. et ueniam pec[cati] con-
 cederet. T[er]c[io] q[ui] gad p[ro]phetam n[on] fuit
 ad eum d[omi]n[u]s. tres supplicum conditiones por-
 tante m. ut eor[um] qua[m] p[ro]baret eligeret. u-
 trum uellet fame[m] in p[ro]uincia genari
 annis vii. aut t[ri]bus m[en]sibus pugnando in-
 ceret ab hostib[us]. an certe morbus et lan-
 guor accideret t[ri]bus diebus ebreis. Ille u[er]o in
 anxietate huius electionis omnium reru[m]
 pessimam incurrens t[ri]bulabat[ur] et ue-
 herenti animo uidebat[ur] e[ss]e confusus. Cui[us]
 p[ro]p[ri]a dixeret hoc omnimodi imminere
 et responsu[m] uelocit[er] exigeret ut elec-
 tam ab eo conditionem renuntiaret deo.
 cogitans xxx. quia si fame[m] eligeret. con-
 tra alios hoc facere uideret. quido ipse
 quidem habens multa frumenta n[on] pa-
 teret inopiam. reliquis u[er]o e[ss]et angustia.

Item si eligeret t[er]ram in sum[m]am uictoriam
 hostiu[m] ipse quidem habens circa se uiros
 fortissimos. et custodes nichil omnino
 metueret. neci u[er]o eius exerce[re] subiaceret.
 In t[er]ra h[uius] aut[em] commune potius passionem
 et regum et subiecto[rum] elegit. in q[ui] timor
 omnib[us] e[st] e[qu]is dicens. quia multo me-
 lius e[st] in di[m] magis q[uam] in hostium manu
 incidere. hec audiens p[ro]p[ri]a renuntiabat
 do. Qui morbum et incitum misit in ex-
 ercitu[m] ebreo[rum]. Moriebant[ur] enim n[on] uno
 m[od]o ut facile languor potius agnosci.
 mors quidem in omnib[us]. multi u[er]o languor
 occasionib[us]. et q[ui] n[on] possent cognosci fa-
 cile p[ro]iebant. Alius enim sup[er] alium mo-
 riebat[ur] et latent[er] imminens malum ue-
 locit[er] ferebat incitum. alii quidem
 cum uehementib[us] dolonibus et amaro ge-
 mitu[m] animam relinq[ui]bant. Alij u[er]o ip[s]is pa-
 sionib[us]. marcescebant. ita ut neq[ue] curam
 exhibere corporib[us]. p[ro]ualerent s[ed] p[ro] labore
 deficient. Alij aut[em] rep[er]itinis tenebris eor[um]
 conatus abripientib[us] suffocati. p[ro]p[ri]a ex-
 spirabant. Alii sup[er] mortuos q[ui] sepeliebant[ur]
 ip[s]i q[ui] moriebant[ur] imp[er]fectis relinq[ui]eret
 parte[m] sepulchrales. Incipiente itaq[ue] pesti-
 ferro languore cum eos ab hora matuti-
 na p[ro]meret. usq[ue] ad horam prandij co-
 summati sunt multa. lxx. Erat aut[em] an-
 gl[us] domini iuxta aream are una iebu-
 sei. et cetera. In paralipomenon q[ui]q[ue] ita sep-
 tum e[st]. Porro angl[us] d[omi]ni stabat iuxta a-
 ream orna iebussai. leuansq[ue] dauid o-
 culos suos uidit angl[um] domini stante[m]
 int[er] aream et celum. et euaginat[um] gladii

um in manu ei et uersu cont' ierlm. et
cecidunt tam ipse qm maiores nati. uel
tra celicyf et pmi in tram. **Qu**itq; dauid
ad domnu cum iudicis: anglm ceditem
pplm. **E**go sum qui peccau. ego inq; egi.
isti qui oues sunt quid fecunt. **Ver**cat
obsec man' tua contra me. et cont' domni
part' nri. **V**enit aut gad ad dauid indie
illa. et dix' ei. **A**scende constitue domno
in area altare ornau iebusei. et rel. **D**e
niq; are una incipit archa. et horna
latine resonat lum nobis. **B**ene g dauid
cum dm p offensa q peccauit placare uel
let. altare iubet in area are una ul' orne
construere. ut inde unusquisq; conici
at quia alit diuinitas ab homine pla
cari n potest. n in archa cordis plumen
recte fidi. et uere dilectionis altare illi
deuote humilitatis constituat. in q ^{Liber}
sacficium pie confessionis ac laudis ^{Sce}
do acceptabile offerat. **Q**d recte p eunde ^{Marie}
p pham in psalmis manifestat. ubi dicit ^{Sberge}
et psona domni. **S**acficium laudis
honorificabit me. **E**t ite inquit. **S**acfi
cium do sps contulac. cor contu et
humiliatu ds n desptat. **A**rea are una
ul' area orne ipa e uidelic' ierlm. **E**mit
g dauid aream et boues argenti siclis
l. qd. i paralipomenon ita legit. **D**e
dit g dauid ornau p loco siclos auri
iustissimi ponderis sexcentos. **I**ntelli
gendu naq; e. boues argenti siclis qn
quaginta. aream u' sexcentis aureis e
misit. **E**t edificauit ibi altare domino
et obtulit holocausta. et pacifica. et

repropiciatus e domnu tre et colhibita
e plaga ab isrl. et cet. **H**inc g; uba dicit
ita narrat. **T**abnaculum aut domnu qd
fecit moyses i deserto. et altare holocant
torum ea tempestate erat in excelso ga
baon. et n pualuit dauid ire ad altare
ut ibi obsecraret dm. **N**immo eni fuit
timore p'ritus. indens gladium angli
domni. **D**ixq; dauid. **H**ec e dom' dmi. et
hoc altare in holocaustu isrl. et pcept
ut conggarent omis p'sel'm de tra isrl. et
constituit ex eis lato mol ad cedndos
lapides et poliendos. ut edificaret do
mus di. **I**n illo siquide loco ut ebrei
au tumant aliquido contigerat abrahā
offerre suum filiu ysaac. qndo cum
ia parat' eet occide filium. et i holocaut
to i. p'uiso ares apparuit. et altare
cetū stetit. quem abraham p filio si
e p'diximus immolauit. **E**xplicit lib

Sed s. **I**ncipit
TER C I V S.
Rex dauid
senuerat. ha
bebatq; etatis
plurimos dies.
cumq; opiret
uestib; n calefi
ebat. **D**ixerunt g ei serui sui. **Q**ueram
domno nro regi adolescentula uirgi
nem et stet coram rege et foueat eum.
dormatq; in sinu suo. et calefiat do
minu nrm regem. **Q**uesierit g adolesce
tulam speciosam in omib; finib; isrl.
et inueniunt abisag sinamite q addux

erit eam ad regē. Erat autē puella pulē
 mnis dormiebatq; cū rege. et munit
 bat et rex ū n̄ cognouit eam et cetera. Da
 uid annos nāt. lxx. bellicosus qñdam
 iur. senectute frigescente n̄ poterat ca
 lesieri. Querit itaq; puella de uniuersis
 filijs isrl' abisag sunamitis q; cum rege
 dormiret. et senile corp' calefacere. Non
 ne t̄ uidet si occiditē seqris luttam. l'
 figuratū ē de m̄mo. ul' athletariū
 ludic. frigidus senex obuoluit uestim̄
 tis. et n̄ complexi adolescentule n̄ te
 pesco. **U**iebat adhuc bersabee. supe
 rat abygaīl. et reliq; uxores et ecubine
 q̄s septuaginta commemorat. Om̄s q̄ fri
 gide repudiant. et in unius tantū qñ
 deuis calefecit amplexib;. **A**brabā mul
 to dauid senior fuit. et tam̄ uiuente
 Sara aliam n̄ q̄siuit uxorem. **I**saac dupli
 ces dauid annos habuit. et cum rebecca
 iam uetula nūq̄m refr̄x̄. **T**aceo de pou
 b. ante diluuiū uiris qui p̄ annos non
 gentos n̄ dico senilib;. s; penē iam cari
 osi articub; neq; q̄m puellares q̄siuere com
 pletus. **C**erte moyses dixit isrlitici ppli. cxx
 annos habebat. et sephoram n̄ mutauit.
Que ē ḡ ista sunamitis uxor et uirgo tā
 feruens ut frigidū calefaceret. tam scā.
 ut calente ad libidine n̄ puocaret. **R**e
 ponat sapientissimus salomon pacē suā
 delicias. et pacificus bellatoris uiri nar
 ret amplexus. **P**osside sapientia. ^{posside} intelli
 gentia. ne obliuiscaris et ne declines a
 ūbis oris m̄i. ne dereliquis eam et app̄
 hndet te. ama illā et seruabit te. **P**rin

cipiū sapientie posside sapientiam. et
 in omni possessione tua posside intelligē
 tiam. **C**ircumda illam et exaltabit te.
 honora illā et amplexabit te. ut det ca
 piti tuo coronā gr̄arum. corona q; deli
 ciarū preget te. **O**m̄s pene uirtutes cor
 poris mutant in senib;. et crescentē so
 la sapientia decrescunt cetera. ieiunia.
 cameie. ^{uigilie} huc illuc q; discursus. p̄gnor
 susceptio. defensio paupum. instantia
 orationū. et p̄seuerantia. uisitatio lan
 guentū. labor manū. unde p̄beant
 elemosine. et ne sermonē longius tra
 hā. cuncta q; corp' exercent. fracto corpe
 minora fiunt. **N**ec hoc dico qd in iuue
 nib;. et adhuc solidioris etatis hys dū
 tarat qui labore et ardentissimo studi
 o. uite q̄q; sc̄monia. et orationis addm̄
 frequentia scientiam consecuti sūt frige
 at sapientia. q; in plerisq; senib; etate
 marcescit. **S**; qd̄ adolescentia multa cor
 poris sustinet bella. et m̄t̄ incēntia ui
 ciorū et carnis titillationes. q̄ ignis in
 lignis uiridib; suffocet. ut n̄ possit ex
 plere fulgore. **S**enectus ū eoz qui adoles
 centia suam honestis actib; instruxerit.
 et in lege domini meditati sūt die ac
 nocte. etate sit doctior. usu structior. p̄
 cessu tempis sapientior. et uetūm stu
 diorum dulcissimos fruct' metit. **S**; ip
 sius nonnisi abisag. sacm̄tū sapienti
 e. sensum indicat ampliore. inc̄ptat
 enī pat' n̄s sup̄fluis. ul' pat' n̄i rugit'
Subum sup̄flui ambigui ē. s; in p̄senti
 loco uirtutē sonat. qd̄ amplior sit in

semlib. et redundans ac larga sapientia.
In alio aut loco superfluis qui non necessari
ponit. Abisag autem id est rugit ipse nun
cupat quod maris fluctus resonat. Et ut ita
dicam de pelago ueniens fremit audit.
et quod ostendit habundantissimum et ultra
humanam uocem in semlibus diuini sermo
nis contrarium commemorari. Porro su
namitis in lingua nostra cocinea dicitur ut
figet calere sapientiam et diuina lectio
feruere. Quod licet domnici sanguinis
inducet sacrum tam et feruore osten
dit sapientiam. Unde et obiter illa in gene
si cocineum ligat in manu fares. qui ab
eo quod parietem diuiserat duos populos.
ante separantem diuisoris nomen id est fa
res sortit est et raab meret in typo
ecclesie feticula multum sanguinis con
tinentem. ut iericho per eunte domus et
saluaretur appndit. Unde etiam in alio loco diuis
sis sanctis scriptura commemorat. huic
qui ueniunt de calore domus rechab. Et
dominum nostrum in euangelio. Ignem inquit ue
ni mittere in terram. et quem uolo ut arde
at. Qui discipulorum corde succensus co
gebat eos dicere. nunc cor nostrum erat ar
dens in nobis dum loqueret in uia. et ape
runt nobis scripturas. **A**donias autem filius
aggid eleuabat dicens. ego regnabo. fe
citque currum et equites. et luitos qui
ante eum currebant. et cetera. **Q**uod autem
adonias filius dauid maior in regnum
per patrem succedere uoluit. per fastum super
bie non per uirtutem discipline. quod signi
ficat. non quod iudaicus populus qui quod maior fili

uideret esse. cum per legem suscepit. genu
lem populum qui per gratiam dei posterior uocatur
spem. solum se cum domino estimabat reg
naturum. Unde et bene nomen adonie quid do
minator domini interpretatur. eius typum ex
pessit. qui solum se dominari cum domino
arbitratur est. sicut ecclesie populus cum uero salo
mone id est pacifico nro cuius ipse corpus
est. per diuinam ordinationem in regnum sub
stituit. de quo nro perfidie maior filius
id est per populum precipitatus. hic ergo adonia
bethsaber inueniente quam interpretatur filia sa
tur itatis. abisag suam uirtutem corrumpere
gestiuit. quod iudaicus populus per obseruantiam
ceremoniarum legis qua satur et plenus
simus erat. uera sapientia spiritalis sentit
quod dauid nro coniuncta est stuprare uoles.
non meruit eius consortium. cui uolare
appetit immaculatum thorum. Quod autem
dauid salomoni filio suo precepit de ius
ta retributione eorum qui sunt solatio fuerunt. uel
iniuria nocuerunt licet ipse patientissime
eos regnans toleraret. quid melius signi
ficare quam futuram retributionem iudicium ue
turi in quo impij per mercedem penam peccati
am. iusti autem eternam beatitudinem
peripient. In presenti quoque tempore patientia
di sepe bonos tribulari atque angustari per
mittit. et eorum reprobos delicijs tempa
libus et prosperitate terrena uti concedit. Quibus
tam utrisque per iudicem uiuorum et mortu
orum prima certa in futuro restituat. quando
hys qui ad dexteram eius sunt dictum
erit. Venite benedicti patris nostri. percipite reg
num quod uobis paratum est ab origine mundi.

Illis aut qui ad sinistram eius erit dicitur
 discedite a me maledicti in igne eterni.
 qui parat est diabolo et angelis eius et
 ibunt hinc in supplicium eternum. ubi autem
 in iustitia eterna. **G**enerunt due mulie
 res meretrices ad regem steteruntque coram
 eo quarum una ait. **O**bsce mi domine e
 go et mulier hec habitabamus in domo
 una et pepi apud eam in cubiculo. **T**er
 tia die illi postquam ego pepi pepit et h
 et erant simul nullusque alius in domo
 nobiscum exceptis nobis duabus. **F**ortu
 us est autem filius mulieris huius nocte dor
 mientis quippe oppressit eum et consur
 gens in tempesta nocte silentio tulit fi
 lium meum de lacte meo ancille tue dormi
 entis et collocavit in sinu suo. **S**uum autem
 filium qui erat mortuus posuit in si
 nu meo. **C**umque surrexisset mane ut
 darem lac filio meo apparuit mortuus.
Que diligenter intuens clara luce de ph
 di non est meum que genueram. **R**esponditque
 altera mulier. **N**on est ita sed filius tuus mor
 tuus est. **N**is autem vivit. **C**ontrario illa
 dicebat. **N**ituris. **F**ilius quippe meus vivit
 et filius tuus mortuus est atque in hunc
 modum contendebat coram rege et reliquis.
Notandum quod per quam domini erroris nostri
 tenebris luce sue cognitionis illustrat. **M**or
 temptationis aculeo visitando probat
 quia accedendo corda nostra ad virtutes pro
 uehit et recedendo contemni temptatione
 permittit. **S**i enim pro virtutum munera nul
 la temptatione concutit. **H**oc iam se ha
 bere animus ex se ipso gloriatur. **V**erum ea

firmitatis dona habeat et infirmitate
 suam humiliter agnoscat. **P**er accessum gratie
 ad alta sus tollitur et per recessum quid ex
 ipso sic probat. **Q**uod hinc nobis ex historia sac
 lectionis innuit. **Q**uod salomon et diuinit
 accepisse sapientiam et tamen pro accepta
 eandem sapientiam meretricum statim
 pulsatus questione memorat. **M**oreni
 ut gratiam tante reuelationis accepit. **C**erta
 in turpium mulierum protulit. **Q**uia nimirum
 sepe cum mente nostram concessis vir
 tutibus respectus intus largitatis il
 luminat hanc protinus etiam lubricae co
 gitationes turbant ut que subleuata in
 mudo munere et altat etiam temptatione
 pulsata quid sit inueniat. **S**ic helias
 et visitatus desuper celos sermone apu
 te et tamen probatus subito infirmum pro de
 serta fugiens unam mulierem ex paruit
Sic paulus ad celi celum ducit para
 di si pene secreta considerat et tamen semet
 ipsum rediens contra carnis bellum laborat
 legem aliam in membris sustinet cuius in se
 rebellioe fatigari spiritus legem dolet. **P**ost
 donationem ergo munus idcirco deus homi
 nem probat quia et collato munere suble
 uat et abstracto paululum ipsum sibi
 hominem demonstrat. **Q**uod eo usque procul
 dubio patimur quod de terra funditis la
 be peccati ad promissam incorruptionis
 substantiam reformemur. **Q**uanti ad
 simplicem historiam pertinet perspicuum
 est quod puer annorum sex contra etatis
 sue mensuram de intimo humane nature
 iudicaret affectu. **V**nde et admiratus est

et p̄tinuit illū om̄is isrl' q̄d scilicet cum
manifesta n̄ fugerent qui tam prudēt
abscondita deph̄ndiss̄. **Q**uāto ad typico
p̄tinet intellect' dicente aplō. hec om̄ia
in figura contingebāt illis. sc̄pta sunt
autē de nob̄ in quos fines sc̄lor' deuenie
rēt quidā gregoriū autumant. sup̄ sy
nagogā et eccliam sentiendū. et ad il
lud temp' cuncta referenda. q̄ndo post
crucē. et resurrectionē. tam in isrl' qm̄
in gentiū pplm̄ uerus salomō id est pa
cificus regnare cepit. **Q**d autē adultere
et meretrices synagoga et ecclia in sc̄ptur̄
dicant' nulla dubitatio est. et hoc p̄ma
fronte uidet' eē blasphemū. **S**ecūm si re
curram' ad p̄phas. osēe uidet' qui acce
p̄t uirōrem fornicariā et geniat filios
fornicationis. et deīn' adultam' et ad
ierechiel qui ierlm̄ q̄ meretrem argu
it q̄d secuta sit amatores suos. et diu
rcauit om̄i transeunti pedes. lupa
narq; in loco celebri extruxerit' ani
maduitū. xp̄m idēo uenisse. ut me
retices donaret matrimonio. et de duo
b; gregib; unū ouile' faceret. medioq;
pariete destructoq; easdem caulas ouē
p̄us morbidas congregaret. **H**ec sūt
due iurges q̄ iunguntur in ezechiel.
et de qb; p̄ zachariam dñs refert. **E**t
assumpsi m̄ duas iurgas. unam uo
caui decorē. et altā uocauī funicu
lū. et paui gregem. **M**ulier q̄ illa me
retix in euāgelio q̄ ihu pedes lacrimis la
uit. eū decēte. et cui peccata om̄ia
dimittantur. manifeste significat

eccliam de gentibus aḡgatam. **H**ec id
ēo in p̄ma fronte replicam' ne uideat'
incongruū si meretrices dicant' quarū
una salomonis iudicio. filii possessioē
donata ē. **P**rudens quāt auditor. q̄si
meretix significet eccliam q̄ n̄ h̄t macu
lam neq; rugam. **N**on dicim' eccliam p̄
mansisse meretice. s; fuisse. **N**amet i sy
mo n̄s lepsi domo saluator' sc̄bit' iusse
conuiuuiū. utiq; n̄ quia lepsi erat eo
tempore q̄ habebat hospitem saluatorē.
s; quia lepsi ante fuit. **M**atheus q̄ in
k a t a a o r o aplō n̄ publicanus dicit'
n̄ q̄ p̄manserit publican'. p̄ aplicam
dignitatem. s; quia fuerat p̄us publica
n̄. ut il' habundauit peccatū. sup̄ habu
daret grā. **S**imulq; considera' quid dicat
ecclia cont' synagogam columpnatice.
Ego i mulier' hec habitabam in domo
una. **P**ost resurrectionē dñi saluatoris
una de utiq; pplō congregata ē. **E**t qm̄ ele
gant' ecclia pepi inquit apd' eā i cubiculo.
Ecclia enim de gentib; q̄ n̄ h̄t legem et
p̄phas pepit in domo synagoge. nece
gressa est de cubiculo s; ingressa. **I**n die
incantico canticorū. **I**nduxit me rex
in cubiculū suū. **E**t itūm. **I**ntalucā te
in domū pat' n̄i. et in cubiculū ei' q̄
concep' me. **T**ertia autē die p̄ qm̄ ego pe
p̄t. pepit et h̄. **S**i consideres pilatum
lauantē manus atq; dicentē. mundū
ego s̄v a sanguine iusti huius. n̄ cen
turiōnē ante patibulum confitentē.
uere hic erat filius dñi. si eos qui ante
passionē p̄ phylippū dñm uidere desi

derant. hanc ambigis p̄mā pepisse ec-
 cliam. et p̄ea natū pplm iudeoz. p̄ quo
 domini p̄cabat. pat̄ ignosce illis q̄d enī
 faciunt nesciunt. unaq; die credidūm
 tā milia. et alia quinq; milia. **C**ranus
 simul. **M**ultitudinis aut̄ credentiū erat
 anima una et cor unū. **N**ullusq; alius
 in domo nobis exceptis nob̄ duab; n̄
 blasphemantiū iudeoz. n̄ genitaliū idoli
 seruientū. **M**ortuus enim filius mulie-
 ris hui; nocte. **U**n̄ enī legis sequit̄ obser-
 uantiā et grām euāḡli iugo mosaice doc-
 trine copulat̄. tenebrat̄ errore coop̄ta est.
Opp̄sitiq; eum dormiens mat̄ sua. q̄ nō
 potat̄ dicē. ego dormio et cor meū uigi-
 lat. **M**edia nocte surgens. tulit filium
 de lat̄e ecclie dormientis. et in suo collo
 cauit sinu. **R**elege totam apli ad gala-
 thas eplām. et ammadiūtis q̄m filio ecclie
 suos facē festinet̄ synagoga. et dicat apls.
 filio nū q̄s n̄m parturio. donec forme-
 t̄ r̄pe in nob̄. **V**inum tulit. ut n̄ posside-
 ret. s; ut occideret. **N**on enī amore fecit
 hoc filii. s; emule odio. et suū mortuū
 p̄ legis ceremonias. in sinu ecclie sup̄posu-
 it. **L**ongū ē si uelim p̄ singula currere.
 q̄m p̄ aplm paulū ecclia sticos uiros intel-
 lerit ecclia n̄ ē suū filium qui tenebat̄
 i lege. et in luce cognouit quē in teneb̄s
 n̄ uidebat. **I**n iurgium ortū ē p̄ sententia
 ge alā dicente. filius tuus mortuus ē.
 n̄ aut̄ uiuit. altera respondente. n̄c̄ r̄s.
 filius quippe n̄c̄ uiuit. fili aut̄ tuus mor-
 tuus ē. atq; in h̄c modū extendebant̄ corā
 rege. **T**ūc rex salomō qui manifeste ac-

cipit̄ saluator scdm̄ psalmū septuage-
 simum p̄mū. qui titulis salomonis in se-
 bit̄. n̄ nulla dubitatio ē quin euncta q̄ di-
 cunt̄ n̄ salomoni mortuo. s; xpi ueniāt
 maiestati. simulat̄ ignorantiam. et hu-
 manū p̄ dispensatiōe carnis n̄c̄ affectus.
 sicuti et in alio loco. n̄ posuisti lazariū
 et ad mulierē fluentem sanguine. qui
 me tetigit. **G**ladium postulat̄ de q̄ dicit̄
 rat̄ nolite putare q̄d ueniūm mittere pa-
 cem sup̄ terram. n̄ ueni pacem mittere
 s; gladiū. **U**eni enī diuidere hominē
 cont̄ patrem suū. et filiam cont̄ matrem
 suam. et uirū cont̄ socerū suū. et ini-
 mici hominis domestici eius. **E**t temp-
 tat̄ naturā nature domini. uultq; se-
 cundū utriusq; uoluntatē uiuentem
 filiū in legē grām q; diuidere. n̄ q̄ hoc
 p̄be t̄ s; q̄ ad arguendū calumpniam
 synagoge. hoc uelle se dicat illa q̄ nole-
 bat̄ ecclie filii in grā uiuere. nec p̄ bap-
 tismū libari. libit̄ habet diuidi pu-
 erum. n̄ ut possideat s; ut iusticiat̄.
Ecclia quē scit suū ēē. libit̄ concedit̄
 emule. dum uiuat saltim apud adu-
 sarium. ne int̄ legem diuisus et grām.
 saluatoris inuicem feriat̄. **U**n̄ dicit̄ et
 apls. **E**cce ego paulus dico uob̄. q̄d si le-
 gem obseruatis. xpc̄ uob̄ nichil p̄dest.
Item alio m̄. **Q**uid in hac sententia me-
 luis p̄ matrū lact̄ sicutum nomina n̄
 doctor̄ ordo. quid n̄ p̄ carū filios n̄ dis-
 cipulor̄ p̄sona signat̄. **N**am magistri
 nimirū uigilantes quidē sententia s;
 uita dormientes. auditores suos q̄s p̄

inghial p̄dicationis nutunt. dum q̄d
dicunt facē negligunt p̄ somnū corpo
ris occidunt et negligendo ōp̄mūt q̄s
alere ubor̄ lacte uidebant. **U**n̄ plerūq̄
dum ip̄i rēph̄nsibilit̄ uiuunt et habere
discipulos uite laudabiles neq̄unt alie
nos s̄ attrahē conant̄ q̄tinus dū bonos
se habe seq̄ces ostendunt. apud iudicia
hominū excusent mala q̄ agunt et q̄
subditoꝝ uitā mortiferam tegant neg
ligentiam. **U**n̄ et illic mulier q̄ filium
extraxit ip̄um q̄siuit alienū. s̄ tam̄
uerā matre salomonis gladius iuuent̄
quia uidelicet cuius fructū uiuat uel
cuius int̄eat. in extremo examine ua
districti iudicis demonstrat. ubi et illd̄
ē solert̄ int̄uendū q̄d filius uiuent̄ p̄
us diuidi p̄cipit. ut soli p̄modū mat̄. **III.**
reddat̄ quia in hac uita q̄ partur̄ cō
cedit̄ uita discipuli. dum ex illa n̄ nū
qm̄ alē apud d̄m m̄tū. alē ū apd̄ homi
nes laudem habe p̄mittit̄. **S.** falsa ma
t̄ enim quē n̄ genuit occidi n̄ metuit. **U**
q̄a arrogantes magist̄ et karitatis igna
ri si plenissimū nom̄ laudis ex alienis
discipulis consequi neq̄unt. eor̄ uitā
crudelit̄ insequunt̄. Inuidie enim faci
bus succensī. nolunt alius uiuere q̄d se
conspiciunt n̄ posse possidere. **U**n̄ et illic
p̄usa mulier clamat. **H**ec n̄ sit nec is
tuus. **U**t enim dixim̄ q̄s s̄ obsequi n̄ ui
dent ad gl̄am temporalem. eos alius in
uident uiuere p̄ ueritatem. **U**era aut̄
mat̄ satagit. ut ex filius saltim apud
extraneam sic et uiuat. quia c̄cedunt

ueraces magist̄ discipulis. ut ex eorū
discipulis alii quidem magist̄ij laudē
habeant. si tam̄ integritatem uite. idē
discipuli n̄ amittat̄. **P**er q̄ pietatis uis
certa hec eadem mat̄ uera agnoscat̄.
q̄a om̄e magist̄ium in examine karita
tis approbat̄. et sola totū recipe meruit.
q̄ q̄si totū c̄ssit. quia fideles ip̄positi
p̄ eo q̄d ex bonis discipulis suis n̄ so
lum alius laudem n̄ inuident. s̄ utili
tatem eius etiā p̄uectus erorant̄. ip̄i et in
tegr̄s et uiuentes filios recipiunt. q̄ndo
in summo examine ex eorū uita p̄fecte
retributionis gaudia secuntur. **U**num
tas q̄ principib̄ salomonis qui in regno
ex n̄arijs officijs deputati fuerant seu
diuisis p̄uincijs p̄erant. sequit̄ scriptura
ita dicit̄. **S**alomon aut̄ erat in dicioē
sua. habens omnia regna a flumine t̄
re philistin. usq̄ ad t̄minū egypti offe
rentium s̄ munera. et seruentiū ei cūc
tis dieb̄ uite ei. **E**t quis in hoc melius
significat̄. qm̄ pacificus n̄ qm̄ p̄figura
bat idem salomon. ip̄e enim omnia reg
na t̄re a solis ortu usq̄ ad occasū m̄d̄i
one sua h̄t et dominat̄ a mari usq̄ ad
mare. et a flumine usq̄ ad t̄minos or
bis t̄re. **I**psi seruiunt om̄s ppli. et t̄re et
lingue. offerentes scilicet ei munia recte
fidei et bonoꝝ opum. **R**eges inquit thar
sis et insule munia offerent. reges ara
bum et saba dona adducunt et adora
bunt eū om̄s reges t̄re. omnes gentes
seruent ei. **Q**d aut̄ subdit̄ cunctis di
eb̄ uite ei hoc ē in selim scilicet. quia ip̄e

pmanebit semp eiusq; potestas e' etna.
 cuius anni n' deficient et regn' n' erit fi
 nis. **E**rat aut' cyb; salomonis p dies singu
 los. xxx. chon simile. et lx. chon farine.
 x. boues pingues. et xx. boues pascuales.
 et c. arietes. excepta uenatioe ceruoru
 caprar' atq; bubaloru. et auu' altiliu.
Quid g' cibul' iste significat. n' refectio
 nem regis nri ihu xpi. qui bñ pascit
 recta fide et opib; bonis q' illi cotidie of
 feruntur ab ecclia catholica. **T**rigula
 g' chon simile possunt ex p'mere fidem
 sc'e trinitatis. iuxta qd' in lege domini sep
 tum continet' et lx. chon farine. pfectio
 nem bonoz opum. x. boues pingues doc
 tores decalogi. et xx. boues pascuales
 pdicatores noui testamti. qui q' ad o
 geminatu decalogum in se hnt. cum
 nouu et uetus testamtu equalit' pdi
 cant. plem dilectione di et pyrini.
Centum arietes q's melius significant
 qm' eos qui in grege domini bñ domi
 nantes simul cu' s' subditis etne beati
 tudinis glam' conseq' festinant. **U**ena
 tio q' diuersoz animalium. n' inconue
 nient' accipi pot' adquisitio hominu
 qui ex diuisis giubus cotidie rectib' euan
 gelii p' sp'itales uenatores capiunt. et
 in pashum saluatoris nri redigunt. **H**a
 bebatq; salomon pacem ex omni parte
 in ceutu. habitauitq; iuda et isrl' absq;
 timore ullo uniusquisq; sub uite sua. et
 sub ficu sua. adamusq; berlabee. cunc
 tis dieb; salomonis. et cet'. **Y**saiaf q' de
 redemptore nro ita dic' Multiplicabit'

eius impium. et pacis n' erit. **S**ub
 cuius defensione uerus iudas et uer'
 isrl' absq; timore ullo habitant. cum
 cordib; erectis ad dominu cuncta tre
 na despiciunt. nec hostium minas p
 turescunt. s' in laudib; di iugit' p'se
 uerant. delectantes in gra di et in dul
 cedine karitatis qm' incessant' hnt ad
 dñm et ad pyrini. **H**abebat salomō
 xl. p'sepia equoz curtilium. et xv.
 eq'strum. nutebantq; eos sup dicti re
 gis p'fecti. **Q**uid p' quadogenariu nu
 merum. n' tempa legis prisc'e designā
 t' quia et moyses illam accepit. xl. di
 eb; ieiunauit. et ppls isrl'iticus qui p
 eam instruebat. xl. annis in heremo
 mansit. **D**enarius u' numer'. p'sens
 temp' significat. in q' aplica doctrina
 noui testamti pplm nutrit. **B**ene q'q;
 p' q'dragenarium. siue duodenariu
 numerum p'sepia equoz salomonis
 numerant. qd' in utiq; p'plo legali uidel'
 et euangelico illi qui min' intelligente
 fuerit. ad p'sepia sc'ar' septuar' inuita
 tur. ut pabulum ibi sacre doctrine
 accipere. quatu' equitatu summi
 regis habiles fierent. nutebantq; eos
 supradicti regis p'fecti. cu' uniusq;
 doctor' sermone recte fidi. et exemplo
 bone opationis satage pashum illis
 salubrem conferre. **U**n' subsequē' sc'pta
 de eis dic' **S**; et necessaria nise regis sa
 lomonis cu' ingenti cura p'bebant te
 pe suo. ordeu quoq; et paleas equozu
 et unitor'. qd' ne quid desit his qui

de mo regis manent. totus ordo scōz
p̄dicatoz scribūdo scilicet et loquēdo
laborat. ut n̄sa domini habundet i
copia librorū. et decentem partū inde
habeant quiq; fidelū. **D**edit q; d̄s
sapiētiā salomoni et prudētiā
multā. inuis. et latitudinē cordis q̄
arenā q̄ ē in litore maris. et p̄cedebat
sapiētiā salomonis. sapiētiā omniū
orientalium. et egyptioz. et erat sapi
entior cunctis hominib; et ceteris. **D**edit
utiq; d̄s salomoni n̄ro sapiētiā et
prudētiā ult̄ omnes homines. et om
nē creaturā rationabilem. **D**e q̄ iohē
dic. Quē enī misit d̄s ūba dī loquitur.
n̄ enī ad m̄surā dat d̄s sp̄m. Pat̄ diliḡ
filū. et omnia dedit in manu ei. Et
alibi ip̄a ūitas dic. Sic enim pat̄ h̄t
uitā in semetip̄o. sic dedit et filio ui
tā habē in semetip̄o. et potestatem de
dit ei iudiciū facere. quia filius ho
minis est. **H**inc paulus ap̄ls ait de ip̄o
domino x̄po. qui ē ymago x̄pi in
uisibilis p̄mogenit̄ omnis creaturē.
q̄a in ip̄o condita s̄t uniūsa in celis et
in t̄ra. uisibilia et inuisibilia. siue ty
ni. siue dominationes. siue p̄ncipat̄
siue potestates. omnia p̄ ipsum et in
ip̄o creata s̄t. et ip̄e ē ante om̄ia. et om̄ia
in ip̄o constant. et ip̄e ē capud eccl̄ie. q̄
ē p̄ncipū p̄mogenit̄ ex mortuis. ut
sit ip̄e in om̄ib; p̄matum tenens. quia
in ip̄o complacuit omnē plenitudinē
diuinitatis inhabitare corporalit̄ et
i ip̄o sunt om̄s thesauri sapiētię et

sciētię absconditi. **O**mnib; q̄ ueri sa
lomonis sapiētiā antecellit. quia m̄
tum distat int̄ eos qui a participatōe
sapiētię sapiētes sunt. et illum qui
ē fons sapiētię et origo uirtutū. **H**ic
ē illud q̄d sequit̄ et erat nominat̄ in
uniūsis gentib; p̄ ceterū. quia nom̄ ei
p̄dicat̄ in uniūso mūdo. nec ē nom̄ ali
ud sub celo datū hominib;. in quo o o
porteat saluos fieri. **L**ocut̄ ē q̄q; salo
mon. iiii. parabolari. et fuer̄t carmina
ei. quinq; milia. et cetera. **Q**uid enim p̄
ta milia parabolariū. n̄ plenitudo fidei
in lege et in euāḡijs. a x̄po tradita desig
natur. quia dū tota multiplicat̄ palle
goriarum sensus sub — mistio cōtati
differit. q̄ ta milia parabolariū im
cupant. **C**armina aut̄ ei. quinq; mi
lia. p̄ v. sensus corpis intelligunt̄. q̄s
qui in diuisis uirtutib; bene regit̄ be
atus ē. et p̄ eos q̄ cum domino carmi
na cant. **D**isputauit aut̄ salomon a
cedro usq; ad ȳsopum. **C**edri nomine
celsitudo gl̄e in electis accipit̄. **H**i i p̄ha
testatur dicens. **I**ustus ut palma flore
bit. et sicut cedrus q̄ ē in libanio multi
plicabit̄. **H**ysopus aut̄ herba ē humilit̄
saro herens. quia signat̄ humilitatē x̄pi.
Redemptor quippe n̄r a cedro usq; ad
hysopum disputauit. quia ablata ex
cellentia gl̄e celestis usq; ad carnis hu
militatē descendēdo puenit. **S**iquidē
et cedri nomine p̄uorū sup̄ba elatio
designatur. sic et p̄ dauid d̄r. **V**er d̄ni
confringentis cedros. **A** cedro itaq; x̄ps

usq; ad yfopum disputat. quia ipse sup
 bor corda et humilium iudicat. Sup lig
 na aut disputavit. dum in cruce pepen
 dit. Tunc enim in castro scilicet arrogantia
 inclinavit. qm etiam usq; ad yfopi humi
 litate. idest usq; ad crucis stulticia ac
 contemptibilem sermonem deduxit fidi.
Hinc paul' ait. Verbum enim crucis pei
 tib; quide stulticia e. hui aut qui salu
 fiant. idest nob uir' di e. **Septim' eenu.**
Pendam sapientia sapientiu. et prudn
tiam prudntiu repbabo. Et paulo p.
Ham quia in di sapientia n cognouit
mundus p sapientia din placuit do p
stulticiam pdicationis saluol face credn
tes. Et disseruit salomon de iumentis et
 uolueb; et reptilib; et piscib;. **Disserit**
salomon nr de singulis specieb; anima
liu. quia omnia nuda et apta sunt o
 culis eius. nec e ulla creata inuisibilis
 in conspectu ei. **Ipse nouit omis cogitati**
ones hominu. ipse numerat multitudi
 nes stellaru. ipse patet abyssus. et infern
 ne abscondit coram eo. **Quasi enim dispu**
tare ipse e. cum singuloy ratione nob
 pponit. et in septuris suis manifestat sa
 cramenta q fuerunt abscondita a scilicet
 gnationib;. ut considerem beatitudinem an
 glorum. utilitatem hominu. et callidita
 tem malignoy spituu. sicq; qd malu e
 repbantes qd bonu e eligamus. et ipm
 sectemur semp inuic' et in omis. **Et ue**
niebant de cunctis pplis ad audienda
sapientia salomonis et ab uniuersis re
gib; t're et audiebant sapientiam eius.

Hinc ppha esaias ait. **Erut in nouissim**
dieb; parat' mons domus domini in i
erice montu. et eleuabit sup colles. et flu
 ent ad eu omis gentes. et ibunt ppli mul
 ti et dicent. **Venite ascendam' ad monte**
domini. et ad domu di iacob. et docebit
 nos uias suas. et ambulauim' in semi
 tis eius. quia de syon eribit lex. et ubi
 domini de ierlm. **Dom' dnu qm edifica**
uit rex salomon in ierlm. figuram fac
 ta est sc'e uniuersalis ecclie. q a pmo elec
 to usq; ad ultimū qui in fine mundi
 nascetur est cotidie p gram regis paci
 fieri sui uidelic' redemptoris edificatur.
 q partim adhuc pgnat ab illo in tri.
 partime uasis pgnandi erumpnis
 cum illo iam regnat in celis. ubi pacto
 ultimo iudicio tota e regnatura cu illo.
Ad hanc domu p'tinent electi angeli
quoy nobis similitudo in fut'a uita p
mittit' dicente domino. Illi aut qui dig
 ni habebunt' selo illo et resurrectione
 et mortuis. neq; nubt neq; ducunt
 uires. neq; etiam ult' mori potunt. eq
 les enim anglis sunt. et filij di se cu sint
 filij resurrectionis. **Ad hoc p'tinet ipse**
mediator di et hominu homo xpc ihs.
 ipso attestante qui ait. **Solute templū**
hoc et in tribus dieb; excitabo illud.
Qd exponens euanglista subiunxit.
hoc aut dicebat de templo corpi sui.
Dic' apls de nobis. Nescitis quia tem
 plum di estis. et sps di habitat i uobis.
Si q' ille templum di p' assumpta huma
nitatem fact' e. et nos templum di p'

.b.
 .v.

inhabitantē spm̄ eius in nob̄ efficiunt.
constat utiq; quia figurā omnium nr̄m
et ipsius uidelicet dñi et nr̄broꝝ eius que
nos sum̄. templum illd̄ materiale tenuit
et ip̄sius tamq̄ lapid̄s angulār̄s sin
gularit̄ electi et p̄ciosi in fundam̄to fū
dati. nr̄i aut̄ tamq̄m lapidū uiuorū
sup̄ edificatorū. sup̄ fundam̄tū aplōrū
et p̄pharū. hoc ē sup̄ ip̄m̄ dominū. De
signat eandem domū di sp̄ritalem etiā
tabnaculū quōdam factum in heremo.
p̄ moysen uerū. quia illa dom̄ tenere
q̄ ad t̄ram r̄p̄missionis ueniebat. hec
aut̄ edificabat in ip̄a t̄ra r̄p̄missionis
et in ciuitate ierl̄m̄ illa. ut de loco ad
locum crebro leuitarū minist̄io por
tata tandē in t̄ram p̄missē hereditariā
induceret. hec moꝝ in p̄tā ip̄a et ci
uitate regia constructa. inuolabili sē
p̄ fundam̄to consisteret. donec iudicium
s̄ figurar̄ celestium mun̄ impleret. Pot̄
in illa p̄sentis eccl̄ie labor et exilii. in
hac future requies et beatitudo figurari.
ut certe quia illa a solis filiis isrl̄. hec
aut̄ a p̄selitis etiā et gentib; facta ē. posse
in illa principalit̄ patres uetis testam̄ti
et antiquus ille di p̄pls. in hac aut̄ conḡ
gata de gentibus eccl̄ia figurat̄ ex p̄mi
q̄m̄uis edificium utriusq; domus enuclea
tū sp̄ritali sensu excussim. et labores
p̄sentis eccl̄ie cotidianos. et p̄ma in fu
turo p̄nnia. gaudiaq; regni celestis. et
electionem p̄m̄e de isrl̄ eccl̄ie. et salutē
omniū gentiū in xp̄o multimodis os
tendat insinuare figuris. **N**arrat aut̄

regum hystoria qd̄ salomō edificatur
domū dom̄o. q̄sietit a uiriliū ab hira
rege tiri. qui erat amic̄ dauid omni tē
pore. et cum ip̄o q; salomone postq̄m̄ reg
no potit̄ ē pacem habē iam cepat.
p̄mptūq; moꝝ ad aduuiandū se in om
nib; eius inuenit animū. ita ut arti
ces illi et ligna et aurū p̄t op̄ habe
bat dederit. cui b̄nificij gr̄a salomone
p̄ singulos annos plurimū t̄ici et olei
choros in cibum domui eius dabat. Nul
li aut̄ dubium qd̄ salomon qui in p̄ta
t̄ pacific̄ et ip̄o nomine et serenissimo
regni sui statu illum significet de q; dñs
ysaias. multiplicabit̄ eius impiū.
et pacis n̄ erit finis. **H**iram ū qui lati
ne dī uiuens ex celsē. credentes et genti
b; et uita simul cum fide gl̄osus figura
lit̄ ex p̄m̄te. **N**eq; aliquid p̄hibet qui n̄
hiram qui reuerat. regaliq; potentia
salomone in edificio dom̄i dom̄i uua
lat. conūsos ad fidem ip̄os rerū dom̄o
tipice denuntiet. quoz ope constat ec
clesiam sepius adiutam ac nobilit̄ ang
nitatam. et contra hereticos scismaticos
et paganos p̄ncipalib; erectam ēē decre
tis. **P**etit q; salomon in ope templi aux
ilium ab hiram. q̄a cum ueniens i car
ne dom̄i dilectam s̄ domū uidelicet
eccl̄iam edificare disponeret. non in dei
tantū. uerum etiā de gentib; adiuu
res opis elegit. nam de utroq; p̄plo mi
nistros sermōnis assumpsit. **V**isit hira
salomoni p̄cisa de lybano ligna cedri
na et abiegna q̄ in domū dom̄i po

nerent. quia conuisa gentilitas misit ad
 dominu uiros quidam ad scdm claus. s;
 securi dominice increpationis de monte
 sue supbie iam deiectos et humiliatos.
 qui ad norma euaglice ueritatis instituti
 in edificio ecclie p suo quisq; merito ul
 tempore collocarent. **M**isit g artifices qa
 conuersos ad ueram sapientiam philo
 sophos qui gra eruditionis pplis qqr re
 gendis iure pponerent. domino gentilita
 obtulit. qualis fuit ipis aplosu tempib.
 diomisius arispagita. qlis deinceps doc
 tor suauissim et fortissimus martyr cy
 panus. aluq; qm plurimi. **M**isit et au
 rum qd in eadem significatioe penes ac
 capitur. quia nimiru uiros sapientia
 et ingenio pclaros ostendit. p quib; cūc
 tis oblationib; gentilitas a domio dona
 expectat grē celestis. triticum uidelicet
 ubi di. et oleum karitatis atq; unctioni
 et illuminationis sps sci. **C**onuenit aut
 apte rebus ecclie. qd auxilium opis sci
 flagitans ait ad hyram salomon. **P**re
 cipe g ut pcedant m cedros de libano. et
 serui m sunt cum seruis tuis. **S**erui quip
 pe hyram qui pcedebant salomonice
 ds de libano. doctores sunt electi de gen
 tib;. quoz officij est eos qui in hoc mu
 do reb; et gla letabant. a supbie fastu
 corrigendo sternere. atq; ad obsequiu
 sui redemptoris eoru uota transferre.
Cum quib; uidelicet seruiserant et ser
 ui salomonis ac parit memorato in
 stabant opi. quia pmi doctores ex ge
 tib; necesse habebant ipoz aplosu qui

a domino didicerant erudicioe in u
 bo fidei institui. ne si absq; magistris
 docere incipent. magistri existerent ex
 iuris. **I**deo etenim salomon seruos hi
 ram cedere s uoluit ligna de libano.
 quia doctores erant seruis suis ad cedn
 dum. **S**; ideo etiam seruos suos simul
 adee uoluit. ut ostenderent cedntib; cui
 m sure ligna fieri deberent. **C**uius rei
 figura in promptu e. quia nimiru apli
 certius ubum euangelu qd a domino
 audire nouit. s; gentiles ab errore co
 uisi atq; ad uitate euanglu transforma
 ti. melius ipos gentiu errores nouerat.
 et q certius nouit. eo artificiosius ho
 er pugnare atq; euacuare didicerunt.
Elegitq; salomon oparios de omni isrl.
 et erat indictio. xxx. milia. mittebatq;
 eos in libanum. x. p mses singulos uicis
 sim. ita ut duob; msibus eent in domi
 b; suis. **U**bi pmo notandu qd n frust
 salomon oparios de omni isrl elegit. ne
 q; erat ulla portio ppli de q n digni ta
 to opy uiri assumerentur. qa nimiru
 n nunc de una stirpe aaron sacerdotel
 eligendi. s; de omni sunt ecclia qrendi.
 qui edificare domu domini ul exem
 plo suo ul dicto sufficere. et ucumq;
 inuenta sunt mor in officiu doctor
 absq; ulla psonaru acceptioe pmouē
 di. **T**ales cum ad erudiendos infide
 les atq; in collegium ecclie uocandos
 ordinant. q; ad cedndas in libano te
 pli matias uiri strenui atq; electi
 mittunt. **E**t quide numus. xxx. milia

.vii.

quod idem lignorum cesores recensentur. potest
ad eorum figuram apte referri quod in fide scien-
tiam se referri. quod doctoribus maxime
congruit. Verum quod tanta milia ita erant
ordinata. ut dena milia per menses singulos
operi suo instarent. magis denari nu-
meri sacramenti pendere debemus. De-
na namque milia uirorum de israel ad ceden-
da ligna in opere domini domini mittuntur.
Quia quicumque doctores atque insipientium
eruditores sunt ordinandi. v. precepta
legis per omnia et ipsi obseruare et au-
ditoribus suis debent obseruanda mos-
trare. sicut et premia in celis futura que de-
nario solent figurari. et ipsi sperare
et auditoribus suis speranda debent sepe
intimare. Terni autem menses quorum dis-
tantia singulis erant lignorum cesoribus
imposita. perfectionem tamen uirtutum eu-
angelicarum typice denuntiat. elemosi-
ne uidelicet orationis et ieiunii. Ele-
mosinam namque comprehendunt omnia
que ad dilectionem proximi explendam
beniuole in fratres operamur. Per orati-
onem omnia quibus in terram compunc-
tione nostro conditori coniungimur.
Ieiunium omnia quibus nos a conta-
gione uiciorum et illecebis seculi obseruamus.
ut liba mente et corpore casto dilectioni
ualeamus inherere semper conditoris
et proximi. Et isti sunt u. menses operariorum
templi. Nam quia mens plenitudine dierum
lunaris anni perficitur. recte per illum ple-
nitudine uirtutis cuiusque spiritualis ostendit.
in quo mens fidelium a domino conditi

ana illustratio est quia luna a sole respicitur.
Et adomram erat super huiusmodi indica-
tionem. Adomram quippe qui latine
dicitur deus noster excelsus. que melius quam ipsum quod
nomine imitat insinuat. dominum uidelicet
saluatorem. Et tunc adomram operarios tem-
pli proponit ut sua peruersio recte ordinetur.
quibus mensibus singulis ad opandum creantur.
quibus de nouo ad curandam domum suam
redeant cum domino et saluator noster in
tel suos predicatores sua familiaris illustra-
tione informat. ad discernendum quando
oporteat edificandi ecclesiam opere inire per
dicando. uel alia pietatis officia prestan-
do. et quando rursus conueniat ad suam
ipsorum conscientiam examinanda. quia ad inspi-
ciendam domum suam reuertitur. et hanc oratio-
nibus ac ieiuniis super nocte inspectore ac in-
sitatore dignam reddere. Fuerant itaque
solomoni. lxx. eorum que onera portabant.
et lxx. latomorum in monte. absque pro-
positis qui preerat singulis operibus. numero
tamen milium trecentorum percipientium pro populo et
hijs qui fatiebant opere. Latomus dicitur
lapidum cesores. idem autem lapidum ce-
sores quod et lignorum cesores figurate designant.
hoc est sanctos predicatores. qui mentes
insipientium dolabro uerbi dei erent.
eosque ab ea inquit nati sunt toritudine
ac deformitate transmutare. contendit.
ac regulariter institutos unitati fidelium
edificio uidelicet domus dei aptos redde-
riant. Quod autem et ligna et lapides in
monte cedunt. et cetera ac preparata mat-
eriales ad montem domini domini transferuntur.

Et patet sensus qd omnis in monte supbie
 uati sumus. quia de puaricatioe primu
 hominis qua supbia fecit originem car
 nis nazimus. Quicunq; aut gra di pordina
 ti sum ad uita. excidimur cathetizando.
 et sacramta fidi pcpicndo de monte
 supbie. et in monte domus domini tuis
 ferimur. qa erit de potestate tenebrai.
 ad arcem uirtutu q est in unitate sce
 ecclie puenim. Notandum aut qd idē
 opary ita erant distributa. ut pars in
 monte lapides cederent. pars item onia
 portarent. Diuisa naq; sunt dona sps.
 et quida maiore dicendi ac puios ar
 guendi constantiam hnt. quida muel
 ores ad consolandos pusillanimes et
 infirmos subleuandos existunt. quida
 intusq; uirtutis munē pdia. ad opus
 domus dñi conueniunt. qles fieri uo
 lunt eos quib; loquit apls dicens. Corri
 pte inquietos. consolamini pusillani
 mes. suscipite infirmos. patientes estote
 ad omis. Prepositi aut qui perant sin
 gulis opib; ipi sunt sacre conditores sep
 ture. quoz magistrio in omib; erudim.
 quom inscios docere. et contemptores
 corripe. quom nos inuice onera nra
 portare ut impleamus lege xpi conue
 niat. Rete pfaci oparu septuaginta mi
 lia et octoginta milia ee phibent. lxx.
 uidelic; ppter sabbatismum ammaru.
 septimus eni dies in sabbatu idest in
 requie consecrat est. lxxx. ppter spem re
 surrectionis q octaua die idest post sab
 batum in domino pcessit. et in nobis

qq; octaua die simul et octaua etate fu
 tura spatur. Prepositi aut erant ta mi
 lia trecenti ppter fidem nimiru sce chu
 tatis. qm sca nobis eloquia pdicant.
 Qd u p tibus milib; trecentis ppositis
 in libro paralipomenon ta milia ser
 centi sunt septa. adeandē p uorsus
 sublimu introz pfectionem respicit.
 Nam quia in senario numio dominus
 mundi ornati compleuit. recte in eo
 pfecta bonoz opa solent figurari. Et qa
 sca septuaginta cum fide uirtutis opa iusticie
 docet habnda. recte ppositi opum tēpli
 ta milia et trecenti fuisse phibentur.
 Nec pteundum qd hec lxx. et lxxx. milia
 portantu onia. et latomoz eū ppositis
 suis n fuerit de isrl. s; de pselitis. idest ad
 uenus. q morabant int eos. Septu namq;
 ē in lib paralipomenū. Numerauit g sa
 lonio omis uiros pselitos qui erāt i terra
 isrl. post dimumerationē qm dimume
 rant dauid pat et. et inuenta se. et mi
 lia. et ta milia. d. e. fecq; eos. lxx. milia.
 qui humis onia portarent. et cet. Pseliti
 aut uocabant. qui ex aliis nationib; p
 genti. in fidem et consortium ppli di
 accepta ecumcissione transierit. fuerit
 itaq; oparu domi domini de filis isrl.
 fuerit de pselitis. fuerit de genab; de
 filis uioelie isrl. illi. lxxx. milia. q ad p
 cidndos de lybano cedis missi st. de p
 selitis isti de quib; nē locuti sumus
 lapidum cesores. de genab; hura ipse
 et serui ei. qui cū seruis salomonis lig
 na cedebant de lybano. Onie g hominū

gen' p' q's edificanda erat eccl'ia. in edificio
templi p'cessit. Iudi namq; p'selecti et gentiles
comissi ad uitate euangelu' uia eandemq;
xpi eccl'iam siue recte inuenido. siue etia
docendo construunt. **P**recep'q; iux' ut
tollerent lapides grandes p'ciosos in fun
damentu' templi et quadrarent eos. **F**un
damentu' templi nullu' e' aliud iusticie in
telligidum qm' illud qd ostendit ap'ls
dicens. fundamentu' enim aliud nemo po
test pone' p't id qd positu' e' xpc ihc' qui
p'p'tea fundamenta dom' domini pot' rec
te uocari. q'a sic ait pet'us. non e' aliud
sub celo nom' datu' hominib'. q' oportet
at nos saluos fieri. In qd fundamentum
lapides grandes et p'ciosi tollunt' cum
p'cipui factis ac scitate uiri familiari
nit' scitate suo adherent' aditori. ut q'
firmus in illo spem sua' ponit. eo fortu'
alio' uita' dirigere. qd e' latitudinem
parietis portare sufficiant. **L**apides g' q'
in fundamentu' templi ad portandu' edifi
ciu' omne' ponebant'. p'p'te sunt p'phe et
ap'li. qui uerbu' et sac'ra ueritatis siue ui
sibilit' siue inuisibilit' ab ip'a di sapien
tia p'cepunt. **Q**uibus lapides p'mo q'dri.
ac sic in fundamento ponunt'. **Q**ua
dratu' namq; omne' q'cuq; uita' firu' stare
consueuit. **C**ui nimiru' figure corda as
similant' electoz'. q' ita in fidei firmitate
consiste' didicunt. ut nulla occurren
tium reru' adu'sitate nec ip'a etia' mor
te a sui rectitudine possint stat' inclina
ri. **Q**s dolant' ce'ntary salomonis et
ce'ntary hyralm. **D**olant' namq; p'ciosi cu'

electi quiq; p'cedit' u' sc'ru' instructioe et
instantia quicq; in se hnt' noru' et inane
relinquunt. atq; ante conspectu' sui crea
toris solam iusticie regulam q'si
stabilem q'drature forma' ostendunt. **D**o
launt' aut' hos lapides n' solum ce'ntary
salomonis et ce'ntary hyralm. q'a ex utroq; po
pulo doctores fuerunt sc'e eccl'ie. Porro bli
bly p'parauit ligna et lapides ad edifi
candam domu'. **B**iblos e' ciuitas phenice.
cui' meminit iezechiel dicens. **S**apientia
tyre facti sunt gubnatores tyri senes
bybly et prudites ei. p' q' in ebreo stinet
gebal siue gebal. qd int'p'tat' desinent' si
ue distinnant'. **Q**uod uocabulum apte con
uenit eis qui corda hominu' ad edificiu'
sp'itale qd ex uirtutib' anime constructu'
parant. **H**i etenim solumm' suos audi
tores fidei et opa iusticie docere suffi
cunt. dum ipi p'us sac's paginis edocti
diligente' r' q' sit fides tenenda. q' uirtutu'
calle' incedendu'. certa diffinitione uita
tis didicunt. **N**am frust' officium s' doc
toris usurpat. qui discretionem catholi
ce fidei ignorat. neq; sc'uaru' domino
s' ruina' s' edificant. qui doce' alios re
gulam qm' ipi n' didicere conant'. **I**n edi
ficando g' domu' di p'mo s't ligna et la
pides cedendi de monte. quia eos q's i fide
uitatis instruere q'rimus. p'mo necesse e'
ut abrenuntiare diabolo ac de sordib'
p'ime p'uariationis in q' nati sunt doce
am' renascendo et ui'. deim' q'rendi s'nt
lapides p'ciosi. atq; i' fun
damentu' templi ponendi. ut meminum

abdicata conuisione porri eoy in omib⁹
uita moresq; inspicere eos nris auditori
b; imitandof; pponē q̄s p uirtutē humi
litas spetialit̄ domino adherē notūm.
Grigndus ē in altum paries opum bono
rū et q̄ sup̄impositas s̄ inuicē ordim
b; lapidum ambulandū ē ac p̄ficien
dum de uirtute in uirtute. Vel certe la
pides fundamti grandes p̄ciosi et q̄dā
primi s̄ ut sup̄dixim eccliarū magist^r
qui ab ip̄o domino ūbū audiere saluti^r
suppositi aut ordines lapidum siue lig
norū seq̄ntes sunt suo quiq; tempe sa
ēdotes ac doctores quoz l̄ p̄dicatione
ac ministrō fabca crescit ecclie ul orna
tur uirtutib;. Quales aut colore fiunt
lapides quib; factum ē templū. i lib⁹ pa
ralipomeni apte declarati ē dicente dauid
ad salomonē cū ei imp̄nsas templi p̄pa
rariat ostenderet. **Omne** p̄ciosum lapi
dem et marmor parū habundantissi
me p̄parauit. **Marmor** aut paruum mar
mor candidū dicit̄ q̄lem eadem insula
gignē consistunt. Est aut una de cycladi
b; q̄ uidelicet lapide templū fuisse fac
tum iosephus insinuat dicens. **Breua**
uit itaq; templū usq; ad cāmerā ex la
pide albo constructū. **Altitudo** fuit sex
aginta cubitorū et cet̄. **Hec** multū sen
in abdito ē. **Cuius** etenim patet quia
marmor candidū ex q̄ domū dñi cōstru
cta est: mundā electoz actionem simul
et p̄scientiā ab omni neuo corruptiois
castigatam designat q̄les eē uoluit sa
piens ille architect^r eos q̄ sup̄ fundamti

60.
tum xpi locabat lapides p̄ciosos auro
argentoq; redimitos. **Carissimi** inquit
mundem nos ab omni inquinamto car
nis et sp̄s p̄ficiētes sc̄ficacionem in ti
more dñi. **Factum** ē q̄ q̄dringentesimo
et octogesimo āno eḡssionis filioz isrl̄. **viii.**
de tra egypti in anno. iiii. m̄se. xio qui
ē m̄sis sc̄ds regis salomonis sup̄ isrl̄ edi
ficare cep̄ domū domino. **Qd̄** d̄r i āno
iiii. m̄se. xio. ip̄e ē m̄sis sc̄ds regis salo
monis sup̄ isrl̄ ordo sensus ē in anno
iiii. regis salomonis sup̄ isrl̄ m̄se. xio.
ip̄e ē m̄sis sc̄ds m̄sem aut sc̄dm̄ mañū
dic̄. **Namq;** ap̄lis q̄ pascha celebrat̄ p̄h
cipium m̄sum ap̄d̄ ebreos p̄m̄us erat in
m̄sib; anni. **Et** q̄ manifeste claret quia
mor pacto pascha cep̄ edificare domū
domino. et consec̄t sollempnitate ip̄is
mañ ad m̄sticiū op̄ misit. **Hic** aut cōme
moratio eḡssionis ex egypto q̄ndo tabna
culum edificari cep̄tum ē ut ammone
at̄ lector quot annorū temp̄ in edificati
onem utriusq; domus transierit et hinc
q̄ summe temp̄is sac̄m̄ti in eē sp̄itale
cognoscat. **Quat** namq; centeni et uice
ni. quadringentos. et lxxx. faciunt. **qua**
tuor aut euanglice p̄fectioni apte cō
ueniunt. p̄t ip̄m euanglistarū nume
rū. **cxv.** doctrine legali p̄opt̄ annos
legis latoris totidem. **In** q̄ etiam num̄o
uitorū grām sc̄i sp̄s p̄m̄ticia suscep̄ ecclia.
patent ostendens q̄d qui lege legitime
utiunt̄. idest qui xpi in ea grām cognō
centes amplectuntur. iure sp̄s ei grā
replent̄. q̄ in karitate ei ampli⁹ ignes

cauit. **D**ivini autē p tabnaculu qd fecit
moyses et filii isrl in deserto synagoga.
per templumū qd salomon et filii isrl
cū p̄selitorū et gentium auxilio ostige
it ecclesiam gentium designari. Per
mansit autē cultus et religio tabnaculi
annos quadringentos et octoginta ac
sic templum edificari incēp. Qd autē
iū. anno regis salomonis edificari cep
ta ē domus domini. pot eo referri mis
tice. qd p̄er pletam dispnsationē domi
næ incarnationis. q̄ in iiii. euangli
lib̄s sc̄pta sūt. nullo de celis sp̄u sc̄o
ecclesie structura cepit. et qd nise sc̄o
cepta est. potest ad electionem gentium
referri. q̄ sc̄o loco post isrl edificatio
nem in se sui suscipit creatoris. **H**ū et
sc̄s n̄sis in lege concessus ē ad facien
dum pascha. hū qui immūdi sup̄ ani
ma. ul̄ in uia p̄cul positi ad faciendū
in p̄mo in se pascha occurrere neq̄rent.
ū nos aptissime designati sum̄ qui
immūdi sup̄ morte anime n̄re. et p̄
cul adhuc positi a p̄lo di n̄ potuim̄
p̄mū pascha face. qd in carne et san
guine redemptoris n̄ri. celebram̄ autē
hodie pascha. sc̄dm qd in corpe et san
guine redemptoris n̄ri a q̄ q̄siti et mū
dati sum̄. actum ē. **I**n q̄ autē loco tēplū
sic edificatū. manifestus in lib̄ parali
pomenon ostendit. ū sc̄ptū ē. **E**t cep̄
salomon edificare domū d̄ni in ierl̄m
in monte mōna qui demonstrat̄ fuit
dauid pat̄ ei. in loco q̄ parauit d̄d̄ i
area orn̄a iebusei. **E**dificat̄ ḡ domus

d̄ni in ierl̄m. hoc ē in uisione pacis.
q̄a dilatata p̄ totum orbe ecclia i una
eademq̄ fide et uirtutis catholice soci
etate consistit. **H**amq̄ in scissura m̄
uim d̄s n̄ ē. factus est in pace loc̄ eius
et habitatio ei in syon. **E**dificat̄ in
monte uidel̄ in ip̄o domino saluato
re. de q̄ ysaias ait. **E**t erit in nouissimi
dieb̄. p̄parat̄ mons domus domini i
uirtute montū. **E**t ip̄e de se in euanglio.
Non pot̄ inq̄t ciuitas abscondi super
montē posita. **I**p̄e ē enim mons mon
tū qui de tr̄a quidē p̄ origine assūpt̄
carnis or̄ ē. s̄ omniū tr̄igenar̄ poten
tia et sc̄itatem singularis culmine dig
nitatis transcendit. **I**n q̄ inuirtū mon
te ciuitas siue dom̄ domini ostructa
ē. q̄a s̄ in illo radicem figat. spes et fide
n̄a nulla ē. **Q**ui recte mons mōna idē
uisionis uocat̄. quia electos suos q̄s ad
t̄nam sue claritatis uisionē oseruat.
in hac m̄m̄ uita laborantes uidere
et adiuuare dignat̄. **Q**ui demonstrat̄
fuit dauid pat̄ ei. **O**strūsus n̄aq̄ erat
d̄o. sic et cet̄is p̄phis uentur̄ i carne do
m̄ni. bene idem loc̄ in area erat orn̄a
iebusē. qd ecclia aree solet uocabulo
designari. dicente ioh̄e de d̄no. **I**nu
uentilabrū i manu sua et p̄mundabit
area suā. **O**rn̄an qui inc̄ptat̄ illumina
t̄ et erat natiōe iebuseus. natiōe qdē
gentiles significat. **n**ōie autē eosdē
illustrandos a d̄no atq̄ in filios ecclie
commutandos ostendit. quib̄ m̄to
dicat̄ apl̄s. **f**rustris aliquādo tenebr̄ n̄e

ante hunc in dno Ier' eadem e civitas q' et
 ierlm' et ier' quide' iuytat' seculata. ie
 rusalē ante visio pacis. In q' qm' dnu orna
 gentilis regnavit ier' dicta e' cu' u' mea
 dauid locū holocausti emeret cu' salo
 mon mea templū dno edificare n' iā
 ier'. s' ierlm' uocata e'. quia nimirū gen
 tilitas qm' dnu dnm cult' nescia p'dura
 bat. conculebat' et illudebat' ab immū
 dis sp'itib'. ad simulac' muta p'ut duce
 bat sequē' cum u' illam grā' sui condi
 toris respē' continuo pacis in se et lo
 cum inuenit et nom' **D**omi aut' q' edifi
 cabat ier' salomon dno. habebat. Ir. cu
 bitos in longitudine. et xxx. cubitos in la
 titudine. et xxx. cubitos in altitudine.
Longitudo domus longanimitatē desig
 nat exlie. q' in exilio p'gnationis huius
 patient' adūsa q'q' tolerat' donec ad pa
 patam qm' expectat pueniat. **L**atitudo
 insinuat karitatem. q' dilatato sinu mī
 tis n' solum amicos in dō. s' inimicos di
 ligere gaudet p' dnm. donec ueniat tēp'
 qndo siue ad pacem suā uisus. siue fū
 dit' omib'. extinctis inimicis cū solis
 gaudeat amicis in dō. **A**ltitudo sp'e de
 nuntiat future' retributionis. cuius itutu
 libent' infima q'q' q' demulcerit. — seu
 q' adūsanē contempnit' usq' dum uti s'q'
 transcens sola mereat' uidere bona dnm
 in tra uiuentū. **U**bi notandū qd. xxx.
 cubita altitudinis n' usq' ad tectū tēpli.
 s' usq' ad cenaculum inferi p'ungebat'.
Namq' i lib' paralipomenū apte sc'ptū
 ē qd' altitudo xxx. cubitorū erat' de q' p'

hec dicitur sum. **P**ortae erat ante
 tēplū. xx. cubitorū longitudinis uir
 iuram. latitudinis templi. et habe
 bat. x. cubitos latitudinis ante facie
 templi. **T**emplū namq' erat conu'sū
 ad orientē sicut et tabnaculū. habe
 batq' hostium portae ab oriente. cōt'
 ostium templi. iuxta qd' hystoricus
 iudeoz iosephus aptissime docet ita
 ut sol equinoctialis orient' directis
 radior' suoz lineis p' hostia tā portae
 uidelic' et templi ecoraculi. areham
 testamēti p'fundere possi. **Q**uia u' tem
 plum scām eccliam designat' porticus
 q' erat ante templū et p'ior. lucem solū
 accipe solebat. quid aptius qm' illam ei
 partem. q' dominice incarnationis tē
 pa p'cessit typice demuntiat' in q' sunt
 patriarche et p'phe. qui orientē huic
 mūdo solem iusticie p'm suscepant.
 et nascenti in carne dno testimonium
 siue uiuendo. siue p'dicando. siue nasce
 do. siue etiam moriēdo p'buerit'. **O**stiu
 g' templi dñs ē. quia nemo uenit ad pa
 trem n' p' me. et sic alibi dic' ego sū os
 tū. p' me si quis uerit' saluabit'. **O**s
 tium portae sermo p'phetic' q' q' recto
 calle ingredientes ad hostiū templi pdu
 cebat. quia grām dnm saluatoris qua
 mundi erat redemptur' apte p'dica
 bat. **F**actura g' porticus tota. fideles
 illius tempis signat' ostiū u' in por
 ticu doctores qui cetis lucē uite ianu
 amq' utrandi ad dnm pandebat'
 et p'mit'. **E**t bñ unū ostiū p' cōsonā

In omnibus sanctis fidem ac dilectionem ue-
ritatis dicitur. **Q**ue uidelicet portio turtala
titudinem templi. xx cubitos longa. quia
nimirum antiqui iusti per longanimitatem
deuotius mentis desiderabant uenire ad
dilatationem ecclesie in karitate dei que est
in christo ihesu domino nostro. **F**erunt in templo
fenestras obliquas. fenestras oblique docto-
res sunt sancti et spiritalis quique in ecclesia.
quibus mente excedentibus de archano se-
cretorum celestium specialius oculis uidere
conceditur. qui dum ea que in occulto uidetur
publice fidelibus pandunt. quasi suscep-
to lumine solis. fenestras cuncta templi
penetrabilia replent. **V**nde bene eadem fenestras
oblique. id est intus latiores fuisse prohibentur.
quia nimirum necesse est ut quisquis iubar
supreme contemplationis uel ad momentum
precepit. mox sinum cordis amplius casti-
gando dilaret. atque ad maiora capessen-
da sollemni exercitatioe prepararet. **E**t edifi-
cauit super parietem templi tabulata
per agrum. in parietibus domus per circuitum
templi et oraculi. et fecit latera in circuitu.
Tabulata quod supererat. quinque cubi-
tos habebat latitudinis. et mensuram ta-
bulatum sex cubitorum latitudinis.
et tunc tabulatum huiusmodi. vii cubitos la-
titudinis. **H**ec tabulata in euangelio uide-
mus temptatam a diabolo. pinnacula
templi uocantur. **S**ed et iacobum fratrem
domini apostolum in pinnaculum templi uenire
ad populum conuocantem. leuatum esse legitur.
Utrum autem moris fuerit doctoribus. ut
in hijs sedentes tabulatis ad circumstantem

inferius turbam fecerint sermonem. mi-
serunt scriptum inuenimus. **P**atet uero ratio
sacramenti. quia tabulata habet totidem
fidelium gradus conjugatorum uidelicet
continentium. et uirginum designantur. distic-
tos quidem altitudinis professionis. scilicet socie-
tate fidei et uirtutis eiusdem omnes ad do-
minum deum pertinentem. eique fidei mente inheren-
tes. **U**bi pulchre dicitur quod tabulata quod super-
erat quinque cubitos habebat latitudinis.
mensuram sex cubitorum. **S**uper mensuram ergo tabula-
tum erat ceteris angustius. mensuram superius
latius. sed in infero erat factum angustius.
quia nimirum altior professio uirtutis
artiores debet uiam tenere inueniendi.
Singula autem tabulata habebant in circuitu
latera. id est loriculas. ne facile quis
in eisdem tabulatis consistens sine re-
sistenti possit ad inferiora decidere. quod ochorias
regi stigisse in samaria legitur.
Que nimirum latera non incongrue coti-
diana diuine protectionis erga nos mun-
imina designant. de quibus psalmista.
Immuta et inquit angulum domus in circuitu
tumentum eum. et eripiet eos. **A**scen-
dit quidem in cenaculum ochorias rex sa-
marie qui se a domo dauid separauerat.
sed per cancellos decidit. quia et si uentus et
seismatici aliqui bone actionis animum
ascendunt. uidentur. quia tamen compage
ecclesiastice unitati non habent quasi patientibus.
et non solidis latum presidium ad uitiorum septem
infirma relabuntur. dum diuino destitu-
ti auxilio sue pernitentie fastu intemunt.
Quia autem ante prefata tabulata parietibus

templi sunt affinis: declarat cui subditur:
Trabes ergo posuit in domum per circuitum fori
 secus: ut non haberent muris templi. Tra-
 bes autem quae intrinsecus domum inuie-
 bant et ornabant: tante erant longitu-
 dinis ut capita eorum forissecus promine-
 rent: in infimo quidem ordine cubitorum
 vii. in medio. vi. in supremo. ii. atque in eis
 dem capitibus: eadem tabulata oporteret.
 nequaquam muris templi infra. sed iuxta mu-
 ros trabibus quae de muris ererant suppo-
 sita. Quid itaque per trabes domus quae tabu-
 lata portabant: non predicatores sancti sunt
 typice designati: qui dum ipsi sublimem
 atque honorabilem in ecclesia dei locum te-
 nent: infirmioresque ac fragiles suis pre-
 dicationibus ab infirmorum appetitu suis
 tollunt: atque ad caelestia desideranda
 ac speranda suscipiunt: suis etiam inter-
 sionibus: ut inceptis persistant adiuuant.
Legimus autem in libro paralipomenon.
 quod trabes templi sicut et cetera eius in-
 tiora fuerunt auro uestite. Quod ita factum
 esse non dubium est: ut ille trabium partesque
 in templo erant: auri essent laminis
 tectae: quae si foris parebant: hec minime
 deaurate ipsam cedri speciem for-
 mant: cunctis ostendunt: inquam tam
 imposita sibi nec tabulata gestabant.
Quod ergo extrinsecus eminebat: trabum
 vitam sanctorum quae nobis iuxta innotescere
 potuit designat: quod in templo de-
 auratum fulgebat: claritatem illamque
 in caelesti patria in aspectu sui gauderit
 creatoris figurate denunciat. **D**omus

autem cum edificaretur lapidibus dolatis atque per-
 fectis edificata est: et malleus et securis
 et omne ferramentum non sunt audita cum edi-
 ficaretur. **H**ec ad illam ecclesie partem
 quae per huius sancti labores et certamina ad
 aeterna premia meruit uirtutis: ipse pertinet.
Ibi etenim ^{perfecti} solimni et immaculati at-
 que ab omni labe iniquitatis castigati
 iugiter. **N**on enim intrabit in illam
 ciuitatem aliquid conquinatum: facien-
 sium abominationem et mendacium: sicut in apo-
 kalypsi scribit iohannes. **U**bi malleus et
 securis et omne ferramentum non auditur
 quia hic tundimur aduersitatibus: et dis-
 ciplina uirtutis: exereamus: ut illic locis iux-
 ta meritum congruis disponamur: et
 castigatione cessante solo amoris glu-
 tino quod ad inuicem copulemus uno im-
 pleti spiritu profundam. **O**stium latius in
 parte erat domus dexterae: et per ecclesiam
 ascendebant in medium cenaculum: et a
 medio in tertium. **Q**uidam hunc locum ma-
 le intelligentes putant ostium templi a me-
 ridie fuisse: non attendentes quia si hoc
 significare scriptura uoluisset: non ita diceret
 ostium latius in parte erat domus
 dexterae: sed ita potius simpliciter: et habe-
 bat domus ostium ad meridiem. **N**e
 autem longe aliud significat. **P**artem nam-
 que domus dexterae latius templi meridianum
 dicit: in cuius parte orientali ostium e-
 rat in ipso angulo factum iuxta traditum:
 in quod intrantes statim ad altiora gra-
 datum ascendebant habitantes in am-
 bus per ipsam parietis interiora: domus tali

itine ad mediu cenaculi et a medio p
uenient ad tēum. **H**ec dubitandum
q̄libet hoc sc̄ptā n̄ dicat. quia sic ascen
dentes creberrimas habebant a meri
die fenestras quarū luce certū p̄ omnia **xii**
et sine offensioe iter agerent. Qui in
mirū loc̄ p̄pe ad corp̄ dominicū q̄d de uir
gine sūpsit respic̄. Ostiū namq; lat̄ me
dy in parte erat domus dextre q̄d de
functo i cruce dño un̄ militū lancea la
t̄ eius apuit. Et bñ in parte dom̄ dext̄.
quia dext̄rū ei lat̄ a milite ap̄tum sc̄a
credit ecclesia. **U**bi ap̄to etiam uerbo usus
ē euanglista. ut n̄ diceret. percussit lat̄
eius aut uulsiuit. s̄ apuit uidelic̄ q̄
ostiū lat̄ mediu p̄ q̄d nob̄ it̄ ad celestia
panderet. **D**eniq; ita subiunxit. Et con
tinuo exiuit sanguis et aq̄. **A**q̄ sc̄lic̄
q̄ ablun̄ in baptismo. et sanguis quo
consec̄m̄ in calice sc̄o. **P**er hoc namq; ostiū
nob̄ ē ascensū in mediu cenaculi. et a
medio in tēum quia p̄ fidem et misteria
nr̄i redemptoris de p̄senti eccleie comisa
tione ad requie animarū p̄ mortē ascen
dūm. **R**ursumq; de requie animar̄ adue
niente die iudicij ad immortalit̄ē q̄q;
corp̄um q̄i in tēum cenaculū sublimi
ore p̄fectu penetrabim̄. ex q̄ in magna
amboꝝ et corp̄is uidelic̄ et anime beati
tudine p̄petuo uiuam̄. **Q**uod quidē it̄ inui
sibilit̄ agebat̄ ita ut soli hoc qui intra
uerant nossent. quāuis ip̄m̄ ostiū etiā
foris positi uiderent. quia nimirū act̄
fidelium in hoc sc̄lo. et celebrationes sa
cr̄am̄toꝝ etiam reipi possunt intueri.

uerū archana fidi intime gr̄am et dilec
tionis nullus n̄ qui p̄ hec domus duce
ad celestia scandit agnoscat. **Q**ui enī dic̄
se nosse dñm et mandata ei n̄ custodit.
m̄dar̄ ē. **N**otandū sane q̄d. xxx. cubiti al
titudinis de quib; sūp̄ legim̄. usq; ad me
dium cenaculū p̄tingebant. deinde alii
xxx. cubiti usq; ad tēum cenaculū adde
bant. q̄ usq; porticuū q̄ erant c̄ca templū
ab austro et aquilone. et occasu tectum
p̄ueniebat. ut iosepho narrante didici
m̄. **D**einde usq; ad sūp̄mū templi tectū
alii. lx. cubiti numerabant̄. et sic tota al
tudo domus iuxta librū paralipome
non in centū. xx. cubitos consummata ē.
Portic̄ q̄ q̄ erat f̄uente templi ad orientē.
iuxta fidem p̄fati uoluminis eandem
cubitor̄ summā in altitudine habebat.
qui uidel̄ liber illas de quib; p̄durim̄
porticus c̄ca templum. cellaria uocat̄
et cubicula. **D**edit aut̄ inquit dāuid fi
lio suo salomoni descriptionē portic̄ tē
pli et cellarior̄ et cenaculi et cubiculor̄
in adit̄ et domo p̄titionis. **U**bi etiam
extior̄ domor̄ q̄ erant extra at̄um sacer
dotū in c̄uitu templi sc̄c̄ initionē. cū
p̄tinuis adiunxit. **N**ec n̄ et omniū q̄o
cogitauit at̄orū et eredit̄ p̄c̄uitum
i thesauros domus dñi. et in thesauro
sc̄orum. **Q**uod aut̄ omnis altitudo templi
cxxx. fuit cubitor̄ ad idem sacram̄tū re
spicit̄. q̄d et p̄mitua in ierosolimis ec
clia. p̄ passionem resurrectionē et ascen
sionē domini in hoc numero uir̄ gr̄am
sp̄s sc̄i accepit. **Q**uindeci nāq; q̄ ex. viii.

et .xii. constant solent n̄ iniquam ad signi-
 ficationem referri uite future. Que n̄
 in sabbatino gerit animarū fidelium.
 p̄ficiet aut̄ in fine sc̄li resurrectione
 corpus immortalū. **I**pa aut̄ .xv. in
 trigonū ducta id ē cum omnib⁹ suis par-
 tib⁹ annumerata .cxv. efficiunt. **Q**
 p̄te apte nūm̄o centenario et uicena-
 rio magna electorū beatitudo in futū-
 ura designat̄. **A**pte in h̄ t̄rū domū diu-
 cenaculum s̄summat̄ q̄d p̄ p̄sentes fide-
 lū labores p̄ acceptā in futuro requiē
 animarū plena totius eccl̄ie felicitā in
 resurrectionis gl̄a complebit̄. **E**t edifica-
 uit domū et consummavit eā. **T**erit q̄
 domū laq̄arib⁹ cedrinis. **L**aq̄aria sunt
 tabulata q̄ magno decore composita et
 ornata. ab inferiori parte trib⁹ affigū-
 t̄ et quia ter gemine altitudinis domū
 diu facta erat. t̄na nimirū laq̄aria.
Qd aut̄ apte p̄ laq̄aria q̄m̄ sublimiore
 q̄sq̄ in eccl̄ia sc̄a iustos significari cre-
 dimus. q̄rū op̄ et doct̄na cunctis in
 exemplo p̄posita q̄ longi in alto p̄mi-
 net̄ quiq̄ suis incessionib⁹ et exortati-
 onib⁹ animos infirmos ne in temptati-
 onib⁹ deficiant p̄tegiunt. **Q**ue nimirū
 laq̄aria recte cedrina ēē describunt̄.
Cedrus n̄aq̄ arbor ē impudibilis om̄io
 naturę odoris iocundi aspect⁹ nitidi.
 serpentes accensa nitore fugans ac p̄mie.
Que uniuersa p̄fectis quib⁹q̄ conueniunt.
 q̄rū inseparabilis ē patientia. fama uir-
 tutum eximia. p̄sentia cunctis ḡtissi-
 ma bonus s̄qui et in hac uita et i futū

singulari p̄ cetis sc̄is eminentia fulgēt.
Et edificauit tabulatum sup̄ om̄ie do-
 mū quinq; cubit⁹. **A**ltitudinis. **L**oricu-
 las significat q̄ sup̄mo domus tecto p̄
 cecutum erant facte. ne quis ad altiora
 pueniens rep̄ite laberet ad ima. q̄d in
 omni domo q̄m̄ quisq; edificaret. moy-
 ses fieri p̄cep̄. **C**um edificauit inq̄t do-
 mum nouā facies murū tecti p̄ careu-
 tum. ne effundat̄ sanguis in domo tua.
 et sis reus labite alio et in p̄ceps ruen-
 te. **H**ec aut̄ tabulata siue loricule sup̄
 se lata uocata. n̄ cui dictū ēē. et edifi-
 cauit sup̄ parietē templi tabulata p̄-
 gurum in parietib⁹ domū. p̄ cecutum tem-
 pli et oraculi. continuo subiunctū ē.
 et fecit lata in cecutu. **I**n quib⁹ nimirū
 latib⁹. intellexim⁹ diuina ēē p̄sidia de-
 signata. q̄ nos adhuc in hoc sc̄lo labo-
 rantes ac p̄capti n̄o ad sup̄iora nitē-
 tes cotidie deficiam⁹ adiuuante. **B**ene
 aut̄ in hoc sup̄mo tabulato in tecto do-
 mus diu .v. cubitos altum ēē memorat̄.
 quia nimirū nos in illa p̄ata diuine
 p̄sentia claritatis adimplet̄ ut nich̄
 aliud uisus n̄. nich̄ audit⁹ nich̄ ol-
 factus. nich̄ gust⁹ nich̄ tact⁹ dulce habe-
 at n̄ diligē d̄m̄ nr̄m. et toto corde. to-
 ta anima. tota uirtute diligere et pr-
 imū tamq̄ nosmetip̄os. **E**t op̄uit do-
 mum lignis cedrinis. **H**ic sup̄mum
 ipsum domū tectū diē idē tabulatum
 illud q̄d sup̄nis trabibus sup̄positū
 erat. **N**on habebat culm̄ enī templū
 i sup̄iorib⁹ sic nec tabnaculū. s̄ erat

Auctoritas ad reuincendos s̄futandosq; eos
 q̄ uirtuti resistunt s̄tantissima.

ecclie qm̄ omnib; in palestina et egypto
dom̄ edificanti; mori ē facere. **I** dipm̄
autē h̄ tabulatum q̄ opta ē domus q̄ det
laq̄aria designat̄ id est eriuos q̄sq; re
surrectionis gl̄a uiros et singulari scita
te ad ip̄m uirtutis apicem p̄uenientes
figeat̄ de q̄rum uno d̄r. **I**nc̄ natos mu
lierū n̄ surer̄ maior ioh̄e bap̄a. **C**uius
si comparē magnitudinis scire uis̄ au
di quid pat̄ ip̄ius angl̄s ait. **E**t ip̄e p̄ce
det ante dom̄m̄ in sp̄u et uirtute be
lie. **E**t edificauit parietes dom̄ intrinsec̄
tabulatis cedrinis. a pauimento domus
usq; ad summitatē parietū et usq; ad
laq̄aria opuit lignis cedrinis intrinsec̄.
Intrinsec̄us quidē cedro dom̄ erat uesti
tū. nam forinsec̄us tanto nitore lapi
ip̄e de q̄ facta fuit fulgebat. ac si calcu
lo eēt candido tecta. **I**urta sensus ū mi
tuos parietes templi s̄t fidelium ppli.
ex quib; sc̄a uniuersalis consistit ecclia.
q̄rū dilatationē p̄ orbem latitudo de
signat parietū. sp̄em ū et intentionē
omne ad celestia erectam longitudo.
ul̄ certe altitudo parietis q̄ ex ordinib;
lapidū sup̄ inuicē positis constat. p̄se
tis statū ecclie significat. ū electi sup̄
fundamētū xp̄i om̄s edificati sup̄ inuicē
in ordine p̄ tempus curricula
succeedit. seseq; inuicē portantes legē
xp̄i q̄ ē karitas adimplent. **D**umeni
qui n̄c a p̄cedētib; erudiunt̄ magis.
rursim ip̄i alios erudiunt̄ q̄i sup̄ in
uicē positis ordinib; quiq; lapidum
uiuoz in domo d̄i. sic ab alijs fixa o

stantia portant̄. ut ad portandos alio
et ip̄i sufficiant. usq; ad ultimos qui
sine mundi nascituri sunt iustos. **Q**ui
q̄i in fūmo domus d̄i cacumine locati
docentur. quidē et portant̄ ab alijs. si q̄s
doceant quor̄ ue fragilitatem tolerent
ip̄i n̄ h̄nt. **Q**ui uidet̄ parietes intrinsec̄
tabulatis cedrinis opuit̄. cū conla fi
delium amore uirtutū redundat̄. **S**io
enim cedri natā p̄fectos homines ut
sup̄ docuim̄ typice denuntiat̄. ita etiā
locis oportunis celsitudine uirtutum
quib; ad eandem p̄fectionem uenit̄ nō
inimico designat̄. **L**egunt̄ autē omnia
lignis a pauimento dom̄ usq; ad summi
tatē parietū et usq; ad laq̄aria. cum e
lecti a p̄mis fidi rudimentis usq; ad p̄fec
tionem bon̄e actionis. et usq; ad inḡ
sū pat̄e celestis bonis insudare n̄ desis
tunt opib;. cū a p̄mis iustis usq; ad ul
timos in consummatioē sc̄i omnes uir
tutib; student. q̄rū n̄ito uire ualeat̄
p̄stari. q̄d xp̄i bon̄ odor sum d̄o i om̄
loco. **E**t t̄re pauimentū tabulis abiegni.
Hoc q̄m̄ factum sit. plenius in lib̄ para
lipomenon explicat̄. ū sc̄ptū ē. **S**traum̄
q̄ pauimentū templi p̄ciosissimo marmo
re decore multo. **N**ō patet quia tabula
abiegnas quib; pauimentū tegeret. neq;
q̄ in t̄ra posuit̄. s; p̄mo illud marmo
re p̄t̄. ac t̄m̄ tabulas marmori sup̄po
suit̄. ac t̄m̄ hys duob; auri uestitū
sup̄ addidit. ut in seq̄ntib; legitur. **S**ic
autē latitudo parietis in altum cur
gens atq; usq; ad laq̄aria p̄ueniens.

perfectis uirtutū quib' electi ad regnū ce-
 leste pueniunt. ul' certe ipōs electōz ebor'
 s' met p'temp'a uarianta succedentes sig-
 nificant. ita equalitas pauūti concordē
 eorūdem humilitatē. qua in temp'ali ad
 huc uita positi socialit' inuicē karitate
 dictante conu'sant. n̄ in mūto demōstrat.
 Qd uidet' pauūtiū p'ciosissimo erat mar-
 more strati decore multo. idemq; mar-
 mor' inor' tabulis tectum abiagnis. q'a
 nimirū uita uistor' p'mo fidi firmita-
 tē p'munienda i corde. ac deinde spi-
 talium uirtutū latitudi- **ne** ē ador-
 nanda in ope. **Alioquin** q'd utilita-
 tis habebat decor marmoris p'ciosissi-
 mi. lignor' tabulis obteet'. si n̄ iusticiū
 aliquid tacite signabat. ac bonor' ampli-
 tudinē opum. fortitudinē fidi. in teme-
 ritate subfulciendū eē docebat. **Abies**
 aut' p'p' altitudinē sui. et robur durabi-
 le diu. n̄tem electōz infima q'q; desidia
 sp'nentem. et celestū contemplationi se-
 pumentā. uirtute q'q; patientie singu-
 larit' excellentem n̄ incongrue demons-
 trat. **Auri** aut' lammine q' marmore
 tabulis fuit abiagnis supposita. ipā est
 latitudo caritatis de corde puro et con-
 scientia bona. et fide n̄ ficta. q' sic aurū
 alius p'ciosius ē. metallis. ita cetis cri-
 nuor' uirtutibus in tēplo di' singulari
 luce refulget. **Edificauit** q; .xx. cubitoz. **.xv.**
 ad posteriorem partem templi tabulata
 cedrina a pauūto usq; ad supiora. et
 fec' intiorē domū oraculi in scē sō
 rū. **Postiorē** partem templi occidentalē

dicte. ab ortu em̄ solis inq'ssum habe-
 bat templū. et ab occasu domū intio-
 rem hoc ē scā scōrū. q'd aut' tabulata
 q'ntiorem domū ab extior' i sepabat.
 a pauūto usq; ad supiora eē dicit
 edificata. n̄ usq; ad laq'aria fig'at q'
 .xx. cubitis erant in sublime. a pau-
 ūto susp'nsa. ut sup' iam dictū ē. tā-
 tum usq; ad cubitos. .xx. altitudinis
 ut in seq'ntib' apte legitur. relictū ū
 ait sup' hec tabulata aptum et inane
 usq; ad laq'aria cubitoz. .x. altitudinē
 et cubitoz. .xx. longitudinis. iuxta la-
 titudinē domū. p' qm̄ nimirū ianuā
 fumus incensōz de altari thymama-
 tis. solebat in scā scōrū ascendē. atq;
 ad arham domini op'endiū penet-
 re. **In** q' distinctioē domus dñi patet
 figura musti et ap'lo exponente. luce
 clarior ē. quia p'or domus inq' semp
 intibant sac'dotes. sac'ficioz offitia cōsū-
 mantes p'sens ē ecclia. ū cotidie p'us in-
 sistentes op'ibus domino sac'ficia offeri-
 mus. **Intior** ū domus q' ad posteriōrē par-
 tem templi erat facta. ipā est p'missa
 nobis uita in celis. intior quidē hac cō-
 ūsatione n̄i exiliy. quia in p'sentia re-
 gis summi p'p'et' ibi beatorū et anglōz
 et hominū sollempnitas agit. unde
 de ea bñ m̄to sermo dicit. intra i gau-
 dium dñi tui. s; postior' temp'e q'
 p' huius scē labores ad illius inq'ssū
 p'ducimur. **Tabulata** aut' q'ntaq; do-
 mū ab inuicem diuidunt. ipa s' clau-
 tra celi q'ru nob' aptione cotidie suspi-

ram. et quicquid domum donavit pia semper
instantia donec aperiret et intrare lice-
at pulsamus. et si nec dum ante so-
lutionem corpus intrare permittitur
apertam tamen habemus ianuam diuine pie-
tatis. quod orationum iugiter. elemosinarum.
ieiuniorum. ceterorumque opum bonorum
thymamatha permittam. Hinc est enim
quod pariet cedrius domus interioris ianuam
habebat in superioribus per totum uero fumum
incensorem intrare quia oculi domini aperti sunt
super domum eius nocte ac die. et aures eius
in oratione seruorum suorum intendunt. et
hoc per totam latitudinem diffusum per orbem
ecclesie. Altare namque thymamathi quod
in domo quidem exteriori. sed prope ostium sta-
bat domus interioris. typus fuit perfectorum
qui carne quidem adhuc in mundo re-
tenti. sed omni desiderio sunt ad celestia sus-
pensi. et uelut incenso thure fumum
ascendunt in sanctam sanctorum emittunt quod
superno amore flagrant. crebris oratio-
num uocibus aures sui pulsant auctoris.
apertamque late ianuam fumum incensorem in
superioribus inuenit. quia quanto mundiores
quique in terris. et qui uiciniores celesti
patri commorantur tanto citius a domino
cuncta que postulant accipiunt. Bene autem
interior domus uiginti cubitis longa
facta est. propter multum scilicet gemine dilecti-
onis de qua et super dicitur quod in habet uitam
uita ex parte maxima electorum inter il-
lustrat. sed in illa parte cessantibus aliarum
uiritum opibus sola perpetuo regnat. For-
ro. xl. cubitorum erat ipsum templum per foras.

oraculi. Durum ipsum templum per foras
oraculi presentis ecclesie typum gestisse. unum
recte xl. cubitorum fuit. qui numerus sepe
in significatioe ponitur presentis fidelium
labors. Quomodo quinquagenarius in significatioe
future quietis et pacis. Denario namque nu-
mero continentur precepta quorum obseruati-
one ad uitam peruenitur. Denario equum signat
ipsam quam desideramus et pro qua laboramus
uita peruenit. Quod uero est mundus. in quo per
quietenda eadem uita certamus. In psal-
mista ad regendam de gentibus ecclesiam
aiebat. Prudens. De regionibus eius
gregauit eos a solis ortu et occasu.
ab aquilone et mari. Et cetero omnis do-
mus intrinsecus uestiebatur. habens tor-
naturas suas. et iuncturas fabrefactas
et celaturas emineutes. Durum de celo. quod
insuperabilem uirtutum uenustate signa-
ret. quo numerum ligno omnis domus domini
intrinsecus uestiebatur. cum corda uultorum solo
bonorum opum amore intescunt. Habetque
domus in tabulis cedrius tornaturas
suas. et iuncturas fabrefactas. cum idem
electi sese ad inuicem pulcherrima ca-
ritatis copula connectunt. ita ut eum in
numera sit fidelium multitudo. unum
tamen cor. unam habent animam per communem
fidei ac dilectionis societate merito dicitur.
Namque tornaturas que iuncturis tabu-
larum apponebantur. ut unum ex omnibus fieret
tabulatum. ipsa sunt officia caritatis.
quibus ad inuicem fraternitas sancta copulatur.
atque ut unam christi domum toto terrarum orbe
componit. Que etiam domus habet celaturas

eminentes: cui opa uirtutū scī neq̄q̄ occul-
 ta tegunt: s; manifesta ex p̄ssione foris oī-
 bus q̄les sunt ip̄i quid agant in exem-
 plum uiuendi p̄ferūt. Omnia cedris
 tabulis uestiebantur: nec omnino lapi-
 apparere potat in pariete. Et lapides pa-
 rietis siue pauimenta et tabule et aurū
 scōrum in ecclia uitā omnium designat.
 Et ea utiq; distinctioe cū parit ponunt.
 ut lapides uiui sint scī fortitudie fidi
 i unam eandēq; regulam sibi nec adglu-
 tinati. Tabule cedrine siue abieque. sint
 scī latitudie uariarū uirtutū. scilicet do-
 nationes sp̄e scī in una eademq; fide si-
 bimet altitrum conneri. Aurilaminu-
 ne s; scī supereminente scientie caritate
 habitet. In uisq; fulgore gratissimo ad-
 inuice congaudentes. Que tā beat̄ apl̄s
 una sententia complect̄ ē dicit. Nam
 in xp̄o ihu neq; cūm cūm aliquid ua-
 let neq; p̄pitiūm: s; fides q̄ p̄ dilectionē
 opatur. fidi nāq; inuice lapis figurā
 tenet cedrus actionis odorifere. aurū
 transcendit omnia dilectionis. uesti-
 turq; lapideus parietis tabulis cedritis:
 cum p̄fessio fidi bonis ornat opib; ne-
 onosa iudicet̄ aut mortua. Verum lex
 in lapide sc̄pta: doctrina uē euāghū p̄ lig-
 num ē dominice passionis confirmata.
 Vñ et p̄pls ille lapide cūm cūm i p̄ni-
 tio: nos signo crucis consecramur in fido
 te. Possunt n̄ incongrue parietes tem-
 pli lapides siue pauimenta p̄ciosissimo
 marmore strati: eorū qui in lege fide-
 lit̄ ac p̄fecte iuxerūt typum tenet̄ tabule

ū cedrine siue abieque noui testamēti
 iustos indicare: qui uolentes p̄ dñm
 uenire abnegant semetipsos. et sup̄
 ta cruce sua cotidie sequunt̄ illum.
 Et qm̄ utiq; tempis iustos communis
 gla sup̄ne manet retributionis: lapidi-
 b; ac lignis p̄ciosis. t̄tia ē species aure-
 arum adiuncta laminarū. Hec cōt-
 ruit debet uideri. qd̄ sup̄ dixim̄. por-
 ticum q̄ erat ante templum. antiq̄rū si-
 gna gestare fidelium: ip̄m uē templū
 eorū qui p̄ incarnationis dominice tē-
 p̄ in mundū ueniunt. portu domū tu-
 teriore regni celestis gaudia q̄ utiq;
 iustis dant̄ figurare. Hūc autē dicam̄
 parietes lapideos antiquū di p̄plm̄ ta-
 bulata cedrina nouū. aureas laminas
 utiq; in celis p̄mia designant: cū idē
 parietes templi. et in porticu et i ip̄so
 templo. et in scīs scōrum pari fuerunt
 in de lapidib; et lignis et auro cōpacti.
 Multiplex namq; est in diuisis earū uide-
 repetitio figurat̄. S; et hoc dicendum
 ē qd̄ fuerit et in lege et ante sc̄ptā legem
 plurimum qui legalit̄ domo deseruerūt.
 uē occidites. uē fornicantes. uē furtū fa-
 cientes. n̄ falsum testimonū cont̄ pri-
 mū loquentes. honorantes patrē et ma-
 trem. et diligentes p̄ximos sic se ip̄s.
 et hu ad parietes porticus lapideos
 p̄nebant fuerunt alii qui maiore
 p̄fectione relictis mundi negotiis. et
 assumpta cruce sua seq̄b̄ antē dñm.
 qui ut apl̄s scribit. ludibria et uerba
 erpta. in sup̄ et uincula et carceres. la-

pidati sunt. secti sunt. temptati sunt. in oc-
cissione gladii mortui sunt. circumierunt
in melotis in pellibus capris. egen-
tes. angustiati. afflicti. quibus dignum non erat
mundus. **H**uius ante qui manifestata tem-
pora euangelii uitam duxere euangelicam.
quid non ante ingressum templi tabulata
cedrina in porticu fulgebant. **Q**uod usque
quod idem regnum celeste communiunt quoniam
in mansionibus discretis recipiunt quoniam porticus
templi post lapidem et cedrum intus
est auro coopta. **S**unt in hoc tempore plures
qui legalibus contenti preceptis. quod super com-
memorauimus. sufficere se credunt tantum si
adiuta uenire mereantur. **S**ed alii qui
ad perfectionem nitentes uendunt quod habent
omnibus dominum sequuntur. memorantur promissi
illius quod talibus in resurrectione non solum
uita. sed et specialem partem honorem esse tribu-
endam. **A**men dico uobis quod uos qui secuti
estis me in regeneratione cum sederit
filius hominis in sede maiestatis sue.
sedebitis et uos super sedes. **xxii.** iudican-
tes. **xxiii.** **H**uius ad parietes templi
albo de lapide factos. illi figurantur ad
cedrinas pertinent tabulas. utique prima
a domino petite lucis. quoniam auri lamminal
quibus decorantur expectant. **S**unt in aditu
lapides preciosi. sunt tabule ligni aro-
matici. utaque auro coopta. quia et illi
qui in lege domini immaculati am-
bulant. et quod gratiam euangelii perfecte susce-
perunt. partem eternam uitam percipiunt. **O**racu-
lum autem in medio domus interiori parte
fecit ut poneret ibi arcam federis domini.

Hoc superius preoccupando expositum est. quia
uidelicet interior domus secreta parte celestis
archa fedis dominum saluatorem in quo solo fe-
dus pacis apud patrem habentem designat.
qui post resurrectionem suam ascendens in
celum. carnem quoniam uirgine sumpsit
erat in parte dextra collocavit. **P**orticus ora-
culum habebat cubitos. **xxii.** longitudinis.
et **xxiii.** cubitos latitudinis. et **xxiiii.** cubitos
altitudinis. **Q**uod dicitur. **xxv.** cubitos altitudi-
nis. parietem significat cedrinum. qui
oraculum id est sancta sanctorum ab ede ex-
tra se segregabat. sic et super dixerimus. **O**raculum
uero uero erat archa habebat uicenos cubitos
in longitudine. et latitudine. et altitudine.
id est per quadratum. quia in superna illa parte non
regem. **xxvi.** in decore suo uident oculi sanctorum.
sola caritatis diuine ac fraternitatis gratia pom-
ina fulget. quod sequitur quod uerbis astruit
cum dicitur. **E**t operuit illud atque uestiuit
auro purissimo. **Q**uod est apte dicere. quod super
ne membra ciuitatis gratia caritatis imple-
uit. **S**ed et altare uestiuit cedro. **A**ltare
dicitur thymiamatis quod erat ante oraculum.
De quo paulo per subinfertur. **S**ed totum altare
oraculi teritur auro. **N**on intelligi datur
quod idem altare de lapide quidem fuit fac-
tum. et cedro uestiuit. ac deinde auro cooptum.
significat autem typice perfectior uitam uisitorum.
quod quoniam in uicinia oraculi sunt positi. quod de-
sertis in finibus delectationibus. de solong
in celestis ingressu curam omnem impediunt.
Non bene in hoc altari non carnes uictimantur.
sed sola incendebantur thymiamata. quia
tales non adhuc peccata carnisque illece-

bras cogitationū ī se mactare opus habet.
 s̄ tantū orationū spūaliū et celestium de
 sidiorū odor. anīta p̄ ignē intm̄ amori
 ī conspectu sui conditoris offert. **Domū**
 q̄ ante oraculū opuit auro purissimo.
 et affixit lamminas clausuris. **Domū**
 ante oraculū p̄sentis ecclie typum tenē
 dirū. ū ita redemptoris nr̄i amare fla
 gramus. ut nec dū ipm̄ uidere facie ua
 leam̄ ad faciem. **Ūn** apte domus hec auro
 quidē purissimo coopta. s̄ inposito erat
 medio pariete ab oraculo secreta. **Oracu**
 lum q̄ uocatur. cū ul' diuina hominib'
 euangelica allocutio. cū secretorū quorū
 q̄ reuelatione conceditur. **Ūn** bñ oracu
 lum in aditis hoc ē in interiori domo fac
 tum est quia in supna p̄ta et anglorū
 nob̄ uisio atq; allocutio. et ip̄a di p̄sen
 tia reuelabit. **Domū** ḡ ante oraculū au
 ro tecta ē. quia p̄fecti quiq; iusti ī hac
 uita ū nec dum palam de patre audire
 id est nec dum palam audire q̄nt̄ fidem
 et op̄ iusticie diuino ornant amore. p̄
 qm̄ ad plenam di cognitionē mereant̄
 attingere. **Lammine** auri quib; opta ē
 domus. opationes sunt multifarie pie
 tatis. q̄s in obsequiū ul' sin̄ creatoris ul'
 frat̄ne necessitatis amor castus exhibet
Clau auri quib; affixe s̄ lammine
 ip̄a s̄ p̄cepta caritatis. sine p̄missa et̄ne
 claritatis. p̄ q̄ in exercitio studioq; iur
 tutum. ne deficiam̄ donante xpi gr̄a cō
 tinem̄. **Ūn** bñ de eisdem clauis in li
 bro paralipomeni sc̄ptū ē. **S** et clauos
 s̄c̄ aureos. ita ut sin̄ guli clauis s̄c̄los

quinq; nos appūderent. **Quinquage**
 nario namq; numero sola in sc̄pturis
 remissio peccatorū et gr̄a sp̄s sc̄i. et requi
 es et̄na figuratur. **Ūt** quinq; genorū et̄at
 s̄clorū clauis singuli quib; lammine au
 ri affigebant̄ in parietib; domū domini.
 quia minurū ūba celestia quib; ī amore
 bonorū opum p̄ficiam̄ et inser̄ amur.
 ueniam nob̄ p̄mittunt peccatorū. gr̄am
 sc̄i sp̄s et̄ba. t̄simū in futuro pollicen
 t̄ et̄num. et hū quidē sunt clauis dilec
 tionis. **Ūt** ū aly clauis timoris quib; in
 cipientes quiq; et ne dum ad p̄fectionē
 puenientes. illeceb̄s uiciorū carnaliūq;
 uoluptatū mortificant illis. uidelic̄
 s̄r̄ motib; uirtutis q̄rum institutioē car
 nem nr̄am crucifige cū uicis et concu
 piscencijs edocemur. q̄s habē desidera
 bat ip̄ha cum ait. **Con**fige clauis a timo
 re tuo carnes meas. a iudicij enim tuis
 timui. **Qui** rursū ad p̄fectiora pueniēs
 dic̄. de clauis dilectionis. **N**ichil aut̄ ad
 herere dō bonū ē. **N**ichilq; erat in tēplo
 qd̄ ū auro tegeret̄. s̄ et totum altare ora
 culi terit auro. **De**aurata ē quippe por
 ticus ante templū. quia patres ueteri
 testam̄ti dō p̄ caritate placuer̄. **De**aura
 tum ē ipsum tēplum. quia eadem ip̄a
 caritas di diffusa ē in cordib; nr̄is. p̄
 spm̄ sc̄m qui dat̄ ē nob̄. **De**aurata ē do
 mū interior. quia in supna p̄ta sola ca
 ritas regnat̄. s̄ ibi eō uerū et secu
 rui q̄ p̄sent ip̄e d̄s qui ē karitas inde
 tur. **I**bi eō certius q̄ ip̄e mediator di et
 hominū qui solus patnor̄ ē consens

secretorum uelut archa testamenti semper as-
piciunt. Quod autem cenacula quodque tecta sunt auro
adeundem sensum respicit. siue enim
interior domus sancta sanctorum uel erat archa inter-
na sanctorum uita in conspectu sui conditoris et
redemptoris significat iuxta illud psalmis-
te. Abscondes eos in aditu uultu tui a con-
turbatione hominum ita cenaculo in alto
eandem uita. hoc est in celis esse. et non in hi-
mundo designant dicente apostolo quod sur-
sum sit quare uel christus est in dextera dei sedes.
quod sursum sit sapientie non quod super terra. **E**t sic
in oraculo duo cherubin de lignis oliua-
rum. r. cubitorum altitudinis. Cherubin si-
cut propheta ezechiel apte declarat ange-
lice dignitatis uocabulum est. numeroque
singulari cherub dicitur plurali cherubin.
quod erant in oraculo facta angelica munus-
teria quod conditori suo in celis semper assistere
possunt intelligi. Sur recte de lignis oli-
uarum facti esse prohibentur quia in murum
uirtutes angelice gratia sancti spiritus ne unquam ab
amore dei auerescant uideat. **D**ecem autem
sunt cubitorum altitudinis quia dena-
rio uite eterne fruuntur habentes inuo-
latam in se sui conditoris seruata yma-
ginem perpetuo. scitatie et iusticia et uita-
te quam prima conditione precepunt. **D**ena-
rius namque. r. obolis constat et continet
in se nomen regis et ymaginem consue-
uit. Quia propter et figure regni celestis ap-
tissime congruit. uel et angeli sancti in ima-
gine sui conditoris. ad quam facti sunt
semper manent et electi ymaginem eius
homines quam peccando amiserant re-

cipiunt. **Q**uinq; cubitorum ala cherub una.
et quinq; cubitorum ala cherub altera. id est
r. cubitos habentes a summitate ale. usque
ad ale altius summitatem. **A**le cum in leonem
hominum figura ponunt. uirtutes significat
eorum quibus ad celestia semper uolare. atque
in his conuersione delectantur habent. **C**um
uero in signatione angelorum ponunt ale.
quid aptius quam gratiam demonstrant per-
petue et indefectiue felicitatis. quia sem-
per in celestibus in ministerio sui persistunt aue-
toris. uel certe quia leuitate spiritualis na-
ture sunt preedita. ita ut uicini que uolunt
statim que uolando perueniant et hic cum
alis figurati. et prophetis sunt cum alis ostendi.
Bene autem dicitur quod quinq; cubitorum fuit ala
cherub una. et quinq; cubitorum cherub
altera. quam uirtutes angelice lege dei in
quinq; libris descripta est. in defensione deuoci-
one custodire diligendo uidelicet dominum
domini suum ex omnibus uirtutibus suis. diligendo
et proximis tamquam se ipsos. plenitudo le-
gis karitas est. proximi autem eorum et ipsi ad
inuicem sunt angelici spiritus. et homines elec-
ti eorum eque conuies. **U**ni uero ala eiusdem
mensura prohibetur. quia uidelicet eadem
ipsa deuotione que sese altitrum in deo di-
ligunt. uiamque ad se ascendunt societa-
tatem desiderant. sicque simul ale. r. cu-
bitos compleunt cum ingemina karitatis
exhibitione angeli conditoris sui persema-
letantur. **D**ecemque cubitorum erat cherub
sedes mensura pariter et opus unum erat in du-
obus cherubin. **D**uo erant facti cherubi
propter consortium eiusdem de quo loquuntur

caritatis significando quia nunquam
duos caritas haberi non potest. **U**nus et salua-
tor bonos ad predicandum discipulos
mittere curauit ut tacite doceret et in
quibus fidei predicarent uirtutem dilecti-
onis ante omnia esse tenendam. unius
que mensure et operis erant duo cherubim.
quia disparitas uoluntatis siue cogitati-
onis in superna patria nulla est una omnium
eademque dei presentis uisione et gloria illus-
tratur. **P**osuitque cherubim in medio tem-
pli interioris. **E**t tendebant autem alas suas
cherubim et tangebant ala una parietem
et ala cherub sedis tangebant parietem alte-
rum. **A**le autem altere in medio pariete tem-
pli se inuicem contingebant. **M**anifestum
est ex his que predicta sunt quod cherubi
in medio templi interioris sunt positi quod
habitatio est semper in celis. **E**t tendebant
autem ala cherubim quasi ad uolandum quod spiritus
angelici semper habent animam ad obsequium
diuine uoluntatis paratum quod una ala una
tangebant parietem et ala cherub sedis
alteram parietem ad illam karitatis admi-
nistrationem quam nobis exhibent angeli per-
tinet. **Q**uod ale altere in medio templi se in-
uicem contingebant eam dilectionis gratiam
que se altitudo complectuntur exprimit. **B**ene-
ant sequitur. **T**ertioque cherubim autem quia
et naturam eorum conditor immortalis cla-
ritate sublimauit et mentem uera dilec-
tionis et humilitatis luce repleuit. **N**o-
tandum sane quod moyses dum tabernacu-
lum faceret fecit et duos cherubim au-
rosos quos posuit in propitiatorio quod erat

64
super archam salomon autem addidit duos
alios multo maiores quos in templo ponet
sub quorum alis archam in medio ponet
cum propitiatorio et cherubim portibus. **S**icque
factum est ut in tabernaculo quidem essent che-
rubim duo in templo autem unum. **A**d unam
eandemque significationem utique pertinent
repetitum est opus augustinus factum per salo-
monem ut typice doceret quia multipli-
plicata per incarnationem dominicam ec-
clesia. **L**atius est gentibus sublimitas celi ci-
uitatum pandenda qui sic conditor de col-
lato sunt munere beatitudinis collaudantur
ut de nostra que exceptione atque ad eandem
beatitudinem introductione gaudeant.
Et tendunt enim alas ad inuicem
super archam cum ad laudem dei saluato-
ris referunt bonum omne quod acceperunt. **E**t
tendunt alteram alas ad parietes oracu-
li cum sanctos etiam homines secum uide-
re letantur eosque uelut alarum suarum
sublimitatibus tangunt quos sortis atque imi-
tatores fuisse in hac uita siue puritatis
exultant. **D**uos autem eorum parietes alis suis
tangunt quia fideles utique populi iudi-
catis et gentilibus possessores secum habent
aule celestis in quod in illa patria distinc-
tio sic localis in utroque populo. **Q**uia
maior fiat festiuitas interne beati-
tudinis de consortio adunato in deo
fraternitatis. **E**t tendunt quoque cherubim a-
las suas ad utrumque parietem oraculi quod
letantes in celesti patria iustos utique
populi uisionem que siue glorie ad laudem sui cre-
atoris exercitant. **N**ec solum de illorum quos

secū hñt int' hominū iustor' felicitate
letant' agmīa celestia: uerum etiā nri q'
foris adhuc positi de pfundis ad dñm
clamant' curā ger' ut sedulā. **U**n bñ
de eisdem cherubin in lib' paralipome
non scptū ē. Ipi aut' stabant erectis pedi
b' et facies eoz' int' se erant ad extiorē do
mū: quia nos ab hui' erumpna pēgna
tionis erectos ad suū desiderant pue
nire s' sortū. Sic q' pedib' stant erecti:
sic alas suas ab auro tactos oraculi pa
rietes extendit' ut facies habeant ad
domū usam extiorē: qd' sic angli suā pe
tuo innocentia s' seruant sic de animar'
scā: in celis beatitudine congaudet' ut
eis q' q's in tris adhuc pēgnari conspici
unt electis. opem ferre non desinant
donec et illos ad celestē patriam int'ducāt
Omī enī administrat' oīm spē s' in nu
mūm missi: p' eos qui hereditatem
capunt saluis. Possunt etiā qd' duo che
rubin duo testamta figurari qui nūm
rū cherubin in oraculo s' facti: quia i
silio diuine p'usionis. nob' utiq' inac
cessibili. et incomphñsibili ante scā dī
positi ē. qñ' qualit' quib' ne auct'ubus
sāe scptura uideret'. De lignis oliuariū
s' facti. quia lucē nob' scientie t'buūt. **xvii.**
uiuante flamma caritatis dī. q' p'sp'm
sem diffundit' in cordib' nris. **D**ecem cu
bitis s' alta: quia p' obseruantiā decalo
gi legis dō seruendū p'dicant. q'a deo
fidelit' seruientes. denario remuneran
dos eē regni p'petis ostendunt. **G**emina
hñt alas. qd' testamto sui conditori p'

aspa atq' p'spa indefesso p'posito semp
ad celestia tendisse declarant' qui hoc i
dem suis auditorib' fatiendum eē demon
trant. **Q**uinq; cubitor' ala cherub una.
et quinq; cubitor' ala cherub altā: quia
in oīm lab'itium rerū uarietate s' uim
uol' sui corpis sensus in obsequiū suū cō
ditoris extendunt. et opus unū erat in
duob' cherubin. quia utriusq' scptores
una eadem castitate op'is. et caritatis de
uocione dō seruiebāt. una et consona
dñm uoce ac fide p'dicant. **A**le g' cherubin
intiores sup' archam se inuicem contin
gebant. quia testamta pari de domino
attestatione consentiunt. **I**tem alit' exti
oribus uet' antiq' dī p'plo scptū. nouū u'
nob' qui p' incarnationē domine ad
fidē ueniūt. et scdo parieti hoc ē scptē
tonali recte comparam'. quib' p' frigora
ac teneb's ydolatrie lucem uirtutis cog
nosces datū ē. **H**er las hñt facies cheru
bin ad extiorē domū: qd' nri grā qui
adhuc foris stamus. neq; re ipā s' s'pe
salui facti sumus. diuini s' lib' conditi:
qd' scptores eorū iam regnantes cū dño
illumq; collaudantes in celis curā gerit'
nre salutis. p' nris erratib' apud eius
pietatem incpellat. **E**t oīm parietes tē
pli p' cūctū sculpsit celaturis uarietate
tor no. **O**mī parietes templi p' cūctū oīm
scē ecclie p'li sūt quib' sup' fundamta
xpi locatis totus ambitū orb' repleat.
ceptumq; fidi edificū cotidie noua
mbros' suor' p'genie. q' lapidū p'ciolo
rum appositione sup'augmētare n' desi'

tur Qui nimirum parietes uarijs celaturi
 sculpunt. tū alii dat sermo p spm sapiē
 tie. alii sermo scientie. scdm eundē spm.
 alii fidem i eodem spū. alii qm curati
 omni in uno spū. alii opatio uirtuti. alii
 ppheta. alii discretio spūum. alii genā
 linguar. alii interpretatio sermonū. Et ut
 ad illas ueniamus q̄s omis habe ualeam.
 uirtutes. karitas. gaudium. pax. longani
 mitas. patientia. benignitas. bonitas.
 fides. modestia. continentia. et ceti frue
 tus sp̄e. quid n̄ celature sint parietum
 templi. quia ornat sūt n̄tū ppli dei.
Sculpunt idem parietes et toruo. cū pmp
 to pollent animo fideles ad faciendum
 cuncta q̄ p̄mittit dicentes. et animo p̄si
 gula q̄ occurrunt. **B**enedicā dñm omi
 tempe. et paratū cor meū d̄s. paratū cor
 meum. cantabo et psalmū dicam dño.
Sculpunt toruo. cum in tantū uirtuti
 b; opam imp̄ndunt. ut ab harū tramite
 nullis circumstantiū rerū scarietate. nul
 lis possint blanditiis auti. **Q**uia enim tor
 natura et cetis artib; uelocitate p̄cellit.
 et ip̄am s̄ regulam qua sine errore opus
 p̄ficiat seruat. apte p̄ hanc pia scōrū
 uita signat. q̄ et parata ē semp ad obse
 quium diuine uoluntatis. et hoc absq;
 diuinculo errandi complete longo uir
 tutū didicit usu exercitata. **E**t fec̄ in eis
 cherubin et palmas. et picturas. uari
 as q̄ p̄minentes de pariete et egredientē.
Cherubin namq; in parietib; templi fe
 cit salomon. cum electos suos domui
 ad regulā sc̄arū sc̄pturar̄ in quib; est

multitudo scientie. intā sc̄am digne
 donat. **C**herubin fecit. cum eos i hoc
 mundo castitate anglice uisitationis
 p modulo suo docet imitari. q̄d mar
 ime uigils ac laudib; diuinis dilecti
 omis sincera creatoris et proprii gerit.
Palmas fac̄. cum memoriā et̄ne retri
 butionis eorū n̄tib; infigit. ut eo nun
 ab arte iusticie labi q̄ant. q̄ mercedem
 iusticie semp ante cordis oculos h̄nt.
Facit picturas uarias q̄i p̄minentes de
 pariete et egredientes. cū multifaria
 uirtuti opationes fidelib; t̄bunt. ubi
 grā. uiscera misericordie. benignitātē. hu
 militatem. patientiā. modestiā. Pau
 m̄tū domus terit. aut intrinsec̄ et ex
 trinsec̄. **I**ntrinsec̄ et extrinsec̄. in ora
 culo et in ip̄o templo significat. **T**ert
 ḡ salomon pauim̄tū domus intrinse
 cus et extrinsec̄. aut. quia rex nr̄ paci
 ficus et anglor̄ atq; animas iustor̄ in
 celis p̄fecte ac plenarie domo dilecti
 onis et̄nor̄ mortalium uilitate secre
Et in ingressu oraculi fec̄ ostiola de
 lignis oliuariū. posteq; angulor̄ quinq;
 et duo ostia de lignis oliuariū. **Q**d p̄mo
 dixerat fec̄ ostiola de lignis oliuar̄. hoc
 ipsum uidet̄ aptius explicare uoluisse.
 cum adiunxit et duo ostia de lignis
 oliuar̄. **U**nus quippe erat ingressus ora
 culi. s; idem ingressus duob; hostijs clau
 debatur. rursumq; referatis eisdē ap̄ie
 bat. sic etiam templū sic portā ante
 templū unum n̄ amplius habebat.
 m̄tū certq; utiq; causa mistij. quia

. . . xix . . .

unū domū. una fides. unū baptisma.
unū d's. unū in ecclesiam p'sentem p' bap-
tisma. unū in regnū celeste p' opa fidei
ē spandus m'itatus. Nam qd' unū eēt
ingressus oraculi. testat' hoc qd' inferi
de archa scriptū ē. **C**umq; eminerent
uectes. et apparerent summitates eor'
foris scūarū. ante oraculū. nō appare-
bant ult' extrinsec'. **U**bi in fallor pa-
tent' ostēditur. qd' unū erat ingressus
oraculi. et hīc regione factus arce.
q' in medio eiusdē stabat oraculi. **I**n
ingressu ostiola. p' significatiōē multi-
farie possūt accipi. **N**am. āglīos s'ps
quor' ministriō inhabitatiōē pate ce-
lestis. adducim' aptissime designant.
et ap'lor' eque ap'licorū. hūtor' quib' cla-
ues regni celor' sunt date. tenent fi-
guram. q' accepta a d'no potestate li-
gandi atq; soluendi. et dignos regni
int'ā ianuā. admittūt. et contumaces.
impuros atq; supbos. et communican-
do siue anathematizando. ab ingressu
uite pennis eliminant'. et opa iusti-
cie quor' m'ito ad regnū celeste pue-
nit' recte post'ā. q' in scā scōrum ing'it
ebat' possunt t'ypice designari. iuxta
hoc qd' in lib' sapientie scriptū ē. **T**u-
toditio legum. consummatio incorrup-
tionis ē. incorruptio aut' fac' eē p'p'r
imū deo. **C**oncupiscencia utiq; sapi-
entie. deducet ad regnū p'petuum. **Q**
b' omnib' apte congruit. qd' eadem os-
tiola de lignis sunt oliuar'. q' nūm-
rū et āglī et homines p'fecti fructu

misericordie et opib' lucis sese in domo dei
gloriosos exhibent. immo om' electi p' ar-
ma lucis et pietatis aditū s' pate celesti
ap'unt. **D**uo sūt aut' ostiola. siue d'ni
ac p'p'rinos diligunt et āglī et hōie
scī. neq; ullus ianuam uite nō p' gem-
nam hanc dilectionē pot'it intrare. se-
u quia utiq; p'li fidelib'. et iudi scī
licet et gentilis eadem uite ianuā re-
serat'. **P**ostes hūc angulor' quinq; q'ā
nō solum animas elector' auli celi recipi-
sūt. et corpib' immortalī glā p'dictis in
iudicio suas fores ap'it. **E**t sculpsit i-
eis picturam. cherubin. et palmarū
spēs. et anaglīfā ualde p'minentia.
et tēxit ea auro. **A**naglīfā g'ce latine
dicuntur celature. quia uirtutū opib'
q' p' totū orbem ecclesia in scīs suis ac-
p'fectis exeret. illi p'cipue quib' fide-
lib'. cura commissa. et clauēs regnū
lor' sunt dati. omni debeant solliciti
a insistere. ut q'ntum gradu p'minet
cetis. tantum et m'ito p'cellant' bona
actione. **H**abent namq; in se picturā
cherubin sculptam. cū ānglicam uit-
rū uitā q'ntū mortalib' possibile est.
et uite imitāt' et ope. **H**abent palmarū
spēs. cū dona sup'ne rēbutionis s'ira
semp' uicentiōē meditant'. **P**alma nā
q; uicticis manū ornat' ē. **H**ūc ana-
glīfā ualde p'minentia. cū certissima
bonor' opum documta. et q' nemo in
sinistrā partem inc'ptari nullatenus
ualeat. cunctis sese intuentib' osten-
dit. **E**t bñ h' omnia auri laminis

69
opta cum sic sepe dictum est et semper
dicendum est si ceteri uirtutum floribus
specialis in magnis ecclesie membris ful-
gor supereminet amoris. Hys ostioliis
etiam uelum fuisse additum. uerba dicit
narrant. **R**et quod uelum inquit ex iacinto
to purpura cocino et bysso. et inter-
uit ei cherubin. **Q**uod decoris quidem gra-
factum est. ut intus parietes deauratos
etiam olo-sericium fulgeret. et eiusdem
misti. cuius et ostiola congrua signa-
tione ante arcam atque ingressum ora-
culi apertum. ut sic ostiola congruis
horis aperiebant. sic et uelum reuelaret
quod adueniret quibus in secula seculorum
esset ingrediendum. **H**uius quoque ueli sedula
reuelatione secundum legem. apertione signi-
ficat regnum celestis. quod nobis per incar-
nationem domini et saluatoris nostri do-
nata est. **H**uius et baptizato eo celi apertum fuit
ut ostenderet. quia per baptismum quod nobis
ipse consecrauit ianuam patris celestis
debent ingredi. et moriente illo in
cruce. idem uelum scissum est medium
a summo usque deorsum. ut aperte doceret
quia figure legales iam tunc ad finem
uenissent. ac ueritas euangelii archa-
naque celestia. et ipse celi ingressus non ad-
huc prophetandus. ac figuratus signandus.
sicut iam iamque esset proxime omnibus apertus.
qui ab initio mundi usque ad id tempus
in fine uitae de mundo transierat.
Bene idem uelum sub quo in oraculo in-
trabat. ex iacinto purpura. cocino
et bysso factum esse ei quod cherubin inter-

esse memorant. **I**acinctus quippe quice-
li colorem imitat. supernorum desiderium
aperte comparat. purpura quod sanguine
conchiliorum conficitur et sanguine a ipsa
profert speciem non immutato sacramentum
dominice signat passionis. quod nos im-
itari crucem nostram portando debemus.
cocino quod rubeo colore flammescit
congrue uirtus exprimit amoris. **D**e
quod imitantes duxerunt qui cum domino am-
bulauerunt discipuli. **N**onne cor nostrum
ardens erat in nobis. dum loqueretur in uia.
et aperiret nobis scripturas. **B**ysus qui
de terra uirenti germine nascitur. et lon-
go artificum exercicio natum exuit
uirtutem. atque ad albam perducit spe-
ciem. congrue castigatione carnis uix
insinuat. cuius quod humore ingenitum
exsiccare iubet apostolus dicens. **M**ortifica-
te membra uestra quae sunt super terram. fornicationem.
immunditiam. libidinem. concupiscentiam
malam. et auaritiam quae est simulacrum
eius seruare. **A**d quantum uero candoris gra-
tiam hanc uelit perducere. alias ostendit
dicens. **O**bscuram uos fratres per misericordiam dei
ut exhibeatis corpora uestra hostiam ui-
uentem sanctam deo placentem. rationabile
obsequium uestrum. **I**nterunt uero cherubin
eiusdemque erimus coloribus. uero. officium
est cum uniuersis quae pie agunt. a uenena-
ta demonum telis per angelica praesidia domino
donante peragunt. **I**nterunt uero che-
rubim. cum in bonis quae agunt multitu-
dine scientie indefinent utuntur. re-
spicientes ad eloquia diuina. et ne

forte uirtutū calle aberrant. horum
intuitu et uia uestigia nra regimus.
Fixit q̄ in introitu templi postes de ligno
oluarū q̄driangulatos. et duo ostia de
ligno abiegnis intrinsec̄. et utrūq̄ os-
tium duplex erat. et se inuicē tenens
aperiebatur. Sic ingressus oraculi q̄ ad ar-
cham domini cherubiq̄ pueniebat.
intuitū signat regni celestis q̄ ad uisionē
nri s̄ditoris sup̄noiq̄. cuius nos int̄-
duci speramus ac desideramus. ita intuitus
in templum. p̄mordia nre structure ad
dm̄ cōsolationis. q̄ndo i p̄sentē ecclia
ingredimur. typice demonstrat istū inḡ-
sum nrm̄ ad fidē. ille designat ad spe-
tiē. **U**n̄ apte postes huius intuitū q̄dri-
angulati sūt facti. siue pp̄. uis. sc̄i eūḡli-
lib̄s. q̄r̄ doctrina in fide ueritatis erudimur.
seu pp̄ eodē uirtutes p̄ncipales. p̄-
dentia. fortitudine. temperantia. iusti-
cia. quarū ueluti fundamine q̄dam
firmissimo. omnis bonorū actuum st̄-
tura innuit. **P**rudētia ē namq̄ qua
discimur. quid nos agere. q̄nt̄ uiuere
debeat. fortitudo p̄ quē ea q̄ agenda
didicim̄ implem̄. q̄s uno uisculo uir-
tutes pp̄ba breuē complectit̄ dicens.
Dominū illumina m̄a. et salū m̄. et cet̄.
Illuminatio uidel̄. ut q̄ agē debemus
edoceat. salus uero ut ad hec nos pagen-
da confirmet. **T**emperantia ē q̄ discerni-
m̄ ne plus aut minus iusto. prudētie
siue fortitudinis opam dare inuenia-
mur. **E**t quia quisq̄ prudētia et for-
titudinē temperanter uitē. absq̄ ulla cō-

traditione iustus cōp̄batur. un̄. uis.
p̄ prudētia. fortitudinē et temperantia.
iusticia sequit̄. **D**uo ostia q̄ in hūc inḡ-
sū facta sūt. dilectio ē di et proximi. **B**n̄
altrinsec̄ facta cō dicunt̄ quia ad
inuicē respiciunt. adeo ut una sine
altā neq̄qm̄ possit habi. **O**mnis enim
qui credit qm̄ ih̄c. xpc. ex dō natus ē.
et omnis qui diligit eū qui genuit. dili-
git eum qui natus ē ex eo. **E**t sic itum di-
cit. q̄ n̄ diligit fr̄m suū quē uidet. d̄m̄
q̄ n̄ uidet. qm̄ pot̄ diligere. **U**n̄ recte os-
tium extius dilectio fratna. intuitus ē dilec-
tio intelligenda diuina. q̄ illa p̄or tē
p̄ h̄ ē diuinitate sublimior. et p̄ illā
adhāc intrat. quia in amore proximi
discit. q̄nt̄ amari cōditor debeat. **N**ota
dum sane qd̄ in ingressu oraculi duoq̄
dem fuisse ostia dicunt̄. s̄ h̄ duplicia
n̄ fuisse dicunt̄. In templi uero id ē domus
poris intuiti ita erant duo ostia. ut du-
plex cōt̄ utrūq̄. quia nimirū in p̄sen-
tis ecclie talem nos inḡdi ac ducere
uitā necesse ē. i q̄ dilectionē di et proximi
p̄ fidem et opationē p̄ patientiā et be-
nignitatē seruem̄. **I**n futura aut̄ uita
u d̄m̄ et proximos in luce uitę beati-
tudinis uidebim̄. eadem dilectioe
gemina absq̄ ullo prorsus labore im-
mo in magna multitudine diuine
dulcedinis fruem̄. **U**n̄ apte intuitus interiori
domus. duo quidē ostia. s̄ h̄ simplicia
habebat. **N**on enī ibi fides necessaria
ē. u ea q̄ n̄c credimus ac speram̄ omnia
manifesta luce uidebimus. nō labor

opum ē necessari. ū mercede ꝑpetuā cor
 q̄ hic laborant donabunt. ū necessaria
 patientia. ū nemo aduſi aliquid irrogat.
 ū munificētia benignitatis. ū nemo in
 diget op̄ ē. **Hec** de ostior figura ꝑ mo
 dulo nro sequentes patrū uestigia dis
 serunt. uerū iuxta formā ipsius op̄
 decori grā p̄sum ē. ut in uno eodēq;
 templi ingressu duo eēt ostia. **Acce** et
 enī erat parietes dom̄ q̄ centū uiginti
 cubitos habebant in altitudine. n̄ nul
 los etiam grossitudinis cubit̄ habere.
 In cui nimirū ḡssitudinis extrema par
 te ostia erant affixa. ita ut eōle parieti
 eēt ostium utriūq; et siue int̄ siue fori
 templum quisq; portic̄ ostiū inspiciet.
 un̄ ei ꝑ omnia paries eē uidetur. **Simi**
 lit̄ et ceterū paries. cum uictior in
 longitudie et altitudie eēt cubitor. ū
 parua et ip̄e debuit habē ḡssitudinē.
 q̄ ꝑt̄ et huius ingressu duo facta s̄ ostia.
 ut uidet̄ ab utiq; late. hoc ē int̄ et fori
 eōle parietis ostium patere. et qm̄ easdē
 picturas ostium q̄s et paries habebat.
 ueracit̄ un̄ ꝑ omnia et continuat̄ erēt
 paries uidetur. un̄ decori grā ꝑtenden.
 aliud mistij dispensatiōē ꝑfigurans. **Q̄d**
 ū descriptis templi ostijs sequit̄ et sculp
 sic cherubin et palmas et celatura ual
 de eminentes. opuitq; omnia lami
 nis aureis. ope q̄d̄ ad regulā. quia
 nimirū eadem archana fidi spei et
 karitatis. q̄ sublimes quiq; ac ꝑfecti
 sublimē capiunt. q̄q; om̄s plene in
 diuina uisione ꝑcipiunt. etiā cache

rizandis rudib; ꝑ suo quiq; capti dis
 cenda et confitenda tradunt. q̄t̄n̄
 sac̄s inuicem mustis q̄ndo q; etiā ad ca
 pienda ea q̄ ꝑie crediderē ꝑueniant.
Et edificauit rex salomon atum int̄
 t̄b; ordinibus lapidū politor. et uno
 ordine lignor̄ ceteri. **De** int̄iori at̄o bre
 uit̄ loquit̄ de ext̄iori ꝑr̄sus uidet̄ tacē.
Verum in ūb; dierū utiq; sit initio.
 ū ita sc̄ptum ē. fec̄ etiam atum sac̄do
 tum et basilicam grandem et ostia in
 basilica q̄ t̄rit̄ ere. **Atum** q̄ int̄ius q̄d̄
 uocat̄ sacerdotū. eo q̄d̄ sac̄dotē s̄ leui
 t̄ in eo ministrare. et omni parte erat
 templo c̄cumdatū. s; ab oriente un̄
 erat templi ingressus. multo longius
 a templo qm̄ a ceteris t̄b; plagis secretū.
 quia nimirū in ea plaga. id ē in facie
 templi fiebant ministeria sc̄or̄. **Ibi** al
 tare eneam ad hostias d̄m̄ offerenda.
 ibi decem lites ad lauandas easdē
 hostias. ibi mare enei erat positum
 ad lauandas man̄ pedesq; sac̄dotum
 cū ad ministrandum int̄taret. **Habe**
 bat aut̄ h; atum tres cubitos altitudi
 nis ut iosephus narrat. q̄t̄n̄ ab
 ingressu templi ceteros ꝑhiberet et solis
 sacerdotib; hoc licere significaret. erat
 q; ei ianua ad orientalem plagā. ad
 qm̄ usq; ꝑpls hostias suas et sacrifici
 a inferebat. inde suscipienda a sac̄
 dotib; usq; ad altare ꝑferenda. **De** ex
 t̄iori ū at̄o q̄d̄ ūba dierum basilicā
 grandem uocat̄. ita sc̄bit̄ iosephus. **Et**
 t̄r̄ inf̄e aut̄ huius t̄pli aliam edifica

.xxx.

uit aulā q̄drangulo sc̄mate factam e-
rigens marinas porticus atq; lateras et
portas excelsas et amplas p̄ uii. mundi
partes in eo constituenſ. quarū singule
ad unū quēq; uentū. uii. angulis acce-
debant. u. aureas ianuas collocant.
Et paulo p̄. In hoc q̄ sac̄rum. omnes
p̄p̄li. quib; purgatio et obsecratio legi-
timor̄ inerat int̄abant. **H**as u. porticu
cassiodorus senator in pictura templi
qm̄ in pandecte posuit. ut ip̄e in psal-
mor̄ expositioe commemorat t̄plici
ordine distinguit. Prīmū uidelicet ordu-
nē ponens. et̄. atū sacerdotū ex omni
parte q̄drum. **S**alm̄ eodem in̄. et̄. tra-
intimas porticū undiq; ūsum in giro.
et̄. extremū similiter ex omni late porū
porticu in̄. euitū. sicq; templū t̄for-
m̄ edificior̄ p̄sidio ab omni erat par-
te munitū. factū pauim̄to sub diuo
int̄. edificia singula de marmore. et
parietib; domor̄ int̄iorib;. hoc ē eis
qui ad templū respiciebāt factis in
columpnis. et̄. t̄iorib; u. solidis. sicq;
fiēbat ut omnis structura templi p̄
ḡduū eēt uarietate r̄onabiliter dis-
tincta. **H**ec; in sc̄a sc̄d̄. inḡliebatur
pontifex. in ipsum templū sacerdotē
purificati. in atūm sacerdotū purifi-
cati. et n̄ purificati unā cum leuitis
et cantorib;. in int̄mū atūm basilice
maioris uiri iudi purificati. stantes
et orantes sub diuo. si serēnū eēt. si
tempeſtas. in porticū proximā sese
recipientes. In̄. et̄. uis atūm muliere

judēe purificatē. in̄. et̄. tremū gentiles
et iudei. qui nup̄ ueniant ex gentibus.
usq; ad festum purificationis diem. **I**
ut in pictura cassiodori distincta rep̄-
mus breuit̄ annotare curauimus. r̄ati-
cū ab antiquis hec iudis didicisse. ne-
q; uirū tam eruditū uoluisse in exē-
plū legendi p̄ponere. q̄ n̄ ip̄e p̄us uera-
tē cognouiss;. **H**ec sunt loca quor̄ me-
munt sup̄. m̄. gradū psalmus q̄. ta-
m̄. c̄. **H**ec n̄. tē. b̄. d̄. d̄. m̄. om̄. ser-
ui d̄. n̄. q̄. st̄. at̄. in domo d̄. n̄. in at̄. do-
m̄. di. n̄. **I**n his porticib; ieremias et
p̄p̄he. alii. in his d̄. n̄. et apli. t̄. b̄. m̄. p̄. p̄. lo-
p̄. d̄. e. **I**n at̄. i. s. u. s. d̄. n̄. s̄. e. d̄. e. b̄. a. t̄.
docens. q̄. n̄. d̄. a. t̄. e. m̄. p̄. t̄. a. n̄. t̄. b;. p̄. b̄. a. r̄. i. s̄. e. r̄.
mulier illa adultera iudicanda oblata
ē. **I**n his inuenit uendit̄es et eūtes so-
ues et boues et columbas. hosq; cum
suis mercimonijs eliminauit e t̄. p̄. lo.
In his pet̄. et iohannes claudii inueni-
entes sanant̄. ac secum inḡlientes int̄.
ad orandū d̄. uer̄. **I**n his orabat om̄i
multitudo p̄. p̄. l̄. q̄. n̄. d̄. o. m̄. c̄. e. n̄. s̄. i. u. m̄. p̄. n̄. e.
t̄. i. z̄. a. c̄. h̄. a. r̄. i. e. a. n̄. ḡ. l̄. s̄. a. d. a. l. t̄. a. r̄. e. t̄. h̄. u. m̄. a.
mat̄. apparuit eumq; de p̄. c̄. u. r̄. s̄. o. r̄. i. s̄.
domini natiuitate p̄. d̄. o. c̄. u. i. t̄. **H**ō aut̄
h̄. a. t̄. a. cū porticib; suis aspectū t̄. p̄. l̄.
de longe aspectantib; abscondē pou-
er̄. quia loc̄. in q̄. t̄. e. m̄. p̄. l̄. u. erat sitam.
multo erat sublimior qm̄. u. f̄. u. n̄. d̄. a.
t̄. e. p̄. o. r̄. t̄. i. c̄. f̄. u. e. r̄. **H**am sic ioseph; s̄. e. d̄. i. t̄.
extreme at̄. o. r̄. f̄. a. b. r̄. i. c̄. e. cū in q̄. o. r̄. i. n̄. ḡ. e. n̄. t̄.
t̄. i. s̄. c̄. u. b̄. i. t̄. i. s̄. e. e. r̄. e. c̄. t̄. e. t̄. a. m̄. u. a. d. i. u. i. c̄. e. m̄.
usq; montis in q̄. t̄. e. m̄. p̄. l̄. u. edificatū est

71.
pveniunt. **H**ec quidē de structura tēpli
studioso lectori credidimus intima.
Verum in eis quęcumq; scriptura sacre referre
commodum dicitur figurat multior quam.
ceteris per hystorie cognitione simplicitate
utamur. **E**dificiū q̄ templi int̄ acūm
sacerdotum. p̄fectorū in sc̄a ecclia et sub
limium uita et p̄mit uior. eor̄ uidel̄
qui excellentia uirtutū dño appin̄q̄re.
et alijs ubo atq; ope ducati solent of
tendere salutis. **S**acerdos namq; ab eo no
m̄ latine accep̄. qd̄ sacri p̄bere duca
tum minorib; debeat q̄ nomine in sc̄p
turis iusticie n̄ soli altari inuist. epi
uidel̄ et p̄bri. s; et om̄s utiq; censeat
qui altitudine recte conuisionis ac
doctine salutaris eminent. nec s̄ met
ip̄s tantum. s; et plurib; p̄sunt. qui
dum corpa sua hostiam uiuentē sc̄a
do placeitem exhibent. sacerdotale p̄fec
to inuistū sp̄ualit̄ exerceat. **H**ec enī
ep̄s solum et p̄bri. uerum etiā om̄i
di ecclie loq̄batur ap̄ls pet̄ cū ait. **V**os
aut̄ gen̄ electum. regale sacerdotū. gen̄
sc̄a. p̄ls adquisitionis. **C**uius honore
dignitatis etiā antiquus p̄ls dī erat
insignit̄ dicente ip̄o ad moysen. **H**ec
dices domui iacob. et annuntiabis fi
liis isrl̄. **E**t paulo p̄. **E**t uos eritis in reg
num sacerdotale et gens sc̄a. **B**asilica ū
grandis. q̄ erat etia acūm sacerdotum
in q̄ om̄is p̄li multitudo adorare si
ue ad ubū audiendū confluere sole
bat. carnalium in sc̄a ecclia uita mo
resq; figurat̄ insinuat. q̄lib; dicit ap̄ls.

Et ego fr̄es n̄ potui uob; loqui. q̄ sp̄ua
libus. s; q̄ carnalib;. taq; paruulis in
xpo lac uobis potum dedi n̄ escam.
Qui bñ p̄ basilicam grandē designat̄.
quia absq; ulla dubietate multo ma
ior ē in sc̄a ecclia talium qm̄ p̄fectorū
numeri. s; q̄ntum num̄o p̄stant. tantū
succumbunt m̄to. **U**n̄ apte basilica
hec grandis et si plurimos cap̄. n̄ eol̄
tam̄ in uita templi deaurati. n̄ ad
altaris officū. n̄ in ipsum sacri acūm.
sacerdotū int̄mittit̄ quia carnales q̄q;
atq; infirmi ad huc in ecclia. et si ob
mittunt caste fidi ac pietatis dño de
uote ad electorū sortem p̄tinet̄. longe
tam̄ abest ut illis eḡe qui cū fiducia
p̄bant. **N**onenū loq̄r̄ ait ap̄ls aliqd̄ eḡe
q̄ p̄ me n̄ efficit. xpc̄ inobediencia gē
nium ubo et factis. **E**t iterū. **B**onum
certam̄ certam̄ cursū consummāu.
fidē seruaū. de celo reposita ē in coro
na iusticie. **A**ccedebat quidē uulgus
usq; ad acūm sacerdotū. hostias suas ad
huius usq; ianuā deferrebat. susceptas
a sacerdotib;. atq; in altari oblatas oca
lis p̄sequabatur. in ip̄m etiā templū cū
apiebatur int̄itum suum a longe di
rigebat. nec tam̄ acūm sacerdotum in
trandi facultatē habebat. **H**erū de in
feriorib; clamabat ad dñm. quia nec
carnalium in ecclia simplicitas a dño
despicit̄ quādo fidelit̄ ea q̄ ualent il
li uota pietatis offerūt. **D**irigunt enī
uisus a longe in templū dī. cū uita
sublimiū discere et ad mirari sedu

lo gaudent et quos uirtutis imitatione
sequi nequunt. pie uenationis seplā
tur affectu. uident hostias sacerdotum
in altari igni sacro consumi. quia ma
gna maior opa cognoscunt a dno
p spm scm dignantur accipi. afferunt. **xxi.**
et suas hostias ad altum sacerdotu of
ferendas domino p illos. du bona q pua
lene opantes. maioru ac doctior et co
firmant exhortatione et incessione
dno commendant. Offerit etiam te ostias su
as sacerdotib p eos domino commenda
das. cu scis quib. q egentib. necessaria
mundi huius quib. habundant sume
mercedis intuitu domino tbiunt. ad
monente ac dicente. Facite uob amicos
de niamona iniquitatis. ut cu defeci
tis recipiant uos in etna tabnacula.
Bene autem sacerdoti t b ordinib lapidū
politor. et uno ordine lignor cedri
edificati ee memorat. Tres quippe ordi
nes sunt lapidum. fides. spes. karitas.
Et recte politor. qd certa discendi necesse
e solertia. quisq. qm credere. quid spa
re. siue diligere debeat. dinoscat. **U**nus
autem ordo lignor. cedri. ipa e bona opa
tio. ac sine corruptioe simulationis ex
hibita. sine cui sup adiectione fides. spe.
karitas uera ee n ualeat. **D**ictum naq. e
sepius qd ligna cedri pp odoris gram.
et imputibilem sue nature potentia.
pseuerantia fama. q. pie designant
actionis. **A**d hoc autem usq. uniuersi os
tendit. electi. q. fide. spe. dilectione do
placē appetit hoc alta merito gra

transcendit pfecti. cu in tanto uirtutu
culmine pfecti. ut dice suis audito
rib possunt imitatores nri estote. sic et
nos xpi glorientur. et dicant. nescitis
qm anglos iudicabimus. qnto magis
selaria. **A**nno. iiii. fundata e domus
dnu. in mēse xio. et in anno. xi. mēse bul.
ipe e mēsis octauus. pfecta e domi i omni
ope suo et in uniuersis utensilib. edifica
uitq. eam annis. vii. **P**atet allegorie se
sus que domus dnu edificata sit. vii.
annis. quia nimiru sca ecclia toto hui
seli tempe qd sex dieru circuitu pagitur.
et electis construit amunab. et cum fine
seli sui q. erentum ad finē ipa pducit.
Uel certe. vii. annis edificat. ob signatio
ne gre spualis. p qm ecclia solum ut sit
ecclia pcep. **S**eptem quippe dona spe sci
enumerat ysaias. sine quib. nemo uel
fidelis effici. uel fide seruare. ul merito
fidi. ad coronam pot puenire iusticie.
Qo aut in octauo anno et in octauo ei
anno pfecta e domus in omni ope suo. et
in uniuersis utensilib. ad futurū selm
diemq. iudicij ptinet. quando ad tanta
iam pfectionem pueniet. ut qd ei
amplius addi possit inueniri n pfit.
Habebit enim te qd pius ille desiderat.
supplet a domino qrebat dicent. **D**ne
ostende nob patrem et sufficit nob.
Si n contempnenda nascit questio. qm
dicat domus domini in mēse octauo p
fecta in omni ope suo. et in uniuersis ute
silib. cum in sequitib. legat mēse. vii. de
dicationē ei ee completam. **H**ecq. aut

credibile ē qd septem quidē annis tem-
 plum edificans salomon octavo mēse
 octauū mē p̄fecit: s̄ usq; ad septimum
 anni nom̄ mēsem dedicationi p̄fectionē
 distulit. N̄ potius ueri simile uidet̄
 domū. vii. annis ac. vii. mētib; edificatā.
 ita ut eodem mēse. vii. dedicationi sit
 celebrata sollempnitas. ac die uicesimū
 t̄rio ipsius mēsis ut ūba dicit̄ narrant.
 p̄p̄os salomō ad tabnacula sua dimi-
 serit. sicq; p̄ unā septimanā aduenien-
 te mēse. vii. p̄fecta inuenta sit dom̄ dñi.
 et op̄ibus uidel; eius uniuersis et ip̄a de-
 dicatione p̄us completa. n̄ forte putan-
 diū ē qd p̄ dedicatum templū aliquid
 adhuc utensiliū in ministerio ei addi-
 ti fuisse usq; ad ingressum. vii. mēsis. ac
 celerante rege ut omnino mēse. vii. qui-
 erat tot̄ sollempnus templū dedicaret̄.
 atq; ita uerū reppiat utrumq; et templū
 uidelic; vii. mēse in omni ope suo atq;
 mensilib; p̄fectū. et ip̄m septimo mēse
 dedicatū. **U**sit q; rex salomon et cultu
 byram de tyro filium mulieris uidue.
 et t̄bu neptalim patre tyro artificē era-
 rui et plenū sapientia et intelligentia
 et doctrina ad faciendū omne opus ex-
 ere. Qui eū ueniss; ad regem salomonē
 fecit omne op̄ ei. Et hoc mistij gr̄a factum
 ē. Artifex quippe tyrius quē adiutorē
 sui salomō assumpsit op̄is. electos de
 gentib; tibi ministros significat. q̄ uide-
 lic; artifex pulchre dicitur. q̄a filii mu-
 lieris uidue erat de isrl. In qua p̄sona
 solet n̄ nūq; p̄sentis tēpis ecclia figurari.

p̄ q̄ uir suus uidelic; xp̄c morte gusta-
 ta resurrex̄. atq; ad celos ascendens eā
 unūm p̄gnantē a se reliquit in tris.
Non autē laborandū in explanando.
 qm̄ huius uidue filii sc̄i sunt p̄dicatores.
 cū om̄s electi iuxta se filios eē test m̄t̄
 ecclie. cū etiam de eisdem p̄dicatores
 noui testam̄i specialit̄ ei p̄mittatur
 dicente p̄pha. Pro patib; tuis nati s̄t
 filij. et stitues eos principes sup̄ om̄e
 trā. sic q; byram om̄e op̄ salomonē qd
 uimurū doctores sc̄i dum ministerio ū
 bi fidelit̄ insistunt op̄ utiq; diopant.
 qm̄ illis loquido foris manū uirtutis a-
 p̄unt. q̄s uir̄ illustrando xp̄e ad uitā
 p̄ordinauit et̄na. Ego inquit planta-
 tu apollo rigauit. d̄s autē incrementum
 dedit. sic hoc op̄ ex ere. quia illius cō-
 mittere ūbum q̄rit doctor strenuus.
 qui hoc pie suscipe ac p̄seuerant̄ custo-
 dire desiderant. quiq; etiā alius p̄dican-
 do latius diffamare. queq; ip̄i didicunt
 recta satagunt. Et si namq; metallum
 ualde eē durable stat. atq; om̄im sonoz.
Et s̄t̄ duas columpnas eras. r. et. xxxii.
 octo cubitor̄ altitudinis columpnas
 usq;. hec s̄t̄ colūpne de qb; paul' ait.
 iacob' et cephas et iohannes quide
 bantur colūpne eē decimas dederūt in
 et barnabe societatis. ut nos in gen-
 tib;. illi autē in ecumensione. Quib; ū-
 bis q̄ ex ponere uidet̄ mistiū colūp-
 narū matialium. et quid uidelicet
 figurant. et q̄re due sunt facte. Aplo'
 namq; et doctores cunctos sp̄uales

figant fortes in mirū fide atq; ope
et contemplatiōe ad supna erectos. **U**
e sunt aut. ut et gentes et cūmersio
nē p̄dicando in eccliam int̄ducant. **U**
stabant in porticu ante fores templi.
et ingressum illius suo decore ac pulc
tudine ex utraq; parte mirabiliter or
nabant. **O**stium aut templi domine.
quia nemo uenit ad patrem n̄ p̄ ipm
Et sic alibi dicit. Ego sum ostium. p̄ me
si quis int̄ierit saluabit̄. Qd uidel' ostiū
columnne ab utiq; latere coram posite
circumstant. cū ministri sermonis
utiq; p̄plo int̄itum regni celestis ostendit.
ut siue a luce scientie. legalis quisq;
seu ex rigore gentilitatis ad fidē euan
glij uenit habeat paratos eos qui in
sibilit̄ salutis et uerbo demonstrant. **E**
emplo. ul' certe quia de eisdem colump
nis in lib' paralipomenon. ita scriptū ē
ipsaq; columnas posuit in uestibulo
templi. unam a dext̄is. et altam a sinistr̄is.
Ideo due facte sunt columnne atq; ita
disposite. ut nob et in p̄sp̄is et in adu
sū ingressum pate' celestis ante oclō' int̄
habendum eē doceant. **N**otandum sane
in hē sententia paralipomenū qm̄ po
sui. qd ea porticus templi etiam uesti
bulum templi uocabat̄ et qd in p̄ph̄is
legimus. quia int̄ uestibulū et altare
orabant sacerdotes. int̄ porticū et altare
debere intelligi. **B**ene aut utiq; colūp
na. x. et octo cubitos altitudinis ha
bere memorat̄. **T**er etenim sem. x. et
viu. faciunt. **T**ria u' ad fidem p̄tine

pp̄t scām trinitatem. **S**er. ad opationem.
qd' in eo dicit̄ u' in unio mundo. sic factus.
luce clarus ē. **E**t ita p̄ ser multiplicant̄
cum iustus ex fide uiuit. cogitatione
p̄e credulitatis ex secutione bone acti
onis accumulatur. **C**olumnna q' ante fo
res templi. x. et viii. cubitis alta est.
cum p̄dicator quisq; egregius palam
cunctis insinuat. n̄ p̄ fidem et ope iusti
cie nos ad supna gaudia uite posse p̄
uenire. **E**t linea cubitorū. xii. ambigebat
columnnā utraq;. **L**inea. xii. cubitorū
norma ē aplice institutionis. q' nimir
linea ambit columnnā utraq; cūq; doc
tor siue iudis siue gentib; p̄dicare mi
sus ea tantū facere curat ac docē. q' scā
p̄ aplos accep̄ ac didicit ecclia. **N**ā siqs
alī uinere siue p̄dicare uoluit. et nel
aplica decreta sp̄nere. ul' p̄ suo libitu no
ua q̄libet statuere maluit. nē talis colū
na templo di apta. qui dum aplica sta
tuta sequi contempnit. q' ul' exultate
inertie siue. ul' elationis tumide ḡstima
dine. xii. cubitorū lineę n̄ conuenit. **O**
o q' capitella fecit q' ponerent̄ sup capi
ta columnnarū fusiū ere. v. cubitorū al
titudinis capitellum unū. et. v. cubi
torū altitudinis capitellū altum. **C**a
pita etenim columnnarū. hoc ē supma
pars earum. p̄cordia sunt fidelū doc
torū. quorū deo deuotis cogitationib;
sic capite m̄bra. ita ip̄oz omnia et o
pa dirigunt̄ et ūba. **D**uo aut capitel
la q' hys capitib' erant supposita duo
sunt testamta. q' r̄ū meditationi atq;

observantie doctores scilicet toto et animo
 subdunt et corpe. **N**on bñ utriusq; capitellum
 v. cubitos habebat altitudinis. quia
 nimirum ii. libris scriptura mosaice
 legis comprehensa est. etiam scilicet etate
 nota veteris instrumenti series completa est.
Non uero testamentum nisi alia nobis aliqua
 predicat quoniam quod moyses predicanda per hoc
 esse predicat et propheta. Et quod in modum
 retis et catenarum sibi inuicem nullo ope
 contrariarum. utrumque capitellum colump
 narum erat. **Q**uod in libro paralipomenon
 ita scriptum est. Nec enim et quod catenulas in ora
 culo et suppositas eas capitibus colump
 narum. Species namque catenarum et simi
 litudo retis in capitellis. uarietas est
 spiritualium uirtutum in sanctis. de qua domino
 cantatur in psalms. **A**struit regina a
 deret tuis. inuestitu deaurato circum
 amicta uarietate. hoc est inuestitu ful
 gide dilectionis. circumamicta uarie
 tate diuisor carismatum. **N**el certe multi
 plex congeries catenarum et retis et passio.
 multifaria electorum personarum insinuat.
Que cum uerbis sanctorum predicatorum fideliter
 auscultando atque obediendo adherent.
 quod columpnarum capitibus suppositas. retis
 et catenule miraculum sue connectioni
 eunctis aspectantibus prebent. **S**eptena
 usum retiacula capitello uno. et sep
 tena retiacula in capitello alio. **S**epte
 nario namque numero spiritus sancti solet gratia de
 signari. iohanne attestante in apoca
 lipsi. qui cum uidisset se diceret. agnum
 habitem cornua iuu. et oculos. vii. mor

exponendo subiungit. qui sunt. vii. spiritus di
 missi in uniuersam terram. **Q**uod propheta isaias
 aptius explicat. cum de nascituro in car
 ne domino loquens. et requiescet inquit super
 eum spiritus domini. spiritus sapientie et intel
 lectus. spiritus consilii et fortitudinis. spiritus sci
 entie et pietatis. et repleuit eum spiritus
 timoris domini. **S**eptena ergo usum retiacula
 erant in capitello utique. quia patres ut
 usque testamenti per gratiam unius eiusdemque
 spiritus septiformis. ut essent electi acceperunt.
Et fecerunt columpnas et duos ordines per cir
 cuitum retiaculorum singulorum ut tegerent
 capitella. **D**uo quidem ordines erant re
 tiaculorum in giro capitelli. scilicet utique ordo
 septemplexi usum numero curtebat.
 donec circumacto capitello rursum in
 se ipsum quod circulo facto rediret. **N**ec figura
 sacramenti in abscondito est quod duo ordi
 nes sint retiaculorum. cum constet genu
 ne discretionis esse uirtute dilectionis.
 quando uidelicet dominum ex toto corde. tota ani
 ma. totaque uirtute. et proximum tamquam
 nos ipsos amare precipimur. scilicet utique ordo
 ille. vii. habet usum retiacula. quia nec deus
 absque gratia spiritus sancti potest amari nec prox
 imus. facta sunt autem retiacula hoc ut te
 gerent capitella. hoc est undique in giro
 circumdarent. quod omnis sancte scripture
 pagina cum recte intelligitur. gratia per omnia
 sonat caritatis ac pacis. **C**apitella etenim
 uolumina diuinorum eloquiorum. retiacu
 la sunt uincula mutue dilectionis. et re
 tiaculis teguntur capitella. cum sancte elo
 quia ut ita dixerim. dono caritatis

undiq; pbant eē uestita. Nam et meisq;
in septuris n̄ intelligim̄ caritas lateet et
meis q̄ intelligim̄ caritas late patet. Be
ne aut̄ de eisdem reiaculis siue capi
tellis adiungit̄ q̄ erant sup̄ summitatē
malo granor̄. Malognata naq; q̄r̄ nata
ē uno foris cortice multa int̄ius grana
circū dare apte in figa sc̄e ponunt̄ ec
clie. q̄ catholico unius fidi innumine
agmina elector̄ innumera solet inclu
dere. Pot̄ aut̄ et unius cuiusq; iusti ui
tam moresq; designare q̄ uelut plurima
uno cortice grana cūmplectens multa
cogitationū uirtutūq; spualium insig
nia. ne forte diffuant̄ firma fidi et
humilitatis curat uallare custodia.
Et apto pr̄sus mustio capita columpna
r̄ malogranatis erant in quo cūmunda
ta q̄d doctores sc̄os necesse ē porū uitā
fidelium ad memoriā reuocare. eorūq;
semper exemplis actus suos ac sermones
omni ex parte communit̄ n̄ alit̄ forte
qm̄ illorū h̄t regula uixerunt aut do
cuerunt erent. Cū ū dictū sit de reiacu
lis ut tegent capitella q̄ erant sup̄ sum
mitatē malogranor̄ iudēt iuxta ordinē
opus ipsius malognata sūnt facta in cū
cūtu capitellorū a parte inferiori at
q; ex eisdem malogranatis oruerunt
reiacula quib; capitella ex parte aliq;
tegerent̄ patetq; figura musti q̄ re
ciacula sup̄ summitatē sūnt malog
nor̄ an nera q̄ unā pene figationē se
u p̄sonar̄ seu uirtutū p̄tinent spualū.
Scūm enī uirtutes de uirtutib; nasci

et sc̄os ambulare de uirtute i uirtute. do
n̄ uideat̄ ds̄ dor̄ in syon. q̄a uirtute n̄
la pot̄ maior dari. H̄n̄ et apl̄s. sciētē
inquit q̄a t̄bulatio patientiā op̄at̄. pa
tientia aut̄ p̄bationem. p̄batio ū spem.
Capitella aut̄ q̄ erant sup̄ capita colūp
nar̄ q̄i ope lili fabcata in porucei. iij.
cubitōr̄. Quid enim p̄ lilia. n̄ sup̄ necla
ritatis pacē atq; immortalitatis florib;
redolens paradysi designat̄ amentat̄.
Quid p̄ iij. cubitōr̄. n̄ euanglic̄ sermo
qui int̄itū nob̄ et̄ne illius beatitudinē
p̄mittat̄ et tē q̄ ad h̄c p̄ueniat̄ osten
dit. Cū ū doctores p̄missa nob̄ lumina
regni celestis. in. iij. sc̄i euangliū libris
ostendūt. q̄i capita colūpnar̄ op̄ in se
lili. iij. cubitōr̄ exhibent. Notandum
ūit̄ litteram. quia cū op̄ lili in capitel
lis. iij. cubitōr̄ ēē memorat̄ neq; addi
t̄ latitudinis aut̄ altitudinis. Lectoris
utiq; iudicio utrū in latitudine an
in altitudine intelligi debeat relictū
ē. Constat aut̄ pr̄sus absq; ulla dubieta
te. quia colūpna q̄m. iij. cubitōrū
restis ambiebat. iij. cubitōr̄ habebat q̄
situdinis. Omnis enim cūl̄ q̄ntū habet
spacij in diāmet̄ tantū h̄t ter in quo.
Demq; mare eneuū. q̄a diāmetrū h̄t
x. cubitōr̄ ut in sequētib; legit̄. sequent̄
habebat. xxx. cubitōr̄ in quo. Verū q̄d
d̄r̄ op̄ lili. iij. fuisse cubitōr̄ siue lat
itudinē seu designet altitudinē. michi
lonni ratio figure p̄spicua ē. quia n̄
n̄ p̄uigium ecopratissima illa mun
do uox insonuit. penitentiā agite ap

si cont' re tracta uarta mensura columpne

ppinqbit enim regnu celor. Qd u sequit
 et rursum alia capitella in summitate
 columpnar. desup iuxta mensura coluipne
 die tante amplitudinis qnta erat
 et columpna. cui di altitudo quita fuit
 minime narrae. Hec aut capitella qua
 cumq; fuit. n enim mensura ear apte
 scriptura designat more lilior uident
 apposita ee. de quu factura siqd mistici
 inquirere delectat. illam regni pbeniu
 sublimitate pot n incongrue designa
 re qm nec oculus uidit nec auris audi
 uit nec in cor hominis ascendit q ipa
 ut ds diligentib se. Veru qa eadem su
 puor societas cuiu utiq; ppli fideli
 bus tbut recte subiungit. Malo gnator
 aut ducenti ordines erant in ecclia ca
 pitelli sedi. **D**ixim enim malo gnata. l
 toti sc'e ecclie ul singlor q; fidelu typa
 tenere. **T**enentarius u numer' qui ad dex
 teram manu p'm puenit n numq; i etne
 beatitudinis figa pom consueuit. Dupli
 cat aut hic numer' malo gnator i ecclia
 capitelli sedi. ut insinuetur iusticie qd
 utiq; testanti ppls adiuuand' in xpo
 atq; ad etnam uite inducendus corona
Et statuit duas columpnas i porticu
 templi. cu statuis; columpna dertam.
 uocauit ea nomine iachin. q int'p'at
 firmitas. similic exierit columpna scda.
 et uocauit nom' ei booz. h'e in robore.
Derta coluipna ut sup'dixim illor ex p'mit
 figam doctor' qui p'mittua in ierosoli
 mis instituerit eccliam. scda eor' qui ad
 pdicandu genib; destinati s' ul certe

derta columpna eol figeat qui uentury
 in carne diim pphetando p'owerant
 scda illos qui huc iam uenisse et mi
 dum suo sanguine redemisse testant.
Et apte simili uocabulo ambe censeba
 tur columpne. cu una firmitas altera
 in robore dicta e. ut una fidi et opis
 fortitudo cunctis in ee doctorib' monst
 ret. itiq; tempis incerta tacite notare
 e. si se n nulli doctores sacerdot' et coluip
 nas domi di uideri atq; app'ari uolt.
 cum nil in se prius firme fidi ad con
 tempnendas sceli pompas ac desideran
 da bona inuisibilia nil habeant robori
 ad corrigendos. nil industrie salum
 ad intelligendos eor' quib' plati s' errore.
Fecit q; mare sui siler cubitor. a labio
 usq; ad labium rotundum in ecclia.
Mare h' f'isile in figam lauac' salutaris
 q in remissione peccator' emundamur
 factu e. Namq; sacerdot' in eo lauabant.
 ut uba dieru apte testant. Sacerdot' aut
 constat omis electos typice i scripturis uo
 cari. eo qd sint imbra summi sacerdotis
 diu nri ihu xpi. **E**t recte hunc uasi sc'pte
 maris nom' indidit in memoria iudelic
 mari rub' in q' p'us p'extinctione egypt
 uorū et ppli di libationem baptismi
 forma p'cessit et ponente aplō ac dice
 te. qm patres nri omis sub nube fuerit.
 et omis mare transierit et omis i moise
 baptizati s' in nube et in mari. Sac'm
 tum aut baptismi et uite i nob mundi
 ciam qrit in h' sclo et uite nob etne gla
 p'mittit in futuro. **Q**d utruq; in mari

.xxvii.

16

hoc eneo una sententia designat. cū ē
x cubitor a labio usq; ad labium phi
bet. Decem nāq; pceptis in lege domini
omnia q̄ facere debeamus ex p̄sente. Denari
o eq̄ mercede bene factor signavit. cū
h̄c in uinea laborantib; dandū ē p̄dit.
Erat ḡ mare x cubitor a labio usq; ad
labium. quia a p̄mo baptizato i nomine
ih̄u xpi usq; ad ultimū qui i fine seculi
creditur et baptizandus ē omnis fidelis
chorus una eandemq; uiam uitatis ing
di et commune debet a dño corona
spare iusticie. Rotundum erat in cū
ut ut orb̄ uniuersus in quo lauac̄ uite
a sorde peccator designaret ē mundā
d̄. De q̄ bñ subdit ū cubitor altitudo
et quia uniuersū quicq; uisu quicq; au
ditu quicq; olfactu quicq; gustu quicq;
tactu deliquim̄. totū h̄ nob̄ gr̄a d̄i p̄ ab
lutionē uiuifici fontis relaxat̄. h̄ non
suffic̄ p̄itorum remissio peccator. si n̄ q̄s
deinceps bonis studuerit insistē opib;.
alioquin diabolus qui erit de homine
si hunc a bonis uacare actib; uidit mul
tiplici recto facq; nouissima hominis
illius peiora p̄orib;. Ūi apte subiungit.
Et resticula. xxx cubitor cingebat illō
p̄ccatū. Per resticulā namq; disci
plina celestium p̄ceptor. q̄ a n̄ris uolū
tatib; religam̄ pot̄ apte signari sc̄ptā
dicente qz sinuculus t̄plex difficile rū
p̄it̄ qz uniuersū obseruatio mandator
d̄i q̄ in cordib; electorū fide spe et dilec
tioē sup̄ne retributionis firmata ē nul
lo tēporaliū rerū pot̄ obstaculo dis

solu. Et sculpta subē labiū cūbat il
lud. x cubitis ambiens mare. duo or
dines sculptar̄ hystriatar̄ erāt fūsiles.
Cum p̄dictum sit sup̄ qd̄ resticula. xxx
cubitor mare cūuierit. et nūc addit̄
qd̄ sculpta h̄ subē labium posita. x cu
bitis ambierit. patet ex utraq; relatione
quia uaserat in modum siale repandū
ac diffusum. qd̄. xxx cubitis cūuierit q̄
habebat a labio usq; ad labiū. x. cūbi
tis coartatū. Sculptura aut̄ hystriata ē.
q̄ hystorias rerū aliq̄s imitat. Ūi recte
p̄ sculpturas hystatas quib; mare cūm
dabat. exempla s̄t p̄or̄ tempor̄ desig
nata. q̄ et necesse ē nos sollicit̄ intueri. ut
uideam̄ quib; opib; sc̄i dō placuerit ab
inico. qui a obstinatioē in scelibus p̄
durarunt q̄nta infelicitate ob scelera
p̄ierit rep̄bi. Et stabat sup̄ boues. xij. eq̄
b̄ tres respiciebant ad aquilonē. et tres
ad occidentem. et tres ad meridiē. et tres
ad orientē. Xij ḡ boues. xij. s̄t apli. et
om̄s qui uice eorū regendam in xpo s̄nt
cepunt eccliam sc̄am. Qui uniuersū bonē
mares semp̄ impositum portat̄. cū apli
aplorūq; successorē inuictū s̄t euan
gelizandi officium p̄mpta implere de
uotioē satagunt. tresq; ad aquilonem
et tres ad occidentē. tres ad meridiē. et
tres ad orientē respiciunt. cū uniuersis
q̄ōi orbis partib; fidem p̄dicant sc̄e
tutatis. Quor̄ postiora uniuersa in t̄
secus latitabant. In t̄sec̄ aut̄
latitant uniuersa bouum postiora. quia
q̄ mercede sc̄i p̄dicatores in p̄petuum

donent unum arbitri examine iam
 dispositum est. Sed uobis qui adhuc foris
 sumus manet omnimodis occultum
 quibus tam hoc esse occultum nullatenus po-
 test. quod omnis qui lauacrum baptismi
 ad salutem accipit et uitam fidem spem et
 karitatem debet habere. ne sine his
 uirtutibus quisque aliquid iam operari neque
 uitam ad uitam ualeat. In recte subiun-
 git. **Grossitudo** autem lucis tui uinciat erat.
Grossitudo etenim literis in mare firmi-
 tas est uirtutis in baptismo. et tunc uinci-
 at est hec grossitudo. dum robore fidei spei
 et dilectionis precepto baptismi communi-
 untur neque aliter proficuum esse accipientibus
 ostendit. non hanc firmam certitudinem uir-
 tutum uirtutem accipientium simul et opera
 confirmet. **Labium** quoque eius quod labium cali-
 cis et folium repandi lili. **Labium** quippe
 calicis gustus domine passionis. **Folium**
 repandi lili. patefacta claritas resurrectionis
 ipsius exprimit. **Duo** milia batos capiabat.
Millenari namque numerus per signationem perfectionis solet
 poni in scripturis. quia nimirum dena-
 rum numerum quadratum solidum faciunt.
 et quippe decies ducta centum faciunt.
 quod uidelicet figura iam quadrata sed adhuc
 plena est. Verum ut in altitudine sur-
 gat et solida efficiatur multiplicata. e-
 rit. et sunt mille. quod perfecto numero
 stabilis et insuperabilis et uelut aequata
 uisitorum scientiam designat. **Quod** enim
 uirtutibus quod tunc stabit sic et animi electorum
 nullo temptationum occursum nouit a

statu sine reuerentia inclinari. **Batos**
 autem ebreorum mensura est. quoniam ipsi bath nomi-
 nant. habent modios tres. et ephi quod ipsa est
 li epha nuncupant. sed ephi ad mensuram
 pertinet uariarum frugum tritici ordeis le-
 guminum. **Batus** autem est in speciebus liquidis
 uino oleo. aqua. Itaque **batus** quia certe nor-
 ma mensure est. opera designat equitatis et
 iusticie. quibus hi qui in remissione pec-
 catorum baptizantur necesse habent institui. **Ba-
 tos** quippe mille capiebat mare. cum
 aqua baptismatis plebem iudeorum abluisset
 ad regnum celeste transiisset. recipiebat
 et alios mille cum etiam turbas eodem for-
 te renatas. et operibus iusticie confirma-
 tas. eiusdem regni preuenire fecerit esse participes.

Et fecit bases. et creas. uel cubitorum. **xxiiii.**
 longitudinis bases singulas. et uel cu-
 bitorum latitudinis. et tunc cubitorum alti-
 tudinis. **Multifarie** et multis modis
 una eademque uirtutis salutaris sacramenta pre-
 figurant. Namque idem apostoli uiri apostolici
 qui per bonum mare portantes designati
 sunt designant etiam per bases que portantur
 erant lucibus preparate. quoniam ipsi iudei et ei-
 dem lauacrum spiritualis cuius et mare ty-
 pum gerebat. Siquidem ut uerba dierum
 narrant. omnia mens que in holocaustum
 oblaturi erant lauabant. **Holocaustum**
 autem diu genialiter omnis electorum mul-
 tudo potest intelligi. quod iuxta uocem pre-
 cursoris baptizata est ab ipso in spiritu
 sancto et igni. Sic ergo sacerdotes qui in ma-
 ri lauabant. formam exprimit eorum que
 per baptismum efficiuntur summi sorte

sacerdoti quod est in domino ihesu christo. ita etiam
holocausta eorum de figuram aptissime
pretendit cum per ablutionem baptismi gratia
sacri spiritus implentur. Lauantur namque in lute
hostie. cum quis fidelium aqua baptismi
profundit. Offerunt uero in holocaustis. cum per
positionem manuum episcopi donum spiritus sancti accipit.
Quod uero ad portandum lute. et sunt base facte
poterat ita iusticie interpretari. quod munus
tri lauacrum uitae ad eterna gaudia beati
tudinis. quod denario solent nummo figa
ri. eos quos imbuunt uocent. Verum quod
de eisdem lute distincte in sequenti
libro scriptum est. quod uidelicet quing; ex his po
siti sunt in dexteram partem templi. et quing;
ad sinistram. magis in eis quinarium nummum
sunt intuentia iusticia. In utraque etenim par
te templi sunt posite base lute. ut utraque
de ipso sacro fonte gratia designaret esse pa
denda. et quing; sunt in utraque parte. ut
sic in expositione maris quod quing; cu
bitis altum est. iam diximus demonstraret
typice uniuersa fidelibus quod per. v. sensus
corporis deliquant per lauacrum baptisma
tis esse remittenda. Sic ergo in uno mari. ru
bobus supposito unitas exprimitur bap
tismatis. quod per apostolos erat toto orbi predi
canda. ita etiam per duos ordines lute
rum iusticie ostendit. quod gentilitas cum
iuda in unum fide sortum per bap
tismatis erat undam colligenda. Quod autem
iii. cubitorum longitudo. et iii. cubi
torum latitudo. et iii. cubitorum altitudi
nis. base singule fuerit. facile intellec
tu est. Longitudo etenim ad patientiam

longanimitatis. latitudo ad dilata
tionem dilectionis. altitudo pertinet ad spe
suprae retributionis. Quatuor autem sunt
principales uirtutes. quibus cetera uirtutum
structura inninet. prudentia. scilicet.
fortitudo. temperantia. iusticia. et ideo
quatuor erat cubitorum longitudo et latitu
do basium. quod sancti predicatorum sive adu
sa mundi et longitudine erit. ac labo
rum presentium foris tolerant. seu cor in
dilectione sui conditoris suorum. primo
rum interna exultatione dilatent. semp
operam dare uirtutibus curant. prudentes
uidelicet inter bona et mala discernent.
fortiter aduersa sustinentes. cor ab appeti
tu uoluptatum temperantes. iusticiam in
operatione tenentes. Trium uero cubitorum
fit altitudo basium. cum per exercitium
uirtutum quod cum patientia malorum et
dilectione bonorum exercere. continua
intentione ad uisionem sancte trinitatis pue
nire satagunt. Et ipsum opus basium
inuisibile erat. et sculpturae inuincibilis.
Iuncturas dicitur uidelicet eas quibus per lu
terum tabule sibi inuicem conere
sunt ut scilicet. iii. sive. v. tabulis una fi
eret basis. Quales autem sculpturas
lutes inter has iuncturas id est in simi
latibus ante et retro dextra et sinistra
et supra quod habuunt. subdando aperitur
cum dicitur. Inter coronulas et plethra leones
et boues et cherubim. et iuncturas si
militer desuper. Non ergo plana erat ulla
ex parte superficies basium. sed undique
uisum. iusticiae sculpta figuris. quod scilicet

mtes immo uniuersa eor' suscitatioe uir
 tatiu' in omib' gram' p'tendit neq; aliq'
 illos hora inanis et uacua p'teri t in
 q' p'is uacare opibus. ul' sermombu'
 ul' certe cogitationib' desistant. **Cornu**
 las quippe in se sculptas hnt cum adu
 gssim uita p'hemis infatigabili desidi
 o anhelant. **Plectas** hnt cum int' desidi
 a uita celestis q' sursum e' nuq' fractioe so
 cietatis q' uix e' uincula dissolunt. **Hnt**
 int' cornulas et plectas leones cu' ita
 ad spanda celestia int' erigit. ita ad
 dirigendos p'rimos dilatant ut in
 peccantes q'sq; qui s' comissi se feruore
 aspe inuectionis exere n' tardent. **Hnt**
 cum leonib; boues. q'ndo ipam inuecti
 onem corripendi. cum spu mansuetu
 dinis ex'hibent' q'ndo in feruore argu
 endi numq' fissam habet ungu'la discre
 te actionis. ac loqle. nuq' uba diuine
 lectionis uelut ruminando in ore uol
 uere cessant. **Et sup leones et boues. q'si**
 lora exere de p'dentia. **Sup leone** quip
 pe et boues lora de p'ndet. quando sc'do
 ctore et in seueritate districtiois qua
 peccantes iudicant et in mansuetudie
 lenitatis q' penitentib' remittunt iu
 diciu' sui timent auctoris. ne forte in
 iuste ligando aut soluendo que impia
 ia iuste ligari ipi ab eo cuius iudiciu'
 errare nequit mereant. **Et. iiii. rote p**
 bases singulas. et ares exi. et p' uii. par
 tes q' humeruli sub' luteru' fusiles co
 tra se inuice respectantes. **Quatuor ro**
 te. iiii. se euigloru' lib. qui aptissime

rotis comparant. q'a sic uolubilita' .
 te. citissimo cursu q'cumq; ducit' curri
 t ita sermo euiglicus uib'nte domino
 paplos uniuersas i breui mundi plaga
 impleuit. **Sic** rota sup'positu' s' cur
 rum a tra subleuat et subleuatu' quo
 auriga dirig' portat ita euiglica p'dica
 tio mtes electoz a tra uis cupiditatis
 in celestia desidia susp'ndit ac susp'nsal
 ad p'fectum bone actionis siue ad inuit'
 tum p'dicationis q'cumq; adiuuans
 gra' spe uoluit ducit. **Namq;** in seq'ntib'
 dr' quia tales erant rote quales solent
 in curru fieri. **Legim' aut' de sc'is. curi**
 di. r. milib' multiplex. multa letantiu'.
Sig' bases luteru' sc'i sunt doctores qui
 lauacru' nob' uite ministrant et rote q'
 t'ne basium. iiii. sunt lib' euiglor'. **Quid**
 ares rotarum q' bases portant. n' ipsa
 eor'dem se corda doctor' q' dum p'cepta
 euanglici sedulo intendit' eos ab
 infimoz appetitu sustollunt uelut in
 missa rotis ares alti' basium a tra suble
 uant. **Porro** humuli q' rotis ante positi
 ne ab arib' delabi possent ob'sistebant
 p'coma se p'pharum. quib' euiglica et
 aplica se'ptura. ne cui legitimum indu
 bium forte ueniat co'firmat. **Bene aut'**
 dr' q'd humuli qui p' uii. partes sub' e
 luterem erant positi se se inuicem su
 erunt respectantes. q'a nimiru' omnis
 se'ptura p'phetica s' met inuice consen
 tanea e' ut pote uno di' spu condita.
Quatuor aut' fuere p' bases singulas
 humeruli uidelic' iuxta numeru' ro

rarū n̄ quia. un̄ sunt tantū lib̄ p̄phe-
tici. s; q; in om̄ib; q̄ locuti sunt p̄phe-
et moyses. dictis. un̄ euāgelistar̄ testimo-
niū p̄buere. ut ex consensu utriusq; tes-
tamenti una fides et dilectio. x̄pi n̄ra om-
niū corda firmaret. **O**s q; literis int̄-
sec̄ erat incaptis summitate. et qd̄ fo-
rimsec̄ apparebat unius cubiti erat to-
tum rotundū parit̄q; habebat cubitū
unū et dimidiū. **O**s literis unius erat
cubiti p̄t̄ unitate in confessionis et fidi.
q̄ om̄is in confessione pat̄ et filij et sp̄s
sc̄i baptizant̄ dicente ap̄lo. un̄ domini
una fides. unū baptizina. un̄ d̄s. et
pat̄ omnium. et ip̄m os in captis erat
summitate. ut ad celestia regna p̄bap-
tizina iter eē patefactum doceret. **I**pe
ū literis in amplitudine cubitum ha-
bebat unū et dimidiū. p̄ op̄is in unū
p̄fectione et in unū contemplationis. **I**n-
teger enim cubitus in literis p̄fectionem
bonę designat actionis. q̄m absq; ulla
dubietate habebat ille de q̄ temptato-
ri antiq̄ domini aiebat. **N**unq; consi-
derasti seruum meū iob. qd̄ n̄ sic ei si-
milis sup̄ terram homo simplex ac rect̄.
ac timeis d̄m. et recedens a malo. **B**a-
tū cubitū alt̄ diuine uisionis. qui ex
parte n̄ nulla etiam in hac adh̄c uita
receptis fidelib; donari consueuit.
ut idē iob deuictō adūsario cū d̄no
loq̄ns ait. **A**udisti auris audiui te. n̄c
aut̄ ocl̄s n̄s uidet te. **S**criptū nāq; est
in sequitib;. **U**na rota habebat altitu-
dinis cubitū et semis. **E**t paulo p̄. **I**n

summitate aut̄ basis erat qd̄dam rotun-
ditas unius et dimidiū cubiti. ita fabre
facta ut lit̄ desup̄ possit imponi. **I**n-
terum quippe in unū unius erat cubi-
ti et dimidiū. quia in unū ea fide in
fonte uite lauamur. ut p̄ opa iusticie
ad uitam uitę meream̄. q̄muis sine
peccato dum h̄ uiuim̄ eē nequim̄. ipsa
ū uite celestis dulcedine gustare ex par-
te ac diligere i h̄c uitam uita. p̄fecte
aut̄ uidere nulla ratioe ualeam̄. **R**o-
te q; uno ac dimidio cubito insuauit̄.
q̄a sc̄pta lectionis euāgelice q̄lit̄ h̄y q̄ p̄fe-
cti eē uelint uiuē debeat ostendit. sp̄s
q; nob̄ et̄ne retributionis in p̄sentia de-
monstrat. ip̄am ū retributioni illi q̄lita-
tem i futuro nob̄ pandēdā simul et do-
nandā eē p̄mittit. **B**ases enī ip̄e unū
habebant cubitū. ac semissem ampli-
tudinis in summitate sui ū literes re-
cipent̄. q̄a ip̄i doctores summi ac mi-
nist̄ lauac̄ salutaris ope quidē p̄fecti
i h̄c uita fulser̄. s; luce contemplationis ex
parte sūt fructi. **U**n̄ et auit̄. ex parte e-
ni cognoscim̄. et ex parte p̄phiam. **E**um
aut̄ uenit̄ qd̄ p̄fectum euacuabit̄ qd̄ ex
parte est. **I**n h̄c modū fec̄. x. bases. futurā
una et mensura sculpturaq; s; simili fec̄
q; x. literes ereos. **Q**uare x. sunt bases p̄-
acti. totidēq; eis positi literes sup̄ tā dic-
tum ē. qd̄ ū una erat futura mensuraq; i
sculptā s; simili omnium basium sine lu-
terū. ū mea significatiōe factum. qd̄ equa
possunt eē omnium uita doctor̄. s; in
ea pot̄ q̄m una fides euāgelii q̄ in

tunc unum est sacramentum baptismi quod ablu-
 nit unum idemque spiritus qui omnes consecrant elec-
 ti. tam et si donationes hinc divisas in
 se. ipso spiritu qui dividit singulis per unum
 Quod quinquaginta batos capiebat latus unum. Quod
 vigenari minus solet magne perfectionis
 typum tenere quia nimirum quod deni faci-
 unt. x. autem sunt precepta quibus omnis
 nostra operatio in lege divina perficitur est qua-
 tuor in evangelio libris in quibus per dispensa-
 tionem dominice incarnationis celestis
 patre nobis est patefactum intus. Et quia omnes
 qui ad mysticum sacramentum baptismatis pertinent
 cum fide et sacramentis evangelii fructum de-
 bent recte operationis ostendere. apte latus
 singuli in quibus holocausta lau-
 antur. xl. batos capiebant. Quod si sequitur eratque
 unum cubitorum. siue in altitudine. siue in
 latitudine quid significet intellectus misterium
 unum prout est. Latus enim unum. unum. erat cu-
 bitorum. vel prout in evangelio libris in quibus
 forma nobis baptismi perficitur est. vel propter
 cardinales virtutes quibus quisque fidelis
 si non frustul fidelis est debet instrui. vel certe
 prout unum mundi plagas quibus lauacrum
 salutis ministrat dicente psalmi propheta.
 quod redemit de manu inimici. de regi-
 onibus congregavit eos. a solis ortu et occasu.
 ab aquilone et mari. Quod si super dicitur. pari-
 terque habebat unum cubitum et dimidium
 et neque ibi altitudinem an amplitudinem
 significet adiectum videtur quod fundum ipsius
 lateris huius esse amplitudinem volue-
 rit intelligi. quod ex mensura in fallor ba-
 ti in quo positus erat quisque latus facillime

conuenit. quod ita describitur. In summitate
 autem basis erat quidam rotunditas unum
 et dimidium cubiti. ita fabricata ut latus
 desuper possit imponi. Latitudo ergo fun-
 di in latus unum erat cubiti et dimidium.
 ipsa vero capacitas latus unum habebat cu-
 bitos. si utrum in altitudine an in ampli-
 tudine an in utroque dicat qui nouit. Et
 constituitur. r. bases. u. ad dextram templi.
 et u. ad sinistram. Dextram partem templi
 et sinistram in unum imposito templo. si ante
 templum dicitur ad orientalem plagam uide-
 licet in aetate antiquiore. quod sacerdotum ipse uo-
 cabatur. Quinque autem posuit ad dexteram
 partem templi ipse iudaeos. quod sole iusticie
 per doc. — trina legis antiquitate uti so-
 lebantur et quinque ad sinistram. prout nos
 qui ceco diuitius corde seruituti adhe-
 rebamus qui ait. Ponam sedem meam ad a-
 quilonem. quod est apte dicitur. Illis in cordibus re-
 quiescere desidero. quod a luce ueritatis et flam-
 ma diuine karitatis aliena esse confido.
 Mare autem posuit ad dextram partem tem-
 pli. contra orientem ad meridiem. et hoc in eode-
 aetate positum est ad orientem. Quod autem ait
 ad dextram partem templi. hoc est quod re-
 petit dicens. ad meridiem. Ingressibus
 enim aeternum ab oriente primo diuertendum
 erat ad meridiem. ubi mare in ipso angu-
 lo stabat ad lauandum sacerdotibus paratum.
 deinde progressibus intus occurrerant lu-
 teres ad lauandas hostias ab utroque par-
 te positi. Intus uero basis erat enea. id est cu-
 bitorum longitudinis. et unum cubitorum lati-
 tudinis. et unum cubitorum altitudinis.

in q̄ stans salomon dedicabat templū.
dein ult̄ p̄gredientib̄ occurrebat holocau-
ti cont̄ in medium atrī de in portā templi
siue uestibulū in q̄ columpne erant ere-
cta ostium templi. Qd̄ q̄ mare posuit ad
dextrā partem tēpli. siḡnat nos p̄ laua-
crū baptisimū ad regnū celeste. qd̄ iure
uocabulo dext̄e figurat̄ debere puenire.
Qui enim credidit et baptizatus fuit salu-
erit. Namq; ū dext̄a simul et sinist̄e in
bono accipiunt̄. ū iudeā. ū gentilita-
tem. ut in eis positioe basium sup̄ dūm.
ū p̄sentē ecclie uitam et fut̄am. ū le-
ta seli et t̄tia. ū aliq̄ designat hūmū.
ū ū absolute in bono ponit̄ dext̄a. et̄na
sep̄uis gaudia demonstrat. — Quod
ū contra orientem posuit mare. ad ean-
dem p̄pe siḡnationē respic̄. qd̄ uidelic̄
p̄ lauacrū sac̄ fontis splendor nob̄ int̄-
ne claritatis ap̄it̄. Qd̄ ad meridianū lat̄-
atrū. siḡnat fideles p̄ acceptioe sc̄i sp̄s
ad flagrantiā solere uere karitatis accē-
di. — ū enim meridianū solis. ū fuerit
in sc̄ptis et ardore dilectionis et illustra-
tionē siḡnare sp̄e sc̄i. p̄ que eadem dilec-
tio diffundit̄ in cordib̄ elector̄. **O**m̄ia
uasa q̄ fec̄ hyiam regi salomon in do-
mo dñi. auricalco erant. in regione ior-
danis fudit̄ ea rex in argillosa t̄ra. Ap-
te in regione iordanis fusa sunt uasa
dom̄i domini. in q̄ uidelic̄ flumine
dñi n̄r baptizari dignat̄ ē. ei q̄ tinct̄
undis aq̄i nob̄ elem̄ti i ablutione pec-
cator̄ conuirt̄. et̄ quia om̄e fidelium
baptisima q̄ domino. ū fec̄ in ierem

plum celebrat̄ baptisimat̄ ipsius q̄ t̄pe
aq̄s sc̄ificauit. recte in regioe iordanis
uasa sunt dom̄i domini facta. Neq; enim
alī uasa electionis et misericordie fieri p̄-
sunt. ū et baptisima ei qd̄ illo in flumine
subit̄ respicientes et ip̄i uitali flumine
saraganū abluu. Notandū aut̄ qd̄ ū tantū
in regioe iordanis. ū et in campell̄ regi-
one illū facta ē. dicunt̄ eadem uasa siḡ-
nificant̄ multitudinem fidelium. q̄ ū
solum in iuda. ū et in omniū nationū
erat latitudie futura. expleta p̄pheta
q̄ dicit̄. gaudeb̄ campi et omnia q̄ mei
sunt. Argillosa aut̄ t̄ra de q̄ facte sunt
forme ad fundēda uasa domini. q̄ meli-
q̄m sc̄pta sac̄ de q̄ regulam b̄n uiuendi
accipim̄ ualeat̄ intelligi. Quasi enim ar-
gilla ignib̄ durata forma uasis dñi q̄n-
ta et q̄lia fieri debeant. exhibet. cum
nob̄ sc̄ptura regula iusticie q̄m sc̄ptū
ostendit̄. sc̄oz q; nob̄ exempla qui in
igne tribulationū inuincibiles p̄seue-
rarunt in omniū seq̄nda p̄monstrat.
Si uasa in domo domini electa ac p̄ci-
osa ē. occupiscum̄. es q̄ igne liq̄factum
argille formas ingit̄. q̄ uas possit ap-
tum ministris celestib̄ effici. cū ip̄i sa-
lub̄ humiliati. et flamma siue diu-
ne karitatis siue etiā humane adu-
tatis emolliati. uia patrū b̄n opando
int̄mus. ut ad p̄ma patrum b̄n cur-
rendo pueniam. **F**ecitq; salomon om-
nia uasa. altare aureū. et insam sup̄
q̄m ponerent̄ panes p̄positionis aure-
am. Altare aureum corda significat

pfectoꝝ iustoz uirtue karitatis et castita
 tis luce chorusea qꝛi sublimitati signi
 ficande etiam loe ouerit eidem altare
Stabat enim ante ostium sc̄i sc̄oꝝ ut in
 factura tabnacli manifeste legimꝛ in q̄
 uidelicet altare n̄ ostia sanguinis ne
 q; libamina s; thymiamatha tantu in
 cendebant quoz sum ad supiora as
 cendens opiebat archam atq; oracu
 lu odore suauitatis impleuit in q̄ figa
 er pmebat sc̄oꝝ qui dū neglectis tempa
 lum rerū cupiditatibꝛ tota intentione
 celestia qꝛunt uest int̄ inuicimo ora
 culi sunt positi nec longe s̄t remota a
 uelo q̄ templum et sc̄a sc̄oꝝ dirimunt
 quia corpe tam tiam incolunt cetum
 sc̄m interiore homine totam habet
 susatione in celis. Ascendit q; ab huius
 modi altare fumus incensoꝝ int̄ sc̄a sc̄o
 rū uel archa ē recondita cū orationes
 sc̄oꝝ flamma karitatis exercitate ad celu
 usq; pueniunt uel xpc ē in dext̄a di sedes
Honemum in h altari sanguis hostiar
 s; thymama tantu incendit quia tale
 uiri n̄ hnt oꝛa carnis et sanguini q̄ in
 ara suu cordis immolantes dño mactāt
 s; solumm lacmar et orationis ei nota
 p desiderio regni celestis offerūt **Fecit .xx.**
 q̄ altare eneu .xx. cubitoꝝ longitudi **.vi.**
 ni et .xx. cubitoꝝ latitudinis et .x. cu
 bitoꝝ altitudinis. Et quidem altare thi
 miamathi moises fecit in heremo ha
 bens cubitum longitudinis et altum
 latitudinis et duos cubitos in altitu
 dine. Quante aut magnitudinis hoc

salomon fecit septa n̄ die s; tam qd al
 tare aureu fecit die. Constat aut q̄ tantu
 face n̄ potuit q̄ntum fec holocausti qꝛ
 si .xx. cubitoꝝ in longitudie et latitudie
 factum eet. totam tēpli latitudinē im
 pleret. **Q**uō ḡ er tuus erat positum alta
 re holocausti q̄m incensi q̄ntum genie
 oblationis ac uilitate metalli ignobili
 fuit tantum q̄ntitate insur et hostiar
 frequētia p̄stabat qꝛ munitū plures sūt
 multo quibꝛ dicatur si uis ad uitā igdi
 serua mandata q̄m q̄s audire delectet
 si uis p̄fectus ee uade et uende omnia
 q̄ habes et da paupibꝛ. **N**ec tam huius
 insura altaris ratione caret et munio.
Habet enim .xx. cubitos longitudinis
 et totidem cubitos latitudinis et .x. cu
 bitos altitudinis. **D**e q̄ quidē numero
 sup̄ in expositioe templi et uestibuli
 ei durimꝛ s; et sic dicendum breuit̄ qd
 si altare holocausti illoꝝ ecclia ty p̄uin
 tener qui suū cor p̄ et animā deo cose
 ciare p̄ ignem amoris illius qꝛi p̄se
 uerantia hoꝝ in bona opatioe p̄ longi
 tudinē altaris amplitudo in karita
 te di et primi p̄latitudinē spes in
 expectatioe diuine uisionis p̄ altitu
 dinem figurat. **Q**d aut longitudo et
 latitudo altaris uel hnoꝝ erit cubitoꝝ
 magna utiq; p̄fectionē designat eide
 uide fesse longanimitatis ac sincere
 dilectionis q̄ p̄ utiq; testamta nobi
 obseruantia t̄bunt. **Q**uā enī quini
 uicenariū numerū complet duo aut
 lib mofaice legis .iiii. euēgelice libtag

Et dum ad intelligentiā atq; custodiam
legis spūalem illustrante eūglu grā p
uenim; uicinarū pfecto nummum pfi
cūm; fitq; idē nummū in longitudine
et in latitudine altaris. cū corda elec
torū docente utiq; testamto et adiuuā
te ipō uno utiq; testamti auctore et
pseuerantiā boni opis etiam ī psecu
tionib; seruante et hilaritate dilecti
onis etiā in eos qui psecunt; exhibent.
Denario aut; nummo spes celestiu pmi
orū solet designari. dño confirmante.
cū eos qui in uinea magni patifamili
as laborant. denario remunerandō eē
testat. Et idem altare qd in figā factū ē
electorū. ob signandā eorū uitā ppetuam.
x. erat cubitis altum. Cū ū dictum est
quia fecit salomon altare aureū. addi
tū ē continuo. et mīsam sup qm pone
rent; panes ppositionis auream. Mensa
aut; aurea scripta ē sac; spūalis intelli
gentie claritate secunda. de q; psalmi
ta dño. Parasiti inqt; ī o spectu nō mīsa
adūsus eō q; tbulant me. Ne enī nos ad
ūsarij tbulantes ad errorem inflectat.
mīsa nob; o ditor nū sciencie celesti p q;
ī fide iūtatū o forte mī parauit. Panes
namq; ppositionis scī sūt doctores q;
ul; opa nob; ul; ūba salutaria ad exem
plum uite pposita. semp; in diuinis pa
ginis q; q; bene q;rit inuenit. Unde
apte idem panes in exodo. xii. fieri p
cepta sūt uidelic; p p; aplos. xii. p q; m
nistium. et nobis scptura testamti cō
dita est. et instrumti uetis dño donā

te reuelata mistia. q; nimirū numero
ū tantū idem apli. s; om̄s designati sūt
qui ūbum pdicando pabulum uite
fidelib; ministrante qd om̄s utiq; ipam
doctne formā q; apli a domino accepe
sequunt; **Q**d ū in ūbis dierū legimus
q; fec; salomō mīsa. x. posuitq; eas in
templo. v. a dext. et v. a sinistri. sialas
q; aureas. e. n. has mīsa tam ad panes p
positionis. qm ad uasa dñi ponenda
facta ē. incredibile est sialas uidelic; q; pa
rtē factas scptura refert. thumamate
ria turibula. mortariola. et cetā q; in
seqntib; legunt; Nam qd paulo p in edē
ūborū uolumine subinfert; fec; salomō
omnia uasa dom̄i domini et altare e
neū. et mīsa. et sup eas panes ppositio.
ul; pluralē nummum p singulari posuit
more scpturis usitatisimo. ut in ihu
naue. filii aut; isrl; p uaricati sūt manda
tum et usurpauit de anathemathe
cū achar solus et n. plures filii isrl; hoc
fecerunt. ul; certe quia panes ppositionis
solebant ante sabbatum coqui. ut ī sab
bato mor; poni possent in mīsam pposi
tionis. potuit fieri ut panes noui no
uit; cocti mor; illis mīsis imponerent.
ibidemq; nocte illa seruarent; opa. do
nec pmo mane ablati uetib; sup mīsa
ppositionis ponerent; calidi. Non aut;
hec mīse. x. a figā unius mīse ppositionis
discrepant. Nam sic una mīsa. xii. pa
nib; om̄sta. unanīmē totius scpture
scordiam auctoritate aplice munitā
designat; ita ū in mīto. x. mīse auree.

diuine legis et prophetarum eloquia figurate demittantur quod uel refectione nobis ubi dei qui panes positionis offerunt nobis exempla fidelium qui positores in se uasorum domini claritate et miracula ponunt. Recte autem bis quinque sunt in se. non solum quod legis lator quinque uoluntate scripsit uerum etiam quod tota testamenti uetus series uel etates seculi complectitur. Geminat uero numerus in septem quoniam et uel a dextera uel a sinistris ponuntur. tunc per incarnatione dominica eadem septem siue uel dei pro modo scilicet et gentili committatur siue euangelii plena figuris ostendit quod quidam antiqui dei pro modo uel lita sola intelligenda esse putabat. Et candelabrum aureum uel ad dexteram et ad sinistram contra oraculum uel autem primo et qui lily flores et lucernas desuper aureas. Sic enim in se in typo seculi scripturae recte ponuntur quod et e surientibus iusticiam panem ubi diuinitate et uasa ministerii celestis id est uisitorum nobis actus in exemplum ponunt. Ita etiam aptissime per candelabra eadem diuina eloquia figurantur uidelicet quia lucem sapientie errantibus proferunt. Hinc etenim psalmista. Lucerna inquit pedibus meis uel uerbum tuum domine et lucem semitis meis. Hinc etenim salomon ait quod lucerna est mandatum et lex. Quare autem uel a dextera et uel a sinistris sunt posita candelabra et his quod de mensis tractatum facillime patet. Cum uero dixisset quinque a dextera et uel a sinistris conuenienter addidit et oraculum. Oraculum namque uel erat arca ut sepe dic

tum est aditum significat parte celestis uel uel in dextera dei sedens patris uel uel archano. Et candelabra templi aurea sunt oraculum se posita quia diuina eloquia sunt semper ad habitationem superne ciuitatis aspectant ut huius agnitionem ac desiderium uel cordibus infundant et eos qui originem carnis ex terra habent ad appetendam pro merendam in celestibus sede perpetue mansionis accendant. Sicut quod quid in candelabra et lucernas eorum typice distat possunt recte intelligere lucernas esse uiros sanctos qui oleo spe sancti infusi et ipsi igne dilectionis ardent in corde et primum lucem scientie proferunt in lingua. Candelabra autem qui has lucernas in sublimi tollunt ut longe lateque uideri possint in ecclesia scripturam esse sacram quod sanctis nobis uirtutes et doctrinam sua lectioe demonstrat. Cui uidelicet interpretationi arduus sermo domini quod dicit de iohanne ille erat lucerna ardens et lucens. Possunt etiam ita aptissime dicere quod lucerna diuina siue eloquia uel illud psalmiste quod et super posuimus lucerna pedibus meis uel uerbum tuum et lucem semitis meis. Candelabra autem lucernarum harum sancti sunt qui sua et corda et corpora ferendi domini mandatis humiliter semper intentione subponunt. Quisquis enim in nullo prosequi curat uoluntate uerum in omnibus quod scriptura secula dicat attendit etiam sub uel mandatis satagit auscultare primis qui candelabrum domini dei aureum aureas et gestat lucernas quod casta corpus

xxx
viii

suu mib. castas mris cogitationes. ad facie
da qd s iubet suppone contendit. et h tam
fira intencioe qm candelabru nece est
firmu ad supna erectum. imposita s
lucnas n solum absq ruina. s; etiam
absq ulla stat sui motioe seruare. Qd
u cum dirissi. et candelab aurea. u. ad
dextam et. u. ad sinistram. cont oraculi.
ex auro pmo. addidit et qm lily flores et
lucnas desup aureas. uidet iuxta lit
tam. quia supma pars candelabre
in modu sic lily repandi deforma.
qm incandelab tabnaculi factum ee
legim. cui et stipes medius et calauer
ypo pcedit. cum sciss et speruli. lilia
scbunt habuisse p plurima. Flores aut
lily ut sepe dictum e. amenitate semp
uurentis tre uiuentium designat. De
q die beate petri regnatos nos a domio
in spem uiua. in hereditatem incorrup
tibile. et incontaminatam et immar
cescibile conseruatam in celis. Et bñ lily
flores aurei incandelab sunt factio
m di. qd scpta sac sps temporalib gau
dijs ad appetenda nos bona pate cele
tis puocare consueuit. et quom erectu
in altitudine candelabrum lily flores et
lucnas bt aureas in capite. ita electioim
q in eadem scpta sac. et uent erecto ad
supna sensu. celestia bona a domino
qsisse et pcepisse pbant. **E**t cardines
ostioi domi templi intioris sci scoru
et ostioi domi templi. ex auro erant. Si
ostia domi intioris. sci scoru anglica se
munistia. q nob de corpe egiss intiu

uite celestis reserant et ostia domusie
pli doctores sunt sci ac sacdotel. q instru
endo. baptizando. dominici corporis et
sanguinis mistia communicando. pma
nobis ecclie p sentis lumina pandunt.
quid cantines utrozq ostioy. n sensus
et corda se eorum de anglor siue homi
nu scor. quib immobilit contempla
tionis ac dilectionis sui conditor adhe
rent. ut eo munistium diuinit sibi de
legatum recte compleant. qa uolunta
te illius cui ministrant nuq oculos au
tant. Apunt enim et claudunt ostiate
pe congruo. si nullo suu cardine tempe
deserunt. qd et angli et homines sci. si
ue in hanc uitā fidi. seu in illam speci
ei fideles atq; electos suscipiant. semp
animu in radice itne dilectionis firu te
nent. **H**u bñ idem cardines ex auro ee fac
ti phibent. uidelic ul ppe nitu ppe cla
ritatis. ul illius qm in diu hit caritati.
Et p fec omie op qd faciebat salomon in
domo dñi. Per fec salomon omie op qd
faciebat i domo dñi. cu rex pacific nri
in die nouissima omis electos resurrecti
onis in mortalitate glorificat. alioquin
qm diu stat scilic gerit. fec quide op do
m dñi salomon. si uidum pfiē. qa corda
elector domi ut bona openē. inspuit
et adiuuat. nullum tñ in hac dim
tarat uita commorantē absq peccato
ee tbit. **H**amq; hanc domū future
uite beatitudinis reseruat. pfiat n
op omie templi sui. et hoc dedicationi
aptum reddit. cum translatos de hac

mta electos suos etiam pduc ad regni.
 Qbñ signat in eo etia qd templū. vii. a
 nis edificatū ē octauo aut pfectū ac de
 dicatū ē. Septem nāq; dieb; omne hoc tē
 p uoluit octaua ē dies iudicij et resur
 rectiois futū. de quib; psalmi seruis et
 undecim aditullati sunt. cui uidelicet
 temp; conuenit apte qd sequit. Et in
 tulit q scificauit dauid pat suus argē
 tum et aurū et uasa. repositiq; i the
 sauris domū domini. Argentū namq; ad
 mōre eloquentie. aurū ad splendore
 sapientie. uasa gñalit ad rationabile
 ponent creaturam. Scificatq; dauid pa
 t salomonis argentū. cum dōs pat eloqu
 tes qsq; grā sui sps ad loquidum ubum
 eūgū confortat. Scificat aurū. cum uasa
 li ingenio p dicos suo replens spū. ad cō
 sideranda in lege sua mirabilia illumi
 nat. Scificat et uasa. cum omib; gñalit
 ecclie filijs eiusdem sps grām largit. ad
 amanda illos et appetenda dona ppetue
 salutis inflammat. hoc aut argentū. h
 aurū. hec uasa scificata. salomō infert
 in templū. cum dñs nō uniuersali iudi
 cio omis electos. et doctos uidelicet et cetōr
 fidelium cetū in gaudiū regni celestis
 miltucit. Reponitq; uasa diuisa genis
 argentea siue aurea in thesauris domū
 domini. quādo eos q multitudie dulce
 dunt ei frui meruerunt. abscondit in
 abdito uultū sui a conturbatiōe hominū.
 Et apte multi sunt thesauri. in quib; ua
 sa electionis recondant. si una domū dñi
 in q idem sē facti thesauri. qz et una ē

ecclia in q omis continent electi qtrū li
 bet mias discernant et una ac diuisa nō
 ē pata illa celestis q electis pmittit omib;
 qmuis sic stella a stella differt in clari
 tate ita et resurrectio mortuor. qd utrū
 q; uider ipse ac distributor p mior dñs.
 una sententia demonstrauit. cū ait.
In domo pat nū mansioēs multę sūt
Et intulerūt sacerdotes archam federī dñi.
 in locū suū in oraculū templi. in scū
 scōrū sub t. alas cherubin. Si qdem che
 rubin ex pandebant alas sup locum ar
 ce. et ptegebant archam et uectes ei de
 sup. Cumq; eminerent uectes et appare
 rent summitates eor foris scuarium.
 ante oraculū nō apparebant ulc ex t. h. s. c.
 qui et fuerūt ibi usq; in p sēntem diem.
In archa aut nō erat aliud n̄ due tabule
 lapideę q s posuerat in ea moyses in ore b.
 quādo pepigit fedus domini cum filijs
 isrl. cum egredereēt de t. a. egypti. et cet.
Qd illata archa i scā scōr dñi. cumq; emi
 nerent uectes et appareret summitates
 eor foris scuarū. nō apparebat ulc ex t. h. s. c.
 hoc manifestus in paralipomenō
 uolumine scribit. Uectum inqt quib;
 portabant archam. qz paululū longio
 res erant. capita apparebat ante oracu
 lum. Non tam fieri potāt ut ipa eor
 capita ante oraculum eminerent. qz
 nimirū necēe erat ut clauso oraculo
 et appūso ante ostia uelo. ipi q; uectes
 tota cum archa et cherubin abderēt
 intus. qd fieri nō potāt. si p minentes
 utriusq; uectes pducendis ad claudēdy

. xxx.

ostus loci n̄ darent. Quorū positionē nec
humi septa n̄ sine causa s; magni intuitu
facienti tam diligenti expedire curant. Co
stat enim q̄a domi templi interior p̄gnan
tem in tr̄is ecclesiam. sc̄a aut̄ sc̄or̄ in m̄nā
sup̄ne pat̄e felicitatē designat. ita illa
r̄a in sc̄a sc̄or̄ archam assumptā. xpi
humanitatē et int̄ uelum regie celesti
includit. Hec̄es ū quib; eadem archa por
tabat̄ p̄dicatores ubi p̄ q̄s ip̄e immotuit
typice denunciant. Erat aut̄ in archa
urna aurea habens manna quia in
homine xpo habitat omnis plentiu
do corporali. Erat q; uirga aaron q̄ ex
cisa demuo floruerat quia potestas
omnis iudicandi penes eum ē. cuius
iudiciū in humilitate passionis uide. **xxxvii.**
bat̄ eē sublatū erant et tabule testam̄
ti q̄a in illo f̄o om̄s thesauri sapientie
et scientie absconditi. Adherabant ei
uectes quib; portabat̄ q̄a doctores qui
quidam laborabant in ūbo xpi. nūc
p̄senti uisione ogaudent gl̄e xpi. Q̄d
enim un̄ eor̄ de se dixit cupio dissol
ui et eē cū xpo. de om̄ib; utiq; sui op̄is
s̄ortib; intelligendū reliquit. Appare
bant sūmitates eor̄ uectium foris ante
oraculum. n̄ semp; s; cum ostia eiusdē
oraculi ap̄iti contingeret. neq; hoc
omnib; s; hui; solūm̄ qui p̄ius ac
cedentes attendit ea q̄ int̄ erant satage
bant intueri. Sp̄a aut̄ archa q̄lis et
qm̄ eēt posita. solis eist̄ oraculū in
trassent uidere licebat quia nullis
sc̄or̄ in h̄c adhuc uita posit̄ tam et

si multū in altitudine se int̄s attollent.
s; soli illius pat̄e ciues gl̄am inibi sui
redemptoris plene contuent̄. Sunt et
uectes cum archa in oraculo reconditi
q̄d absconditi sunt etiā n̄c p̄fecti q̄q;
electi qui nos p̄cesser̄ de mundo in
abditū uult̄ dī a conūbatiōe hominū.
q̄rum t̄n sūmitates uectium n̄ nūq;
ap̄to oraculo. hui; q̄ app̄iant uisunt̄
cum p̄fectiorib; q̄b; atq; oculum sui
cordis tota intentione purificantib; di
uina gr̄a aliquid extremū de sup̄no
cuius gaudio otemplandū donant̄.
q̄a nimirū contemplatio hui; q̄ paulo
longi recesserant minime concedit̄. qui
quāto ex̄tius int̄e uagi remanent tanto
min̄ q̄ sunt in̄tra gaudia uident. **F**
ac hum̄ aut̄ cum ex̄issent sacerdotes de sc̄u
ario. nebula impleuit domū domini.
et n̄ potant sacerdotes stare et ministrare
p̄t̄ nebulam. impleuit enim gl̄a dñi
domū dñi. et rel. Q̄d aut̄ nebula imple
uit domū dñi et n̄ potant sacerdotes
stare et ministrare p̄t̄ nebulā. hec̄ se
tencia sup̄bos iudeor̄ pontifices et do
ctores insinuat̄. qui dū natiuitatē xpi
fac̄n̄ta inuestigare despiciunt. debi
tū fidi sue ministium p̄ erroris ne
bulam pdidit̄. ita eor̄ int̄el infide
litatis caligo repleuit. ut exigentib; p̄
p̄is int̄ n̄ agnoscant cultum credu
litatis. Nebula ḡ sinagogā domum
dñi impleuit et sacerdotes p̄t̄ nebulā
ministrare n̄ potant. q̄d dum i testa
m̄to ueti sens̄ mysticos lit̄e uelam

ne cooptos int̄ obsecuros allegoriar̄ cali-
 gnes inuestigare despiciunt debiti fidi-
 sue ministerium p̄t̄ nebula p̄didit̄ q̄b̄
 et t̄ in nebula doct̄ie sue uocē domini
 p̄tulit. cum de re etiam apte narrauit.
Quod ē enim lucidi q̄ ego et pat̄ unum
 sum̄. quid apt̄ q̄ ante abrahā ego sum̄.
Sed q̄ auditor̄ m̄tes infidelit̄ caligo con-
 plent̄. q̄ emissum solis radiū in t̄acēt
 abscondebat. Et dedicauit templū d̄ni
 rex et filii isrl̄. Templū d̄ni sc̄a est ecclia.
 sic sup̄ ostensum ē. hanc dedicauit rex
 xp̄s. q̄ndo sanguine suo eam munda-
 uit et sp̄s sc̄i gr̄a sc̄ificauit ac diuisis
 uirtutum domis multiplicauit. hanc
 dedicant et filii isrl̄. sc̄dm̄ q̄d̄ un̄quisq̄
 fidelium. sc̄dm̄ s̄ donū collatū a d̄o ubi
 p̄dicationis et uirtutū opib̄ primos suos
 q̄scūq̄ ualet ad meliora et p̄fectiora cō-
 uertere. satagit. Templum enī d̄ni ait
 ap̄ls sc̄m̄ ē q̄d̄ estis uos. **S**ed hanc sc̄ificati-
 onē rex et ppl̄s cap̄t et imbra n̄ eq̄lit̄ p̄-
 ficunt̄ quia de xpo iohes ait. de plen-
 tudine eī nos om̄s accepim̄. et gr̄amp̄
 gr̄a. hinc paul̄ ait. Neq̄ q̄ plantat ē
 aliquid neq̄ q̄ rigat̄ s̄ qui incrementū
 dat d̄s. **S**ed q̄ntū ualeat hominis dedica-
 tio. p̄dictus ap̄ls subsequēter ponit di-
 cens. Qui plantat aut̄ et qui rigat̄. un̄
 s̄. Un̄q̄sq̄ aut̄ p̄p̄am mercedē accipiet.
 sc̄dm̄ suū laborē. **S**i enī suū adu-
 res. d̄i aḡ cultura estis. d̄i edificatio estis.
 et cetera. **I**git̄ ip̄e sc̄ificat suū templū q̄ d̄s
 et domū inhabitando. uos aut̄ digne
 habitatiōe eī conuiscendo. **S**equit̄. **I**ndie

illa sc̄ificauit mediū at̄. q̄d̄ erat ante
 domū d̄ni. **F**ec̄ quippe ibi holocaustū
 et sc̄ificiū et adipēs pacificor̄. q̄ alta-
 re erem̄ q̄d̄ erat corā d̄no. unū erat. et
 cape n̄ poterat holocaustū et sc̄ificiū
 et adipem pacificor̄. **Q**uod ē q̄d̄ salomō
 sc̄ificauit mediū at̄. offerens ibi holo-
 caustum. p̄t̄ea q̄ altare erem̄ q̄d̄ iuxta
 ostitutionē legis ante fores templi po-
 sitū erat n̄ poterat totū cape n̄ q̄d̄. r̄pe
 ea q̄ in lege p̄t̄ infirmitatē eī p̄fici
 n̄ potant̄. nunc in ecclia catholica ple-
 nit̄ gerat̄. **I**psa enim ē actum domi d̄ni.
 quia p̄ ip̄m̄ ingressus patet in templū
 d̄ni in ierusalē iudelicē celestem. **Q**uia
 ḡ holocausta et sc̄ificia omnia ī alta-
 ri typico uet̄is testam̄ti n̄ potuerūt offer-
 ri. eo q̄ om̄ia ibi figalit̄ fiebant̄. rex n̄
 et sc̄dos erexit nouū altare fidi in
 ecclia catholica. in q̄ pingua holocau-
 ta et sc̄ificia acceptabilia cotidie spu-
 alit̄ d̄o offerunt̄. **H**inc ē q̄d̄ domū rep̄-
 bant̄ uet̄ sc̄ificiū p̄ p̄p̄am ait. holo-
 causta et sanguinem uictimar̄ uoluit.
Et item in ps̄alm̄. Sc̄ificiū laudis
 honorificauit me. et illic t̄ ē q̄ ostendū
 illi salutare d̄i. **F**ec̄ ḡ salomō in tempe-
 illo sollempnitatē celebrē et om̄is isrl̄
 cum eo. multitudo magna ab in̄itu
 emath. usq̄ ad riuū egypti coram d̄no
 d̄o n̄ro. **Q**uod d̄r̄ q̄a fec̄ salomō festiuitatē
 celebrē et om̄is isrl̄ cū eo multitudo ma-
 gna ab in̄itu emath. usq̄ ad riuū e-
 gyp̄ti coram d̄no. p̄ in̄itum emath sep-
 temptonalē t̄re rep̄missionis plagam.

primū siue torrentē egypti ut ūba di-
erum nominat designat australe de
quib' aliq' lati' ex ūbis scī ieronimi po-
nē grū puto eē lectori. **S**criptū ē in libro
numior' in q' omnis t'ra rep' missionē
p' iii. plagas breui sermone diuidit.
Part' meridiana incipiet a solitudie
sin q' ē iuxta edom. et habebit t'minos
contra orientē mare salissimū q' ocu-
bunt australe plagā p' ascensum scor-
pionis. ita ut transeant senna et pue-
niant in meridiē usq' ad cades barne.
unde egredient' confinia ad uillā nomi-
ne addar. et tendit' usq' ad asemona. i-
bitq' t'minū p' girum ad semona usq' ad
torrentem egypti. et maris rub' litore
fines. Pro quo in ultima uisione p'phe-
iezechielis ita dicit'. Plaga aut' australis
meridiana a thamar usq' ad aq's ma-
ribath idest contradictionis. Cades q' et
torrent' usq' ad mare magnū. q' sig'at
latissimā solitudinē. sin q' est iuxta edō
et in mari rub' t'minū c'currē et p' ascē-
sum scorpionis. et p' senna cades bar-
ne. et atum siue uillā addar et semona.
p'uenire usq' ad torrentem egypti qui
iuxta urbē ruocorruā mari influit.
hic ū t'minū plage australis incip' a tha-
mar. q' urbs in solitudie ē qm et salo-
mon muris opib' extruxit et hodie pal-
mirā nuncupat. ebraicoq' sermone
thamar dicit'. q' in ling' nra palmam so-
nat. usq' ad aq's contradictionis cades
qm in deserto eē n' dubium ē. et torrent'
ing'iens mare magnū. hocq' egypti

palestine qd p'tendit littorib'. Sequit'
in lib' numior'. Plaga aut' occidentalis
a mari magno incipiet et ipō sine clau-
det. hoc ē a mari usq' ad mare. a torren-
te iudelic' ruocorruē qui in mare in-
fluit usq' ad eum locum ū ē emach
urbs syrie. Cui' in hē plaga. et nom' po-
nit iezechiel. et plaga inqueus mare
mare magnū a cōfimo p' directū doni-
uenas emach q' nunc epiphama no-
minat. ab antiocho crudelissimo tirā-
nor' nomine commutato. Nam cogno-
nium habuit epiphanes. porro ad
septentrionale inq' partem a mari
magno t'minū incipient' p'uenientē
usq' ad montē altissimū a q' uenit e-
mach usq' ad t'minos sedada. ibuntq'
senna usq' sephrona et uillam enan.
Hu' erit t'minū in platea qui lolis dicit'
hebrei septentrionale plagam incipe-
a mari magno qd palestine pheucil
et syrie q' appellat' celecilitie que p'ten-
dit littorib'. et p' egyptum tendit ad li-
biam. **Q**d aut' dicit' p'uenientē t'minos
usq' ad montē altissimū. idem ebi au-
lumanē ul' amanū montē significa-
te. ul' taurū. qd nob' uidet' uerū. ibē
q' inquit senna usq' ad sephrona. q'
ob rem hodie zephūm opide cilicie
uocant. **Q**d aut' sequit'. et uillam enan
p' q' in ebreo septimē a serenan qd int'
p'tat' atum fontis. t'minū ē damasci. **H**u'
dicit' iezechiel. et erit t'minū a mari usq'
ad atum enon siue a ser eman t'minū
damasci. et ab aquilone ad aquilonē

plaga septemprionalis. Inde metabuntur
inquit fines contra orientalem plagam de
uillaenan sephama. et de sepham descen-
dent tinnu in rebla extra fontem inde
puerunt extra orientem ad mare che-
nerech. et tendunt usque ad iordanem. et
ad ultimum salissimum claudunt mari.
A fine ergo septemprionalis plage. hoc est
a uillaenan tendunt fines usque ad sepha-
na. quam ebrei appamiam nominant. et de
appamia descendunt tinnu in rebla quam nunc
sirie uocant antiochia. Et ut scias reblam
hanc significare urbem. quam nunc in Siria
coele nobilissima est. sequitur contra fontem
quem prospicimus est signare dafnen. de quo fonte
supradicta urbs aquis habundantissimi-
sime fruitur. Inde inquit puerunt tinnu contra
orientem ad mare chenerech. id est ad
stagnum tyberiadis. mare autem dicitur cum ha-
beat dulces aquas iuxta idioma septemprionalium
congregationes aquarum appellant maria. et
tendunt inquit usque iordanem. et ad ulti-
mum claudunt mari. uel mortui. uel ut
alii putant lingua maris rubi in cuius lit-
tore achila posita est. Quod autem sequitur in libro
regum quod. vii. diebus. et vii. noctibus. id est
viii. diebus predicta festiuitas a salomone
et filio israhel celebraretur. et in die octaua di-
missus sit populus. inueniendum quoniam in iudicium die-
rum de eadem re scriptum sit. fecit ergo salomone
sollemnitatem in tempore illo. vii. diebus. et
omnis israhel cum eo. ecclesia magna ualde
ab inuicem mach usque ad torrentem egyp-
ti. fecitque die. viii. collectam eo quod dedicasset
altare. iiii. diebus. et sollemnitatem celeberrimam.

diebus. vii. Igitur incesimo tertio mensis septimum.
dimisit populum ad tabernaculum suum. Sed; puto
non aliud hic uelle intelligi. nisi quod explicitis
diebus. vii. dedicationis templi. subsecuti
sunt dies scenophagie. quae a quinto decimo
die mensis septimum secundum legem inchoabant
et in die uicesima secunda finebantur. Usque
ergo festiuitatibus rite pactis. et scenophe-
giarum. viii. die finita. dimisit rex salo-
mon populum ad sua. letantes atque gaudium
res super bono quod fecerat dominus dauid et
salomoni et israhel populo suo. Cui sensui ui-
detur iosephus sumragari. ita dicens. Di-
misit ergo salomoni ecclesiam cum sacrificiis
celebratis. pro se et pro uniuersis hebreis. id est
uitulos quidem. xxii. milia. oues autem xxx.
milia. Tunc enim prius in templo celebra-
ta sunt sacrificia. et in eo epulati sunt omnes
hebrei. cum uxoribus suis et filiis. Insuper etiam
et festiuitatem quam uocant scenophagia faciunt.
ante templum clare iunius et magnifice
diebus. viii. rex cum omni populo suo pariter
epulatus est. Cuiusmodi si fuissent sufficienter
exhibita. nichilque deeret circa pietatis di-
uine culturam. dimissi a rege singuli
ad propria remeauerunt agentes illi gratias pro
tanta prudentiam quam habuissent. et opera quae
fecissent. et orantes dominum ut eis regem prebe-
ret longeuo tempore agebant reu erent.
cum gaudio sublimiter et cum delecta-
tione ymnos decantantes. ita ut in ea
iocunditate sine labore ad propria remea-
rent. Miratur autem hoc quod salomoni com-
pleto opere templi festiuitatem celebrare fecit
et omnis israhel cum eo multitudo magna

ab initio emach usque ad rivum egypti cor-
ram domino dicitur significat unum gaudium
secundum quod cum rege suo christo uero uidelicet
pacifico perpetually habent. **Hec** non et
loca ipsa quibus terminus terre israel descripta sunt
emach uidelicet et rivus egypti hunc sig-
nificationem non contradicunt. **Emach** enim
interpretatur domini uitas et rivus siue tor-
rentem egypti intelligere possumus mortem
temporalem quod hanc in egypto id est in
tenebris illius mundi consistens nullus
euadere potest propheta attestante qui ait.
**Quis est homo qui uiuit et non uidebit mor-
tem.** **Non** de ipso mediatore dei et homi-
num in psalmo septimum. **De torrente**
in uia bibit propterea exaltauit caput. **Torrentes**
fuit turbulenta iudiciorum persecutio de qua
dominus christus bibit in uia id est in uita
hac dum corpore percutitur sed dum in uia
dicitur illata uis ostenditur et uelocissimus
transit indicat per quam inmerentes uehi-
solent ad aliam mansionem. **Christo** enim
propter glorie meritum passionis datum est
nomen quod est super omne nomen ut in nomine
eius omne genua flectantur celestium terre-
strum et infernorum. **Omnes** ergo israel a riuo e-
gypti usque emach festum celebre cum
salomone faciunt quod sancti pro fine presen-
tis uite ueraciter eternis gaudijs cum domino
christo perficiunt. **Quod** autem in et uel diebus
festiuitatem celebrant significare potest quod
electi per septiformem specie sancti gratiam illum-
nati mundo in hac uita que septenario
dierum numero discurrit gaudent in
spe et tunc in sabbato uel hoc est in futuro

animarum requie gaudent in ipsius ue-
ritatis perceptione. **Quod** autem sequitur in die
viti salomonem dimisisse populum qui bene-
dicentes regi profecti sunt singuli in ta-
bernacula sua letantes alacris corde super
omnibus bonis que fecerat dominus deo seruo sy-
on et israel populo suo significat pro fine uitae
uite proque sabbatismo a numeris sanctarum
que nunc quiescunt ante diem iudicii in
octaua etate hoc est in die resurrectionis
secundum receptiuos corpora immortalia et
in mansionibus celestibus quodque secundum meri-
torum qualitates collocandos non semper ala-
cis corde letent gaudentes et laudantes de-
um super omnibus bonis que in domino christo pa-
ter omnipotens contulit populo christiano. **Dedit**
rex salomon yram et oppida in terra gali-
lee egissusque est yram de tyro ut uideret
oppida que dederat ei salomon et non pla-
cuerit ei et ait. Hec tunc sunt ciuitates que
dedisti mihi frater. **Et appellauit eas chabil**
usque in diem hanc. **De hoc iosephus ita**
narrat. **Ornatum aurum et argentum ty-**
ri rex ad edificium contulit insuper et
ligna cedrina et cyprina que salomone
magnus quodque cupiditate redonauit
mittens ei per annos singulos tunc in
num et oleum quibus marime reb eo
quod habitaret in insula sic per diem
indigebat. **Ad hec autem et ciuitates ga-**
lilee regionis et numero non parua in ty-
positas condonauit que cum cecidisset
atque considerasset displicuisse que ei donum
mittens ad salomonem dixit se ciuitatibus
non egere et ex tunc hec appellate sunt

tra gabalon. etc. unum interpretatum ling
 pheueca displice figeat. **S**. cabul q̄i ger
 m̄ interpretat. ut in libro ebraor̄ nomini
 inueniunt. q̄m̄ aut̄ hoc nom̄ displicere
 figret. n̄ inueniunt. n̄ forte q̄d p̄ yronia
 dictum sit. q̄i ger̄m̄ cum plenitudine
 fructuū n̄ afferret. **E**dificauit q̄ salo. **xxxii.**
 mon gazer et bechoram inferiore et
 baalath. et palmuram in tra solitudinū
 et om̄s uicos. q̄ ad se p̄tinebant. et que
 erant absq̄ muro muniuit. et cet̄a.
Vrb̄s ū q̄s edificasse salomon d̄r. hoc
 ē mello et murū ierlm̄. ezer. magedo
 engazer. bechoron. baalath. et palmi
 ra. sc̄e ecclie decorem significat. quā
 uer̄ salomon in iocunditate regni su
 i ad laudem et sempiternam leticiā s̄
 p̄parauit. **I**nt̄p̄tat̄ aut̄ mello adimple
 tio. ezer separata ul̄ sc̄ificata. magedo
 cenaculum ei. gazer. p̄cisio ul̄ diuisio.
 bechoron domus montū. et baalath
 ascendens interpretat̄. **S**c̄a q̄ tr̄ctia ip̄a ci
 uitas d̄i unū ē. ū complet̄ cotidie d̄i
 uoluntas. hec separata ab om̄i errore
 infidelitū sc̄ificata ē in fide et bonis
 opib̄. ubi refectio uirtutū. hec discer
 nit mundū ab immundo. uirtutes a
 uicij. et dom̄ ē montū. idest habita
 tio sc̄or̄ et fructu iusticie. sic pal
 ma florens ascendit de uirtute in uir
 tutē ut uideat d̄m̄ deor̄ in syon. **O**m̄
 uicos q̄ ad se p̄tinebant. et q̄ erāt abs
 q̄ muro muniuit salom̄o. q̄. xpc̄ ce
 tus fidelium suor̄ gr̄e sue p̄tectione
 ita muniuit ut hostib̄ sp̄ualib̄ insu

perabiles semp̄ existerent. **U**niūsu po
 pl̄m̄ qui remanserāt de amorreis et de
 cecheis et pherezis. et euēis. et iebuseis.
 qui n̄ s̄t de filiis isrl̄. hor̄ filios qui re
 manserāt in tra. q̄s sc̄lic̄ n̄ poterāt fili
 i isrl̄ extirpare. sc̄e salom̄o t̄butarios
 usq̄ in diem h̄ac. **D**e filiis aut̄ n̄ stitu
 it salomon seruire quēq̄. s̄ erant uirj
 bellatores et minist̄ eius et p̄ncipes et
 duces. et rel̄. **U**niūsu ppl̄m̄ q̄ n̄ fuerant
 de filiis isrl̄. sc̄e pacific̄ n̄ t̄butarios.
 eum eos qui n̄ s̄t in filior̄ num̄o. s̄ in
 seruili ōdicatione positi in potestate su
 a continet. et singulis utit̄ ad ip̄um
 seruiciū. **S**ive enim iudei siue gentile.
 siue heretici in eī dominatōe consistūt
 quia ip̄e uniuersor̄ dominator ē. et eis
 utit̄ ad suā uoluntatē. in cuī uolunta
 te uniuersa s̄t posita. et n̄ ē q̄ possit re
 sistere uoluntati eī. **T**ales h̄c i multal
 adūserūt. tam̄ frequēt̄ usib̄ seruiunt
 ecclie. cū in p̄senti tempe necessaria
 t̄buunt. et de reb̄ suis solatia p̄bent.
De filiis aut̄ isrl̄. hoc ē qui n̄ ancille fi
 lij s̄t. s̄ libere. q̄s ip̄e filius d̄i sanguine
 suo libauit. non constituit salomon
 n̄r̄ seruire quēq̄. quia neminē cogit
 ritu gentili uiuere. neminē cerimo
 niis uetis legis temporib̄ noui testa
 menti seruire. s̄ uiros bellatores ē. qui
 cont̄ sp̄uales nequitas scuto fidi et
 gladio sp̄s dimicant. et minist̄ suo
 fieri. hoc ē sp̄uale obsequiū i boni
 opib̄. s̄ p̄bere. et p̄ncipes et duces sci
 licet ut b̄n̄ s̄ p̄ncipent̄ et carnis la

cunam doment. **Q**uod autem sequitur erant
pncip' et sup' omnia opa salomonis p'
posita quingenti quinquaginta. q' habe
bant subiecti pplm et statuas opib' im
pabant quid sigeat n' qd hui qui sp' sci
gra legis dñi scientia habe merent ipi
et semetipos et alios bene regē possūt.
Quinquagesimo g' die post pascha et in
ueti testamto ler in sina t'vta ē et
in nouo sup' aplos et eos qui cum ipis
erant sps paraclit' uenit. **O**fferbat q'
rex salomon t'v' uicib' p' annos singu
los holocausta et pacificas uictimas su
p' altare qd edificauit et adolebat thy
nuama corā dño. **O**fferbat q' pacific
n' t'v' uicib' p' annos singulos holo
causta dño cum in m'ib' suis p' scē tu
tatis fidem hostiam acceptabilem ex
hibet dō. **O**fferit enim uniusq'sq' fidei
holocausta dño cum corp' suū castigā
do macerat et tota desideria carnis ig
ne spe sci consumere festinat. **O**fferit
pacificas hostias cum bonor' opum
mun' exhibet offerit uictimas. cū uo
ta labior' suor' in laudē dñi ex p'ndit.
Et hec omnia sup' altare qd edificauit
domino offerre debet quia i' ara cor
dis n' decet ignē diuinū semp' ardere
hoc ē flamma karitatis semp' ferue
re quicq' in abstinentia. q'cqd in opa
tione bona. quicqd in q'arū actionē
laborat iustum ē ut totum in suau
tate sps sci offerat dō. sicq' adolebit
thymiana corā dño. q' dō orationē
purā in cordis secreto p'parat dō. q' ea

q' sūt digna et dō placita postulat.
Cetum qui transitoria poscit et q' ad lux
um scilicet p'uenit n' coram dño adolere
thymiana dī. qd n' impura conscientia
orare compbat. **C**lassē q' fec' rex salomō
in asiongaber q' ē iuxta ailam in litore
maris rub' iuxta idumēa. misit h'yrā
in classe illa seruos suos uiros nauitico
et gnaros maris cū seruis salomonis.
qui cum uenissent in ophir. sūptum
inde aurū q' dringentor' uiginti talē
torum detulerūt ad regem salomonē.
Asiongaber fertē insula. haud pcul
ab aila in rub' mari' u' classis iosaph
at u' tempestatis acta ē. **O**fir aut' no
mē p'uenit ex ophir uno de poster
eber nominata. ē cuius stirpe ueni
entes a fluuio cofe. usq' ad regionē
indie q' uocat' ihera habitasse referū
tur. ut iosephus nariat. **C**lassis itaq'
q' n' fec' salomon in asiongaber q' festi
nantes aut' fortes. siue uirilit' int'p'at.
n' aliam eē puto q' neccliam fidelū.
q' in max' istius mundi posita stu
dium imp'ndit thesauris sapientie
et scientie opesq' uirtutū adquirere.
ū sunt serui huam nauitici et gnari
maris cum seruis salomonis. dū gē
tiles singulari sapientia eruditi cū
hys q' in lege moysi p'iti sunt i' uita
te fidei sociant'. **H**os q' salomon n'r
in ophir q' int'p'at' infirmans mittit
ut sumptū ind' e aurū ad se deferāt
cum in humilitate litore sensū p'ci
oz iubet q'rere et sic accepta summa

quadringentorum et talentorum auri ad regem
 deferunt. cum sensu precioso historie.
 allegorie topologie atque anagogen in du-
 obus testamentis inveniunt. et cum sa-
 pientie et consilio diuino asseribentes
 tribuit. **S** et regina saba audita fama
 salomonis in nomine domini uenit tempore
 tate eum in enigmatibus et in glossa ieru-
 salem cum multo comitatu et diuinitus
 camelis portantibus aromata et aurum
 infinitum numis et gemmas preciosas ue-
 nit ad salomonem et locuta est ei uniuersa
 que habebat in corde suo. et cetera. **R**egina
 autem auisit que a finibus extremis exortata
 uenient salomonis audire sapientiam
 concupuit iam tunc uenturam de genti-
 bus ecclesiam desiderantem christum figurabat
 que iuxta prophetam circumamicta est uarieta-
 te in uestitu deaurato et populi sui et pa-
 tris domini oblita. curiebat barbara gen-
 te non animo que in apto pegna fuit. sed in
 occulto fieri sanctorum cuius optabat non
 solum celesti primo resurrectionis be-
 ate. sed etiam potestate apostolica de iudicis ad
 ulterius iudicandis ipsius ore iudicis dig-
 na censeat. quia christum in salomone mira-
 ta. uerum regine celestis affectum ima-
 gine mystica ecclesie prouidentis impleat.
 Hinc ipsa regina saba uiso salomone et
 gloria eius stupens super prudentiam eius dicit.
Verum est sermo que audiui in terra nostra super
 sermonibus tuis et super sapientia tua.
 et non credebam narrantibus mihi. donec ipsa
 ueniret uidi oculis meis. et probaui quod me-
 dia pars in nuntiata non fuerit maior

est sapientia tua et opera tua. quam rumor
 que audiui. **Q**uod bene conuenit sancte ecclesie
 que auditis miraculis christi. prouocata est
 ad querendum eum. sed per quem ad ipsum puenit
 per baptismum et fidem. confidate sancte scriptu-
 rae testimonijs diuinitatis et poten-
 tiam agnoscentes. parum ei uidetur esse omne
 quod ante de eo narratum est in compa-
 ratione precepte gratie uerum et ammirando
 in laudem eius erumpit dicens. **B**eati ui-
 ri tui. et beati serui tui qui stant co-
 ram te semper et audiunt sapientiam
 tuam. **S**it dominus deus tuus benedictus cui com-
 placuisti. et posuit te super thronum israel
 eo quod dilexerit te dominus israel in sempiternum.
 et constituit te regem iudicium et iusti-
 ciam. **H**uius que similia et psalmista in
 desiderio regni celestis exardens. ex per-
 sona sanctorum protulit dicens. **Q**uia ama-
 bilia sunt tabernacula tua domine uirtutum.
 concupiscit et deficit anima mea in a-
 ta domini. cor meum et caro mea exultauit
 in domino uiuum. **E**t paulo post. **B**eati autem qui
 habitant in domo tua domine. in seculum
 seculi laudabunt te. **I**lle ergo beati et uere be-
 ati sunt quorum rex est christus. et que eterna uisio eius est presertim me-
 eius qui habet cum patre et spiritu sancto conspi-
 cere et sapientiam per quam ipse mundus in cor-
 de dignatur se ostendere. perpetuo percipe-
 letant. sicque probabunt uerum esse hoc quod
 scriptum est quia non oculus uidit non auri
 audiuit. nec in cor hominis ascendit
 que preparauit deus diligentibus se. **R**ex autem
 salomon dedit regine saba omnia que
 uoluit et petijt ab eo. exceptis hijs que

presertim me-
rent. et gl'am.

ulē optulerat ei munē regio: quia pa-
 cificū nō uere regine ecclie uidelicet siue
 omnia q̄ petit dabit: de q̄ scriptum est.
 Desiderium anime ei tribuisti ei: et uolun-
 tate labiorū eius nō fraudas eam. Et in
 eūglio ipe dicit. Quocūq; petieritis pa-
 trem in nomīe mō dabit uob. Non so-
 lum autē ea q̄ petunt: immo etiā illa q̄
 humana fragilitas aut nescit aut nō
 p̄sumit petere ḡtūto munē largitur.
CCCXIIII **F**ecit rex de lignis thuris fulera domi-
 ni et domi regie et cytharas et lyras
 cantorib;: nō sunt allata huiusmodi
 ligna thura: neq; uisa usq; in p̄sentē
 diem. De q̄ iosephus ita narrat. Eodē
 ū tempore delati sūt regia trā q̄ uocat
 aurea lapides p̄ciosi et ligna pinea
 quib; usus ē ad fortitudinē templi
 domūq; regaliū et instrumta musicorū:
 fecq; ex eis cytharas et nabalas: ut dice-
 rent ymnium dō leuante. Omnium ū rerū
 q̄ fuerūt q̄cumq; tempore regi delatē ea
 q̄ illo die deuecta sūt magnitudinē et
 pulchritudinē p̄cellerant. Nullus ḡ arbi-
 tret̄ quia ligna pinea: q̄ nunc p̄p̄
 cia uendentū sic appellant̄ illis uici-
 na sunt. Illa siquidē uisione rotunda
 q̄ pinea sunt: s; multo candidiora et
 ualde fulgentia. Hoc autē dixi: ut nullus
 naturam uere p̄uū ignoraret. Bene autē
 dicit qd salomon rex de lignis p̄ciosis mi-
 nus fecit fulcra domi dñi et domi regie
 et cytharas lyrasq; cantorib;: q̄ condi-
 tor nō ligna p̄ciosa: hoc ē doctores
 scōs: q̄rū uirō fidi nūq; mare serit: nō

folia ūborū decidit: s; qui fructū bono-
 rū opum reddunt tempib; suis ad nu-
 mū domus dñi et domi regie: hoc ē ad
 confirmationē ecclie sue p̄mitte: ut eorū
 undiq; uallata doctrinis atq; exempli
 ruīnam errorū et scelium nō sentiat. Ta-
 lesq; uiri doctus atq; exemplis merito
 cythare et lyre ad laudandum dñm
 fabricati dicunt̄: quia omnia q̄cumq; fe-
 cerunt p̄spabuntur: et laudem dñi int̄
 adūsā et p̄sp̄a: corde ore simul et ope
 p̄nunciare nō cessant. **H**u salm aplm qd
 quid agunt in ūbo aut in ope: omnia
 in glām dñi faciunt. De quib; ex p̄sona
 dñi p̄ p̄pham dicit. **S**up muros ierlm cō-
 strati custodes: tota die et tota nocte
 nō tacebunt laudare nomē dñi. **F**ec̄ qd
 rex salomon ducenta scuta de auro
 puro: sexcentos auri scelos dedit in lam-
 mina scuta unius: et trecentas peltas
 ex auro p̄bato: trecente enī mille aurū
 unā peltā uestiebant̄: posuntq; ea rex
 in domo silue libani. **I**n ūbis q̄ dicitur
 ta scriptum ē. **F**ec̄ ḡ salomon rex ducen-
 tas hastas aureas de sūma sexcentorū
 aureorū: qui in hastis singulis expende-
 bant̄: trecenta q; scuta aurea trecento-
 rū aureorū: quib; tegebant̄ scuta sigla:
 posuntq; ea rex in armamentario qd erat
 consitum nemore. **S**cuta ḡ simul et ha-
 te auree quib; utebant̄: sicut i sequētib;
 ostendit̄ duces q̄ excubant̄ ante ostiū
 domi regis: quid sigent̄ nō armaturā
 sp̄uale q̄ hnt̄ p̄dicatores scī: q̄ custodi-
 unt domū dñi: et excubant ad ostiū ei

ut callidis insidiatoribus includat aditu
 ne decipiant innocentes. De quibus in can-
 tico cantorum scriptum est. **Lectulum salomo-
 nis.** hii fortes ambiunt et fortissimi
 isrl. omnes tenentes gladios. et ad bella
 doctissimi. quia et presentem ecclesie quiete
 ac pacem. predicatores sancti sunt hereticorum
 mentem incursum. et mentem celestis pate-
 regem perfectiores. quique pura intentione
 speculantur. Bene autem iterando adiungit.
 et fortissimi isrl. **Isrl** quippe iuxta iudeis
 dominum interpretatur. Omnes quidem qui ad diuine
 visionis gaudia tendunt recte isrl. no-
 mine censentur. si fortissimi inquit in eis
 sunt. utique illi qui siue celestis dono specu-
 lationis sublimantur. seu predicationis im-
 misionis rite pagendum suscipiunt. **Q**
 uia per seragenario sunt numero designa-
 ti. quia tales nimirum denarium eterne reci-
 tationis per perfectione bone operationis
 expectant. Omnes tenentes gladios et ad
 bella doctissimi. illos tenentes gladios
 de quibus dicit apostolus. **Et galeam salutis as-
 sumite. et gladium spiritus quod est verbum dei.** Ad
 illa bella doctissimi. de quibus idem amo-
 net dicens. **Induite uos armatura dei**
 ut possitis stare adversus insidias diabo-
 li. quia non est nobis colluctatio adversus carnem
 et sanguinem. sed adversus principes et po-
 testates et cet. **Et recte doctissimi.** quia
 magna bellandi arte indigent. qui
 carne inclusi in terris positi contra ipsa
 haereticorum in celestibus certant magna arte
 imo magna dei gratia indigent cum sunt archa
 glim tot milibus annorum ad bella exerci-

tatum. carnis fragilitas pugnat. **Rec-
 te** ergo ducuntur haste de summa serena mo-
 sior facte sunt quia patres utique testa-
 niti doctrina et operatione perfecti esse no-
 cuntur. tum quia sermone docuerunt. boni
 exemplis probaverunt. nec non et trecenta scu-
 ta quorum singula trecenti aurei uestie-
 bant perfectam fide eorum signarent. quae in sancte
 trinitatis confessione habebant. **Bene**
 ergo custodes domini hastas et scuta aure-
 a portant. quia sancti predicatores qui sunt
 ecclesie sancte custodes. claritate supernae sapi-
 entie splendentes. et ubi iaculis offe-
 diunt et scuto sanctae fidei tela nequissimi
 ignea repellentes extinguunt. **Quod** autem adiu-
 git posuit ea rex in domo silue libani.
 apte huic mistio congruit. **Quid** ergo sil-
 ue libani. nisi gentium ecclesiam significat. quae fa-
 tu superbie abscessa in fabrica domus dei
 convenienter aptatur. **Ubi** et per psalmistam
 dicitur. **Ece** audiui in ea in effrata. iue-
 num ea in campis silue. **Et** res. **Fecit**
 etiam rex salomon thronum de ebore quon-
 dem. et uestiuit eum auro filio nimirum
 qui habebat ser gradum. et summam tur-
 ni rotunda erat in parte porte portis.
 et duae manus hinc atque inde tenentes
 sedile. et duo leones stabant iuxta ma-
 nus singulas. et rubei leunculi stant super
 ser gradus. hinc atque inde. **Solum** ergo quod
 rex salomon fecit bene ecclesia sancta intelligi-
 tur inquam pacifice nostrae regnans iudicia sua
 facere dimoscit. quia anima iusti sedes
 est sapientiae. **Et** bene de ebore illud factum
 esse memorat. quod non ad solas diuitias in-

.xxxv.

in gnm aptatum: s; qm elephans cui
hec oia sunt inuicem castitatis asserit: qui
int q' h' r' pedia et sensu plurimu ualet
et r' r' p'ant' miscetur femine sue. et o
uige scda n' utit. hoc pudicis anima
b' decent aptatum e' quia ille ebur fu
isse noscunt q' p' castitatem. r' p' d'nt
p'cepta secute s' hanc uestiuit auro
fuluo nimis. q' splendore gl'e sue i' ea
claresce' fec' cu' p' signa et mirac'la ma
iestatis sue potentiam ostendit. habe
bat aut' t'ronus iste. vi. gradus. Quid p'
senariu' munim' n' bonor' opum p'
fectio designat'. Ser' dieb' fec' ds' mun
di ornatu'. et. vii. requieuit ab opib'
suis. Siquidem et senariu' p'm e' inuicem
r' q' suis partib' p'fectus ee' dimoscitur
habebit enim medietate. iii. teriam par
tem duo. sextu' unu' unu' u' duo et. iii.
vi. fiunt. Igit' q'd et. vi. etatib' mundi
ostat i' quib' licet opari. quisq' u'
ad celestem patriam p'uenire deside
rat bonis opib' ascendere festinet. q' p'
n' bonis actib' ascendat illuc inuicem
p'uenit. Sequit' et s'imitas t'roni ro
tunda erat in parte posteriori. Quid
enim rotunditas t'roni i' parte postiore
n' req'e etnam. q' p' hanc uitā futura
e' scis. sig'at' n' quisq' hic bene laborat.
mercede opis sui remunerat' p'heni
q'ete p'fruct'. Un' et incantico canticor'
de hoc ip'o t'rono sub alio exemplo
commemorant' il' d'r' ferculu' fec' s' ier
salomon de lignis libani. columnā
et fec' argenteas. reclinatoiu' aureū

ascensu purpureū media karitate
ostendit ferculu' inde dictū q'd u' re
siditū siue discumbitū in conuiuio
o corpa ferat' l' ipm de loco ad locū so
leat p' tempis oportunitate cecumfer
ri. Cui nūto scā ecclia o parat'. q' credū
tes ad etne uite refectioē p'dicator'
suor' munusio cecumfert. ferculu' itaq'
regis n'ri scā ecclia est. q' de fortib' pat'ib'
q's lignis cedrim'. impu'bilib' m'atib'
e' ostructa. Que recte ferculu' d'r' quia
ip'a fert cotidie animas ad conuiuū
etnū sui conditoris. Cui ferculo colūp
ne argenteae facte s' q' p'dicatores scā
eloquij luce resplendent. Est aut' colū
pnis argenteas reclinatoiu' aureū
q' p' hoc q'd a scis p'dicatorib' luce di
nites audientū fulgore claritatis itame
in q' reclinent' inueniūt. Item reclina
toriu' i' ferculo fec' cu' spem p'petue
quietis fidelib' p'misit. Tollite inquit
iugū meū sup' uos. et discite a me q'
mitis sum. et humilis corde. et inue
nietis requiem animab' ur'is. Et h' incli
natorū. fec' aureū q' requiem nob' etnā
diuine sue uisionis gl'a choruscā p'a
rauit. Et n' n' purpureus ad h' ferculu'
ascensus inuenit' quia nullus ecclia
n' sac'nti' d'uce passionis imbut' igr
dit. Un' ip'e ait. Nisi manducaueris car
nem filij hominū. et biberis ei' san
guinē. n' habebis uitā in uob'. Q' mā
ducat meā carnē. et bibit meū sāgu
inē h't uitā etnā. et ego resuscitabo e
um in nouissimo die. Media karitate

stravit p̄t filia ierlm̄. et ip̄a uidet ca-
 ritate q̄ p nob passus ē. **M**aiorem enī
 hac karitate nemo h̄t. ut animā suam
 ponat quis p̄ amicis suis. Et hoc ē q̄d ad-
 didit. **P**ropt̄ filias ierlm̄. id ē p̄t amma
 celestium desidio flagrantēs. **Q**nto enī
 d̄s maiore karitate suam nob p nob pa-
 tiendo cōm̄dauit. tanto plures ad se
 redimēdū ac p se patiendum accendit.
Et due manū hinc atq; inde tenet sedile.
Qd ḡ due manū tenet sedile salomo-
 nis figurant̄ n̄ solacia diuine gr̄e q̄ sc̄am
 eccliam ad celeste regnum p̄ueh̄t. Et hec
 apte p̄ bimarū numerū descripta sunt.
 quia in utq; testam̄to hoc p̄dicat̄ hoc
 marime cōm̄dat̄ q̄a n̄ n̄ p̄ diuinum
 adiutorū aliquid boni p̄fici pot̄. **U**n̄
 ip̄a uital̄ diē. **S**ine me nich̄ potestis fa-
 cere. **E**t duo leones stabāt iuxta manū
 singlas. **Q**uid p̄ leones n̄ patres utriusq;
 testam̄ti figurant̄. qui p̄ fortitudinem
 animi et s̄ et alijs dominari bene didi-
 cerūt. **D**uo aut̄ leones iuxta manū sta-
 bant. quia in lege et in eūglio sc̄i patre
 quicq; boni fecerūt. n̄ s̄ s̄ deo deputaue-
 rūt. **U**n̄ et psalmista diē. **N**on nob d̄ne
 n̄ nob s̄ nomini tuo da gl̄am. **E**t ap̄ls.
Gl̄ia inquit di sum. id q̄d s̄. **E**t itē. **Q**
 gl̄at̄ in dom̄io gl̄et̄. **E**t duodecim leu-
 culi stant̄ sup. vi. ḡdus. hinc atq; ind̄.
Quid p̄. ru. leunculos. n̄ p̄dicator̄ ordo
 q̄ aplicam doctrinā sequit̄ siḡ. **H**y
 ḡ sup̄ ser̄ ḡd̄ hinc atq; inde stant̄ qui
 bonor̄ opum ḡssus hinc et un̄ sius doc-
 trinis atq; exemplis munire certant̄.

ne p̄ labor b̄n̄ incipientiū ino. **M**an-
 do uacillet̄ s̄; rectitudinē in p̄ḡi. **U**ir-
 tutiū fortit̄ s̄seruet̄. **Q**d aut̄ subdit̄. n̄
 ē tale op̄ factum ī uniuersis regnis t̄re.
 apte sc̄e ecclie conuenit̄ de q̄ sc̄ptum ē.
 fortitudo et decor induit̄ ei. et ride-
 bit in die nouissimo. **S**urixerūt filij
 ei. et beatissimā p̄dicauerūt uir ei col-
 laudauit eā. multas filie s̄ggauerūt di-
 uitias. s̄; tu sup̄ḡssa es uniuersas. **S**eḡt̄.
S; et om̄ia uasa de quib; po. tabac sa-
 lomon erant aurea. et uniuersa suppel-
 ler dom̄i saltus lybam de auro purissi-
 mo. n̄ erat argentum. n̄ alicui p̄cy pu-
 tubat̄ in dieb; salomonis. **O**m̄ia uasa
 q̄ pacifici n̄ri ministio fungunt̄ aure-
 a sunt. quia om̄s anime sc̄or̄ q̄ s̄t uasa
 di. ut uoluntati deseruiant diuine
 splendore sapientie et dilectionis nitē-
 tes continent̄ potū aq̄ uiue. et fiet ieo
 font̄ aq̄ salientis in uitā et̄na. **N**ec
 alicuius p̄cy argentū putaba. **E**t
 in dieb; salomonis. q̄ sc̄m ap̄. **I**m̄
 n̄ ē in sermone regnū di. s̄ in uirtute
 et p̄dicatiōe eūglij. n̄ in p̄suābilib; hu-
 mane sapientie ubi s̄sistit̄ s̄; in ostē-
 sione sp̄s et uirtutis ut fides n̄ra n̄
 sit in sapientia hominū. s̄; in uirtu-
 te di. **U**n̄ ip̄a uital̄ ait. **N**on om̄s q̄
 diē d̄ne diē. intrabit in regnū celor̄.
Et itē. **Q**ui soluit̄ unū de manda-
 tis istis minimis et docuit̄. hic mag-
 n̄ uocabit̄ in regno celor̄. **M**agnifica
 ē ē rex salomō sup̄ om̄s reges t̄re. di-
 uitijs et sapientia. et uniuersa t̄ra

desidabat uidē uultū salomonī ut
audiret sapientiā et quā dedit dē in
corde ei. et singuli deferbant ei nu-
nera. uasa argentea et aurea. uestes et
arma bellica. et cetera. Bene & dictū ē quā
magnificat sic rex salomon sup omēs
reges terrarū quia pacificus noster sup omnē cel-
situdinē scōrum. qui uere reges dicuntur
exaltat. et nullus ei coequari potest. quā quō
in nubibus equabit dominus. aut quō similis
erit deo inter filios dī. **D**s qui glificat in
silio scōrum. magni et metuentis sup omē
quā in cœcū et sunt. Et item. Magni dñs
noster et magna uirtus eius et sapientiæ eius
nō ē numerus. **I**tem et iohes dicit. Et uidimus
gloriam eius gloriam quā in uentri a patre ple-
ni gratia et uirtute. Et uniuersa terra desidat
uidere uultū regis nostri quā uniuersalis
ecclesia scōrum hoc solūm appetit ut ad con-
spectū glorie eius perueniat. **C**um per prophetā dicit.
Tibi dicit cor meum. quā si uultū tuum
uultū tuum dñe requirā. Et alibi. Sic
erit. uis inquit desidat ad fontes aq-
uarū. ita desidat anima nra ad te dē. Et
singuli deferunt ei munera. dum uis quō se
cōm id quā uires s' suppetit in uerbo seu
factis obsequiū student prestare dō. **R**ex
autē salomon amauit mulieres alienas
multas. filiam quā pharaonis. et moabi-
tada. idumeas. et sidonia. et ceteras.
de gentibus sup quibus dicit dñs filius isrl.
nō incedimini ad eas. neque de illis igre-
dientē ad uitas. **I**tem. **I**tem porro de cete-
ris opibus salomonis quō dicit. quē ue-
herit arguit scā scriptā atque cōdēpnat.

710
nichilque de penitentiā eius uel in eum in-
dulgentiā di omnino commemorat.
nec prius occurrit quid saltem in alle-
goria boni significet. **H**ec ē fletida submer-
sio. nō forte dicat quis mulieres alienas
gentes quā amore exarserat significare
ecclesias electas ex gentibus. **P**ropterea hoc forte
se nō absurde intelligi. si ille propterea salo-
monē desererent deos suos. et colerent
dñm eius. **C**um uero ipse propterea illa offendit
dñm suū et coluit deos earū. nō quid in
boni comectari possit. nec tam nichil
arbitror significare s' malum. sic de ue-
ro filiabus quā loth dixit. **A**pparet enim
in persona salomonis mira excellentia
et mira submersio. **Q**uid ergo in illo dñi-
simo tempore existit. prius boni et postius
malū. hoc ē in ecclesia in isto adhuc seculo
simul uno tempore ostendit. **N**am bo-
na illius bonos ecclesie. mala autē illius
malos ecclesie significari puto. tamquam in uni-
tate illius are. sic in illo uno homine
bonos in granis. malos in paleis. aut in
unitate unius segetis. bonos in tritico.
malos in zizaniis. **F**actū ē ergo in tempore
illo. ut ieroboam egderet de ierusalem et
inueniret eum achias filonites. **P**ropheta in
uia. opto pallio nouo. **G**rant autē duo
tantum in ag. apprehendensque achia palli-
um suū nouū quā optus erat. scidit in
partes. et ait ad ieroboam. **T**olle tibi et scis-
suras. **H**ec enim dicit dñs dē isrl. **E**cce ego
scindam regnū de manu salomonis. et
dabo tibi decem tribus. porro una tribus rema-
nebit ei propterea seruum meū dauid. et

ierlm ciuitate qm elegi ex omnib' t'bu
 b' isrl' et cet. Illud u' qd' p' morte salomo
 nis: r' t'bus a templo separate s'c' r' due
 relicte. satis indicat qd' de illa tota gen
 te apostolis ait. reliquie p'p'e electione
 gra' salue facte s'c'. **I**eroboam u' qui: r'
 trib' a domo dauid. et a templo di' sepa
 rans ad ydolatriam pduit. figurat hereticos
 qui dissip'atione amant et unitatem
 fidei catholice scindit heresib'. ac sic uul
 tuu' malignor' s' obsequentes tradit. **I**nt'p'ta
 t' aut' ieroboam diiudicant' ppli. Nam
 et heretici diiudicare ppli uident' cum
 erroris sui seq'cem faciunt. **C**ui rei bene
 conueniunt u'ba p'ph'e a hie silontis
 qui missus e' ad ieroboam: ita dicens.
Tolle t' decem scissuras. **H**ec enim die
 d'ns d's ur'. **E**cce ego scutoo regni salo
 monis et dabo t' r' t' b' porro una t' b'
 remanebit ei p'p'e seruu' meu' dauid et
 ierlm ciuitate qua' elegi ex omnib' t'bu b'
 isrl'. **D**ecem eni' scissuras ieroboam accepit.
 cum legis p'cepta corrup' uiolando: ut
 una t' b' cum sobole dauid remansit
 dum fors elector' iuxta aplicam doct'
 nam in regula fidei catholice p'mansit.
 q' u' d'ni. una fides. unum bap'ti
 ma. **D**emq' roboam filius salomonis
 q' utili sermo' consilio relicto adolesce
 tum g'itui secut' e'. **L**icet de domo d' d'
 fuit. tam' in u' a ei' n' g'ituebat. **F**ec' eni'
 uidas scriptura teste in illius dieb' ma
 lu' cora' d'no. et irritauit eum sup' oib'
 q' fecant patres eor' in peccati' q' pecca
 uerant. **C**onsecravit aut' et ipi' s' aras et

statuas. et lucos sup' omne' tra' excel
 sam. et sub' omne' arbore' frondosam.
 s' et effeminati sunt in tra'. feceruntq'
 om' abhominatioes gentium. q's acci
 uit domi' ante faciem filior' isrl'. **S**ig
 nificat q' malos rectores i' ecclia. q' tre
 mis cupiditatib' dediti negligunt curam
 habere subditor'. delectantes in multi
 tudine s' obsequentiu'. u' tam' odignia hnt
 sollicitudine s' commissioy. **I**nt'p'tatur
 aut' roboam latitudo ppli. **E**t b'n' lati
 tudo ppli nominari possunt. q' lata
 ac spatiosam uia' g'itentes p' q' multa
 uadit ad morte' angustam uia' q' pau
 cor' est et ad et'nam uita' duc' ingredi
 det' sciant. relictoq' sc'or' patru' consilio
 q'ru' dicta et exempla ad celsitudinem
 tendunt p'fectionis. eligunt iuueni
 obtempere p'ceptis. hoc e' eor' q' iuueni
 lib' desiderijs mancipati laudib' inquit
 et adulationib' eor' grauiat' et fit in eis
 qd' p' p'ham d'r. **Q**ualis ppl's: talis e' et
 sacerdos. **O**m' enim a minimo usq' ad ma
 ximu' auaritie student. et ceci cecis dy
 catum p'bernes in fouea' p'ditionis pari
 t' cadit. **Q**u' comminat' sapientia di
 dicens. **N**e t' tra cuius rex e' puer. et cu
 ius p'ncipes mane comedit. **E**t e contrario
 de sc'or' p'plo et rege eor' xpo. laud'ado
 subseq't' dices. **B**eata tra cui' e' rex nobi
 lis. et cui' p'ncipes pascunt' in tepore
 suo. q' om'ia q'cuq' fecit p'p'abuntur.
Ecce uir di' uenit de iuda in sermone
 d'ni in bethel. ieroboam stante sup' al
 tare. et thus iaciente. **E**rc lamauitq' q'

xxviii.

altare in sermone dñi et ait Altare al
tare hec die dñs. Ecce filius nascet do
mni isrl' iofias nomine et immolabit
sup te sacerdotes excelsoꝝ qui nē i te thy
ra et ossa hominum icendit sup te rē
Igit' ppha qui a dō missus fuit in bethel
ut increparet ieroboam sup ydolata
qm̄ gessit et a falso ppha seduct' come
dit et bibit cont' pceptum dñi et ppe
ea a leone in uia occisus ē quid sigeat
n̄ dum q̄s in pspis eleuat' corde ita ut
pcepta di contempnat. a leone qui cir
cuit rugiens q̄rens que deuoret dente
psuasionis maligne lamat' p cōfessū
peccati iustificat' atq; p h̄ necessariū sepe
q̄rere auxiliū omnipotentis di atq; de
fensionē illius et toto corde sp̄are in
misericordia ei. Quid enim ē hō cui libet
sic niti si oditoris sui p̄ctioē desera
t. Que nimirū p̄ctio nisi necessari
a credit' si semp habeat' s̄. utilit' plerq; xl.
subt' h̄. si sibi metip̄si homo quā sine
illa nichil sit ostendat. Man' ḡ di ali
q̄ndo nos nob' p adūsa insinuat' q̄ nes
cientel nos in pspis portant' q̄ desti
tuta dum cadē incipim' et tam adiu
ti retinem' et doct'na fit qd in lapsu tre
pidauim' et custodia qd immota pma
nebim'. Nemo ḡ se alicui uirtutis est
met' etia' cū quid fortit' potit' q̄a si
diuina p̄ctioē deserat' ibi rep̄te e
neruit obruit' n̄ se ualent' stare glāt.
Quid ē enim qd uir di cont' altare sa
marie ad pphetandum direct' p̄sente
rege auctoritatē libe uocis exercuit.

xiiii
eiusdeq; regis extensū brachii i rigo
rē mirabilit' astruxit qd tam mor tu
sericordit' saluta restituit cui i domo i
uitat' comedē noluit. q̄a ne in uia come
deret. phibitiois dominice pcepta ser
uauit' q̄ tam in eadem uia et seduct'
comedit et pastus intuit'. Qua i re qd
subtili ḡsidatioē colligim'. quid ut ita
dūm formandū suspicam' n̄ q̄a for
sitā apd semetip̄m tacit' et p pcept'
dominice regē se ḡtempulisse glātus.
ab uina mor soliditate quassat' est.
et inde ei in ope culpa subripuit un
s̄ glā in corde surripit' ut pphē falsi
ūbis decept' diceret qd nequaq; ppe
fortitudinis fieret qd ad regē uerba re
stiss. Bene aut' ex ei ore mortal sen
tentiam accep' cuius seductioē a uite p
ceptis deuauit' ut in penā ueracit'
sumeret un' culpā negligent' admisi
s. **I**n quinto aut' aūo regni ieroboam. al
cendit sesach rex egypti in ierlm. et
tulit thesaurōs domus dñi et thesaurōs
regios. et uniuersa diripuit' scuta
q; aurea q̄ fecat salomon p quib' fec'
rex ieroboam scuta creā et tradidit ea
in manu ducū scutarior' et eor' qui
erubabant ante ostium dom' regis.
Cūq; iḡderet rex i domū dñi portabat
ea q̄ p̄eundi habebant officium. q̄ p
ea reportabant ad armaritariū scu
tarior'. De q̄ itaq; rege in lib' paralipo
men' plen' narrat. Anno aut' quinto reg
ni ieroboam ascendit sesach rex egypti
in ierlm quia peccauerunt dño. cū mille

ducentis curribus. et lx milibus equitum.
 si erat nimis vulgi quod ueniat cum eo ex
 egypto. libies scilicet et trogo die. et ethi
 opes. ceptasque ciuitates minutissimas
 in iuda. et uenit usque in ierlm. **Semi**
 as autem propheta ingressus est ad roboam et
 principes iuda. qui congregati fuerant in
 ierlm fugientes sesach. dixitque ad eos.
Hec die domini. Vos reliquistis me et
 ego reliqui uos in manu sesach. Con
 sternantque principes isrl. et rex dixerunt
Iustus est dominus. Cumque uidisset dominus
 quod humiliati essent. factus est sermo do
 mini ad semiam dicens. Quia humilia
 ti sunt non dispudam eos. daboque eis paulu
 lum aurum. et non stillabit furore meus su
 per ierlm per manu sesach. ueritatem ser
 uent ei ut sciant distantiam seruitu
 tis mee et seruitutis regni tui. **Re**
 cessit itaque sesach rex egypti ab ierlm.
 sublati thesauri domus domini et do
 mi regis. omniaque secum tulit et clipe
 os aureos quos fecerat salomio per quos fecit
 rex eneas. et tradidit illis principibus scu
 tarior qui custodiebant uestibulum pala
 tij. **Quod** per figuram hoc insinuat quod propter
 peccatum roboam sesach rex egypti de do
 mo domini thesauros abstulit et thesauro
 regios. non quod mali rectores propter negligē
 tiam suam regem egypti habent principem
 tenebrarum ierlm typicam puocant in eccle
 sia. unde dicitur commissam tibi ipse ad tempus dicitur
 et uidit quod thesauro domini domini et thesaur
 o regios abstulit cum scientiam sanctam scriptura
 rum simul et opera uirtutum ab incautis et

desideriosis abstrahit. **Sesach** ergo byssus ci
 lici. siue gaudium cilici interpretatur. Et quod
 byssus subtilitate significat. cilicium uero quod
 de caprae setis officitur peccata. quod me
 lius in bysso cilicij. quam uersuta fraude
 diabolice in persuasione peccatorum accipi
 potest. **Sesach** enim ierosolimitanas opes
 auferre cum diabolus qui callide decipit et
 gaudet in multitudine peccatorum. eccle
 asticos quosque scientia spiritali et opere uir
 tutum dispudit eosque qui uidebant in ec
 clia decori esse spoliatos secum in baratrium
 perditionis sue demergit. **Hec** non et illud
 quod idem rex scuta aurea que fecerat rex
 salomon abstulit. per quibus rex roboam
 fecit scuta eura. et tradidit ea in manu
 ducum scutariorum. ad eundem sensum
 respicit salomon enim scuta aurea ad deum
 custodibus domini siue dedit. cum redemptor
 noster spiritali scientiam per duo testamē
 ta doctoribus ecclesie ad tuendam plebem suam
 commendauit. **Hanc** antiquus hostis per
 incuriam rectorum abstrahit. quia cum inten
 ti sunt rebus terrenis. nunquam curant de cele
 stibus. officio pristino et scientia denudato.
 quod in domo propria operibus spoliatos dere
 linquit. **Denique** tales cum se sensu spiri
 tali priuatos aspiciunt. per eloquentiam uerborum
 copiam quod quod eorum sonoritate. uelut
 scutorum errorum firmitate contra hostes per
 subiectis se opponant. **Sed** quanto est uilius
 metallo auri. tanto inferior est uana
 eloquentia uere sapientie fructu. **Unde**
 per quendam sapientem de eloquentia dicitur. uel
 plurima uerba. ibi frequenter egestas. **Et** in

psalmus ita legit. **H**ir linguosus n̄ diri
get in ira. **N**am de sapientia ita sc̄p
tū ē. Sapientia p̄ciosior ē cunctis o
pibz. et omnia q̄ desiderant huc n̄ ua
lene cōparari. longitudo dier̄ in dex
tera ei. in sinistra illius diuitie et gl̄a.
Qui ū oportuna defensione ecclie
uult exhibere cont̄ hereticos. et st̄ om̄s
inimicos. sapientie utiq; ammunicu
lo hoc debet p̄ficere. nec eloq̄ntia ali
quid ad hoc sine sapientia p̄ficat.
immo plurimū nocet. Porro qd̄ legi
t̄ in subsequētibz qd̄ bellū fuit int̄ ier
oboam. et ieroboam. et asa regē iuda.
baasa regē isrl̄. cunctis diebz eor̄. n̄ a
liud significare puto. qm̄ qd̄ sc̄a ecclia q̄
in unitate fidei p̄sistit bellū habeat
semp̄ cum hereticis et sc̄ismaticis. et
om̄ibz qui uolunt contendere fidē ca
tholicam. Om̄s enim ut ait ap̄ls. qui
pie uolunt uiuere in xp̄o. p̄secutio
nem patiunt̄. qd̄ draco antiquus p̄se
quit mulierē insidians calcaneo eui.
et ip̄a conteret caput ei. **A**sa enī tollēs
siue sustollens. et baasa ofusio ul̄ sic
citas int̄p̄tat̄. Et bñ ecclie p̄ls tollens
siue sustollens d̄r. qui n̄tem suā ad
sup̄na desideria suspendens. ofusione
t̄renat̄ cupiditatū cum eat̄ suggest
ore diabolo sp̄nt̄. ac uelut sicca et
humilia stem̄p̄nit. **F**actus ē sermo dñi
ad iher̄ u filium anani cont̄ baasa di
cens. Pro eo qd̄ exaltauit te de puluere
et posui duce sup̄ ppl̄m meū isrl̄. tu
aut̄ ambulasti in uia ieroboā. et pec

care fecisti ppl̄m meū isrl̄. ut me irri
taret in peccatis eor̄. ecce ego demetam
postiora baasa. et postiora dom̄ ei. et
faciam domū tuā sic domū ieroboam.
filii nabath. qui mortuus fuit de ba
asa in ciuitate comedent eū canē et
q̄ mortuus fuit ex eo in regione come
dent eū uolucres celi. **H**ec uerba s̄t
om̄s peccantes. et cont̄ om̄es hereticos
et cont̄ om̄s paganos. maxime plata
fē. quippe qui peccatis p̄stis peccata
semp̄ noua adiciunt. et malor̄ exem
plis dep̄nati suis sc̄libz. peiores fiunt.
Demetam inquit postiora baasa. et po
stiora dom̄ illius. et faciam domū illi
sic domū ieroboam filii nabath. **D**eme
tat̄ domū postiora baasa. cum peccata
iniquū p̄ finem uite ueliscit. **D**emetat̄
et p̄teriora dom̄ ei. cum imitaret il
lor̄ et̄ius cruciatibz. dampnat̄. Et fac
et domū baasa. sic fecit domū ieroboā.
filii nabath. cū peccatores iniquitate
sua p̄seuerantes simul cum diabolo
et anglis ei inferni cruciatibz. tradet̄.
Baasa enī ut dixim̄ confusio ul̄ siccitas
int̄p̄tat̄. **I**eroboam ū diuidens
ppl̄m. et nabath spontaneū. **Q**ui q̄ cō
fusiones error̄ et peccator̄ sequitur
et uitore gr̄e sp̄ualis habet negligēs
in ariditate peccator̄ usq; ad finē im
p̄seuerat. postiora ei uelut diaboli me
tabunt̄. quia ip̄a uoluntate sup̄bien
do s̄ morte generauit. et tam̄ ppl̄m p̄di
tor̄ uelut diuidicare uidet̄ eum n̄ in
dicium eq̄tatis s̄ dampnationis meū

ererere dnoferit. Te enim peccator atq;
 omniu inqir postiora demerent cu capi
 te tuo diabolo. qndo uider uiuor et mor
 tuor in fine dicitur e hys q ad sinistra ei
 stabunt. **D**iscedite a me maledicti i igne
 etnu qui sparat e diabolo et anglis eui.
 et ibunt hu in suppliciu etnu. iusti aut
 in uitā etnā. **Q**ui mortuus inqt fuit
 de baasa in ciuitate comedent eū canes.
 et qui mortuus fuit et eo in regione co
 medent eū uolucres celi. **Q**uid e mortu
 uice in ciuitate. n̄ quilibet fidei uul
 in ecclia pseuerantē emunib. capitalib
 obnoxiu e. **I**n ciuitate q̄ morit̄ qui
 uit̄ eccliam di opa p̄uitatis exeret. **I**lle
 enim ore canum lacerat. eū sententijs
 scōr̄ doctor̄ inepat̄ arguit atq; dampna
 t̄. **D**e quib̄ uidelic̄ canib; in psalmo sep
 tum e. ut canes cūbunt ciuitatē. **C**a
 nes enī a canendo dicti sūt. **C**anū enim
 osuetudo e illa loca defendere in quib;
 alimonia solet reperire. **C**iuitas aut il
 la qm̄ canes isti ecueunt ierlm̄ e unū
 salt̄ p̄ mundū diffusa. **H**anc q̄ ecuisse
 paulum salutare genis humani tes
 tant̄ epl̄. q̄ p̄ unūsas gentes uelē sac
 diuina conuert̄. **O** canē istum beatum
 q̄ p̄p̄os p̄sequit̄ infideles fures abigit
 et ouilia scā custodit cuius latt̄ p̄ totū
 mundū q̄ grandisona tuba ocrepuit.
Qui enī morit̄ at̄ ex baasa in regione.
 comedent eū uolucres celi. **I**lli enim ex
 baasa hoc e corpe diaboli confusioē
 plenissima in regione moriunt̄. q̄ ext̄
 eccliam separati. ydolatre aut heresib;

ore atq; ope nefario deseruiit. **H**os
 enim uolucres celi comedt̄ illi uidelic̄
 uolucres de quib; in euanglio dic̄ i para
 bolis seminis. sec̄ man sem̄ sparsum uo
 lucres comedisse. **T**e enī isti uoluc̄s eos
 comedent qm̄ omustos peccatis secū
 ad etnū rapiunt incitium. **A**nno. r̄v̄
 p̄mo asa regis iuda regnauit ambri
 sup̄ isrl̄. r̄v. annis. in theria regnauit
 ser̄ annis. emittq; montē samarie a so
 mer duob; talentis argenti. et edifica
 uit eū et uocauit nom̄ ciuitatis qm̄
 eristrerit nomine somer dñi mon
 tis samarie. **H**oc qm̄ factum sit iose
 phi uerba manifestat in q̄b; ita sc̄ptū e.
Tricesimo aut̄ ano regis asa phamari
 sus cepit impū. et tenuit annis. r̄v.
 q̄r. vi. quidē annis fecit in theria. re
 liq̄s aut̄ in ciuitate q̄ marion appellat̄.
 a ḡris ū samaria. hic ū nominauit
 eam samarion. a somaro q̄dam qui ei
 montē uenūdauit in q̄ constituerat
 ciuitatem. in nullo aut̄ differēbat po
 rib; regib;. n̄ qd̄ peior erat. **E**t addidit
 achab in ope suo irritans dñm dñm
 isrl̄. sup̄ omnes reges isrl̄ qui fuerāt
 ante eū. **I**n dieb; eius edificauit achi
 el de bechel iericho. et rel. **Q**d̄ sc̄ptū
 e de tempib; regni achab. in dieb; et̄
 edificauit achel de bechel iericho in
 abiram p̄mogenito suo. fundauit eā
 et in segub nouissimo suo posuit
 portas ei. patet sensus. q̄a eū p̄fate
 conditor urbis fundamta illius po
 nere inciper. p̄mogenit̄ ei q̄ uocabat̄

s. xli.

abiram mortuus est. et cum urbe edificata portas munire temptaret nouissimum filiorum suorum cognomine segub. amisit. quod ita futurum ioseph cum eam destruc-tam anathemati traderet in precan-do predictum. **Maledictus** inquit uir coram domino qui suscitauit et edificauit ciuitatem iericho. in primogenito suo fundamta illius iaciat et in nouissimo liberorum ponat portas eius. Quia uero abiel uiuens domo. bechel interpretatur domus dei. abiel de bechel destructa a ioseph atque anathematizata iericho. mensura restau-rat. cum quis eorum qui in ecclesia habitum religionis assumpserat. ad agenda scelerata que ei dominus ihesus in die baptysmati donauit redit. quosque ipse anathemati-zauerat diaboli pompas luxuriose uiuendo repetit. cum errorum dogmate uel gentium fabulas ueritate ecclesiastice que imbuitur. que de bechel egredientes ruinas iericho reseruat. **Veritas** talis coram domino maledictus. et primorum filiorum infundatione nefarie ciuitatis et nouissimum in portarum positione amittat. quia et fundamta fidei a quibus bona edificia inchoare. et claustra bone ac-tionis quibus proficere debuerat perdit. **Et** dicit helias testibus de habitantibus galaad. ad achab. **Uit** dominus deus israel in cuius conspectu sto. si fuerit annis hys uis aut pluuia nisi iuxta oris meum uerba. **Thesba** ergo uero helias testibus nomina-tus est ciuitas est galadizidis regionis. **Quod** autem dicit uiuit dominus deus israel in cuius

conspectu sto. sciendum est quod duobus modis in conspectu domini uenimus. uno quidem quando hic peccata nostra subtiliter pendentes in eis nos conspectu posuimus et flendo diiudicamus. alio uero in conspectu domini uenimus. cum in extremo iudicio ante tribunal eius assistimus. **Hanc** quatenus conditoris nostri potentiam ad sensum reducimus. totiens in conspectu illius stamus. **Ubi** recte non per uerbum dei heliam dicit uiuit dominus deus israel in cuius conspectu sto. **Hic** uult in conspectu stare ut fideliter uiuat. illic ut ueraciter coronam accipiat uite. **Et** factum est uerbum domini ad heliam dicens. **Recede** hinc et uade orientem et absconde in torrente carith. qui est contra iordanem. et ibi de torrente bibes. coruisque preceperit ut pascant te ibi. **Abiit** ergo et fecit iuxta uerbum domini. **Cum**que abisset. sedit in torrente arith. qui est iuxta iordanem. coruique deferre-bant ei panem et carnes mane. similitur panem et carnes uespere. et bibebat de torrente. nisi enim pluerat super terram. **Quid** ergo helias qui interpretatur deus dominus siue deus uerus. aut fortis deus signat. nisi christum dominum nostrum de quo scriptum est dominus fortis. dominus potens in principio. **Abscondit** est helias in torrente carith. qui interpretatur calum et ibi de torrente bibit cum in caluarie loco ubi abscondita est uita glorie eius. de torrente mortalitatis uite gustant. **Corui** autem pascabant heliam deferentes ei panem et carnes mane. panem et carnes uespere. cum gentilitas de uigredine peccatorum uenient. christo domino sal-

Post dies autem siccatus est terrenus.

lucem nr̄am esurienti panē fidi. spem
 resurrectionis p̄ gr̄am eius illuminata
 offert mane uidelicet p̄dicationis euāgelicę.
 et nr̄e panem et carnes uesp̄i simuliter
 defert eum eandē fidem usq; ad finē
 mundi seruans incontaminatā. cū
 carnis resurrectione uenienti uenientem
 iudici p̄sentat. Post dies autē siccatus ē
 torrens. q̄a consummato cursu p̄sentat
 sibi. absorpta erit mors in uictoria. et
 tē ult̄ n̄ erit neq; luctus. neq; clamor.
 q̄ p̄ma abiit. **F**actus ē ḡ sermo dñi. **xlvi.**
 ad eum dicens. **S**urge et uade in sa
 reptā sydonior. et manebi ibi. **P**re
 cepi enim ibi mulieri uidue ut pascat
 te. **O**mittit helyas ad alienā uiduam.
 hec ḡ uidua gentium designat ecclia.
 q̄a suo diuitius oditore deserta. pplm
 fidi uere et recte nesciū q̄i paup̄em fili
 ū egēna stipe nutrebat. id est ubi fructu
 tu egyptem docebat. donec adueniens
 sermo p̄phetę qui exsiccato uelle usi
 ut pote clausa celi ianua fame p̄clita
 batur inuidā. pasceret ibi simul et pa
 ceret. et refect̄ uidelicet a credētib; et re
 ficiens ip̄e credentes. **U**n̄ bñ h̄ eadē uidu
 a in sarepta sydonie. dr̄ eē morata. **S**y
 donia quippe inutilis uenatio. sarepta
 ū incendium ul' angustia panis ic̄ptat.
 quia ū habundant peccatū sup̄ habv̄
 dant gr̄a. ū reb; sup̄uacuis adquirendi
 q̄i aucupandi cura imp̄ndebat. ū dura
 lege mendit panisq; spualis amea
 fiebat angustia. ibi farina oleūq; ore
 p̄phico b̄ndicit. que uolebat duo lig

indomo uidue

na colligē p̄us q̄m moreret. **N**on hic
 solo ligni nomine. s; etiam num̄o ligno
 r̄u signū crucis exp̄mit. q̄ nob panis in
 te ē p̄parat et̄ne. **B**enedicte farina et et
 oleum. hoc ē gr̄a corpus dominei et es
 mat̄ unctio siue fructu. et hylaritas ka
 ritatis. q̄ cum imp̄ndit ū defecisse dicit.
 hylarem datore diliḡ d̄s. **U**idua autē ista
 q̄m domū ū fructū s; ubi pane pasce
 bat. eadē ip̄a ē de q̄ dr̄ in psalmo. uiduā
 eius b̄ndicens b̄ndicam. et rel'. **I**llam
 scilicet de q̄ et ap̄ls ait. **M**ortuo uiro quib;
 uolet nuptus libera ē. quia desinēte lege
 cuius finis ē. xpc. ad gr̄e libertatem tran
 situm faciens ecclia ad. xpm. q̄ uidua
 legis et nuptis. **H**ui nunc in uasi oleū
 gr̄e. et b̄ndictionis farina ū deficit. in
 omnib; fere gentib; fame manente. q̄
 rum cib; uite esuriē. et fidi t̄ntatis in
 eccliam congrue p̄figurant illa quāda
 tennū fame. **F**actum ē autē p̄ ūba h̄. **xlvi.**
 eḡtauit filius mulieris mats familie.
 et erat languor fortis nimis. ita ut n̄
 remaneret in eo alit̄. **D**ix̄ autē ad helyā.
Quid m̄ et t̄ uir d̄i. **I**ngressus es ad me
 ut rememorarent̄ iniquitates mee. et
 iustificares filium meū. **E**t ait ad eam.
Oa m̄ filium tuū. **T**ulitq; eum de sinu
 illius et portauit in cenaculū ū ip̄e
 manebat. et posuit sup̄ lectū suū. **E**t
 reliq;. **H**ic actus helye de suscitato mor
 tuo filio uidue apud q̄m hospitaba
 tur. et cui farinę b̄ndix̄ et oleo. bñ ex
 p̄nit actum redemptoris nr̄i in resus
 citatione ppli ad fidem conuisi. **Q**ue

xlvi.

enī uidua hec melius intelligi potest
qm̄ sinagoga iudeorū q̄ moysi morte
uiduata filium nutrebat parvulū. h̄
ē in saluatore n̄ro infirmabat. quia
ī eū n̄ credēdo s̄ sp̄nendo ualida febre
infidelitatis eḡtauit. **V̄** et mat̄ ip̄as
qūrendo de infirmitate pueri. ad
pp̄ham dīc̄ quid m̄ et t̄ uir dīc̄ iuḡs
es ad me ut rememoret̄ iniquitates
meas et iudicēs filium meū. cum sy
nagoga iudorū de aduentu saluatoris
congr̄it̄ q̄ ip̄e eēt causa inf̄fectionis
pp̄li iudaici. **H**unc ē q̄d cayphas asp̄rit̄
de nece xpī ad turbā ait. **E**t dicit enī
ut un̄ homo moriat̄ p̄ pp̄lo et n̄ tota
gens peat̄. si dimittimus eū sic om̄s
credent̄ in eū. et uenient romani et
tollet̄ nr̄m locū et gentē. **S**ic pp̄ha
dī ubi uidue n̄ erasp̄at̄. quin potius
miser̄t̄ ait ad eam. **D**a m̄ filii tui. **T**ulit
eū de sinu illius et portauit in cena
culū. t̄ ip̄se manebat et posuit sup̄
lectum suū. expanditq; se atq; insus
ē sup̄ puerū. t̄ uicib; clamauitq; ad
d̄m̄ et ait. **D**omine d̄s m̄s reueratur
oro anima pueri huius in uisc̄a ei.
Ita et redemptor n̄ erasp̄at̄ malitia
iudorū s̄ miser̄t̄ pp̄li credētis. tulit
eū de sinu mat̄. t̄ eū cū tulit de obser
uancia c̄arnali legis. et posuit sup̄
lectum suū. hoc est demonstrauit ei
uitā habē in morte sua. expanditq;
se t̄ uicib; atq; insus ē sup̄ puerum.
cū t̄ uicib; fidem illi p̄dicauit et sa
nitates faciendo insinuabat. **Q**uod cla

mans ad pat̄re ait. **P**at̄ ignosce illis q̄
nesciunt quid faciunt. **E**t ut pat̄ inq̄t
clarifica filium tuū. ut filius tuus cla
rificeet te. sic dedisti ei potestātē om̄nis
carnis. ut om̄e q̄d dedisti ei. det eis uitā
et̄nā. **H**ec ē aut̄ uita et̄na. ut cogno
cant te solum uerū d̄m̄. et quē misit
t̄ i h̄m̄. xpm̄. **G**audit̄ ē aut̄ helias et
reūsa ē anima pueri. uit̄ eum et reuer
t̄ tulitq; illum et reddidit mat̄. sup̄ eū
dominū n̄r̄ pp̄l̄m saluans credētē in sig
na et miracula ostendebat. inēdulis
ut cognoscerent ueracit̄ illum uiuere
q̄ credit in nom̄e ei. et sic ei ueniet ut
ūba mulieris admirantis de suscitato
puero plebs iudaica uitate sup̄ata cla
met ad xpm̄ et dicat̄ nunc in isto cog
nouit̄. qm̄ uir dī estis. et ūbū d̄m̄ more
tuo uerū ē. **P**ost dies multos ūbū dī
factum ē ad heliam in anno t̄rio dīc̄.
Vade et ostende te achab. ut dē pluui
ā sup̄ faciem t̄e. **H**uit q̄ helias ut ostē
deret se achab. **Q**uod rel. **Q**uid aut̄ helia
aggans uniuersum pp̄l̄m. conuē pp̄has ba
al disc̄ptabat. illisq; frustra nitentib;
ip̄e altare d̄m̄ curauit q̄d destructum
fuerat. et tulit. ru. lapides iuxta iume
rum t̄buum filioꝝ iacob. et edificauit
lapidib; altare in nomine d̄m̄. sc̄p̄ aq̄
ductum q̄ p̄ duas aratunculas in
c̄uita altaris. et composuit ligna. di
uisitq; p̄ im̄bra bouē. et posuit sup̄ lig
na et ait. implete. uñ. ydrias aq̄. et t̄
dite sup̄ holocaustū. et sup̄ ligna. rui
sumq; d̄m̄ et̄a sc̄d̄o hoc facite. quidū

fecissent scilicet aut etiam tertio id ipsum
 facite fecimus et tertio et curabant a
 quae circa altare et fossa aqueductus repletae
 et res quod conuenientia figurare po
 test quoniam quod redemptor noster contra mun
 di principem eiusque satellites decertans
 ac superans altare domini quod destructum fu
 erat hoc est fidelium suorum corda ab omni
 labe iniquitatis purgans aram deo
 dedicat. **Que** ex ru. lapidibus struc
 ta esse memorat scriptura ex his qui prophetiam
 et apostolicam fidem seu doctrinam secum
 gustissima deo ara constituit in qua sacrificium
 laudis in odore suauitatis offert. **Fecit**
 quod aqua ductum quod per duas aratumunculas
 in circuitu altaris et contra uidelicet cor
 de et humiliato spiritu flumina producere
 do lacrimarum per timore gehenne et desi
 dio uite eterne. **Ibi** et composuit ligna quae
 et scorum dicta et facta ad exemplum creden
 tibus constituit. **Diuisit** per membra bouem
 et posuit super ligna cum omni actus suos
 ad exemplum sanctorum patrum fideles form a
 re docuit. **Iussit** super holocaustum et su
 per ligna semel iterum et tertio aquam infun
 dere quia omni tempore necesse est nobis uerba co
 gitare atque opera nostra in pura oratione atque
 aspersione lacrimarum mundare et non pu
 cessare quoniam fossae aqueductus repleantur id est
 donec futurum gaudium presentia merito
 ri succedens perfecte compleat. **Et** e
 rit iuxta id quod sequitur ignis de celo ca
 dens ad inuocationem helie. uocauit
 holocaustum ligna et lapides puluerem
 quod et aquam quae erat in aqueductu lambens.

quando discimus super iudicis dicta et fac
 ta ac totam uitam nostram perfecte exami
 nans. probando nos sic igne probat argen
 tum. immortales ac beatos factos in
 sede collocauit perpetua. ut ad instar
 uiuorum israelitarum in eternum gratulando ca
 namus. **Domini** ipse est deus. ipse fecit nos
 et non ipsi nos. nos autem populus eius et oues
 pascue eius. **Mundato** itaque altare domini
 et consumptis holocaustis dixit helias pro
 pheta ad populum. **Apprehendite** omnes propheta
 baal et ne unum quidem fugiat ex eis. **Quos**
 cum apprehendissent dixit eos helias
 ad torrentem cyson. qui interpretatur du
 ricia eorum et interfecit eos ibi. **Sic** quod
 redemptor noster adueniente die iudi
 cii mittet angelos suos et colligent om
 nia scandala de regno eius et eos qui
 operantur iniquitatem et mittent eos
 in stagnum ignis et sulphuris. **Ubi** est bes
 tia et pseudo propheta. **Ubi** et missus est dia
 bolus qui seducebat eos et cruciabuntur
 ibi scilicet duriciam et impenitentem cor
 eorum die ac nocte in secula seculorum. **Post** hoc
 helias ascendit in uerticem carmeli
 et prius in terram posuit faciem. **Inte**
 genua sua et dixit ad puerum suum.
Ascende et prospice contra mare. **Qui**
 cum ascendisset et contemplantus esset ait. **Et**
 est quicquid. **Et** rursum ait illi. **Reuer**
 tere. **vi. m. cab.** **In** septima autem m. cab.
 ecce nubecula parua quae uestigium ho
 minis. **Et** res. **Quid** in hoc re significatur
 nisi quod nascente christo dei filio inter homi
 nes. et teneritudine carnis suae acci

.xlvi.ii.

.66.

piente p̄qm̄ mortē gustavit. et victor
 de mundo ad celos ascendit. imbrē gr̄e
 diuine p̄ septiformē sp̄m de sup̄ius ad
 trās misit. qui nos a peccato mundaret
 et sp̄uales fruct̄s gignere faceret. **C**um
 helias et surgens abiit q̄cumq; eū se
 rebat uenitq; in bethsabee iuda. et di
 misit ibi puerū suū. et p̄rē in deser
 tū uia unius diei. Cūq; uenisset et se
 disset subē unā iuniperū. petiuit ani
 mē suē ut morerēt. et ait. Sufficit in
 dñe tolle animā meā. neq; enī melior
 sū qm̄ patres n̄i. **P**roiecitq; se et obdor
 mi. ut in umb̄ iuniperi. **E**t reliq;. **S**c̄i
 uiri q̄ subleuante sp̄u ad summa
 rapunt. qm̄ diu in hac uita s̄t. ne ali
 q̄ elatioē sup̄biant. q̄sdam temptati
 onib; rep̄munt. ut neq; qm̄ tantū p̄fi
 cere ualeant q̄ntum uolunt. s; ne ex
 tollant sup̄bia. etiā sit in eis ipsarū
 q̄dam m̄sura uirtutū. **H**inc enī qd
 helias dum tot uirtutib; in alta p̄feci
 set. q̄dam m̄sura susp̄sus ē. dum ierza
 bel postmodū q̄muis regnam tam my
 lierculā fugit. **P**er p̄ndo quippe h̄c mi
 re uirū uirtutis ignem de celo trabe.
 et sc̄do quinq; genarios uiros eū suis
 om̄ib; p̄tione subita sc̄emate. ūbo
 celos a pluuijs claudere. ūbo celos ad
 pluuias ap̄re. suscitante mortuo. ūe
 tura q̄q; p̄uiditē. ecce rursus animo
 occurrit q̄ pauore ante unam muli
 erculā fugit. **C**onfido uirū timore p̄
 cussū de manu dī mortē petere. nec
 accipe de manu mulieris mortē su

giendo uitare. **Q**uerebat enī mortem
 dū fugeret dicens. Suffic̄ in tolle animā
 meā. neq; enim melior sum qm̄ patres n̄i. **V**n
 ḡ sic potens ut tot illas uirtutes faci
 at. unde sic infirmū ut ita femina p̄
 tamescat. n̄ q; dispensatioēs sup̄ni n̄t.
 m̄sura occulta libram̄ p̄s ap̄pendunt.
 ut ip̄i sc̄i homines et multū ualeat
 p̄ potentia dī. et rursū q̄dam m̄sura
 moderati s̄t p̄ infirmitatē suā. **I**n ill
 uirtutib; helias quid de dō accepit.
 in istis infirmitatib; qd de se poterat
 agnoscebat. **I**lla potentia uirt̄ fuit.
 ista infirmitas custos uirtutis. **I**n ill
 uirtutib; ostendebat qd accepit. in ist
 is infirmitatib; hoc qd accepit. cus
 todiebat. **I**n miraculis monstrabat he
 lias. in infirmitatib; seruabat. **C**oc̄e a
 gl̄s tetigit eū. et dix̄ illi. **S**urge comede.
 Et surrex̄. et ecce ad caput suū subeue
 ricus panis et uas aq;. **C**omedit q̄ et
 bibit. et rursū obdormiuit. **R**euers̄
 q; ē angl̄s domini sc̄do et tetigit eū. dix̄
 q; illi. **S**urge comede. grandi enī t̄ res
 tat uia. **Q**ui cū surrex̄. comedit et
 bibit. et ambulauit ī fortitudine cybi
 illius. xl. dieb;. et xl. noctib;. usq; ad
 montē di horeb. **E**t ceta. **Q**uid enī h̄c
 helias bis pastus ab anglo exp̄mit.
 n̄ natē n̄r̄ infirmitatem. quib; n̄ suf
 ficit simplex pastus s; duplex. q̄ntus
 ad sup̄na ualeam̄ conscende. **S**icut
 enim corp̄ sine alim̄to corp̄ali sub
 sistere nequit. ita nec anima uiuere
 potest sine ūbo dī. **A**ngl̄s enī q̄ heliā

parte que congruenti quoniam ipsum summi
 consilii angelum significat. cui tam in
 corporali quam in spiritali natura subsistimus.
 Ambulavit enim helyas postquam surrexit
 a somno comedit et bibit in fortitudine
 cibi illius. xl. diebus et xl. noctibus usque
 ad montem dei horeb. sic et nos dum in
 erroris somno a nobis excitum. necesse est ut
 diuino solatio confortati. gressu bono
 cum opum per omne tempus uite presentium
 more festinemus ascendere in domum dei
 et in locum sanctum eius. ut ibi requiem inue
 niamus eterna. **C**umque uenisset illuc man
 sit in spelunca. et ecce sermo domini ad eum.
 dixitque illi. Quid hic agis helias. Et ille
 respondit. Zelo zelatus sum pro domino deo
 exercituum quia dereliquerunt pactum tuum
 filii israel. altaria tua destruxerunt. idola
 tuos occiderunt gladio. et derelictus sum
 ego solus. et querunt animam meam ut aufer
 rant eam. **E**t ait. Egredere et sta in monte
 coram domino. **E**t ecce dominus transit et spiritus
 grandis et fortis subvertens montes. et
 conterens petras ante dominum. et non in spiritu
 domini. et per spiritus commotionem ignis non in
 igne domini. et per ignem sibilus aure te
 nuus. **Q**uod cum audisset helyas operuit
 uultum suum pallio. et egressus stetit in hos
 tio spelunce. **E**t ecce. **S**per ante dominum erit
 ut montes et petras conterit. quia pauor
 qui ex aduentu eius instruit. et altitudi
 nem cordis nostri deicit. liquifacitque spiritum com
 motionis et ignis non incedit dominus in eum. non
 in sibilu aure tenuis non negat. quia unum
 tantum mens cum in contemplationis subli

mitate suspicit. quicquid perfecte aspice
 pro ualeat. deus non est. **C**um uero subtile aliquid aspice
 hoc est quod de incomprehensibili substan
 tia eternitatis audit. **Q**uali enim sibilu
 tenuis aure percipimus. cum sapore in ceu
 scipre ueritatis contemplatione subita
 subtiliter degustamus. **T**unc ergo uerum est. quod
 de deo cognoscimus. cui plene nos aliquid
 de illo cognoscere non posse sentimus.
Vni bene illic subdit. **Q**uod cum audisset hely
 as operuit uultum suum pallio. et ingressus
 stetit in ostio spelunce. **P**ost aure tenu
 is sibilum. uultum suum pro parte pallio o
 peruit. quia in ipsa subtilissima contem
 platione ueritatis. quanta ignorantia homo
 tegat. agnoscit. **U**ultum namque pallium
 superducere est. ne altiora mens querere
 audeat. hanc ostendit ostendit prope infirmita
 tis uelare. ut nequam intelligentie oeu
 los ultra se precipitant aperiat. sed ad hoc
 quod attendere non ualet reuerentem claudat.
Qui hec agens in spelunce ostio stetit
 describit. **Q**uid namque spelunca nostra
 non hec corruptionis habitatio. in qua
 adhuc ex uetustate retinemus. sed cum
 aliquid percipere de cognitione diuini
 tatis incipimus. quoniam iam in spelunce nostre
 ostio stamus. **Q**ui enim progressi perfecte
 non possumus. ad cognitionem tantum uerita
 tis inhiantes. iam aliquid de libertati
 aura captamus. **I**n ingressu ergo spelunce sta
 re est. repressa nostre corruptionis obstacu
 lum ad cognitionem ueritatis incipere exire.
Vni et nube in tabnaculo descendente
 israhel elongantur cernentes in papilionum

suor ostijs stetit memorant² quia hy
q aduentu diuinitatis ut cuq; aspici
unt. q; iam ex habitaculo carnis pce
dunt. **E**cce uox ad helia dices. Quid
hic agis helia? **E**t ille respondens ait.
Zelo zelatus su p dno do exercituum.
q; deliquit pactum tui filii isrl. altari
a tua destruxerit. et pphas tuas occide
rit gladio. et derelictus sum ego sol. et
q;rt animam meam. ut auferat eam. **E**t rē
Certū ē qd cordis nri oculū p elationē
teneb; extinguat. qui cū recta ait con
sidare melior nra negligit. **A**t cont
magno humilitatis radio semetipsū
illuminat. qui alior bona subtilit
pensat. q; dū ea q ipse fecit facta foret
et ab alijs aspiciat. eum q singularita
te nre erumpe nra supbie timorē
pmit. **H**inc ē qd uoce di ad helia solū
se existimante dē reliq; m. vii. milia
uiri. qui n curuauerūt genua baal.
ut dū n solū se remansisse cognosce
ret. elationis glām q de singularitate
surgebat inclinaret. **P**pha nempe erat.
et sepe mistia supna cognouit. **Q**d
q difficile fuit agnosce in hoc mūdo
fidelitē dō famulos remansisse. **S**; hinc
sollertē intuentū ē oculū cordis elatio
qm nequit claudat. qndo qui humilis
et occulta di nouit elatus et apta nes
ciebat. **E**t ait domui ad heliam. **V**ade
et reuē in ciuitatē tuā p desertum
damasci. **C**umq; puenis unguet a
zabel regē sup syriam. et iheu filium
namsi unguet regem sup isrl. heli

seum aut filium saphath q ē de abel
maula unges ppham p te. **E**t erit qui
cumq; fugerit gladiū azabel occidet
eū iheu. et quicūq; fugit gladium iheu
u. interficiet eum helyseus. **E**t rē. **H**oc
n ita accipiendū ē qd ppha di helyseu
homoctoa futurū sit et tyrannū. s; magi
spualitē intelligendum qd iusticia di
uina q singulis reddit sedm opa sua.
punit peccata hominū aliquādo man
festa ultione. aliquādo occulto iudicio
iudicat p reges et duces iudicat
p pphas et sacerdotes. cū alios nocentes
facit plecti mūne. alius transuerbe
rat gladio lingue. **V**i dauid et salomō
et ceteri reges pena alijs ex igebant eū
eos trucidare iubebant. et item alibi q
tum ē de supbor et inobedientia pe
na. dolam inquit eos in pphis. occide
eos in ubi oris nri. **P**rofect; q inde
helias reppit helyseū filium saphath
aramem. xii. iugis boum. **I**git pfectū
helias reppit helyseū filium saphath
aramem. xii. iugis boum. cū redemptor
nre descendens de celo diuino iudicio
adquisiuit pphim adhuc tremis opib;
inbiantē. in q salutē fecit. cū eū ad
fidem gūit. **H**elias aut inptat ut iā
durū dō dominū. saphath iudicāf. et
helyseus di nri salut admirabilē. in
p quē ppha palliū suū misit cū illū
dōns fide catholica induit. **O**mī aut
apls qui in xpo baptizati estis. xpm
indiuistis. **A**t ille statim relictis bob;
cucurrit ad heliam. et ait. **O**sculer

oro te patre meum et matrem meam et sic
 sequar te. quia mox ut elector chor
 audiuit loquere per euangelium dominum. qui
 non renuntiavit omnibus que possidet non
 potest nisi esse discipulus. statim cessante tre
 mis lucis in mare. secularibus desideriis deser
 uire. totum se contulit ad seruitium. et per
 nec tamen aliis uerbum uite predicare desi
 uit. hoc est enim osculari patrem et ma
 trem cum quoscumque possit siue de iudis.
 siue de gentibus sermone uelle corri
 gere. Tulit itaque heliseus par boum
 et mactauit illud. et in arat boum
 aperit carnes. et dedit populo et comederunt.
 cum populus. et priuatus carnalia desideria mac
 tant. totum exercitium suum in opere euangeli
 zandi uertit unum sufficientem pastum au
 ditorem suum prebere possit. ipse uero sequitur
 uerbum heliam et ministrat ei. que uestigia
 eius sequens hoc est mandata illius fideliter
 obseruans. ministerium ei bonorum operum
 digne exhibere satagit. Porro benedab rex
 syrie congregauit omnem exercitum suum
 et duo reges secum. et equos et currus.
 et ascendens pugnat contra samariam
 et obsidebat eam. et rex benedab rex syrie
 obsidens et impugnare incipiens sama
 riam ait hec faciant in die et habent aduocant.
 si suffecerit puluis samarie pugillis omnis
 populi qui sequitur me. hunc habet sensum. Sa
 maria necesse est uirta motu ciuitatum
 habeat terram intus propter muros pene
 ipsi muris equalem. ne uidelicet eos sine
 subsidio terre adiacentis excitos. creber
 insistente manu hostili deiceret. et

arictus. et tunc ait muros altitudo lo
 ge sufficientem. et transcendat maxime
 cum in montis itace ut scriptura refert
 fuit urbs eadem posita. Ait ergo rex sup
 b' obsessam tenens ciuitatem. quod tantum
 haberet secum exercitum multitudinem.
 ut ea si quisque militum eius unum solium
 lapidem uel asperum. uel stipitem. ad ostru
 endum. et urbem aggerem apportassent.
 agger erurgeret qui sufficienti ciuita
 tis ipsius que erat inter muros esse uideret
 tur equalis. ita ut et equi pugnantes
 et ciuitatem tela uel faces inter presertim.
 Cuius temeritate arrogantis modes
 to sermone compescens rex israel. ait.
 Dicite ei. ne gloriatur accinctus equi ut
 distinctus. Aliud est autem accinctus. aliud
 distinctus. aliud non accinctus. Accinctus
 namque est qui cingulo circumdatus incedit.
 distinctus qui cingulum nuper deposuit.
 ubi gratia. balneum intraturus. uel lectum
 ascensurus. uel altam tunica forte indu
 turus. non accinctus. qui nuper tunica indu
 turus. nec dum se addita zone circumpositioe
 munuit. Si ergo in expeditione castrensi
 qui positus est recte accinctus nominatur.
 id est armis indutus. qui pugna offera do
 num uictor redit. iure distinctus uo
 cat. quia nimirum depositis armis op
 tate pacis oculum gerit. qui uero necdum
 pugnare. neque se ad certamen parare
 iam cepit. merito non accinctus esse dicitur. Ait
 ergo rex israel regi syrie gloriantem quia iam
 cepisset samariam quam obsidere cepit. ne
 gloriatur accinctus equi ut distinctus. Ac

si apte dicat. **N**oli gloriari quia uictor
belli dixerunt. qui ad huc in aere po-
situs que uictoria sequat ignorat. Et
uerum profecto dicebat. **N**am mox intro
certamine benedab non uictus aduersariis
trophaeis. sed cetero suo exercitu fugien-
domum rediit. **M**ultum autem hostis israel
fugiat diabolus omnium bonorum in-
uicium qui diuersos exercitus malignorum
spirituum ad subvertendum populum dei con-
tinet. sed per paucos principum israel uincit
cum per bonos auditores sanctorum doctorum. qui
quod aures audiunt factis imple uirtutem.
antiquus hostis in fugam uertit. omnis
que fuerit exercitus a militibus christi perturbat.
Qui bene rex et duo esse narrantur. quia hu-
iusmodi utriusque testamenti scientiam perfecte te-
nent et ueritatis fidem cum gemina ka-
ritate dei uidelicet et pyramidem seruat.
apta per omnem modum militie summi
regis esse comparantur. fugit quippe benedab
rex in eam cum equitibus suis. nec non egissus
rex israel percussit equos et currum et percussit
syria plaga magna. **Q**uid est quod benedab
rex syrie in eam cum equitibus fugere
describitur nisi quod princeps omnium iniquorum
diabolus quod oculi sublimis scilicet syria
enim iniquitatem sublimis. in eam sine superbi-
e confidens cum equitibus suis scilicet omnibus
superbis quia ipse est captus super omnes filios
superbie. ab exercitu christi hoc est humili-
bus et deum tantum superatus in fugam uer-
tit. **E**t rex israel percussit equos et currum.
quia de ipso rege regum scriptum est quod
currus pharaonis et exercitum eius percussit.

benedab

et ascensore ei subicit in mari rubro.
dum nequitas spirituales cum uero pharaone
antiqum uidet hoste aquis baptysmatis
obruit humani generis delendo peccata.
Accedens autem propheta ad regem israel dicit ei.
Vade et confortare et uide cito quod facias.
Sequitur enim anno rex syrie ascendet et
te et israel. **Q**uod benedab rex syrie semel
uictum iterum instaurat plium contra israel.
fugiat diabolus a malicie sue intentione
iniqua cessare qui licet a sanctis uiri se-
pius uincat. tamen iterum instaurat plium
et illos et dum uno in uincit alio sta-
tim uincere conatur. **H**inc est quod serui regis
syrie dixerunt ei dum montem scilicet dei conu-
ideo superauerunt nos. sed melius est ut pug-
nemus et eos in campestribus et optine-
bimus eos. quia maligni spiritus semper dolum
sentientes si in spiritualibus rebus uincunt.
in corporalibus bellum parare contendunt.
Hoc quippe diabolus. hic et totus exercitus eius
maxime satagunt ut animal hominum
de supernis ad ima precipitentur. quod facilius
eos uincere possint. **S**i uident eos perspi-
tate cessata gratias deo agere. student ut
per aduersa frangantur. **S**ic regis syrie et
seruorum eius non ueniunt dictio cum ope.
quia uero se superare confidebat ibi superatus
fuit. ita et princeps mortis sepe ibi ui-
ctus cum exercitu suo uero se estimat in-
cere posse. quia infirma mundi ele-
git deus ut confundat fortia. et ea que non
sunt. ut ea que sunt destruat. **T**emptabat
ergo antiquus hostis beatum iob. et dum
sibi substantiam eius et filios tradidit. a

dno expeceret ut p h eius animum
 subiret nec tñ in h pualeret ad erue
 umum ut in ipm s potestas daretur
 postulauit. Quo scisso qñ mor uictor
 existeret carnē eius qñ ulcē uulsiuunt.
 s q uehementius de pspitate in dolore
 eum depositū pseqbat. eo ualidius p
 paciētiā ipsius psternebat. Et paulo
 apto dat ē stimul carnis sue anglis s
 thane ut eū colafizaret qñ uirtu
 in infirmitate pficere. Et uir quidā
 de filiis ppharum dixit ad locum suū
 in sermone dñi. Percute me. At ille
 noluit perire. Cui ait. Quia noluit
 audire uocē domini. ecce recedes a me.
 et percutiet te leo. Cumq; paululu re
 cessisset ab eo. inuenit eum leo atq; per
 cutit. et alium inueniens turū dixit
 ad eum. Percute me. Qui percussit eum.
 et uulsiuunt. Et r. Porro de hē eadem
 re ioseph talit̄ refert. Intea quidā ppha
 nomine nuchas accedens ad uirum
 uisitam. petiit ut eū i capite p uolū
 tate domini percuteret. Quo uolente pōr
 ei qz eo qd inobediens cēt dō eius q; p
 cepto. leone currente pmeret. Qd dum
 illi homini stigiss; accessit ppha rur
 sus ad aliu et idem ut faceret impauit.
 Qui dū percussisset eū et eius uicem cru
 entass; alligato capite accessit ad regē
 dicens ei. qd dū cēt in exercitu istaui
 accepisse a qdam thuno captiuū seruā
 dum. s; q; ab eo dictum ut si fugeret
 captiuus ipse moreret. quo fugiente is
 qui eū tradiderat mortē ei inuaretur.

inferre dū respondet achab mortē
 ei immineere iustissima. soluent eum
 caput agnitus ē nuchas ēē ppha. hac
 enim parabola utebatur. ppter sermōe
 qd erat ei dictum. At nāq; qñ ei dō
 cessisset ut suppliciu hostis euaderet
 ipse inuicē ei qui dñi blasphemariat
 dimississet. et ppta dō decreuiss; ipsum
 quidē ab illo p i m p m u ab eius er
 erit inuasiōe osuū. Itac ū achab p
 phetam illum quidē clausū seruari
 iussit. confusus aut nuchas sermōib;
 ad suā domū remeant. Sacm ū legē
 tropologie marine puidūm est
 serui s di. ne sacm exemplū achab re
 gis isrl. puitiosa securitate s blandi
 ant qñ dñi hostis uiuit. ne dum se
 qñ uictores ppetuos arbitrant. p frau
 dem diaboli pacem pmitteunt s cicius
 elidant qz sicut tē ppha p dicto regi
 p s fidata pietate pnuiciant cicius
 iusta affore ultione ita nē pphicus
 sermo pnuiciat si paciscamur cum
 diabolo. etiam nob p hoc imminere
 pena. Post ūba aut hec. uinea erat
 naboth iezrahelice qui erat in iezra
 hel iuxta palatū achab regi samarie.
 Locut ē q achab ad naboth dicens. Da
 m uineam tuā ut faciam in ortū
 olerū. quia uicina ē et ppe domū
 meā. Et rel. Narrat septā qd achab
 rer concupierat uinea naboth iezra
 helice. q erat in iezrahel iuxta pala
 tū regis. ut faceret s ortum olerū.
 Quo nolente eum illi dare p siliū

impissime uxor ei. iezabel uidelicet
regine idē naboth subinducti fal
sis testib. lapidatus ē et mortuus. cui
q. uinea direpta a rege et possessa ē.
Quis ḡ iste naboth iezabelica fuit.
et q. et uinea. ostendemus. **Interpretat** ḡ na
both ostendimus sine sessio. iezabel ho
nestas di. sine sem di. **Et** que melius
honestate ul sem di dice possim. qm
filium di qui ē splendor grē et figura
substantie eius. que ostendit ds here
dem uniuersor. p que fec et scia. **Ad** q.
psalmista despicans ait. **Qui** sedes sup
cherubin appare corā effraim. benia
min et manasse. ercra potentia tua
et ueni. ut saluos facias nos. **Iste** na
both habuit uineam. de q. esaias ple
nissime p canicu loquit. ad extremū
inferens. uinea diu sabaoth dom usit
ē. **Et** in psalmo. Uinea inquit de egypto
trāstulisti. eiecisti gentes et plantas
ti eam. **Cui** sepē. decumdedit i euanglio
legit. id est uel murū urbis. ul anglor
auxilia. et fodit i ea torcular. aut altare
aut illa torcularia q. et tres psalmi ti
tulo pnotant. id est octauus et octoge
sim. et octogesim. vi. et edificauit turri.
haud dubiū quū templū de q. dicit p
micheā. et turris nebulosa filia syon.
et locauit eā agricolis q. alibi uinee
oparios appellauit ul colonos. **Hanc**
uineā occupauit achab qui interpretat
fr. pat. ppls uidelicet iudaic. de q. rpe
carnē assunie dignat ē. ut feciss. i ea
ortū olerū. h ē ut u. uini grē spua

lis germinare debuit. ibi fragilia q. do
gnata p pharisaeam supstitionē tran
plantaret. h naboth hanc uineā dare
nolenti. idē rpo phariseor supstitionib.
ū ostendit. impia uxor iezabel. hoc
ē synagoga iudeor machinata ei ē mo
rtē. **Interpretat** enī iezabel cohabitauit sine
flurus uani. **Qd** bñ ouenit synagoge
q. habitare uidebat in domo dñi. s. p.
uaria desidia uanitatē defluebat. **Hi**
sit ḡ iezabel litas ad maiores natu et
ad optimates qui erant in ciuitate. ut
subinducti falsi testib. testimoniu
falsum s. naboth ponent. qd bñdixit.
dñi et regē. et sic eductū de ciuitate
lapidarent ut morerēt eū synagoga
p pontifices scribas et phariseos me
ditata ē mortē. rpi. **De** q. ita scptū ē in
euanglio. **Principes** aut sacerdotū et omne
sculū q. rebant falsum testimoniu s.
ihm ut eum morti traderēt. et si uine
munt. cū multi falsi testes accessissent.
Nonissime aut uenit duo falsi teste.
et dixerūt. **Hic** dñi. **Possim** destruere
templū di. et p. tulum reedificare il
lud. **Duo** ḡ falsi testes s. naboth fal
sum testimoniu dicebant qd bñdix
it. dñi et regem. et iudi p duos falso
testes. rpo opponerant qd potentia
et nafam s. diuinitatis asseriberet.
uñ pilato ad iudōs ita dicente. acci
pue eum uos et crucifigite. ego enī
ū inuenio i eo causam. **Respondiunt**
ei iudi. **Nos** legē habem. et scdm le
gem debet mori. qz filiu di se fecit.

Lapidat e ita in aboch ex civitate isti
 gante iezabel ut eo mortuo achab in
 nea ei p fideret sic 7 saluator ex portā
 passus e. de firul uidelic in loco caluari
 e. excitante p zelum synagoga pplm ut
 petent morte xpi. qmuis eo occiso secu
 ruis uiuerent. un q s sultites aiebāt
 hoc mund tot p eum abut et si dunt
 tum eū sic omis credent i eū. **H**ereditas
 g. xpi ecclia e. cunctis ei data de gentib.
 q n pat mouens illi reliquit s ipe sua
 morte mirabiliter adquisiuit. qz resur
 gendo p fedit. **H**anc aut occiso eo mali
 colom pripe moliebant. eū de fientes
 eū iudei fidem q p eū e. exstinguere et
 sua magis q ex lege e. iusticia p fere. ac
 gentib. imbuendis conabant inserere
 ex uinea heres tēdat. qz ihe ut scifica
 ret p suū sanguinē pplm. ex portam
 passus e. **E**t bñ uenit huic mistio qd i
 loco hoc in q lincer canes sanguinem
 naboth scdm pphē sententia. Lambēāt
 q achab. et in ag iezabel canes come
 derūt carnes iezabel. qz eū canes illi de
 quib scptū e. cūm dēdunt me canē mul
 ti. sanguinē redemptoris nri lingua ue
 uenata expecebant. ipi etiā a canib illi
 de quib uem scpta die n e bonū sume
 re panē filioi et mittē canib. ut neq
 simi raptores et scelestissimi possessores
 uinee dñi. i eodem loco q domū pass
 e. tēclabant et carnes eor besty et uo
 lucb comedēde tradebāt. **E**t ita ges
 impia illa q i passione dñi p fana
 uoce clamabat sanguis ei sit sup

nos et sup filios nros. ibidē sangui
 nem suū fecidissimū meruit fundi.
 ū saluatore suū expebat occidi. Refert
 quidē iosephus qd ex omi iudā ppli i
 die sollempni pasce ierosolunā uelut
 ex tali qdam manu cogente uēiunt.
 qd tres centena milia hominū dic
 fuisse. iusto scilic di iudicio tempore
 hoc ultionis electo. ut q in dieb pasce
 saluatore suū et salutare. xpm domini
 centis manib et saclegis uocib uiola
 uerant. in ipis dieb uelut in unū car
 cēm omis multitudo elusa. feralis pe
 ne ericū qd merebat. eriperet. **V**ocauit
 g rex isrl eunuchū qndā. et dix ei. fes
 tina adducē michā. filium iemla. **R**er
 aut isrl et iosaphat rex iuda sedebat
 unquiq in solio suo. uestiti cultu re
 gio. **E**t rex. **Q**d aut michas uocat ad
 regem isrl et ad regē parit iuda ppha
 uit. et regem isrl ita dicit. uidi dñm
 sedentem sup solū suū. et exercitū ce
 li a dext et a sinistrs ei et dictū e. i quo
 decipia achab. ut ascendat et cadat i
 ramoth galaath. et dix aliis ita. ali
 alit et egressus unū dix. ego decipiam
 eū. et dictū e. in q decipies. q respon
 dit dices. egrediar et ero indar sps i ore
 omnū ppharū ei. quid p solūm dñm
 n anglicas potestates accipim. qz nri
 b dñs altius p fiden. inferu cuncta di
 poute. **E**t qd exercitū celi n ministran
 tum anglor multitudo describit.
Qd e g qd exercitū celi a dext et a si
 nistris ei stare phibit. **D**s enī q est

lu.

ut omnia ut etiam erit omnia si dexte nec
sinistra occludit: si dexte di angloꝝ pars
electa. sinistra aut di pars angloꝝ rep
ba designat. Non enim ministrant do so
lūmū boni qui adiuuent. s; etiam qui
redire nolentes quēnt. neq; celi exercitū
angloꝝ pars repba intelligi
posse phibet. Quas enim suspēdi in a
ere nouū auel celi nominam. et de
eisdem spūtib; paulus dicit et spūalia
nequitia i celestib;. q̄r caput enūtiās
ait scdm p̄ncipē potestatis aeris hui.
A dexte igit et sinistra angloꝝ exercitū itat.
q̄ et uoluntas electoꝝ spūm diuine
pietati recordat. et repboꝝ sensus sue
malitie seruens. iudicio districtioni
ei obtempat. Vñ et moꝝ fallax sp̄s in
mediū p̄silisse describit. p̄ que achab
rex erigentib; mītis decipiatur. Neque
nū fas est credē bonū sp̄m fallacie de
seruire uoluisse. ut diceret. egrediar et
erit in daz sp̄s in ore omnium p̄phat. ei.
s; q̄a achab rex peccatis p̄cedētib; dig
nū erat. ut tali debuiss; deceptioē dāp
nari. q̄tū qui sepe uolens ceciderat
i culpa. q̄ndog; nolens rapet ad penā.
occulta iusticia licentia malignis spū
tib; dat. ut q̄s uolūtes i peccati laq̄o
strangulāt. in peccati penam etiā no
lentes trahāt. Deniq; is qui uitā rep
bam n̄ mutat. a p̄petrandi peccatis a
nimū n̄ auert. eū a p̄pha aliquid re
q̄rit. illa audit do disponēte q̄ mere
bit audire dampnā. Ecce enim ut
unū ul' duo ex multis loq̄unt. ab

omnipotentis di cultu domi isrl sub
idolorū seruitute recesserat. et tam ad
p̄phas a quib; decipi osueuat sepe ueme
bat. p̄sya requirent. eū n̄ ex ore p̄pharū
p̄usa agens p̄sya audire merebat. quid
aliud supna iudicia agebant. n̄ ut pec
cator p̄s in suo corde capet. q̄tū qui
p̄fidiam seq̄ndo deliquit. sic p̄pharū
suorū blandis sermonib; decipet. ut iā
p̄tamesceret quia deliquiss;. et tanto p̄
durius rapet ad penā. q̄nto nūc secu
rius uiuet i culpa. **S;** ecce iā largē
te omnipotentē deo ab ydolorū cultu
remotū est qm plurimū genū humanū.
uerā fidem publice fatet. subdi lignis
et lapidib;. ul' cuilibet creatū i adoran
one. tenuit. **S**ecurū ḡ iam p̄pham qui
libri in fide positū s̄tilet. q̄ hoc auditus
ē. q̄d audire fidelem decet. fidentē dicā
si ab inimicū alius atq; a p̄uis acti
b; recessiss;. securū eēt. Nam eū paulū eg
gus p̄dicator clamat. et auaricia q̄ est
idolorū seruitus. quisquis adhuc aua
ricie subiectus ē. a cultu idolorū lib n̄ ē.
Si ḡ is qui auaricie estib; anhelat. i fide
quidē positū eē uidet. s; aliena ambit
accipe. honores mundi desiderat. sp̄
hendē. habē temporale glām occupis
cit. atq; de h̄c eadem glā p̄pham osulat.
iustum ualde ē. ut ex culpe sue meri
to a p̄phe ore p̄sya audiat. q̄tū q̄ ūba
di audire i sacro eloq̄o noluit. ut tre
na de sp̄icet. celestia ambiret. illō
do uidet. **S**ecurū ḡ iam p̄phe siu audiat ore
uñ am b; plius obligat. cadat. ut du spe

trene gl'e delectat' pascit' suis desidijs
 ad una semp ducat. **H**ec aut' boni fu
 it ille sps. qui m' d'at e'e appetit more
 p'phar' un' et p'missu' e'. quia exercit' ce
 li stetit a dextris et sinistris ei'. **D**s eni
 q' i'cumscripta' iustas. in illa etna beati
 tudine q' dextra ei' d'i sinistra n' h't. q'a
 nichil e'e q'd displiceat pot' s' quia si
 mul omnia stuet' simul cu'cta aspiciat.
 ea ut in q' et bonos sps et malos uider
 exercitus celi a dextris et sinistris habe
 describit'. ut p' dextra intelligam' ange
 los electos. p' sinistra u' sps rep'bos. **S**
 moue debet q'd exercit' celi etia' repul
 si angli uocant' quia et ipi q'muis ab
 ethereo celo expulsi sunt adhuc tam in
 acrio celo demorant'. sic paulus ait q'd
 sp'ualia nequitia i' celestib'. **S** quia t'c
 lib' regu' p' i'fectione' achab n' longe
 claudit sermonem. ita et nos in t'cum
 libri expositione' eiusde' hoc i' loco si
 manus. ut de sequ'ntib' simul cu' histo
 ria aliud sumam' exordium.

Explicit liber tertius
Incipit quartus

Reu. a. r. i. c. a. t. u. s
 est aut' moab i' isrl'
 p'quam mortuus
 e' achab. ceciditq' o

Ochozias p' cancellos cenaculi sui q'd
 habebat in samaria. et eg'rauit mi
 sitq' nuntios dicens ad eos. Ite et o
 sultate beelzebub d'm acaron utrum
 eu' adtere q'am de infirmitate ma' hac.
Angl's aut' d'm locut' e' ad helyam

tesbiten. **S**urge et ascende i' occursum
 nuntior' regis samarie et dices ad eos. **H**u
 quid n' e' d's i' isrl'. ut eat' ad osilem d'm
 beelzebub d'm acaron. **Q**uia ob rem h' die
 domini. **D**e lectulo sup' que' ascendisti
 n' descende' s' morte morieris. **E**t reliq'.
Mortuo q' imp'issimo rege achab. imp'
 heres ei' incesit. filius itaq' eius obozi
 as de q' scriptura narrat q'd fecit malu' i'
 ospectu' d'm. et ambulauit in uia pacis
 sui. et marci' sue. et in uia ieroboam
 filii nabath. qui peccare fec' isrl'. serui
 uit q' baal et adorauit eu' et irritauit
 d'm d'm isrl' iuxta omnia q' fecerat pat'
 er'. s' n' d'm p'spe egit quia p' cancellos
 suos q'd habebat cenaculi sui i' samaria
 cecidit et eg'rauit. misitq' nuntios ad
 beelzebub d'm acaron ut osilerent eu'
 utrum uiuere poss' de h'e infirmitate.
Cui' cu' helyas nuntius obtrians de mor
 te uicina respondit. misit ad eu' qui
 q'genarum principem cum militib' s' sub
 iectis. ut eum adducerent. s' is igne
 celesti consumptis. itum misit alium
 quinq'genarum. qui similit' cu' suis co
 bustus e' misit et t'ciu' qui reseruat' e'.
Itaq' rex iste p'lm' iudeor' et marime
 p'ncipes fig'at' qui peccatis et uicis
 dediti uitate' a se repellebant. imo
 p'seq'bant. **U**n' legit' in eu'glio. quia mi
 serunt p'ncipes et pharisei ministris
 ut apprehenderent ihm. **E**t item. **Q**uere
 bat q' eu' apprehende' et nemo misit i' illu'
 manus q' n' d'm ueniat hora ei' et fugit
 i' monte' solus orare. **E**t itum cogitauerit

Liber
 sancte
 marie
 de
 herge

ait ut iustificarent eum. **I**ste ergo in iherosolymis
ambulabat apud iudeos. Et abiit in regi-
onem iuxta desertum in civitatem que dicitur effraim.
Dominus quoque vocavit synagogam eorum iudeorum que legi-
libus preceptis que cancellis cenaculi undique
circumducta erat. **S**ic ochozias per cancel-
los quibus tueri debuit ruens egrediente
numquam incurrit ita et populus iudeorum legi-
custodiam excedens in languore despa-
bilem cecidit peccator. **U**bi quod divina
previdentia deliquit salutis remedia inven-
ire non potuit. **C**onfugit enim sic rex ipse
ad falsorum previdentia a quibus magis lesus
quam adiutus est et ideo propheta ore corripit
et de eius morte vicinam illi predicat. **H**inc
per isaiam dicitur. **C**um dixerint ad vos quare a phi-
tonibus et a divinis qui strident in incanta-
tionibus suis. **N**unquid non populus a deo suo re-
quiritur per vivos et mortuos ad legem ma-
gis et ad testimonium quod si non dixerit iux-
ta verbum hoc non erit eis in acutina lux
et pertransibit per eam et corrumpet et esuri-
et cum esurierit nascetur et maledicet regi
suo et deo suo et suscipiet sursum et ad ter-
ram intuebitur et ecce tribulatio et tenebre
desolatio angustia et caligo persequetur
et non poterit evolare de angustia sua. **O**si-
sit rex impius duos quinquagenarios
cum subditis suis militibus ut exhibeat he-
liam qui divino igne consumptus est. **T**ertius
autem missus saluatur. **Q**uinquagenarius namque
nummus confessio penitentiae est que declarat
remissio peccatorum. **J**udei ergo nolentes christum
dominum esse perfectum nec principem penitentiae
dicunt ad eum quinquaginta annos nondum

habet et abraham nostri in futuro dum
in ignis incendio extinguitur. **T**ertius autem
quinquagenarius quia confusus ad fidem tanta
tis penitentiae sacramenta cognovit indul-
gentiam meruit. **F**actum est autem cum levare
vellet dominus heliam per turbam in celum ibat
helias ad helyseum. **S**ede hic quia dominus
misit me usque in bethel. **C**um autem helyseus
videret dominum et vivit anima tua quia non
derelinquere te. **Q**uid est quod helias ad
celum rapere dicitur. **H**umilior namque adhuc
in hac carne corruptibili positum ad illius-
summe quietis sinum ante resurrectionem
ascensionemque domini credendum esse perductum.
Sed aliud est celum aereum aliud ethereum
celum quippe aerium terre est primum unum
et aves celi dicuntur quia in aere volitare
videntur. **I**n celum itaque aereum helias sub-
latum est in secretam quamdam terre regionem
repente ducetur non in magna iam carne et
spiritus quiete vivet quod usque ad finem mundi
redeat et mortis debitum solvat. **S**ub-
levatur namque helias ascensionem divinam
designavit. **I**lle enim mortem distulit
non evasit redemptor autem nostrum quod non distu-
lit superavit eamque resurgendo consumpsit
et resurrectionis sue gloriam ascendendo
declaravit. **N**otandum quoque est quod helias in
curru legitur ascendisse ut videlicet aperte
monstraret quia homo per se adiutorio e-
gebat alieno. **P**er angelos quippe illa
facta sunt adiuvata et ostensa sunt quia non
ad celum quidem aereum per se ascendere po-
terat quae naturae suae infirmitas quae
bat. **R**edemptor autem nostrum non in curru non

anglis subleuat legitur quod is qui fecit omnia
 sua uirtute ferebat nimirum super omnia
Illuc enim reuertebatur ubi erat et in rediebat
 ut remanebat quia cum per humanitatem as-
 cenderet in celum per diuinitatem et terra pari-
 ter stanebat et celum. Sic autem ioseph uendi-
 ta a fratribus uenditionem redemptoris nostri si-
 gurauit sic enoch translatus atque ad ce-
 lum aereum helyas subleuat ascensionem
 diuinam designauit. Ascensionis sue
 dominus pronuntios et testes habuit unum
 ante legem alium sub lege ut quicumque ueniret
 ipse qui ueraciter celos penetrare potuisset.
Huius et ipse ordo in eorum quod uirtus subleuan-
 tione per quosdam instrumenta distinguitur. Nam
 enoch translatus helyas uero ad celum sub-
 uectus esse memoratur ut ueniret per modum
 qui non translatus est sed subuectus celum etherium su-
 a uirtute penetraret qui se in nobis credunt
 tibus carnis quod mundicia largiret ut sub-
 eo per incrementa temporum uirtus caritatis ex-
 cretaret in ipsa quod eorum translatione quod as-
 censionem diuinam ut uidelicet famuli de-
 signauit et in ipso se qui ascendit in
 celum dominus ostendit. Nam enoch quidem
 uxorem et filios habuit helyas uero neque
 uxorem neque filios habuisse describitur.
Pensate ergo quomodo per incrementa creuit mu-
 dicia castitatis quod et per translatos fa-
 mulos et per ascendentes domini personam pa-
 tent ostendit. Translati namque est enoch
 per contrarium genuit et per contrarium generans assump-
 tus uero dominus neque per contrarium generans neque
 per contrarium genit. Queritur autem quomodo helyas
 cum suis magister helyas locum postu-

landi ei offerret duplicem spiritum helyas po-
 tulauit cum dominus dicat in euangelio non est
 discipulus super magistrum perfectus autem omnis
 erit si sit sic magister eius. Cuius petitionis
 mustium si confidetur non importuna sed neces-
 saria postulatio esse decernitur. **H**ic ergo he-
 lyas ad helyseum. Postula quod uis ut
 faciam tibi ante quam tollar a te. **H**icque he-
 lyseus. Obsecro ut fiat spiritus tuus duplex
 in me. **Q**ui respondit. Rem difficilem
 postulasti. At tamen si uideris quando tollar
 a te erit quod petisti. si autem non uideris non
 erit. **Q**uid enim hoc loco significat helyas
 non capere uirtutem dominum scilicet redemptorem.
Et quem helyseus non corpus eius quod est ecclesia.
Dat locum postulandi helyas noster cum
 in euangelio dicitur petite et dabit uobis. **E**t ne
 petite inquit et accipietis et gaudium
 uirtutis sit plenum. **H**ac ergo fiducia accep-
 ta a domino postulat helyseus hoc est ipsius
 christiani ut fiat spiritus christi duplex in eis.
 hoc est duplex gratia spiritus sancti in remissione
 peccatorum utique et collatione uirtutum. **R**e-
 demptor ergo noster qui non habuit peccatum
 neque peccatum fecit nec dolus inuenit est
 in ore eius remissio peccatorum nequit
 quia peccatum nullum habuit. **O**pera autem
 uirtutum in spiritu sancto fecit sic ipse in euangeli-
 o dicit iudicis. Si ego in digito dei eicio de-
 monia perfectio peruenit in uos regnum
 dei. **I**nseparabilia ergo sunt opera sancti trinitatis
 id est patris et filii et spiritus sancti ueritate
 attestante qui ait quia quod pater facit hec
 et eadem et filius similiter facit. **E**t apostolus.
Nec inquit omnia operatur unus atque idem

sp̄c̄ diuident singulis p̄ ut uult. Bene
quidē postulat eccl̄ia ut sp̄m duplicē
accipiat. x̄pī quia et remissione pec
catorū indiget quia n̄ eguit. x̄pc̄ et mi
nere uirtutū quas ex plenitudine sua
p̄ sp̄m sc̄m t̄bunt. x̄pc̄ qui ascenden
t̄ altū captiua dicit captiuitatē de
dit dona hominib̄. illis uidelic̄ ho
minib̄ qui sp̄e suā forat in illo pontē
Hinc ē qd̄ helias dicit ad heliseum. si
uideris me q̄ndo tollar a te erit qd̄
petisti. si aut̄ n̄ uideris. n̄ erit quia. **iii.**
n̄ q̄ recte fidei oculos in illum ponat
et credant fidelit̄ passionē resurre
ctionem. ascensionē et ad patriē. peti
tionis sue fructum n̄ capiet. Qd̄ sub
sequens ratio designat. Helias enim
secū comitante heliseo ad aq̄s iorda
nis ueniens tulit palliū suū et in
uoluit illud et percussit aq̄s. q̄ diuise
sūt in utraq; partem. et transeunt am
bo p̄ siccū. Cumq; helias raptus eēt
heliseus leuauit palliū helie qd̄
ceciderat ei. reuēsusq; stetit sup̄ ripā
iordanis. et pallio helie qd̄ ceciderat
ei. percussit aq̄s et diuise sūt huc atq;
illuc. et transeunt heliseus. Qd̄ significat pal
liū helie. n̄ incarnationē dñi. p̄ q̄
redemptor n̄r. lecti flumiū dirup. no
bisq; transitū ad uitā p̄parauit. Hoc
q̄ pallium heliseus p̄ transitū helie
retinuit. q̄ fidē incarnationis. x̄pī ec
cl̄ia p̄ ascensionē ei ad celos reser
uauit. p̄ qm̄ p̄sentis uite fluct̄ tran
sire satagit. Sic heliseus percussit

pallio flumiū aq̄s n̄ diuise ante qm̄ dñe.
n̄ ē d̄s helie etiam n̄c. et sic percussit aq̄s
et diuise sūt. ita n̄ p̄ inuocationē nomi
nis dñi uirtutes ullas. n̄ pot. quia sic
ip̄e dñe. sine me nich̄ potestis facē. Nich̄
ē enī humanū studiuū. n̄ assit diuinū
adiutoriuū. H̄i apl̄s dñe. D̄s ē qui opat̄
in nob̄. et uelle et p̄ficē. p̄ bona uolun
tate. Et p̄pha ad dñm ait. Ite inuocōs
n̄ros uentilabun̄ cornu. et in nomine
dñi sp̄nem̄ insurgentes in nos. Et cetera.
Querit q̄ uiri ciuitatis ad heliseū. Cetera
habitatio ciuitatis huius optima ē. sicut
ip̄e dñe p̄spicit. s̄ aq̄ pessime sūt et tra
sterilis. At ille ait. Afferte in uas nouū
et mitte in illud sal. Postulabat he
liseus a p̄lo ut aq̄s iericho steriles et
malignas sanaret. accepit uas nouū
fictile et iecit in eo sal et decessit illud
in flumine. et statim in flumine aq̄
sanate sūt. q̄ factō p̄munitabat p̄pha.
q̄a ubi caro fieret et habitaret in no
bis. Inde in similitudine tibi salē id
ē sapientiā dedit in uas fictile. incor
p̄ scilic̄ humanū et immittens i aq̄
demersit. qd̄ quidē significabat q̄a om̄s
p̄p̄li qui in figura aq̄rū in toto mū
do steriles erant p̄ x̄pī incarnationē
fecunditate et benedictionē acceptā
eēt. Ascendit aut̄ inde bethel. Cūq;
ascenderet p̄ uiam. pueri parui aq̄s
si sūt de ciuitate. et illudebant ei di
centes. Ascende calue. ascende calue.
Qui cū p̄ se respexisset. uidit eos. et ma
ledixit eis in nomine dñi. Cūq; sūt

duo ursi de saltu et lacauerunt ex eis: et
 et duos pueros. Helyseus q; ppha sic
 sepe dixit figam. xpi gerit. Deniq; uo
 cabulu istud salus di incipit. Salus
 aut di quis e alius n filius ei q et sal
 uator nq; uocat. Paruuli u illi illu
 dentes saluti di idest helyseo. iudoy
 habuere psona qui ad cruce dno sal
 uatori substannabant qui dicit ascende
 calue ascende calue quia caluarie loco
 xpc ascensur erat in cruce. Qd u gusius
 maledixit eis helyas. et exierunt duo ursi
 de saltu et interfecerunt. et duos pueros
 blasphemantes. ita et xpc p passionem
 et resurrectionem ex mortuis postqm as
 cendit in celos sic ascendit helyseus in
 bethel idest in domum di. gusius maledixit
 iudis. et p. et duos annos ascensionis
 sue immisit duos ursos de filis gem
 ini. uespasianu scilicet et titum. qui eo
 crudeli trage deiecerunt. **P**orro mesa rex
 moab nutrebat pecora multa. et sol
 uebat centu milia arietu. et centum
 milia agnor cu uellerib; suis. **C**umq;
 mortuus fuisset achab. puaricat e sed
 cum rege isrl et cet. **I**git p h bellum
 gerebatur p tres reges. h est regem isrl
 et regem iuda. et regem edom et moab.
 consultusq; ab eis helyseus ppha. p alia
 h subdidit dicens. **F**acite alueu torren
 tis huius fossas et fossas. h eni die
 dnt. **N**on uidebitis uentum neq; pluui
 am. et alueus iste replebitur aquis. et
 bibetis uos et familie ure. et iunata
 ura. parumq; hoc e i aspectu dnt. in

sup tradet eam moab in manu ura.
 et percutietis omnem ciuitatem munitam.
 et omnem urbem electam. et uniuersum lig
 num fructiferu succidatis. cunctosq; fon
 tes agru obturabitis. et omnem agrum
 egrum opietis lapidib;. **Q**uid g figeat
 tres isti reges et moab bellum gerente
 n rectores fidelium. q p sce trinitatis fi
 dem et mundi pncipem. et et pplin
 et hoc e philosophos. hereticos. scisma
 ticos. atq; omnes unqs cum scuto fidi at
 q; armis spualib; ostigunt. **M**oab g q de
 incesto nat e interpretatur de pat. bene
 illis uenit ad qs dnt dnt. **V**os de di
 abolo patre estis. et desidia patris ura
 uultis face. **H**u g aduersant ecclie par
 tum minim. partim psecutioib;. parti
 dolo. ac falsis fictioib;. h p xpi uirtu
 te. qui capt e ppli xpiani superant
 atq; fugant. **Q**uib; ait ppha **F**acite
 alueu torrentis huius fossas et fossas. **N**on uidebitis
 uentum neq; pluuiam. et alueus iste replebitur
 aquis. et bibetis uos et familie ure.
Ecce ppha dnt ppho siti fatigato p mi
 raculum factu a dno ostulit sic et pphi
 ca dicta ostulit pberit fidelib; qnt spu
 ali doctna situm sua extinguant atq;
 animu reficiant. **I**ubet g fossas face
 in torrentis alueo. et ita pdic absq;
 uentis et pluuiam aq; languitate. **Q**uid
 e fossas in alueo torrentis facere. n
 pfunda mistia in sacis scripturis bono
 studio qreere. **Q**ue absq; pluuiam et
 uento aq; repleunt quia sepe absq; hu

mano solatio sapientia estert sius inuestigacionibus potentia diuina. Vñ iohes apls dic. Non necesse habetis ut aliquis uos doceat s; sicut unctio et docet uos de omnibus. Vñ bibunt homines et uinita. id est doctrinam accipient ingeniosi q; et simplices quia quantum ydonea est anima accipientis tantum ibi inueniet documentum sue salutis. Sequitur Paruq; hie in respectu diuini insuper tradet etiam moab in manu uias. Et cet. Non enim sufficit seruis dei abdita uisita scire quoniam etiam debere ea alijs predicare et contumaces redarguere quibus promissa est certa de hoste uictoria ut percipiant omnem ciuitatem munitam et omnem urbem electam. Et cet. Ciuitates munitas et urbes electas. possumus scilicet prudentiam intelligere in qua maxime philosophi et heretici confidunt. **H**ic per predicatores sancti euangelij uertunt. Vñ dicit apls. **A**rma militie uire non carnalia sunt potentia deo ad destructionem munitio. Consilia destruentes omnem altitudinem extolentem se aduersus scientiam dei et in captiuitatem redigentes omnem intellectum in obsequium christi et in promptu habentes ulcisci omnem inobedientiam. **V**niuersa ligna fructifera succiduntur. non ulla ligna que faciunt fructum bonum s; que mortiferum gerunt partem que radice securi diuini eraminis succisa pabulum sicut ignis eterni. **C**unctaque forte agrum obturantur cum heresiarche cum

sius sequitur per catholicos doctores dantur. Et omnis ager egregium lapidibus operum est cum uenustas locutionis hereticæ atque philosophicæ anathematis pondere obruit. Nichilque remanebit in terra moab nisi muri tantum fictiles false rationationes fragilium doctrinarum que a fundibularis id est scilicet predicatoribus ecclesie cum datur maxime ex parte refutantur et ad nichilum rediguntur. Quod autem moabite orto sole et aduerso aquarum uidebantur contra aquas rubras que sanguinem gladii existimauerunt dicentes quod tres reges qui contra se uenerant ad pugnam se inuicem occidissent et sic delectati sunt ita et philosophi uerbum crucis christi stulticiam existimant s; scilicet secundum apostolum quod stultum est dei sapientiam est hominibus et quod infirmum est dei fortius est hominibus quam prudentia carnis mors est prudentia autem spiritus uita et pax. **A**d probandum quod moab in presenti loco super philosophorum intelligat superbia de quibus dicitur per dicitur sapientiam sapientium exempla replicanda sunt. **A**mos loquitur hec dicit dominus. **S**uper tribus impietatibus moab et super uisum non aduersabor et pro eo quod combussit ossa regis ydumeæ in cineres. **H**eremum quicquid in seculo dogmatum profanorum que quod ad terrenam sapientiam pertinet putat esse robustum hoc dialectica submittit et instar incendii in cineres fauillas que dissoluit ut probet nichil quod putabat esse fortissimum. **S**ed et ysaïas super probam moab arguit dicens. **A**udiuimus

contumelia moab. contumeliosus est in
 mis. supbia eius abstuli. **J**eremias quoque
 contra omnes nationes nationes. **p**rophetam lo
 quitur ad moab. quod confidebat in mun
 tionibus suis. et per pauca. habet fiducia
 in gloria tua. **E**t iterum. **Q**uomodo dicitur for
 tes sumus. **A**c deinde iuxta est dies mo
 ab ut veniat et malicia eius minima.
Et manifesti dicitur. **Q**uomodo est baculus
 gloriosus iuxta magnificentie. **E**t iterum
 dicitur est corum moab. **H**ec autem dicitur
 sub nomine moab. ut stulta scilicet et
 incelsum se inferens malitia contumeliosus
Mulier autem quaedam de uxoribus phariseorum.
 clamabat ad helisum dicens. **S**ervus
 tuus vir meus mortuus est et tu nosti quod
 servus tuus fuit timentus dominum et ecce
 creditor venit ut tollat duos filios
 meos ad servandum sibi. **C**ui dicit helisus.
Quid vis ut faciamus. **D**ic mihi quid habes
 in domo tua. **A**t illa respondit. **N**on
 habeo quicquam ancilla tua in domo mea
 nisi parum olei quod ungitur. **C**ui ait. **V**ade pete
 mutuo ab omnibus vicinis tuis uasa uacua
 si pauca et ingredere et claudere ostium
 tuum cum intus fueris tu et filii
 tui. et mitte in omnia uasa hec et cum
 plena fuerint tolles. **E**t reliquit. **Q**uid pro
 hanc mulierem nisi sancta ecclesia designat. du
 oque phariseorum id est iudaici et gentilis quasi
 duos filios matris. **Q**ue prius ex aduerso
 ope silentiando callidi spiritus persuasione
 quasi quedam peccati numerum a credito
 re accepit et duos quasi in fide genuit
 amittere filios timebat. **S**ed propheta vobis

id est septuaginta. **I**tae preceptis obediens et par
 uo quod habebat olei uasa uacua in fun
 dit quia dum ab unius ore doctoris paruum
 quidem amorem diuinitatis multorum uacua
 intel hauriunt. et uberante gratia in
 guento diuini amoris usque ad summum
 replent. etiam uic multorum corda que prius
 fuerat uacua uasecula unguento spiritus
 plena sunt quae ex paupertate olei solummodo
 infusa uidebantur. **Q**ui dum alius atque a
 lius dat. et ab auditoribus fideliter accipit.
 crepta mulier iudelic sancta ecclesia. sub cre
 ditore suo iam debito non tenet. **F**acta est
 autem quaedam dies. et transiebat helisus per
 finiam. **E**rat autem mulier ibi magna que
 tenuit eum ut comederet panem. **C**umque
 frequenter intransiret. diuitebat ad eam ut
 comederet panem. **E**t reliquit. **M**ulier ergo ista
 que phariseorum hospicio suscepit. bene potest in
 finiam phariseorum licetum que fuit in patriarche.
 nisi sic ista helisum phariseorum. ita et il
 la dominum phariseorum hospicio suscepit. me
 ruit. **S**am abraham et sara tres uiros
 iuxta suam matrem suscepit et pasce
 meruit. **H**inc ergo mulieri non habenti
 filium. phariseorum promisit dicens. **I**n tempe
 isto et in hac eadem hora si uita co
 medis fueris habebis in uero filium. **C**ui
 illa respondit. **N**oli queso domine mihi uir
 dici. noli nitari ancille tue. **E**t concepit
 mulier et peperit filium in tempe et
 hora eadem que dixerat helisus. **H**is
 ergo similia dominus ad abraham retulit di
 cens. **R**euerens ueniam ad te tempe
 isto uita comite. et habebit sara

filii uxor tua. Quo audito sara risit
postquam tabernaculi occulte dicit; et se
inu et dñs nris uetul' e' uoluptati ope
ram dabo. Visitauit aut' domum saram
sic p' miserat ei et impleuit q' locut' e'
et cepit et peperit filium in senectute su
a tēpe q' p'dixerat ei d's. Igit' p' qm' creuit
puer tactus dolore captus imes se ca
meridie defunct' e' cum ppl's isrlit' e'
p' qm' in egypto excreuit et p' moisen i
desertū eductus dñi uocem audierat
i igne et i caligine. qñdo lumine scie
tie debuit illustrari. mor' animo ad y
dolatrā recurrent' mortuus e' et ait
helyseus ad ier' puerum suū. Accin
ge lumbos tuos. et tolle baculum me
um in manu tua. et uade. Si occurre
rit t' homo n' salutes eum. et si saluta
uit te quispiā n' respondeas illi. et po
nes baculum meū sup' faciem p'ui. **Et .vi.**
rel'. Quid aut' sig'eat qd' puer ab hely
seo missus cū baculo n' resuscitat. p'
semetipm' n' ueniens helyseus. seq; su
p' mortuū sternens atq; ad ei' iūbra
se colligens illucq; deambulans. et
more mortui septies aspirans. hunc
ad redituā lucem p'tin' p' ministriū
spassionis animauit. n' qz auctor hu
mani gen'is d's q' mortuum puerū
doluit cum extinctos nos iniquitati
b' aculeo miserat' asperit'. Et quia p'
moysen t'ore legis p'tulit. q' uirgam
p' puerū misit. p' legem quippe uirgā
d's tenuerat. cum dicebat. si quis h' ul'
illa fecerit. morte moriet'. A peccati g'

morte timor nos suscitare n' ualuit.
s; ad statum uite aspirata mansuetudi
nis grā exiit. S; puerū cum baculo mo
rtuū suscitare n' ualuit. qz paulo atte
stante. meli ad p'fectū p'dixit lex. Spe
aut' p' semetipm' ueniens. et sup' cada
uer humilit' sternens. ad exēqñda s' iū
bra mortui se colligit. quia cum i for
ma d'i eēt n' rapinam arbitrat' e' se se
eql'em d'o. s; semetipm' ex inaniuit for
mam serui accipiens. in similitudinē
hominū fact'. et habitu inuenit ut
homo. Huc illucq; deambulabat. quia
et iudeam iuxta. et longe posita gen
tes uocat. Sup' mortuū septies aspirat
quia p' ap'one diuini munit' grām
septiformis sp's in peccati morte iacen
tib; aspirat. morq; uiuens erigit. quia
is que t'oris uirga suscitare n' potuit.
p' amoris sp'm puer ad uitā red'. **Et**
aut' fames intra. et filii p'pharū habi
tabant coram eo. **Dirq;** uir de p'uis
suis. Pone ollam grandē. et coq' pulm
tum filijs p'pharū. **Et rel'.** Erat aut' fame
intra. n' fames itaq; panis. nec sitis a
q'. s; audiendi uibū dñi. et filii p'pharū
habitant. cū helyseo. cum filijs scōr'
p'dicatorū qui ambularet in lege dñi
et scrutantur testimonia ei' in toto
corde exquirentes eū. in p'sentia dñi
saluatoris semp' uiuunt. **Et dicit** puer
in agrum ut colligat hbas agites qñ
tū iū coquat pulm'tū. inuenitq; qñ
uitem siluestre. et colligit ex ea colorem
tudas ag'. Quas cadent' mollam pul

mti fecit cu quis litta legis intente ut
 philosophicis disciplinis studiosius pa
 tus ubi qrens amaritudinē litta lega
 lis ul mortiferū quiddā in philoso
 phor libis inuenient utiniscet ueri
 tati euēglice et molla cordis sui coquif.
 tale pulmū hoc ē documētū pparat
 ad refectiōē auditoribz suis. **D**ic em a
 pls **L**itta occidit sps aut uiuificat et
 mem. Pruditia aut carnis mors ē pru
 ditia inquit sps uita et par. **H**oc itaqz
 sentientes fideles ppli mortem in olla ex
 clamant cum talem doctrinā q̄ decepti
 onē animarū detestantes uociferant. Sed
 iubente heliseo farina mollā mittit cū
 scientia spūalis in tale aduētū inuenit
 ut ut exclusa omni amaritudine pra
 uitatis pastus inde fidelibz pparet salu
 bs. **V**ir aut quiddā uenit de balsalisa de
 ferens uiro di panes p̄nuciar. **xv** panes
 ordeaceos et frumētū nouū in pera sua.
Et rel. Deniqz uir de balsalisa uenire de
 scribit. **d**eferebat uiro di panes p̄nucia
 rū. **et xv** panes ordeaceos et frumētū
 nouū in pera sua. **Q**uē aut meli' uirū
 istum accipe possumus quā cetū scōrū
 patrū qui uirtute animi et bonorū o
 pum polleat. **Q**ui bñ de balsalisa ue
 nisse dī. **B**alsalisa enim hñs trū uir
 p̄tat. **R**ecte ḡ de balsalisa ē qui tñari
 um numerū incredulitate et ofensione
 scē ciuitatis seruat. **H**ic ḡ uir uiro dei
 panes p̄nuciarū offert cū redemptori
 uiro p̄ grām ei' inspirat offert libros de
 origine creaturarū composito offert

xv panes ordeaceos. hoc ē decalogū
 legis in moisi et p̄pharū sc̄ptis sphē
 sum. **O**fferit frumētū nouū in pera sua.
 cum nouum testamētū p̄ mediatoris
 nr̄i aduentū in sci euēgelū et aplōr
 sc̄ptis p̄fert. **I**ubet ḡ heliseus nr̄ mu
 nistis suis sc̄is uidelicet p̄dicatoribz ut
 hanc oblationē p̄plo fidelium dis
 pensent id ē ut sedm̄ illud euēgū de
 thesauro suo uelut scriba doct̄ in
 regno celorū p̄ferant noua et uetera.
 q̄m pabulo ubi diuini reficiant. **Q**d
 multum in euēglio uerū legim̄ cum
 fractiōē quinqz panū quinqz milia ho
 minū et tē vii panū iiii milia ho
 minū satiata ēē commemorant et sati
 atas turbis collegūt. **xv** cofinos siue
 vii sportas fragmētōrū quia nullus est
 q̄ sacramta scripturē diuine p̄ omnia
 cape possit quin s̄ satiato superit iux
 ta tībū dñi. **N**aaman p̄nceps militie
 regis syrie erat uir magū apud dñm
 suū et honorat̄. **P**er illum enī dedit
 dñs salutē syrie. **E**rat aut uir fortis
 et diues s̄ lepsiis. **I**ste aut naaman q̄
 p̄nceps militie regis syrie ēē describit̄
 quē melius fiḡare pot̄ quā ppli n̄ gē
 tlem̄ qui in orbe t̄quad p̄ uirtutem
 bellorum p̄ncipatū gerebat ac rerū
 decore fruebatur. **Q**d in nominis ei'
 in p̄tationē et p̄mit. **I**ncipit aut naa
 man decus siue commotio eorū. **S**z u
 te uir hē fortis et diues fuerit tam
 lepsiis ēē memorat̄ quia q̄muis
 p̄ potentia regni ac rerū habū

.vii.

dantia dominari uideret tam per erro-
ris nequiciam et ydolatrie lepram sedul-
apparuit. Porro de syria egredi fuerant la-
trunculi et captiuam duxerant de terra
isrl' puellam paruulam q' erat in obsequio
uxoris naaman. Que ait ad dn'm suam
utina fuisse domum m'm ad ppham q' e-
in samaria. pfecto sanasse eum a lepra
qm h't. Latrunculi quippe de syria q'
int'ptat' sublimitas egredi sunt cum eu-
puditate ducti et diuisis negotiis impli-
cati spantes in incerto diuiciat' gen-
tilis p totam terram uagabatur. Hinc
et ad terram isrl' uenientes captiuam mu-
lierculam duxerunt q' in captiuitate po-
sita de ppha testabat' in isrl' quia fa-
ma de isrl' p negotiatores gentium tra-
sita. in toto orbe curiositati hominum
qm uxor naaman significat uerum p-
phetam et saluatorem omnium in iudea
manere patefecit. Ingressus e itaq' naa-
man ad dn'm suum et nuntiavit ei
dicens. sic et sic locuta e puella de terra
isrl' et cetera. cum hu' ad q's noticia ubi
d'i aduenit hu' qui s' p'sunt suggerit
scientie spualis magnitudinem. Mittit
rex syrie litteras ad regem isrl' p salu-
te serui sui cum p'mat' gentium au-
diens dn'm e' in isrl' quia not' in iuda
d's in isrl' magnum nom' et saluti su-
or' p'uidens legatione in iuda mittit.
ut p'aplicam doctnam saluatoris fide
accipiat. Hic cornelius centurio de ce-
saria in open ad petrum misit et
paulo p' uisionem uir macedo ap-

paruit. qui cum exhortabat' uenientem
adiuuaret eos qui erant in macedonia.
sic in actibus ap'lor' legit'. Cumq' legisset rex
isrl' litteras. scidit uestimenta sua et ait. Hic
quid ego sum d's. ut occidere possim et
uiuificare. Et cetera. Quid significat rex iste
isrl' qui audita legatione syrie de salu-
te a ppha isrl' querebat' et paruit in sacerdotem
sebas et iudeos. phariseos rectores iude-
orum qui osidantes q'd undiq' plebes p-
redemptorem nrm salutis sue causa
ouemebant q'i blasphemiam exstiman-
tes uestimenta sua scindebant sic in eu-
gelio principem sacerdotum audita xpi p-
dicatione fecisse legimus. Sic rex isrl'
in tali auditu p'timescat' tam pphadi
q's ad se migrasse cognouit. puenit ad
se p'suadebat dicens. Veniat ad me et
sciat ppham e' in isrl' q'a domum nrm q's
p'sentit hos et uocauit et q's uocauit
illos et iustificauit. Venit g' naaman
cum equis et curribus. et stetit ad ostium
domus helysei. misitq' ad eum helysei
nuntium dicens. Uade et lauare te septem
in iordane et recipiet caro tua sanita-
tem. atq' mundaberis. Hic naaman
recedebat dicens. Putabam q'd egredere-
ret' ad me et stans inuocaret nom' d'i
sui. et tangeret manu sua locum lepre
et curaret me. Venient quidem gentium
p'p'ls ad domum helysei nri. scdm iudeu
cet exliam. p'missum ab eo nuntium o-
silium accepit ut se in iordane sep-
ties lauaret et sic sanitatem reciperet
q' mundaret' quia p' euangelicos p'di-

catores dñi dic. Nisi qui renat fuerit
 er aq et spu sco' n̄ potest uire i regnū
 di. Et tē. Qui credidit et baptizat fuerit
 saluus erit qui n̄ n̄ cōdidit condempna
 bit. Iordans itaq; aq. sacriū baptyina
 significant quia in eis saluator n̄r bap
 tismum nob̄ cōsecrauit. Qd̄ autē naamā
 indignat̄ de tali responsō. lauatiōe
 aq. iordance desperit̄ simplicitatē sig
 nificat rudū qui spūalem n̄ potuerit
 intelligē efficaciam. q̄a animalis hō
 n̄ percipit ea q̄ s̄t sp̄s dei. Cum ḡ uertit
 se et abiit indignans. accesserit ser
 uum suū ad eum et locuti s̄t ei. Pat̄ et si
 rem grandē dixisti. t̄ p̄pha certe facere
 debueras. quātomāgis quia nō dixit
 t̄ lauare et mundaberis. Descendit et
 lauit in iordane septies iuxta sermo
 nem uiri di. et restituta ē caro ei. sicut
 caro pueri paruuli et mundat̄ ē. Be
 ne ḡ serui naaman meliori cōsilio illū
 ad p̄finendū mandatū p̄phetiū p̄sua
 serit. sepe enim dñs iuniori reuelat qd̄
 melius ē. Et per uoce p̄sonat̄ acceptor
 d̄s n̄ ē. s̄ in omni gente q̄ timet dñm et
 opatur iusticiam accept̄ ē illi. Abiit
 et lauit septies iuxta sermonē uiri
 di. et restituta ē caro ei. sic caro pueri
 paruuli. quia mundat̄ aq̄s baptyina
 tas p̄ inuocationē septiformis sp̄s q̄sq;
 ueram recipiet sanitatē et ab innoce
 tiā uite infantia redigit̄ ut uite et̄ne
 ingūm percipere mereatur. Nū ip̄a ueri
 tas discipulis ait. Nisi n̄si fueritis et
 efficiamini sic paruuli. n̄ intrabitis

in regnū celor̄. Demq; reūsus naamā
 ad uirum di. cum uniuerso comitatu su
 o. uenit et stetit coram eo et ait. Vere
 scio qd̄ n̄ sit d̄s in uniuersa t̄ra. n̄ tantū
 in isrl̄. Hec ē enim catholica p̄fessio.
 qd̄ d̄s abraham. d̄s ysaac. et d̄s iacob
 n̄ est mortuor̄. s̄ uiuentū. qm̄ om̄s
 diu gentium demonia. dñs autē celos
 fecit. Et ut cuncta hic baptyini seculi
 sac̄n̄ta p̄monstrata. in quo abrenū
 tiare sathane ac fidem xpi continere
 percipit. negat se naaman uirū dñi ali
 enis libaturū soli p̄ omnia d̄tio ser
 uatur̄. partem q̄ t̄re sc̄e sc̄eū tollere
 gaudet quia baptyizatos oportet dñm
 ei q̄ corporis participatione cōfirma
 ri. Hicq; ierzi puer uiri di. Percipit dñs
 m̄s naaman syro isti. ut n̄ acciperet
 ab eo q̄ attulit. Hinc dñs q̄ curia p̄
 eum et accipiam ab eo aliquid. Et r̄t̄
 Post hec autē narrat sept̄a qd̄ ierzi puer
 uiri di concupierit de pecuniis quas
 p̄dictus sirus obtulerat. s̄ eo nolente
 aliquid inde recipere. ip̄e p̄ iudacium
 turpit̄ adquisiuit. qd̄ sirus magister p̄fide accipere renuit.
 pruptū uident. siue uallis iustus. sig. Ierzi q̄ q̄ uirp̄at̄.
 nificat iudicū pplm̄ qui aliquādo pu
 er di p̄pha attestante uocabat̄ sic osee
 dic̄ puer isrl̄ et dilexi eū. S̄ p̄qm̄ sp̄
 to eūgl̄io et c̄sario filio di. semetip̄m
 de tali dignitate in foueā auaricie p̄
 cipitans cupiditatē secut̄ ē trenam.
 qm̄ filii di p̄ baptyinū renati sp̄ue
 r̄t̄ p̄ semetip̄a iusti iudicis di lep̄ta
 erunt qm̄ credentes deposuerat. ip̄e

viii.
s' conseruit. nec n̄ et om̄s qui p̄ baptis-
mū et em̄dationē uitam ad p̄stina ui-
cia reuertunt. sordib' quib' se erutos spa-
bant itum impleri inuoluunt. Unde
scriptum ē. **L**amis reu'sus ad uomitū suū.
et suis lota in uolubabro luti. sic stul-
tus qui iterat stulticiā suā. **Q**uerē
autē filū p̄barū ad helyseum. **E**cce lo-
cū in q̄ habitam̄ coram te angustus ē
nob'. eamus usq; ad iordanem et tol-
lant singuli de filua matias singula.
et edificem̄ nob' ibi locū ad habitan-
dum. **Q**ui dicit. **I**te. **E**t ait un̄ ex illis. **U**e-
ni ḡ et tu cum seruis tuis. **R**espondit.
Ego ueniam. **E**t abiit cum illis. **C**ūq;
uenissent ad iordanē. cedebant ligna.
Accidit autē ut cum un̄ matiam suc-
cidisset. cadere ferrum securi in aq̄m.
et clamauit; ille et ait. **H**eu heu heu
dñe mi. et hoc ip̄m mutuo accepam.
Quē autē homo dei. **E**t cecidit. **A**t ille
monstrauit ei locū. **P**recidit ḡ lignū
et misit illud. natauitq; ferrū. et ait.
Tolle. **Q**ui extendit manū. et tulit il-
lud. **H**ec itaq; actio bene redemptori
n̄o s̄uenit p̄ significationē. **C**um ḡ
securib' ligna cedent. de ligno ferrum
eriliens in p̄fundū fluminis merisū
ē. atq; in lignum desup ab helyseo p̄-
iectum ē reuersū. ita etiā cum impio
iudeos p̄ corp' opata p̄sentia. xpi tā-
qm̄ instructiuos arbores cedere. q̄-
de illa ioh̄es dixerat. ecce securis ad
radices arborū posita ē. ab eis inueni-
ente passione corp' suū deseruit. p̄ro

funda descendit. qd̄ in sepultā depo-
situm tāqm̄ ad manubium spu redēu-
te resurget. **A**ut. ferrum i manubrio.
don ū intellect' in corde ē p̄ hoc ū lig-
na cedē est. prauē agentes increpare. qd̄
n̄ nunqm̄ dum fluxe agit. dum lapsus
uane gl̄e in accepta eadem sententia n̄
uitat. ferrum in aq̄ p̄dit. quia ex disso-
luto ope intelligentie fatuat. **Q**ū p̄fic-
to intelligentiam ad hoc nominis da-
re. ut ante clausis oculos ex bona debe-
at actione restitui. **U**n̄ et recte is q̄ fer-
rum amiserat. clamabat heu heu. heu
domine mi. et hoc ip̄m mutuo accepā.
Habent enim hoc electi. p̄p̄m. si quōdo
eis in sua scientia furtiue uane gl̄e
culpa subripit. ad cor uelocit' redeant.
et quicqd̄ in se ante districti iudicis
oculos dampnabile inueniunt lac-
rimis insecunt. qui flentes n̄ solū cau-
te inspiciunt. que mala commiserūt
s; et accepto munere q̄ reddē etiā bona
debuerūt. quia nimirū tanto se apl̄
peccatores sentiunt. quāto ex neglectis
bonis q̄ agere potant debitores tenent.
Recte ḡ qui ferrū p̄didit. clamat heu
heu. heu. et hoc ip̄m mutuo acce-
pam. **A**c si dicat. **I**llud p̄ dissolutionē
negligentie p̄didit. qd̄ ut bona opera
redderem. et gr̄a creatoris accipi. **S**ed
nūqm̄ d̄s n̄rē deserit. q̄ in peccatis se-
ueracit' agnoscit. **U**n̄ et mox helyseus
ueniens lignū deorsum mittit. et fer-
rū in sup̄ficiem attulit. quia uidelicet
redemptor n̄r pie nos respiciens cor-

peccatoris humiliat. et ea quae amiserat
 intelligentiam reformat. **L**ignum mergit
 et lignum in superficie ^{ferri} acculit. quia uide-
 licet redemptor noster et cor elatum in cogi-
 tatione humiliat. et scientiam repa-
 rat. **V**n bene alia translatione dicitur: qui
 ostendit lignum et iactauit et sic sustu-
 lit ferrum. **L**ignum namque confringit est
 cor ab elatione conterere. **L**ignum ad i-
 ma iactare est elatum cor in cogitatione
 ut dum ipse infirmitatis humiliat
 re atque ilico ferrum ad superficiem redit
 quia ad usum exercitationis praestine in-
 telligentiae recurrit. **I**gitur quando noster in-
 tellectus quod accipit uir tot difficulta-
 tibus custodit. curandum ualde est ne
 otio torpeat. curandum ne iactatione
 operis uitio elationis euanescat. **S**ci nam-
 que uiri minime erulant cum cognos-
 cunt quod faciunt. sed cum faciunt quod cogno-
 uerunt et si intelligendo latius gaudent
 de munere largitoris. merentes tamen con-
 siderant debitum operis. ut uide licet acti-
 one persoluant quod eis praerogatum est in
 cogitatione. **S**tultus namque est debitor. qui
 gaudens pecunias mutuas accipit et
 tempus quod reddere debeat non attendit. **N**ode-
 ratur autem leticia accipiendi. quando sol-
 lerta prouidentia etiam ostentatum tempus
 reddendi cogitat. **R**ex autem sirie pugna-
 bat contra israhel. et stultumque uincit cum seruis
 suis dicens. **I**n loco illo et illo ponam
 insidias. **M**isit itaque uir dei ad regem israhel
 dicens. **C**auere ne transeas in loco illo.
 quia ibi siri in insidijs sunt. **M**isit itaque rex

israhel ad locum quem praedixerat ei uir dei et
 praecipiente eum et obseruante se ibi. **E**t re-
Quae congruentius hic rex sirie quia po-
 testatem signat tremantem quae sepe superbe
 sentiens propter dominum deum hoc est filios ^{Lucas} persequitur.
Sed illi pueri helisei domini uide licet uiri
 doctrinam insidias inimicorum praecauere
 edocentur ut est illud. **C**onstare inquit pru-
 dentes sicut serpentes et simplices sicut
 columbae. **E**t item. **C**auete ab hominibus.
Et alibi. **A**tendite inquit a falsis prophetis.
Hoc quippe agnoscens mundana po-
 tentia. ipsum prophetam iustitiae disponit
 cum reprobis in cordibus electorum extinguere
 festinat. **M**isit ergo illic rex sirie equos et cur-
 rus et robur exercitus. **Q**ui cum uenisset.
 nocte circumdedit ciuitatem. **O**mnis
 ergo qui nequitiae armis confidit. christi fa-
 milis insidias praeparat. nocte perfidie ex-
 cecat. bellum contra ecclesiam gerit. **C**on-
 surgens autem diluculo misit uiri dei
 equos et uiditque exercitum in circuitu
 ciuitatis. et nuntiavit ei dicens. **H**eu
 heu domine mihi quid faciemus. **H**ec se-
 tentia denotat illos. qui propter pusillam
 uictoriam uictis suis penas uerentur cor-
 porales. **Q**uibus propheta respondit. **S**olite
 timere. plures enim nobiscum sunt quam cum
 illis. **E**t saluator discipulis ait. **I**n mun-
 do praesentiam habetis. sed confidite quia ego
 uici mundum. **E**t item. **S**olite inquit
 timere eos qui occidunt corpus et propter hoc non
 habent quid faciant uobis. quin potius ex-
 timeate qui potest et animam et corpus
 perdere in gehennam. **E**t per dominum in passi-

one sua ait. An n̄ putas quia n̄ possum
rogare patrem meū. et exhibebit in pl̄
qm̄. ru. legiones anglōr̄. Cumq; oras
s̄ heliseus ait. Domine aperi oculos hui
ut uideat. Et aperuit dñs oculos pueri
et uidit. et ecce mons plenus equor̄
et currū igneor̄ in circuitu helisei.
Et ualde necesse ē ut heliseus n̄ aperi
at oculos cordis n̄r̄. ut confidēmus
et cognoscām quia om̄s qui confidunt
in illum n̄ confundunt. Porro heliseus
orauit dñm̄ dicens. Percute obsē te
gemem hāc cecitate. Percussitq; eos dñs
ne uiderent iuxta uerbum helisei. Bonū
ē illis ē q̄s ocul̄ suū scandalizat. ut
eruat et p̄iciat ab eis. q̄tinus intuet̄
supbie et malicie obturet. et oculus
sane fidei ad simplicitatē aperiatur.
Vn̄ bñ ap̄ls. si quis int̄ uos uideat sa
piens ē. stult̄ fiat ut sit sapiens. Dix
itq; rex isrl̄ ad heliseum. cum uidis
s̄ eos. Numquid percutiam eos pat̄ mi.
Et ille ait. Non percuties. neq; enim ex
pisti eos gladio aut arcu tuo ut pec
uas. Pone panē et aquam coram eis ut
comedant et bibant. et uadāt ad do
minū suū. Postqm̄ q̄ heliseus hostes
in samaria adduxit. n̄ eos occidi p̄mi
sit. s̄ refectiōne magnam cybor̄ illis
pparans dimisit in pace. Et saulū diu
conē stimulū calcitrantē p̄mū dñs
excecavit. deinde scientia sp̄uali ma
gnifice repleuit. atq; p̄dicandū enā
gl̄ium suū i gentib; duxit nobq; p̄
cep̄ ita dicens. Diligite inimicos ur̄o.

bene facite his qui uos odunt. ut sint
filii patris ur̄i qui in celis est. Factum ē
aut̄ p̄ h̄ congregauit benedab rex sirię
uniuersū exercitum suū. et ascendit et
obsidebat samariam. facta q; est fame
magna in samaria. Et cetera. Narrat sep
tua qd̄ benedab rex sirię obsideret
samariam. facta aut̄ fame. afflictus
ē p̄pls ualde. s̄ domino miserante reue
latum ē uerbum dñi. et p̄dixit p̄plo sola
tia uentura ita dicens. Hec die domini.
In tempore hoc cras modius similis
uno statere erit. et duo modii ondes
statere uno in porta samarie. Qd̄ cum
n̄ crederet un̄ de duob; sup̄ cul̄ ma
num rex incumbebat hominū dñi dñi.
Si dñs fecit etiam cataractas in celo. n̄
quid potit eē qd̄ loqr̄s. Qui ait. Vide
bis oculus tuus. et inde n̄ comedes. Po
test hoc loco benedab cum suo exercitu
diabolus misit accipi. qui corda in
quor̄ p̄ inuidiā contra celiā bellū
gerere excitat. Sub hoc quidē rege fē
m̄ falsi iud̄i de quib; in apokalypsi
septimū ē. Qui dicunt se iudeos eē et
n̄ fē. s̄ sunt synagoga sathane. Sub
hoc rege sūt pagani sunt et heretici.
facta q; p̄secutione ab antiq̄ hoste p̄
tales affligit p̄pls dñi. qui ē positus in
samaria. hoc est in custodia legis di
uine. sicq; famel ualida. cum n̄ p̄mit
tūt doctorib; libere p̄dicare uerbum dñi.
s̄ heliseo reuelante. hoc ē redemptore
n̄o p̄ euangelium indicante q̄ a pec
catorib; longe ē. t̄m̄tib; dñi. p̄p̄ eē di

noscer. **D**ic enim dñs n̄ ad seruos suos:
In tempe hoc eras modius simile uno
 statere et duo modii ordet statere
 uno in porta samarie. Quid enim tuo
 diuis simile. it p̄fectam m̄surā diuine
 sapientie q̄ ē in nouo testam̄to. Et q̄d
 duo modii ordet n̄ scientie legis et p̄
 p̄betarū s̄ḡant. q̄ comparantē statere
 uno hoc ē fide catholica in porta sa
 marie. in p̄dicatioē uidelicet ap̄lica p̄
 quā int̄it in eccliam. In tempore in
 quit hoc eras modius simile erit uno
 statere et rel. Ac si diceret cessante tur
 bine p̄secutionis q̄ fit hodie. dabit
 domū cras hoc ē tempe futuro qui
 etem et tranquillitatē ut p̄dicatio e
 uangelii p̄fecte creditib̄ compleat. sū
 it enim tempe passionis dominice q̄
 famulū ubi domini cū apli relicto eo
 om̄s fuḡ er̄ et domū se p̄t̄ metū uido
 rū incluser̄. Et itē sc̄ptū ē quia nemo
 palam de illo ausus ē loqui. S; lucet
 cente die resurrectionis. iam aderat
 temp̄ q̄ comites xpi illum uidentes in
 uere et p̄ modum celos ascendē p̄cep
 ta sp̄s sc̄i gr̄a libere ubi dī p̄dicaret
 tam iudis q̄m etiā gentilib; et imple
 tum ē illud ysaiē uaticinium. q̄a sc̄i
 se s̄t̄ aq̄ in deserto. et torrentes in soli
 tudinē. et q̄ erat arida in stagnū. et si
 tiens in fontes aq̄rū. **H**ic domū p̄ ip
 sū p̄pham loquēs ait. Om̄s sitientes ue
 nite ad aquas. et qui n̄ habetis argē
 tum. p̄perate. emite et comedite. veni
 te emite. absq; argento. et absq; ulla

commutatioē unū et lac. Quare ap
 p̄nditis argentū n̄ in panib; et la
 borem ur̄m n̄ in saturitate. **A**udite
 audientes me et comedite bonū et de
 lectabie in crassitudine anima ur̄a. **I**n
 clinate aurē ur̄am et uenite ad me.
 audite et uiuet anima ur̄a. **T**urba
 tis hostib; et in fugam ur̄is subiunḡ
 sc̄ptura. quia. iiii. uiri leprosi abissent
 in castra suorū. et nullū ibi repperē
 tes comedunt et biberunt ablati; i
 de auro et argento ac uestib; et absco
 sis postea compuncti in ciuitate hoc
 annuntiaunt. atq; salutis huius in
 dicia p̄stiter̄. **Q**ui ḡ s̄t̄ leprosi isti. n̄
 q̄ uarijs uicijs dedita. ul' diuisis erro
 rib; implicati. seditate ex int̄na peste
 educentes ostendunt incute. **H**os
 domū sepe citens ad fidem. et m̄
 dans ab errore et uicijs. uere salutis
 nuntios efficit. **I**ngl̄i leprosi in castra
 suorū comedunt et biberunt. et aurū ac
 q; argentū inde asportant. cū despe
 cti istius mundi meditationē philoso
 phie opam dantes. et sensus subtili
 tatē et locutionis uenustatē inquir̄.
 un̄ ecclie usib; bene instructi deserui
 re possunt. s̄q̄nt ḡ talib; dñs et in
 genij acū. et uere sapientie do
 num largit̄. **Q**ui bn̄. iiii. eē commemo
 rant. ut in. iiii. euangliorū eruditiōē
 imbiti. i. iiii. mundi partib; fidi ue
 ritatem p̄dicent. **L**egitur enī i eūglio
 q̄d dñs cum publicanis et peccatori
 b; manducaret et mulier q̄ erat inci

unare peccatū lacrimis ei lauaret pedē
et capillis suis tingeret et unguento un
geret mathm et publicano ap̄lm et e
uāglīstam fec̄ apparuit; post resur
rectionē suam primo marie magla
lene de q̄ eiecerat septem demonia.
illa uadens nuntiavit hys qui eum
eo fuerant lugentib; et flentib;. Porro
duce illum sup̄ cui manū rex incubu
erat et p̄phe tūbil diffidebat ostitū
ad portam sculcauit turba inuēti
et mortuus ē iuxta qd locutus fuerat
uir di. **D**ux iste tyrum tenet scribar
et phariseor; q̄ habites clauem scien
tie nec ip̄i intuerit p̄ fidem i ecclīa
catholicam et eos qui int̄ uolebat
p̄hibuerit. **A**d q̄s ip̄a ueritas ait. **V**e uo
bis sēbe et pharisei ypocrite. q̄a clau
dis regnū celoꝝ ante homines uos
aut n̄ int̄atis. nec int̄euntes sunt
int̄ire. **Q**uē sculcauit turba i portā.
quia inuēti ante ostium fidi stabat
et ḡssum int̄euntū impediebat. **H**ū
merito sculcat. hoc ē exāmine iusti
iudicis dampnat̄ p̄petuas mittit in
teneb;. **N**am et dominū in euāglīo ait.
Si sal euauerit ad nichilum ualet
ult̄ n̄ ut mittat foras et sculet̄ ab
hominib;. **H**eliseus aut̄ p̄pha uocauit
unum de filiis p̄phar; et ait illi. **A**cci
ge lumbos tuos et tolle lenticulam
olei hanc i manu tua et uade in
ramoth galaath. **C**umq; uenis illuc
uidebis iheu filium iosaphat filii
namsi et in ḡssus suscitabis eū de

medio fr̄m suor; et iudices inuēti
cubiculū tenensq; lenticulam olei fi
des sup̄ caput eius et diceſ. **H**ec dicit
dominus. **H**ic te regem sup̄ isrl̄. **H**ic
Debine referē in historia hac regum
q̄nt̄ ieu dominū ordinauit ad exstirpa
dam domū achab et sacerdotes baal in
tificandos. qui et p̄cussit ioram regē
isrl̄ et achaziam regem iuda et ierā
bel impūssimam reginā de palatio i
iezrahel p̄cipitare fec̄. **H**ieu enī tyri
ce pot̄ designare gentium p̄ncipatū
quem dñs ac redemptor n̄r destinā
uit in saclega ciuitate q̄ p̄phas et ip̄m
dñm p̄pharū occidit et ap̄los eius p̄
secuta est iudicia eieceret et eam ultio
ne iusta p̄meret atq; sacerdotū uanū
qd p̄ xp̄i aduentū ināuit habuerat
destrueret templūq; subiret nec n̄
et impiam synagogā q̄ sanguine sc̄o
rū semp̄ stitabat de regni culmine
p̄cipitare. **A** c̄ rectores ipsius iustit̄.
Athalia ū mat̄ achazie uidens mor
tuū filiū suū surrexit et iustit̄
omne sem̄ regnū. **E**t cet̄. **S**equit̄ hic
historia q̄ de athalie mat̄ achazie
regis tyrahindē cōmemorat q̄ uidē
mortuū filium suū surrexit iustit̄
omne sem̄ regnum. s̄. iosaba filia re
gis ioram soror achazie ioas filium
achazie tollens furata ē de medio fi
lior; regū qui iustificabant et abscon
dit eum a facie athalie ut n̄ iustice
ret. **C**ratq; cum ea in domo dñi clam
ser annis. q̄ iosaba uxor erat iorade

pontificis. Athalia q̄ hec q̄ sem̄ dauid
 eringuere moliebat et regnā itū p̄ de
 lere. bñ impietate ex p̄mit sinagoge q̄
 p̄ nequitiā inuā. sem̄inis dauid h̄ ē. xpi
 insidiat̄. etat̄ et odiū cont̄ eū semp̄ in
 corde gerebat. q̄ aliquādo regnare uide
 bat̄ eū legi cerimonias tempalit̄ ob
 seruabat. **I**nt̄ptat̄ aut̄ athalia tempa
 lis dñi. s̄ iolabe strennitate q̄ int̄pta
 ē saturitas dñi idest ecclie in q̄ uere
 sunt delere saluat̄ ioas. qui int̄ptat̄
 memoria dñi. xpc uidelic̄ in q̄ memo
 ria ē nominis dñi. ne p̄ crudelitātē
 seuentis hostis int̄matur i cordib̄ e
 lector̄. magisq; nūt̄ in domo ioiade
 pontificis. qui dilectus dñi sonat̄ de
 q̄ pat̄ uox ait **H**ic ē filius n̄s dilectus.
 in q̄ in bñ complacuit. **C**uius dom̄ ē sc̄a
 ecclia ū in fide elector̄ manēs cotidie
 fac̄ augm̄tū corp̄s sui donec tēpore
 iudicij sc̄pt̄rū regni et potentia adū
 sus eos extollat qui eū dep̄n̄e cogita
 bant et int̄fectōem sc̄or̄ et̄n̄s deputa
 uerit pen̄. **A**nno aut̄ septimo misit
 ioiada et assumēs centurioēs et multē
 m̄l̄t̄ ad se in templū dñi p̄p̄igitq; cū
 eis fedus. et adiurans eos in nomine dñi
 ostendit eis filiam regis. et p̄cep̄ illis
 dicens. **I**te ē sermo quē facere de
 betis. **T**ertia pars ur̄m int̄eat
 salbato et obseruet ex cubitū regis. t̄
 cia aut̄ pars sit ad portā sin. et t̄cia
 pars ad portam q̄ ē p̄ habitaculum
 sc̄ntarior̄. et custodietis ex cubitū do
 m̄ messā. due ū partes ē uob̄ om̄s

egredientes salbato custodiant ex cubia
 dom̄ dñi cūm regem et uallabit̄ eū
 habitet arma in manib̄ ur̄is. **S**iqui
 aut̄ ingressus fuit septū templi iustici
 at̄. erit̄sq; cū rege int̄eunte et egdien
 te. **E**t fecerit centurioēs iuxta om̄ia q̄
 p̄cep̄at ei ioiada sac̄dos. et assumēs
 singuli uiros suos qui ingressiebant̄ sal
 batum. cū hys qui egrediebant̄ e salbato
 ueniunt ad ioiadam sac̄dotē. q̄ ded̄
 eis hastas et arma regis dauid. q̄ erāt
 in domo domini. et steterunt singuli
 habitet arma in manu sua. a parte
 templi dext̄ usq; ad partem sinistra
 altaris et edis cūm regē. **H**ec aut̄ qm̄
 facta sunt et in quib̄ locis. siq; ea q̄ su
 pius de actis dom̄ dñi dicta s̄t bñ cō
 memorauit. ita intelligi pot̄. **S**; ne fa
 tidū fatiam̄ lectori. hys om̄ssis q̄ iā
 exposita s̄t ad illud qd̄ de diuisione
 turbe dictum ē ueniam̄. cui rei ra
 tio talis ē. **T**rauc̄ aut̄ sortes. xxiij.
 et sac̄dotū et leuitar̄ et ianitor̄ qui
 p̄ totidem septimana s̄ et ordie suc
 cederent. salbato noua turma intran
 te ad officium. et p̄ salb̄m ea q̄ prima
 septimana ministrauerat domū re
 deunte. **S**; hic pontifex p̄p̄ necessitate
 augendi cō nouū regem exeret̄ et
 eos qui intrandi septimana ordinē
 habebant. suscep̄ et illos qui iā sua
 septimana ministrando impleuāt
 ne abirent retinuit. quia hos q; leu
 tas de cunctis urbib; iuda simul
 et p̄ncipes familiar̄ isrl̄ missis i hoc

centurionibus ierosolimam congregauerat
 ut uerba dierum narraret. Quos educturus
 filius regis tali ratione distinguit ut omnes qui
 impleuerant sabbatum et egrediendi erant. in
 duas diuisi partes regem in interioribus
 atri locis armati circumstant. reliqua uero
 multitudo. id est qui non erant de stirpe
 leuitica et ierosolimita. sicut in uerbo
 regis si quid forte aduersi molirentur
 inuident. Porro hi qui nuper ad sabbatum
 uenerant sacerdotes leuitice et ianitores
 in tres diuisi partes domus regis
 id est palatium obseruauerunt. ne uel
 hoc regina collecto exercitu. sicut regem
 defenderet. seruari et portam habitaculi
 scutariorum per quam de templo ad
 palatium descendebat. sic infra dicitur.

Duxeruntque regem de domo domini. et uenerunt
 per uiam portae scutariorum in palatium
 et sedit super thronum regium. et porta
 scutariorum nominatur esse iudicum.
 Scutarios autem ianitores regis appellat
 testamento libro paralipomenon. qui
 cum roboam scuta erant per aureis fecisse
 commemorat. adiecit et tradidit illos
 principibus scutariorum. qui custodiebant
 uestibulum palatii. in quo uidelicet libro
 dicitur. haec cuncta replicantur. **T**er
 tia pars uirum qui ueniunt ad sabbatum
 sacerdotum et leuitarum et ianitorum
 erit in portis. tertia uero pars ad domum
 regis. et tertia in porta que appellatur
 fundamentum. omne reliquum uulgus
 sit in atrio domus domini. nec quisquam
 ingrediat domum domini. nisi sacerdos et

qui ministrant de leuiticis ipsi tantum
 ingrediant. quia sanctificati sunt. et omne reliquum
 uulgus obseruet custodias domini. **L**e
 uites autem circumdeunt regem habentes
 singuli arma sua. **E**t cetera. **Q**uod sequitur de
 eodem patrumque filium regis et posuit
 super eum diademata. et testimonium iudi
 ad eum in signe capitis regis. in tes
 timonio designat decreta legis dei.
 quibus quid agere rex debeat. qualiter
 uiuere precipit. **D**enique in libris uerborum di
 erum aptius. et imposuerunt inquit ei
 diademata. dederuntque in manu eius tenen
 tem legem. **E**t magne utique erat saluta
 risque prudentie. ut per tyrannice impietate
 que necem regine succedenti in regnum fi
 lio regis legitime. cum ipso regni habi
 tu. simul disciplina legis dei seruanda
 committeret. et qui se palatium populo reg
 nando uideret. ipse se regnandum di
 uinis legibus subdici debere meminisset.
Dicitque ioas ad sacerdotes. **O**mnem pecu
 niam sanctam que illata fuit in templum do
 mini a preuentibus. que offertur pro pro
 nume. et quam sponte et arbitrio cor
 dis sui inferunt in templum domini. acci
 piant illam sacerdotes iuxta ordinem
 suum. et instaurent sartanecta domini
 domini. si quid necessarium uiderint
 in instauracionis. **M**andat rex in do
 ctoribus suis ut accipiant omnem pecu
 niam que a preuentibus offertur in templum
 domini. pro peccato anime et uoto cordis
 sui. cum quicquid a preuentibus iustus sci
 entie spiritalis uel bonorum exemplorum

i thesaurū dñi collatū ē p sacerdotū hoc
 ē p̄dicatoŕ officia ad instauratiōnē tē-
 pli sp̄ualis s̄ferat q̄tūm ibi q̄dcumq;
 scissimū p̄ errore ul' p̄ uicia inueniunt
 instaurant ne forte p̄ negligentia ma-
 gistrorū deſtat multitudo auditorū. Q̄d
 autē seq̄t̄ ḡ usq; ad uicesimū tēuū an-
 num regis ioas. n̄ instaurauit sacer-
 dotes sarratecta templi. s̄ḡeat q̄d an-
 te saluatoris aduentū h̄c doctrina
 legis in gente iudea fuit tam p̄ doc-
 torū negligentia in multis corruppe-
 bat donec ueniret ip̄e qui legē dedit
 et p̄ sc̄e t̄ntatis fidem decalogū legi
 in moysi et p̄pharū sc̄ptis sp̄ualit̄ ob-
 seruandū doceret. **Hoc** autē rex ioas
 iorada pontificem et sacerdotes diceſet.
Quare sarratecta templi n̄ instaura-
 tis. **Holte** ḡ amplius accipe pecuniā
 iuxta ordinē uirū. s̄ ad instauratiōnē
 templi reddite ea. **Et** rex sic et dñs iur
 eūgelicis doctorib; mandauit ait. **Leua**
 te oculos uros. et uideate regiones q̄a
 iam albe sūt ad messē. **rogate** dñm
 messis ut uincat oparios i messē
 suā. **Quittes** inquit p̄dicare eūḡliū
 omni creat̄e. infirmos curate. morti-
 os suscite. leproſos mundate. gratis
 accepistis gratis date. **Et** tulit iorada
 pontifex gazofilatiū unū. ap̄uitq;
 q̄ foram̄ desup. et posuit illud iux-
 ta altare ad dextrā ingrediētū domū
 dñi. mittebant q; in eo sacerdotes qui
 custodiebant ostia. omne pecuniā
 q̄ deferebat ad templū dñi. **Demq;**

pontifex n̄ qui semetipſū obtulit
 hostiam imaculatā dō gazofilatiū
 unū posuit hoc ē unā eccliam catho-
 licam fec̄. **Cui** foram̄ desup posuit
 quia transitū inde ad celos parauit.
Posuitq; illud iuxta altare ingrien-
 diētū i domū dñi. **Altare** uidelic̄
 corp̄ dñi est iuxta q̄d gazofilatiū
 positum ē cum ecclia. xpo iuncta
 est ad dextrā ingrediētū i domū
 dñi. quia ut ad etnā beatitudinē q̄
 dextrā significat pueniat. **Istinc** ḡ
 mittunt sacerdotes qui custodiūt osti-
 ū templi omne pecuniā q̄ defert ad
 tēplū dñi. cum p̄dicatores sci q̄ ser-
 uant m̄ritū fidei offerūt uota fidelū
 in ūbis et opib;. et in ecclia rite p̄ci-
 b̄ om̄dant dō. **Ascendebat** scribā re-
 gis et pontifex effundebantq; et nu-
 merabant pecuniā q̄ inueniebat in
 templo dñi. et dabant eam iuxta mi-
 nerū atq; m̄surā in manu eorū qui
 p̄erant com̄itarij domū dñi. q̄ im-
 pendebant ea in fab̄s lignorū. et ce-
 nitarū hui; qui opabant i domo
 dñi. **Et** rex. **Scribam** regis et pontifex
 appellat s̄rimos doctores. qui pecu-
 niam collatā iuxta numerū et m̄-
 surā illis t̄buebant q̄ p̄erāt fab̄s et
 cenitarū. h̄ ē dispensatorū ūbi di-
 uini. q̄ eūgelici t̄ci m̄surā s̄ferunt
 suū. hui; q̄ opant i domo dñi. et uir-
 tutū opa in edificio diuino cōponit
 t̄buebant. **Quid** ḡ aliud fecerit apli
 q̄s p̄ncipes i ecclia electio diuina est

tuit quando p subiectos s' discipulos u
bi diuum semina p totu orbe sparise
it qm oparios uoluntati di idoneo
i auditorib: suis p ficeret. Quor' alii fa
b'cabant ligna: cu semet ipsos et eos
qui s' obediebant ligna fructifera in
domo domini parare studebant. Alij
sartatecta facebant: quando illa q p here
sim et scissinata rupta erat reedifica
bant. Alij sara cedebant: cum diuos
corde et incredulos fortit' increpabant:
ita ut impleret' instauratio domus diu
in uniuersis q indigebant ex pnsa ad
munenda domu diu. iuxta utiq; illd
apli q ait. **U**nicuiq; aut' nrm data e
gra scdm m'sura donationis xpi. Et
paulo p. Et ipse inquit dedit qsdam
quidē aplos. qsdam aut' pphas. alios
u euangelistas. alios u pastores et docto
res. ad confirmatione scōr' in op' minist
teru in edificatione corporis xpi. Qd
aut' sequit' uerumtān u fiebat ex ea
dem pecunia ydrie templi diu. et
fuscimule. et turibuli. et tube. i omne
uas aureu et argenteu de pecunia q
inferebat' in templu diu. sigeat qd a
lia debet ee ratio formandoz uasoz
i ministru di. alia parandoz lignoz
et saroz in edificiu domus. quia alia
debet doctrina ee q rudes imbuiunt
ad fidem. Bene aut' uasa domi diu
illi p'sunt intelligi. qui ia apti s' ad ca
pienda munia diuina. et habiles fi
unt ad ministru di. Nam idrie eos
sigeare p'sunt. qui aqm sapientie di

uine in se continent. Fuscimule q: doc
tores spuales. quor' officium e corp' et
sanguine creditib' distribuere. infide
lib: abnegare. nec uer' spualem alimo
nam ubi cuiq; put' s' uent' dispartiri.
quia se in uerbis di. nulla q nre humili
tati reuelare. ad nre opulas refectione
g'dere dignat' e. Sūt aut' alia tamē p
funditatis. q scī sps solūmū science
pateant nre u' capacitatis p omnia m
suram transcendant. Turibulū aut' il
los figurate demonstrat. qui mundā
oratione et scientia pura et fide nre
ta offerunt dō. et cu ppha dicere p'sunt.
Dirigat oratio nra sic incensum i sp
tu tuo. Tube aut' quid aliud s' qm p
dicatores scī. qui in toto orbe terrarū
uocem euēgelice p'dicationis emittunt.
Quor' p'sone p ppham dictum e. Clama
ne cesset. q' tuba exalta uocem tuā. et
annuntia p'plo scelera eor'. et domus i
acob peccata eor'. Et psalmista. In omne
t'ram exiit son' eor'. et in fines orbis
t're u'ba eor'. Sequit' et u' fiebat hu ho
minibz qui accipiebāt pecuniā. ut di
tribuerent ea artificibz. s' i fide u'labāt
ea. deuotione ostendit eor' de qb: ser
mo e. quia tantū studiu in religione ha
buerunt. ut nullus dubitauit quin pe
cuniam diu sine alicui' fraudis suspi
tione tractarent. et hanc de etario sub
latam. fidelit' artificibz. ad munenda
domu p ut in singulis op' eēt essent.
Un' necesse e ut consideret' hu q spualem
pecuniā ubi di ad disp'nsandu esset

nis suis. oparum scilicet diuinis accipiebant
 quanta fide. quantaque discretionem illis opus
 quibus ratio de eadem pecunia reddenda
 est ut studeant non minus fideles in spu-
 alibus inueniri. quam isti in corporalibus fu-
 erant inueniri. Pecunia uero per delictum pe-
 cuniam per peccatis non inferebat in tem-
 plum domini. quia sacerdotum erat. Hec senten-
 tia ostendit. quod non quis pro arbitrio facile
 se credere debet. sed sciat quod magis confessio
 peccatorum et penitentia. sacerdotum iudicio
 pagenda est. qui habent scientiam discernen-
 di inter mundum et immundum. et lepre
 macula diiudicare. et aut odempnare.
 aut mundum discernere. **H**eliseus autem
 egrediebatur infirmitate que et mortuus est. Des-
 cenditque ad eum ioas rex israel et flebat
 coram eo. dicebatque. Patrem mihi. patrem mihi cursum
 israel et auriga eius. Et ait heliseus. Affer
 arcum et sagittas. Cumque attulisset ad eum
 arcum et sagittas. dixit ad regem israel. Po-
 ne manum tuam super arcum. Et cum posuisset
 ille manum suam superposuit heliseus ma-
 nus suas manibus regis et ait. Aperi fenestram
 orientalem. Cumque aperuisset. dixit heliseus.
 Jace sagitta. Et iecit. Et ait heliseus. Sagitta
 salutis domini et sagitta salutis syriae.
 Percutiesque syriam in aphec. do-
 nec consumas eam. Et cetera. Quid est quod propheta
 regis israel iubet arcum et sagittam afferre.
 nisi quod redemptor nostrorum rectoribus ecclesie ar-
 mis spiritualibus se induit. et contra hostem
 antiquum precipi peruenit. Arcus enim non nun-
 quam in sacro eloquio ponitur solet. quod u-
 tique testamento. uelud ex cornu et corda

itat. **P**uer quippe testamentum figurat cor-
 ni pro duricia. per nouum uero quod incarna-
 to domino factum est. figurat corda. Et dum
 corda trahunt cornu curuatur. quia cum te-
 stamentum nouum discuntur. a duricia littere
 uerum inclinatur et ad intellectum spiritualem
 flexit. quia rigor et duritie non tenet. Sa-
 gitta enim sunt hec ipsa uerba que doctores pre-
 runt. Vnde beatus etiam de sanctis doctoribus per propheta-
 tam gentilitate ingredientibus dicitur. cum sagit-
 tas et arcu ingredientur illuc. **J**osue cum scrip-
 ture sacre dicta peruenimus. arcum inten-
 dimus. cum uerba doctrine damus. sagittas e-
 mittimus. **P**onitque heliseus manus suas
 super manum regis. cum exempli suis dum
 actiones dirigat ac confortat. orientale
 fenestram aperit. mandat et iacere sagit-
 tam. quia lumine scientie et uere doc-
 trine suos hortatur. primum illustrari. et sic
 iacula uerborum mittit. Et ait heliseus. Sa-
 gitta salutis domini. et sagitta salutis sy-
 ria. percutiesque syriam in aphec. do-
 nec consumas eam. Sagitta uero salutis domini est
 predicatio sancta cum decenter exhibetur. et
 spiritualium hostium certissima infectio.
 o si perseverant agere. nec fas est ut aliquando
 dispensator ubi dei sequitur torpeat.
 cui iustum est ut gregis dominici curam ge-
 rat. quia multum obest deuotis audito-
 ribus. si merita preualet doctoribus. **D**icit
 enim propheta. Clama ne cesses. Et apostolus ad
 thymotheum. Testificor coram deo inquit
 et christo ihesu qui iudicatus est uiuos et
 mortuos. et aduentum ipsius. et regnum ip-
 sius. predicat ubi in ista oportune importu

per ipso sacro eloquio

ne argue. obsec. increpa. i omni pacien-
tia et doctrina. Si non debet doctor pro
auaritia negligere animarum curam. sed magis
pro pietate ad eternam preterire requiem. qui od-
sigeat a phoe. interpretatur enim contine-
bit ut apprehendat. **U**n idem aplos enume-
ratis vitis q auaritia comitantur ad p-
dictum discipulum intulit dicei. Tu au-
tem homo dicitur huius sectare uis uisicia pieta-
tem. fide. caritate. patientiam. mansue-
tudinem. certa bonum certam fidei. app-
hendere uitam eternam i q uocat ei. **E**t ait
heliuseus ad regem. Tolle sagittas. Qui
cum tulisset. rursu dixit ei. **E**cce iacu-
lo tram. **E**t cum percussisset. tibus uicib-
et stetit. uat e cont eum uir di i au-
Si percussisset quinquies aut sepiet si-
ue septies. percussisset suriam usq ad
ostium. nunc aut tibus uicib- p-
cuties ea. **E**cce ipha mandat regi ia-
culo percutere tram. et cum percussisset tibus
uicib- et stat ualeat cont eum. qd n-
sepius tra percuteret. ita et doctorib- p-
cipite pdicationis iaculo tram hoc e
carnales percutere. s- qui h muni studio
se agunt. merito increpatioe diuina
arguunt. Quid e enim tibus uicib- tra
iaculo percutere. n- tuitatis fide carna-
lib- p doctrina insinuare. **S**i cum h
satis doctor agit hominesq; ad fide
pducit. necesse est ut adhuc instet u-
bo donec illos doceat quicq; sensib- **xiii**
corpis impare bonisq; opib- q p se-
uarum numeru ex p muntur. studi-
um impndere. nec n- et scientia spu

xiii
alem instantem meditari. qm septiformis
spis gra in septuaginta sacis constituit.
atq; ad salutem humani generis gem-
no testamento edidit. **Q**ui autem solam fi-
dem sine opib- bonis et meditatione
legis di s sufficere edunt ad salutem. re-
te a ipha arguunt. quia scdm iacobi
apli sententia sic corp sine spu mor-
tuum e. ita et fides sine opib- mortua e.
Et alibi septa. **Q**ui ignorat ignorabit
mortuus e aut heliuseus. et sepeliet
eu. **L**atrunculi q; de moab ueniunt i
tram ipso anno. **Q**uidam autem sepeliente
hominem uidentes latrunculos. puerunt
cadauer in sepulcre heliusei. qd ambula-
uit ut tetigit ossa heliusei. et reuertit
homo. et stetit sup pedes suos. **Q**uid
sigeat hec resurrectio cadaueris mortui
p tactu ossium heliusei. n- uitam fide-
lum q in morte xpi ueraciter constat.
Quicunq; g firma fide tangit mortem
xpi. et spem suam in ipso ueraciter collo-
cat. sine dubio particeps erit resurre-
tionis ei. **D**ic enim ipa ueritas. **E**go sum
resurrectio et uita. **Q**ui credit in me.
etiam si mortuus fuerit uiuet. et omne
qui uiuit et credit in me n- morietur in
eternu. **E**t alibi. sic moyses inquit exal-
tauit serpente in deserto. ita exaltatio
portet filium hominis. ut omnis qui
credit in ipm n- peat. s- habeat uitam
eternam. **Q**uid dicit de amasia rege iuda ip-
se percussit edom in ualle saluati. r-
mulia. et apprehendit petram in plio. no-
cauitq; nom ei. **E**zechel usq; i p-
finitu

diem nullis salinarum erat ubi sales facie
 bant. ut terno uidelicet sanguinis. ut mul
 tis in locis decurso exsiccatum et in eis. l
 aquis puerorū salis feruetactis. et usq;
 ad salis firmitatem coquendo pductis.
 ut alio quolibet ordine q sal fieri stueunt
 Inq etiam loco et ioab. ^{mila} idumeorū
 percussisse legit. Nec preuidū qd p ual
 le salinarū uetus editio. qm nom regiois
 gemela posuit. Petra autē ciuitas ē ara
 bie nobilis in eadem tra edom. qm lib
 minor rex dicitur et a siris hodie sic ap
 lat. ezechiel ubi qd amasias uictor ei no
 m imponit. Inptat cet dī ul auruū
 dī agente eo fidelit ut penū indet
 memorie. qd hanc ul cet ppli dī uel
 dō adiuuante cept. Anno uicesimū. vii.
 ieroboam regis regnauit azarias filius
 amasie regis iude. xvi. annor erat cū
 regnare cepit. et quinquaginta duob;
 annis regnauit in ierlm. Et cet. Azari
 as ipē ē ozias. qui ppter contemptū dñi
 dum sacrificare in templo uellet cont
 legem moysi percussus est lep a domno
 astans et holocausta nitens offerre.
 Potest quippe ozias rex leprosus. signa
 re diabolum cui lepra iniquitatis
 insanabilis est. qui cum suā infirā
 u uellet cognoscere. et maiora temp
 taret appetere. feditate pessime lep
 notabilis effectus de domo eiectus ē.
 et pseuerans usq; in finem leprosus.
 separatus ē a pplō dī. Sub h uidelicet reg
 nante rege et quantū in se ē sacdo
 quū dissipante. esaias. ppha uisionē

illam magnificā qua uiderat dñm se
 dittem sup solui excelsū uidere n po
 tuit. qm dum ille regnum tenuit i iu
 dea. ppha oculos n leuauit ad celum.
 n sunt ei reuerata celestia. n apparuit
 dñs sabaorb. nec in ministerio fidelit sci
 nom auditi ē qndo ille mortuus est
 uniuersas q subsequet sermo monstrauit
 apto sese lumine pdidit. Tale quid
 dam et in erodo scriptū ē. Dū pharao
 uir ppls isrl ex luti et lateris et pale
 arum ope n suspirauit ad dñm. dū
 ille regnauit nemo qstuit dñm patre
 abraham. isaac. et iacob. qndo uero
 ille mortuus ē suspirauit filii isrl
 ut scripta dicit. et ascendit clamor eorū
 ad dñm. cum utiq; uir historia tūc
 magis gaudē debuerit. et ante suspi
 rare qm uideret. Ezechiel q; pphante
 felcias filius banaiē occubuit. et post
 pessimum ducit uitium. cecidi inq sup
 faciem meā. et clamaui uoce magna
 et dixi. Heu m heu m adonay dñs. q
 summationē tu facis reliquias isrl.
 Sig intelligas in ozia et pharaone et
 felcia et cetis istiusm strarias fori
 tudines. uidebis qm uiuentib null
 nūq; uideat ac suspiret. et in pen
 tentiā corruat. Non regnet aut apls
 peccatū in mortali corpore uirō. Reg
 nante peccato egyptijs et struum cū
 tates in eunē usantur. et sordib p fru
 uito paleas. p solida pet luti opa sec
 tamur. Qd dicit de ieroboam rege isrl.
 ipē restituit timnos isrl ab uitio

emath usq; ad mare solitudinis. Emah
q̄ n̄c epytania d̄r septemtonalis erat
t̄m̄n̄ isrl̄. mare aut̄ solitudinis q̄ ebra
ice d̄r araba. mare mortuum desig
nat. q̄d̄ in longitudine p̄ stadia. dl̄.
xxx. usq; ad zoarol arabie in longi
tudine. cl̄ usq; ad uicina sodomor̄
p̄ḡit̄. Cuius loci iosephus ita memi
nit dicens. Anno aut̄ quinto. ē regni
amasiē. vi. regnauit in isrl̄ filius ioa
ieroboam in samaria annos. xl̄. hic
aut̄ rex ēca d̄m̄ quidē inuoriosus et
iniquus exstitit uehent̄ idola colū
do. et magna incongā et opa ex̄t̄nea.
fatiendo. p̄pli aut̄ isrl̄itar̄ multorū
bonor̄ occasio. Hinc quidē ionas p̄pha
uit. quia oporteret eum siros uin
cere diuicando. et regnum ip̄um di
latare. in partib; quidē aquilonis us
q; ad amachi ciuitatē. a meridie ū u
q; ad sp̄alticen. Antiquit̄ enim t̄m̄n̄
chananei isti fuer̄. sic p̄nceps iesus
ea loca det̄minauit. Igit̄ ieroboā cast̄
metat̄ cont̄ siros. omne eor̄ puincia
sic ionas p̄phauerat deuastā. Anno
septimo. ē. facē filij romelie regnauit
ahaz filius ioathan regis iuda. Vi
ginti annor̄ erat achaz. cum regna
re cepiss̄. et. xvi. annis regnauit in
ierlm̄. n̄ fec̄ q̄d̄ erat placitum ī spec
tu d̄m̄. di sui. sic dauid pat̄ eius. s;
ambulauit in uia regum isrl̄. in sup̄
et filium suū os̄erauit transferens
p̄ ignem. sc̄dm̄ idola gentiū q̄ dissipauit
dominū corā filiis isrl̄. hinc io

sephus talit̄ narrat. Porro ionathan
mutauit uitā. cū uiriss̄ annū unū
et. xl̄. ex quib; regnauit. xii. sepultū
ē in regis monum̄tis. uenitq; regnū
ad eius filium abaz qui impius et
sup̄ ea sacrificauit. in quib; etiā suum
in holocaustū obtulit filium. more
chananeor̄. et sup̄ h̄ multa alia sce
lera p̄petuit. Nusach q; sabbati q̄d̄ e
dificauit in templo. et in ḡsum re
gis et t̄m̄. d̄m̄ in templum d̄m̄. p̄t̄
regem assirior̄. Legi in cuiusdā lib̄.
nusach sabbati expositum locū q̄dam
ul̄ edificium q̄dam eē positum ī uel
tibulo templi domini. ū reges quōdo ī
sabbato orationis causā ad templum
ibant pecuniā p̄ elemosina mittebāt
et ita nusach sabbati gazofilatum
eē regum. sic corbanan ē sacerdotū. Hi
dēt̄ enim abaz ip̄suis edificū et in ḡ
sum regis ex̄t̄us ū ideo d̄m̄ in tem
plum d̄m̄. q̄d̄ meo cultu seruirent
diuino. s; ut simul cum templo p̄fa
naret̄. studens ut magis placet regi
assirio. qm̄ dō patr̄ ū inoy et domino.
Cui sensu uidet̄ lib̄ paralipomenon
astipulari. ū ita scriptū ē. Igit̄ achaz
spoliata domo d̄m̄. et domo regum
et p̄ncipū. dedit regi assirior̄. inuia.
et tam̄ ineb; ei p̄fuit. in sup̄ et in t̄
pore angustie sue auxit contempti
in dominū. ip̄e rex abaz immolauit
dus damasci uictimal̄ p̄cussorib; su
is. Et d̄r. By regum sirie auxit hant̄
eis. q̄s ego placabo hostis et adert̄

in: cum contrario ipi sunt ruma ei et
 uniuerso plo. **D**ixit q achaz omnib:
 uasis domus dñi atq: stractis. clausit
 ianuam templi dñi. et fecit altaria i uni
 uersis angulis ierlm. in omib: q: iuda.
 cestru: aras ad cremandu: thus: atq:
 ad iracundiam puocauit dñm dñi pa
 trum suor. **H**ec sic scripta reperimus. hoc
 in loco ponenda e: censuramus. parati
 si q: aliquid inde certius et p:serunt. eor:
 sententia: auscultare. **T**unc ascendit
 rasin rex sirie. et phacee filius romo
 lie rex isrl in ierlm ad p:handu:. **C**uq:
 obsiderent abaz. n̄ ualuerit supare eu:
Rex impi qui dñm dñm patrū suor de
 reliquit et secut' e: ydola gentiū. iuste
 dñi auxilio derelictus e: et sinerent ad
 usus eum rasin rex isrl id est aram. et
 phacee filius romolie rex isrl in samari
 a. et ueniunt in ierlm ad expugnanda
 eam. **L**egimus in paralipomenon libro
 rasin regem damasci uicto abaz multo
 de idea damascū transulisse. et phacee
 filium romolie. r. tbuun regē q: appel
 labant isrl et regnabat in samaria. u
 na die centū. r. p:uississe de iuda ho
 minū bellatorū. et ce. milia mulierū.
 puerorūq: et puellarū. cū infira pda in
 samariam dixisse captiua. rursū ue
 nerit ad iudam et ierlm cup: debellare
 et n̄ potuerit. quia auxiliat' e: ei dñs.
 ut sub occasione misericordie q: pplm li
 berabat obsessum. filiū suū nuntia
 ret de uirgine nasciturū. sic etate p
 phete lib: commemorat. **H**unc n̄ suo

merito s: dñi grā ostēdēda. egredi
 in occursum esae iube: ad extremū
 aq: ductus piscine superioris in uia a
 g: fullonis. et dice: ad eum. **H**ide ut
 fileas. noli timere. et cor tuū ne formi
 det a duab: caudis ticionū fumigati
 tum isto: in ira furoris rasin regis
 sirie. et filii romolie. eo qd: s: filium in
 ierit cont' te siria et filii
 romolie dicentes. ascendam' ad iuda
 et suscite in eum et euellam' eum ad no:
 et ponam' regem in medio eius filium
 thabehel. **H**ec dice: domus dñs. **N**ō sta
 bit et n̄ erit istud. s: caput sirie dama
 cus. et caput damasci rasin. et adhuc
 lē. et quinq: anni. et desinet effraym
 eē ppls. **D**uas aut' caudas ticionū id
 e: turriū fumigantiū. uocat rasin re
 gem sirie. et phacee filium romolie re
 gem samarie. eo qd: nullis finitum sit
 regnum sirie. id est damasci. et reg
 num samarie. id e: r. tbuun q: alio
 nomine appellabant' effraym. **S**era
 ginta enim et quinq: anni. n̄ a tem
 pibus achaz. s: ab ozia numerant'.
Igit' ebrei ita edisserit. qd: amos q: sub
 ozia cep' pphare. qūdo ysaias ppheta
 e sue habuit exordiu. p:mis pphauit
 qd: isrl dicent. isrl aut' captiuus du
 cet' de tra sua. titulus q: pphete ei
 qd: samaria sit et pphare cepit in di
 eb: ozie regis iuda ante duos annos
 tremorē. quem uoluit eo tempore ac
 cidisse q: inq:ssus ozias in templū dñi
 s: sacdociū uendicabat et tra p:sa e:

et cineres altaris effusi sūt et ipse rex percussus lep. Volunt autē fuisse ^{annos} xv. v. o. xie quādo hec acciderunt. cuius reliqui annū sunt. xv. iiii. Om̄s enim regnauit annos. l. duos. postea ioathā filiū eius. annos. xvi. et huius filiū achaz. ahaz. xiii. p̄ quē regnauit ezechias. cui vi. imp̄. anno. capta samaria ē. atq; ita effici simul annos. lxv. Scriptū ē enī qd̄ reglād phalasar rex assirior. sub rege abaz ascendere in damascum et uastauit eam. et transtulerit habitatores ei cirenen. et rasiu interfecerit et qd̄ retenderit insidias facere romelie filio. osē filius hela. et percussit eum et interfecit et regnauit p̄ illo annos. viii. et quia uenerit salmansar rex assir̄ et obsedit samariam. q̄ nē sebasten uocat̄ t̄. annos. et nono anno regni osē cepit eam. iunctūq; osē in carcerem miserit et transtulerit isrl̄ in assirios. posuitq; eos in hela et thabor iuxta flumē gozan ī ciuitatib; sicut ut isrl̄ transtulerit in montib; medorū. Iuxta anagogen. facilis interpretatio ē quia regnauit achaz rege impio. rex aram qui interpretat̄ excelsus atq; sublimis. ut indicet arrogantiam sapientie sēli. et facie filius romelie qui et ipse iuxta osē p̄ham et thum effraym. de q̄ ieroboam filius nabath utulos aureos in berthel. et dath constituerat et a domo dauid di. p̄lin separarat referit ad hereticos. qui consentiunt s̄ ut ex

pugnet ecclesiam. Quod cū audierit dominus dauid. quē ierechiel pastore bonum suscitatum legim. et p̄ls ei. simplicit̄ credens in dñm. p̄tre miserit et idō p̄tre miserit. quia n̄ arborib; frugiferis. s; instructuoso saltu comparat. hisdem aut̄ hereticos atq; gentiles. extra domum dauid arguunt. et diale. tice. artū gladius diuicare nulli dubiū ē. ut qui int̄ se discrepant. in ecclesie obpugnatione. consentiant. iuxta id qd̄ herodes et pilatus int̄ se discordantes in dñi passione amicitia federant. Impio regesaias iubet occurrere. etiens de loco suo. n̄ in principio aqueductus. s; i. extremit̄ finib; piscine superioris q̄ erat ī ag. fullonis. n̄ sordes et macule purgabatur. Quamuis enim achaz regnaret sup iudam. tam̄ qui a impi erat in superioris piscine. extremit̄ finib; morabatur. Ergo d̄s n̄ tam regi miserit qm̄ indignum estimabat salute. q̄ p̄li. **D**uas aut̄ caudas torruū fumigantū ut p̄us diximus. uocat sapientia sēli. rem. hereticū sermonē. quor̄ finis erustio ē. qui frust̄ inierit silum ut ascendēt cont̄ iudam. et q̄ negligētē et dormientē capere et finis erorib; copularent. ponereitq; sup eum regē tabecl. hoc ē bonum dñi. **S**iq; enim adūsarius apud se uitatem. ap̄d se estimat optimam ēē doctrinam. Deniq; martion hereticū boni dñi filium. hoc ē altius putat eē. xpm̄. et n̄ iusti. cuius p̄he. s; quē sanguina

numerudelem et iudicē uocat. **H**ec illis dicentib' dñi cōminat quia n̄ steterunt in ipor' s̄ in t̄m n̄c qm̄ diu m̄i d̄ iste stat et ea q̄ mundi sūt. in suis finib' et in suis urbib' dominent' cum aut' cōsummationis temp' aduenit. hoc ē. **l**.v. anni. et tam mundi res q̄ in v. dieb' facte sūt. qm̄ omnia q̄ ad. v. sensus p̄tinent finem acceperunt tunc uniuersa eē soluenda q̄ gentiles et heretici futū n̄ credit et p̄t infidelitate n̄ intelligit q̄ dicuntur. **I**taq; ē dñs. **xvii.** uehement' isrl' et abstulit eos de ospectu suo. et n̄ remansit n̄ t̄bus uida tantūm. **S**; nec ipse uidas custodiuit mandata dñi di sui. ueritatē ambulauit in errorib' isrl' q̄ opatus fuerat. **P**roiecitq; domū omne sem' isrl' et afflū eos et tradid' in manū diripientiū. donec p̄ceperet eos a facie sua. **S**ubitio aut' isrl' ita r̄ū q̄ ab asie regib' p̄petrata ē. quid siq̄ n̄ miserabile et nimis desolanda ruina p̄li ecclesiastici. qm̄ rex assiri hoc ē diabolus cū suo exercitu deuastando atq; obfidendo cotidie efficit. cū eis p̄t peccata commissa de sedib' p̄p̄s euellent defert in t̄ram alienā q̄ magis lugere delectat. qm̄ cantica leticie p̄ferre. **U**nde et psalmista mystico eloquio hoc idem commemorat dicens. **S**up flumina babilonis illic sedim' et fleuim'. dum recordarem' tui syon. in salicib' in medio ei' suspēdim' organa m̄a. q̄a illic interrogauerūt nos. q̄ captiuos duxerūt nos. ūba cantionū. et qui abduxerūt nos. ymnū

cantate nob' de canticis syon. **Q**uom̄ cantabim' canticū domini in t̄ra alienā. **Q**d d̄r de hys q̄ in samaria a rege assirior' adducte sūt. nationib' et una q̄q; gens fabricata ē dñi suū. posueritq; eos in sanis excelsis q̄ fecerant samarite gens et gens in urbib' suis in quib' habitabant. **U**ri enim babilony fecerūt isocho benoch. **U**ri enī cuthem fecerūt asima. **P**orro euei fecerūt nebaaz et tharthe. **I**n lib' quidē locor' legit' qd benoch et nergel fuerūt ciuitates quā obstruerūt in regione iudee samaritanū qui de babilonia transferant' asimū q̄ oppidū qd edificauerunt qui ad eam ueniunt de emath. nebaaz. et thartha ciuitates q̄ euei in eadem iudee t̄re condidit. **U**idet aut' iuxta cōsequentiā sermonis et ydolor' quib' hee gentes p̄t in t̄ra sua seruerunt hinc posse uocabula intelligi. quia cum dictū eēt et una q̄q; gens fabricata ē dñi suū. q̄ ad expletionem sententie subiunctum sit. **U**ri enī babilony fecerūt isocho benoch. id est tabnaculā banoch. et melius n̄ fallor faceret int̄p̄s. si socob lacue in tabnacula uerteret et nom̄ ydoli benoch absolute poneret et sic in sequentib' manifeste d̄r. **H**u aut' qui erant de sepharuaim combusserūt filios suos igni. ad remelech. et anamalech dñs sepharuaim. n̄ ostendit ad remelech. et anamalech ydola fuisse urbis sepharuaim. ita uidet' cōsequē ut et nergel cutheor'. asima ematthe

orū nebaaz et thathar idola fuerunt
eueorum. Post h̄ scriptura narrat de ip
sis samaritanis. q̄d cū dñm colerent du
q̄ suis seruirent iuxta consuetudinē
gentium. de quibz translati fuerāt sa
mariam. Et n̄ multo p̄. subsequit̄ di
cens. fuerūt q̄ gentes iste tūtes dñi q̄dē
s̄ nichilominus et ydolis suis seruierūt.
Nam et filij eorū et nepotes sic fecerūt pa
tres sui ita faciunt usq; i p̄sentē diē.
Et quia in samaritanorū p̄sona hereti
ci accipiunt̄ in p̄dicta sententia. illoꝝ
nequitia conuenient̄ ex p̄mit̄. Habent
enim heretici q̄dam sacramenta commu
nia cum sc̄a ecclia. et q̄sdam sententi
as sc̄arū sc̄ptarū rite intelligūt. s̄ tamen
nichilominus ydolis erroꝝ suorū seruire
n̄ cessant. videt̄ enī eis timorē di rite
se custodire. cum sc̄dm sensum suū ue
ritati se putant parere. s̄ quia catho
licę fidei unitatē signū habere. malig
norū sp̄itū uoluntatibz se ueracit̄ ma
nifestant. obtemperare. et n̄ solum inue
tores p̄mi erroꝝ q̄i patres samaritano
rū hoc faciunt. s̄ et seq̄ces eorū q̄s filioꝝ
nomine et nepotum ep̄stōs recte pos
sumus intelligē. similiter agūt. **A**nno. iiii.
osee filii hela regis isrl. regnauit eze
chias filius achaz regis iuda. xv. v.
annorū erat cum regnare cepisset. et xx.
i octo annis regnauit in ierlm. noīn
mat̄ ei abia filia zacharie. fecit̄ q̄d
erat bonū coram dño iuxta omnia q̄
fecerat dauid pat̄ eius. Ip̄e dissipauit
excelsa et contuit̄ statuas. et succidit̄

lucos confregitq; serp̄ntem exēi quē fe
cerat moyses. siquidē usq; ad illud tēp
q̄ filij isrl̄ adolebant ei incensum. uo
cauitq; eum neustan in domino dō isrl̄
sp̄auit. Recte q̄ ezechias serp̄ntem eū
adolebant filij isrl̄ incensum. et quē ip̄
se fregit naustan uocauit. quia in dño
dō isrl̄ n̄ in uero serp̄nte ip̄e sp̄auit. Siq
dem naustan int̄ptat̄ es eorū. ut quē illi
p̄ numine colebant. in dictis eius metal
lum eē eum n̄ dñm agnoscerent. Et quia
ezechias in hoc q̄d excelsa dissipauit.
et statuas contuit̄. atq; succidit̄ lucos. n̄
n̄ et omnia simulacra comminuit. sal
uatoris t̄p̄um tenet. Int̄ptat̄ enī ezechi
as ap̄h̄ndens dñm ul' fortitudo dñi.
in eo ip̄o utiq; q̄d illum serp̄ntē exēi
quē moyses fec̄ comminuit. redēptorū si
gnū ouement̄ tenet. Non solū enī dñi
n̄ ac redemptor de q̄ p̄ p̄ham d̄i dñi
fortis. domini potens in p̄lo ydola ge
tium stuit. et omnia simulac̄ eorū dis
sipauit. q̄m̄ uirtus d̄i omnipotentis no
ticiam haberet. ei q; cultui digne man
ciparent̄. quoniam ip̄am l̄ttam legi mōsa
ice q̄m̄ ille p̄pls legalis assidua lectione
resonabat ac p̄ magno habebat stuit.
ac sensum sp̄ualem in ea intelligere
nos docuit. **A**nno. xiiij. regis ezechie
ascendit sennacherib rex assiriorū
ad uniuersas ciuitates iuda nuntias.
Tunc misit ezechias rex iuda nunti
os ad regē assiriorū lachis dicens. Pecca
ui reede a me. et omne q̄d imposueris
in feram. **I**ndix̄ itaq; rex assiriorū eze

xviii,

xviii,

ebrie regi inde trecenta talenta. et xxx ta
 lenta auri. **Deditq;** ezechias omne ar
 gentū qd reptum fuerat in domo dñi
 et in thesauris regis. et cetera. **Clara** ē his
 toria q in libris regum. nec n̄ in parali
 pomenon et in ppheta esae pari m̄
 describit. **Ezechias**. xxxv. annor̄ erat cū
 regnare cepisset. regnavit autē. xxxiii. i
 ierlm̄. et rebellavit cont̄ regē assirior̄
 et n̄ servavit ei. **Hinc** sennacherib in
 gllis iudam obsedit urbes munitas.
 et cum obsideret lachis. misit ad eū
 ezechias trecenta argenti. et xxx auri.
 fractis ianuis templi. et lamminis ei
 detractis q̄s ip̄e assirit. **Misit** autē rex a
 ssirior̄ tartan. et rabsacen. cū manu
 valida in ierlm̄. **Agilus** ē autē ad eos elia
 chim filius helchie ppositus dom̄ et
 somnas scriba et ioe filius asaph a cō
 m̄tarijs. **Et cetera.** **Iste** est eliachim de q̄
 esaias in visione uallis syon dixit uo
 cabo seruū meū eliachim filium he
 lie. **Et res.** **Qui** fuit pontifex p̄ somnā
 ppositum templi. quē tradunt hebrei
 rabsaces comminatioē p̄ritum tradi
 disse manū assirys et pdidisse ierlm̄. et
 cepta a rex sion et templo assirios to
 tam urbē cepisse. quē etiam sobnā cū
 eliachim ad rabsacen exisse quidā pu
 tant. **rabsacen** autē quiebrauce locutē ē
 filium. uāne pphie auctumant. qui
 et ip̄e p̄ditus fuerit. **relictūq;** filiū
 esae. alium uocari iasub. q̄ latine re
 lictum sonat. **Alii** autē putant eū sama
 ritan fuisse. et ideo ebraicam scisse lī

guam et tam audacē et impie dñm
 blasphemasse. qui q̄i qdam sc̄ria for
 titudo sua arrogancia imitabat ppha
 qui dicebant. **Hec** diē domni. **Iste** dixit.
Hec diē rex magni rex assirior̄. **Ac** p̄m̄
 qd dixit confidis sup̄ egyptū. falsum est.
 nulla enim narrat historia. quia eze
 chias pharaonis auxilium postularet.
Qd̄q; infert si respondis m̄ in domino
 dō ofidm̄. uerū est. **S;** iungit rursum
 m̄dacū uitati. quia abstulit ezechias
 excelsa ei et altaria. **Hec** enī n̄ cont̄
 dñm s; p̄ deo fecit ut destructa ydola
 ta et ueti errore. iuberet dñm adorari in
 ierlm̄. ū fuit templum eius. quiq; ut
 paucitatē obsessorū ostenderet duo mi
 lia equor̄ pollicet̄ quor̄ ascensores eze
 chias n̄ haberet. **Nō** de imbecillitate
 ppli uenit q̄i equitandi ignari. s; de
 obseruatione p̄ceptor̄ dī qui moysi
 p̄cepit ne rex usq; eqs et uxores mul
 tiplicaret s;. **Si** autē inquit me mini
 mū seruor̄ regis sennacherib sustine
 re n̄ uales. q̄m̄ tantā illius potentia
 sustinebis. **Ad** id autē qd dixit. si respō
 deris m̄ in domino dō confidm̄. cal
 lide respondit se n̄ sua uoluntate. s;
 domini uenisse p̄ceptis. **Dixit** dñs ad
 me. **Ascende** sup̄ t̄ram et dispe de eam.
Et ē argum̄tū. certe sine dñi uolun
 tate huc uenire n̄ potam. **Cū** autē
 uenim et multas urbes cepim. i par
 ierlm̄ maneat intacta. manifestū ē
 me eius uoluntate uenisse. **Dixerūt**
 autē eliachim filius helchie i sobna

xlix-c

tantus dñs p̄sentib; v̄t̄bus uicini faci
 le quomagiſ ſolam ierlm uno dō p̄ſu
 le unceamus: **V**ere uis̄ ezechias om̄ia
 agens cum ſilio p̄hibuit ei reſponde
 re eum ad maiores blaſphemias puo
 care. **V**enitq; elyachim filius elchne ſpo
 ſit̄ dom̄i et ſobna ſcriba et ioas filius
 aſaph a com̄itarus ad ezechiam ſciſ
 ſis ueſtib; et nunciauit ei ūba rabsa
 cis. **Q**ue cū audiſſi ezechias ſcudit ueſti
 m̄ta ſua. et op̄t̄ ē ſacco. m̄gſſusq; ē do
 m̄ū dñi. et miſit elyachim p̄poſitū do
 m̄ū. et ſobnam ſcribā. et ſenes de ſac
 dotib; optos ſaccis ad yſaiam p̄pham
 filium amos qui dix̄ ei. **H**ec dic̄ ezechias.
Dies t̄bulatiōis et increpationis et bla
 phemie dies iſte ueniunt filij uſq; ad
 partū. et iures n̄ h̄nt parturientes. **E**t
 reſ. **S**cutit ueſtim̄ta ſua. quia r̄apſac̄
 audiuit blaſphemiam. ſcudit et iux̄ ueſ
 tem ſuā. quia p̄ ppli et ſuis peccat̄ eſſe
 exdebat. qd̄ rabsaces uſq; ad portam
 uenit ierlm. et cont̄ dñm̄ talia ſic locu
 t̄. **M**ura regis humilita et prud̄tia. di
 miſſo regio cultu obuolutus ſacco ad
 templū p̄git de palatio. p̄ncipes ſac̄do
 tum n̄ ſtolis ſ; cilicis mittit ad yſaiā
 cooptos. et dix̄. **D**ies t̄bulatiōis n̄r̄ h̄.
 correptionis dñi. blaſphemie hoſtum.
Longq; ſimilitudinē parientis femine
 et dolentis. q̄ ad partum uſq; puenit
 et generare n̄ poſſit. ſi qm̄ audiat dñi
 v̄s tuus. n̄ enim audem̄ om̄iū n̄r̄m̄
 dic̄ dñm̄. q̄ traſcente tanta p̄p̄tū. ſ;
 tuū dicim̄ dñm̄. et h̄ac̄ habem̄ ultio

nis fiducia. qm̄ uiuēs dñs blaſphema
 t̄ a cultore ydolor̄ mortuor̄. **L**eua ḡ o
 rationē tuā p̄ reliquos ppli q̄ obſiden
 tur. **P**reuenitq; eos eſaias. qz eo ſp̄u ob
 ſitū noſcebat etiam abſentē regem au
 dierat. **H**ec inquit dicite domino uſo
 q̄ dic̄ dom̄i. **N**oli timere ūba quib;
 n̄ tu ſ; ego ſum blaſphemae. nec dico
 om̄ia q̄ regi aſſirio faciam ne meā
 uideat iactare potentia. ſ; quia dand̄
 ſit ei ſp̄s n̄ dñi ſ; aduſarij. et audito m̄
 tio reuertē ad terram ſuam gladio
 corruat ut duo partē q̄ optabat ezechi
 as auderet. obſidiōe liberandū. et in
 m̄icū in ſua t̄ra morturū. **R**eſuſus
 ē ḡ rabsaces. et inuenit regē aſſiriorū
 qd̄ reſſiſſi de lachis. **C**umq; audiſſi
 de tharacha rege ethiope dicentes.
 ecce egſſus ē ut pugnet aduſū te. et t̄ret
 contra eū. miſit nuntios ad echezia di
 cens. **H**ec dicite ezechie regi iude. **N**on
 te ſeducat d̄s tuus in q̄ habes fiducia.
 neq; dicas. n̄ tradet̄ ierlm in manu
 regis aſſirior̄. **E**t reſ. **I**uxta uoluntatē
 dñi rabsaces deſeruit obſidionē ierlm.
 et p̄re ad dñm̄ ſuum. quē uſ captal̄
 deſerta lachis inuenit obpugnātem
 lobnā. **S**ennacherib aut̄ occurren̄ re
 gi ethiopū miſit ad ezechiam nuntio.
 et epl̄as. ut eos q̄s uirib; n̄ cep̄. ſermo
 ne t̄retet. **P**ugnāſſe enim ſennacherib
 extra egyptos et obſediſſe peluſium. iā
 q; ſtructis aggerib; urb̄ r̄ capiendā
 ueniſſe tharacham regem ethiopum
 in auxilium narrat herodoſ. **I**taq; cū

ſcilicet ſe

s. xviii

accepisti ezechiā latus de manu nūciorū
et legisti eas. ascendit in domū domini
et expandit eas corā dño. et orauit in
spectu ei' dicens. Domine d's isrl' qui
sedes sup cherubim tu es d's sol' regū
omniū t're tu fecisti celum et t'ram in
clina aurē tuam et audi. a p' oculō tu
os et uide. et audi omnia ūba sennache
rib q' misit ut exp'raret nob' dñm uiuē
tem. Et ceter' Pruis ezechiā domini timo
re p'rtit' orare in templo n̄ audebat.
ul' ūbas fundē p'ces. nunc enim q'a au
dit ysaiam dicentē. ne timeas a facie
ūbor' q' audisti. et rel. audact' dñm de
p'cat'. Misit aut' ysaias filius amos ad
ezechiā dicens. Hec diē dñs d's isrl'.
Que dep'cat' es me sup sennacherib re
ge assirior' audiu'. Iste ē quē locut' ē
dñs de eo. Sp'm te et subsannau' uir
go filia sion. p' t'gum tuū cap't mouit si
lia ierlm'. Cui exp'rasti. et quē blasphe
masti. cont' quē exaltasti uocem et ele
uasti in excelsum oculos tuos. Et sc'm
isrl'. Et rel. Demq' ezechiā audacter
dñm dep'cat'. nec misit ad ysaiam ut
p'us fecit. n̄ ip'e p'p'ba p'git ad eum. s'
nuncios misit qui di' responsū de
ferant ad eū. Virgo syon et filia ierlō.
q' idō uirgo d't et filia. quia cunctis
gentib' simulacra mortuor' adorant
b'. hec sola s'feruēt castitatē reliq'or'
di. et unius diuinitatis cultū. et q' ne
ad maiore' blasphemā concitaret
p'senti n̄ respondit. p' abeuntē mo
uit cap't suum. certa de ultio'e seca

de pena. In manu seruoꝝ tuorū. nec
p'te s' p' seruos tuos. ut maior eēt ar
rogantia dñm blasphemasti. Altitu
do montū et iuga lybanū excelsa ced
et abietes. ul' p' meta foram de cunctis
gentib' accipiendū ē. et p'ncipib' earū.
ul' de ierlm' q' ē lybanus cedri. et abi
etes potentes quiq' et optimates. Altu
tudo summitatis. et saltus carmeli
templū ē. Qd' q' infert ego fodi et bi
bi aqm' et siccaui uestigio pedis nū
onis ruos aggerū. ul' hoc dix'. q'a p'
multitudine exercitū omnia fluenta sic
cauit. ut puteos s' fodere compulsus sit.
ul' quia omis p'los q's aq' sig'ant suo
uastauit exercitu. Nunq' n̄ audisti
q' olim fecim' ex dieb' antiquis. Ego pla
maui illud et nūc adduxi. et factū ē
in eradicationē collum compugnan
tū. et ciuitatū munitarū. Habitato
res eorū breuata manu cont'reuierit.
et s'fusi s' facti s' sic femina ag' et gra
m pascue. et herba tectorū. q' exaruit
ante qm' mature sceret. Habitationē
tuā. et eg'ssum tuū et m'itū tuū cogno
uit. et insana' tuā cont' me cū fueres
adūsu' me. sup'bia tua ascendit i au
res n'as. Ponā g' cingulū in narib' tu
is. et frenū in labijs tuis. et reducā te
in uia p' quā uenisti. Hec ex p'sona d'i
cont' uerba assiry s' mēda s' qd'
ad blasphemā eius sic responderit
dñi. Num ignoras qd' h' q' fecisti mā
feceris uoluntate. et h' ego futā p'or
erim. a p'te faciēda mandauerit. Ita

q; q̄a olim decreui hoc expletū ē tēpo
 re. ut colles id ē p̄ncipes qui int̄ se
 ante pugnabant. et ciuitates mun
 tissime me contrahūte manū meā nec
 solū p̄b̄ite auxilū eradicaent̄ et
 contemiserēt ac p̄rent. et cōparatē
 ē olivē et vineę fructuosas q; arborū.
 s; feno et graminū herbis q; domatū
 q; frugib; impedimta s̄ et ante mar
 cescēt. qm̄ ad maturitatē pueniant.
Itaq; et sessionē et eḡssum et int̄itū tu
 ū ante cognoui. et insaniā q; cont̄ me
 debachatur. eras p̄phetis uaticinanti
 bz sui locut̄ p̄ q̄s olim dicturū ē te no
 uerā. in celū ascendā. sup̄ sidā celi po
 nā thronū meū. ero similit̄ altissimo.
Itaq; furor tuus. et sup̄bia puenit ī
 aures m̄as. et neq̄q̄m te ultra portabo.
 ut intelligas qd̄ posuisti n̄ tuus potuisti
 te iuris sub meo arbitrio. Verebant̄
 enim impie gentes et instructuose ar
 bores ut p̄ te q̄ securim et serrā meā
 succiderent̄ et caderēt. **I**taq; ponā cin
 gulum. siue hamū ī narib; tuis. ut
 blasphemantia ora constiīgā. et neq̄q̄
 ultra talia loqui audeas. frenūq; inicitā
 ī labijs tuis qd̄ tuā ferocia domet
 et te reducā ī assyrios. **T**ibi aut̄ eze
 chia hoc erit signū. **C**omede hoc anno
 q̄ repereris. ī sc̄lo aut̄ anno q̄ sp̄te
 nascunt̄. porro ī anno t̄cio semina
 te et metite. **E**t rel. **N**otandū enī qd̄ ī
 lib̄ esayē ū r̄ba ipsius p̄ph̄e ad regē eze
 chiam descripta sūt. ita narrat. **C**ome
 de hoc anno q̄ sponte nascunt̄. r̄ ano

sc̄lo pomis uescere. ī anno t̄cio seminare
 et metite. et plantate uineas et comedi
 te fructū earū. et mittet id qd̄ saluatū
 fuerit de domo iuda. et qd̄ reliquū est
 radicem deorsum. et faciet fructū sur
 sū. quia de ierl̄m eribunt reliq̄e. et sal
 uatio de monte syon. **r**elus d̄ni exerci
 tū faciet hoc nūc ad ip̄m ezechia lo
 quit̄. **H**oc erit inquit signū eoy q̄ futū
 p̄nuntio. qd̄ hoc anno ea comedes que
 sponte nascunt̄. siue iurta. **I**yr. q̄ p̄us
 seueras. **A**nno enī sc̄lo iurta simmachū
 pomis uescere. siue iurta eosdē q̄ de p̄
 teritis segetib; et cadūte int̄itā semine
 pullulauerūt. **I**n anno enī t̄cio fugato r̄ā
 assyrio. et obsidione laxata. seminare et
 metite. plantate uineas et fructū earū
 comedite. **S**iquidē parue hui' urbi re
 liquie q̄ nūc hostili uallant̄ exercitu
 et euasuras se eē n̄ credūt. tantā recipi
 ent rerum omnium habundantiā. ac
 felicitatem. ut instar arborū alta radi
 ce fundate pomis densissimis impleant̄.
De ierl̄m enim et de monte syon eḡdi
 ent̄ reliquie. et implebūt terram iuda. n̄
 suo merito. s; di misericordia. immo zelo
 q̄ adūsus impios. **r**elat̄ ē p̄plm̄ suum.
Propt̄ea h̄ dicit d̄ns de rege assyriorū.
Non intrabit ciuitatē hanc. et n̄ iacet
 ibi sagittam nec occupabit eā chype.
 et n̄ mittet ī cūtu ei' aggerē. ī uia
 q̄ uenit p̄ eam reuertē. et urbē hanc n̄
 inḡdiēt̄. **d**ic̄ dominū. **p**regam te ciui
 tatem istā. et saluabo eā p̄t̄ me. et
 p̄t̄ dauid seruū meū. **P**ropt̄ futū

spe presentem excutat meriti die enim qua
in suo merito si dei clementia conseruent.
Imo patris eorum dauid memoria in qua mo
nentur et sue negligentie et illius fidei
et iusticie quia unum diligens deus iustici
am. ut posteris maiorum uirtute tueat.
xxv. Factum est ergo in nocte illa uenit angelus
domini et percussit castra assyriorum centum oc
toginta quinque milia. Cumque diluculo
surrerisset uidit omnia corpora mor
tuoꝝ et recedens abiit. Centum octogun
ta quinque milia fortissimorum uirorum ab
uno angelo una nocte ceciderunt et ab
que uulneribus occisorum mors seua dis
currit excludens corporibus animas
domini uoluntate super quam in paralipome
non legitur. Emisit dominus angelum.
qui percussit omnem uirum robustum et
bellatorem et principem exercitus regi assy
riorum reuersusque est cum ignominia in terram
suam. quod ideo seruatur ut sciret poten
tia dei et blasphemantia ora repone
ret fieretque testis illius maiestatis que
paulo ante contempserat. Et reuersus
est sennacherib rex assyriorum et mansit
in ninuue. Cumque adorasset in templo
nesirah deum suum ad remelech et sa
rasar filii eius percussisset eum gladio. fuge
ratque in terram armenorum et regnauit a
saradon filius eius pro eo. Pharaon quoque in
decem egypti seruatur plagis ut nouis
simus peccat quod et ipse passurus est. Cum
enim reuersus esset in ninuuen urbem primam
regni sui et oraret in templo nes
irah deum suum. qui uictoriam de hostibus

reportaret et delubrum ydoli sui tum
phant et gratulabundus incederet contem
ptor ueri dei in fano nimis trueda
est nec anglico perit gladio. quod erat co
mune cum pluribus. si parricidio fi
liorum. Qui cum fugissent in terram ararath
quod intelligit armenie. successit in partem
locum asaraddon que scripta testatur
misisse habitatores samarie ne terra
maneret inculta. Ararath autem regio
in armenia campestris est per quam arax
asus fluit incredibilis ubertatis ad
radices tauri montis. qui usque illuc
extendit. Ergo et archa in qua liberatus
est ne cum liberis suis cessante diluui
o ad montes gentilitate armenie dela
ta est. qui appellantur ararath. si ad mo
tes tauri altissimos. qui ararath im
minent campis. In diebus illis egre
uit ezechias usque ad mortem et uenit
ad eum esaias filius amos prophetae dicit
que ei. hec dicit dominus deus. Precipe domi
nie morieris et non uiues. Ne eleuare
t cor ezechie per incredibiles triumphos
et de media captiuitate uictoriam in
firmitate corporis insitit et audit se
morturum ut oculus ad deum flectat
sententiam. Quod quidem et in iona propheta
legimus. et in conuersionibus contra deum
quod dicuntur futura nec facta sunt. non deo
mutante sententiam. si puocante hu
manum genus ad noticiam sui. domini
penitens est super malitiam. Nulla que
hoc mundo omnibus sunt absque om
nipotentis dei occulto iudicio ueniunt.

Nam cuncta d's secutura p'sent decreuit
ante sc'la. qualite p' sc'la disponant. **S**ta
tutum quippe ia ab hominibz e' ul' qu
tum huius mundi p'spitas sege' q'ntu
aduisitatis fertal feriat. ne electos eui
aut immodata p'spitas eleuet. aut in
mia aduisita grauet. **S**tacutu q' e' q'ntu
in ipa uita mortali temporalit' uua
e'. **S**amet si annos quindecim ezechie re
gi ad uita addidit omnipotes d's. cum
eu mori p'misit. tuc p'scunt ee mortu
rum. **Q**ua in re questio orit' q'm ei a p
pheta dr' dispone domui tue. quia mo
rieris tu et n' uiues. cui cu' mortis sen
tencia dicta e' p'cu' ad ei' lacrimas est
uita addita. **S** p' p'ham domui dixit
q' tempore mori ipe merebat' nec d'nica
instituta conuulsa f'e' quia ut ex lar
gitate di' annu uite crescerent hoc q'q;
ante sc'la p'firum fuit. atq; spaciū ui
te. quia inopinate foris e' aditu' sine
anguito p'scientie fuit int' statutu. **Q**
conuulsa faciem suā ad parietē et ora
uit dñm dicit. **C**onuulsaq; ezechias fa
ciem suā ad parietē quia ad tēplū
ire n' poterat. **A**d parietem autē templi
iuxta qd salomō palatiū exstruxerat.
ul' absolute ad parietē. ne lacrima' sua'
affiditibz ostentare uideret'. aut certe
iuxta ieremiā ad cor sinū. qui cur idē
parietem cor appellat. ut tota nite do
minū deprecetur. **O**bsc' domine meū
to qm ambulauim corā te in uitate et
in corde p'fecto. et qd placitū e' corā te
f'icim. **S**elix o'scientia' q' afflictiois tēpe

bonoz opum recordat'. **B**eati enī mū
do corde qm ipi dñm uidebūt. **E**t q'ma
libi scribit'. quis gloriabit' purū se ha
bere cor'. **Q**u' ita soluit' p'fectionē cor
dis meo nūc dici. qd ydola destruxit
templi. ualuas apuerit. ser p'ntē eneū
comminuerit. et cetera fecit q' sc'ptura
commemorat. **P**lerūq; iusti aliquib'
necessitatibz afflicti. sua opa cogunt
fateri. s; cū eoz dicta inuisti auduit
hec p'elationē poti' qm p' ueritatem
estimant plata. **E**t sius cordibz enī
ūba iustoz pensant. et dici humilit'
posse uera bona n' estimāt. **S**ic graui'
culpa est s' hoc hominē arrogare
qd n' est. sic plerūq; culpa nulla est
si humilit' bonū dicat qd est. **H**ū se
pe contingit ut iusti et iniusti habe
ant ueri similia. s; tamē cor semp di'
simile. et quibz domni' ab iniustis
dictis offenditur. isdem a iustis
placat'. **N**am phariseus ingressu' di
cebat. **I**eiuno bis salbato. decima' do
omniū q' possideo. s; iustificat' ma
gis publican' qm ille erit. **E**zechias
q' rer' cū molestia corpis afflictu' ad
extrematē pueniss'. in oratioē o
punct' dicit. **O**bsc' domine merito q'
m ambulauim corā te in ueritate
et in corde p'fecto. nec tamē dñs hāc
confessionē p'fectionis ei' desperit'
aut rennuat'. quē mor' in suis p'cib'
eraudit'. **E**cce phariseus se iustifi
cauit in ope. ezechias iustū se asse
ruit etiā in cogitatioē. atq; unde ille

offendit. unde iste dñm placavit. Cur
itaq; hoc quia n̄ om̄ps d̄s singulorū
ūba ac cogitationes pensat. et in eius
aurib; sup̄ba n̄ sunt q̄ humili corde
p̄ferunt. **F**leuit itaq; ezechias fletu
magno. et ante qm̄ egderet̄ esaias medi
am partē at̄i. factus ē sermo dñi ad eū
dicens. **R**evertē dic ezechie duci ppli n̄i.
Hec diē domnū d̄s pat̄i tui dauid. Au
dii orationē tuā et uidi lac̄mā tuā.
et ecce sanauit̄ die t̄cio ascendet̄ tem
plum dñi. et addam dieb; tuis quin
decim annos. et de manu regis assi
rioz liberabo te et ciuitatē hanc et p̄
regā urbē istam p̄t̄ me et p̄t̄ dauid
seruū meū. **F**leuit aut̄ fletu magno.
p̄t̄ p̄missionē domni ad dauid. qm̄
uidebat in sua morte p̄turā. **E**o enī
tempore ezechias filios n̄ habebat.
nam p̄ mortē eius manasses cum .xy.
annoz eēt regnare cepit in iuda. et q̄
p̄spicuum ē p̄ t̄m̄ annū excessē ui
tē. manassen eē genitū. **E**rgo iste om̄
ē fletus. qd̄ desperabat̄ xpm̄ de suo
semine nasciturū. **A**lii asserūt quāu
scōs uiuos morte t̄teri p̄t̄ incertū iu
diciū et ignoratiōē sententię d̄i. q̄
sedem habituri s̄t̄ simulq; facta q̄s
tio soluit̄ ac necessitatis ac uincula
causarū. qd̄ neq; qm̄ dies mortē singu
lis p̄stituta s̄t̄. s̄ uoluntate d̄i et igno
tis mortalib; causis. ul' uiuat aliquis
ul' moriat̄. p̄sertim cū et statuta nūc
mortal̄ necessitas differat̄ et p̄ mortē
resuscitatos plurimos legerim. **R**eū

tit̄ ad regē p̄p̄ba dñi uisioē. ut ip̄e sa
naret qui p̄cussērat et uocat̄ ezechias
dux ppli eius. et filius dauid cui opa
sectabat̄. **F**ecerat enī rectū iuxta omnia
q̄ fec̄ dauid pat̄ ei' et audis̄ eius oratio.
uidis̄ q; lac̄mę qm̄ ambulauit̄ coram
dño in ueritate et corde p̄fecto. et fle
uerat fletu magno. et qd̄ placitū erat
in oculis ei' fecerat̄. **A**diciuntq; quinde
cim annis ad uitā q̄s ille n̄ postulauit̄.
et insup̄ uiuente eo regni securita' rep
mittit̄. **S**im aut̄ ut quidā putant̄ i cor
pore uiuē condempnatio ē et iuxta il
lud qd̄ d̄i reuētē anima mā in requiē
tuā. et in alio loco. edue de carē animā
meā. optanda ē mors ut de carē libe
renur. qm̄ nūc domū donat̄ p̄ benefi
cio. ut qui liberandus erat adhuc quin
decim annos uiuat in carē. **V**it̄ e
saias. **A**fferre massā ficorū. **Q**m̄ cū attu
lissent et posuissent sup̄ uleus ei' cu
rat̄ est. **A**uunt ebrei ūbum. s̄i n̄. qd̄ p̄
t̄miserūt. **I**ux̄ ule' sonare n̄ uultū. **J**am
et aquila et simachi' q̄ et theodotio.
SA K O C. inc̄ptati s̄nt̄ p̄ qd̄ morbum
regium intelligi uolunt̄. cui contra
putant̄ ul' sumpta in cibo ul' apposita
cor̄ p̄i q̄cūq; s̄t̄ dulcia. **E**rgo ut d̄i po
tencia monstraret̄. p̄ res n̄gias et ad
uisas sanitas restituta ē. **A**lii. s̄i n̄. n̄ ul'
ē s̄ apostema suspicant̄. q̄ndo tumēt
cor̄ p̄ cocto et putrescente pure cōplet̄
et iuxta artem medicorū om̄s famel
siciorib; ficis. atq; cotitulis in cutis
sup̄ficiem puocat̄. ac p̄ hoc n̄ sp̄neda

xxv

ee medicina q̄ usū ostet et ex p̄uīto q̄a
 et hanc fecit d̄s. **Q**uāt aut̄ ezechia ad
 elaiam. **Q**d̄ erit signū. q̄a d̄ns me sana
 bit et quia ascensur̄ sum die t̄cio ad
 templū d̄ni. **C**ui ait elaias. **H**oc erit
 signū a domino. q̄d̄ factur̄ sit domini
 sermonē quē locut̄ ē. **H**is ut ascendat
 umb̄ decem lineis. an ut reuertat̄ totidē
 ḡdibz. **E**t r̄t. **D**atur aut̄ signū ut sol. r.
 gradibz reuertat̄ q̄s nos iuxta symmachū
 in lineas et horologū uertim̄. qui ḡd̄
 intellet̄ in lineis. ut manifestiorē sen
 sum legentibz. faceret siue ita erāt ex st̄ti
 ḡdus arte mecānica. ut p̄ singulos ū
 bra descendens horarū spatia t̄mna
 ret. **E**rat enim diei hora decima q̄ndo
 h̄ regi p̄pha loq̄batur. **H**is ḡ inquit ut
 ascendat umbra. r. lineis. p̄cedente so
 le sup̄ t̄ram p̄ boreales plagas usq; ad
 orientem. q̄d̄ sub̄ t̄ram cotidiana cō
 suetudīe sui cursū erat factur̄. an ut
 reuertat̄ umb̄ totidem ḡdibz. n̄sā r̄ct̄
 sum fatie solis. ip̄o q; p̄ austrālē pla
 gam ad orientē regresso. **A**t r̄t. faci
 le ē inquit umbra crescere. r. lineis. n̄
 hoc uolo ut fiat. s̄ ut reuertat̄ rector̄ su
 r. gradibz. **V**idit namq; quia maioris
 miraculi ee potat. si sol contrū suo
 mori cursū ageret. qm̄ si osueto p̄cel
 su incedens tamen si multo altius. id
 ē sup̄ t̄ram elatus ad orientē. q̄ facti
 diei mane nulla int̄uente nocte
 factur̄ aduolaret. **N**am et hoc qui
 in insula thule q̄ ult̄ britannia ē. ul
 in ultimis scitarū finibz. degūt om̄

estate dieb̄ aliq̄t fieri uident. quia sol
 cetero orbi ī occasu et sub̄ t̄ra positus
 ip̄is nichilominū tota nocte sup̄ t̄ram
 appareat. et qm̄ a parte occidentis ad ori
 entem humilis redeat. manifeste ui
 deat. donec tempe oportuno de mo to
 to orbi communi exortu reddat. sicut
 et uetum histone et n̄ri hominū. qui
 qui illis de partibz adueniunt habun
 dantissime p̄diunt. **N**um aut̄ — h̄y
 qui int̄iora auit̄ inuolunt uiderē solē
 p̄ meridianas plagas ad orientē. ab
 occasu redire. quia signū et p̄sentis tē
 poris et futuri ty pus erat. ut qm̄ sol
 reuertat̄ ad exordū suū. ita ē ezechie
 uita ad deq̄etos annos rediret. nob̄
 q; in ebdomade et octoade uiuentibz.
 p̄ resurrectionē. xpi uite spatia p̄telē
 t̄. **S**olent sc̄oz loq̄z in hac p̄uincia mō
 tratores. iuxta consēptū templi osten
 dere grad̄ dom̄ ezechie ul̄ achaz. quo
 sol p̄ eos descendere. **S**. numq̄ ego cre
 dam n̄ dico achaz qui rex impī fuit
 s̄ cuiuslibet regis iusti domū fuisse
 in templo d̄i. cum salomō idēo d̄m̄
 int̄ cetera ostendisse dicat. qd̄ in sub
 lime edificauit mello. uñ atum tēpli
 deambulans int̄na re palaty respi
 cere solitus sit. **S**olent quidā hos. r.
 ḡdus linearū ad mistium. xpi tran
 ferre. ita ut umbras figurarū ī des
 censione. xpi int̄p̄t̄nt̄ p̄ q̄s t̄m sol
 iusticie. xpe p̄ resurrectionē ascend̄.
Primus itaq; ḡdus d̄scensionis de ce
 lo in anglo fuit. qd̄ magni ofily nū

tiator fuerat. Demq; et iacob sic loq̄t̄.
Et dicit inquit angl's di. Ego sum d's cui
uiristi titulu et uouisti uocu. Et ut
anglm et dnm ostenderet. scds g'clul des
censionis de anglo in patarchis fuit.
qd in omib; ut ait ap'ls ip'e e opatus.
Tertius in legis datione. qd et in lege
ip'e locut' e. Quart' g'clul e in iesu naue.
ut pplm m'iam repmissionis induce
ret. Quint' in iudicib; qd eundem p'plo
p' eos ip'e regebat. Sextus in regib; iude
oz. qd in eis ip'e regnabat. Septimus
in p'phetis. quia p' eos annuntiat. Oc
tauis in pontificib; qd ip'e summus
sac'dos e pat'f. Nonus in homine de
eum. in passione. Per hos eni. x grad
q'i p' umbra legis p'sce. xpc descendit.
ac rursus p' resurrectione suam sol
uisticie. xpc p' eosdem g'd rursus
in celu ascendit. et omne illa umbra
legis ueritatis radus illustrauit ob
scura reuelans. claustra reserans. et
omnia tecta denudans. **I**n tempore
illo misit berodach baladam filiu
baladan rex babilonoz lictas et mi
nera ad ezechia. audierat eni qd eg
tass; ezechias. Letat' e eni in aduenu
eoz ezechias. et ostendit eis domu a
romatu. et auru et argentum q' pig
nita uaria. ungenta q; et domu ua
soz suoz. et omnia q' habe poterat
in thesauris suis. n' fuit qd n' mon
traret eis ezechias in domo sua. et
in omni potestate sua. **S**up' legim
xiiij. anno regis ezechie ascendisse

sennacherib regem assirioz sup omi
ciuitates iuda munita et cepiss; ea.
et postea obsedisse lachis. transisse
lobnam. misisse ierlm partem exercit'
sui. cesaq; p' anglm centu octoginta
quinq; milia exercit' ei et ipm fugis
se ninuen. int'fectuq; a filis in tano
di sui. et regnasse assaradon filiu em
egtasse ezechiam et recepisse. p'p'e m
tio sospitem. factu signo incredibil;
ut sol. x. horaru spatij reuiteret ad
ortum suu. et penes duplex dies fieret.
Hic legim qd in tempore illo hoc e in
eodem anno q' hec gesta sunt. omnia.
berodach baladam filiu baladan rex ba
bilonis lib's et munia ad ezechia. Na
asorodon — sennacherib pat' apud
assirios in regnu successerat. de cuius
seu morte seu uita scriptura conuincit.
Et q' p'p'icuu e aliud fuisse te regnu
assirioz. et aliud babilonoz. Demq;
samaris id est. x. tribus cepere assiru in
dam eni et ierlm postea legimus cepi
se chaldeos un rex nabuchodonosor
fuit. Et quia ap'd eos astroz obserua
tia stellarq; cursus longo usu et exer
citatioe cognit'. quia et in dnu natu
tate monstrat. intellerunt solem re
u'sum diei spatia duplicato seruire
ei. que solum dnu. id est solem p'nta
bant. Cuiq; causas huius miraculi ra
tioneq; p'quireret. fama p' omi's g'eme
uolitante didicerit. p'p'e egtationem
regis iudee etia cursu signi clarissi
mi comutatu. Quia n' ee opinatione

xxiii

xxv

mea. si scriptura scilicet fidem dierum tibi testantur quod dixerit per alia. Ipse est ezechias qui obtinuit superiorem fontem aquarum gion et auertit eas subter ad occidentem in urbem dauid. in omnibus operibus suis fecit perfecte quod uoluit. attamen in legatione principum babilonis qui missi fuerant ad eum ut inuigilarent de portento quod acciderant super terram. reliquit eum deus ut temptaretur. et nota fierent omnia que erant in corde eius. In diebus illis egrotauit usque ad mortem et orauit dominum. et exaudivit eum. et dedit ei signum. si uero iuxta beneficia que accepit retribuit. quia exaltatum est cor eius. et facta est contra eum ira. et contra iudam et ierusalem.

Rursumque scriptura scilicet elationem cordis eius die penitentiam in iugam. inferens. et humiliat est postea eo quod exaltatum est cor eius. tam ipse quam habitatores ierusalem. et ideo non uenit ira super eos dominum in diebus ezechie. Letatus est ergo in aduentu legatorum berodach. que patrem fuisse nabuchodonosor hebrei autem humani. et in oblatione munium. et congratulatione sanitatis sue ostenditque iuxta litteras domini nechotha per quem simnachus transtulit aromatum suorum et thesaurum argenti et auri. et odoramentorum et unguentum optimum. quia in hebraico scribitur olei boni et omnes thesauros uasorum gaze. sicut ut ibi legitur uasorum suorum. Gaza enim lingua phariseorum dicitur in cupantem. nec est hebreus sermo sed barbarus. Non fuit inquit uerbum quod uide

hebraicam consuetudinem per se frequenter accipit. quod non ostenderet eis in domo sua et in omni potentia sua. Non dei ira iustissima. quam non solum thesaurum suum atque palatium. sed et templum ostendit. quod certe fuit potestatis eius. de cuius ualuis auri laminas ante iam tulerat. Intuitu autem isaias propheta ad regem ezechiam. et dixit ei. Quid dixerit uiri isti. et ueniunt ad te. Et dixit ezechias. De terra longinqua ueniunt ad me de babilone. Et dixit. Quid uiderit in domo tua. Et dixit ezechias. Omnia que in domo sunt mea uiderunt. non fuit uerbum siue res quam non ostenderit eis in thesauris nostris. Et dixit esaias ad ezechiam. Audi uerbum domini exercituum. Ecce dies ueniunt et auferent omnia que in domo tua sunt et que thesaurizauerunt patres tui usque in diem hanc in babilone. non relinquentur quicquam die domus. et de filiis tuis qui egredientur ex te. quos genueris tollent et erunt eunuchi in palatio regis babilonis. Et dixit ezechias ad isaiam. Bonum uerbum domini quod locutus est. Et ait. Fiat tantum par et ueritas in diebus nostris. Tradunt hebrei ideo egrotasse ezechiam. quam per inuidiam tam uictoriam iudeorum et assirorum regum in tantum ceciderunt laudes domino. quia cecidit moyses pharaone submerso. et debora infecto sifara. et anna genito samuele. uero commotum esse fragilitati sue. rursum que per corporis sanitatem et signum magnitudinem

offerre aliam occasionē superbie quā ut
prudens et dī cultor uitare debuerat.
nec monstrare alienigenis diuitias su-
as quā dō tribuente possederat. Et quā iuxta
leges quā topologie discimus nō mitten-
das margaritas ante porcos. nec dan-
dū scīn cambz. **Qui** enī fidelis ē spū
abscondit negotia. et quicūq; hoc fe-
cerit omnis uirtū illius eneruat. pe-
ritq; posteritas. et amisso uirili robo-
re. in muliebri redigit mollitudinē.
Ingreditur g̃ isaias ad regē. et quā uesciū sci-
citatis. Quid dixerit uiri isti. et uñ ue-
nerit. Ille ad unū respondit. alto p̃t-
misso. Quod cū. e. a. o. a. cer. et super-
lio legendum ē. De t̃ra longinq; uene-
rēt ad me de babilone. quō quā t̃ra lon-
gior sit uñ ueniunt. tanto gloriosior
p̃t quē ueniunt. Et ueniunt inquit
ad me. Qui debuerat dicē. ueniunt ad
glorificandū dñm p̃ signū magnitudinē
de babilone. que urbs in toto orbe po-
tentissima ē. Rursūq; esaias. Quid i-
quit uidiunt in domo tua. At ille re-
spondit. ex parte uerū. quō dōnna uide-
runt in domo illius. nec fuerit res quā
nō ostenderit eis in thesauris suis. Et
alium tacet de quō uerebat̃ offensam
quō ostendit ei cūta quā haberet in
potestate sua. haud dubiū quoniam et
templi suppellectilem. Propt̃ quā esaias
dī sermone p̃fert sententiam. Audi
uñ dñm exercitū. Veniet temp̃
quādo omnia h̃ quā in domo tua sūt. et
nō tuo s; patrū tuorū labore quā sita. in

babilone transferant̃. et de semine
tuo fiant eunuchi. in aula regia. Et
quā hebrei uolunt damelē. ananiam.
mis abelē. azariam. pueros de regio
semine factos ēē eunuchos. quō in mini-
terio nabuchodonosor fuisse nō dubi-
um ē. **Hic** ezechias. Bonū uñ dñm quō
locut̃ ē. In quā ab ebreis respōdit. cur nō
sit uirtat̃ bonitatē moysi qui locut̃ ad
dominū ē. aut dimitte eis hanc nor-
am. aut si nō facis dele me de lib̃ tuo quā
sc̃psisti. **Hic** et ap̃ls paulus anathēma
uult ēē de xpo p̃ fr̃ibus suis. qui sūt
isrlite. **Hec** itaq; sententia. p̃phe ad eze-
chiam. iustice cont̃ ypoc̃tas pl̃ata ac-
cipi potest. Qui p̃quā magnis uirtutibz
excrescunt. quia cauere malignorū
sp̃itū insidias negligunt. et celari
meisdem uirtutibz. nolunt. bona sua
ostendēdo. ostium faciunt. et p̃dū-
tes subito amittit. quicūq; diuitiū studū
tes opant̃. **Hic** p̃ psalmistā dī. Tradi-
dit in captiuitatē uirtutē eorū. et pul-
chritudinē eorū in manū inimici. **Hic** itaq;
quippe et pulchritudo arrogantiū in ma-
nū inimici tradit̃. quia omne bonū quō
p̃ occupant̃ laudis ostendit. oculi
adūsarū uire mancipat̃. **Hic** itaq;
quā ad rapinā puocant. qui suas eorū
noticie diuitias denudant. Quo usq;
enim ab et̃ne patē securitate disim-
gimur. in latrū insidiantū it̃ am-
bulam. **Qui** g̃ in itinē dep̃clari formi-
dat. abscondat necesse ē bona quā portat.
O miserī quia affectantes laudē ho-

minū in semetipīs dissipant fructum
 labor. Cumq; se ostendē aliens oculis
 appetunt dampnāt qd agē. Qs minurū
 maligni sps dum ad iactantiā puocāt.
 eoz sic dicitur opa captiuantes denū
 dant. Hinc enī p euanglium uital dicit
 Hesciat simit tua. quid faciat dertā
 tua. ut sit elemosina tua in abscondito.
 et pat tuus qui uidet in abscondito
 reddet t. Hinc ē qd electoz ecclia. p psal
 mistam dicit. Omnis glā eius filie regū
 abunt. Hinc paul ait. Glā nra h ē testi
 moniū sciencie nre. filia quippe regū
 ecclia q in bono ope spūaliū principū
 pdicatioē genata glām nre hē. quia h
 qd agit. in ostentatioē iactantiā n hē.
 Glām suam paulus testimoniū scienc
 tie memorat. quia fauore alieni oris
 n appetit. uite sue gaudia extra semet
 ipm pone ignorat. Occultanda g q agi
 mus. ne h in huius uite itinē incaute
 ponentes latimantiū spūum incur
 sione pdamur. **D**ormiuit q; ezechias **xxiii.**
 cum patre suo. et regnauit manasse
 filius ei p eo. vii. annoz erat manasse
 cū regnare cepiss. et. l. quinq; annos
 regnauit in ierlm. Et cet. Post mortē
 q; ezechie. narrat scptura manassen
 filium et regnasse in ierlm. Qui cum
 ad idola colūda et abhominaciones faci
 endas se conuiteret. relinquens dñm pa
 trū suoz. et bona exempla q in patre
 suo ezechia asper. locut ē domū ad
 eum. et ad pplm ei. et attendē noluerit.
 idēo induit sup eos pncipes exercitus

regis assirioz. cepuntq; manassen et
 uinctū cathenis atq; compedibz dux
 erit in babilonē. Qui p qm coangustat
 ē. orauit dñm dñm suum et egit peni
 tentiā ualde coram dño dō patrū su
 oz. de pcatq; e eum et obsecrauit itēre.
 et exaudiuit orationē ei. redyitq; eū
 ierlm in regnū suū. Et cognouit ma
 nasses. qd domū ipē ē dñs. **E**xemplar
 aut ē hec penitencia manasse. qd p
 commissa scelera nullus debet de di
 misericordia despare. si magis p penitenti
 am spem habē congruā uenire. si eā
 rite pfect. **P**ost hunc regnauit fili
 ei. amon idolat. p que iosias filius ei
 rex iustissimus regnauit. q omniē sp
 urticiam idolorū qm patres sui fabri
 cauerit emundauit. et se in dī cultu
 strenue exercuit. Et mīto. quia lon
 ge ante h de illo pdictū ē p ppham.
Intēptat aut iosias cuius ē sacrificiū
 domino. ul' salus dñi. l' fortitudo dñi.
Qd aut sequit de eodem rege. qd audi
 to lib' legis que helchias sacerdos i
 uenit in domo dñi. scidiss. uestimta
 sua. et misiss. helchā sacerdotē. et cete
 ros qui subsequit annumerant ad ol
 lam. ppheten uxorē sellū qui habi
 tabat in ierlm in sala. quid figeret
 illud qd dī in sala. in lib' paralipo
 menou declarat n scptū ē de pfato
 rege ezechia. **E**dficauit q; agens idu
 trie omniē murū qui fuerat dissipa
 t. **E**struxit turrez. et forinsec' altum
 murū. **M**eminit hui' loci. et sophonia

.s. xxxv.

dicens. **H**or clamor a porta piscium
et ululatus a sedā. **P**ro q̄ uet̄ editio q̄si p̄
p̄m nom̄ loci transtulit in masena.
Masena quippe in̄ptat̄ sacā. **Q**d̄ aut̄
d̄r̄ p̄phetissa habitasse in sacā in sedā
muri parte intelligē debemus. **Q**d̄ d̄r̄
de iosia rege contaminauit q̄; tafec q̄d̄
ē in uualle filij ennon. et nemo osec̄
ret filiū suū aut filiam p̄ ignē mo
loch. frequens ē in sc̄pturis hor̄ m̄tio
locor̄. maxime in libro regū et iere
mia p̄pha. **E**st aut̄ uallis ennon siue
filij ennon iuxta murū ierl̄m. cont̄
orientē i q̄ ort̄ pulcherrimū filoe fō
tib̄ irrigatur. **T**afec aut̄ siue tofēch.
utriq̄; enī scribit̄. erat loc̄ meadē
uualle iuxta piscinam fullōnis. cui
meminit sc̄ptura. et iuxta agrū a
cheldemach qui usq̄; mōstrat̄ ad au
tralē plagam montis syon. **S**olebant
aut̄ in tofēch quia loc̄ erat amenissim̄.
uī hodieq̄; ortor̄ p̄bet delicias posi
ta ara sacrificare de momb̄ nefando
q̄; igne suo osec̄rare libos. siue holo
caustū offerre. sic in lib̄ ūbor̄ dierū
de achaz sc̄ptū ē. **I**p̄e est qui adoleuit
incensū in ualle benennon. et lustr̄
uit filios suos i igne. **B**enennon siq̄
dem filium emō siq̄cat. **V**allis aut̄ en
non d̄r̄ ebraice gehennī. cui nomne
in nouo testam̄to pena inferor̄ gehe
na cognominat̄. quia nimirū sic in
conuualle ennon. qui idolis seruier̄
inea p̄phis attestantib̄ pier̄. ita pec
catores ex hys q̄ peccauer̄ et̄na dap̄

natiōe puniunt̄. **D**emq̄; ieremia cum
referret p̄cepisse s̄ dominū ac dixisse
egredere ad uallem filij enno. q̄ ē iuxta
int̄m̄ porte fictilis. paulo p̄ diē et n̄
uocabitur loc̄ iste amplius tofēch. et
uallis filij enno. uallis occisionis. et
dissipabo consilium iude et ierl̄m in lo
co isto. et subitam eos gladio. **I**saiā q̄;
manifestissime tofēch appellat infer
nū. qui cum p̄petuū interitū diaboli
sub nomine assur. describeret dicens.
a uoce enim domini pauebit assur. i
ga percussus. et erit transit̄ iunge fun
datus. qm̄ requiescē fatiet dñs sup̄ e.
statim quom̄ et ū eēt p̄turus subdō
dicens. **P**reparata ē ab heri tofēch a
rege. p̄parata. p̄funda et dilatata. **P**ul
chre ait et dilatata. quia tofēch d̄r̄ la
tudo. **M**ut̄m̄ta inquit eī ignis et lig
na multa. flat̄ domini sic torrens sul
phuris succendens eam. **C**ontaminauit
aut̄ iosias tofēch. ul' ossa mortuor̄ ibi
sic in sequentib̄ de aliis ydolor̄ locis
fecisse legit̄. ul' alia q̄libz immunda
disp̄gens. qm̄ abhominatiōe potui
qm̄ delectatiōe ap̄t̄ omnib̄. qui aspice
rent loc̄ appareret. **Q**d̄ sequit̄ de eodē
rege iosia. abstulit q̄; eq̄s q̄s dederant
reges iuda soli inuitat̄ templi dñi.
et paulo p̄. cur̄tus aut̄ solis combus
sit ignis ostendit̄ omni gentiū idola
trariū superstitioni iudeos eo tempe
fuisse mancipatos. ita ut h̄y ueniam
onē solis qm̄ more gentiliū dñi eē cre
debant. simulac̄ eī qd̄ fecerant cur̄

117.
eqsque subdidit et in atriis hoc templi
domini. Sic enim solent gentiles pingere
vel facere simulacrum solis. ut puerum in
berbem in curru ponentes. eqsque eodem
qui cursum celum petentes subiungant.
Cuius propterea pueri aptant unaguem.
quia sol uelut cotidie nouo ortu natus
nullum per secula seminum incidit. Ut autem
eidem curru et eqsque tribuant de miraculo
sumptum helie. prophete. quia curru igneo.
et equis igneis est raptus in celum.
ut iohannes constantinopoli episcopus estimat.
Quia enim grege belios dicitur sol. sic et seduliter
cum de helie ascensu caneret ostendit
dicens. O quam fulminei placent semina
ta celi. conuenit helie. meritoque et no-
mine fulgens. hac ope dignus erat. nam
si sermonis achiui una per accensum mu-
ter littera. sol est audientis grege ab israeli-
tis diminas habere litteras fama predebat.
predicari quod helias curru igneo. et equis
suis igneis ad celestia translatus. vel cer-
te hoc ipsum inter alia depictum in pari-
ete uidentur. edidit uenia decepta
nominis solis. hic transitum per celos esse de-
signatum. et miraculum diuinitus factum
commutauit in arguendum erroris hu-
mana stulticia commutatum. Quis imitari ip-
si uidi satagerunt. ne in aliquo gentiliu
stultissimi. minus stulti apparerent. Quod
autem paulo post de eodem rege dicitur. excelsa
que in ierusalem ad dextram partem mon-
tis offensionis que edificauit salomon
rex israel. et astaroth idolo sidonorum. et
chamos offensionis moab. et melchom

abominacioni filiorum ammon polluit
ter. et constituit statua. luce clarius
est quod excelsa nominare solet scriptura.
loca in collibus posita frondibus. in
quibus uel demonibus immolabantur deo.
locorum aueritate allecti. contra uentum
relicto altari quod erat in templo hostia
offerebant. Unde scriptum in hoc libro de re-
gibus. qui in uisum profecte iusti fuerit dicitur. ue-
ruitatem excelsa non abstulit. Monte autem
offensionis montem ydoli dicitur quia ni-
mirum consuetudini est scripturarum offen-
sionem idola nuncupare. quia uel nul-
lus ostendit deus. uel offensionem et ruinam
suis offert cultoribus. sic in hac ipsa sen-
tentia subsequente intimat cum dicitur quod edi-
ficauit salomon rex israel. astaroth idolo
sidonorum. et chamos offensionis mo-
ab. et melchom abominacioni filiorum
ammon. uel hoc quod in fallor palam ostendit
dicitur. quod utinam non ostendit quia uidelicet
salomon de amissione idolatrie seculum nun-
quam profecte penituit. Nam si fructus
penitentie dignos faceret. satageret an-
te omnia ut idola que fecerat de ciuitate
seca tollerent. et non in scandalum stultorum
que ipse cum fuisset sapientissimus errore
a fecerat. qui sapienter ac recte facta re-
linqueret. Meminit super et huius loci scrip-
tura. dicens. Te edificauit salomon chamos
fanum idola moab in monte que est contra
ierusalem. Hic in ierusalem esse positum asserit.
quia nimirum in tanta erat urbis ui-
cinitate positum. ut ad ipsam pertineret et ipsam
que sordibus que meo congeriebantur stamina

xxiiij

re uideret. Et conuersus iosias uidit ibi
sepulcra que erant in monte misitque et tu-
lit ossa de sepulcra et combussit ea super
altare et polluit illud. Cur autem iosias
ossa mortuorum cremari iussit super alta-
re nisi ut ostenderet quod profanauerunt eorum sa-
crificia et non solum pecudum hostias de-
monibus offerrebant sed etiam semetipso-
rum perire idolatriam in potestate demo-
num tradiderunt qui iusto dei iudicio
simul cum altari quod idolis fabricauerant
dissipandi erant. Iustice autem significat
omnes qui diaboli seruitio mancipa-
ti uitam sacrilegam temporaliter finierunt
et uis cruciatibus cruciandos deo illis est
buente secundum prophetam nitra opum suorum.
xxvi Reuersusque iosias ierusalem precepit omnem populum
dicens. Facite pascha domino deo uestro
secundum quod scriptum est in libris fidei huius.
Et rel. Quod autem predictus rex eiecit idola
de terra. nec in phantasmis et arboribus et om-
nibus immundiciis atque abominatio-
nibus ablati in viii. decimo anno regni
sui domino pascha celeberrimum fecit
se legit moraliter nos docere. ut purge-
mus omnem terram cordis nostri ab omnibus
uitiis. et mundemur a deo ab omni
inquinamento peccatorum et ab operibus mor-
tuis. et seruire possimus deo uiuenti. sic
que gratum deo celebremus pascha. non u-
ti que inferno malicie et nequicie. sed in
azimis sinceritatis et ueritatis. Secundum
allegoriam autem iosias iste typum tenet
domini saluatoris. qui salus et forti-
tudo dei merito dicitur quia ipse est de quo

scriptura dicit. Dominus fortis deus potens in
propheta. Et alibi. Ipse enim saluum faciet populum
suum a peccatis eorum immundiciis et
abominacionibus. qui per prophetam dicit. zelus
domini tue comedit me. De quo et iohannes ait.
Cuius uentilabrum in manu sua. et pur-
gabit auram suam. De quo et malechias dicit.
Et ecce uenit dies domini exercituum. quis
potest cogitare diem aduentus eius. Et quis
stabit ad iudicandum eum. Ipse enim qui ignis
conflans. et qui herba siccabit. et sede-
bit et flans. et mundabit argentum. et mu-
dabit filios leui. et conflabit eos qui au-
rum et argentum. et erunt domino offeren-
tes sacrificia in iusticia. et placebit deo sa-
crificium iuda et ierusalem. sic dies scilicet. et
sic anni antiqui. et accedam ad uos i
iudicio. et ero testis uelox malefici. et
adulteri. et pueri. et qui calumpniabunt
et mercede mercenarij. et humiliant
uiduas et pupillos. et opprimunt pignus
nec timebit me dies domini exercituum.
Celebrat ergo iosias noster uerum pascha. in viii.
anno regni sui. quando in viii. etate ge-
niali resurrectione propeita. scilicet suo cum
bonorum operum predictis ad eterne beatitudi-
nis denarium accipiendum. eiecit pro
omnibus scandalis de regno eius. de quo
predictus propheta ait. Ecce enim dominus ne-
met succens. qui camini. et erit omnis su-
perbi et omnes facientes impietatem stipula.
et inflammabit eos dies uenientis dies
domini exercituum. qui non relinquet eis radi-
cem et germinem. et orient uobis nomen meum solum
iusticie. et sanctas in pennis eius. egre

diemini et saltem sic utuli de armo.
 et calcabitur impios cum fuerit cinis
 sub planta pedum uiuor. Et recte dictu
 e. qd n factum fuit phafe a dieb iudi
 cum qui iudicauerit isrl et omnium di
 eru regu isrl et regum iuda. sic in xvij.
 anno regni iosie in ierlm quia abla
 ti figuris ueracit in die iudicy transi
 bunt sci. de morte ad uitā. de corrup
 tione ad glam. sicq; in conspectu adito
 rus sui in celesti ierlm metmū gaudebt.
 quia uidebt dō dōy in sion. et ciuita
 illa n eger sole. neq; luna ut luceant in
 ea. nā claritas di illuminabit ea. et lu
 cerna eius agnū ē. et ambulabē gentes
 in lumine eur. et reges tē afferēt glā
 suam et honorē in illam. et portē ei
 n claudnt p diem. nō enim n erit illic.
 et afferent glam et honorē gentū in
 illam. n intrabit in eā aliquid comqna
 ti. et fatiens abhominatiōē et mda
 cum. n qui sc̄pta sunt in lib uite agni.
 et nom ciuitatis ex illa die domū ibō.
 Bndictus dñs qm̄ mirificauit miseriā
 suam in ciuitate circumstātie. **O**cci
 so itaq; iosia rege in mageddo. tulit
 pls tē ioachaz filium iosie. et unre
 runt eum et stituerūt regem p patre
 suo. quē pharao nechō usnē in rebla
 tha. et duxit in egyptum. et imposuit
 multā tē. centū talentis argenti et ta
 lentū auri. regemq; constituit elyachi
 filium iosie p iosia pat suo. utiq;
 nom ei ioachim. **Q**uid aut m̄fecto
 iosia siḡcat. q a pharaone nechō int

fectus ē in mageddo. n̄ p̄secutiōē an
 tiq̄ hostis adūsus sc̄os p̄dicatores. q̄s
 p̄ inuidiam neci tradē molit. et aufer
 re de tra conatur ecclie. q̄m̄ facili
 totam plebē dissipare et inuadē p̄fit.
Int̄ptatur aut pharao dissipans. ne
 cho. p̄cussio. mageddo de temptatiōē.
 Permissus quippe diabolus s̄uigere
 adūsus sc̄os. hoc solumm̄ agit. hoc
 totis uirib; certat. q̄m̄ temptando ḡ
 gem dñi p̄cutiens dissipet eos q̄ pri
 matū fer̄t. quoy solatio adūti s̄t
 hostem dimicare debuerāt. **T**ulit pls
 tē ioachaz filium iosie. et stituerūt
 eum regē p patre suo. **I**oachaz q̄ int̄
 p̄tat̄ retentus. siḡcat malos doctores.
 q̄s pls tē carnales uidelic̄ tēndē cu
 p̄duatq; dedito. sc̄m̄ mores suos et
 consentientes uicū p̄sonas eligunt.
Qs pharao in reblatha uiuit. et in
 egyptū duxit. cū diabolū p̄ multitu
 dinem adulatorū eneruans decipit
 corda p̄latorū. **R**eblata multitudo in
 t̄ptat̄. sicq; in sp̄uales uinctos cathe
 nis peccatorū tenebsum mergit aby
 sum. **P**ro ioachaz q; nechō ioachim
 regē stitues̄ imposuit multā tē. cē
 tum talentis argenti. et talitū auri.
 cū maligni sp̄s pensū seruitij sui in
 p̄lo p̄ditorū expetit. ut tam sensū qm̄
 eloquio ei p̄ omnia parati sint obse
 quio. **N**ī ioachim iuxta p̄ceptū pha
 raonis unūq; sc̄m̄ uires suas ex
 egit. ut daret tam argenti qm̄ aurū.
 quatuū hoc redderet pharaoni. q; dia

xxvii

XXIII - C -
bolus p̄ s̄ subditos unof ab uno q̄q; ex
igit scdm̄ uires suas peccati censū sol
uere. sicq; nequit in p̄lati cotidie p̄
parat p̄dmonē subiectis. **I**n dieb; illis
ascendit nabuchodonosor rex baby
lonis. et factus ē ioachim seruus t̄b;
annis. et rursus rebellauit cōt̄ eū. Et cō
Cū semel quis cuiuslibet se mancipauit
uitio. n̄ uno s; multis dñis obnoxius
erit. Un̄ ioachim quē pharao ante cē
sū s̄ soluere coegit. n̄c nabuchodono
sor rex babilonis s̄ t̄b; annis seruire
compellit. S; qm̄ nabuchodonosor
aliū intelligimus. n̄ eundē quē pha
raonē eē d̄vini p̄ncipē uidelicet con
fusiōis. rectorē tenebrarū harum.
Ergo cū antiquis hosti aliqui s̄ cen
sū peccati solue p̄suadet. mor totū
in dñm̄ suū redigē. et plenū serui
tū exp̄ndē amonet. Quid ē ḡ aliud
t̄b; annis regi babilonis seruū eē.
qm̄ p̄suasione delectatiōe atq; sen
su antiq; hosti subditū fore. et totū
uitijs deditū. q̄ libere ab eo possideri.
S; sepe contingit. n̄ tales p̄ diuina
ammoniti rebellare cōt̄ neqm̄ sp̄m̄
meditent. **H**inc ē qd̄ subdit̄. Rursus
rebellauit cōt̄ eū. nec tam̄ sufficit
rebellare. si n̄ p̄seruauit incertamine.
Qui enim antiqui hostis potestate
se ex uere desiderat. necesse est ut forti
t̄ cōt̄ eū dimicet. et adiutoriū a su
ma potentia assiduus p̄cib; imploret.
q̄tūm̄ diuina gr̄a adiut̄ hostē for
tissimū superare. et iugū durissimū

euadere q̄at. **P**ost ioachim autē regna
uit ioachim filius ei p̄ eo. et fec̄ malū
coram domino iuxta om̄ia q̄ fecerat
pat̄ ei. **I**n tempe illo ascendunt serui
nabuchodonosor regis babilonis in
ierlm̄. et cōmdata est urbs munitioni
b. Venitq; nabuchodonosor rex baby
lonis in ciuitatē eum seruus suus. ut
oppugnarent eam. eḡssusq; ē ioachim
rex iuda ad regem babilonis. t̄p̄ et
mat̄ ei. et serui ei. et p̄ncipes eius. et
eunuchi ei. et suscep̄ eum rex babilo
nis anno. viii. regni sui. et tulit in
om̄i thesauros domus dñi. et thesau
ros dom̄ regis. et concidit uniuersa ua
sa aurea q̄ fecerat salomon rex isrl̄ iux
ta uerbum dñi. et transtulit omne in
ierlm̄. et uniuersos p̄ncipes. et om̄i for
tes exercit̄. decem milia in captiuita
tē. et omne artificē. et clusorem. nich
q; relictum ē exceptis paup̄ib; p̄lis
terre. **T**ranstulit q; ioachim in babilo
niē. et mat̄ regis. et uires regis. et
eunuchos ei. et iudices t̄p̄ d̄vite in
captiuitatem de ierlm̄ in babiloniē.
et om̄i uiros robustos. septem milia.
et artifices et clusores mille. om̄i uiros
fortes et bellatores. duob; milibus. et
lonis captiuos in babiloniē. **Q**d̄ refert̄
de nabuchodonosor. quia transtulit
omne ierlm̄. et om̄i p̄ncipes. et om̄i
fortes exercit̄. v. milia in captiuitatē.
addidit sc̄ptura dicens. et omne arti
ficem et clusorē. hoc ē qd̄ sup̄ eadem
p̄plo isrl̄ philistinū regnantes fecisse

119.
narrant. cū dī. Porro faber ferrari n̄ in-
ueniebāt in om̄i t̄ra isrl̄. Cauent enim
philistini. ne forte facerent hebrei gla-
dium aut lanceā. Sic enim t̄ illi caue-
rant ne habentes fab̄s ferrarios hebrei
arma ad repugnandū facerent. ita t̄c
chaldei destructa ierlm̄. et uastata om̄i-
t̄a rep̄missiois. satagūt ut nullū in ea
remaneat artifex. nullus clusor. q̄ ul̄
fēclata urbis in eua componit. ul̄ p̄sit
resarene disrupta. quin poti⁹ quicquid
apud gentē exterminatā artis inuene-
rant. totū babilonā transferūt. ut ad ni-
chum ualeat ul̄. ul̄ illius ciuitatis u-
tilitatib; p̄ficiat. Cuius tam deflexio hy-
st̄one quia multū negligentie n̄r̄ t̄p̄is
congruit. n̄ opinor allegoria eē recen-
dam. Constat nāq; q̄ ierlm̄ et t̄ra isrl̄.
ciuitatē xp̄i id ē eccliam sc̄am. babilō
aut̄ et caldei siue philistei ciuitatē dia-
boli. id est om̄ne malignorū siue hominū
siue anglorū multitudinē designant.
Seruitq; isrl̄ philisteis siue chaldeis.
cum fideles quiq; nominete n̄ in ecclia
sistentes. t̄am ab immundis ul̄ sp̄i-
t̄ib; ul̄ hominib; decepti. aut auaritie
ul̄ luxurie. aut aliā cuilibet peccato in-
tis collo submitit. Adducit aut̄ na-
buchodonosor ierlm̄ et uniuersos p̄nci-
pes. fortes ex̄cit. x. milia in captiuita-
tem. cum et magistr̄s p̄lorū. et eis qui
inm̄cibili animo dno seruire. ac
decalogum legū fidelit̄ uidebant̄ in
di. ac pyr̄um more obseruare. subito
siue illeceb̄s mundi. seu adūsitatib; sub

acti aut in. morib; se facinorib; polluūt.
aut certe in heresim declinando apte
apostasie notam uicidit. Arma ū quib;
cont̄ diabolū repugnantes libertatem a
deo nob̄ datam defendam. q̄ t̄c alia n̄
eloquia sc̄pturāt. in quib; et ipsius d̄m̄.
et sc̄orū eius exemplis q̄ ordine bella in-
torū supari debeant luce clari⁹ discim.
S; philistei filios isrl̄ fab̄s armorū p̄uat.
cum maligni sp̄s animos fidelū a me-
ditatione sacre lectionis. sc̄laria illis
negotia inserendo retardant. ne ul̄ ip̄i
p̄ huius exercitiū resistendi fiduciam
sumāt. ul̄ alios forte qui legē nesciūt
ad resistendū uitis exortando et cor-
ripiendo accendant. Tollūt fab̄s ar-
morū. cum eos p̄ sac̄ eloquia norūt
in tantū scelerib; obruunt. ut dicere
bona q̄ didicerant p̄sus erubescant.
Transferunt om̄ne artificē et clusorē
in babiloniam de ierlm̄. cū eo q̄ mul-
tifaria uirtutū opatione plurib; p̄dē.
et ciuitatem di cont̄ irruptiones t̄p̄-
tationū munire solebant. a p̄posito de-
flectunt. atq; ingenū qd̄ t̄tione
sc̄e ecclie imp̄ndere debuerāt. ad uo-
luntatē poti⁹ regis uitiorū disp̄nsare
compellunt. Qd̄ si clusorē hoc loco
n̄ ostiorū siue mitorū. s; auri potius
gemmarūq; intelligere uoluerim. ad
unū p̄fecto eundemq; sp̄ualis expo-
sicio finē respic̄. Dictū quippe ē de
sapientia. quia aurū et multitudo
gemmarū. atq; ideo clusores horū n̄
alios apti⁹ qm̄ doctores intelligē uale-

772
m. qui dum recte uiuunt ac docent in
ornatū scē ciuitatis industriam scē ar
tis impndunt. At si forte errauit quid
nā a rege chaldeoy captiuu babiloniā
transferunt. Et qm artificem et clusorē
ab ierosolimis babiloniā transimigrē
hoc ē talitū ubi celitus acceptū in tra
defodere. et scientiā spūalem ad
peccatorū opa conūta intelligendū ē. om̄i
q; uiros fortes et bellatores simul i cap
tūitate ductos. hoc ē eos qui uidebāt
uiri fortes eē et bellatores. astutia ma
liguoy spūaliū deceptos atq; in carce
rem spūalis babilonie captiuatos.
necesse ē ut opam demus q̄tinus seuisimū
regis potestātē euadamus. uigile et so
brū s̄ inuis. timorē dī ante oculo s̄ p
ponam. et mandatorū ei obliuionē om
uino fugiam. **S**truam nob turre bo
noy opum. et p̄ p̄fectum uite ascenda
mus in illam induta lorica iusticie. et
galeam salutis habentes scutu fidei.
et gladium sp̄s qd ē ubi dī. Custodi
amus portas sensuū n̄roy ne mori
untret p̄ fenestra n̄ras. omni custodia
seruemus cor n̄m quia ex ip̄o uita
p̄cedit. et ante omnia spem n̄am in
regis celestis bonitate ponam. peten
tes ut eius gr̄a a malis omnib; libe
remur. sicq; erim̄ immunes semp ab
hostib; spūalib; quia domini fortitu
do plebis sue. et p̄ector salutarium
xpi sui ē. qui saluat om̄s sp̄antes in
se. **I**ḡ ioachim captiuato. **S**tituit na
buchodonosor mathan iam patrū

xxix

eius p̄ eo. imposuitq; nom̄ ei sedechiā.
vicesimū et p̄mum annū etatis habe
bat sedechias. cum regnare cepisset. et
xi. annis regnauit in ierlm̄. fecitq; ma
lum coram dño. iuxta om̄ia q̄ fecerat
ioachim. Quid in sedechia aliud intel
ligere possim. n̄ qd̄ ioachi ante p̄dix
im hoc ē malos rectores in ecclia. qui
munē et dono diuino abutunt. et fal
so s̄ nom̄ iusticie usurpant. **N**abam
a enim int̄ptat̄ mun̄ sine donū. sede
chia uult dñm. Qui. xi. annis regnare
dī. qd̄ siḡcat eū transgressorē legis fuisse.
Undenari enim numus qui denariū
sup̄ḡdit̄ excess̄ orem decalogi significat.
nec rite rex dici pot̄. qui scdm̄ man
data domini semetip̄m et s̄ subiectos
regē noluit. factum ē aut̄ anno nono
regni eius in se. x. decima die in ierlm̄. ue
nit nabuchodonosor rex babilonis
ip̄e et om̄is exercit̄ ei in ierlm̄. et eccl̄
diderūt eam. et exstruxerūt in circuitu ei
munitiones. et clausa ē ciuitas atq; ual
lata usq; ad undecimū annum regis
sedechie. nona die in ierlm̄ p̄ualuit. fa
mes in ciuitate. nec erat panis p̄p̄o
t̄e. **E**t cetera. **S**ouenari numerus qui nu
n̄ h̄t denario. imp̄fectionē legis sig
nificat. sic undenari transgressionem.
Et recte dictum ē qd̄ nabuchodonosor
in nono anno regni sedechie obsedit
ciuitatē in se. decimo et decima die
in ierlm̄. quia mali pastores cū decalogi
mandata q̄ scientiam tenēt ope et
doctrina p̄ficē negligunt. necesse ē ut

plebem s̄ commissā antiquū hosti cū
 suo exercitu obsidione cecundet. et mu-
 nitione uiciorū et ronis constructa clay-
 dat uallando ciuitatem. sicq; famel in
 ciuitate p̄ualeat. famis utiq; ubi dei
 cum n̄ er̄ p̄ditē libere panis doctine p̄lo-
 tū. **I**ntrupta ē ciuitas. om̄sq; uiri
 bellatores nocte fugerūt. Intrupta quidē
 p̄ temptatiōes uarias malignorū spūū
 custodia p̄lorū. h̄y qui debuerant armi
 ciuitatem defendē nocte ignorantie et
 teneb̄s peccatorū uallati fugiunt. quia
 sc̄dm̄ uirtutis uocem mercenarij et qui
 n̄ ē pastor. uidet lupū uenientē et dimit-
 tit oues et fugit. et lupus rapit et dispergit oues.
Et ap̄ls. Qui dormiunt inquit nocte dor-
 miunt. et qui ebrii sunt nocte ebi sunt.
Quā autē sequit̄ qd̄ p̄ uiam porte q̄ ē inter
 duplicem murū ad ortū regis fugerūt.
 Latente arguit inertiā doctoz qui in
 t̄ duplicem murū duoz testam̄torū
 stitū. n̄ belligerare s̄ effugē q̄r̄. et in
 delictis maḡ defluere qd̄ ore siḡcat. qm̄
 sc̄no fidi hostib; obsistere. **E**t p̄ uia q̄
 ducit ad campesta solitudinis. Porro
 chaldi obsidebant in cūctu ciuitatem.
 fugit itaq; sedechas. et p̄secut̄ ē exercit̄
 chaldeoz regem. compl̄nditq; eum in
 plantie iericho. et om̄s bellatores qui
 erant cum eo dispersi sunt et reliq̄rūt eū.
Et rel. Malignis sp̄tibus p̄lin cūctā
 tibus. rector fugit n̄ ad montes de quib;
 scriptum ē montes in cūctu ei et domi-
 n̄ in cūctu p̄li sui. s̄ ad campestra
 solitudinis. hoc ē ad dilatationē lux-

urie. **N**ū scriptum ē. Augusta et arta uia
 ē q̄ ducit ad uitā. lata et spatiosa q̄ ducit
 ad mortē. Compl̄nditq; eum in plantie
 iericho. et om̄s bellatores qui erant
 cum eo dispersi sunt et reliq̄runt eum.
Recte ḡ cum uirtutes homine dese-
 rūt q̄ eum defendē debuerant in pla-
 ntie iericho capite hoc ē in defectiōe
 carnalis sensus. Iericho enī int̄ptat
 luna. et siḡcat defectum carnis. **Q**uā
 ille homo qui de ierlm̄ descendebat
 in iericho. in latnes incidisse descri-
 bit. **A**pphūsum ḡ regem adduxerūt
 ad regem babilonis in reblata. qui lo-
 cutus ē cum eo iudicium. hoc ē ius-
 tum in eo exercuit iudiciū. **F**ilos autē
 sedechne occidit coram eo. et oculos ei
 effodit. uirūq; eum catheris et addux-
 it in babilonē. **O**ccidit rex babilonis
 filios sedechne in reblata coram eo. ocu-
 los q; illius eruit. **D**um sac̄ scriptura se-
 dechne captiuitatē narrat. ordinē cap-
 tuitatis uirtue demuntiat. **R**ex q; ba-
 bilonis ē antiquus hostis possessor
 intine confusionis. qui p̄us filios ante
 uentis oculos trucidat. quia sepe
 sic bona opa uictit ut hec se amitte-
 re ip̄e qui capt̄ ē animus dolens
 cernat. **H**am cum genuit plerūq; ani-
 mus. et tam̄ carnis sue delectationib;
 uict̄. bona q̄ genuit amans p̄dit.
 ea q̄ patit dampna confidat. nec tū
 uirtuti brachium cont̄ regē babilo-
 nis leuat. s̄ dum uidiū nequitiē p̄-
 petatiōe p̄cutit ad hoc quōdoq; pecca-

ti usu p̄ducto ut ip̄o q̄: rationis lumi
ne p̄uet. Vñ babilonis rex extincti p̄
ul filijs. sedechie oculos erunt quia ma
ligi sp̄s subductis p̄ul bonis opibus
post intelligentie lum̄ tollit. Qd̄ recte sede
chias in reblata patit. Reblata quippe
multa h̄ int̄ptatur. Item quid̄q; et
lum̄ rationis claudit qui prauo usu
et iniquitatis sue multitudie quia t̄
Mense quinto septima die iustis. An̄
noni decim̄ regis babilonis. uenit na
buzardan princeps exercit̄ seruis
regis babilonis ierlm̄. et succendit do
mū domini. et domū regis et domū
ierlm̄. omnēq; domū magnā obussit
ignē et muros ierlm̄ in circuitu destruit
omnis exercit̄ chaldeor̄ qui erat cum
p̄ncipe militū. Reliquū aut̄ ppli par
tem q̄ remanserat in ciuitate. et p̄fu
gas qui transiugerant ad regem ba
bilonis. et reliquū uulḡ translulit na
buzardan p̄ncip̄ militie. Et ierl̄. Congit
q̄ tempis ordo cum ratione uindie
te. Mense quinto legit̄ uastata ciuitas
q̄ pentatecum legis seruare desperat̄
et septima die iustis. quia sabbati re
quiem n̄ custodiuo et omnia cont̄
ria p̄ceptis diuini egr̄. frust̄ s̄ blā
diens de sanctitate. p̄ s̄c̄or̄ locor̄ ha
bitatiōe. Vñ p̄ ieremā domū dicit.
Nolite sperare in uibr̄ iudat̄ dicente.
templū dñi. templū dñi. templū dñi
ē. qm̄ si b̄ndixeritis uas ur̄as. et studi
a ur̄a. si feceritis iudiciū int̄ ur̄ū et
primum ei. aduenie et uidue et pupil

lo n̄ feceritis calumpniā. nec sanguinem
innocentē effuderitis in loco hoc. et p̄
deos alienos n̄ ambulaueritis in malum
uobis met̄ ip̄is. habitabo uobiscū in lo
co isto in t̄ra. qm̄ dedi pat̄b. ur̄is a
sc̄lo et usq; in sc̄lm̄. Ecce uos osidatis in
sermonib; iudat̄. qui n̄ p̄derit uobis.
furari. occidere. adulterari. iurare iuda
cit̄. libare baalim et ue p̄ deos alienos
q̄s ignoratis. et uenistis et stetit̄ corā
me in domo hac in q̄ inuocatum ē no
m̄ meū. et dixisti liberati sum̄. eo qd̄
fecim̄ om̄s abhominatiōes istas. Et n̄c
quia fecistis omnia opa h̄ die domū.
et locut̄ sum ad uos mane osurgens.
et loquens et n̄ audistis. fatiam domū
hunc in q̄ inuocatum ē nom̄ meū. et
in q̄ uos habetis fiduciam. et loco qm̄
dedi uobis et pat̄bus ur̄is sic feci sylo.
et p̄ciam uos a face mea sic p̄ciam
nes fr̄es ur̄os. uniuersum sem̄ ephraim.
Venit nabuzardan qui int̄ptat ueni
labrum. siue p̄phetia alieni iudicij ut̄
to di iudicio sup̄ peccatores p̄uct̄ s̄
utiq; exercit̄ regis babilonis ierlm̄ in
telligibilem. et succendit domū dñi.
cū antiquus hostis qui ē rex confusio
et p̄ncip̄s omnium iniquor̄ ei. tam ma
lignor̄ sp̄um qm̄ etiam impior̄ ho
minum. plebem uiuadit̄ fidelū. et
domū regis et domos ierlm̄. id ē pecca
tores et eos qui uidebant̄ in uisione
pacis mane inflammati cupiditate
subiit̄. omnēq; domū combussit ig
ni. cū uniuersūq; oscientiā p̄ flāmā

illiciti amoris perturbant. Et mirō ierlū
 incertū destrū. cum intentionē ora
 tionis et uirtutū studia. q̄ cont̄ se ua
 lere uouit. in despectibz dissoluit. ne
 p̄ spem uenie ad diuina succurrant
 auxilia. et correctionis apph̄ndat̄ mi
 nimia. p̄lingz in captiuitatē ducens
 de paup̄ibz. t̄re reliquit uinitores et ag
 colas. quia eos qui utiles ūbo et exem
 plo eē potant p̄ uicia captiuant. stulti
 et ebrii. cōm̄dat agriculturā. q̄tū n̄ uinū
 gr̄e sp̄ualis et fructū sane doct̄ne in
 uineis et aḡ p̄lorū fructificet. s̄ sp̄me
 maḡ et t̄buli uicioz exerescant. **Solūp**
 nas aut̄ creas q̄ erant in templo d̄ni
 et bases. et mare eneum q̄d erat in do
 mo d̄ni confregit chaldet. et transtu
 lerunt es omne in babilonē. **Solūpua**
 et̄as et bases doctores possunt accipe.
 qui sonoritate p̄dicationi et fidi firmi
 tate debuer̄t alios sustentare. **Mare**
 aut̄ eneū baptismi lauacrū. ul̄ sp̄ue
 honem lacrimarū. **Equidē** omnia chal
 deti sp̄uales. p̄ inerciam magistrorū de
 domo d̄ni auferre uincit et confringit.
 ita ut n̄ remaneat testa q̄ possit ignicu
 lus ferri de incendio. **Portariola** et
 omnia uasa aurea in quibz ministra
 bant. ollas q̄ creas et trullas. et tridū
 tes et c̄fos tuler̄t quia diuisa officia
 in eccl̄iasticis ordinibz. de d̄i seruitio
 auferentes. in suū usū nequissimū uer
 ter̄t. **Hec** n̄ et churibula et phyalas.
 cum orationē qm̄ diuinitas placari
 potuit. et poculū ūbi quibz lassū re

focalari debuerant impediendo sub
 iungit. **Que** aurea aurea. et q̄ argente
 a argentea. tulit p̄ncip̄ s̄ militie. q̄a
 tam sensum p̄ciosū. qm̄ etiam eloqui
 ueitatem. hostis neqm̄ de domo d̄ni
 auferre molit̄. et secum in confusionē
 ducē. **Tulit** q̄ militie p̄ncip̄ sarayā
 sacdotem p̄mū. et sophoniā sacdotē
 scdm̄. et tres ianitores. et de ciuitate
 eunuchum unū qui erat p̄fectus sup̄
 uiros bellatores. et quinque uiros de hys
 qui steterant coram rege. q̄s reppit in
 ciuitate. et sophor p̄ncipem exercitus
 qui p̄babat tyrones de p̄lo t̄re et ser
 uos e uulgo. qui inuenta fuerant
 in ciuitate. q̄s tollens nabuzardan p̄n
 cep̄ militum d̄ni ad regem babiloni
 in reblata. p̄cussit. t̄re babiloni. et
 interfecit in reblatha in t̄ra emath. et t̄is
 latul̄ ē iuda de t̄ra sua. **Non** solū enī
 p̄lares. s̄ et fortes et p̄ncipes in eccl̄ia.
 diabolus decipe et peccatis captiuare
 satagit. **Ūi** de ip̄o in iob scriptum ē. **Hic**
 ei electe s̄. **Tulit** q̄ saraiam qui in t̄p̄
 tat̄ uinctus sacdotem p̄mū. cū p̄mū
 eccl̄ie ordinē qui in ep̄is ē amore uo
 luptatis t̄rene. et uicioz cathena con
 stringit. **Tulit** q̄ similit̄ et sophoniā
 qui in t̄p̄tat̄ abscondit̄ sacdotē scdm̄.
 cum sc̄di ordinis uiros. hoc ē p̄bros
 qui talentū ūbi d̄i in t̄ra fodientes
 absconderat̄ in suū dominū subit
 git. **Et** tres ianitores illos uidelic̄t ia
 nitores. qui ostium fidi ap̄ire deby
 erant. et tenentes clauē scientie n̄

ipſi intiret. nec alios intire pmiſerit.
Et de ciuitate eunuchū unū. qui erat
pfectus ſup uiros bellatores. Eunuchus
iſte ſigat eos q̄s alibi ſcriptura ſacra
ſtultas uirgines appellat. qui uas a o
leo uacua in manibz tenebant conti
nentes uidelicet ſe a contagio corpora
li. nec tam oleum gr̄e et miſericordie in
pectore ſuo habere uolebant. qui ſu
tra ſup uiros bellatores conſtituunt
cū arrogantia p̄cauere n̄ meditant
Vult et quinq; de hijs qui ſteterant
coram rege. illos pfecto qui quinq;
ſenſibz corporalis uoluptati ſeruien
tes regi uitioꝝ ſemp aſſiſtebant. Et
ſophor p̄ncipem exercitū. qui p̄babat
tyrones de p̄lo t̄y. Sophar int̄p̄tat
diſſipans uel diuidens. ſignificans
eos qui rudes in ecclia. quos ad mi
litiam xp̄i int̄re debuerant. prauis
exemplis diſſipantes a cet̄a fidelium
p̄ errorem ſequeſtrant. Et ſer uiros e
uulgo. qui inuenta fuerant in ciui
tate. hoc ē ſtultos opatores qui me
rito uulgi nomine nuncupant. quia
utilitatem conſilioꝝ diuinorū diſcere
et factis implere neglexerant. Hos
ſcilicet om̄s tollens. nabuzardan prin
ceps militū duxit ad regem babylo
nis in reblata. intra emath. quia an
tiquus hoſtis. cum p̄ nequitia ſuam
talem p̄dam ab ecclia euellent tollit
hoc euacuabit hoc toto ſtudio agit
ut ad p̄petue mortis int̄fectionem.
eos p̄ducatur. Q̄s p̄mittit rex ſuſionis.

in reblata. hoc ē multitudinē ſcelium
et amore uoluptatū. In ſcriptura dicit
Lata et ſpatioſa ē uia q̄ ducit ad mor
tem. et multi ſunt qui int̄at p̄eam.
Et tranſiat ē iuda de t̄ra ſua. cum illi
oſſione nominis d̄i in ecclia uidebat
habere. p̄ ſcelera et peccata multiplici
a de t̄ra uirtutū tranſlati. in regnum
confuſionis et erroris abducunt. Sub
q̄ impio quicumq; nequit̄ ſeruiens
p̄ſeuerauit. nec merebunt̄ p̄ ſeru
catum iugli int̄iam iuda. templumq;
domini ibidem reedificare. hijs poſt
erumpnā p̄ſentis uite tradentur in
carcerem mortis p̄petue. n̄ uerū ſerui
numquā moriet̄ et ignis n̄ extinguet̄.
implebit̄q; meis illa beati pet̄ apli ſe
tentia qua dicit. Melius quippe erat eis
n̄ cognoſcere uiam iuſticie. quam p̄
agnitionem reuorſum comiti ab eo q̄
illis traditum ē ſc̄o mandato. quia at
teſtante uitate. ſeruis qui ſcit uolū
tatem d̄ni ſui. et n̄ fac̄ uapulabit
multis. qui aut̄ nescit et n̄ fac̄. ua
pulat̄ paucis.

Explicit Liber quartus

Liber ſc̄e orationis de berge

Incepta expositio uenabilis
Bede p[ro]p[ri]i in parabolis.

PARABOLE salomonis
filiy dauid: regis isrl. Pa
rabole grece: latine dicu
tur similitudines. Qd huic lib
uocabulu salomon ob id impo
suit: ut scirem' altius. q n iurta
littera intelligere que dicit. Inq
dnm significat p parabolis, fuisse locu
turū. sicut etiā nomine pprio. et pacifi
co regni sui statu. regnum xpi et ecclie
phenne denuntiat: de q scriptum est
Multiplicabit' eius impiū q pacis non
erit finis. sup solū dauid et sup regnū
ei: sicut itempli constructioe ac dedica
tione edificatioe scē ecclie que tempe
resurrectiois inetnum dedicabat infi
nuat. Nam et ipē filius esse dauid. et
rex spiritualis isrl: etiā turbaz testimo
nio que ei iherosolimā uenienti. cum
palmaz ramis. et laudib; occurrē de
clarat. Notandū autem qd uulgata
editio pparabolis que hebraice masloth
uocantur: parboemas. id; pūbia dicit.
S; nec ipsum nom abhorret a uero. Qe
enim parabolē recte nuncupant. qā
occulta sūt. possunt n incongrue eti
am pūbia uocari: quia talia sūt que
merito sepi in ore colloquētium uer
sari. ac memoria debeant retineri.
Nam pūbia plerūq; ita obscure dicū
tur. ut merito eadem possit etiā pa
rabolaz noie distingu. dno attestan

te qui ait. Hec in pūbiis locut' sū
uobis: uerut hora cū iam in pūbi
is loquar uobis: s; palam de pat
annuntiabo uobis. Quid aut utili
tatis parabolē salomonis cōferant:
sub crento tituli manifestat' cum
subdit'. Ad sciendā sapientiā q di
ciplinā. S apientiā autē et disci
plinam scire est. quom recte crede:
qualit' se uiuē oporteat queq; uera
cit' didicisse: quo intentionē cordis
dirigē. quid opando gerere cōueni
at nosse. Quod autē adiungit ad
intelligendā uerba prudentie. et
suscipiendā eruditionē doctrine: mo
net eos quos imbuit. ut n solum sa
pientiā quam semel ipsi pceperit
amplecti. et discipline uirtutū quā
cognouerit sciant inseruire: s; etiā
ūbis prudentiū quib; ad pfectiora p
ficiāt libenter auscultare: et hec
sollert' curent intelligere. I usti
ciā et iuditiū q eqtatem. I ustitia
est i eis que sedm reglam uerita
tis bene opam: iuditiū i illis q
recta discretioe cum pximis agio:
equitas i eo cum sincera intētioe
deo soli in his que recte gerim' uel
iudicam' placere contendim'. Vt
det' paruulis astutia: adolescenti
scientia et intellect'. P aruulos di
cit eos qui nup sapientie aure ac
cōmodare cepant: adolescentē qui
iam aliquantulū in ei' auditioe p

fecit. **¶** ideo fortasse paruulos plura
li numero. adolescentē appellat sin
gulari. quia doctrina sapientie q̄s
diuisis animi motib⁹. diuersis uiuē
di morib⁹ deditos suscipit. in unam
uirtutis p̄fectionē erudiendo p̄uehit.
De quib⁹ iure dī. **M**ultitudinis ē
dentium erat cor unū. et aīa una
Ut dēt inquit paruul⁹ astutia. **H**ec
etenim rudib⁹ et incipientib⁹ est ne
cessaria. p̄ quā sophismatū dinoscē
q̄ cauere uersutiā possit. ne falsorū
fraudib⁹ argum̄torū abducant a sim
plicitate uere sapientie que ducit
ad uitā. **A**dolescenti scientia et intel
lectus. quia q̄ prudentē declinat fal
sa. consequentē scita ueritatis p̄cipi
et. **H**acten⁹ p̄titulatio. hinc iā ip
se tertius parabolarū incipit. **A**y
diens sapiens. sapientior erit. **Q**uia
sapientie amator exiuit salomon.
quia optionē sibi data sapientiā pe
tuit q̄ accepit. pulchre initiū para
bolaz suaz a sapientia sumit. **Q**uod
autē ait sapientē cum audierit uer
bū. sapientiorē effici. ostendit nemi
nem ī hac uita ita sapientē fieri pō
se. cui sapientia nequeat augeri. sē
perq̄ moris esse sapientiū ut dictis
maior. et aliquē etiam minor. auscul
tent. et quicquid leis utilitatis au
dierit ad se replicēt suoq̄ ī corde re

condant. **V**eniq̄ audiuit sapiens mi
nor maiorē. regina saba salomonem.
q̄ sapientior redit. **A**udiuit moyses
socerū multo inferiorē. sublimior q̄
sapientior reddit⁹ est. **A**udierit disci
puli xp̄m. et sp̄m sapientie p̄cipe me
ruerit. **A**udiuit nichodem⁹. audiuit
gamaliel. audiuit discip̄s eius tūc
saulus. nō apl̄s paulus. sapientes uti
q̄ ūbum euangely. et sapientiores
facti sūt. **¶** Qui etiam paulus cū ad t̄
tium celum rapt⁹. audisset ea uerba
que n̄ licet hominib⁹ loqui. nichilo
min⁹ ad terrā reuersus aiebat. **Q**uia
ex parte cognoscim⁹ et ex parte p̄pha
mus. cū autem uenit quod p̄fectum
est. euacuabit⁹ quod ex parte ē. **E**t
intelligēs gubnac̄la possidebit. **N**e
mo de sua iactet scientia. quia q̄ sa
pientiū uerba crebro audire et intel
ligē negligit. uitā suā rite gubnare
n̄ nouit. quantomagis alieno regimi
ni p̄fici nequit. q̄ seipsum ad patrū
disciplinā subicere contēpsit. **¶** Quod q̄
ait. audiēs sapiens sapientior erit. ad
cognitionē rerū que p̄ sapientiā noscū
tur respicit. quod ū addit. et intelligēs
gubnac̄la possidebit. ad rectitudinem
uite que p̄ eandē sapientiā discit ul
docetur p̄tinet. **E**t pulchre p̄cipiū
parabolaz. p̄cipio congruit tituli.
qd̄ ita se habet. **¶** Parabole salomois

filij dauid regis isrl. ad sciendā sapi-
 entia et disciplinā. **A**numaduū para-
 bolam & int̄pretationē: uerba sapientū
 et enigmata eoz. **H**oc discipulis se hu-
 militer audientib; ipsa que eos icarne
 appāres erudiebat sapientia donauit:
 ut et suas parabolā que t̄be neqbant
 intelligerent: et p̄pharum ac legis enig-
 mata. id; obscura dicta spiritualit̄ ani-
 maduertē. ac suis auditorib; dilucidare ua-
 lerent: s; et sequentib; ecclis magistris
 eadē intelligentie spiritualis archana
 pie querentib; ac pulsantib; reserauit
Timor dñi: principium scientie.
Duo sūt timores dñi. Primus seruilis.
 qui principium scientie ul' sapientie
 uocat: sed s amicalis. qui p̄fectionē sa-
 pientie comutat. **T**imor seruil' princi-
 pium est sapie: quia q̄squis post errorem
 delictoz sape incipit. primo diuino ti-
 more corripit̄. ne ad tormēta ducat: sed
 hunc timorē p̄fecta dilectio foras mittit.
Succedit autem timor dñi sanct' p̄ma-
 nēs in seclm seclī: quē non excludit sed
 auget karitas. **I**psē est q̄ timet fili' bo-
 nific' i modico oclōs amantissimi pa-
 tris offendat. **H**am i choatiuo timore.
 seruil' adhuc anim' metuit: ne ab irato
 dño penis subigat̄. **V**terq; aut̄ timor
 ifutā uita cessabit: karitas ū nunqm̄
 excidet. s; i plenitudine sapie p̄petua
 manebit: qd' est cognoscē uerum & u-
 nū dñm: et quē misit ihm xpm. **S**a-
 pientia atq; disciplinā: stulti despiciūt

Ouerat de sapiente qd' audito sermo-
 ne sapientior fieret. et intelligēs rite
 suos discēt gubnare act: dicit ecōtra-
 rio de stultis quia sapiām recti dog-
 matis. et disciplinā pure cōuersatio-
 nis n̄ modo non assequant̄: s; et nos
 se contēpnant. **D**enuq; p̄dicante icarne
 ipsa sapiā. sapientes quiq; gaudentes
 accēbant: at pharisei et principes sac-
 dotū salutaria ei' dicta simul et facta
 spernebāt. **E**t notandū qd' sapientem
 singlarī nuō. stultos describit plura-
 li: quia et plures sūt sapientib; stulti.
 et sapientiū cētus omīs unifornē te-
 net callem pietatis: porro errantium
 dissimile dogma. dissimilis ē ordo vi-
 uendi. **A**udi fili mi disciplinā patris
 tui: et ne dimittas legē matris tue.
Hacten' puerbially de utiq; parte di-
 putat: hinc iā sedulus incipit ammo-
 nere quēq; fidelem. ut disciplinā legis
 diuine blanditijs p̄ponat repboz: quia
 nimirū hui' custodiam corona illoz
 facinora mors sequet̄ eterna. **U**nde &
 recte filiū uocat: quē patna sollicitu-
 dine instituerē curat. **P**otest et ex di-
 patris p̄sona dictū accipi: i nomie ar-
 tem matris ecclia que tē synagoga
 uocabat̄ intelligi. **E**t notandū quod
 ita nos disciplinā patris audire p̄ci-
 pit. ut legē quoq; matris nulla rati-
 one dimittam: quia n̄ sufficit ut q̄s
 se dñm diligere. et ei' p̄ceptis obtē-
 perare dicat: si unitatē ecclie fratna

55
55

karitate n̄ sequit̄. **H**ec uetat aliquid
matrē. ipsam dī gratiā qua saluam̄
accipe. nam et apud hebreos sp̄s qui
gratiā prestat. genere femininō n̄un-
cupat̄. **U**t addat̄ gratia capiti tr̄
o. et torques collo tuo. **M**os apud ve-
teres fuit. ut legitime certantes coro-
nā in capite. q̄ torquem ī collo accipe-
rent. **Q** nobis ḡ disciplinā condito-
ris n̄ri. si gr̄e matris custodim̄. scita
maior in dies spiritaliū uirtutū clari-
tas auget̄. Additur enī gratia capiti.
cum karitas que principale m̄tis or-
nabat. ardentī inflammāt. Addit̄ q̄
collo torques. cū fulgore p̄fecte opati-
onis. sermo p̄dicationis qui p̄ collum
p̄cedit confirmāt. ac ne contēpni ab
auditorib⁹ debeat. īdeficienti uirtutū
conexione docet̄. **S** et his q̄ mosaice
legis decreta ueniente d̄no seruabāt.
addita ē gratia noui testam̄ti. cum
spe regni celestis. cui⁹ splendor eximi-
us ad exemplum coronę ul⁹ torquū nul-
lo unquā sine claudit̄. **N**obis q̄ cū
pro bonis actib⁹ quos diuina gr̄a pre-
rogauit. lux et̄na tribuit̄. gratia p̄-
fecto capiti. q̄ torques collo additur
iuxta illud eūgl̄y. quia de plenitu-
dine ei⁹ nos om̄s accepim⁹ gratiā pro
gr̄a. gratiā scilicet beate retributioni.
pro gr̄a recte opatiōis. **F**ili mi si te
lactauerit peccatores. ne acquiescas
Quob⁹ modis lactāt peccatores q̄s de-
cipiūt. quia aut ad facienda scele-

ra blandim̄tis illiciūt. aut facta. iā
fauorib⁹ quasi laudabilib⁹ acta sustol-
lunt. **I**n utq; autē. sapiā suos audito-
res ne talib⁹ acquiescāt hortat̄. **S**i
dixerit ueni nobiscū. insidierim sang-
uini. **P**otest hic loc⁹ generalit̄ de la-
tronib⁹ qui īnocentib⁹ insidias et mor-
tes ul⁹ dampna īferunt. potest de ill⁹
specialit̄ intelligi. qui ip̄m uite auc-
torem neci t̄diderunt. **A**bscondas
tendiclas. cont̄. insontē frustra. **H**ec
fecere. cū dicebant. **L**icet t̄butum da-
ri cesari an n̄. **E**t innumera huimo-
di. **V**ere etenī erat insons. qui peccatū
n̄ fecit. nec īuent⁹ est dolus in ore ei⁹
Here frust̄ tendebant illi insidias. aq̄
in nullo lesi. immo cui⁹ plurima erāt
beneficia expti. **O**eglutiam⁹ cum si-
cut īferus uiuentem et integrū. qua-
si descendentē in lacū. **I**ta d̄n̄m exū-
guere imp̄y desiderabāt. ut om̄s me-
moria uirtutū q̄ doctrine illi tollere-
tur. s; et hoc ip̄m quod unq; tal⁹ int̄
eos uixerit obliuioni daretur. **O**m-
nē preciosā substantiā reperiem⁹ im-
plebum⁹ domos n̄ras spolis. **D**e homi-
nib⁹ dicebāt. quos xp̄o adherere cerne-
bant. **P**utabant enī quia si eū occide-
rent. om̄s qui crediderāt. ab ei⁹ possēt
amore et cōsectatu sec̄nere. talib⁹q; ani-
maz spolis. suarū conuenticlā replere
domoz. **Q**ui simile ē illud d̄uce para-
bole. cū ueniente ad se regis filio dix-
erit. **H**ic ē heres. uenite occidam⁹ eū.

et nra erit hereditas. **S**ortem mitte no
 buseu: marsupiu unum sit omniu nr̄m.
Marsupiu est saccul' nummoy. Patet
 autē de latronib' quia ut plures scele
 rū socios conq̄rant: communionē ei' p̄
 de quā rapuerit spondēt. **S**; et p̄secuto
 res nr̄i redemptoris. quoscūq; potuerit
 sibi adiungebant: at q̄s illum sequi vi
 debant. hos de synagoga p̄pulsantes. sua
 cōmuniōne p̄uabant. **F**ili mi ne am
 bules cū eis: p̄hibe pedem tuū a serui
 tis eoy. **P**rohibet credentes xp̄o de iu
 deis: cōmunicare p̄sequentib' xp̄m iude
 is. Deniq; om̄s qui credebāt: erant pari
 ter. Et petr' hisde loquit. Saluamini a
 genatione ista praua. **P**edes enī eoy ad
 malū currūt: et festināt ut effundant
 sanguinē. **N**on solū ad malū qd̄ tēpa
 lit' opent': s; etiā ad malū qd̄ p̄petuo pas
 suri sūt impij p̄perāt: quotiens ad pa
 trandū homicidiū. ul' aliud quid scelis
 agendū festināt. Nam quantū uidētes
 ad facin' implendū ducunt': tantū nō
 uidentes ad tolerandā p̄facinore penā
 p̄pinq̄āt. Hec de insidiatorib' nr̄i sal
 uatoris ualent specialit' intelligi. Sequēs
 aut' uersicls: de fidelib; ei' eque malitiam
 impioy sustinentib' genaliter inseritur
Frustra autē iacit' rete: ante oclōs pen
 natoy. **F**rust' etenī laqueus p̄secutiois
 aut' mortis tendit' electis. qui pennas
 habent spei et karitatis. ceterarūq; uir
 tutū: quib; et celestia dū uiuūt deside
 rēt: q; ad hec post mortē mercant' p̄tin

gere. **H**abent et oclōs m̄tis. p̄ q̄s et ma
 la que ab impijs sustinēt. oclis tran
 sitā. q; bona que sustinendo meruerit.
 inētum mansura p̄uideant: quibū
 siml' oclis q; reprob' supbiā cito consū
 mandā. et tormenta sequentia semp
 mansura p̄spiciūt. **P**otest et ita accipi.
 qd̄ rete dicat p̄ruciosā maloy doctrinā:
 quā ab eo loco conuertit ubi ait. si lac
 tauerit peccatores ne acq̄scas: frustū
 tale iacit' rete ante eos. q; mundis ocu
 lis cordis supna cōtemplānt': qui dicē
 nouit cum p̄p̄ha. aiā nr̄a sicut passer
 erepta ē de laqueo uenantū. **F**acile e
 nī laqueos q; intra tendunt' cauet: q;
 conūlationem h̄t icelis. **V**trūq; q; rete
 frust' bonus parāt reprob': quia etsi sua
 dent iniq; superantur iustoy sapien
 tia: q; si inferūt adūsa contempnūt
 patientia: isup et ip̄i temptatores. su
 is se pdūt insidijs. **U**n̄ recte subdit.
Ipiq; cont' sanguinē suū insidiant': 55
 et molunt' fraudes cont' animas suas 55
Cont' sanguinē ut temporali morte
 plectant': cont' animas autē dicit. ut
 etna quoq; p̄ditioe animarū dampnē
 tur. **Q**d' cum ad om̄s qui sanguini in
 sidiant'. et fraude sibi uiuendū esti
 māt p̄tineat. specialit' tam̄ iudei cō
 gruit. q; insonti dño tendiclas abscō
 derit: eiusq; ap̄lōs uirtutū penni' ful
 tos. dolis circūuenire satagebat. **C**ont'
 sanguinē namq; suū suas q; animas
 agebant: ^{qui} timites ne t̄restre regnum

pderent. celi t̄yq; regem occider̄. celi
ciues p̄sequebantur ī terra: ideoq; et qđ
in t̄ris habebant. qđ qđ in celis acquire
re poterāt regnū pdiderunt. **G**enera
liter autē dicendum quia q̄cumq; ocu
los fidei habet aptos. accepit q; pennā
a dño ut columbe q̄bus eternā uolet
ad regem: frustra^{con} tales nectant laqđ
mali: seq; ip̄os hoc p̄sumendo p̄māt
” **S**ic semite om̄s auari: aiās possiden
” tiū rapiunt. **S**emitas auari dic̄ sub
tales eius cogitatioēs. quib; sedulus in
q̄rit quom̄ augeat diuitias: tales q;
semite rapiūt ad inūtum animas
possidentiū. idē eoz qui possessioib;
pecuniarū ultra rationē incumb̄t.
Non solum q̄ inquit hū q̄ ob phi
larguriā rapinus innocētium et cedi
b; inuigilant. semet hoc agentes p̄
dunt: uerū eodē ordine. tam et si
minore reatu. om̄s auari meditati
ones que aurū deo p̄ferunt hunc ad
” inēritū trahunt. **A**lter. **S**ic semite
” om̄s auari: aiās possidentiū rapiūt.
Tali fine ut p̄fatus sum auar^o quiq;
p̄mit ul̄ nudat eos q̄ possessionib;
habundāt: ut ip̄e potius hoc agen
do p̄eat. **P**aup̄es namq; cur occidat
q̄s nil possidere cernit: et q̄ spoliet
n̄ inuenit. **H**uc usq; p̄secutioēs q̄s
x̄po iudei intulere describunt. **H**inc
referunt ea que ip̄e post passionē
eisdē suis p̄secutorib; p̄ ap̄los loquit̄.
” **S**apientia foris p̄dicat: in plate

is dat uocem suā: in capite t̄barum
clamat. **S**apientia quippe dei x̄pc est:
qui ī mundo conūsat̄ paucis sue
mistia diuinitatis patefecit. ip̄s q; p̄
cepit ne ante passionē et resurrectionē
suam quia ip̄e esset x̄pc ih̄c predica
rent: ne glām ei quam ī monte con
spererat cuiquā dicerent: magis q; t̄
sue potentiā maiestatis opib; qm̄ ū
bis ostendebat: impleta p̄ph̄ia que d̄x̄t
Hecq; audiet in plateis quisq; uocem
eius. **A**t post resurrectionē. sapia foris
p̄dicabat: quia misso desup̄ spū sc̄o.
p̄ ap̄los apte seipsā mundo declara
bat. **I**n plateis dabat uocē suā: quia
in latitudine plebiū manifeste q̄re
ante paucos docuerat replicabat: im
pleto ūbo qđ eisdem suis p̄conu
b; ait. **Q**ue dico in tenebris uobis dicite
in lumine: qđ in aure auditis p̄
dicite sup̄ t̄cta. **I**n capite t̄barū cla
mitabat: quia etiā principib; qui s̄
ei p̄ualuisse ut crucifigeretur uide
bant. reatū homicidii qđ p̄petrarant
palam reducebat ad memoriā: eozq;
ad peritentie remediū uocabat.
In forib; inquit portarū urbis: pro
fert ūba sua. **V**rbs dñi ecclia ē ex
” utroq; p̄plo iudeoz uidelicet et gen
” tiū adunata: cui portarū fores sūt
doctores: qui ūbum p̄dicando eden
tes in eā introducunt. **E**t in forib;
portarū eius ūba sua sapia p̄ferē
bat. cum in ap̄lis suis loquebatur:

equib; un' aiebat. **A**n experimentū queri-
 tis ei' qui in me loquit' xpc'. Possūt fo-
 res portarū urbis etiā synagoge ma-
 iores intelligi? in quib; sapia disputa-
 bat. cum etiā legis p̄tos. phariseos. &
 sacerdotes. p̄ ap̄los loquēs suam reuoca-
 bat ad gratiam. ita ut sicut lucas ait.
 multa etiā turba sacerdotū obediret fi-
 dei. Quid autem eadem sapientia cla-
 maret. adiungit. **V**sq; quo paruu-
 li diligitis infantia. **V**sq; q̄ paruuli
 sensu. ueteris instrumti cerimonias.
 nouo clarescente diligitis. **V**sq; q̄ mo-
 ysen xpo. d. euglio legē prefertis.
Quouisq; decreta que ruidib; adhuc po-
 pulis p̄ seruū data sunt. p̄ponitis eis.
 que filius ip̄e ueniēs p̄fectis sensu con-
 tulit. **Q**uāndiu inquit hec agitis.
Iam uidistis xpm in carne. iam mi-
 racula facientē et docentē. **N**on tantū
 spreuistis s; & occidistis. saltim in re-
 suscitātū a mortuis et p̄sidentē celo di-
 ligite. & dimittite uobis scel' qd' cōmi-
 sistis. **E**t stulti ea que sibi sunt nox-
 ia cupient. & imprudentes odibūt sei-
 mitiam. **P**reponendum ē a supior. **V**s-
 q; q̄ cupient. usq; q̄ odibunt. **C**upiebāt
 autē noxia et odibant scientiā. q̄ lit-
 tere legalis supficiē sequebant. et sa-
 crām̄ta eugli que ip̄a littā signaba-
 tur accipe detrectabant. **C**onuerti-
 mini ad correptionē meā. **C**orripu-
 it p̄ ap̄loz ora iudeos. quia credere no-
 luissent. & uel tunc eos p̄quam resur-

rexit et ascendit monuit conuerti.

En p̄feram uobis sp̄m meū. & osten-
 dam ūba mea. **S**i adhuc inqt con-
 uerti negligitis. p̄ferā uobis uindictā
 quā meruistis. et ūba que ^(de uerba) p̄dixi p̄di-
 tione ostendā esse ueratia. **S**p̄m q̄p-
 pe suū potentiā ultionis nominat.
 de quo moyses ait. **M**isisti sp̄m tuū.
 & coopuit eos mare. **E**t in libro beati
 iob dictū est. iniqs flante deo p̄isse.
 et in sp̄u ire eius esse consūptos. **Q**uia
 uocaui & rennuistis dicēs. uenite ad
 me om̄s q̄ laboratis et onerati estis &
 ego reficiā uos. extendi manū meā
 et n̄ fuit q̄ aspiciēt. primo benefatien-
 do et sanando om̄s oppressos a diabo-
 lo. postmodū in cruce patiendo. de-
 speristis om̄e consiliū meum dicētī.
 penitentiā agite appropinqbit enim
 regnū celoz. & increpationes meas
 neglexistis dicētis. ue uobis sc̄be et
 pharisei ypoctē. quia tulistis clauē
 scientiē. ipsi non int̄stis. & eos qui
 int̄bant. phibulistis. et gn̄aliter q̄
 n̄ credit iam iudicat' est. **E**go q̄ in
 interitu ur̄o ridebo. et subsanna-
 bo. **T**ale ē in psalmo de eisde. **Q**ui
 habitat in celis irridebit eos. et dñs
 subsannabit eos. non q̄a buccī dñs
 irrideat. aut naso aliquē subsannet.
 s; ea uis designata ē tali ūbo quā de-
 dit ap̄tis. ut preuderēt nil prorsus
 impios cont' eum supra quā ipse p̄-
 mitteret. insidijs esse acturo. quin

potius illoꝝ cepta om̄ia euacuanda.
cuius ū gl̄am post passionē p̄ orbem
tr̄arum esse dilatandā p̄noscent.
ideoq; sup̄biā eoy etiam cū maxi
me ualere conspicerēt. p̄ niobili cō
tempnerēt. **C**um uobis qd̄ t̄me
batus aduenerit. conferentes ad in
uicē. si dimittim̄ eum sic. om̄s cre
dent in eum. et uenient romani et
tollent n̄m locum q̄ genitē. **C**um
irruerit repentina calamitas. et in
terit̄ quasi tempestas ingruerit.
Obsidionē iherosolimoȳ subitā. q̄ ex
pugnationē totius. p̄uincie que a
romanus facta est dicit. quā et ip̄e
domin̄ in euglio uidens ciuitatem
flens q; sup̄ eam p̄dixit. **Q**uando
uenerit sup̄ uos tribulatio et angus
tia. tunc inuocabitis me & n̄ exaudi
am. **N**on legunt̄ iudei in illa obsi
dione d̄nm̄ iuocasse. s; tantū armī
esse confisos. quamuis desolationē pa
trie ruinā templi amarissima m̄te
conspexerit. **S**iqui tam̄ eum tē inuo
cabāt. quia hi culpam. p̄ qua sūt puni
ti intelligere ut uere peniterēt nōle
bant. frustra ad eū quē contēpserē
clamabāt. **V**nde recte dicunt̄ tribula
tionē cum angustia fuisse p̄pelli. **T**ri
bulatio nāq; erat in eis quib; foris de
p̄mebant. angustia in eo qd̄ int̄ a
deo nil consolationis inuenerāt. **A**t cō
tra sc̄i cum extius opprimunt̄ adūsus.
spe certa salutis in corde dilatant̄.

scientes se ab illo exaudiri clamantes.
cui se uerba iubentis audire memine
runt. **H**inc etenim̄ p̄pha ait. **C**ū inuoca
rē exaudisti me d̄s iusticie mee. in tri
bulatiōe dilatasti me. **P**otest aut̄ tota
hec correptio sapiē. de uniūsis genera
lit̄ rep̄bis accipi. quia in die iudicij
clament ad districtum iudicē. ap̄iri s̄
ianuā regni postulantes. nec exaudiri
mereant. **R**am et hoc qd̄ sequit̄. ma
ne consurgent & n̄ inueniēt me. ip̄m
tempus extremi examinis. q̄ alij in ui
tam et̄nam. alij in opprobriū resurgit̄
sempit̄num. ap̄te de **S**ignat.
Eo qd̄ exolam habuerit disciplinā. et
timorē d̄ni non susceperunt. **M**erito sa
lute p̄uantur. q̄ principiū sapientie
timorē d̄ni et disciplinā. non mo
do n̄ habent. sed et odus insequunt̄. **A**t
salutis filius. iniqs̄ inquit odio habuit.
et legem tuā dilexi. **C**omedēt̄ q̄ fruc
tus uie sue. **V**iam eoy dicit de qua s̄
pra dixerat. pedes enī illoꝝ ad malū
currūt. **Q**uia inquit uias meas inq̄di
noluerūt ut uiuerēt. recipient mer
cedē uiarum suarū. ut in et̄num pe
ant. **A**t cont̄ de his q̄ timent d̄nm̄. q̄
ambulant in uis eius d̄r. labores ma
nuū tuarum quia manducabis. be
atus es et bene t̄ erit. **S**uisq; consi
lijs saturabunt̄. **Q**uia meo cōsilio q̄
illos saluare decreuerā acquiescere re
nuebāt. saturabunt̄ suis quib; auebāt.
Abscondam̄ tendiclas contra insonē

frustra. quib; p saluatore latrone sibi e-
 ligebat. ut uidelicet a latronib; uastent
 et int latrones dampnent. Qd etia de
 omib; uerbi di contemproub; sic et cetā
 potest accipi. **A**uisio paruuloy: int-
 ficet eos. **P**aruulos n̄ etate s; sensu di-
 cit; quib; sup dictum ē. **V**sq; q̄ paruu-
 li diligitis infantia. **Q**ui n̄ paruuli
 s; pfecti sensib; esse potuissent: si n̄ ad-
 silio sapiē auditi auerterēt. **Q**uo aut
 auerant: eo sese cōne morti destina-
 bant. **E**t pspitas stultoy pdet illos:
 cum nullis retardantib; aduersis. pfecte-
 rit actu. qd meditantes auit. omnem
 p̄ciosam substantiā replem. **I**tem a-
 uersio paruuloy intficet eos. et pspi-
 tas stultoy pdet illos: q̄a sepe auisus a ti-
 more conditoris animus iam de ira
 eidem iusti conditoris patit: ut in hē
 que peccat. nil sustinere uideat adu-
 si: s; ut beat iob ait. ducat i boni di-
 es suos: et impuncto ad inferna descē-
 dat. **Q**ui autē me audierit: absq; ter-
 rorē quiescet. **P**otest q̄ ihac uita et
 ifutura intelligi: quia q̄ dño pfecte i-
 uit nullis t̄retur aduisis. et in ip̄a mor-
 te q̄si de ingressu uite letat: quietūq;
 semp a supuacuis cogitatioib; ac tu-
 multib; temptationū pectus iuuan-
 te sc̄i sp̄e gratia gerit: qd reges septi-
 mi diei i lege mustice designabat. **S**; et
 cū transferit e seclō. n̄ solum absq; ti-
 more maloy. s; et i magno gaudio spe-
 rate resurrectionis quiescet ut lazarus

in sinu abraham: et habundantia p-
 fruet. maloy timore sublato: nē habū-
 dantia bonoy. ablato etiā timore eoy q̄
 occidit corp: tunc habundantia gau-
 dioy i premio. **Q**uanta enī ibi abun-
 dantia bonoy om̄ium. ubi glām eius
 aq̄ sunt om̄ia bona licet intueri: abla-
 to p̄sus timore omniū. que aliqd adu-
 si ultius afferat. **F**ili mi si suscep-
 mones meos: et mandata mea absco-
 deris penes te. **A**bscondit manda-
 ta dei penes se: qui ^{hec} audies sollicite i
 corde recondit: iuxta illū qui ait. **I**n
 corde meo abscondi eloq̄a tua: ut non
 peccem t. **E**st enī sūmope curandū:
 ne nobis hec. iuxta parabolā eūgly.
 demonia q̄si sem̄ secus uia iactu uo-
 lucres tollant. **V**t audiat iquit sa-
 pientiā auris tua. **I**lle enī sapien-
 tiā aure n̄ audire pbat: qui ūba dei
 auditu tantū corpis p̄cipiēs. memo-
 ria retinere ut hec operet dissimu-
 lat. **S**i q̄ mandata dei fixo amore
 discendi et custodiendi suscepis: pri-
 mo humilitatis uia tene. **H**oc ē enī
 qd subsequēt addit. **I**nclina cor tu-
 um: ad noscendā prudentiā. **I**ncli-
 nare quippe ē cor ad noscendā pru-
 dentiā: humiliare q̄ emūdare cor q̄
 dignū fiat ad p̄cipienda mustia ue-
 ritatis. **U**nde ead sapiā pat loquēs
 ait. **A**bscondisti hec a sapientib; et
 prudentib; q̄ reuelasti ea paruul-
 id: abscondisti a supbis q̄ reuelasti

T
H
55
55
55
55
55
55

immo gaudet i aduisis.

55 humilibus. **S**i enī sapiām inuocauis:
55 et inclinaueris cor tuū prudentie. **N**ul-
T lum inuocare. idē in nos orando uoca-
re. nisi dñm debent. Cum g̃ sapiētā
inuocandā esse docet. ostendit se pculdr-
bio n̄ quamlibet sapiām. idē noticiā
rerū celestiuū siue terrestriuū. s; ipsam
deitatis cognitionē nobis assequendā
pponere. In hui' namq; p̄ceptione sa-
pientie sūme est p̄ceptio beatitudi-
nis. ipsa attestante que pat̄ p nobis
supplicās ait. **H**ec ē autem uita eter-
na. ut cognoscāt te solum & uerū
dñm. et que misisti ihm xpm. **H**otā-
dum autē qd' et sapiām inuocare.
et nosmetipsos ad noscendā prudenti-
am cor inclinare suadet. quia nimi-
rum necesse ē. ut et diuinū in cunc-
tis flagitem' auxiliū. et ipi domino
adiuuante bona que ualem' agam'.
Neq; enī sine ipso quicq; facere possi-
mus. nec rursus sine nr̄o conami-
ne quantulūcūq; habere ualem'. nos
55 ab ipso saluandos esse credam'. **S**i
55 questeris eā quasi pecuniā. & sicut the-
55 sauros effoderis eam. **S**i tanta cura
sapiām. quanta cupidi querūt pecu-
niā. ul' certe si tam sollicite queste-
ris sapiām. ipsa sapiā quasi infi-
nitas p̄hac et ineffabiles diuitiās
acq̄situr'. p̄cipies p̄mia que subsequen-
ter exponunt'. Qui ū thesaurū ef-
fodit eicit rudus terrestre. fac̄ in
altum foueā. sedulus insistit labo-

ri. **D**onec thesauros sapiē quis inueni-
re desiderat. quicqd' sibi terrenū inesse
deprehendit expurget. carnales illecebās
abscidat. fossam iſe humilitatis faciat.
nec quiescat ab agendo priusq; se uenā
uītatis inuēisse cognouit. **T**unc itelli-
ges timorē dñi. et scientiā dei inueni-
es. **S**i sollicito corde questeris. pueniē
ad exp̄ientiā amabilis timoris dei qui
n̄ initium s; p̄fectio ē sapiē celesti. in
hac dumtaxat uita. ideoq; non p̄fec-
ta dilectio foras mittit. s; facit p̄manē
in seculum seclī. s; et scientiā ipsiū di-
uinitatis. que p̄petuo beatū facit inue-
nies. **Q**uia domin' dat sapiām. **R**e-
spicit hie ū sicul' ad hoc qd' sup̄ dix'. si
enim sapiām inuocauis. i cetā usq;
dum ait. & scientiā di inuenies. **I**deo
namq; sapiā. idē dñs est inuocand'
ad accipiendā sapiētā. quia sapien-
tia n̄ a nobis ipis haberi potest. s; a dño
datur. **T**aceat pelagius redarguit ab ap̄lo
qui ait. **Q**uid enī habes. qd' non accepis-
ti. **Q**uod ap̄ls iacob'. **S**iqs autē inq̄t uesti-
indiget sapiā. postulet a dō. **E**x ore
eius sciā et prudentia. **P**otest in hoc
ū siclo ipsa ineffabilis et coetna dō pat̄
sapiē natiuitas itelligi. de q̄ alibi dicit.
Ego ex ore altissimi p̄dii p̄mogenita.
Potest os dñi etiam i sc̄is eius accipi.
unde dicit solet i p̄p̄his. quia os dñi locu-
tum ē. **E**t ex ore ei' scientia nascit' ipri-
dencia. q̄ n̄ ip̄e os humanū sc̄ificet. n̄
hoc suū ip̄e dignant' efficiat. p̄fectā loq̄

sapientiam nullatenus ualet. **C**ustodiet rectorum salutem: et proteget gradientes simpliciter. **C**ognate sibi sunt uirtutes rectitudo et simplicitas: neque abinuiçe queunt separari. **V**nde et sapientia unam earum sine altera non querit: sed in quibuscumque ambe conueniunt: hos custodit et protegit. **V**enique de beato iob dicitur: quia erat uir ille simplex et rectus: simplex uidelicet per innocentiam mansuetudinis: rectus per cautelam discretiois: simplex quia nullum ledere: immo ceteris prodesse desiderabat: rectus quod se a nullo corrumpi permittibat. **S**eruas semitas iusticie: et uiam sanctorum custodiens. **V**ias sanctorum generalia dei mandata: semitas iusticie ardua uite celestis instituta: que perfectis solum accessibilia sunt dicitur. **V**itaeque autem sapientia seruat: ut in quocumque uirtutum gradu: rectos iuuat ac simplices. **C**onsilium custodiet te: et prudentia seruabit te: ut eruaris de uia mala: ab homine qui puerfa loquitur. **V**iam malam opera iniqua: hominem puerfa loquentem: doctores dicit iniqua operationis. **V**iam mala iniquus uocat qui dicunt: ueni nobiscum in diem sanguinis: hominem puerfa loquentem: eum qui huius auctorem est suasionis. **Q**ui relinquit iter rectum: ambulat per uias tenebrosas. **P**ulebre trineri recto uias tenebrosas apposuit: quoniam nimirum iter recte actionis in luce pagitur: atque ad lucis supernae gaudia perducit. **A**t sic dominus autem omnis qui mala agit odit lucem: et non uenit ad lucem ut non

arguantur opera eius: et talis finem exitiorum: sortietur in tenebris. **Q**ui letantur cum male fecerint: et exultant in rebus pessimis. **I**deo mala facientes exultant: quia per uias tenebrosas ambulat: et nesciunt quod eunt. **S**i enim quia ad penas tendunt aspicerent: gressum uique cohiberent: notiamque leticiam salubri fletu castigarent. **V**t eruaris a muliere aliena et ab extranea: que mollit sermones suos. **P**endet hic usus a supioribus: ubi dictum fuerat prudentia seruabit te. **E**t est sensus: **P**rudencia seruabit te: ut eruaris a muliere aliena. **Q**uia ergo prius salomon audito rem suam quem sapientiam docere sategit: ammonuit ne latronibus iungeretur: ne si uideret furem simul curreret eum: sed recte ac simplicitate incederet: nunc ammonet ne cum adulteris portionem suam ponat. **D**e quibus et hoc quod supra dicitur: ut eruaris de uia mala: ab homine qui puerfa loquitur: potest ^{specialiter} intelligi. **Q**ue enim per uisiorum locutio: quam ad supra sua dicitur. **Q**uod capitulum incipit ab eo loco: ubi ait. **F**ili mihi si suscepis sermones meos: et mandata mea penes te abscondis. **P**otest autem per mulierem extraneam hereticorum prauitas intelligi: a christo et ecclesie membris aliena: que mollitie discretitudinis: et lingue blandimentis: corda innocentium decipere solet. **U**nde psalmista. **M**ollierit sermones suos super oleum: et ipsi sunt iactura. **E**t re-

liquit ducē pubertatis sue: et pacti dī
sui oblita ē. **P**atet de adultā. quia p̄
mū uirum relinquit. et pacti dī obli
uiscit. eius nimirū qd' cum uiro suo
teste dño tempe nuptiarū pepigit: qui
a fidem sibi castitatis alterutrū seruaret.
Patet et de mente heretica. quia reliquit
doctorem aq̄ fidem ecclie didicerat. q̄
oblita est pacti dei sui hoc ē fidei ip̄i
dñice que in symbolo continet. quam
se die baptismatis seruatā esse p̄mise
rat. **I**nclinata ē enim ad mortē dom̄i
eius: q̄ ad impios semitē ipsius. **O**m̄i
conūsatō adulterē ad interitū ducit.
et quāuis blanda ac mansueta uide
tur. n̄ minorem sentiet ī fine uin
dictam. quā qui lasciuando apte im
pietati famulant. **P**otest domus adul
terē ipsa ei' caro in qua luxurie ac tur
pitudini substernit accipi. que no
uissimi tempe iudicij n̄ ad uitā s; p̄
petuā resurget ad mortē. **S**; et here
ticoy dom̄ que sup̄ harēnā constru
tur. etiā cum stare uidet uergit in
casū. sius q; crenitis. quasi quibusdam
semitis. ad impioy consortia. id ē ad
spirituū tendit tormēta malignoy
Omnes qui ingrediunt ad eam n̄ re
uertent. nec apphendent semitā ui
tē. **A**d eam ad mortē dicit. n̄ ad mi
liciam. **P**otest enī qui adultē mixtus
est dño iuuante reūti. ac uitā peni
tendo mereri. potest q̄ heresi pollut
est resipiscendo redire ad salutē. at

q̄ semel etna morte rapt' est. nunquā
rediet ad uiam qua uitā petat beatoꝝ
Qd cont' ouigenianos. ip̄e dictum ē:
q̄ hereticis. meretricibus. cūctis q; flagiti
osoy turbis. et insup̄ ipsi diabolo atq; an
gelis eius. post innumera licet expleti uni
uersalis iudicij tempe. remissionē scele
rū. uitamq; ac regnū. p̄mittunt ī celis. ma
le intelligentes illud ysaię. et claudentur
impū in carcerē. et post dies multo uisi
tabunt. quasi post multa tempe t̄mina
ti iudicij. saluandos dixerit impios. cū
ille cont' nullam eis salutē tribuat. s;
eos qui hoc tempe mortui p̄ enormita
te flagitoy. claudi merent in carce pe
na rum. tempe resurrectionis ad mo
dicū uisitandos significet. tantū ut re
ceptis corpoub' in iudicio graui damp
nent. et continuo post iudiciū atrocio
rib' p̄petuo recludant in penus. quāuis
ita recte potest accipi. **O**m̄s qui ing
diunt ad eam id ē ad meretricem. siue ad
domū eius. n̄ reuertent. quia quantū
attinet ad natām. iniq̄ sua uoluntate
depuatam. recursū p̄semet ipsā non habet.
s; dei gratiā qua adiuuat et iustaurat.
ut semitas uite apphendant. **D**esignatū
est enī hoc dicto pondus iniquitatis. ut
cū reuertat quis. non sibi tribuat s; g
tie dei n̄ ex opib'. ne forte glouet. **V**t
ambules in uia bona. et calles iustoy ē
todias. **Q**uam bonā unitatē dicit re
te fidi. de qua dñs ait. **I**go sum uia. et
alibi. **N**emo potest uenire ad patrem:

nisi p me. **C**alles autē iustoy: multifa-
 ria scōy exempla nominat. Pendet hō
 uersus ex eo quod sup̄dictum est. prude-
 tia seruabit te: sicut et illud ut erua-
 ris a muliere aliena. **Q**ui enī recti s̄
 habitabūt in terra: et simplices p̄ma-
 nebūt in ea. **E**t hō rectis iungit si-
 mplices. sicut et sup̄ cum diceret custo-
 diet rectoy salutem. q̄ p̄teget gradien-
 tes simplicit̄: quia nimirum simpli-
 citas sine rectitudine dissoluta ē et stul-
 ta: rectitudo autē sine simplicitate au-
 stera nimirū existit et dura: uerū utq̄
 uirt̄ coniuēta p̄fectū reddit hominē.
S; hoc int̄ utrūq̄ uersum distat. qd̄ in
 illo dñs quia iustos īpresenti certantes
 adiuuet: in isto quia uictores. in fut̄o
 coronet indicat. **T**erre quippe noīe eccle-
 sia designat̄. que spiritalē deo fructū
 germinare consueuit: inq̄ iusti habi-
 tant et p̄manēt. quia a consortio eiu-
 nec morte separant̄. s̄ terminata hac
 uita. ad illam ei partem que cū xp̄o ī
 celis regnat p̄ueniūt. **I**mpȳ ū de tr̄a
 p̄dent̄: et qui iniq̄ agunt auferent̄ ex
 ea. **P**ossūt hec non de cunctis generali-
 ter rēpbis dicta accipi: s̄ de illis speci-
 alit̄ qui ad terrā domini. idē eccliam
 p̄tinere uidebant̄: et tam̄ exigentibus
 meritis auferunt̄ ab ea: quidā quidē
 ap̄to ip̄ius ecclie iudicio. ut symon. ar-
 rius. q̄ porphirius: q̄dam̄ in secreto ī-
 uisibilis iudicis. ut īnumeri etiā eoy
 qui hominib̄ boni uident̄. **I**mpio enī

ap̄tos ap̄os tatas dicit: at iniq̄ agen-
 tes om̄s qui p̄ceptis fidei sac̄mentū ab
 ei castitate aliquōmodo degenerāt. **V**tq̄
 autē in futura retributione de uiuen-
 tium tr̄a p̄dent̄: quia n̄ habitabit
 iuxta dñm maligni: nec p̄manebūt
 iniusti ante ocl̄os eius. **R**ecte q̄ de
 maloy bonoy q̄ uis multa p̄dixit.
 de utriusq̄ sine in conclusione sub-
 iunxit: quom̄ et in p̄cedente parabo-
 la q̄ latronum cōsortia uetabat fece-
 rat. dicēs de sine maloy. et p̄spitas
 stultoy p̄det illos: dicēs de bonoy. q̄
 autē me audierit absq̄ tr̄ore quies-
 cet. **P**ossūt uers̄ de quib̄ nouissime
 disputauim̄ de antiquo dei p̄plo ita in-
 telligi: quia cū recte uiueret in tr̄a su-
 a felicit̄ maneret: at cū peccaret ex-
 minaret̄ ab hostib̄. **F** ū mi ne obli-
 uiscaris legis mee: et p̄cepta mea ser-
 uet cor tuū. **H**inc docet m̄ie op̄ib̄
 insistendū: neq̄ fidendū nr̄is uirib̄:
 s̄ adō auxiliū esse flagitandū. **E**t con-
 gruo satis ordine p̄quam coercuit a
 crudelitate: p̄quam a luxuria casti-
 gavit: ornat actib̄ bonis quē instruit.
Longitudinē ^{enim} dierū et annos uite: et
 pacem apponēt tibi. **N**e imposita p̄-
 ceptoy custodia t̄baret audientē. p̄-
 misit p̄mia certa: et sic enumerauit
 p̄cepta. **L**ongitudine enī dierū. lucē
 sempit̄nam: annis uite transeensū
 mortalitatis hui⁹ augm̄to pacis. ip̄m
 nocte beatitudinis statū designat: deq̄

55
55
55
55

dicit ysaias. Multiplicabitur eius impietas
et pacis non erit finis. **S**ed et pro dei populo
etiam in presenti datum est: ut cum legi dei
obediret. longo tempore in pacis quiete vi
ueret. **M**isericordia et ueritas non te de
serant. **N**unquam ab ore tuo ueritas que dice
da: nunquam ab opere misericordia que primo
sit inpendenda recedat. **S**ic enim fit:
ut et te dei misericordia semper persequatur et ueri
tas: misericordia uidelicet qua delectat pec
cata tua: ueritas uero qua compleat pro
missa tua. **C**ircumda eas gutturi
tuo: et describe eas in tabulis cordis tui.
In gutture organum uocis: in tabulis cor
dis. latitudinem insinuat cogitationis.
Sit ergo uirtus mentis et ueritatis radici
intra mentis: primat et uoce loquen
tis: ut que occulto inspectori archana
placeant intentionis: et primos inuenit
officia locutionis. **B**ene autem uirtute cir
cumdari gutturi docet. cum uox loquen
tis potius inter in gutture fieri soleat:
quia uidelicet predicationis uox de inter
nis emanat: sed extra circumdat. **H**anc
que alios ab bene uiuendum suscitatur. eo
ab bene agendum et opera predicationis li
gat: ne extra sermonem actio transe
at: ne uoci uita contradicat. **E**t inue
nies gratiam et disciplinam bonam coram
deo et hominibus. **C**oram deo inuenit
gratiam et disciplinam bonam: qui usu
uirtutum iugiter promeretur a domino. ut pro
des seipso perfectior efficiatur et melior. **S**ed
et coram hominibus gratiam et disciplinam

inuenit
bonam: cuius opera sunt talia in quibus iure
laudet pater: queque exemplum uiuendi
primus exhibeat. **H**abe fiduciam in do
mino ex toto corde tuo. et ne innitaris
prudentie tue: in omnibus uis tuis cogi
ta illum: et ipse diriget gressus tuos. **N**e
te metuas ob inbecillitatem propriam. diui
na non posse seruare mandata: nec te
rursum autumes hec tuis implere ui
ribus posse. uel tua naturali scientia nosse.
si non prius legem instruaris: sed potius in
discendo et in agendo eius quere creber au
xilium: et ipse que iussit propriam ut imple
re ualeas donabit. **N**e sis sapiens apud
te met ipsum. **V**idet forte alicui hoc idem
esse mandatum quod premissum est. et ne in
nitaris prudentie tue: sed multum distat.
Innotat enim prudentie: qui ea que sibi a
genda uel dicenda uidentur. patrum decre
tis proponit: sapiens uero est apud semet
ipsum etiam his que in illis que ex patrum
magisterio recte potuit cognoscere: sese
pre ceteris quasi doctior extollit. **Q**ue sit
autem uera hominis sapientia: subsequenter ostendit.
Time dominum: et recede a malo. **Q**ue
le est in iob. **E**cce timor domini ipsa est sapi
entia: et recedere a malo intelligentia.
Perfecti et enim quique ita se debent conti
nere ab omnibus malis: ut diuine presen
tia maiestatis cum metu semper recogni
tent. **N**otandum quod super fiduciam habere
in domino: nec autem dominum timere ammonet.
Ibi enim fragillum animos ne desperet
roborat promisso dei auxilio: hic fortio

res ne de se presumat. diuini timoris me-
 moua coeruet. **S**anitas quippe erit
 umbilico tuo. et irrigatio ossium tuorum
In ossibus solida uirtutum opera. in umbi-
 lico quae interiori corporis parte medius est.
 infirma adhuc et imperfecta bonorum acti-
 o designat. **S**i ergo dominum timueris. et non tu-
 is uiribus sed superna protectione confisus. a
 malis abstinere studueris. sanita erit
 umbilico tuo. et irrigatio ossium tuorum.
 quia et infirmitas operis per haec ad sta-
 tum perfectionis conualescit. et fortia quae
 tua acta unde amplius roborentur accipi-
 unt. **H**onora dominum de tua substantia.
 et de primitiis omnium frugum tuarum.
Multi multa pauperibus sed de aliena sub-
 stantia ac frugibus quas uel fraude
 rapuerunt tribuunt. multi largiuntur de
 suo. sed largiendo dominum non honorant. quia fa-
 uoris humani. et non amoris superni inspec-
 tibus hoc faciunt. **Q**ui ergo proficiunt sibi ele-
 mosinae fructum fore desiderant. et de suis
 propriis. et in conditoris honore tribuat. ut
 scilicet homines qui eius plasma. quae ad eius
 imaginem sunt facti recreentur. **N**on so-
 lum autem de substantia pecuniae quam
 pauperi porrigant. sed et de cunctis bonae
 operationis quam agunt. de uniuerse celestis
 gratiae quam percipiunt substantia. uel fru-
 gibus dominum honorare iubentur. hoc est eius
 in omnibus. et non nostram querere laudem.
Sed ille dominum de sua substantia. suarum
 quae frugum primitiis honorat. qui omne
 quequid boni operatur. non hoc sui uiri-

bus ac meritis. sed supernae gratiae tribuit.
 memor illius ubi quae sine me nichil
 potestis facere. **E**t implebunt horrea
 a tua saturitate. et uino torcularia
 redundabunt. **A**it in euangelio dominus. **T**hes-
 aurizate autem uobis thesauros in celo. **S**i
 ergo thesaurus in celo possit habere iusti. quae
 ueras ibi diuitias inueniunt. possunt u-
 tique et horrea et torcularia. quae non esu-
 rient neque sitiet amplius. **E**t implebun-
 tur horrea saturitate. quia satiabor inquit
 dum manifestabitur gloria tua. **R**edunda-
 bunt torcularia uino. quia in terra sua-
 uitas eternorum. corda cunctorum fidelium
 in laude sui conditoris accendit. **H**ic et
 enim dicit. **U**t edatis et bibatis super men-
 sam meam in regno meo. **S**ed et in presen-
 ti non nunquam. doctorum qui panem uerbi quae
 poculum gratiae spiritualis indigent mi-
 nistrat. maiora ministrandi dona
 dominus per mercedem condonat. quae terrena
 subsidia largitur inopibus. ditior dando
 celesti remuneratione reddit. **D**iscipli-
 nam domini filii mihi ne abigas. et ne defi-
 cias cum ab eo corripis. **S**icut quae in presen-
 tis domino seruiunt. at in adiutis excedunt.
Unde sapientia quem in presens bene uiuere
 docuit. etiam in correptione ne deficiat
 hortatur. ne accedente infirmitate uel
 paupertate. uel persecutione humana. pie-
 tatem quam seruare uidebat in tran-
 quillitate amittat. **Q**uem enim dili-
 git dominus corripit. quae quasi pater in filio con-
 placet sibi. **T**anto ergo minus de flagello

quo castigamur murmurare debemur quā
to in eo certi paterne dilectionis pignu
tenemur. Unde et ipse dicit. Ego quo a
mo: arguo et castigo. Notandum autē
qd p hoc uerbo septuaginta interprete
dixerit: flagellat autē omnē filiū quē
recepit. Quod mirandū: cur apłs ad
hebreos hebraice scribēs. magis seq uo
luerit. **B**eatus homo qui inuenit
sapiām: et q̄ affluit prudentia. **Q**a
positos sub disciplina et correptione
consolabat: addit qd cepat. insinuās
quia beatitudo ē uera hominis. n̄ ad
uersis carere ipresenti. s; etē sapiē p
ceptiōe letari: qd est in hac uita diu
uoluntate cognoscē. et in futā eius ui
sione pfrui. Et bene cū diceret. beat
ho qui inuenit sapiām: mox addidit
q̄ q̄ affluit prudentia. Sūt enim q̄
inueniunt sapiām. doctrinā ueritatē
aure p̄cipiendo: s; affluere prudenti
a negligūt nolendo cordis sui sinū
ad p̄cipiendā eius amplitudinē lax
are. **M**elior ē acquisitio ei: negotiati
one argēti et auri. **N**on metuat de cor
reptione iopie quisq̄s opes acq̄siuit
sapiē: q̄ thesauris t̄restrib; incōpa
rabilit̄ mun; celeste p̄cellit. **P**rimi et
purissimi fruct; eius. **S**i iuxta ec
clesiasticū radix sapiē est timē d̄m:
fructus sapiē qui sūt. n̄ uidere d̄m.
Et hū sūt primi ac purissimi: siue q̄a
d̄s qui uidet̄ ab initio ē: et nichil iniqui
tatum in ei uisioē incurrit: siue q̄

pmo ad hāc contemplandā homo crea
tus ē. Unde et adolescentior fili; ubi ad
patrē penitēs redit. p̄mam stola rece
pisse memorat: siue quia p̄mum et ru
de aurū solet esse purissimum: et p̄ma
stola nr̄a beatitudo. uere ē beatitudo
credenda: q̄ nobis ī resurrectione p̄fectā
a d̄no p̄mittit̄ a d̄no esse reddenda.
Preciosior ē cunctis opib; et omnia q̄ desi
derant̄ huic n̄ ualent comparari. N
m̄ terrenus. uerū etiam celestib; diuiti
is. immo et ip̄is angloꝝ conspectib; hu
ius sapiē claritas antefert̄. Unde et ip̄ha.
Quid enī michi ē in celo: et ate qd uolui
sup̄ t̄ram. Et cet̄a usq; in finē psalmi.
Longitudo dierū in dextera eius: in si
nistra illi diuitie et gl̄a. **V**isioe sue
diuinitatis electos ī p̄petua luce condo
nat: et eosdē in presentia uita īcarnati
onis sue sacramentis et carismatib; illust
at et roborat. **D**at eis q̄ ob se comparādū
sua omnia uendūt. centuplū in hoc tē
pe: et ī futō scto uitam et̄nao. Sequit̄ in
hoc loco iuxta antiq; translationē: quod
nr̄i codices n̄ habent. **A**b ore ei; p̄ficiet̄
eius iusticia: legē autem et misericordie
portat. **Q**d ideo annotandū credidi:
quia uisib; illi in op̄culis patrū sepe po
siti inueniunt̄. **M**isericordie eius uie pulchre:
et om̄s semite illius pacifice. **A**ctioes
ei; et doct̄ne que in euangliis continentur
pulchre sūt quia diuine: ac puri homi
nis modū longe transgressē: et omnia
iussa ei; ad pacem ducēt̄ et̄nam. **O**mnia

suscipim'. Si g' eius impijs humili-
ter subdim' et gustu' sup'ni amo-
ris suauib; faucib; m'ntis attingem'
et opatiois bone augm'tum semp
obtinebim'. s; et in temptatioib; ne de-
ficiam' ipso iuuate defendem'. Hoc
est eni' quod sequit'. **E**t pes tuus
n' impinget. qm' diligentib; d'm oia
coopantur in bonum. **S**i dormie-
ris n' timebis. quiesces. et suauis e-
rit somn' tuus. **N**e pauca' repen-
tino t'ore. q' irruentes t' potenti-
as impioy. d'ns eni' erit in latere
tuo. i' custodiet pede' tuum ne ca-
piaris. Patet iuxta littera'. quia se-
cur' et dormit et uigilat. i' quiescet
et abulat. q' se innocent' ante d'm
q' iuste uiuere meminit. **S**; et itas
cu' in morte dormierit. n' solum pote-
tas malignoy spirituū non metu-
it. s; et i' pace quiescit. ac secur' diem
resurrectiois expectat. q' d'm ubiq;
p'tectore' h't i' custode'. **Q**uale e' i' psal-
mo. **N**a' etsi ambulem i' medio um-
bre mortis n' timebo mala. qm' tu
mecū es. **N**oli phibere bn'facere eū
q' potest. si uales et ipse bene fac.
Quia sup' diligent' legem d'ni et cō-
siliū obseruari monuit. q' etiam re-
quem obseruantib; pmisit. nunc
multiplicit' que' sit obseruanda re-
plicat. p'mo q; ad id quod int'mu-
serat redies. misericordiam p'mo ex-
hibenda. et iuste cū illo docet esse

uiuendū. deinde ab inimico cauendū
esse p'monet. **N**oli g' inquit phibere bn'
facere eum q' potest. si uales et ipse be-
ne fac. ne audias a d'no cum pharise-
is. **I**psē n' introisti. et eos q' introibāt
phibuisti. **N**e dicas amico tuo uade
et reuere. et cras dabo t'. cum statū
possis dare. **N**on solū de eo q' elemosi-
nam pecunie' petit hoc mandatū dat.
ut et beniuoli ad largiendū i' p'mpti
existam'. s; et omnia xpi mandata qui-
aut. uos amici mei estis. statū facere. et
n' in crastinū differre iubeim'. **N**e cō-
tendas adūsus hominē frustra. cū ipse
t' nichil mali fecerit. **N**on uetat con-
tendere adūsus eū qui mala facit ut
corrigat'. quia hoc nimirū frustra n'
fit. qd' certa necessitas cogit ut fiat.
immo etiā qui ait. si peccauerit fr' tu-
us i'crepa illum. uult ut errantē qn-
tū uales. ad uia' ueritatis reuocare cō-
tendas. **Q**uia abhominatio d'ni e'
omnis illusor. **O**mīs inquit illusor.
quia illusor e'. qui uel ūba dei que' no-
uit implere cōtempnit. ut eadē puer-
se intelligendo ac docendo corrumpit.
Ist illusor et ille. q' promissa ei' quasi
parua despicit. et irā districtiois ei'
quasi tolerabile' spnit. necn' et ille q'
p'rimoy simplicitati ul' paupertati im-
pb' insultat. ideoq; omnē hui' modi il-
lusorē merito diuina abhominat' ius-
ticia. **B**ene autē subdit'. **E**t cū sim-
plicib' sermocinatio ei'. quia sepe supbi

dum simplicib⁹ illuduit. prudentiore⁹ se
 illis q^s irridet iudicat. s; h⁹oy pruden
 tia iuxta qd iacob; ait. trena est. ani
 malis. diabolica. **S**ermocinatio autē
 dñi cum simplicib⁹ est. quia illos celes
 tis sapiē secretis illustrat. q^s terreni
 fastus ac duplicitatis nul habere cōsi
 derat. **H**inc etenū dicit. **A**bscondisti hec
 a sapientib⁹ et prudentib⁹. et reuelasti ea
 paruulis. **E**gestas ad dño in domo im
 piū. iuxta exemplū purpurati diuitis.
 qui et i hac uita spiritalib⁹ egebat boni.
 et in futā ad tantā puenit inopiā. ut
 de digito lazari quondā paupis unam
 aque guttā requireret. nec mereret ac
 cipere. **T**abernaculū autem iustoy be
 nedicent⁹ iuxta hoc qd apl^s ^{reuelat} de dño lo
 quēs. qui benedixit nos inquit i omni
 bndictione spiritali i celestib⁹ in xpō. q
 et in remuneratiōe ab ipso sūt auditū.
 uenite bndicti patris mei percipite reg
 nū. **S**; et iuxta litterā sepe contingit
 eos q aliena diu rapiūt. ad ultimū in
 opia consumi. at illos q sua largiunt.
 etiā bonus habundare trens. **I**lluso
 res ipse deludet. i mansuetis ipse dabit
 grām. **H**os usculos apli petrus i ia
 cob; iuxta antiquā translationē posu
 ere dicentes. qz d^s supbis resistit. hu
 milib⁹ aut dat gratiā. **G**lam sapien
 tes possidebt. stultoy exaltatio igno
 minia. **E**t dñs ait. Omis qui se ex
 altat humiliabit. i q se humiliat ex
 altabit. **A**udite filiū disciplinā patris.

i attendite ut sciatis prudentiā. **H**ic
 exhortatur ad philosophiā. qualiter
 ipse sapiam sit a patre doctus expli
 cat. **N**am et ego filius patris mei
 fui tenellus. et unigenitus corā ma
 tre mea. **N**il magis ad spem p̄cipi
 ende sapiē mentes erigit. quā cum
 eos quos i sapiā clarere miram. aliqu
 paruulos et indoctos fuisse meminu
 mus. **E**t docebat me. atq dicebat.
Suscipiat ūba mea cor tuū. **H**ui
 modi monita salomoni a dauid pa
 tre data. q uerba dierū relegit inue
 nit. **Q**uare aut se salomon unigeni
 tū coram matre nominat. quē fr̄eo
 uterīnū precessisse sc̄ptura testatur.
 n̄ quia ille mor nat sine noīe quasi
 nunq. est. uita decessit. **E**t i omni
 possessiōe tua acqre prudentiā. **I**n
 omib⁹ que possides bonus sapientē te
 agere merito. ut in omi possessiōe
 tua acqre prudentiā. omnia que po
 sudes trena contēpne. dñm sapiam
 percipias. **Q**uod fecit salomon ipse. dū
 data s̄ optione amore sapientie cunc
 tis p̄posuit reb⁹ et in euglio qui p̄ci
 osam margaritā quesuit. hāc iuen
 tā omnib⁹ que habuit uendit emit.
Nabit capiti tuo augmentum gratia
 rū. corona inclita p̄teget te. **P**ater
 de salomone. quia dum p sapiā cūc
 ta despiceret. p̄cepta sapientia ma
 iore gl̄e sublimitate refulsit. s; et
 n̄o capiti idē principali m̄tis si

— docēdō

sapiam amplectim̄ amplior gr̄a sc̄i
spiritus auget̄: et corona īsup uite
ī futuro donabit̄. **U**rsus sane his
que apatre p̄ceperat ūbis: redit ad
auditorē suum sapiam quā cepit.

Audi fili mi et suscipe ūba mea ut
multiplicent tibi anni uite: id: ut
uite et̄ne dona p̄cipias. **O**uāte p̄
semitas eq̄tatis: quas cū ingressū fu
eris n̄ artabunt gressus tui. **S**e
mity id: actiones eq̄tatis dum īcho
ant arte uident̄ ī angustis: dum ū
p̄fectū capiūt. iam ex consuetudie
spatiose uident̄ ī late: psalmista tes
tante: qui cū incipēs dño dixiss̄: p̄
ter ūba labioꝝ tuoꝝ ego custodiui
uias duras: p̄modum p̄ficiēs canē
bat. uia mandatorū tuoꝝ cuēri dū
dilatares cor meū. **E**t si ḡ semitā eq̄
tatis cū ingredi ceperis arte t̄ uidē
tur: cū tam eas ingressū fuis nō ar
tabunt— gressū mentis tue: s̄ iur̄
qd̄ dñs ait. iugū eius suaue: ī on
leue repies. **I**tem rep̄bi ī hac uita
latū intrant it̄: at in die nouissi
mo ligatis manib; ī pedib; mitten
t̄ in teneb;: pedes ū electoꝝ dirigū
tur ī uia pacis. **E**t curre; non ha
bebis offendiculū. **Q**uo alacri adim
plenda dei mandata cuēreris: eo mi
nus adūsā que te impediāt timebi.
Nā quicūq; in p̄ua actione desudāt:
offendiculū ī medio c̄su repiūt: q̄
ex templo dum n̄ preuidēt rapiunt

ad penā. **C**omedūt panē impietatis:
et uinū iniquitatis bibūt. **I**ta actioib;
scelerū iniqui. q̄ epulis delectant̄ appo
sitis: ul̄ certe uinū dampnatoꝝ bibūt.
ī esurientib; spicas tollē gaudēt: ut eē
mouis impioꝝ sc̄ptura sacra testat̄.

Iustoꝝ aut̄ semita q̄n lux splendēs p̄
cedit: et crescit usq; ad p̄fectā diē. **I**us
toꝝ opa ī luce scientie pagunt̄: ī et̄nā
duēt ad uitā: que ē p̄fecta dies. **V**ia
impioꝝ tenebrosa: nesciūt ubi corru
ant. **O**icit ī de his iohes ap̄ls. **Q**ui di
ligit fr̄m īn̄ lumie manet. ī scandalū
in eo n̄ est: qui autē odit fr̄m suū in
teneb; est. et ī teneb; ambulat. et nes
cit q̄ eat: quia tenebre obcecauerūt o
culos ei. **C**ui cont̄ superius dī sapien
ti: quia curre; n̄ habebis offendicu
lum. id: scandalū. **O**nū custodia
serua tuū: quia ex ip̄o uita p̄cedit. **S**t
q̄ recte uident̄ uiuē hominib;: s̄ quia
recta ītentione n̄ faciūt: a deo q̄ con
respicit p̄uum. rep̄bat̄ et uita que ē
debat̄ bona. **O**mnī ḡ diligentia corde
munditiā serua: quia ad ei gramen
mod̄ estimabit̄ uite. **R**emoue a te
os p̄uum: et detrahentia labia. peul
sint a te. **Q**uob; modis sentiendū
ut et os tuū ne p̄rauiū loquat̄ aliqd̄.
labia tua ne detractioib; assuescant
custodiā: ī alio; quoq; quos huc uita
subdito; nosti. ne te corumpāt fugiā.
Ocli tui tu recta uideāt: ī palpeb;
tue p̄cedant gressus tuo. **I** ī iusticie

quo ingredi debeas diligentē edisce. et
 i cunctis que agere disponis. sollicit^o
 ad quē finem sunt uentā preuide.
 Hoc ē enim palpebras recta uidentia
 um oclorū tuos precedere gressit. bonū
 op^o quod actur^o es sedula cogitatioē p^o
 uenire. et q^o sedm dñi sit meditādo
 preuidere. **O**rige semitā pedib^o
 tuis. ne uidelicet i actib^o cires aut fide
Et om̄s uis tue stabiliēt. ne leuitate
 m̄tis a bono mouearis pposito. **H**inc
 et apls. **S**tabiles estote et imobiles. a
 bundante in ope dñi semp. **N**e de
 clines ad dexterā neq^o ad sinistram.
Dextera uia bona. sinist^o accipit rep
 ba. **N**on q̄ dextera uia abulare. s; ad
 dexteram declinare pbibem. **D**eclinat
 enim ad sinistrā qui iustus ē. decli
 nat ad dexterā qui sibi uult arroga
 re qd iust^o est. **D**eclinat ad dexterā
 q̄ de suis uirib^o presumit. declinat
 ad sinistrā qui pre sua fragilitate
 desperat se posse saluari. **D**eclinat ad
 sinistrā qui stulticie famulat. declinat
 ad dexterā qui uult plus sape q̄ opoi
 tet sape. **Q**uod et de ceteris uirtutib; ac
 uitijs eodē modo itelligit. **A**ute pe
 dē tuū a malo. hoc ē ne uel huc ul il
 luc a recto deuias. quia uirtutes disc
 tionē querunt. et n̄metas om̄s in
 uitio ē. **V**ias enī que a dextris sūt
 nouit dñs. idē elegit. placēt illi. ideo
 displicentib^o i reprobis dicitur^o est. n̄ no
 ui uos. qd est dicere n̄ uos elegi non

in placetis. **I**psē autē rectos fatiet
 cursus tuos. itinera autē tua i pace
 pducet. **S**i autēris a malo pedem
 tuū. si bona que docuit dño uiuante face
 studueris. aderit ipse ^{propitius} conatib; tuis. ut
 et nunc recte ingredi. i tunc ad pacē
 ualeas puenire sempitnā. **F**ili mi ad
 tende sapiām meam. et prudentie
 mee iclina aurē tuam. **H**acten^o ge
 neralit^o castigauerat auditorē. hic sub
 specie meretricis ab hereticorū neq̄tia
 prohibet. **Q**uod custodias cogitatioēs.
 et disciplinā labia tua cōseruet. cogita
 tioēs quib; recte credas. labia q̄b; ipsā
 fidem p simplicia ūba et consueta atq;
 ecclesiastica p̄fitearis. **S**; et iuxta litte
 rā qui adheret meretrici. etiā labia p
 osculando uel t̄pia fando cōmaculat.
Fauus enī stillans labia meretricis. cū
 in ore heretico dulcedo eloquentie. n̄
 ad sufficientiā solum m̄. uerū ad su
 p̄fluitatē resonat. i ob id falsita q̄a
 apte p̄ferri c̄nuitur. uerita a stultis
 estimat. **E**t nitidi^o oleo gutt^o eius.
Oleo sp̄s sc̄i fides catholica cōsecrat.
 quo nitidi^o suū gutt^o ostentat. qui
 sua sensa patrū fidei antepont. **P**a
 tet de meretrice. quia i sermone sua
 uitatē. i formositatē corpis ad cap
 tandos miseros querit. **N**ouissima
 autē illius amara q̄ absinthiū. et
 acuta q̄ gladius biceps. **P**otio ab
 sinthy ino amarescit i uisceribus.
 gladio fons m̄bra ferunt. **U**t igit

ss

ostendat iniquis in nouissima ultioe.
 et inuis impleri. et extrinsec^{penu} cui^{cu}
 dari perpetuus: et amaritudine illo ab
 sintibz torquendos. et gladio alleue-
 rat truncando. Quare aut idem
 gladius biceps sit. dicitur dñs apit
 cum dicit. **E** cu timete. qui potest et
 animā et corp^o pdere in gehennas.

Vagi sūt gressus ei^o. et iuestigabile^s.

Vagi sunt gressus heretice deceptio-
 nis: quia alij xpm dñm. alij hominē
 eē negāt. alij carnē accepisse. alij ani-
 mā contradicūt. alij eū de uirgine
 natū. alij spm scm. alij patrē dñm
 eē. alij penitētibz ueniā dandā eē.
 confiteri phibēt. et in tā inuā bec
 pestis se fundit itinera. ut penitū^s
 qd sunt iuestigari nequeāt. At catho-
 lica ueritas uaga et iuestigabili nō
 est. qe una eadeq; cunctis ē agnita

55 totū p orbem fidelibz. **L**onge fac ab
 55 ea uiam tuā. et ne appropinque^s fo-
 ribz dom^o eius. **E**t apłs ait. Fugi
 te fornicationē. qe nimirū primū
 hui^o uitij remediū est. longe fieri ab
 eis quoz pñtia ut illiciat. ut coo-
 petur ad uitū. **S** q; ab hēticoy av-
 ditu. prs^o segregari. infirmis audito-

55 ribus pdest. **N**e des alienis hono-
 55 rē tuam. q; annis tuos crudeli.

Ne honoie quo ad imaginē dei cre-
 atus es. imundoy spūum uolun-
 tātibz subdas. neq; accepta uiuedi
 spatia. ad libitū adūsariy imitis

expendas. Quicūq; enī sceleri qsq;
 subicit. in hoc pfecto dñatui ma-
 lignoy spūum mancipat. **N**e for-
 te impleant extranei uiribz tui. q;
 labores tui sūt i domo aliena. **N**e
 demonioy facta adiuues. si ut ingenu-
 um animi. ut corpis tui uirē ad pa-
 tranda facinora contēdas. domūq; ali-
 enā. id: nūm pditoz te adiecto mul-
 tiplices. **Q** pulchre dixit. labores tui
 sint i domo aliena. qe sūt qui uirtu-
 ppñam ut inique agant laborāt. q;
 heretici quantū laborē contē eccliam
 subierūt utinā lateret. **E**t gemā i
 nouissimis qñ consūpseris carnes et
 corp^o tuum. **P**reponendū a supiori.
 ne forte impleant extranei extranei. **R**ec-
 tē ē sensus. **I**deo te castū custodi. ne
 forte i penus genie cogaris. qñ nō so-
 lum carnales illecebre transeūt. s; i
 ipō corpe derelicto. aīā cuncta que p
 corp^o gessit. reddere cōpellat. **V**erum
 et in hac uita sepi contingit. ut q; i ad-
 olescētia luxuriose uiuendo habita di-
 pserat. tempe senectutis iopia defi-
 tiant. et refrigescēte calore carnis.
 ac flore iuuentutis marcescente. rebz
 suis q; lasciue uendiderāt. alios ut
 cōspiciant. gemites q; sera penitētia
 dicant que sequunt. **C**ur detesta-
 tus sū disciplinā. et increpatioibz nō
 acq̄uit cor meū. **D**isciplinā dicit
 eccliaſtice fidei. increpatioēs autem
 quibz heretici cur ab ecclia recesserūt.

obiurgant. Patet et de fornicarijs. **P**e
 ne sui iomni malo. i medio ecclie i sy
 nagoge. **E**cclia et synagoga greca no
 mina sūt. et unā eandēq; rem latine
 significāt. idē conuentū plurimoz ad
 iuicem. **S**i autē subtilius distinguāt.
 ecclia conuocatio. q; synagoga congre
 gatio int̄pretat̄. **E**t uetus q̄dem pp̄s
 dei utq; nomie uocabat̄. nunc autē
 grā distinctionis. ille synagoga. n̄r ec
 clesia d̄r. merito scilicet fidei. i sciēte
 matōis. q; et irrationabilis creatura
 potest congregari. **D**euiq; dixit d̄s. **C**on
 gregēt aqua in congregationē unam.
Rationabilis autē solum et sensibilis.
 potest cōuocari. **V**erū aliqñ hec noīa.
 etiā maloz conuent̄ significāt. **V**nde ē
 illud. **H**aruit ignis i synagoga eoz. i
 odium eccliam malignantiū. **Q**uod q̄ se
 ro penitēs aut cōtēptoz sapie. pene fu
 i iomni malo in medio ecclie et syna
 goge. uidet̄ misero magnitudinē sue
 dampnatiois ppendenti. q; nil pene fu
 erit sceleris. quo n̄ ipse irretitus q̄ tan
 ta meruit tormēta subire. et hoc ad cu
 mulū accesserit miserie. qd̄ non extrēmū
 ipse peccantiū. s; mediū magis et q̄ au
 tor extiterit. ut certe i medijs scōz cō
 uentijs posit̄ corpe. alienā ab eis n̄ ti
 muerit ducē uitam. **E**t de heretici spe
 tualit̄ sentiendū. quia nec ueterū pa
 trū. nec nouoz dictis et exemplis potu
 erit ab errore reuocari. **B**ibe aquam
 de cistna tua. et fluenta putei tui. **D**e

siderio utere pp̄e mulieris. et ei mu
 nisterijs fouere deuotis. **O**eriuen
 t̄ fontes tui foras. et i plateis aq̄s tu
 as diuide. **F**iliū ac filiā tuam ali
 is nuptū trade. et hoc manifeste fa
 cito plurib; conscis. **H**abeto ea sol.
 nec sit alieni participes tui. **S**olus
 i tua potestate retine qualib; mati
 monijs liberos tuos socies. n̄ sit for
 nicarij ul meretres tue sobolis par
 ticipes. **S**it uena tua benedicta. i
 letare cū muliere adolescentie tue.
Tanta te tempantia cū muliere q̄
 adolescēs accepisti. etiā cū senuerit
 serua. ut merito fidelis castimonie
 bndictionē consequis i ple. **C**erua ca
 rissima. et gratissim̄ hinnulus. **I**lla
 sit t̄ semp carissima cōiunx. que sic
 cerua serpentes. ita p̄sequitur scorta. q;
 sius effugiet ab edibus. sit nat̄ ex ea
 fili et ipse castitatis amator gratissi
 m̄. **A**bera ei inebriet te om̄i tem
 pe. in amore illi delectare iugiter.
Non uxoris opi semp iistere docet.
 s; monet ne ut prima uiuente aliā
 ducas. ut meretrici unq; sociari. **Alit̄.**
Quod aut bibe aquā de cistna tua. et
 fluenta putei tui. docet ab heretici
 cauendū. et custodie sc̄pturaz ac lec
 tioni attendendū. **S**cientiā inquit q̄
 alijs p̄dicas ipse serua. et tui irrigati
 one sermoīs infundē. **D**eriuent̄ fon
 tes tui foras. q; i plateis aq̄s tuas diui
 de. **C**ū ipse seruaueris tē i alijs p̄dica

et i magna auditoꝝ amplitudine diu-
na eloquia iuxta unicuiusq; q̄litate
dispensa. **H**abeto eas solus. **A**q̄s i
plateis diuidim⁹. et tam̄ soli possi-
dem⁹. quando et ceteri late p̄dicati-
onē fundim⁹. & tam̄ p̄ eam laudes
humanas cōsequi minime ambi-
mus. **N**ec sit alieni participē tu.
Innundi sp̄e participes fiunt doc-
torū. si eius m̄tem dum p̄dicat v̄l
fastu elatiōis uel heresi. uel alio q̄
libet uitio cōrūpuit. **S**olus autē
aq̄s possidet. cū memb̄s ecclie fide-
liter coner. ab extraneoy se cōsortio
liberū seruat. **S**it uena tua b̄ndic-
ta. et letare cū muliere adolescen-
tie tue. **S**it doctrina tua & q̄cumq;
nascunt̄ q̄ ea in benedictione ecclie.
et letare cū ea cui ab adolescentia
idē p̄mo credendi tempe cōiūctē
Cerua carissima et ḡtissimus hin-
nulus. ubera ei inebriet te om̄i
tempe. i amore illius delectare
iugiter. **C**erua carissima siue gra-
tissima ut q̄dam codices habent.
sc̄a est ecclia. que serpentinā solet
odio habere & conterere doctrinā.
gratissim⁹ hinnulus ē p̄ls ei. uir-
tutū uarietate delectabilis. et eadē
caste fidei emulatiōe semp succens.
Cui uberib; inebriam̄. cum utriq;
testam̄ti paginus cont̄ hereticoy
fraudes instrui. **C**ui pace i amo-
re iugit̄ delectari. magna ē exercē-

darū occasio uirtutū. **Q**uare sedv-
ceris fili mi ab aliena. et foueris si-
nu alterius. **E**t de meretice et here-
si sentiendū. **R**espicit d̄ns uias ho-
minis. et om̄s gressus illius cōsidat.
Non se putent adulti tenebris noc-
tis aut parietū obtegi. n̄ heretici su-
a molimina posse celari. quia tene-
bre n̄ obscurabunt̄ a d̄no. i nox sicut
dies illuminabit̄. **I**niquitates sue ca-
puit̄ impiū. et funib; peccatoy suoy
constringit. **D**istat autē inter pec-
catore et impiū. qd̄ peccator appella-
tur om̄is. qui uel in paruis ut in mag-
nis scelerib; decidit. impius autē q̄ ut
nunquā fidem recepit. ut ob enormi-
tate scelerū. ab ea quam accepit ana-
thema factus ē. ut heretici uel catho-
lici publicis flagitiis iuoluti. qui fu-
nib; peccatoy suoy cōstringunt̄. cū
incessabili augm̄to sue prauitatis inte-
reunt. **Q**ui enī funem facit. torquē-
do semp et iuoluendo. fila filis auget.
Talis ē tertiaudo operū maloy. tales
libri hereticoy. in quib; praua p̄uis-
nectentes. n̄ aliud scribendo q̄. quo
se arti obligēt agūt. **I**p̄e mouet q̄
n̄ habuit disciplinā. et multitudine
stulticie sue decipiet. **Q**a multa de
adulteris uel hereticis disputauerat.
more suo i clausula narrandi q̄ sit
talū finis ostendit. idē q̄ ad morte
tendat eternam. q̄ disciplinā decreta
ta sūt uite. **M**ultitudine aut̄ stulti-

cecut' sine

cie dicit. cū heretici se sapientiores
 scīs patrib' autumāt. uel cū opa te-
 nebrarū facientes iniq. aut dñm h
 ñ uidere. aut se facile ei' iram pu-
 tant posse tolerare. **F**ili mi si spo-
 ponderis p amico tuo. defristi apud
 extraneum manū tuā. **I**n pntu ē
 litte' sensus. quia suadet ei qui popō
 dit p amico. ut ipsū amicu' solliciti
 ammoneat. quatin' reddita pecunia
 qm' debet creditori. et seipsū liberet.
Allegrice autē in hac periocha ceu-
 itus sententia' doctore. porro issequē-
 te uacantē quemlibet quē se gerere
 debeat instruit. **D**icit enim pceptor.
 Si sponderis p amico tuo. defristi
 ti apud extraneum manū tuā. **Q**d ē
 apte dicere. **S**i animā frīs in picu-
 lo tue cōuersatiois accepis. iā ligasti
 mentē apud curā sollicitudinis que
 ante deerat. **I**llaq'atus es ūbis oris
 tui. et capt' pprus sermonib'. q' dū
 cōmissis t' cogeris bona p'dicando di-
 cere. teipsū prius necesse est que dix-
 eris custodire. **F**ac g' qd' dico fili
 mi. et temetipsū libera. q' incidisti
 i manū primi tui. **O**scurre festi-
 na suscita amicu' tuū. **N**on tantū ip-
 se bene uiuendo uigulare memto.
 s' et illū cui pes a peccati torpore p'di-
 cando distinge. **R**e dedis somnū
 oclis tuis. nec dormitēt palpeb' tue.
Somnū dat oclis. qui subditoz curā
 omīno negligit. dormitat autē q' quide'

rephensibilia eoz gesta cognoscit.
 s; hec p't' mentis tediū digna iuce-
 tione ñ corrigit. **E**ruere q' da-
 mula de manu. et q' auis de insidi-
 is aucupis. **Q**uantū auis de la-
 queo. ut damula de manu captā-
 tis qrit euadē. tantū nūtere ut ar-
 ditore tuo salubrit' instituto. ipē
 a sponsioē uite' eius liber reddari.
Hec certe q' damula mundū natā
 est aiāl. uelox est. uisuq' acrimū.
 uñ grece' apotoy. aepkein. id' a vi-
 dendo dōcas nūcupat'. auis autē
 uolando alta petē consueuit. **C**ū i
 docendis subditis occuparis. mūd'
 a peccatis omībus. strenuus i opi-
 bus bonus. p'spicax i deprebenden-
 dis maloz insidiis. et uirtutū pen-
 nis fultus ēē satage. quatin' exple-
 to p'dicandi negotio. ad supna trās
 uolare. et celestis uite' pascua mē-
 aris int're. **V**ade ad fornicā o-
 piger. et cōsidera uias ei'. et disc'e sa-
 pientiā. **H**inc uacantē quēq' hor-
 tat' ut si ad alios erudiendos ñ suf-
 ficit. salti summet curā agere non
 negligat. et si sapiām docendi ue-
 quit ab hore. ul' opandi sapienti-
 am discat a fornicā. **Q**ue' cū non
 habeat ducē nec pceptorē ñ pñ-
 cipem. parat estate cibum sibi. et
 congregat i messe' qd' comedat. **S**i tā-
 tallū animal p'ripe' carēs. q' recto-
 ris exers. natā ducē. s' preuidet

ss

ss

ss

ss

ss

ss

ss

in posterū. multo magis tu ad ima-
 ginē dei condit. ad uidentā cui glo-
 riā uocat. doctor magister adiut.
 ipsū conditorē habens ducē. debes
 in p̄senti bonoy opum fructū con-
 gregare. quib' eternū uiuas ī futū.
Hec etenim uita ī eo messi cōpat
 et estati. qd' nunc int' ardores tēp-
 tationū. temp' est colligendi futu-
 roy merita premioy. at dies iudi-
 cii hyemis simulat' rigorib'. q' tūc
 nimirū nulla relinquit' facultas
 p' uita laborandi. s; tunc cogitur
 quisq; de horreo prisce actiois quod
 recōdidit. p̄ferre. **V**nde et dñs p̄ci-
 pit dicēs. **O**rate autē. ne fiat fuga
 urā hieme ut' salbato. **H**ieme enī
 difficultas. salbato licentia iuxta
 legem deest fructū uite colligendi.
 ac penuriā fugiendi p̄petuā. **V**s

||

q; quo piger dormis. **Q**uando con-
 surgis a somno tuo. **P**aululū dor-
 mies paululū dormitabis. paulu-
 lū conseres marī ut dormias. **A**s
 q; q' inquit dormis ī uitis. qñ po-
 tes resurgē ad bene operandum. q'
 noxio torpore dep̄ssus. semp' dicis.
 paululū adhuc iaceā. et sic p̄eni-
 tendo p̄ea resurgā. **F**it enī ut te
 differente semp' op' bonū. repen-
 te iudex q' mala facta tua puni-
 at assit. **H**oc ē enim qd' sequitur.

Et ueniet t' q' uiator egestas. i' pau-
 pies q' uir armat. **E**gestas nāq; i'

paupies pena ē ultima. inq' dāpna-
 ti nul' merent' diuitiaz. **H**uc q' uiator
 ueniet. q' impuisa et subitanea. qñ
 armat'. quia deuinci p̄petuo n̄ pot'.
Patet iuxta litterā. quia pigritia u-
 trix ē egestatis et penurie. **S**i ue-
 ro impiger fuīs. ueniet ut for' me-
 sis tua. **F**ructus terreni q's metio
 n̄ fontū comparant' s; cisterne. quia
 ad temp' pascūt colligentē. et in tē-
 pore deficiūt. **A**t qui impiger fuit
 p' celestib' laborare diuitijs. hui' mes-
 sis ut fons adueniet. quia merce'
 dem laborū indeficientē p̄cipiet. **E**t
 egestas longe fugiet a te. q' satiabit
 inq' dum manifestabit' glā tua.

Homo apostata uir iutalis. gradit'
 ore p̄iso. annuit oculis. terit pede.
 digito loq't'. prauo corde machina-
 tur malū. et in omī tempe iurgia
 seminat. **O**uerat de heresib'. i' de
 aly uicioy genib' instituerat p̄cep-
 torē. excitauerat pigrū. at nē redar-
 guit' scismaticū. **V**bi notandū q' quē
 seminantē iurgia dicē uoluit. p̄us
 apostatā nominauit. q' n̄ more su-
 pbientis angli. a conspectu cōditoy
 pri' intus aūstione m̄tis cadēt. forā
 p̄modum usq; ad semināda iurgia
 n̄ ueniret. **Q**ui recte dī quod annu-
 it oculis. terit pede. digito loq't'. **I**nq'
 or nāq; ē custodia. q' ordinata ser-
 uat extius m̄bra. **Q**ui q' statū m̄g'
 pdidit. fons ī inconstantā motioy

ⁿ
 ius substat

fluit: atq; certiori mobilitate indicat

qđ nulla radice. **S**er sūt que odit do-
 minus: et septimū detestat anima ei?

Eundē quē supra. quā sit dō odibi-
 lis discordiā seminando: pleni insi-
 nuat. Qđ autē animā domini dicē
 humano more facit: ut eū plena
 intentioe: et n̄ leuū tales odisse sig-
 nificet. Vale ē in ysata. Kalenda uest-
 ras et sollempnitates urās: odiuit a-
 nima mea. **O**culos sublimes. ling-
 uā mendacē: manū effundentes in-
 noxiū sanguinē: cor machinā co-
 gitatioe pessimas. pedes ueloces ad
 currendū in malū: pferentē men-
 data: teste fallacē: et cū qui semi-
 nat iter frēs discordias. **E**numat
 ser capitalia crimina. que tam compa-
 tioe discordia seminatis. qđ minorā d-
 ponit: quia nimirū maius ē facinus
 illud qđ unitas et firmitas. que p spiri-
 tus scī gratiā est conera dissipat. **P**o-
 test enī quilibet oculos iactantē extollē:
 lingua m̄tiri: homicidio pollui: mala
 proximo machinari: alijs scelerib' m̄-
 bra subdere. falsū cont' quempiā tes-
 timoniū pferre: qđ non idem ēe pv-
 tandū est. qđ supra linguā menda-
 cem noīat: potest enī mendatiū s;
 n̄ cont' primū dici. **H**am et beatv'
 augustinus octo esse genā mendatiū: ī
 libro quē de m̄datio cōposuit docet.
Potest inq; pditus qđq; hui' modi ma-
 la. uel subimet ipi aut alijs inferre

pace seruata ecclie: at donat' i ar-
 rius eoz q; seqces graui' est qđ fece-
 rūt: qui concordia fratne unitati
 discordiā seminando sciderūt. **C**ō
 serua fili mi pcepta patris tui: ne
 dimittas legē matris tue. **N**ē sub
 adultē mulieris spetie: phibet ab
 auditiōe herēos. **L**iga ea ī corde
 tuo iugit: et circūda gutturi tuo.

Et ī cogitatioe pcepta dei reti-
 ne fixa: et loquelā tuā hoz undi-
 q; dulcedie communito: ne forte
 labaris ī lingua. **C**ū ambulārī
 gđiant tecum: cū dormierī custo-
 diāt te: et euigilās loquere cū eis

Tanta t̄ sit meditatio diuine legis.
 ut cū uigilās aliqd operis. hāc sedv-
 la m̄te recolas: cū dormire uel in-
 hui' memoria qđscas: cū euigilaue-
 ris hāc primo ad m̄tem reuoces.
Sic teni fiet ut nec uigilās offen-
 das: n̄ a timore noctno ledari. **A**-
 luter. **C**ū ambulauis in pfectu iti-
 cie. gradiant tecū mandata dī ut
 te īstruāt: cū dormieris ī morte
 custodiāt animā tuā ne rapiat
 hostis: cū euigilauis ī resurrectio-
 ne. loquere cū eis ex petendo p̄mia
 que t̄ si ea seruares pmiserāt. **N**e
 captaris nutib' illius. **P**atet de
 adultā. **S**; et heretici si bn uiuē
 et apte se agē uident: uide ne
 seducaris eoz doctrinē. **P**retū
 enī scoti: uir unū est panū. **R**e

cordare quia breuis uolupta fornicatiois. et perpetua e pena fornicatoris. Sicut eni unus panis diurnam solum effugat esuriam. & nichil omnino postmodum esurit. q comesto pane sat abscesserat. sic qui irat ad fornicium ad horam quidem euaporat libidine. s; p paululum ardentiae reddit. **N** unquid potest ho abscondere ignem in sinu suo. ut uestimenta illi non ardeant. **S** oli ei conceditur hereticorum libris legere. q adeo solidatus e in fide catholica. ut uerborum dulcedine ul astutia neqat ^{abea} segregari. **N** on grandis e culpe cu quis furatus fuit. et reliq. **F** urtum non ex sua estimatioe. s; ex compatioe peccati maioris. id e adultum no grandis e culpe pphibet. sic hierusalem quu peccanti dicitur iustificata e sodoma ex te. n quia sodoma nulla ul parca. s; quia iherusalem plura peccauit. **Q** uia zelus et furor uiri n parcat i die uindictae. n acquiescet cuiq; pccib; nec suscipiet p redemptioe dona plurima. **E** t de dno intelligendu. quia q nunc parcat reprobis. n parcat i die mortis. n acquiescit pccib; sero clamantium ad se. n dona quorum ibi tempus i facultas n e suscipit. **V** elat eni. siq; sponsam suam id e ecclesiam. siue animam quamq; fidelem corrupe presumit. **F** ili m custodi sermones meos. i reliqua

E t hec periocha eade que supi submeretis persona pleni explicat. **E** t lege mea quasi pupilla oculi tui. **T** a sollicitudine serua que doceo. qm nil recti sine his aspice ualeas. **L** iga ea i digitis tuis. scibe eam i tabulis cordis tui. **I** n digitis i actibus dicitur in tabulis cordis. in latitudine cogitatiois. **D** eniq; et alia trislatio sic dicitur. **D** escebe aut in latitudine cordis tui. **D** ic sapie soror mea es. et prudentiam uoca amica tua. ut custodiat te a muliere eterna et ab aliena que uerba sua dulcia facit. **S** apiam ecclesiastice doctrine sororia e dilectioe coniunge. ut hec te a pollutione seruet heretica. que a castitate ecclesie pbat extranea. **D** e fenestra eni domus mee p cancellos prospici. i uideo paruulos. **P** atet iuxta litteram quia sapientium aspectus magistrorum. et infirmorum actus sedulo speculat et foras. atetna dei sapia de celo prospicit. et uideo omnes filios hominum. **A** pte aut salomon de fenestra domus sue se p cancellos prospicisse dicit. ut paruulorum gesta diiudicaret. **Q** ui eni de fenestra p cancellos prospicit. ipse quidem ea que foris agunt plene considerare sufficit. nec tam ipsum qui foras degunt. infra aspiciunt. **N** amq; hoc e qd apostolus ait. **S** piritualis enim iudicatio omnia. ipse aut a nemine iudicatur. **C** onsidero uecordem iuuenem. q transit

in platea iuxta angulū. **I**uuenē uocat adulterū. nō p̄t uirtutē s; p̄pter instabilitatē. **Q**ui transit ī platea q̄ deseruit angustā uiam que duc̄ ad uitā. **I**uxta angulū q̄ deflectio a rectitudine. **E**t p̄t uiam illi dom⁹ gradit̄. **Q**uia a uia uirtutis declinauit. merito uie dom⁹ meretricis. **H**ereticis appropriat. que recte iuxta qd̄ exposuimus et ī platea iuxta angulū posita ē. **I**n obscuro ad uespascente die ī noctis teneb̄s et caligine. quia iā talis p̄ cecitatē cordis ad teneb̄s festinat. et peccati et dāptiois.

Et ecce mulier occ̄rit illi ornatu meretricio. p̄parata ad capiendā aīas.

Patent hec cūcta iuxta litterā de meretricis opib⁹. uerū doct̄na heretica quemcūq; incautū reperit q̄ uecordē. hūc decipe tēptat. **I**psa enim ornatu apparet meretricio. q̄ in mūda p̄fulget eloquentia. p̄parata ē ad capiendā aīas. q̄ quoscūq; s; asfortiare potest. sp̄ali morte p̄mit.

Garula et uaga quietis impatiens. quietē ecclie turbare desidāns. **N**ec ualēs in domo cōsistē pedib⁹. **N**ulla ē heresis que p̄mus cōtenta sit discipulis. hūc s̄t enī dom⁹ eius. s; sēp̄ nouos q̄s decipiat q̄rit. **N**ē fons nē ī plateis. nē iuxta angulū ī sidiās. **F**ons cū paganos rapit. ī plateis cū uoluptuosos. iuxta cū alios hereticos. **A**pphensū q̄ deoselat̄

iūuenē: uerboꝝ fallentiū blandim̄tas temptat īstabilem. **E**t peccati uultu blandit̄ dicēs. **V**ictimas p̄ salute debui. hodie reddidi uota mea. **I**uxta litterā patet ītellectus. q̄ meretrix cōiuium magnificū p̄parasse semp̄ facit. at heretici ī cunctis q̄ agunt. uictimā se sue salutis deo immolare. ul' autumāt ul' autumari gestuūt. **N**ā et dñs ad discipulos. s; uenit īquit hora ut om̄s qui in t̄ficat uos arbitret̄ se obsequiū p̄stare dō.

Interui funib⁹ lectū meū. strauit tapetib⁹ pictis ex egypto. **S**olent lecti q̄ ex funib⁹ ul' iuxta aliā trāslationē īstitis interuētur molliores fieri. quā qui ex ligno ul' corio ul' q̄libet alia materia substruunt. **I**n lecto q̄ funib⁹ interto. meretrix molliem q̄scendi designat. ī tapetib⁹ ū pictis ex egypto etiā oclōꝝ temptat illeceb̄s. q̄bus nefando aspectu irretitis. facili' ad seducenda m̄tis archana penetret. **Q**uia ū noīe funiū aliquñ solent diuina p̄cepta figari. que an̄is nos uoluptatib⁹ coerēdo religāt. p̄mittūt se heretici cōtextu ūboꝝ celestiu salubre suis auditōib⁹ quasi stratiū parare. inq̄ a uitioꝝ tumultib⁹ libero corde quiescāt. s; ueracit̄ illis funib⁹ peccatoꝝ cōstruūt locū pditor̄.

ss
ss
ss
ss
ss

ubi perpetuo pedes man^{al} q; ligati.
dampnent. De quo dñs in apoka-
lypsi. **Q** dedi inquit illi ut penitē-
tiam ageret et non uult penitere a
fornicatione sua: ecce mitto eam in
lectū: et qui mechantur cum ea in
tribulatione maximā. In tapetib;
u pictis ex egypto ornat eloquen-
te. et dialectice artis usutia que ab
ethiops origine sumpsit intelligi-
tur: p qua mens heretica sensum
doctrine pestilentis. qñ meretrici-
thoru facinoris traxisse se glatur.
55 **A**psi cubile meū mirra et aloē
55 & cinamomo. **P**romittunt se ta-
les odorem celestium habere uirtu-
tū: quib; sua suoz q; corda uelut
cubilia uenusta consecrēt: ac dice
posse cū aplo quia xpi bon^o odor
sum^o deo. **V**eni inebriemur ubiq;
55 donec illucescat dies. **O**ctne scē
55 poclis se iuicem satiandos iactāt
heretici. et ututum grā coniungē-
dos: donec eoz gesta lux sequat et-
55 na. **N**on ē enim uir i domo sua
55 abūt uia longissima. **N**on ē inq;
unt xpc corpali^o in ecclia: surgēs
enī a mortuis ascendit i celū: no-
bisq; ministium gubnandis ecclie
sue uidelicet dom^o reliquit. **S**ae-
culū pecunie secū tulit. **G**lam
resurrectionis. et immortalitatis de-
cus secū detulit: quo illi pate ci-
ues letificaret ac ditaret. **I**ndie

plene lune reuersurus est domū suā.
In tempe quo electoz suoz ecclia nu-
merū compleuit. reuertet ad iudici-
um. **S**tati sequit eam quasi bo^o duc-
tus ad uictimā: id; qñ stult^o nesciens
ipe ductus ad iudicium. **E**t fortissi-
mi quiq; infecti sūt ab ea: ut ipse sa-
pientissim^o uiroz. ut samson fortissi-
mus. ut dauid mansuetissim^o a muli-
ebri decipia. ut origenes ab heretica:
quē post aplos ecclie magistrū fuisse
quādiu recte sapuit q negauit errat.
Vie inferi dom^o eius: penetrante^o intē-
ora mortis. **S**ed de ecclia dñs ait: q
portē inferi non preualebūt adūsus
eam. **I**ntiora autē mortis acerrima
gehennē tormēta quasi artiora i ob-
securiora dicit: quib; hereticos i for-
nicarios constat esse mergendos: sic
de scīs. p dño in hac uita patientib;
adūsa dñ. quia misit eos custos i in-
tiorē carcerē: atrociorē uidelicet
feditiorē i obscuriorē. **N**unquid
sapia^o clamitat: et prudentia dat
uocē suā. **N**unquid nō dñs palā lo-
quit^o est mundo: i occulto locut^o
est nichil. **Q**uid q neglecto ei euā-
glio. ad heresim pot^o ut lasciuē
suasionē que in angulo susurrant
audiendā. miseri confluūt. **I**n sū-
mus celsis q; uticib; sup uia in me-
dis semitis: stans iuxta portā civi-
tatis. **I**n monte simul discipulos
et tbas docuit: s; i p uia sepe hē q

tores appellat: qui utiq; om̄s n̄ n̄
p̄ sapientiā ut esset aliqd̄ habet.

Aut enī: quia sine me nichil po-
testis facere. **E**go diligentes me
diligō: et q̄ mane uigilat ad me i-
ueniet me. **G**ale est in euglio. **Q**
autē diligit me diliget apatre me-
o: et ego diligā eum. & manifesta-
bo ei meipsum. **M**ane quippe ui-
gilant ad sapientiā: qui semp̄ in-
nouato m̄tas studio ad uisionem

xpi p̄tinge satagūt. **M**ecū sunt
diuitie ⁊ gl̄a: opes supbe ⁊ itacia;

Opes supbas opes excelsas dicit:
ut celestia dona significet. **G**rece
et enī supb̄ yperifanos. id̄ sup
apparēs dicitur: ⁊ ideo recte sapi-
entie yperifanas secū esse dicit:
quia quicqd̄ donoy celit̄ fidelib̄
datur: cunctis mundi opib̄ excel-
lentiā esse pbat. **Q**d etiam adden-
do iusticiam manifestius iculcat.
Ham terrenas opes et gl̄am sepi-
hnt iniusta: nos autē in resurrec-
tione sic petrus ait nouos celos
et terrā nouā et p̄missa ip̄i ex-
pectam̄ in quib; iusticia habi-
tat. **O**n̄s possedit me in initio

uiarū suarum. **Q**ue dñi sunt
opa ei: quoy cōsidatione ad fidē
ut agnitionē p̄uenit hominū.
Inuisibilia enim ip̄ius a creatā
mundi: p̄ ea que facta sūt intel-
lecta cōspiciunt. **V**ie ei sunt ip̄e

illuminatioēs: p̄ q̄s se et anglici spi-
ritib; & m̄tabus ostendit humanis.

In quarū initio uiarū sapiām po-
sedit: q̄ in p̄ordio creature nas-
centis. filium q̄ cum eo cuncta dis-
ponet habuit. **S**; ne putaret aliq̄s
harū initio uiarū uel aliquanto
ante tempe filiū esse cepisse uigi-
lantē adiunxit. **A**n̄tequā quicqd̄
facet a principio. ab et̄no ordinata
sū. et ex antiq̄s ante q̄. terra fieret.
cuncta cōponens. **Q**ui simile ē
illud i euglio. **I**n principio erat ū-
bū: et uerbū erat apud dñm. ⁊ deus
erat ūbum. om̄ia p̄ ip̄sū facta sūt.
Pereāt q̄ qui negant dei uirtutē et
dei sapientiā uidelicet xpm̄ ab in-
itio: immo et ante om̄e qd̄ dici ul̄
cogitari potest initū. ab ip̄so pat̄
fuisse p̄genitū. **A**lia trāslatio hunc
locū ita incipit. **D**ñs creauit me p̄n-
cipiū uiarū suarū in ope suo: quod
de icarnatiōe dñica dictum pat̄re
intelligūt dicentes: quia certi mis-
terū gratia dixerit. dñs creauit
me: ⁊ n̄ pater creauit me. **C**aro in-
quit dominū agnoscit: gl̄a pat̄re
signat: creatā dominū confitē:
caritas pat̄re nouit: p̄icipiū ul̄
i principio uiarū suarū. **E**t ip̄se
ait ego sū uia: q̄ surgēs a mortu-
is iter fecit ecclie sue ad regnum
dei ad uitā eternā. **I**n ope suo: q̄
ad redimēda opa patris ex uirgine

⁊ cetā usq; dū ait quando appendebat
fundamēta t̄re cū eo eram

qui de mundane sapie fastu nil hnt
Tales autē uocat: ut eos sua doctrina
sapientes reddat et altos. **V**enite
comedite panē meum: et bibite uinū
quod misceui uobis. **I**n panē diuina
eloq̄a. in uino mixto conuicta ī unā
xpi psonā deitatis et humanitatis
eius natā exprimitur: ut sup̄dictū
est. **Vel** in panē corpis ipsius. ī uino
mixto. sanguinis sacro sc̄i mustū.
quo ī altari m̄sa uidelicet eius sati
amur ostendit. **R**elinq̄te infantia
et uiuite. et ambulate p̄ uias pru
dentie. **P**ost oblatas epulas add
et uite monita: ut q̄s p̄ceptis sue
īcarnatiois misteris reficit. doct̄
ne parit̄ instituat ūbis. **Q**erū
dit derisorē ipse sibi iniuriā fac̄:
et qui arguit impiū generat ma
culam sibi. **Q**uasi interrogares ē
sapia paruulos p̄ ceteris. et insipi
entes ad suas iuitaret epulas: idō
inquit feci. quia frust̄ laborat q̄
ūbum sapie inculcare nitit̄. et qui
auditorē contēpnit. sapientiorē
se doctori et maiorē existere edēs
Noli arguere derisorē: ne oderit te
Non ē timendū ne tibi derisor cū
arguit contumelias inferat: s; hoc
puidendū. ne tract̄ ad odium pe
ior fiat: ideoq; t̄ aliquoties ab ei
correctione n̄ tue timiditati. sed
dilectiois eius gratia cessandum
Argue sapientē: et diliget te.

Sapientē in p̄fectu positū. id: ama
torē sapientie dicit: quē ^{supra} p̄ humili
tate paruū nuncupauit. **N**am p̄
fect̄ sapiens: n̄ habet op̄ argui. **M**u
lier stulta et clamosa plenaq; illeceb̄s.
et nichil om̄ino sciens: sedit ī fouib; dom̄
sue sup̄ sellam. **M**ulier hec he
sis ē contraria nimirū sapientie que
sua sup̄ius sacramta cecinit. **S**edit
autē et ipsa in fouib; dom̄ sue: id: in
doct̄orib; falsitatis: q̄ in penet̄lia p̄fi
die. miseros fallendo p̄ducit. **S**uper
sellam autē: quia cathedrā predica
onis sibi usurpat. **H**ec ē cathed̄ pesti
lentie: in q̄ beatus uir sedere decre
tat. **I**n excelsō urbis loco. **D**icit
et de sapia. quia ī summis celsisq;
uerticib; dat uocē suā: s; illa in sub
limitate ūtutum: hec insup̄cilio
elatiois attollit. **V**t uocaret transe
untes p̄ uia et p̄gentes itanē suo.
Uocat heresis ad p̄fidia sepe catho
licos: q̄s iter rectum agē. et uia hu
ius seculi transire citius uelle: atq;
ad et̄nam pat̄am festinare cōspic̄.
Quis ē paruul̄ declinet ad me: et
uecordi locuta ē. **E**t sapia paru
los atq; insipientes ad suum cōuiu
uū. pene hisdē uerbis iuitare uide
tur: s; distat qd̄ illa simplicit̄ ad se
uenire. hec autē q̄s uocat ad se decli
nare suadet: quia illa nimirū ad
rectū actionis it̄ quos errantes cer
nit accersit: hec recte gradientes ab

tanere suo deuare. et ad se diuiteredo
 cet. **A** que furtiue dultiores sūt. et
 panis abscondit̄ suauior. **S**apient̄
 ua palam insam. p̄posuit. et muscu
 it uinū suū. at stulta mulier nil
 meracū habens. ad aq̄s furtiuas q̄
 absconditū panem quoscūq; ualet
 aggregat. quia catholica ecclia palā
 mundo diuinoy eloquoy cōiuiua
 pandit. diuinitatis et humanita
 tis xpi mistia celebranda p̄cipit.
 Vel certe i uino hystoricā simul i
 allegoricā auditorib; suis scientiā
 p̄pinat. ut p̄ suo quēq; captu uite
 poclis inficiat. At hereticoy doctrina
 publice fidei et p̄fessioi sua secretā
 decreta p̄ponit. et cū nil spiritale
 habeat. suauiorē se catholicis pasto
 rib; scientiā iactat docere. ut scilicet
 libenti audiant et agant que palā
 i ecclia dici. crediq; phibent. i dul
 tuis hauriat insipientia que pu
 tat scientia cui phibita furat au
 dientia. Potest in aq̄s furtiuū bap
 tisma hereticoy. i pane abscondito
 coyde sacrificiū designari. At iux̄
 litterā mulier adultera. in aq̄s fur
 tiuis et pane abscondito. phibita
 et illicita conubia dultiora eē asse
 uerat. **E**t ignorauit qd̄ gygātes
 ibi sūt. et in p̄fundis inferni cōi
 ue ei. **N**escit adultera nescit he
 retic. quia inmundi sp̄e suas do
 mos ihabitāt. et qui in p̄fundis in

ferni penas luūt eternas. ip̄i ac
 tib; luxuriosoy. ip̄i hereticoy dog
 matib; quasi cōiuiuis delectant̄
 opimis. at cū rite in ecclia x̄ sac
 mentū celebrat. xpi uerbum au
 dit et conseruat. qui est sapia di.
 constat qd̄ anglice uirtutes ibi sūt.
 et i excelsis celoy conuiue fidelū.
 Panē enim celi dedit eis. panem
 angloy manducauit homo

E.aphete liber p̄mi

Incipit secundus

A R A B O L E . S A L O

O O H I S . H o u u m

ponit titulū quia
 nouū genus locutio

nis incipit. ut n̄ sicut p̄us
 de singulis bonoy maloy
 ue partib; diutius disputet.
 s; alt̄nis uersib; actus utro
 rūq; describat. **F**iliū sa
 piens letificat patrē. filius

uero stult̄ mesticia ē matrē sue
Qui accepta fidi mistia bene ser
 uat letificat patrē. qui uero hec
 actioē mala uel heresi cōmacu
 lat. matrē contristat celiā.

Non p̄derūt tesauri impietati.
 iusticia ū liberabit a morte. **E**t
 a transitoria morte sepi ut dani
 elem et tres pueros. et a p̄petua
 morte semp iusticia liberat. **A**t
 ū tesauri p̄ impietate congregati.
 et si aliqn̄ a morte corpali

uidentur eripe: plus tam mali p[ro]p[ri]etate q[uam] acquisita sunt quam cōmodi. Et quod p[ro] uita dati sunt con-
ferunt. **N**on affliget d[omi]n[us] fame a-
nimā iusti: et insidias impiorū
subūctet. **E**t siq[ui] iustū impu-
fame affligūt. ul' etiam necant.
nō ledēt animā eius. quā d[omi]n[us] in
uita fut[ur]a sue gl[ori]e uisiois consola-
tur: q[uod] et easde[m] impioy insidias. in
ip[s]os iuste iudicando retorquet.
Egestatē opata ē man[us] remissa.
man[us] autē fortū diuitias parat.
Qui negligent uirit i hoc seclō.
egebit bonus i futuro: at q[ui] fortit[er]
domino militat diuitijs et[er]ne be-
atitudinis remūrat. **C**ongregat
i messe filius sapiens est: qui au-
tem stercit estate filius cōfusiois.
Qui cōgregat x[rist]o animas fide-
lium: filius sapiens ē. Et q[ui]dem me-
sis hec multa ē: oparū autē pau-
ci. **Q**ui ū hoc tēpe acceptabili eti-
am a sua salute curāda torpescit.
cōfundet[ur] in die retributiois. **B**e-
nedictio d[omi]n[us] sup[er] capud iusti: os
autē impioy opit iniquitas. **I**usti
dicet[ur] in iudicio. uenite b[en]dicti pa-
tris mei p[ro]cipite regnū: os autē
impioy q[uod] commestatioi. ebrieta-
ti et colloquijs malis seruebat. in-
iquitate quam gessit cōdempnabit.
Teniq[ue] os illius opuit iniquitas: q[ui]
i tormentis positus. linguā sibi

in q[uo] ob plura scelera pl[ur] punit[us] est re-
frigerari quesuit. **M**emoria iusti
cū laudibus: et nom[en] impioy putres-
cet. **E**t i hac uita boni bonos siue
uiuentes siue defunctos laudib[us] esse-
rūt: impioy autē et actus detestant[ur]
et nom[en]: et in fut[ur]a uita iusti i dei lau-
dib[us] uiuunt: reprob[us] autē honor. nom[en]
q[ue] laudes q[ue] putrib[us] gehenne supplicij
mutant: ubi uermis eor[um] nō mouet.
et ignis nō extinguet. **Q**ui ambulat
simplicit[er] ambulat confident[er]: qui au-
tem dep[re]uat uias suas manifest[us] erit.
Qui simplicit[er] se uiuere nouit facile
cuncta sp[irit]it adūsa: quia se p[ro] h[ab]e ad
gaudia uenturū confidit: dices cū
i p[ro]ph[eta]. **D**ns defensor uite mee aq[ue] tre-
pidabo: et cet[er]a. **A**t qui p[ro]uis incedit
uijs. nolens licet patescit. ac digna
factis recipit: nichil enī occultū q[uo]d
nō reuelabit. **Q**ui annuit oculo: da-
bit dolorē. **Q**ui nutib[us] oculo[rum] irri-
det aliquē: non euadit sine dolore
tormenti aut penitendinis. **D**e qualib[us]
dicit psalmista. **Q**ui oderit me grati-
et annuebāt oculis. **V**el certe q[ui] annu-
it oculo dabit dolorē: quia fili[us] stult[us]
mesticia ē matris sue. **S**tultus la-
buis ūberabit: ut suis uidelicet q[ui]b[us]
dampnari meruit. q[uod] mors et uita
i manib[us] lingue: ul' eor[um] aq[ui]bus quia
cōrrigi nō potuit sententiā dampna-
tiois accepit: quom[od]o psalmista cum
ait. **D**ne lib[er]a animā meā a labijs

plonget. s; premia p quib; certauere
picipiat. utrisq; autē quod corde timēt
55 adueniet. **Q**uasi tempestas transi
55 ens n̄ erit impi. iustus autē quasi
fundamētum sempiternum. **D**e pse
cutorib; ecclie dicit. qui domū fidei
subūtere querit. s; illa iūero funda
mēto hoc est in xp̄o collocata. ip̄i ex
55 templo p̄eunt. **S**icut acetū denti
55 bus et fum; oculis. sic piger hūis qui
misert̄ eum. **S**icut hereticorū p
fidia bonus doctōrib; molestiā gene
rat et lacrimas. sic male uiuēs catho
licus. eis q̄ se fidē suā ex opib; osten
dere iusserit p̄ inertiā grauisē. **O**cu
li quippe et dentes p̄dicatores sūt scē
ecclie. qui ei recta itinera p̄uidere.
et alimēta spiritalia suggerere solent.
Porro acetum qd̄ a uino degenat.
et fum; qui ab igne ascendēs euane
cit. eos qui ab ecclie suauitate et
karitate. p̄ supbiā ul̄ socordiā re
cedentes. hanc etiā uerbis impug
nat. figurate denuntiat. **D**e q̄bus
ioh̄es dicit. **E**x nob̄ exierit. s; non
55 erāt ex nobis. et reliq;. **T**imor do
55 mini apponet dies. et anni impioꝝ
breuiabunt. **Q**ui dō fidelit̄ ser
uiūt eterna luce donabunt. at q̄
impietati mancipant. cum hac vi
ta pdunt bona que amabāt. **E**x
pectatio iustoz leticia. spes autē
impioꝝ p̄ibit. **P**atet q̄ iusti le
tant̄ inexpectatiōe uite sequenti.

quāuis contristent̄ afflictioē pressu
re p̄sentis. **V**nde ē illud. **T**u es in re
fugū a p̄ssura que cecidit me.
exultatio mea. **A**t ū impi q̄ se pu
tant̄ ī futuro requietōs. aut certe
nullos p̄ mortē futōs. fallunt. **H**e
q; huic repugnat sentētie qd̄ supra
dictū est. qd̄ timet impi irruet su
p̄ eū. **S**unt enī non nulli q̄ scientes
bonoz maloz q; uiditū. nichilomi
nus negligentia ul̄ despatioē. ul̄ eti
am de indulta peccant. **T**alibus q̄
incitatus quē timent adueniet. **S**ūt
q̄ mala que faciūt aut nunq̄. pun
enda estimāt. aut bene gesta. idōq;
bona m̄cede remunerāda iudicāt.
De quib; recte dicit. quia spes impi
oz peribit. **N**am et de his qui scien
tes delinqūt. subsequēt̄ adiungi
tur. **F**ortitudo simplicis uia dñi.
et pauoz his q̄ opantur malū. **S**i
inquit abdita scriptarū compre
hendere n̄ uales. non tam̄ de salu
te desperes. s; gradere uia dñi age
bona que nosti. et int̄ fortes cōnu
meraberis. **S**; merito paueāt illi q̄
recta que norūt facere cōtempnūt.
q̄ certa restāt mala que patiant̄.
Statera dolosa abhominatio ap̄d
deum. et pond̄ equū uoluntā eius.
Statera dolosa n̄ tantum ī mensu
ratioē pecunie. s; et ī iudiciaria dis
cretioē tenet. **Q**ui enī alit̄ causam
paupis. alit̄ potentis. alit̄ sodalis.

aliter audit ignota: statim utiq; librat
 iniqua. **S**ed et is qui sua bene gesta
 meliora quam primorum suaque errata
 iudicat leuora. trutinam ponderat do-
 losa: nec enim et ille qui onera importabi-
 lia imponit in humeros hominum.
 ipse autem uno digito suo non uult ea ta-
 gere: ille etiam qui bona in publico ma-
 la autem agit in occulto: per iniquitatem lib-
 dolose abominatur a domino. **A**t qui sincere
 agit in omnibus qui causam et causam
 squa lance discernit: is nimirum iusti
 iudicis uoluntati et actioni congruit.

Vbi fuerit supbia ibi erit et contume-
 lia: quia supbi uel contumeliose agunt
 per contemptum. siue ignorantiam disci-
 plinae: uel primis contumelia inge-
 runt: uel certe ^{quia} somis qui se exaltat hu-
 miliabitur. **Q**ui autem humilitas: ibi
 et sapientia. **A**bcondisti inquit hec a
 sapientibus et prudentibus: et reuelasti ea
 paruulis. id est humilibus. **M**ortuo homine
 impio: nulla erit ultio spes. **H**ec mi-
 sere hanc sententiam pertransiit origenes:
 qui post uniuersale extremumque iudicium
 uitam credidit omnibus impiis et peccato-
 ribus dandam. **N**otandum autem quia et
 si impius post mortem spes uenire non est.
 sunt tamen qui de leuioribus peccatis quibus
 obligati sunt defuncti post mortem possunt
 absolui: uel penis uidelicet castigati.
 uel suorum precibus. elemosinis. missarum
 celebrationibus absolui. **S**ed hec quibus-
 que sunt: et ante iudicium. et de leuioribus sunt

et ratibus: qui longe uel se post iudicium
 tempore liberandos putant fallunt:
 et fortasse ad eos pertinet quod sequitur. **E**t
 expectatio sollicitorum peribit. **I**tem alia
 est sollicitudo. quae a boni semper ad im-
 plenda dei precepta sunt accincta: a
 sua qua reprobis cum scientes peccant sol-
 liciti metuumt quoniam eternam rapiantur
 ad penam. **I**deoque recte expectatio e-
 orum qui deo sollicita mente ser-
 uiunt coronabitur: eorum uero qui domini con-
 temptentes. et ante iudicium eius propria
 conscientia se accusante condemp-
 nantur: expectatio sollicitorum peribit.

Huc uersum longe aliter antiqua trans-
 lato habet: quae ait. Defuncti hominis ius-
 ti non periet spes: gloria autem impiorum
 peribit. **I**ustus de angustia libera-
 tus est: et tradet impius pro eo. **M**ar-
 tyr quisque de angustia passionis liberatur
 et post mortem: et tradet in penam pro
 eius causa persecutor qui illum angustia-
 uit. **J**acobus martyrio coronatus
 est. petrus de carcere saluatus: et herodes
 qui eos persecutus est. a uermibus uisi-
 biliter consumptus: raptus est inui-
 sibiliter ubi uermis eius non mouetur:
 et ignis eius non extinguetur.

Simulator ore decipit amicum
 suum: iusti autem liberabuntur scientia.
Hereticus simulans doctrinam ca-
 tholicam decipit auditorem suum: qui
 autem iuste ueritatem sequuntur ewan-
 gelium. liberabuntur scientia catholi-

ca. ne decipula rapiant heretica

55 **Q**ui despicit amicum suum indignus
55 corde est. uir autem prudens tacebit.

Non est despiciendum a nobis uel deri-
dendum. qui nos simpliciter amare proba-
tur: etiam si inepte quod per impudenciam
facit. **Q**ui enim hoc facit: indignus
est sapientie. **A**t uero prudens quisque de ta-
lium commissis publice tacet: sed occul-
te hec castigat. **Q**uod idem sequen-
tibus uisibilibus artibus iculcat: dum di-

55 **Q**ui ambulat fraudulentum reue-
55 lat archana: quod autem fidelis est. ami-
55 ci celat commissum. **E**t in euangelio
dominus. **S**i peccauit inter fratres tuos. ua-
de et corripe eum inter te et ipsum solum:
si te audierit lucratus eris fratri tu-
um: et cetera. **U**nde et hic recte sub-
55 inferunt. **U**bi non est gubernator po-
55 pulus corruet: salus autem ubi mul-
ta consilia. **N**e enim putares ami-
ci commissum si corrigere non potes ulte-
celare debere: recte dicit propheta si-
ne gubernatore corruere: saluari au-
tem ubi multa consilia: ut ostendat
quod solus commendare non uales pluribus
esse reuelandum: ut una anima
55 omnium corrigat industria. **A**f-
55 fliget malo: qui fide facit peccat-
neo. **I**n primum est licet sensu: sed est
a sorte sanctorum extraneus: qui peccata
sua penitendo corrigere dissimu-
lat: et quicumque talibus uel communio-
nis gratiam concedit. uel uitam primum

tit etiam. quia per extraneo fide fecit:
seipsum profecto ante districti iudicis
oculos ultione dignum reddidit. **Q**ui
55 autem cauet laqueos: securus erit. **S**e-
55 curus erit in futuro quod non bene formidat.
et sua sedulus errata per penitentiam
curat: et ab impenitentium se societate
seruat immunem. **M**anum in manu:
non erit innocens malus. **Q**ui manu
iungit in manu nihil utique operatur: sed
manum in manu non erit innocens malus:
quia et si ad horam ab iniqua actione
manum subtrahit: cordis tamen inno-
centiam malus habere non ualet. **U**nde
et primum. **A**b hominabile domino cor-
prauum: seminum autem iustorum saluabitur.
Hoc est quod super dicit: seminanti au-
tem iusticiam merces fidelis. **U**el certe
seminum iustorum saluabitur: quia quod preceden-
tium iustorum exempla sectantur: horum
quod uestigia ad uidenda salutis eterne
gaudia sequuntur. **D**e quibus ysaias. **O**m-
nes qui uiderint eos cognoscet illos: quia
isti sunt semen cui benedixit dominus. **C**ir-
55 culus aureus in naribus suis: mulier pul-
55 chra et fatua. **C**irculum aureum
si in naribus suis infixeris: nichilominus
illa terram uertere naso. et uolutab-
luti properat inungi: ita mulier fatua
a si pulchritudinem uultus uel habi-
tus accepit: suam tamen fatiendam ad infi-
ma declinare. suam speciositatem ad
euitendos ubique castitatis flosculos
ecumferre: sceno se uoluptatis iniqui-

qui querit bona: qui autē inuesti-
gator maloy ē opprimet ab eis. **B**ona
querē que facē debeas. quib; ad ce-
lestia bona puenias. hoc ē bene di-
lucto consurgē. id; crescente luce
scientie. ad bonū opus accingi. Vel
certe bene id; ad uitā consurgit
ī tempe resurrectionis. qui nē bona
querit ī tempe opatiois. qui autē
mala que dicat siue agat in sollet
īquirit. tē coy pondē ne ad altiora
regni pueniat retardat. **Q**ui cōfi-
dē in diuitijs suis conuert. iusti autē
quasi uirēs folium germinabūt. **Q**
p̄sentib; bonis īhians futā non cogi-
tat. utrisq; ī nouissimo carebit. qui
autē spe futōy premioy bona faci-
ūt. in p̄senti iuste qd̄ spant accipi-
unt. Uirēs quippe ī arbore foliū frue-
tus q̄s nondū ostendē habet signat
affutōs. i iusti q̄i uirens foliū ger-
mināt. q̄ spe salui facti. ī fidei acū-
tutū gratia p̄ficē non cessant. donec
ad fructū desidatē retributiois atin-
gant. **Q**ui cont̄bat domū suam
possidebit uentos. et stult; seruet
sapienti. **Q**ui m̄tem suā tumult-
tib; cogitationū noxiāz cont̄bare
n̄ metuit. hāc utiq; malignoy spi-
rituū flatib; q̄bus obruat apit. q̄
q̄ stultus sapientē p̄sequit. p̄ hoc et-
iam ei dnādo seruit. q̄ patientiā
ei p̄m̄do p̄batioē reddit. ut se
uidelicet dāpnato. ille b̄uū p̄ quo

certabat accipiat. **F**ruet; iusti. lig-
nū uite. **Q**ui cres ita. uisio ē. **I**psē
nāq; ē sapia. de q̄ dictum ē. Lignū
uite ē amplectentib; eā. **Q**ui apoka-
lypsi. q̄ uicerit ^{inquit} dabo ei edere de ligno
uite. qd̄ est in paradiso dei mei. Et hē
fructum in iusti expectāt. quā diu
sic predictū est q̄i uirens foliū ger-
mināt. **E**t qui suscipit aiās. sapiēs ē.
Qui animarū curā p̄dno suscipit. ut
uel errātes eas scilicet doceat. uel mēstā
solet. uel egentes temporalib; bonis sus-
tentet. uel renuentes ad remedia salu-
tis p̄thāt. uel pastore destituta guber-
net. q̄ una secū plures ad dnm pdu-
cat. qui ita inq̄ aiās suscipit sapiēs ē.
q̄ nimirū sue aiē p̄ hec unde sublimi
cū dno regnet p̄curat. **S**i itus in-
tra recipit. quanto magis impi; i pec-
cato. **S**i tāta sc̄i martires. tanta
passi sūt iusti. quāta putas eos ma-
nere tormēta. qui illos affligebāt in-
iusti. **S**i iob et tobias cetiq; dei electi
tāta in hac uita recepunt adūsā. qd̄
cōtristaris si te q̄ tam longe īfra illoz
uestigia iaces. temptās ad modicū
afflictio tangit. **E**t q̄dem te īsi impi-
um dicē aut credē n̄ debes. peccatoē
tam esse. id; aliq̄ habē peccata. parua
siue magna. apta siue occulta. īstia-
ri n̄ debes. immo cōfiteri debes ne te
ip̄e seducas. et uitas ite eē n̄ possit.
Si q̄ iusti ī terra recepūt. abel mar-
tū. i iob exemplar patientie. q̄nto

magis impū. antiochus. atq; herodes. ⁊
 peccatores in euglio paralytici. qui n̄ ni
 si dimissis p̄mo peccatis. curari a dño
 potuerūt. Notandū qđ hanc sententiā
 petrus ī eplā sua. iuxta antiq̄ tran
 lationē posuit dicens. Et si uultū iux
 saluabitur. impi et peccatoz ubi pare
 bunt. **Q**ui bon⁹ est hauriet a dño g
 ratiā: qui autē confidit ī cogitatioib; suis
 impie agit. **H**oy iusticloy conerio ta
 lis ē. Qui bon⁹ est n̄ confidit cogitati
 onib; suis: s; dñi gratiā querit. ac p̄
 illā accipit ut pie uiuē possit. q̄ autē
 cogitationib; suis confidit bon⁹ esse ne
 quit. Nā quia ^{gratiam} sup̄ni adiutoris pete
 n̄ curat. merito in impia actioē pdv
 rat. **M**ulier diligēs corona uiro suo:
 et putredo ossib; eius que cōfusioē res
 dignas gerit. **P**atet litte sensus. qđ
 mulier bona et casta. honore uiro suo
 p̄bet in om̄ib;: et q; uirtutib; ipsa do
 mū bene regēs. quasi gratiā addit co
 rone: at ū adultera. et si fous specio
 sa pareat. int⁹ fetore luxurie memb
 sua coinquinat. Verū spiritualit̄ ecclia
 coronā xp̄o non aliā quā seipsā offert.
 om̄s enim q̄ incircutu ei sūt offerēt
 munia. **F**ilius sirach de magno sac
 dote. Ipse stās iuxta arā: et circa illū
 corona frūm. At ossa idē uirtute: q̄s
 hereticoy factio enitur habē: putredo
 p̄ui dogmatis corrūpit. **C**ogitati
 ones itoy iudicia: ⁊ cōsilia impiorū
 fraudulenta. **I**usti sua facta si dño

placeāt sedula meditatioē diuidi
 cāt: ne ip̄s min⁹ sollicitis. sup̄nus
 arbit̄ cont̄ eos uisibilit̄ aduersa
 disponat. iuxta illud apli. Si nos
 met ip̄os iudicarem⁹: non utiq; iu
 dicarem. At reprob̄i ^{diuini} timoris ob
 liti: de fraude q̄ faciāt sua cōsilia
 cogūt. **V**erte impios ⁊ n̄ erunt:
 dom⁹ autē iustoy p̄manebit. **C**er
 si de hac uita impū n̄ erūt qđ fue
 rant. q̄ p̄ mortē non q̄lia credebāt
 inueniūt. s; spe frustrati sua: p̄pre
 mys tormēta recipiūt. dom⁹ autem
 itoy. idē ecclia. que partī p̄grina
 tur in tr̄s. partī regnat ī celo. nūq̄
 deficit: s; quecūq; memb⁹ eius hīc ū
 lo pueniūt. ibidē gaudia q̄ spabāt
 iueniūt. **A**ut. **V**erte impios ⁊ nō
 erūt: quia multa impietas ī dys gē
 taliū. multa ī sectis hereticoy. mul
 ta ī p̄stigijs magoy. multa extitit
 ī p̄secutioib; paganoy: s; his dño
 donante subuersis. ablata ē etiam
 parit̄ memoria impietatis eoy.
 etiā ipsi apices stulti. ip̄a dogmata
 igne rapta: ut ī epheso actū tēpe
 aploy legim⁹. Dom⁹ autē itoy p̄ma
 nebit: qđ scā ecclia nūquā uel ab
 scondi ul⁹ potuit auferri: nul ex ei
 corrūpe sc̄ptis. in nullo ei⁹ fidē uio
 lare: tāta tēpoy longitudo p̄ualu
 it. **P**otest et ita intelligi. **V**erte im
 pios et n̄ erunt. corūte eos ab im
 pietate. et n̄ erūt iā impū s; itz

ss
 ss
 ss

Pro quo alia translatio dicit. Quo-
cūq; se diuitio scelest⁹ extirminabitur
Cui cont⁹ de scis dicit. qm̄ diligenti-
bus dñm om̄ia cooperant. **D**octrina
sua noscet uir. **V**iros uocare solet
sc̄ptā. eos qui uirtutib; s̄ p̄diti di-
uini. Vnde ap̄ls ait. **V**igilate state
state i fide. uirilit̄ agite. **D**octrina q̄
sua q̄sq; uir eē noscetur. quia et si
recta docet. et hec opib; implet. sc̄s
eē colligit. **Q**ui autē uan⁹ i excors
est patebit contemptu. q̄a ip̄e sci-
licet uiril̄ animi fortitudinē habē
contēpsit. **M**elior ē paup̄ et suffi-
ciēs sibi. q̄ glōsus i idigēs pane
Melior ē idiota i simplex frat̄. q̄ bo-
na q̄ nouit opans uitā merēt ino-
lis. quā q̄ clarus eruditioē sc̄ptura-
rū. ut etiā doctōis funct⁹ officio. in-
diget pane dilectiois. **D**e cui⁹ dilecti-
onis parte ea q̄ ad primū p̄tinet.
subsequent̄ adiūgit. **N**ouit iust⁹
aiās iuniorū suoz. id. miserēt i cō-
patit̄ hebitudini ac figlitate pri-
mōz i cōmissōz. uiscē autē impi-
oz crudelia. q̄ n̄ solū nō compatiun-
tur subditis. s; etiā iuxta hoc qd̄
dñs ait pcutiūt pueros i ancillas
dicētes. morā facit dñs n̄s uenire
Qui opat̄ terrā suā saturabit pa-
nib; qui autē sectat̄ otū stultissim⁹.
Qui exercet aiām suā spiritalib;v
studijs. i nē uirtutū. i tē dāpib; sa-
turabit̄ p̄miorū. q̄ autē p̄salu-

te aiē suē laborare detrectat. tē inter
stultos rep̄babit. tā i nē uel diuī-
na. ul' mundana sapiā glōsus uide-
tur. **D**ideriū impy. monim̄tū ē
pessimoz. **C**onsiderat impi⁹ p̄cede-
tes malos imitari. et de illoz uita
atq; actib; loq̄. **V**el eē desiderium im-
py monim̄tū ē pessimoz. q̄ om̄e de-
sideriū ei⁹ eo tendit quous ip̄so nesci-
ente. ut cū p̄orib; iustis etnē mortū
carē claudat. **V**erū q̄a tales exitū q̄
minime p̄uidēt inc̄runt. diē econt̄
de bonis. **R**adix autē iustoz p̄fici
et. q̄ nimirū fides i karitas electoz
q̄ radicata s̄ in xp̄o. neq̄quā eos fal-
lit. s; ad p̄fectiora semp̄ ex̄c̄scens pl̄q̄
sp̄are nouit i futū p̄cipiet. **D**e
fructu oris sui. unusquisq; replebit
bonus. **F**ruct⁹ oris. est sermo boni.
Nam q̄ mala loquit. n̄ fructū ore
genat̄ s; dampnū. Om̄s q̄ q̄ bonalo-
quit. bonus donabit̄ eī. si tamen
his q̄ loquit̄ actu n̄ repugnat. **H**oc
etenī uigilant̄ adiūgit. cū dicit
Et iuxta opa manū suaz. retribue-
tur ei. **N**eq; enī alit̄ fructuosus fit
suis sermo doctō. n̄ ip̄se p̄or fati-
at bona q̄ docet. **F**atius statī in-
dicat irā suā. qui autē dissimulat
iūriā callidus ē. **Q**ui se i presen-
ti ūlisci desidat fatius ē. qui autē
p̄ dño iūriā cōtempnit sapiens ē.
Hunc ūsculū alia t̄slatio sic h̄t.
Stultus eadē hora indicat iram

suam: occultat autē ignominia suā
 astut. Non autē ignominiosā iracun-
 die passionē. ita a sapientib' occultan-
 da esse decernit. ut ei' uelocitatē culpā
 n̄ phibeat n̄ phibeat tarditatē. quam
 utiq; si p necessitatē humane infir-
 mitatis irruerit. idō censuit occultā-
 dam: ut dū ad p̄sens sapientē obtegi-
 tur: sapienti' amoueat. et i'p̄petuum
 deleat. Hec enī est natā uix. ut dilata
 languescat. peat: plata ū magis ma-
 gis s̄oflagret. **E**st q̄ promittit. et
 quasi gladio pungit cōscientie. **P**ro-
 mittunt se n̄ nulli obedire uicitati: s;
 ubi tēptatio t̄rens siue blandiēs p̄s-
 titerit i'pedimētū. deserit q̄dē cepta:
 s; tam̄ pmissi q̄i gladio punguntur
Lingua autē sapientium sanitas ē:
 quia et bona que p̄mittit ip̄i p̄fici-
 endo ad uitā p̄ueniūt. et alijs que
 sequāt̄ predicādo demonstrāt. **L**abi-
 um uicitatis firmū erit i'p̄petuū. q̄
 autē testis ē repentīn' concinnat lin-
 guā m̄datū. **F**ides ecclesiastica sem-
 p̄ manebit. q̄ autē repente noua dog-
 mata ifert m̄datū. minist' est here-
 tici. **H**omo ūsūt' celat scientiam.
Versut' hoc loco in bono itelligitur:
 idē sapiēs et prudens: qui n̄ nunq̄m
 de idustā suā celat scientiā. duplici
 nimirū ratioē. ut n̄ ualēs ifirmis
 auditorib' loq̄ q̄si spiritalib' s; qua-
 si carnalib'. uel nolēs dare sc̄m ca-
 nib'. neq; ante porcos margarita pi-

cere. **E**t cor isipientiū puocat 55
 stulticiā. q̄n uel ip̄i plus appeten- 55
 tes sape q̄ oportet sape. eo usq; me-
 ditando p̄siluūt. ut p̄ sapia stultici-
 am teneāt. uel ēte alios que nduos
 cape queūt. docē nitentes. ad ma-
 iorem eos stulticiā puocat. et q̄si
 sautis oculis lum̄ ingredientes solis.
 modicū lucis qd̄ cernē uidebant
 auferūt. **M**an' fortū d̄nabitur. 55
 que aut remissa ē t̄bitis seruiet. 55
Perfecti q̄q; n̄ solū uitioy bella s̄-
 pant. s; electis fr̄ib; maiori uirtu-
 tū gr̄a principant. qui aut disso-
 luti aīo. peccatis implicari n̄ me-
 tuūt. pessimo exactori diabolo tri-
 buta uitioy cotidie soluūt. et si n̄
 d̄nium ei' uiuentes penitendo e-
 uaserūt. post mortē traditi ei dē:
 i'carcerē ab eo penarū mittunt
 eternarū. iuxta qd̄ d̄ns in euge-
 lica parabola testat. Neq; enī de-
 taliū correctioē despandū est. cū
 p̄tan' adiungat. **M**elior in cor 55
 de uiri humiliavit illū. i' sermōe
 bono letificabit. quia nimirum
 necē est. ut p̄us peccatorē meror
 penitētiē salubrit' humiliet. et
 ita postmodū p̄ iuditiū sac̄dotis
 sermo date recōciliatiois letificet.
Qui negligit dampnū p̄t' ami- 55
 cum: iustus ē. **S**i hoc de gene- 55
 rali pecunie largitioē. et puro
 hoīe recte d̄r amico. quātōmagi'

uultus corona dignus est. qui propter
eum qui dixit dico uobis amici me-
is. ne terremini ab his qui occidunt
corpus. uel uendentes que possidet pau-
peribus tribuit. uel rapinam bonorum su-
orum cum gaudio suscipit. uel certe ip-
sam in passione carnis. mortificandam
siue occidendam tradit. **I**ter autem
impiorum decipiet eos. cum uel sua
retinere. uel aliena rapere gaudeat. **V**n-
de recte subiungitur. **N**on inueni-
et fraudulentum lucrum. et substantia
hominis erit auri pretium. **F**raude namque
acq̄sita pecunia. plus in anima dampni.
quam lucri addit in archa. et que pro
domino propria nouit substantiam dispe-
sare. remunerante ipso pro tunc cele-
stia dona recipiet. **A**liiter. **N**on
inueniet fraudulentum lucrum. et substā-
tia hominis erit auri pretium. **Q**ui frau-
dulenta mente se simulat esse bonum.
neque autem uiuens in occulto. non inue-
niet bona uite sequentis. qui autem
substantiam uirtutum spiritualium ac-
quirat ueraciter. mercabitur ex ea clari-
tatem regni perhenis. **Q**uod uerbi se-
quentibus apte dicit. **I**n semitis
iusticie uita. id est autem deuium ducit ad
mortem. **S**emita enim iusticie subam
acquirat uirtutum. quibus eterne uite clari-
tas auro preciosorum emittit. **I**ter autem
peruicacem quo fraudulentum incedit. per-
dit lucrum temporale quod appetit. ad mor-
tem quam prouidere noluit tendit

sempiternam. **F**ilius sapiens doctrina pa-
tris. qui autem illusor est non audit cum
arguit. **T**antum inter sapientem dis-
tat et stultum. ut hic aliquando profectu
eruditionis. ad eum qui se docuerat pue-
riat. ille nec cum arguit nouerit audi-
re. **V**ult et non uult operari piger. ani-
ma autem operanti impinguabit. **R**ec-
te pigri uocabulo denotatur. qui uult
regnare cum deo. et non uult laborare pro
deo. **D**electat premia cum pollicentur. deter-
ret etamina cum iubentur. **D**e quo iacobus
ait. **H**ir duplici animo. inconstans est in om-
nibus uis. **E**t filius syrach. **D**e peccato-
ri. **T**ram ingredienti duabus uis. **Q**ui
autem iussa operantur dominica. ideo faciunt.
quia anima illorum perfecta supernorum dulce-
dine reficiatur. iuxta eum qui dominum ob-
secrat dicens. **S**icut adipe pinguedini
repleatur anima mea. **U**el certe anima operan-
ti impinguabitur. quia que pius pro domino
laboribus insudat. celesti et immarcesci-
bili post labores mercede donabitur.
Est qui diues cum nichil habeat. et est qui
pauper cum in multis diuitiis sit. **D**ives
sibi uidebatur ille qui induebatur purpu-
ra et bisso. et epulabatur cotidie splendi-
de. sed qui dominum non habuit. contempsit infine nil
fuisse quod habuit. **V**nde dictum est de tali-
bus. **D**ormierunt somnum suum. et nichil
inuenierunt omnes uiri diuitiarum in mani-
bus suis. **P**auper econtra uidebatur laza-
rus qui iacebat ad ianuam eius ulceribus
plenus. sed in multis erat diuitiis. qui

in aliquo delicto: uos q̄ spiritales es-
tis huiusmodi instructe in sp̄u man-
suetudinis: considerās te ipsū ne et
tu tēperis. **A**stutus cuncta agit
cū consilio: qui autē fatuus ē apert
stulticiā. **V**bi om̄ia cum cōsilio
docet agenda: diuinū potius q̄ sa-
cris eloquijs inditū est. quā huma-
nū intellige consiliū. Fatuus ē enī
qui ex hoc consiliū uiuit: quāuis
nataliter astut' uideat' esse et pru-
dens. De quo recte subdit. **N**untius
impū: cadit ī malū. **A**rrū autē
dicit et sabellū. cetōs q; anglos. idē
nuntio sathane: qui qm̄ neglexerē
cōsiliū diuinaz sc̄ptarum: decide-
rūt ī malū gehennaliū torm̄torū.
Legatus autē fidelis sanitas: idē
catholic' quisq; p̄dicator sanitatē s̄
suis q; auditōib; acq̄rit sc̄nā. **D**e-
sideriū si cōpleat delectat animā:
detestant' stulti eos q; fugiūt mala.
Om̄ne desideriū siue bonū siue malū
sit. ubi ad effectū puenit delectat ani-
mā: s; stulti q; carnalib; solū desiderij
gaudet'. detestant' eos q; pro amore
celestiū. īfima oblectam̄ta cōtēpūt.
Qui cū sapientib' gradit' sapiēs e-
rit: amic' stultoz efficiet similis. **C**ū
sapientib; ire ē: sapientiū act' imi-
tari. Quālibet q; simplex q; sit q;
rustic'. qui archana sapiēs cōmp̄hen-
dere nequeat. si tam̄ sapientiū ex-
empla uiuendo sectat'. iure int' sa-

pientes annumerabit'. qui ū stultos
n̄ p̄t naturā quia hoies s̄t. s; p̄pter
stulticiā quia n̄m̄i s̄t ul' histriōēs.
ul' aliq; tales. n̄ ut īstruendo corrigat
amat. s; ut fauendo detiores efficiat.
talis nimirū et si p̄ īgeniū ul' doctri-
nā sapiēs esse uidet'. stultoz notadig-
nus simul et dāpnatiōē tenebit'. **B**o-
n' relinquit heredes filios et nepotes.
i custodit iusto substantia peccatoris.
Sepe uidem' bonos sine filijs obire.
immo maiora a dño p̄mita pollice-
ri his. q; filioz p̄catiōni uirginitatis
castimoniā p̄posuerit. s; et substantiā
iustoz a peccatorib' tolli. **H**am et pau-
lus apl's glouificat eos: q; rapinā bo-
noz suoz cū gaudio suscepūt. **V**nde
spiritualit' intelligendū q; bon' et iust'
ē dñs. q; post passionē suā ascendēs in
celū. reliquit heredes sue doct̄ne aplo.
i successores eoz: ad cui' cōnūsa ē inul-
tudo gentiū que erat suba diaboli.
Intuit nāq; ī domū eiusdē male forti-
adūsarū. i eū maiori utute cōterēs. di-
ripuit arma ei' in quib; cōfidebat. q;
spolia distribuit: ut ipē in eūglio tes-
tat'. **U**el certe etodita ē iusto substan-
tia peccatoris: quādo ablatū est a iu-
deis regnū di. i datū est genti facien-
ti fruct' eius. **M**ulti cibi ī nouali-
b; patrū: i alijs cōgregant' absq; iu-
ditio. **A**bsq; iudicio recto facit q; di-
uitijs cōgregandis sedul' insistit: et
has aggregatas. n̄ ipse p̄ redeptionē

anime sue paupib; dispensat. s; alijs
 post se dispensandas reseruat. iuxta
 qd in supiori usu iuxta littera dicit.
 et custodit iusto substantia peccatoru.
 maxime cu s uictus abundet ex iure
 patne hereditatis. neq; pecunias col-
 ligendi ulla necessitas icumbat. Hoc e
 eni qd ait. multi cibi i noualib; patrv.
Iuxta sensu u spiritale. multi sc cibi
 alimonie celestis i dictis et exemplis
 uenabiliu patru. q absq; ratioe fae.
 q his legendis. meditandis. exponen-
 dis istans. n sue saluti p hoc s; alioy
 potu seruit. du ipse ab his que lego.
 ul actib; repbis. ul etia impietate
 sensu heretici discrepat. Talis naq; in
 noualib; id opib; siue sermonib; pa-
 tru optima instructioe excultu. n s
 s; alijs subsidiu acqrit. illis uidelicet
 q tractat eoy legentes. archana p eos
 spirital sensu quib; iterius reficiant
 iueniunt. Vtriq; autem sensui. apte con-
 uenit qd seqtur. Qui parit uirge
 odit filiu suu. qui autem diligit illum
 istanter erudit. Nam et pater bonus
 filiu. et discipulu magister catholic
 ne ad iniquitate deflectat sollicit erud.
 Precedente autem uersiculu. antiq in-
 terptes ita transulerit. Iuri iusti di-
 uitis fruunt annis multis. iniq au-
 te pient breuit. **I**ust comedit et
 replet anima sua. uent aut impi-
 or isatibilis. **I**ust percipit cibo sa-
 pientie. q in noualib; patru. hoc est

in opib; ac ubis precedentiu iusto-
 ru pbanit exortu. et hos ad pfectu aie
 sue bn uiuendo traicit. **V**ent autem
 impioy. id: capacitas sensu heretico-
 ru insatibilis. q sic ait apls. semp
 discentes nqua ad scientia uitatis
 pueniunt. **Q**re autem satari scientia
 n merent. n quia nequa refectio-
 bis patne institutionis. alijs hos co-
 gregat absq; iudicio. **S**apies my-
 lier edificabit domu sua. insipies
 q; extructa destruet manib; **E**t
 unaqueq; aia fidelis. i ecclia p obe
 catholica. matione s in pata celesti
 bonis actib; edificat. at u repbi ea
 que bn se abonus ordinata. male
 uiuendo. i aliqui etia apte repugna-
 do dissipat. **Q**re autem stulti sapienti-
 u act laceret. sequentib; ubis oste-
 dit cum dr. **A**mbulas recto itinere.
 i times dm. despicit ab eo q infa-
 mi gdit uia. **A**bominatio e eni
 peccatori religio. stultu q uidet in-
 credulis. cu fideles ppter dei timore
 n tantu abitiunt timore. s; i torm-
 ta deridet eoy q occidit corp. De qb;
 adhuc apte subiungit. **I**n ore
 stulti uirga supbie. labia sapien-
 tiu custodiunt eos. quia stulti p ua-
 niloqu humiles qs decipiunt affli-
 gt. s; idem humiles spu. p doctna
 se sapie ne decipiant munuunt.
Vbi n sunt boues psepe uacuum
 est. ubi aut sunt plurime segetes.

ss
 ss
 ss
 ss
 ss
 ss
 ss
 ss
 ss

ss
 ss
 ss

55 ibi manifesta fortitudo bouis. **H**erent hec superiorib⁹. **B**oues naq[;] doctores catholicos. p̄sepe cetū auditorū: segetes dicit fruct⁹ bonoz operum. **I**ncassū q̄ timet supb⁹: et indocta eloquētia ūberat aures ac corda subiectoz: quia ubi n̄ s̄t docti p̄dicatores. frust⁹ ad audiendū confluit t̄ba plebiū: ubi autē plurime apparēt opatioēs uirtutū: ibi aptissime claret q̄a heretic⁹ n̄ inuānū garruiūt: s; p̄ ubi fruge laborauit ille: q̄ et ipsum ^{uerbum} casto ore ruminare: q̄ uia ueritatis recto discregionis pede nosset iccedē. **N**ec mirandū cur ip̄sepi auditores significari dixerim⁹: cū bos alaf de p̄sepi doctor aut ūbo audiente soleat nutriti. **S**; intuendū qd et de labore bouis p̄sepe implet. et ipse bos suo fructu de p̄sepi reficit: quia nimirū p̄dicator fidelis: et audiente uerbo reficit: et eadē refectioē ipse p̄ficit. **Q**d in ope helye figurat: q̄ apud sareptenā uiduā quā pascit ipse pascitur. **Q**uerit derisor sapientia et n̄ inuenit: doctrina prudentiū facilis. **C**ayphas q̄ domino dix̄ adiuro te p̄ dñm uiuū ut dicas nobis si tu es xp̄c: quia male querebat: qd rogabat inuenire n̄ meruit. **A**t discipuli q̄ sese humiliū auditui ueritatis subderāt: accepta sp̄c sc̄i gratia non

solum in xp̄m dei filiū cognoscē: s; et abditā sēpturaz intelligē meruerūt. **S**; et tē doctrina prudentiū facilis erat: quando cornelius cum domo sua. et ceteri tales ūbum humilit⁹ audientes mox credebāt: et accepto sp̄u sc̄o. linguis loquebant⁹ omnib⁹. **H**unc q̄ doctrinā fidei catholice. prudēs quisq[;] dum cathexizat⁹ facile percipit: quā heretici q̄a puerse querūt. nunq̄ p̄rs⁹ inueniūt. **V**ade cont⁹ uirum stultum: et nescit labia prudentie. **I**deo derisor sapiām quā querit n̄ inuenit: quia et si apte cont⁹ illius stulticiam disputando iccedas. nescit intelligē que dicit: ut arri⁹ qui ūbū consubalitati i patre et filio. nusq̄ scriptū inueniri posse cōtendebat: cum ei manifeste obiceret scriptū ego et pater unū sum⁹ et d̄s erat uerbū et cetā talia. **I**deo doctrina prudentiū facilis ē: quia labia prudentie sapia⁹ id⁹ que cumq[;] labia prudentie modamine regunt. de sapia solum loq[;] et audire dulce hnt: eiusq[;] meditationi opā dare satagūt. **C**or qd nouit amaritudinē anime sue: in gaudio ei nō miscbit⁹ extraneus. **A**maritudinē hnt aīe electi quāmdiu a gaudio differunt eternis: et repbi cū desideris affligunt⁹ pueris. **S**; electi q̄ i luce ambulāt. amaritudinē suā quāto sit gaudio mutanda p̄uidēt: porro repbi ip̄a sponte cecati. qd i p̄senta

patiant non uident. quid in futuro
 passuri sint n̄ preuidet. idōq; a fu-
 turis gaudijs remanebt extranei
 bonoz. qui amaritudinis eoz p̄sen-
 tas n̄ nouert esse participes. **V**nde et
 apte subdit. **O**m̄ impioy delebit.
 tabernac̄la iustoy germinabt. **O**mo
 quippe i mansionē tabnac̄lis uti
 solet i itinere. **D**om̄ q̄ impioy delebitur.
 quia habitationē uite p̄sentis in
 qua semp manē desiderabant. i mor-
 te p̄dent rep̄bi. et hoc qd̄ non p̄uide-
 bant eriliū p̄petue dampnationis
 subibūt. **T**abnac̄la autē iustoy ger-
 minabūt. quia p̄sens eoz conūsatio
 in q̄ incolē sūt apud d̄nm et p̄gnū.
 crescentib; sine cessatiōe m̄tis. usq;
 ad fructū suauissimū patē celestis
 p̄tingit. **I**nnoēs credit om̄i ūbo.
 astutus consid̄at gressus suos. **H**ac
 inocentiā uetuit. et hac astutiam
 haberi docuit iohes. cū ait. kn̄i. no-
 lite omni sp̄i credere. s; p̄bate sp̄e
 si ex dō s̄t. **S**apiēs timet. et decli-
 nat malū. stultus trāsilut i confi-
 dit. **S**icut stulti ē de sua alac̄ta-
 te cōsidere. et torrentē rapidū. uel
 uoraginē latiorē saltu uelle trāfire.
 sapientis autē ad planū ul̄ pontem
 diūtere. ita q̄ peccata quātū ualet
 declinat. timēs ne iuoluat malis. sa-
 piēs ē. stultus autē ille q̄ contemptim
 peccat blandiēs sibi. quia aut postio-
 ri tēpe penitentiā agat cōmissoy.

aut si repente mouat. fortat̄ pena
 lferi sufferat. **I**mpatiēs opabi-
 tur stulticiā. et uir ūsūt odiosus ē
Rēphensibilis quidē est homo im-
 paciēs. s; multo peior ē et odiosior
 dō ūsūt. tam et si apud hoies me-
 lior estimet. **I**lle enī palam om̄ib;
 suā ostendit stulticiā. iste autē cū
 sit corde p̄sus sepe simplicitatē
 simulat et iticiam. apud huma-
 nū iuditiū sem̄ se dici delectat. cū
 sit diuino examiē int̄ rep̄bos esti-
 mat. **L**acebūt mali ante bonos.
 et impū ante portas itoy. **I**n no-
 uissimo iudicio coronatis iusti dāp-
 nabunt̄ rep̄bi. qui eos i presenti p̄-
 mebat. **Q**uod enī ait ante id̄ ante
 bonos. et ante portas iustoy. n̄ adu-
 cinitatē loci. s; ad uisionē p̄tinet
 bonoy. q̄ maloy tormenta semp as-
 pitūt. ut maiores ereptoy suo si-
 ne sine gr̄as referāt. **V**nde de illis
 ysaias. **E**t egredient̄ inquit i ui-
 debūt cadauā uiroy q̄ preuarica-
 ti s̄t in me. ūnus eoz n̄ mouet. i
 ignis eoz n̄ extinguet. et erit usq;
 ad satietatē uisionis omni carni. **Q**
 autē ait egredient̄. non pedū p̄cessū.
 s; ocloy significat intuitū. quē in-
 tus in regno positi. ad uidenda p̄-
 uoy sup̄lita foras cū uolūt emit-
 tunt. **C**orona sapientiū diuī-
 tē eoz. fatuitas stultoy i prudē-
 tia. **S**apientes n̄ terreni emolu-

ss

ss

ss

ss

ss

ss

menti aliquid p̄diuitiis h̄nt. s; co-
ronā solumm̄ quā p̄uirtutib; infu-
turo p̄cipiāt. at stultoz fatuitas
maxima hec ē. quia īpuidi eternoz
de p̄sentib; tantū commodis gau-
dent. **I**nprudencia enī. quasi imp-
uidencia dī. **L**iberat animas
testis fidelis. et p̄fert m̄datia ū-
supellis. **L**iberat aiās xp̄c qui
ē testis fidelis ut ī apokalipsi le-
gimus. & sic apl̄s ait. testimoniū
reddidit sub pontio pilato bonā
cōfessionē. et p̄fert mendatia di-
abolus. q̄ recte appellat̄ uersipelli.
q̄a mala que facienda suggerit
bona eē p̄nuntiat. et gaudia eter-
na p̄mittit eis. q̄s ad īferni tor-
m̄ta p̄parat. **I**tem libat aiās catho-
licus doctor. q̄ testimonia s̄pturarū
fidelit̄. id ē. recte p̄dicat. et p̄fert m̄-
datia heretic̄. uel sic alia editio ma-
nifeste trāstulit. incendit autē m̄-
datio dolosus. subaudit̄ aiās eoz q̄s
suo errore decipit. **I**n timore d̄ni
fiducia fortitudinis. et filiis ei erit
spes. **T**imor d̄ni fiduciā fortitudi-
nis p̄stat. quia nimirū mēs n̄ra
tanto ualent̄ terrores ^{rerum} tempaliū
despicit. quāto se auctori eaz ue-
ratus p̄ formidinē subdidit. **F**ilij
autē timoris d̄ni dicunt̄. q̄ diuino
timore regunt̄. sic filij uirtutis
& resurrectionis filij q̄ uirtutib; stu-
dent. ut q̄ ad gaudia resurrecti-

onis p̄tinēt. q̄b; erit spes. iuxta illud
psalmiste. **Q**ui timēt d̄nm. sperēt ī
eo. **D**e q̄ spe cōsequēt̄ adiungit. **T**imor
d̄ni fons uitę. ut declinet a ru-
ina mortis. **H**ec ē q̄ spes eoz q̄ ti-
mēt d̄nm. ut declinantes a ruina
mortis. puenire mereant̄ ad eū q̄ di-
cit. **E**go sū uia. et uitas et uita. **D**ictū
ē autē sup̄. lex sapientis fons uitę.
ut declinet a ruina mortis. et nē di-
cit̄ timor d̄ni fons uitę. ut declinet a
ruina mortis. **E**x quo patet quia nul-
la p̄or ē lex sapientis. quia mortē ui-
tare. et uitā acq̄rere debeat etnā. qm̄
h̄re timorē d̄ni. **U**nde et alibi dictū
ē. inuitū sapię timor d̄ni. **I**n mul-
titudine ppli dignitas regis. et ī par-
citate plebis ignominia p̄cipi.
Ubi multitudo seruentiū d̄o. ibi spe-
cialit̄ xp̄i gl̄a. et ubi soli cathecu-
mini ul' confitentes. ul' recēs nati-
īfantes. sub regno adhuc tenentur
diaboli. et ip̄i temp̄e cōgruo festi-
nant̄ in xp̄o renasci. ibi manifest-
ta ignominia p̄cipis mundi. **V**el
certe ī conuenticlis hereticoz. que
semp̄ s̄t pauciora eccl̄is catholicoz.
ignominia patet eoz. q̄ hec ab eccle-
siastica unitate segregant̄. **U**ita
carniū sanitas cordis. putredo ossi-
um iuidia. **P**er carnē infirma q̄-
dam ac tenera. p̄ ossa fortia acta sig-
nant̄. **N**ō q̄ dicit̄ uita carniū sani-
tas cordis. quia si m̄tis īnocētia cus-

todit. etiā siq̄ foris infirma sūt. quando
 q̄ roborant. et recte subdit putredo
 ossiū inuidia. quia p̄ luouis uitium
 ante dī oclōs peunt. etiā que huma
 nis oclis fortia uident. **O**nia quippe p̄
 inuidiā putrescē est. quedā etiā robu
 ta depire. **A**ceptus est regi munus
 intelligēs. ille uidelicet cui dī. euge s̄
 ue bone et fidelis. quia sup̄ pauca
 fusti fidelis. sup̄ multa te consti
 am. int̄ in gaudiū dñi tui. **I**ra
 cundia eius inutilis sustinebit. ille
 utiq; de q̄ idem ait. et inutilem seruū
 acite ī teneb̄s extiores. **R**esponso
 mollis frangit irā. sermo durus sus
 citat furore. **Q**ui ūba increpātis
 humilit̄ recipit. iā p̄pinquat uenue
 reatus que gessit. at qui sup̄b̄ argu
 enti insultat. maiore cont̄ se irā dis
 tricta iudicis puocat. **L**ingua sa
 pientiū ornat scientiā. os fatuoz e
 bullit stulticiā. **L**ingua catholicoz
 patrū ornat scientiā diuinoz eloquoz.
 latius exponendo que sc̄ptura canonica
 aut obscure posuit. aut historica tan
 tū ratioe scripta reliquit. et os he
 reticoz ebullit stulticiā. dicta sacre
 sc̄ptē p̄uerse itelligendo. suos q; sen
 sus eius auctoritati p̄ponendo. **P**otest
 et de paganoz philosophis intelligi
 qd̄ ait os fatuoz ebullit stulticiam
 quales porphiri et iulian. qui cont̄
 ecclie doctores. stulticie sue fluentia
 fundebāt. **L**ingua placabilis lignū

uite. que autē inmodata ē contē
 ret sp̄m. **L**ingua catholici docto
 ris. ad fructū uite ducit sempiter
 nū. que autē modū eccliaſtice nor
 me ignorat. et sp̄m suū et eoz q̄ se
 audiūt male loquendo cōteret.

Omn̄ iusti plurima fortitudo. q̄
 ī fructib̄ impy cont̄batio. **O**mn̄
 xp̄i idē ecclia plurimā habet forti
 tudinē. ita ut pluuia. uentis. flumi
 nib; tēptationū frequētū neq̄quā
 possit dirui. et in opib̄ diaboli con
 turbatio feruet assidua. q̄ eandē x̄
 domū. ul̄ p̄ falsos fr̄s. ul̄ p̄ aptos
 adūsarios deice temptat. **L**abia
 sapientiū disseminab̄ scientiā.
 cor stultoz dissimile erit. **L**abia
 catholicoz disseminab̄ p̄dicādo sci
 entiā recte fidi. cor hereticoz disti
 mile erit. quia p̄fidiā p̄scientia cō
 cipit ut doceat. **P**otest r̄ ita intelli
 gi. q̄ cor stultoz etiā sime ip̄i dis
 simile erit. dū mutabilitate se di
 uersaz cogitationū. uariū exhibet.
 et n̄q; idem qd̄ fuerat manet. **C**ui
 contra de anna cū dño intēta m̄te
 supplicaret dī. uultq; eius n̄ sūt apte
 ī diuisa mutati. **V**ictime impioz
 abominabiles dño. uota iustoz pla
 cabilia. **O**ratioēs. opa. et sacrificia
 hereticoz abominabit̄ dñs. iuo
 ta eoz accepta h̄t q̄ fide catholicā
 iustis opib; affirmāt. **D**octrina
 mala deserentiū uiā. q̄ increpatioē

odit mouet. **M**ala est doctrina eorum
qui uiam deserunt ueritatis: de quibus
dominus ait. Qui ergo soluit unum de man-
datis istis minimis et docuerit sic
homines: munus uocabitur in regno ce-
lorum. **S**; talibus si correpti adhuc peri-
tuerint patet reditus ad ueniam: sin autem
nec correptionibus ecclesiasticis annuerint.
55 iam certus eis restat iudicium. **O**mnis
55 dies pauperis mali: secunda mens quasi
55 iuge conuiuium. **O**mnis tempus populi di-
quadiu in presenti pauper est afflictionibus:
abundat et erumpit: quia necdum
ad diuitias superne bonitatis. et ipse-
tate mansuetis peruenit. Unde monet
apostolus dicens: redimite tempus quonia-
m dies mali sunt. At uero reprobis qui me-
tu diuino carentes. securi mundo
utuntur: quasi iugibus stulti reficiuntur
epulis. **V**nde recte subiungitur.
55 **M**elius est cum timore domini paru-
55 tessauri magni et insatiabiles. **Q**uod
le est in psalmo. **M**elius est modicum
iusto: super diuitias peccatorum multa.
Melius est ergo ut seruato timore dei ege-
as opibus. uel etiam uictu cotidiano:
quam ut desiderio plura acquirendi. dei
55 timorem deseras. **M**elius est uocare
55 ad holera cum karitate: quam ad uiti-
55 lum saginatum cum odio. **O**mnis qui
exempla bonorum operum primus qui
inuenit ostendit: quasi ad epulas quibus
reficiantur conuiuas uocat. **M**elius est
autem uocare ad holera cum karitate:

quam ad uitulum saginatum cum odio: quod ni-
mirum multo ualidius est simplicis uite
inocentiam cum karitate seruare: quam maio-
ribus uirtutum miraculis foris effulgere.
et interiora mentis ab odiorum sordibus non expur-
gare. **N**on quibusdam in fine dicentibus do-
mine domine nunc in nomine tuo prophetaui.
et in nomine tuo demonia eiecimus: et in nomine
tuo uirtutes multas fecimus: dicit ipse
dominus quia nunquam ^{notu} uos discedite a me omnes
qui operamini iniquitatem. **I**ter pigrorum: qui
sepis spinarum. **P**igros dicit eos quos piget
operari iustitiam: qui cum uiam dei appetunt.
eos uelud spine obsistentium sepium. sic
formidinum suarum oppositae suspicionis per-
gunt. **Q**uia electos impedire non solet.
adiunxit. **V**ia itorum absque offendiculo.
Iusti quippe in conuersatione sua quid
libet eis aduersitatis obuiam non impu-
gunt: quia temporalis aduersitatis obsta-
cula. eterne spei. et eterne contemplationis
saltu transcendunt. **L**etatur homo in
sententia oris sui: et sermo oportunus
est optimus. **H**umanum quidem est de sua
sententia quasi prudenter placere quemque
letari: sed uerus sapiens non solum res quas
loquatur: uerum etiam oportunitatem lo-
ci ut tempus ut persone cui loquitur dili-
genter inquirat. **S**emita uite super erudi-
tum: ut declinet de inferno nouissimo.
Eruditi dicit. non solum scientia: sed et
operatio perfecta. **H**uc etenim iure semi-
ta uite desuper aperta est: huic celi ianua
patet: infernus autem nouissimus de quo li-

singulorum quid in occulto cogitet. certa lance discernat. **N**on recte subiungit.
55 **R**evela domino opera tua: et dirigent cogitationes tue. **N**on quippe opera nostra
55 reuelamus. quoniam eum quem nihil latere nouimus in cunctis que agimus in memoria
reducio. atque illi in omnibus flagitamus auxilium.
et cum hoc deuoti agimus fit ut non opera
eadem tantummodo: sed etiam interius nostre cogitationes ille dirigere precedat. **V**niuersa
55 propter se operatur est dominus: impium quod ad
55 diem malum. **N**ulla fuit domino causa creaturam uisibilem uel inuisibilem facienda. non uoluntas sua: ut uidelicet bonitatem suam rationabili creature: quam ipse uolens beatam faceret ostenderet: eum quod qui bonum conditionis propria sponte deseruit. id est diabolum cum suis sequentibus iusta seruitute dampnauit. **A**bominatio domini omnis arrogans: etiam si manus ad manum fuit non erit innocens. **Q**ui cuique se tribuit bonum quod facit: etiam si nichil mali uidetur manibus operari. iam cordis innocentiam perdidit. in quo se largitorum donorum pretulit: et ideo tale conditor suus abominatur ut reum: quem beneficium suus contemplant esse ingratum.
55 **C**um placuerit domino uisus horum inimicos quod ei conuertat ad pacem. **T**anta
55 est sanctitas diuine religionis. ut eam plerumque etiam quod foris se uenatio habereat: et quod perfecte deo seruire prospexerit. cum his pacem habere incipiat: quoniam uis religionis discipales. **V**eniunt quia

placuerit domino uisus danielis et tunc pueros: inimicos quod eorum quod eos in ignem uel ad bestiam miserit conuertat ad pacem. **Q**uia placuerit domino uisus sanctorum predicatorum multos eorum persecutores non ad pacem tantummodo: sed ad eandem etiam fidei et religionis conuertat unitatem. **M**elius est parum cum iusticia: quam multi fructus cum iniusticia. **E**t dominus. beati inquit pauperes: quoniam uisum est regnum dei. **E**t iterum. **V**e uobis diuitibus: qui habetis consolationem ueram. **P**otest et sic accipi. quod melius sit in simplici conuersatione deo deuote uiuere. quam multis abundantem uirtutibus: ubi gratia elemosinus. omnibus ieiuniis. doctrina castitate. primorum facta despice: et de sua quam singulari sublimitate gloriari. **U**inationis in labiis regis: in iudicio non errabit os eius. **I**llud significat regem de quo dictum est. **D**ominus iudicium tuum regi dabit. **Q**ui est enim regum temporalium quod nunquam erroret in iudicio. **I**n cuius labiis est diuinationis: quia non suorum solum sermones. et facta dirigit: sed et gentium uates quod uulgo diuini appellantur quid sciscitantibus respondeat. illo inter indicante disponit: testante nichil propheta. quod ad deceptionem achab regis impiissimi testatur missum a superni iudicis solio spiritum quod prophetarum eius ora impleret: atque ad suadendum ea quibus rex nefandus periret armaret. **N**eque enim in hoc iudicio errauit os regis eterni: sed quia rex impius audire peccati precedentibus meruit: ipse hoc

pphas erraticos eloq pmissit. S; et iheroz
 chiel ppha peccanti ac pito amonitaz
 ppo dicit. Cu t uiderent uana et diu
 narent mendacia. Non e demonu di
 uinatio s; dei iudiciu q pfecte mali
 cie dedit fine. Hc uiculu alia tras
 latio sic ht: manifesta de dno. Nichil
 falsu dicit regi. i nichil falsu exiet de
 ore ei: quia nimiru ipse nec ullo mti
 ente falli: nec pot aliqui mtri. P ondo
 et statira iudicia dmi st: i opa ei omis
 lapides secli. L apides secli iusto i fi
 de fontes ce appellat. qles desidabat a
 postol petri esse eos quib amones ait
 Quos tanq lapides uiui supedificamu
 ni domos spiritales. Nullo igit ab in
 itio secli sua uirtute elect: i celesti edi
 fitio apt e: s; ei pot ope q omia in
 ponde et msura et nuio constituens:
 unicuiq sic uoluit msura fidi i graz
 distibuit. Volunta regu labia ita.
 Reges dic scos: q uitus pncipalit im
 pare: et uirtutib aie qi obsequetium
 comitu cuneis supari cosuerit. De quib
 dms. Multa inqt pph: i reges cupi
 erit uide que uos uidetis: et n uiderit.
 Alioquin reges treni multu sepe la
 bia iusta detestant: ut herodes iohi:
 ppt qd i eu capite puniuit. Q recte
 loqtur dirigit: ut uidelicet recti opy
 glib ad uita ptingat etna: at cont
 ur linguos n dirigit sup tra. Nec
 repugnat huic sententie qd de antio
 cho dr: i dol i manu ei dirigit. Ho

eni homine illu dirigendu scriptura
 dix: que pusu ac pessimu futuru ee
 puidit. S; dol inqt in manu ei di
 riget: quia fraudes i scelera q dispo
 suit: ad effectu que pposuit. nullo
 retardante pduxit. Q; tam pac
 tis: ipe metnu ut meru^{rat} pnt. In
 dignatio regis: nty mortis. Nun
 ty mortis angeli sathane id: here
 tici. i uani philosophi: immo omis
 q ea uba nuntiat primis. un mor
 te rapiant etna. Q; quo ampli auc
 tou mortis seruiit. eo qui uita la
 gitorē offendit: nec tam talib uer
 penitentie pcludit. Nam subdit. Et
 uir sapiēs placabit eu. Potest eni
 resipiscendo dnm placare: que con
 tigit eu stulte loquendo offendisse.
 In hilaritate uult regis uita. Quicq;
 hilare uultu xpi uide merent:
 by inenū cu illo uiuē dabit. Alio
 quin idie iudiciu sic septu e: uide
 bit omis caro salutare di. S; he re
 pbi te iratu ita uidebt placidv. Et
 clemtia ei: qm imber serotin. Se
 rotin imber i iudea ia matris mes
 sib usq; hodie uenire cosueuit: ubi
 dms i matutina pluuiā pmittit. di
 ces p ppham. Dabo uobis pluuiā ma
 tutinā: i serotinā tre. Pluuia q ma
 tutina e siue tepanea ut alibi noa
 tur. qn pma credendi i xpm semia
 suscipim: pluuiā u serotina qn
 maturi ututu frugib ablati dhac vita

55
 55
 55
 55
 55
 55

in dñico horeo recōdīm. Et recte
clēm̄tia regis imb̄ serōtino cōpat.
q̄ qđ fructū uite bñ agētes p̄cipi
m̄. n̄ hoc libtas n̄r̄i arbit̄. s; sup̄n̄i
irrigatio fac̄. **E**rudit̄ in ūbo repi
et bona: et q̄ sp̄at i dño beat̄ ē. **N**ō
solū is q̄ ad predicādū dī ūbū eru
dit̄ ē. bona apud illū repiet: s; i ille
q̄ i dño sp̄e ponē didicit: etiā si ad
predicādū aliis idonē n̄ ē. eīdē bea
titudinis particeps existit. **S**api
ent̄ corde ē. appellabit̄ prudēs: et qui
dulcis eloq̄o maiora p̄cipiet. **S**api
entiā catholice fidei q̄m didic̄. ūli
batā suo i corde etōdit. m̄to nōm̄
“prudenti” accipit: at q̄ eandē sapi
entiā etiā doctē p̄dicare: i cōt̄ he
ticō nouit defendere: maiora labo
ris āplious p̄mia p̄cipiet. **F**ori
te eruditio possidetis: doct̄na stulto
rū fatuitas. **C**ū dicet possident̄:
n̄ addidit qđ possidentis. **C**ū autē
putam̄ eū uoluisse intelligi: n̄ forte
ipsā eruditionē. ut sit plena sen
tentia. s; ūte eruditio. possidetis
ipsā eruditionē suā. **N**ō ē apte di
cere. qđ ille p̄dicator suī auditōrib̄
uē uite uias ap̄it. q̄ exercet ip̄e que
p̄dicat: q̄ amorē ūbi q̄ aliō erudit.
fixo i corde possidet: nec tantū m̄
memoria retentū. q̄ collectū q̄m̄o
sem̄ iactat i t̄ram. **I**deico nāq; doc
t̄na stultoz fatuitā ē: q̄ i si q̄ bo
na dicē usu eruditōī didicerūt.

eādē tam̄ bona que dicūt. ip̄i fatuo
corde cōtepn̄t. **F** aū mellis ūba cōpo
sita: dulcedo ē aīe sanitā ossiū. **M**ulti
p̄ eloquētiā possēt̄ amantib̄ et fauentib̄
suauit̄ p̄nūtiare bona. que ip̄i n̄ amāt:
ea autē solū ūba ad sanitatē ossiū tuoz.
hoc ē ad uirtutū tuaz spiritualia incre
m̄ta p̄ficiūt. que ex m̄t̄na aīe tue dul
cediē p̄cedūt. **A**nima laborātis labo
rat s; quia cōpult eū os suū. **C**onstat
iuxta litterā: q̄a expuls̄ de paradiso
hō cotidianū laborē ne deficiat ex̄cet.
Cōpult enī eū os suū. q̄n̄ cū serpēte lo
cut̄ est. q̄n̄ uet̄tū tetigit: ut ex̄liū lo
q̄ū cū labore sufferat: et i sudore uult̄
sui pane uescat. **S**; et doctorē os suum
ut laboret cōpellit: q̄a necē h̄t agē bo
na que dic̄. **V**ir impī fodit malū.
et i labys eī ignī ardescit. **E**t p̄p̄ha
ait. **V**t iniq̄ agerēt laborauer̄t. **P**otest
de h̄tico specialit̄ intelligi. q̄ pulcher
rimos ac florētissimos diuīnoz eloq̄oz
cāpos. n̄r̄o lingue sue uomē rūpit:
ut de m̄t̄nis eoz sinub̄ sens̄ impiō q̄
ibi n̄ s̄t̄ eruat. **I**n cuī labys ignī ar
descit: q̄ se suoq; auditorē impetū p̄
dat. **U**n̄ i iacob̄. **L**ingua iqt̄ ḡstauit̄ i
m̄b̄s n̄r̄is q̄ maculat totū corp̄: i īflā
mat rotā natuūtat̄ n̄r̄e. īflāmata a
gehenna. **Q**uir iniq̄ iactat amicū su
ū: i duc̄ eū p̄ uiā n̄ bonā. **P**otest i d̄
heretico. i de om̄i fautore maloz acci
pi: q̄m̄ laudat̄ peccator̄ i desidijs aīe
sue: i q̄ iniq̄ gerit b̄ndicit. **Q**uoniam

oculis cogitat pua. mordēs labia sua pñc
 malū. **G**raui ē pñcē malū. q̄. facē. Nō
 solū aut ille pñcit malū. q̄ p memb̄ sui
 coypis pñcū qd̄ opat̄. i. noriū. uerū etiā
 ille q̄ fixa itentioē malū patre dispon̄
 Solet enī supbi indignātes labia mordē.
 solet attonito h̄re oclōs. i. p̄sentia n̄ vi
 dere. q̄ aliquā diu taciti sedula m̄te p̄cē
 tant. **V**n̄ dat̄ conici. q̄ attoniti oclis p̄
 ua cogitare dicat eū. q̄ sic mala q̄ fatiat
 iqr̄it. ut q̄ se i futūm retributio maloz
 operū seq̄t̄ n̄ uideat. **O** elio ē paties
 uiro forti. et q̄ dñat̄ aīo suo expugnato
 re urbū. **M**inor ē uictoria urbē expug
 nare. q̄ ext̄ s̄t q̄ uincūt. mai⁹ ē aut qd̄
 p̄patientia uicit̄. q̄ ip̄e a se atūs supat̄.
 et semet ip̄m s̄ipi subic̄. q̄n̄ eū patien
 tia i humilitate tolerāte substernit.
Sortes mittunt̄ in sinu. s̄. a dño tēpan
 tur. **S**ic sorte palā i sinū mittunt̄.
 at clausē i sinu ḡtinēt. diuini autē ē
 iudicij. cui⁹ sorte elata palmā teneat.
 sic horū facta i p̄sentia qd̄ēuita patet̄
 altitruū. s̄. q̄ cui⁹ s̄it m̄ta patefecit i fu
 tū. plato uidelicet tē ac manifestato iu
 ditio singlōz. q̄i de sinu examini diu
 ni. **M**eliorē buccella sicca cū gaudio. q̄
 dom⁹ plena uictimē cū iurgio. **M**elior
 ē parua bona cū karitate facē s̄n̄ sc̄ia
 p̄dicādi. hoc ē enī etiā sicca cē buccel
 la. q̄ magnū effulgē ututib⁹ cū admix
 tioē discordie. **C**orona senū filij fili
 oz. i. glā filioz pat̄s sui. **S**enes dicit
 patarcha. i. p̄phas. q̄ a filijs filioz. hoc ē

a successorib⁹ aplōz digna laude cele
 brāt. i. glā ē predicatorū noui testa
 m̄ti. qd̄ filij ueterū patrū cē merue
 r̄t. **G**emma ḡtissima expectatio p̄f
 tolantis. q̄cūq; se uerterit prudent̄
 itelligit. **Q**ui p̄mua fidelit̄ expectat
 futū. q̄i gēme splendidissime posselli
 one letat̄. **H**ā et i euglio negotiator
 sapiēs. p̄acq̄sicioē p̄ciose margarite.
 id⁹ desidū celestis. om̄ia q̄ h̄uit uen
 didit. talq; expectator siue p̄s̄pa siue
 adūsa r̄igerit. a sua itentioē n̄ flecti
 tur. prudent̄ itelligēs. q̄m diligētib⁹
 d̄m oīa coopant̄ i bonū. **S**emp̄ iur
 gia q̄rit mal⁹. āgel⁹ aut̄ crudelis mit
 tet̄ cont̄ eū. **A**ngl̄s crudel̄ in mūd⁹
 ē sp̄c. q̄ a dño cōt̄ peccātes mittit̄. ut
 eos ul̄ in p̄sentia affligat ut egyptios.
 q̄b⁹ inmisit irā indignatiois sue. in
 dignationē. i. irā. i. t̄. inmisit p̄ āg. mal⁹
 ul̄ etiā p̄ mortē ad intitū rapiat̄ cō
 nū. at cōt̄ inmittit angl̄m dñs icu
 cuitu t̄mittit eū. et eripiet eō. **E**x
 pediat magi occ̄rē urse rapti fetib⁹.
 q̄ ^{factio} osidenti i stulticia sua. **F**acilius
 erat doctoz sc̄is furoz ḡtilitatis
 occ̄rē. raptis ad se p̄p̄lis aliqb⁹. atq; a
 bestiali ei⁹ seuitia ad fidē pietatē p̄
 dicando d̄iſtis. q̄ h̄etico cui libet osi
 denti i sui p̄fidia d̄ogmatis. q̄a n̄imi
 rū illud cōt̄ ex teros. hoc cōt̄ sua uis
 cera c̄tamen agebāt. **P**ot̄ urse noīe
 ip̄a hosti. atiq; malitia itelligi. cui
 fet⁹ rapim⁹. cū eos q̄ erāt filij diaboli.

catezizando i baptizando. filioꝝ dei
societati adiungimꝰ. Et hoc plerūqꝰ
multo leuioꝝ labore ꝑficiūꝰ. q̄ si ul
hēticū ad fidē rectā reuocare. ul ca
tholicū ꝑꝛꝰ agentē ad bonē opatioꝝ
statū reducē conaris. **Q** dimitte agmꝰ.
caput iurgioꝝ. **A** qm̄ dimitte ē. li
guā i fluxa eloq̄a relaxare. **Q** cōt i bo
nā partē dī. aq̄ ꝑfunda ūba ex ore vi
ri. **Q**ui q̄ dimittat aq̄ capō ē iurgio
rū. q̄a q̄ linguā n̄ refrenat cordiam
dissipat. **U**n̄ eduiso sēptū ē. **Q**ui im
pon̄ stulto silentiū. iras mitigat.
Q d pdest stulto h̄re diuitiaꝰ. cū sa
pientiā emē n̄ possit. **Q** d pdest po
pulo iudoꝝ i fideli h̄re diuitiaꝰ sc̄p
turaz. cū i his xꝑm̄ itelligē n̄ possit.
Q d pd̄ herico eisdē habundare diui
tiis. cū unitatē fidi i eis discē neq̄at.
Q d malo catholico expedit diuitiaꝰ ha
bere uē fidi. cū sapiām ꝑꝛꝰ actioniꝰ
h̄re neglexit. **O** m̄i tempē diligit
q̄ amicꝰ ē. et fr̄ inagustū opbat. **Q** vi
dn̄m uē amat. om̄i tēpe eiꝰ c̄stod amō
rē. neq̄ i angūa passiōis deserit. q̄e
i pacis t̄quillitate ofess̄ ē. **H**omo
stultꝰ plaudet manibꝰ. cū spopōdit
ꝑ amico suo. **S** tultꝰ ē qui animā
fr̄is sc̄ipit regendā. de suis gl̄at ac
tibꝰ. i n̄ pot̄ ei humili opassiōē q̄cqd
pot̄ auxiliꝰ salutarē iꝑend̄. **A** nimꝰ
gaudēs etatē florida fac̄. sp̄c̄ t̄st̄ ex
siccāt ossa. **Q** m̄na sp̄c̄ sc̄i solatioē
letat̄. etiā bonē actioꝝ flore decorat

i fructꝰ ꝑm̄ioꝝ ꝑstolat̄ celestiuꝰ. q̄ū
tristitia secl̄i que mortē opat̄ angit.
pinguedinē diuine karitati i robore
uirtutū q̄s exerce iudet. habē nulla
tenꝰ ualet. s; q̄i exsiccati ossibꝰ marcesc̄.
q̄a i boni actibꝰ que sc̄e. grām dilectio
nis amisit. **I**n facie prudentiꝰ luget
sapiā. ocli stultoꝝ i finibꝰ t̄re. **I**n fa
cie q̄dē d̄ni saluatoris. lucebat sapiā
diuinitati. q̄ i carne apparēs ūtutū y
doct̄ne testimonio demōst̄bat. uerū
ocli iudoꝝ n̄ credētū. t̄rens pot̄ desi
deriꝰ ꝑficiendi. q̄ salutaribꝰ eiꝰ monitū
itendebāt. **S**; i gnālū. sepe prudētē gn̄
tatē sui sensꝰ. i ipō etiā fr̄ctis inuio ꝑ
mōst̄rat. n̄ tam stulti ad hāc amirā
dā sectādāq; ocli m̄tis attollūt. s; cōt
q̄t ad finē uoluptatiꝰ carnaliū ꝑan
gāt. tota itētioē ꝑq̄r̄. **N**ō ē bonū dāp
nū iſerre ito. n̄ ꝑcutē ꝑr̄cipē q̄ recta
iudicat. **E**t de ipō ꝑncipe ac iudice
secl̄oꝝ q̄ pro nr̄a salute ꝑcuti uoluit
accipi pot̄. i de om̄ibꝰ gnālū eccl̄ie rec
tōibꝰ q̄ ul facultatibꝰ nudati ab im
ꝑiꝰ. ul ipā etiā sc̄e morte osūpti. **I**m
ꝑiꝰ cū iꝑfundū uenit ꝑccatoꝝ c̄tēꝑn̄.
s; seq̄t̄ eū ignominia i opprobū. **Q** vi
longi ꝑccatoꝝ tenebꝰ iuolutꝰ. semel
de luce despat. iā ex despatioē passi
ōis ꝑccadi frena relaxat. **S**; tal̄ opprobū
fuit̄ dāpnatioꝝ nulla ratioē euād. que
ab usu iūq̄tati nulla diuini timorē
memoria cohibuit. **A** q̄ profunda ^{uerba} ex o
re uiri. i toure redudas fōs sapiē. **V**er

qui suis fidelibus dicere dignatus est uos
autem dixi amicos meos. quia quaecumque
audiuimus a patre meo nota feci uobis.
ueni enim in uos per presentiam diuine con-
templationis. et quod hoc sit mundum a soe-
de iniquitatis agnoscat. cuius humili-
tatem digna mercede remunerat. **F**ra-
ter qui adiuuat a fratre qui ciuitas fir-
ma: et iudicia qui uectes urbium
Cum populus utique iudeorum scilicet et genti-
um. frater in christo karitate osentur.
una iam catholice ecclesie ciuitatem ostren-
dit: et sic uectes portas urbium mun-
uit: ita dogmata utriusque testamenti.
ecclesias per orbem que una catholicam fa-
ciunt. ab infidelium incursione defendunt.
Cum obsecrationibus loquetur pauper: et diues
effabitur rigide. **H**umiles spiritu humi-
liter dominum adorant. ut euangelice ille pu-
blicanus: superbi sua merita iactant ut
pharisaeus. **V**ir amabilis ad societa-
tem magis amicus erit quam frater. **C**redens
ex gentibus populus magis amat est a domino.
quam iudaeus sine fide perdurans: in quo scilicet
carnem natus est. Potest et de apostolis ex iu-
dea natus intelligi: quia magis amave-
runt credentes ex gentibus quam suae gen-
tis incredulos. **M**elior est pauper quam am-
bulat in simplicitate sua: quam diues
torquens labia insipientis. **M**elior est si-
plex auditor ubi dicitur. si ea que in scriptis
intelligere potuit operando perficere: quam
eruditus quisque: si illis que acute intellexit
ad heresim predicandam labia retorquet

Vbi non est scientia anime non est bonum: et qui festinat
est pedibus offendit. **A**ntequam quidem humane
scientia uite celestis est necessaria: quia num-
rum sine hac beata esse impetuum non potest:
attamen que effrenatis sensibus mentis plerumque ap-
petit sapere que decet: plerumque offensio-
ne heretice stulticie: temerarij tracta-
tibus incrit. **Q**uod in primis humani ge-
neris parentibus mystice signatum est: que dum
appetitu maiori scientie uentum attingere
propinquant: a statu beatitudinis in que ordinati sunt
deuiantes. in pena miserie et mortalita-
tis inciderunt. **S**tulticia hominis supplan-
tat consilium eius: et contra deum feruet animo ser-
uo. **S**tultorum moris est: ut cum peccando
uia uirtutis deserunt. non se errasse fate-
antur: sed ad culpam oditoris sui reat originem
referant. quasi ipse occasione pec-
candi tribuerit: que uel fragile hominem
fecit. uel ad temptationem eius hostem uisu-
tum admisit. **V**nde et primus noster generis pa-
res. per peruariationis excessum increpat
a domino: ad defensionem moris excusandi
refugium dicens. **M**ulier que dedisti sociam
matri: dedit matri de ligno et comedit. **U**el ipsa
mulier. **S**erpens inquit decepsit me. **A**mbos
namque in carcerem quod peccauerant retor-
quebant: ille quia mulierem per quam periret a
domino sociam accepisset: illa quia dominus serpen-
tem que se deciperet in paradiso constituit.
Quod contra sapiens dominum precatur: ut non decli-
net cor suum in uerbum malum: ad excusandas
excusationes in peccato. **S**ed ille suos consilium supplantat et
dominum feruet animo: que diuina impia per suam

tam hanc ad utilitatē aliq̄. dispuūt.
 s; ad molestiā poti' inhabitantiū de-
 ruiāt. ita nimirū hereticoy ecclia
 celestiu dona uboy n̄ ad salutē aīe.
 s; ad usū sue neq̄tē male int̄pretādo.
 i cont' catholicos litigando dicit. **T**e-
 ta etenī p̄stillantia. mūdā q̄de plu-
 uis guttas accipiūt. s; subiectis indo-
 mo sordidas reddēt. et hētice' limpidis-
 sima celestis oraculi ūba. auditu cor-
 pis haurit. at ubi hec corde polluto
 attingit. auditorib' suis sordē mixta
 ministrat. **P**igredo imittit sopo-
 rem. **P**iger appellat' q̄ recte senti-
 endo q̄ uigilat q̄muis nichil opā-
 do torpescit. s; pigro imittit sopo-
 rē. quia paulisp̄ etiā recte sentien-
 di uigilantia amittit. dū a bn opā-
 di studio cessat. **R**ecte aut' subdit.
 i aīa dissoluta esuriet. **N**amq̄ se
 ad supiora stringendo n̄ dirigit. neg-
 lectā se īferius p̄ desidia expandit.
 i dū studioy subtiliū uigore n̄ strī-
 git. cupiditati' īfime fame sauciat.
 ut q̄ p̄ disciplinā ligari dissimulat.
 eo se esurēs p̄ uoluptatū desideria
 spargat. **F**enāt dño q̄ miseretur
 paupis. i uicissitudinē suā reddet
 ei. **H**ui' sentētie uitatē pbat ip̄e
 dñs. cū se elemosinā facientib' dic-
 turū eē p̄dicat. q̄ diu uni fecisti de-
 his minimis meis. n̄ fecisti. **E**ru-
 di filiū tuū ne despēs. ad int̄fectio-
 nē aut' ei' ne ponas aīam tuam.

Subiectū ē quēlibet si errare cōspi-
 cis. diligent' castigare curato. qd̄ sic
 rari reuuit. ita erga illū cōspecte
 i tēpant' age. ne qd̄ omīno ī tuū ūbi
 ul' actib' un' ampli' peccet īueniat.
Cui sensui illud opitulat' qd̄ sequit'.
Qui impatiēs ē sustinebit dāpnū.
 et cū rapuit aliud apponet. **S**i enī
 duricia cōdicenti' fr̄is quē erudire ce-
 pisti puocat. ipse īpatientie' uitū
 labāris. dampnū p̄fecto tue ūtū in-
 curris. i cū illi duri' forte inc̄pando
 spē p̄merēde salutis. agendeq; penitē-
 tie quā huerat rapuis. rationē p̄ eo
 qd̄ fr̄em scandalizasti distēto iudica
 reddes. Patet licet' sens'. **Q**sqs p̄ īpa-
 tientia' iopie furto seruit aut rabi-
 nis dāpnū sue aīe facit. i cū rē pri-
 mi tollit. et si n̄ hoi' p̄hoc. c̄te c̄no iu-
 dici rōnē reddē h̄t. **V**nde alia editio ita
 h̄c ūsū t̄stulit. **M**ale cogitās homo
 multo dāpno affluget. et si p̄nitiōs fue-
 rit. i aīam suā apponet. q̄ nimirū cū
 pecuniā uolent' abstulit. p̄ hac animā
 iuit' dabit. **H**omo indigēs. misericō ē
Indigentē dic' humile. q̄ se p̄petuū bo-
 ni' egere sine cessatioē recolit. **T**alis
 nāq; ut miām oseqt' a dño. n̄q; pri-
 mo miseri recusat. **D**e q̄ i subsequēt
 annectit. **E**t melior paup. q̄ uir oī-
 dax. **M**elior nāq; ē humilis corde
 q̄ nich' sui' fidit opib;. q̄ q̄ se h̄c c̄llen-
 tia ūtutū uiri nōte dignū ducēs fal-
 lūt nesci. dū supbiendo p̄dit bona que

gestit. **A**bscondit piger manū suam sub ascella nec ad os suū applicat eam
Nemo ita piger ē: ut ad os manū ul' comedendo reducē laborē putet. **S**i pigro labor ē manū ad os porrigē: q̄a desiderios' q̄sq; p̄dicator nec hoc uult opari qd̄ dic. Manū quippe ad os porrigē est: uoci ope recordare. **T**estis iniqu' deridet iudiciū: illud uidelicet q̄ d̄r: n̄ falsū testimoniū dices: uel certe uenturū de' q̄ sup̄ d̄r: testis falsus n̄ erit ipunit': et qui loq̄t mendacia pibit. **E**t os impioꝝ deuorat iniquitatē. **S**iō famelicus cibus refici desidat: ita impi' ut iniquitatē executionē satiet ardent' exq̄rit. **P**arata s̄t derisorib' iudicia: q̄ mallei percussent' stultoz' corpib'. **E**t si repbi sic p̄dictū ē: ul' iussioꝝ ul' cōminatioꝝ diuine iudiciū deridet: parata tam̄ cōspectat iudicia dāpnatioꝝ: q̄ ut mallei ferrū candēs: ita eos ī fornacē gehenne sine fine ūberent
Propt' frig' piger arare noluut: m̄dicabit q̄ estate' n̄ dabit ei. **Q**ui n̄ pp̄t desid̄ia in dei seruitio laborare neglig': uentō die regni m̄dicabit: n̄ dabit ei: q̄ q̄cūq; seminauit hō h̄i metet. **B**ene enī regnū d̄i estati oparat: q̄ tē meroꝝ rē n̄ri nubila t̄nscūt: i uite die' c̄ni sol' claritate fulgeset. **I**ust' q̄ ambulat ī simplicitate sua: beato' filio' p̄se derelinquet. **N**ō hoc scdm̄ litterā sep̄ stare potest. **N**ā i beato' samuel uir iust' ac simplex dissimiles sui filio' re-

liquit: i achaz iust' ac repb' beato' filio' p̄se reliquit ezechia. **S**i filios iusti dicē eos q̄ exempla iū sequunt': un̄ n̄ om̄s electi pp̄t fide' filij dicūt abrahę: teste ap̄lo q̄ ait. **S**i aut' uo' x' q̄ ab h̄e sem̄ estis: q̄b' bitudo n̄ hui' seculi s; futā p̄mittit. **U**n̄ recte subiungit. **R**ex q̄ sedet ī solio iudiciū: dissipat om̄e malū ītuitu suo. **S**i enī ī hac uita electi mala patiunt': repboꝝ ubi uniuersal' iudiciū dies apparuit: om̄ia mala dissipant': i corona tis cū d̄no. soli penas subibit iusti. **S**c̄ia n̄e p̄ partes agit: cū q̄s sc̄oz' uictor exierit de seclō: s; i ille qui cū t̄bula bat p̄secutor: digna factis recepit. **P**otest hic ūsus i de electis accipi: q̄ habēt aliqñ latētia īm̄te mala que ab alijs uideri n̄ possūt hōib': que tam̄ d̄ns c̄nit: qñ ea occulto respectu gr̄e distibuit. **D**enuq; ūsus d̄ns respect' petrū: et recordat' ē petr' ūbi d̄ni i c̄t.
Quis pot' dicē mundū ē cor meum: pur' sum a peccato. **N**otandū q̄a n̄ ait q̄s pot' mundū h̄re cor: i pur' eē a peccō: q̄ s̄t q̄ largiente diuina gr̄a possūt iuxta humanū modū i cordis i opis h̄re munditiā. **U**n̄ ē illud d̄nicū. **B**eati mūdo corde: qm̄ ip̄i d̄m uidebt. **Q** i psalmo. **Q**ui ascendet ī montē d̄ni: aut q̄ st. i. l. s. e. **I**n̄n. mar. 7. 0. c. **S**i enī nemo mūdū h̄t cor: neq; ull' pur' ē a peccō: s̄sequē ē p̄fecto ut null' ascēdat ī montem

si q̄s potest dicere inq̄t mundū ē cor meū pur' sū a peccō?

dñi: nullus hominū stet ī loco scō ei.
Quia ū estat multo ascensuro ī mō-
tem dñi. statosq; ī loco scō eius. restat
utiq; ut sit multa mūdo corde: i iux̄
humane possibilitati modū puri a-
peccō: nec tam se ipsū q̄sq; mūdicoi-
dem. i īmunē cē peccī absq; temeri-
tate pnūtiat. **S**tulta ē nāq; ipe laud
iactantia: temerariū de sua quemq;
īnocentia glari. **E**t q̄ sē q̄ sua lauda-
re q̄ fortia. primoy ū facta uelut
uilia solēt inpbare: recte subiungit̄
Pond⁹ i pondus. m̄sura i m̄sura: utiq;
abominabile apd dñm. **Q**uisū nā
q; pond⁹. ī domo sua. diuisā h̄t m̄su-
rā. ut alit̄ uidelicet sibi met ipsi. alit̄
metiat̄ primo. q̄ ī suis sēp actib⁹ que
laudari. ī alioy ū que uitupari pos-
sūt rimat̄: i idō tale iuste abhomi-
nat̄ dñs: q̄a nimirū quantū s̄met
ipsi absq; m̄tis placet: tantū supno
īspectoy m̄to displicet. **V**erū q̄ pi-
culosū ē cuiq; de aliena sc̄ia iudica-
re cui ītentionē scire neq̄t: dat sc̄ili-
um q̄b; iudicys iuditiū nr̄i cord̄er-
ga. primū dirigē debeam⁹. **H**ā seq̄t̄.
Ex studys suis itelligit̄ puer: si mū-
da et recta sūt opa ei. **Q**uemcūq; enī
ī uirtutib⁹ studē sc̄pici. ūbi grā mo-
destie. otinetie. auditioī sapientiū.
i obseruatiē mandatoy dī. maxime
q; humilitati ac simplicitati. hui⁹ mū-
da i recta cē opa intellige. que ū hi
ōtriū tē tenē dep̄hendis. he uelut in

mūdi ac distorti cordis hominē: aut cor-
rige i castigare: aut si hoc n̄ uales. uita-
re ac declinare ne ab eo ip̄e corruparis
curato. **N**ec uideri debet otriū. qd̄ hic
studiosi puī mūda cē ac recta opa tes-
tat̄: sup̄ ū ait q̄s pot̄ dicē mūdū ē cor-
meū pur⁹ sū a peccō. **I**n hoc enī ūsu stu-
diū recte uiuendi suadet: ī illo p̄sūpti-
onē p̄sūptionē p̄e puritati dissuadet: ī
isto munditiā i rectitudinē. q̄ ī hac
uita itoy cē pot̄ docet habendā: ī illo
subtilitatē diuini examini q̄ hōiū
facta i itentioēs diiudicat: monet sēp
an̄ ocl̄os habendā. **V**n̄ i illū locū antiq;
īc̄pretes ita t̄stuler̄t. **C**ū sc̄dit rex
itus ī solio iudiciū. q̄s gl̄abit̄ castū se ha-
bere cor. **A**ut q̄s gl̄abit̄ purū ac mū-
dū se cē a peccō. **Q**ui i he que posuioī
ūsc̄lum: manifesti exposuere dicētes.
Iuueni q̄ cū ito ē: directa erit uia illi
Qui enī cū sapientib⁹ ḡdit̄ sapiēs erit:
sic ecōt̄ amic⁹ stultoꝝ efficiet̄ similis.
Aurē audientē i ocl̄m uidentē: dñi fec̄
utruq; . **A**urē audientē dic̄ auditōiē
ūbi obedientē: ocl̄m uidentē doctōrē er-
ditū. **N**emo ḡ cū se sc̄pt̄az sc̄ia īstitutū.
i ad dicendū ūbū dī uidit̄ idoneū. de-
spiciat simplicitatē fr̄is: q̄ n̄i min⁹ doct⁹
ad p̄dicandū. n̄ t̄ min⁹ ē p̄mit⁹ ad discē-
dū. ul̄ ad implendū bona q̄ didic̄: s; re-
colat q̄ s̄ maiorē sc̄ie grām dedit. ip̄e
fr̄i sp̄italia dona q̄ h̄t t̄buit: n̄ s̄ p̄t̄
se solūm. s; i p̄t̄ fr̄is om̄oda t̄buit do-
na q̄ uoluit: d̄as uniuq; grām secūdy

ss
|
H

ss
ss
|
H

mēsurā donatiōis sue. **N**oli diligere
 somnū ne te egestas opprimat: apertos
 tuos et satiare panibus. **N**oli diligere sonum
 peccati et fertis: de quo apostolus ait: hora est iam
 nos de somno surgere: ne te si non bene uigila-
 re non uis. egestas in futuro illa gravissima. ut
 non stilla aque unquam sities invenire queas
 occupet. **A**pertos oculos cordis tui ad uigili-
 as scias: et satietate et gaudiorum celestium
 bene uivendo cogere. **M**alum est malum est dicere
 omnis emptor: et cum recessit tibi gloriabitur.
Ergo et is qui eterna in celis premia sperare de-
 sidat: malum est quod in presenti debet scire: ut
 cum recessit de mundo tibi gloriabitur: apte pro-
 spiciens quia non sit adigne passiones huius temporis
 ad futuram gloriam que reuelabitur in nobis.
Aurum et multitudo gemarum et uasa preciosum:
 labia scie. **H**ec est gloriatio sapientis emp-
 toris: qui quamdiu emit malum est dicere quod
 secum agit: cum autem recessit letabitur se sa-
 pienter emisisse. Sic enim etiam celestis regni
 emptor ubi hinc recessit exultabit: capi-
 ens labia scie id est doctrine spiritualis. que usque
 in patriam celestium: auro gemis et uasi esse
 assimilanda preciosis. **S**uauis est huius
 panis mandati: et precepta implebit os eius
 calculo. **I**n quantumque membro quis amplius pec-
 cauit: ideo ampliora in ultione patietur tor-
 menta. **N**on recte que in lingua magis delinquit.
 ideo plus arsurus esse prohibet: dum os eius calcu-
 lo que est lapis ignis implendum esse refert.
Quid accidisse constat diuiti illi que epulaba-
 tur cotidie splendide: cum in inferno ardens
 refrigerari se linguam a lazaro petebat.

Nam que in uerbis superuacuis in epulando
 defluerat: in lingua amplius ardebat.
Et que reuelat mysteria et ambulat friv-
 dulenter et dilatat labia sua: ne commi-
 cearis. **S**i quis uoluit tuis misceri a-
 micis: et habere uisus prois amici pan-
 dentem secta: habet uelut periculum caue.
Hereditas ad que festinat in principio:
 in nouissimo benedictione carebit. **Q**ui
 pro auaritie nequam in hac uita mul-
 tiplicari appetit: in futuro ab eterno pat-
 monio exheredes fuit. **A**lit. **H**eredi-
 tas ad que festinat in principio: in nouissimo
 benedictione carebit. **Q**ui quidem regimi-
 nis precepta subesse didicit posterius accipit:
 in nouissimo mercede benedictionis que bonis
 rectoribus debet carebit. **Q**ui ad ministrum
 altaris indoctus et temerarius accesserit:
 et ipse in die nouissimo gratiam remu-
 nationis que bene ministrantibus reputatur
 perdet. **P**otest et ita accipi: que que in presenti
 suas ulciscit uult iniurias: hinc coro-
 na patie in futuro carebit. **C**ui sensum
 uidetur potissimum uenire: quod sequitur.
Ne dicas reddam malum: expecta do-
 minum et liberabit te. **Q**uid etiam in scelo
 sequitur asstruit: cum dicit. **A**bbomi-
 natio est apud deum pondus et pondus: sta-
 tera dolosa non est bonum. **D**uplex namque
 pondus et statera habet suo in corde dolosa:
 que dum peccauit ueniam ipse petit a domino:
 et nichilominus peccata ipse hinc ac pe-
 nitenti quod peccauit dimittit non uult:
 cum que deus est flectit ad misandum satagit

precibus. cū ipse hō existēs. nullū ho-
minū p̄cib⁹ flecti ad miām possit.
Qui iure q̄i iniq̄ pondātor abhomi-
nat⁹ a dño. q̄a suas iūrias q̄uores q̄
dñi m̄suratur. ubi gr̄a nolens idul-
gere ei q̄ suā uxore polluit. i p̄tulas
sibi idulgeri cū forte despōsatā. xp̄o
ūginē maculauit. ul' c̄te animā suā
deo i baptisinate cōsecrā. aliq̄ uitioꝝ
sorde fedauit. **A** dño dirigunt̄ q̄s
sus uiri. **Q**uicq̄ hōiū gressu rectū it̄
icēdūt. n̄ fit hoc libtate humani arbit̄i.
s; gubnatiōe illi. cui diē ysaiā. Om̄ia
enī opa n̄ra opat⁹ es nobis. **Q** s̄ aut̄
hōiū potest itelligē uia suā. **I**n hoc
iquit manifestū claret. q̄a q̄cqd̄ bo-
ni h̄t q̄sq; a se ip̄o n̄ h̄t s; p̄ grām dī.
qd̄ nec p̄ sui libtate arbitriū. q̄l futū
sit. q̄lū ul' q̄m̄diu uictur⁹ itelligē
potit. **R**uina ē hōis deuorare sc̄s.
i p̄ uota t̄tare. **C**ū peccatū sit
ulli hōiū nocē. q̄nto mai⁹ ē. cū q̄s sc̄s
dī offendit siue lesit. i q̄i uile manci-
piū p̄ libitu sue uoluptatis eo t̄ta-
re n̄ timuit. q̄m̄ uiri illi i actib⁹ a
postolorū deuouerūt se n̄ manducato
neq; bibito s̄ don occiderēt paulum.
q̄ pagani sepe ut legim⁹ d̄ys sui. ta-
noꝝ deuouere sanguinē. h̄c ūsum
antiq̄ editio. iux̄ aliū sensū posuit
dicēs. **M**uscip̄la ē uiro citato. aliqd̄
de suis cōsecrē. p̄ca aut̄ q̄ uotū fecit
penitētiā agit. **E**t q̄ uisq; i eo vi-
delicet q̄ sua uota cōtēp̄t. i eo q̄ ut sua

uota opleāt. sc̄s p̄secūt. dāpnatio res-
tat et̄na. recte subdit. **O** dissipat impi-
os rex sapiēs. i cūat sup eo fornicē. **O** uir
aut̄ fuisse antiquoꝝ. ut adepta de bos-
te uictoria fornicē s̄ erigent. i q̄b⁹ ut
tū suax laudes descēberēt. i saul ope
legim⁹. **D**ñs ḡ rex n̄r. n̄ solū impioꝝ
destruit i fine malitiā. s; i magnā cū
electis suis eide t̄ip̄i glām p̄petuo ce-
lebrat. h̄c ūsū antiq̄ trāslatio sic h̄t.
Ventilator impioꝝ rex sapiēs. i imittet
ill rotā maloz. idē penā nullo fine cō-
sūmādā. Cui uidē rote c̄ria ē corona
uite et̄ne. q̄. rep̄misit d̄s diligētib⁹ se.
Lucēna dñi spiraculū hōis. q̄ iuestigat
oīa sc̄ta uētris. **O** iuini afflat⁹ illumi-
natio. cū i m̄te hōis uenit. eā finet ip̄i
illumina ostēdit. q̄ an̄ sp̄c sc̄i aduentū.
cogitatioēs p̄uas i portare potāt. i pen-
sare nesciebat. **E**xultatio iuuenū
fortitudo eoz. i dignitas senū canitiē
Canitiē. sapiām diē. **T**ē i enī ciuitati
cuiq; bn̄ ordinate. t̄ res sc̄e ecclie recte
agūt. cū i fortioꝝ q̄q; uirib⁹. necessari-
is iñstitūt opib⁹. i seniores maiore p̄den-
tia p̄diti de his que agenda s̄ salubrit̄
cōsulūt. **L**iuor uuln̄is abstiget mala.
i plage i secciorib⁹ uēt̄s. **C**ū enī ext̄iv
p̄cutim̄. ad peccoz n̄roꝝ memoriā taci-
ta afflictiq; reuocam̄. i p̄ hoc q̄d̄ for̄ pa-
tim̄. maḡ it̄ qd̄ fecim⁹ dolen⁹. sic q̄ sit
ut it̄ uulnā apta corp̄is. maḡ nos ablu-
at plaga sc̄ta uēt̄s. q̄ sanat neq̄tia p̄-
ui opis. occultū uuln̄ dolou⁹. Solet q̄ppe

uentis appellatioe mes accipi. qe sic uen-
 t sumit escas? ita mes p̄ctando exopt
 curas. **S**ic diuisiones agru. ita cor regi
 i manu di. **Q**re cor regi? n̄ poti omi
 um hoiu i manu di ee phibet. cu sep
 tu sit qe i manu ei se omis fines tre? n̄
 forte regē sc̄m queq; appellat. q̄ uicioy
 bella i seipo uice. i ututu militia noy
 stupari. **S**ic eni d̄ns multafidis agru di
 uisioib' trax fines late simul i aeri im
 plet. regit qe aqs supiora celoy? ita cor re
 gis q̄cuq; uoluit iclinat. qe sic diuisiones
 graz uix sua uoluntate i aglis i hoib' t
 buit? ita etiā corda sc̄oy q̄bcūq; uoluit
 digna donatioib' reddit. neq; ullū h̄
 pelagianista loc q̄ absq; di gra q̄s salu
 fieri possit. **P**erusa uia uiri aliena ē.
 q̄ aut mūd' ē. rectū op' ei. **I**uste corā d̄no
 uiuē. p̄pū ē humane oditiois? uñ alibi
 diē. d̄m tunc i mandata ei ob̄sua. hoc ē
 cū omis ho: at q̄ p̄use uiuit. alienā p̄fecto
 a natā humana uia icedit. **P**usa q̄ ac
 tio aliena ē. i cōt natām. q̄ aut mūd'
 ē i ope. hic recte qd̄ p natām originalit
 sup̄sit exopt. **M**elui ē sedē i angulo
 domatis. q̄ cū muliere litigiosa i domo
 omuni. **A**deo uerū ē meli' ee ut se
 dea' i angulo domatis. id: i seeta altit
 dine uite otinētorū. q̄ cū muliere ma
 la i domo q̄ t sit cū illa omuni? ut i
 si optima t mulier ducēda offeratvr.
 meli' sit otēpto conubio p̄t comitatu
 agni celibe ducē uitā. **Q**ui obturat
 aure suā ne audiat clamorē paupis.

i ip̄e clamabit et n̄ exaudiet. **G**enā
 lit h̄ accipienda ē sentētia. i n̄ de e
 geno tm̄ ul' corpali i firmo. **H**ā i q̄
 i emunib' alieni n̄ affectu m̄s odole.
 s; iudicatis mauult tenē censuram?
 ostend se uicioy fecib' eliquū. neq; ar
 ditu diuine miserationi exite dignū.
Mun' absconditū extinguet irā. i donū
 i sinu idignationē maximā. **Q**irā
 districti iudici q̄ peccādo meruit pla
 care desidat. elemosina' det paupib'.
 i hoc nulla dilectioe fauori humany.
 s; tm̄ amore oditorū. q̄ cordiū occulta
 respic. **S**i eni sit mun' absconditū. s
 ad mitigandā oditoris irā p̄ficiū.
 si nullo ex t̄ne retributioi intuitu p̄e
 rigat. **S**ic implebit qd̄ ip̄se p̄cepit.
 te aut faciente elemosinā. nesciat si
 nist' tua qd̄ fatiat dextā tua. **G**ar
 diū ito ē facē iudiciū. i pauor opan
 tib' iniquitatē. **G**audet it' cū bonis
 desudat opib'. qe spat se p̄t h̄ boni
 remunerandū ee phennib'. at ū rep̄bi
 dū mala q̄ d̄m phibuisse noit faciūt.
 q̄mū' sue luxurie p̄petioe carnali
 ter delectent. m̄tis tam pauore int'
 no carē nequūt. qe se mala p̄petua p̄
 surō p̄bi que tēpalit' male fecerit
 n̄ ambigūt. **V**ir q̄ errauit a uia
 doct̄ne. in cetu gygantū omorabit.
Gygantes dic' imundo sp̄e. de q̄bu
 beat' iob ait. **E**cce gygante gemūt
 sub aqs. i q̄ habitāt cū ei. id: sup̄bi
 i male fortes sp̄e demonioy cū his

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

55

q̄s decepunt hoib; penus subacti torq̄n-
tur. **H**oy enī cetui sociabunt̄ q̄q; q̄
a uia uirtutis errauint. ip̄o iudice at-
testāte. q̄ se illi dicturū eē p̄dix̄. disce-
dite a me maledicti ī ignē et̄nū. qui
parat̄ ē diabolo ⁊ angel̄ ei. **P**ro uito
dat̄ impi. et p̄ recti iniq̄. **I**usti et
recti idē eē uident̄. ⁊ distat̄ it̄ im-
pios ⁊ iniq̄s. qd̄ iniq̄ s̄t̄ om̄s rēpbi.
impij ū qui maiorib; implicati sce-
lerib; ul̄ nūq; sc̄e mistia fidi p̄cepe-
rūt. ul̄ p̄ accepta ad apostasiā redi-
ert̄. **N**ō pot̄ hoc loco om̄s impi fī-
deliū p̄secutor dictus accipi. porro
iniquoz uocablo genālit̄ om̄s mali
designari. **P**ro uito dat̄ impi. cū pro
martire p̄secutor q̄ cū morte dedit
punit̄. p̄ rectis iniq̄. q̄ eoz iticia vi-
dentes. imitari nolebāt. **D**āpnat̄ he-
rodes n̄ tm̄ p̄ inocētib; q̄s impie ne-
ci t̄didit. ⁊ ⁊ augm̄tū dāpnatiois
accipit. q̄ fide magoz seq̄ ad q̄rendū
d̄m noluit cū eēt iud̄s. ⁊ ip̄haz dic-
ta cognoscēt. **H**ic et enī d̄ns ait. **R**e-
gina aust̄ surget ī iudicio cū genā-
tioē ista ⁊ dēpnabit eā ⁊ c̄. n̄ quia
ipsa sua uirtute ac potētia dēpnabi-
bit. ⁊ q̄a ī ei op̄atioē dēpnabunt̄
q̄ deuotionē ei scientē. cū multo fa-
cili⁹ possēt. sapiē curā dissimulabāt
h̄re. **T**esaur⁹ desidābil⁹ ⁊ oleū in
habitaclō it̄. ⁊ imprudēs hō dissipa-
bit illud. **C**larita⁹ bonoz op̄
deo semp̄ amabil⁹. ⁊ pinguedo dilec-

tiōis ī sc̄oz ecclia refulget. **Q**uē usicy-
lū beat⁹ papa gregori⁹ ī omelys euangly.
uix̄ antiquā t̄slationē posuit. **T**es-
aur⁹ desidābil⁹. req̄esē ī ore sapienti. **V**er̄
rēpbi n̄ tm̄ uirtutes n̄ asseq̄. ⁊ ī p̄seq̄. ⁊
q̄ntū ualēt ī boni obstruere festinat̄.
Pot̄ sane hic uis de q̄lib; martirū ac-
cipi. ī cui⁹ habitaclō idē corpe. aīa sc̄a
si uidet̄ tesaur⁹ seruet̄. abundet ⁊ unctio
gr̄e sp̄ital⁹. at p̄secutor imp̄dēs h̄-
imodi habitaculū dirūpe pot̄. thes-
aurū ū q̄ habitaclō tenebat̄ ⁊ oleū
neq̄qm̄ tangē pot̄. **N**ō d̄ns docet n̄ ti-
mē eo⁹ q̄ occidit corpe. ⁊ p̄ h̄ n̄ h̄nt am-
pli⁹ quid faciāt. **C**iuitatē fortium
ascendit sapiēs. ⁊ destrux̄ robur fidu-
tie ei. **C**iuitatē fortū mūdū dicit̄ q̄
quondā malignoz sp̄iū tirānidi sub-
act⁹ stultē f̄uebat. h̄ns fidutiā uity ī
cultu eoz q̄ n̄ dū ⁊ opa s̄t̄ manuū ho-
minū. **H**ac ciuitatē it̄uit ille nat̄ in
carne. q̄ ē d̄i ut̄ ⁊ d̄i sapiā. destrux̄ q̄
p̄ suo p̄dicatores cultū d̄oz iq̄b; fuere
ofisi ueritati ignari. atq; ī fide celesti
ū docuit h̄nda eē fidutiā q̄ n̄q; possi
destrui. **S**; et cotidie ciuitatē fortū
ascendit sapiēs. ⁊ destruit robur for-
titudinē ei. cū aliq; fidel̄ doctor ar-
gum̄ta philosophoz ul̄ h̄eticoz. ul̄ ī
otumaces carnaliū fr̄m d̄dictioēs.
q̄b; sua scelā defendē ⁊ alleuare nitū-
tur. assertioē fidi ⁊ eccliaſtice castiga-
tiois disciplina redarguit. atq; euisce-
rās annullat. **T**esti⁹ m̄dax p̄bit.

ur obediēs loquet̄ uictoriā. **Q**se dō i-
 uire testat̄ n̄ factis dicta exēqt̄ p̄bit.
 q̄ aut̄ fidelit̄ ut p̄mittit̄ iſis subdit̄ di-
 uinis. hui' loq̄la ad uictoriā p̄uen̄ q̄a
 dū p̄ obediētiā sua deſidia uicē ſataḡ.
 p̄ iūciā iudici' p̄modū uictoriae palmā
 p̄cipit. **V**ir impi' p̄caciū obfirmat
 uultū ſuū. q̄ aut̄ rectus ē corripit uia
 ſua. **I**udas q̄a impi' corde erat. q̄mvi'
 ipō dño redarguente noluit mala cep-
 ta reſtrigē. p̄uero petr' q̄ rect' erat cor-
 de idē. rectitudinē amatoe. reſpiciēte
 ſe dño. mox penitēdo corripit. qd̄ negan-
 do deliquit. **N**ō ē ſapiā n̄ ē prudētia
 n̄ ē ſiliū d̄ dñm. **Q**cūq; ſiliant̄ r̄ ſapi-
 ut̄ hētiā. nich̄ ē r̄ uanū r̄ iutile. **Q**q̄
 parat̄ ad diē belli. dñs aut̄ ſalutē t̄bu-
 it. **H**omini q̄dē ē dō deuoti. tēpe p̄ſe-
 cutioi' aiū p̄parare. corp' offerre diſcri-
 mini. ſ; diuini ē adiutorij. ut cepto
 labori agoni' uictoria ſalq; ſuccedat.
Meli' ē nom̄ bonū. q̄ diuitie' multe
Nom̄ bonū dic̄. n̄ quod a t̄bis uulgi i-
 p̄iti. ſ; qd̄ fidelū quāu' paucoꝝ testi-
 monio p̄bet. **N**eq; enī bonū h̄re nom̄
 refugit. ſ; a boni' q̄rebat laudari q̄at.
Si adhuc hoib' placere. x̄ ſi n̄ eſſem.
Hom̄ q̄ bonū ē religioi's. qd̄ diuiti' ali-
 bi iure p̄ferē. **N**ā et ſi mūdū q̄s lucrē-
 tur unūſū. m̄to ſic oſtēpnet̄ tantū
 ut nom̄ ei' ſcberet̄ in celo. ei' q; memo-
 ria r̄ int̄ angelo' r̄ int̄ hoīes ſcōs figēt
 et̄na. **S**up̄ argentū r̄ aurū. gr̄a bona
Illam ſignificat̄ gr̄am. cū q̄s. p̄ bono o-

pe laudat̄ a bonis. immo p̄collati ei
 donis m̄toꝝ gl̄ificat̄ pat̄ q̄ i celis eſt.
Ques r̄ paup̄ obuiauer̄ ſ; utuſq; o
 p̄ator ē dñs. **N**eq; diuitie' p̄t̄ diui-
 tia' honores. neq; p̄ iopia paup̄em de-
 ſpiciat̄. ſ; i hoc utruq; m̄to uenāre
 q̄ op' ſūt diuini. q̄a ad imaginē et
 ſimilitudinē di facti. **C**allid' uidit
 malū r̄ abſcondit ſe. inocēs p̄t̄ſit r̄
 afflictus ē dāpno. **M**ulti ex p̄ncipi-
 b; c̄dider̄ i dñm. ſ; p̄t̄ phariſeo' n̄ cō-
 fitebant̄. ut de ſynagoga n̄ eicerent.
Qa enī erāt callidi uidebāt malū p̄-
 ſecutioi's qd̄ imunebat. r̄ abſcorder̄
 fidē pietati' q̄ parūp̄ ocepāt. inocē-
 tes ū apli p̄tranſier̄ itine p̄ſſioi's
 recto q̄ cepant. et afflicti ſe ūbē. uin-
 cul. carē. q̄ ipā i morte multati. **V**e-
 rūq; aut̄ exemplū multa uſq; n̄ r̄ i
 et̄amie fidi. r̄ i om̄nib' ſequunt̄ ac-
 tib'. **H**ē uſū antiq̄ imp̄retes manife-
 tus. ſ; i aliū ſenſū tranſtuler̄. **N**s
 tut' uidēs neq; puniri ualde ip̄e di-
 ciplinā accip̄. inſipientē aut̄ p̄tere-
 untes dāpno afflicti ſe. **F**ini' mode-
 tie' timor dñi. diuitie' r̄ gl̄a et uita.
Modestia dic̄ oſtātā bonoꝝ opū. ti-
 more ū dñi illū q̄ p̄manet i ſeculū
 ſecū. q̄ nimirū p̄fectio ūtutū ē. ad hē
 animi. ^{ſtatim} oſcendē q̄ gr̄am oditou' ul' in
 modico t̄meam' offendē. n̄l' p̄ſus
 ei' memouē p̄ponētē. q̄ alibi karita'
 p̄fecta uocat̄. ſora' m̄tēs timorē ſui-
 lem uidē r̄ icipientē. q̄ metuit q̄ſq;

6
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

ne forte peccando penus meatur subi-
gi. **Q**d autē subiungit diuitie et glā
et uita i futō significat. finis q̄ mo-
destie timor dñi diuitie et glā et vi-
ta quia nimirū pfectio ē uirtutū
i hac uita. ut timeam dñm timore
scō. hoc ē sincera illū dilectioē cola-
m. finis uirtutū i futō. ut diuitia hē-
ditatis pmissē. regni celestis glām et
uitā pceptam a dño sine fine. undē
petr̄ ait. quē cū uideris exultabitis
leticia inenarrabili et glificata repor-
tantes finē fidi ur̄ salutē aīz ur̄z

Arma et gladius in uia positi etos aīe
sue longe recedit ab eis. **D**upliciter
intelligendū. q̄ positi et armati sūt sem-
p̄ ad nocendū primis uōbo ul' ope
scēlestō. et ip̄os parata sēp̄ expectat
ultio diuini examini. quū ani-
mā suā in etnū saluari pcurat. lo-
ge refuḡ ab huiusmodi armis et gla-
dijs. q̄a et mte manūq; suā a primo-
rū lesioē refrenat. et ne aīadūsiōē
districti iudicis ip̄e feriat. itenta
mte p̄cauet. **P**roubiū est. adoles-
cēs iuxta uia suā. et cū senuit n̄ re-
cedet ab ea. **C**onstat plerosq; i sen-
tute dño donatē mutari a uicijs q̄
adolescētes habuerāt. et ecōt̄ n̄ nullo
illo se deserēte dese. cca senū uirtute.
q̄b̄ in adolescētia uidebāt illustrari.
S q̄ multo sepi' mores q̄sq; q̄b̄ ab ad-
olescētia ibut̄ ē. i reliquū uite tēp̄ ex-
eq̄ osueuit. p̄ubiū ēē dicit. q̄ qd̄ ado-

lescēs q̄sq; cepit i senecta n̄ mutauit.
n̄ tam ip̄e sēp̄ ita euenire affirmat.
Idcō autē huiusmodi p̄ubiū pōn̄ ut
auditores suos a p̄ma etate uirtutib' stu-
dere p̄suadeat. ne forte i sentute n̄ po-
sūt discē studia q̄b̄ itenā etate despere-
rāt mancipari. **N**ā et q̄ semel ē imbu-
ta recē suabit odorē testa diu. et ḡta
narrat hystoria alexandrū potētissi-
mū regē orbq; domitorē. et i morib' et i
icessu leonidē pedagogi sui n̄ potuisse
carē uicijs. q̄b̄ paruul' adhuc fuerat
i fectus. **O** ues paupib' impat. et q̄
accip̄ mutuū. sū ē senānti. **P**atet
iuxta litterā. s; et diuitie uirtutib' i iu-
ditio occulta inspectō. p̄ncipāt et im-
mo i futō eoz iudice existūt q̄ uirtutū
diuiti' carēt. et q̄ ubū doct̄ne saluta-
ris accipit a doctore. sū ē eīdē docto-
ri. id ē implendi oīa q̄ ille celestis ma-
gist̄r iure p̄cipit. **Q** seminat iniquita-
tem. metet mala. **C**ertū ē q̄ is q̄ ubo
ul' exemplo docet iniquitatē. recipiet uin-
dictā. **S** q̄ seq̄t̄ et uiga ire sue osūma-
bit. illa maxime iniquitatē uidet̄ di-
cē. q̄ imita et impia mte pagit. ut ē
latrōnia exere. hōie sūcio p̄mie. tormē-
tis laniare. morte p̄mie. bouē uidue
p̄ pignore aufre. ipsā de adūsario cū
possit iudicare n̄ uelle. **T**al' et enū mī-
to uiga ire sue osūmabit. q̄ sic dñ' ait
om̄s q̄ accipit gladiū gladio p̄bit. id ē
q̄ i iuste i alio senuit. ip̄a senitia s;
met ititū osiscit. **V**erū q̄ dixat s; im-

55 duci. **Q**ui calūpniat pauperem ut
55 auget diuitias suas: dabit ipse di-
tiori et egebit. **C**onstat quia rapaces
et qui pauperibus auferunt: et qui iustis uidentur
possidere pariter omnia perdit: cum iudicium
districti iudicis: pena per quam que gesserunt
recipiunt. **S**ed et is qui pauperem spiritu frater
calūpniat ueritatibus: et detrahendo: ut per
huius uituperationem ipse diuitias quas desi-
dat auget: id est gloriam laudis huma-
ne maiorem quam scilicet accipiat: merito ta-
lis calūpniator quicquid bone actoris ha-
bere uidebatur amittit: et a fructu uirtu-
tum uacuum in fine manebit. huc usque
pertinet titulus parabolarum salomonis:
qui super positus est. **U**erum nouum genus locu-
tionis probat assumpsisse: ut ea que dicitur non
ad alium quem docet loquendo: sed uelut so-
lus secum rōtinando uideatur effari. **Q**uare
uidetur parabolarum primus est uersiculus: filius sa-
piens letificat patrem: filius uero stultus mes-
ticia est matri sue: ultimus iste ad quietem
usque explanando peruenit. **H**ic ad po-
terit loquendi ordinem reuertitur: ut specia-
liter ad eum quem instruit uerbum faciat: quod
ita incipit. **I**ncлина aurem tuam et au-
di uerba sapientium: appone autem cor ad
55 doctinam. **P**ulchrum inquit ponere noue
55 locutionem: ut aurem pariter ad audiendum.
et cor apponere ad intelligendum que sapien-
te loquitur eum quem erudit iubeat. **Q**ui
55 pulcherrimus erit tibi cum ea suauis in uerbo tuo: et
55 redundabit in labium tuum. **A**spice se-
pe uidetur incipientibus et insuauis doctina

sapientie: sed cum eius uirtutem in animo corde per-
cepit cum opibus seruare: cum hac que fratribus
labijs propinare didicerit: pulchriorem
hanc ceteris dogmatibus esse deprehendit.
Ecce desepsi eam tibi tripliciter in cogitationibus et
scientia: ut ostenderem tibi firmitatem et eloquia
uirtutis. **T**ripliciter auditori doctinam desep-
sit suam: que cogitare: loqui et opibus hac excere
precepit: qua desepcio triplici signis bene ostendit
rat totus iste libellus plenius refulget. **N**on
faciam uolentiam pauperi que pauper est: neque o-
tera egenum importat: que dominus iudicabit cau-
sam eius. **P**otest de quolibet egeno uel pau-
pere accipi: de quo dictum est. **T**ibi deus est pro pupillo
et orphano. **U**erum que sequitur: et ostendet eum que con-
fixerit animam eius melius de illo intelligit: que
cum diues esset pauper factus est pro nobis: non solum
pauperari ut non ditaretur: sed et ut non redi-
meret corrigi dignatus est. **P**rohibet ergo sapientia
suo auditore: domino in carne predicanti uo-
lentiam mortemque inferre: que nimirum est restat
uita eius que in auctoritate uite manus mittit non ti-
muerit. **N**oli amicum esse homini iracundo: neque
ambule cum uiro furioso: ne forte discas se-
mita eius: et sumas scandalum anime tue. **E**t
hic cum de omni iracundo uel furioso possit gna-
liter accipi: nihil tamen prohibet specialiter accipi
de illis que sunt saluatore et discipulo eius uel sa-
na mente furebant. **A**quorum amicitia recomi-
tata prohibet: quecumque in eum credentes curam suam
saluti agebant: ne ex uicina periculis etiam
ipsi periret: quod casu uide scariothi fieri
posse probatum est. **G**eneraliter autem dicendum que
sic perfecta uiri puris primo non debet fu-

gere. quia illos sepe ad rectitudinē tra-
 hūnt. et ipi ad puerilitatē nūq̄ trahūt.
 ita infirmi q̄q̄ societate debēt declinare
 p̄uoz. ne mala q̄ frequentē aspiciūt et
 corrigē n̄ ualēt. etiā delectent imitari.

Noli eē cū hi q̄ defigūt manū suā. et q̄ ua-
 des se offerūt p̄ debitis. **S**i enī n̄ h̄t uñ
 restituat. quid causē ē ut tollat opimē
 de cubili suo. **N**oli eē cū hi q̄ se cū cētō
 libi ac smet uacātes. defigūt i cura salutē
 maloz. spondētes se rōnē p̄ eoz aīab̄ do-
 mino redditōs. **S**i enī ille p̄ q̄ p̄pondis
 h̄t n̄ h̄t bona opa q̄b̄ te liberū ac securū
 reddat tue sponsois. q̄d t̄ utile ē ut
 ip̄e i die iudicij p̄ ei aīa iudicari. amit-
 ta q̄ habitū iticie. q̄ induit eē uidebari
 ac nudū ab ornāmto uirtutū existē opbe-
 ris. q̄ q̄d dno teste pollicit es implere
 nequeras. **H**oc autē dictū ē n̄ q̄d curā
 regendaz aīaz cū t̄ regularit̄ imposi-
 ta fuit suscipe n̄ debeat. s; ne passim
 nullo iubente. doctoz t̄ ac p̄suli officia
 ū temari usurpe. **N**e t̄nsūdiari t̄
 mino aīq̄s. q̄s posuerūt patres tui. **N**e
 t̄nsūdiari t̄mino fidi. q̄s catholici ab
 initio statuere doctoz. **V**idisti ui-
 rū uelocē i opib̄ suis. corā regib̄ stabit.
 n̄ erit aī ignobiles. **Q**uēq̄ uelocē
 uidis i ope suo. idē i ope bono. q̄d ei
 erat facē strennuū atq̄ sollicitū. sci-
 to h̄c i die nouissimi examini. corā apō-
 tolis q̄ cū x̄ mūdū iudicari sedebt esse
 statuturū. q̄ uidit eoz i sa suauit. neq̄
 i parte ignobiliū doctoz q̄rū caue se-

cut erroz. hoc ē ad sinistm̄ iudici eē
 ponendū. **Q**uando sedis ut come-
 das cū p̄ncipe. diligentē attende q̄ po-
 sita s̄ aī facie tuā. et statue cultrū i
 guttē tuo. si tam̄ habes i potestate a-
 nimā tuā. **P**er allegoriā cēta dicit.
Quā sedis ad legēdū cū magist̄ ut pa-
 ne ubi reficiari. diligēt̄ itellige que
 sc̄pta s̄t. et disētionē sac̄ lectiōis i tua
 locutiōe sua. si t̄n tal es tantūq̄ e-
 rudit. q̄ i potestate habea aīam tu-
 am. n̄ q̄ indoc̄ m̄te tua cūferari
 om̄i uento doct̄ne. **S**unt nāq̄ p̄ loq̄la
 posuit. q̄ uox i guttē ē. cultrū p̄ disē-
 tiōe. q̄ cibo cū reficiam. cult̄ secante
 p̄param. **Q**uando sedes ut comedat cultrū
 i guttē suo statuit. q̄n is q̄ diuina se-
 dul̄ meditat̄ eloq̄a disēta ex ore ūba d̄
 p̄mit. n̄ alia sepi i lingua q̄ celesti o-
 rachi dicta reuoluit. **H**oc autē ei ē fa-
 cē q̄ i potestate h̄t aīam suā. idē imo-
 bile int̄ erroz fallentiū. sapiēt̄ ani-
 mi statū suare didic̄. **H**ū i recte sub-
 iungit. **N**e desidēs de cibi ei. i q̄ ē
 panis m̄dati. **Q**d ē apte dicit. **N**e de-
 sidēs ei auscultare sermoib̄. q̄ dulce-
 dine m̄dosoz dogmatū auditiōe sy-
 os fallē s̄sueuit. **N**oli laborare ut
 diceri. **O**uittia sc̄ie significat. q̄s
 ultē modū capacitati n̄re q̄re p̄bi-
 bern. **S**ed prudentie tue pone mo-
 dū. illū uidelicet de q̄ sup̄dictū ē. ne
 t̄nsūdiari t̄mino antiq̄s q̄s posuerūt
 patres tui. hoc ē t̄mino date uita-

55
55
55
T
H
C

55
55
55
T
H
C

55 tus et fidei a patribus. **N**e erigat oculos tuos
55 ad opes quas habere non potes. quia faciet
55 sibi penas quasi aquile et uolabit in celum. **N**e
erigat mentem tuam ad perscrutanda diuini-
tatis archana que penetrare non potes. hanc
55 enim celestibus solum ciuibus patet. **N**e
55 comedat cum homine iudaeum. et ne desideres ci-
55 bos eius quam in similitudinem arioli iocet-
toris estimat quod ignorat. **N**e de scriptis
tiscum heretico loquaris. qui inuidet huma-
ne salutis. males decipe que corrigi. quam
sicut ariolus et iocetor somniorum estimat
quod ignorat. ita hereticus que non intelligit
in scriptis prout libet interpretari presumit.
55 **C**omede et bibe dicitur tibi. et mens eius non est te-
cum. **S**ecus inquit discere et agere quod docet
cum ipse hereticus qui docet fidei certam non habeat.
scies se de corde suo finxisse quod docet
55 **C**ibos quos comedas euomes. et pides pul-
55 chros sermones tuos. **S**ensum primum quos
ab hereticis didiceras. necesse est ut ut per pe-
nitentiam corrigendum deseras. ut per mortem
per hereticum pena luere cogaris. pidesque sermo-
nes confessionis quibus eis predicantibus humili-
ter fauendum esse putauas. **I**n auribus
55 insipientium ne loquaris. quia despiciunt
55 doctrinam eloqui tui. **H**inc simile est illud
55 euangelii. Nolite scism dare canibus. neque
mitti margaritam ueras anas porco
et cetera. **S**ic ergo super ammonuit ne hereticorum
doctrinis auscultare. ita nec hortatur
ne amore uane glorie seductus inuidis
hereticorum passim archana uitata iugeras.
55 **N**e attingas timorem paruulorum et agrum

pupillarum ne intreas. propter quod enim eorum formi-
55 e. et ipse iudicabit de te causam illorum. **P**ro-
55 pter quod paruulorum et pupillarum dominum ap-
pellat. quia cum esset in carne. pauperum magister
quod diuinitus osor fieri dignatus est. **A**lioquin
idei dominus est omnium diues in omnes que inuocant
illum. **P**ossit autem congruenti paruulorum et par-
uulorum nomine illi designari. de quibus dominus
ait. **V**idete ne contempnatis unum de pusillis
istis. qui in me edunt. **D**ico enim uobis. quia angelus
eorum in celis semper uidet faciem patris mei qui in celis
est. **Q**uorum ager et timonem qui attingit. hoc est quod
iustitiam eorum bonam inueterando leserit.
iudicium domini non euadet. **N**on emulet
cor tuum peccatore. sed in timore domini esto
tota die. quia habebis spem in nouissimo. et
peristolatio tua non auferet. **S**i tota die
id est toto tempore quod in seculo huius luce consistit. et
peccatorum uitare exempla. et dominum timere sate-
geris. habebis spem bene retributionis in nouissi-
mo. hoc est cum ad huius uite finem peruenis.
ipso in aeternitate qui ait. **I**nto fidei usque ad
mortem. et dabo tibi coronam uite. **N**oli esse
in diuini potatorum. neque in messatioibus eorum
quod carne ad uescendum offerit. **C**arne ad
uescendum offerre est in collatione derogatio
uicissim primorum uitia dicere. **D**e quorum
pena mox subdit. **Q**uia uacant po-
tabus et dante simbola osunt. et uestie
tibi panni dormitatio. **S**ymbolum igitur
nomen est. et interpretatur collatio. **E**st autem col-
latio sermonum sicut consilium solet. et per
cuniarum siue aliarum rerum. ut in presens locum
docet. **P**otibus ergo uacant. qui de opprobo

aliene uite se icl'ant. **S**ymbolū ū dare
 ē sic unquūq; solet p parte sua cibos
 ad uescēdum ita ī ofabulatioē detētio
 ni ūba ofre. **S**i uacāte potib' i dantes
 symbola ofumit. q' sic scēptū ē omī de
 tractor eradīcabit. **V**estiet aū pannus
 dormitatio. q' despectū i iopem acūc
 his boni opib; mors sua iueniet. quē
 hic ad aliene uite exjrenda cūta de
 tētiois sue languoz occupauit. **G**au
 deat pat' tuus i mat' tua i exultet
 q' te genuit. **G**audeat pat' dai de
 tua iusticia. gaudeat i cēlia mater.
 s; i sacdos q' te p grām baptisui re
 gnāuit. q'q; te erudiuit a paruulo.
 de tui boni gūlet opib;. **Q**ui ue.
Qui pat' ue. **Q**uerit disputando. q'
 b; hominū scelib' pena maxima ado
 mino fuet. i respondet ipē rōcinā
 do. q' hi absq; omī dubietate q' p ebosi
 tate deuoluunt ad luxuriā. **C**ui iqt
 ue. **C**ui pat' ue. **V**e cēnū inticū noīat
 de q' dñs. ue iqt hoi illi p quē scanda
 lū uen. **P**at' aut' ei cui ue imineat.
 ul' hominē dic. aq' exēpla pui opī fo
 ri q'sq; ut peccaret accepit. ul' cēte di
 abolum q' int' i corde uir' pestifere
 suggestiois ifudit. de q' iudei dictū ē.
 Hos ex pat' diabolo est. i desidia pa
 tri urī uult' face. **Q**ui rixē. **C**ui fo
 uee. **R**ixē q' cordiā paci suare ne
 cit. quē ebeta' sens' impotē reddidit.
 foueē q' passi i uolutab' uitioz omī
 um cadere n̄ trepidat. q' ic' bona ma

laq; discēnere q' mte capt' ignorat.
 illāq; sepissime foueā ebriofus icidit
 de q' p'fatū ē. **F**ouea enī pfūda ē me
 retrix. i pute' angust' aliena. **C**ui
 sine causa uulnā. **C**ui suffusio oclōz.
Vulnā sine causa q' multa uino ult'
 modū impleti. uulnā p tumore in
 mbs accepit. q' nulla ferri causa
 ptulerit. **S**uffusio oclōz. q' imodā
 tu' uini haust'. i caliginē plurimū
 uis' corpal. q' cecitate genuit sensu
 intiois. **N**ōne hi qui morant' i
 uino. i studēt calicibu' epotandis.
Non uetat bibē uinū ad necessita
 tē. s; morari ult' tēp'. i utilitate i
 uino. i euacuandi' altitru' calicib'
 ctare. iuxta illud ysaiē. **N**e q' potē
 te' est' ad bibendū uinū. i uiri for
 tes ad miscēda ebetate. **O**cli tui
 uidebt' ext'nea. i cor tuū loqt' pū
 sa. **C**onsuetū i pene natāle ē ui
 tū p' ebetati' diffusa uenena i cor
 de. muliebrē seq' cupiscētiā. comi
 tate i puitate ac t'pitudiē ūboz.
Et eris sic dormiēs i medio mari.
 i q' sopit' gubnator amisso clauo.
In medio mari dormit. q' in hui' mō
 di teptatioib' posit'. puidē mot' irru
 entū uitioz. q' iminēt' undax cumv
 lo' neglig'. i q' sopit' gubnator clauū
 amittit. q' n̄ mēs ad regendā nauē
 corpi' studiū sollicitudini p'dit. **E**t
 dices ūbauert' me s; n̄ dolui. traxert'
 me i ego n̄ sensi. **Q**uando euigila

ss

PH

bo: et rursu uina repta: **V**ex pñ
r dormienti expmit. **M**ēs quippe a
cura sollicitudini dormiēs ūberat q
ñ dolet: q sic immunētia mala n̄ p
spic: sic nec q ppetuerit agnosē. **T**ra
hit r neq̄qm sentit: q p illeceb̄s ui
tiōy ducit. n̄ tñ ad sui ctodiā scita
t. **Q** dē euigilare optat ut rursu
uina repiat: q̄a q̄m̄u somno stupo
ri a sui ctodiā p̄mat. uigilare taō
ad cura seclī nitit ut semp uolup
tatis debet: r cū ad illud dormiat
iq̄ sollert uigilare debuerat: ad illd
uigilare appetit. ad qd̄ laudabilit̄
dormire potuisset. **N**e emuleri vi
ro malo: n̄ desidēs cē cū eis. **N**e
desidēs eō imitari q̄s uitiy ill̄ de q̄b;
memorauit uidis implicari: s; poti
sapie opam dare curato. **I**ndocna
replebunt cellaria uniuersa suba p̄ci
osa r pulchrima. **C**ellaria s̄ corda i
toy que n̄ n̄ p̄ doctnā sapie. donary
uirtutū replent. **V**ir sapiēs r fortis ē:
r uir doctus robtu r ualidu. **N**on om
ni q̄ fortis r sapiēs ē. **O**m̄i aut sapiēs
r fortis cē dicendū ē: q̄ r̄si corpe i becul
li ē. si assit sapiā. om̄ia fortis adūsary
id: diaboli ctamiā uicit. **E**xcessa
stulto sapiā: i porta n̄ apiet ō suū.
Non p̄ stultus ad sapiām atigē: alta
ē ab eo q̄ i infimē iacet uitiōy: q̄ r̄si
in p̄senti se aliqd̄ sape putat: i por
ta tñ ciuitatis. id: i exitu uite hui.
iueniet nich cē qd̄ sapuit. **Q**ui co

gitat mala face: stult uocabit. **N**e py
tare stultū estimādū fuisse cū quē he
betē tardū q̄ igeno uidere: palā ostē
dit q̄ ille stult uocandū ē. q̄ ul̄ i cogi
tatiōe peccī suggestiōi b̄ osenat. tā
et si ac igeno uidet̄ existē: n̄ aut ille.
q̄ r̄ hebes sensu apparet. dei tam̄ im
p̄is q̄ discē potuit. obtepare dispo
suit. **S**i despauit lassus i die angu
tie: iminuet fortitudo tua. **N**ichil
excēbili despaciōe: q̄. q̄ h̄uit. r igenā
lib̄ uite hui laboub: r qd̄ maxime
nocet i fidi ctamiē. ostantiā fortitu
dini p̄dit. **E**rue eō q̄ ducunt̄ ad mor
tē: r q̄ t̄hunt̄ ad intū lib̄are ne cesse.
Potest iustice accipi. **E**rue eō q̄ ab hē
tici decipiunt̄ rectā fide p̄dicando. li
b̄a bonoy opū exempla mōstrādo. eō
q̄ a male uivētib̄ catholici t̄hunt̄ ad
intū. **S**; et si q̄s i ctamiē lapsō p̄secutio
ni ul̄ lapsuro asperis: sollicita h̄ ex
hortatiōe ad uitā restaurare satage.
si q̄s fame uidis p̄tō: si q̄s algore. illo
dato uictu ac uestitu recrea. **C**omed
fili mel q̄ bonū ē. r fauū dulcissimū
gutū tuo. sic r doctnā sapie aie tue.
Paret facillime q̄re doctnā sapie^{miell} ōpa
ret r fauo: q̄ nimirū sic illa cibi ita
h̄ doctnā cetis p̄stat. **S**; hoc int̄ utiq̄;
significatiā distat: q̄ mel q̄m̄ i p̄mp
tu ē ad comedendū. morale lūte sup̄fi
ciē insinuat: fau aut̄ iq̄ mel de cera ex
p̄mit. allegoricā locutionē figat̄ de
nuntiat: ubi subducto lūte uelamiē

suauita' sent' spital' aliqn' cu' labore
 ymoia p'cipit. **N**e insidieri' i' q'ra' im-
 pietate' i' domo iusti. neq; uaste' regem
 cui' **N**e q'ra' aliqn' occasione' p' q'm d'ro-
 ges hoi' ito. Ille eni' si occidit cito amo-
 uet pede' suu' et caret uitio qd' n' ita'
 t' ifacto. impy' aut' sic corruu't ut ulc'i'
 n' redeat. sic subsequet' addidit dicen'
Septie' eni' cadit iust' i' resurgit. im-
 py' aut' corruu't i' malu'. **Q**m' aut' it'
 appellat' q' cade' id: peccare' memorat'.
 n' q' de leuib' cotidiani' q' loqt' peccati'.
 sine qb' n' itoy' q'sp'ia' i' hac uita' ee' po-
 tuit. q' nimiru' p' ignorantia' p' obliui-
 one' p' cogitatione' p' sermone' p' surrep-
 tione' p' necessitate' p' figilitate' singlis
 dieb' p' inuita' ut uolente' in'erim' frequ-
 t' reatu'. **E**t tam' surgit itus. uidit q' it'
 e' n' itacie' ei' p'uidicat lapi' figilitati' hy-
 mane'. **V**n' bn' cu' de ita' casu loqrer'. n' ad-
 didit i' malu'. q' n' malu' e' qd' cadu't. ne
 tam' i' malo qd' iciderat her'e possit cu' re-
 pcurat'. **A**t d' de repbi'. impy' aut' iqt'
 corruu't i' malu'. q' uidit impy' cu' ceci-
 derit ut septa' die' id: cu' capitalia pec-
 cata p'petrunt. ita casu suo delectando
 assentiunt. ut ab hoc releuari peniten-
 do despiciant. **C**u' occidit inimic' tu-
 u' ne gaudea'. i' ruina illi' n' exultet
 cor tuu'. ne forte uideat dn' i' displice-
 at ei'. i' auferat ab eo ira' sua'. **S**up' ito
 insidia' tend'e uetuit. n'c' aut' ut te p'fec-
 tu' reddat i' omib' i' inimic' cu' peccave-
 rit. aut aliqd' adu'sitati' icrerit. insultare

phibet. ne forte si misante' dno ad pe-
 nitentia' salute'q; aie' redierit. ac tecu'
 fidele' amicitia' h're cepit. te erubescat
 q' illo' aliqn' desperis. q's diuina gra'
 ad fide' seruauit. **S**i qntu' pote' iacenti-
 bus adole. eosq; ut resurg'e debeat ad-
 iuuat. i' si uotu' conatu'q; tuu' seip'e' ef-
 fect'. gaudebi' de sanato que' male ha-
 bent'e doluera'. sin' alia'. tue tam' be-
 nuolentie' apud dnm fructu' n' care-
 bis. **V**l' certe ita dicendu'. **N**e gaude-
 as de casu inimici. ne forte d'ns sup-
 bia' tua' q' illi displicet. absq; dubio. hoc
 ordine deiciēs humiliet. ut te cadete'
 i' peccatu'. ille resipiscēs sanet'. **E**t
 me dnm fili' mi' i' reg'e. iuxta qd' ip'e'
 ait. Reddite q' q' i' cesari. r'i' i' q' i' di' d'o
Ne q' aliqd' obstat i' dno i' reg'e patre'
 i' filiu' itellig'e designari. q' uno eodq;
 s't diuinitati' honore' colendi. **Q**eni' n'
 honouificat filiu'. n' honouificat patre'
 q' misit illu'. **E**t cu' detractorib' ne-
 omisceari. ut uidit q' dicetes se d'm pa-
 tre' nosse. filiu' di' i' carne' appare'te' no-
 luerit recipe'. **Q**m' repente' osurget
 pditio eoy'. et ruina' utiq; q's nouit'.
Vtriq; die' i' det'henti'. i' ei' q' illi fauen-
 do omixt' e'. det'hentiu' x' p'icipu' et
 decepti ab ei' ppli'. laceratu' fide' h'esi-
 archaz. i' auscultatu' ill' auditoy'. **H**ec
 q' sapientib' subaudit' ignota s't. q'n
 repboy' q'sq; q' rep'etino intitu' rapi-
 atur e' seelo'. **V**l' h' q' sapientib' s't obs-
 uanda q' docui. ne det'ctorib' omisce-

ant. q̄a hoc specialit̄ uitio. totū pe-
ne genui p̄clitat̄ humanū. **V**nde
eidem uitio mederi uolēs beat̄ pat̄
augustin̄. hos ī sua m̄sa ūs̄culos de-
scribi fecit. **C**s̄q̄s amat dictis absen-
tū carpe uitā. hac m̄sa idignā no-
uerit eē suā. **H**ē ūsū manifestū an-
tiq̄ editio dicit̄. **H**ec dico uobis sapi-
entia agnoscētib⁹ qd̄ sequentiū sente-
tiaz n̄ in agrue potest eē p̄cipiū.
Cognosce p̄sonā in iudicio. n̄ ē bonū.
Sup̄ regē timē docuit. i nē p̄sonā
ī iudicio cognosce uetat. **V**n̄ colligi-
tur q̄ ita p̄cipib⁹ debuit̄ obsequiū
tempali subiectos oportet impende-
re ut nunq̄ reuētie ul̄ timorē eorū re-
spectu a uia ueritat̄ exorbitet. **L**a-
bia deosclābit. q̄ recta respondet.
Osculū paci i amori ē signū. **Q**̄ recta
respondet labia deosclābit. q̄ q̄
cūq̄ neglecta acceptioe p̄sonaz. sola
itacie ūba seq̄t̄. iste i si ūs̄pientib⁹ q̄
uis forte uidet̄ et austerū multos
tam̄ cū quib⁹ pacē habeat pruden-
tes. multo q̄ sua dicta cū amore am-
plectent̄ iuentet. sepe i illo q̄s adū-
santes sui recti assertioib⁹ tolerant̄
dūso p̄modū ad meliora amico re-
cipiet i socios. **P**repara for̄ op̄ ty-
um. i diligent̄ exerce agrū tuū ut
p̄ea edifice domū tuā. **Q**d̄ ē p̄pa-
rato ope agrū diligent̄ exerce. n̄
euulsis iniquitat̄ sentib⁹ actionem
nr̄am ad frugē retributiōi excolere.

Et quid ē p̄ aḡ exercitiū ad edificium
dom̄ redire. n̄ qd̄ plerūq̄ ex opib⁹ bonis
discim⁹ quātā uite mūditiā i cogita-
tioe cōstruam⁹. **I**lle quippe bñ m̄ti do-
mū edificat. q̄ p̄mū agrum corp̄ aspi-
ni uitioy purgat. nē desidiōy sente-
i carni aḡ p̄ficiat̄. m̄t̄ tota uitutū fa-
bca fame boni crescete destruat̄. **N**e
sis testi frust̄ ot̄ primū tuū. n̄ lac-
tes quēq̄m labiis tui. nē dica qm̄ fe-
cit in faciā ei. **H**ec ad exercitiū
aḡ nr̄i id̄ ad cultū bone actioi p̄ti-
nēt. inocētē uidelicet primū falso tes-
timonio n̄ ledere. peccati cuiuslibet fi-
ditiā ampli⁹ peccandi adulando n̄ t̄-
buere. malū p̄ malo n̄ reddē. **S**ic eniō
fit ut cū p̄mo act̄ extius bñ op̄suis.
p̄modū ad itioi q̄ hoīs excolendā mū-
ditiā p̄tingat. i p̄ q̄i exercitiū aḡ. i m̄ti
habitu. p̄s cogitatioib⁹ ornare. al-
tiq̄ ostruere icipiat̄. **Q**d̄ q̄ rep̄bi face
dissimulat̄. recte subdit̄. **P**er agrū
hoīs p̄iḡ transiui. i p̄ uinea uiri stul-
ti. i ecce totū impleuerit urtica. opuerit
sup̄ficiē ei spine. **P**er agrū uinea q̄ p̄i-
gri ac stulti t̄nsire ē. cuiuslibet negligē-
tis uitā īspice. **Q**uā urtica ul̄ spine re-
plet̄. q̄ i corde negligētū prurientiat̄
rena desidia. i p̄uctioēs pullulat̄ uitioy.
iuxta qd̄ sc̄ptū ē. **I**n desidiis ē om̄s
otios⁹. **E**t maceria ^{lapidū} destructa erat. **M**a-
ceria lapidū i uinea p̄ aḡ stulti d̄sticta iac̄.
cū cepta munim̄ia uitutū. i impbitate
hoiū maloy d̄cept̄. i imūdiōy spūum

Persuasioe callida qsq; negligēs pdit.
Explicit lib. ii. Incipit. iii.
 s; q; parabolę salomonis.
 q; tñstulerēt uiri ezechie
 regis iuda. Hinc nouo or
 dine loq; incipit. ut n̄ sic
 prius q̄ ad audientē uerbū faciat. s;
 secū ipse qd rō uītati habeat disputā
 do ptractet. inq; tam legēs quisq; ul'
 audies. quid appetē qd cauere debeat.
 aptissime dinoscat. Qs qdē parabolā
 uiri ezechie tñstulisse referunt. forta
 sis qā ei usq; tempa dispse habebant a
 plurib; p ut ex ore sapientissimi regi se
 mel dicta exepant. s; pindustā illi in
 unū collectę. i; ihui libelli corp' s; i ser
 te. Notandū sane qā in hi' parabolis
 multo s; plura q; iētis p allegoriam
 dicta. ex collatioē uidē rerū que figis ap
 te uident. **G**la dñi celare ūbū. i; gla
 regū inuestigare sermonē. **G**la dñi
 ē in carne apparētis. humanitati sue
 magis q; diuinitati natām mortali
 um oculis ostendē. i; se poti' opū mira
 clis ac mystici locutioib; q; apti asser
 tioib; ūbū idē dī filiū fateri. Vn mul
 to sepi' in euuigio filiū se hois: q; filiū
 dei appellare osueuit. **G**la fidelium
 ei' discipuloy ē. inuestigare diligent' ei'
 sermonē. q; se dñi i; ū patent n̄ dicit
 mystice significat. q̄le ē illud. ego i; pa
 t' unū sum. et ē hui' modi. Deniq; ce
 lan' ūbi cōtutate. i; p̄tendēs hois i; fir
 mitate. ait. Quē dicūt hois ē filiū

hois: Cui regū eximi. inuestigato
 ei' sermone quē antea sepi' audierat.
 respondit. Tu es. x' fili' dī uiui. **H**ec pa
 uā hac inuestigatioē meruit glām;
 Nā p̄tan' audiuit. **B**eat' es symō ba
 iona. i; c. **C**eli sursū i; t̄ra deorsū. 55
 i; cor regū inscrutabile. **S**ic altitu
 do celi i; p̄fundita' t̄re conici ab hōi
 bus n̄ potest. ita scīa p̄phaz i; ap̄loy
 q; archana diuinitati spū reuelante
 agnouerūt. n̄re figilitati' capacitātē
 transcendit. **A**ufer rubiginē d' ar
 gento. i; egrediet uas purissimū. **A**u
 fer sup̄ficiē litte de sac' eloq; et iue
 nies sensū purissimū sub uilitate lit
 tē recōditū. i; sub carnaliū figis ceri
 moniaz sp̄italia latuisse mystia. **A**u
 fer impietate de uultu regi. i; firma
 bit iusticia tñ' ei'. **A**ufer impieta
 tem p̄sequēdi. x'anos. de aīo sauli. uel
 altius ^{cuilibet} emulatoz legis. et cū x' p̄dica
 re cepint. firmabit iusticia cathed'
 doctine eoz q; pri' ad ruinā sua impellebat
 impieta'. quādiu iusticie dī repugnantes.
 suā p̄ponē ctabāt. **I**tem. **A**ufer im
 pietate de uultu regis. i; firmabit i
 ticia tñ' eius. **Q**eni' p̄sūt p̄lis. si uo
 lūt firmū ēē solū suū semp bilari
 tate i; grā uult' pleno exhibeant. nep
 arrogantia' r̄diores effecti. musitati
 onē incidāt plebi. **N**e glōs' apparā
 corā rege. i; i' ospectu magnatoz ne cō
 stitās. i; c. **S**up̄' p̄sule monuit. nē
 subditū. Nā sic illi dix' ut hilarem

55

im

55

55

55

55

55

55

55

55

55

T
H
A

uultū ostendat subiecti: ita hec ara
 monet ne in spectu maiorū arrogari
 appareat: s; poti' in medio loco posit'.
 sup' extocari meāt. Cui simile ē illd'
 dñiciū. Cū iuitat' suis ad nuptia' nō
 discūba' i pmo loco rē. Possum' autē
 i rege' r pncipe dñm significatū intel
 ligē: i cui' aspectu nos semp humiliari
 necesse ē: monente pet' aplo q' ait;
 humiliamini g' sub potenti manu
 di: ut uos exaltet i tempe uisitatioi'
 " **Q**ue uiderit oculi tui ne p'fra' iurgio cito:
 " ne p'ea emendare nō possi' cū dehonesta
 uis amicu' tuū. **E**t i euglio dñi: Si
 peccauit iquit' fr' tuus. uade corripe eū
 " i ter te r ipsū solū: r c'. **M**ala aurea i
 " lecti' argentei' q' loqt' ūbū i tempe suo
 " **S**ac' eloq'a rectissime lecti' opant' argē
 " teri'. lectis uidit q' reqem prestat' a lab'
 audientū: argentei' aut' q' splendida
 fulgēt ūtutib' patrū. Vnd' sc'ptum ē
 Eloq'a dñi el. c. ar. l. ex. Quoz ornatu
 lectoz mala sup'addit aurea: q'siqui'
 eadē diuina eloq'a. i sp'italib' plena
 sensib' r mystis. exponendo demon
 strat. **C** nimirū sens' apte mala uo
 cant' q' de arbore uite id' di sapia
 se' orti: apte aurea mala. q'a noticiā
 amorēq' ppetue claritati' m'ab' ifun
 dūt. **M**ala g' aurea i lecti' argentei'.
 q' loqt' ūbū in tēpe suo: q' q' ūbū di
 oportune nouit iuxta audienti
 um capacitātē p'dicare: nō exempla
 ac dicta patrū p' quoz ctodiā ad re

q'em pueniat' etnā. iuxta litrām repli
 cat: nō suauiore' in hī sp'italiū sensuū fruc
 tus. q'b; pia audientū desidia pascat.
 remoto litē uelamē pandit. **I** nauri'
 aurea r margaritū fulgēs: q' arguit sa
 pientē r aure' obedientē. **R**ecte' humi
 lis auditor' auri opat' auree: q' dū libe
 ter ic'panti ac docenti aure' accomodat.
 iā sese ad p'cipiendā claritatē sapie' ce
 lesti' pparat: iā supne' luci' uisioi' appro
 priat. **R**ecte' magist' erudit' margarito
 fulgenti assimilāt: q' dū em'dationem
 moy. dū supnoz sciām desidātib; ac
 pie' q'rentib' animi' ostend': q'i aureo orna
 tu' maiore' isup' g'tiore' q' fulgoie' gēme
 ardenti' annectit. **S**ic frig' niu' i die
 messi'. ita legat' fidel' ei q' misit eū ani
 mā illi' reqesce' facit. **I** nportunū uid'
 ē omimodi'. tēpe messi' nungē. **N**ā i fra
 legim' quom' nix estate. r pluuie' i mei
 se: sic idecēs ē stulto glā: s; tam i seruen
 tissim' palestine regioib' nō parū delec
 tabile' ē metētib' si subito frig' quom'
 i niue' solet adueniat: q'd incendia soli
 aliquātū refrigeret. sudore' laborantium
 t'gat: ardente' tempet' anhelit'. Cui rec
 te' frig' legat' assimilāt fidel'. q' m'tē
 ei' qui se misit prudent' agendo repau
 sat. **M**ystice' aut' legat' fidel' doctor' ē ca
 tholic'. q' aut' mittit cū dñs: porro die'
 messi' i estu. temp' ē p'dicatiois iut' fu
 rores p'seq'ntū. de q' dictū ē messi' q'dem
 multa opariū autē pauci: frig' niuis
 i messe' aliquātula ē q'es p'dicantiū: ap

secutioe repugnatiu. Recte q̄ d̄r sicut
 frigus i die messis ita legat̄ fidelis ei q̄
 misit eū: aiām illi req̄sere facit: q̄ sic
 optabile ē p̄dicatōib⁹ ubi cū ab infide
 liū rabie aliqd̄ refrigerij accipiūt. n̄ fa
 cultā docendi negat̄: ita ipi q̄ ad p̄di
 candū eō misit dño gr̄u eē stat. cū i
 cepta ab eo legationē i int̄ adūsa ob
 sistentiū fidelit̄ optlet. Deuq; ut lucas
 refert. reuisis ap̄dicatōi offitio discipu
 lus: exultās spū scō pat̄ gr̄as obtulit
 dicēs. Cōfiteor t̄ dñe pat̄ celi i t̄re. i cet̄
 Nube i uent. i pluuie n̄ sequētes: uir
 glōr̄ i p̄missa n̄ optlet. Huc simile vi
 det̄ quod sup̄ ait. ne lactes queq; labi
 is tuus: s; ille uiscis specialit̄ st̄net. ne
 pmittendo. hominē suscipia: i n̄ optle
 do decipia: iste ū uiscis i h̄tinē pot̄.
 i illud qd̄ dic̄ apls. Habente sp̄m pie
 tatis: ut̄tē autē aut̄ negante. Pati
 entia leniet̄ p̄nceps: i lingua moll̄ cō
 fringet duritiā. Quāuis dñm peccā
 do offendisti: potes tam̄ ei mereri cle
 m̄tiā. si patient̄ adūsa q̄ t̄ p̄ peccis irro
 gant̄ p̄tulis: humiliq; satisfactione
 duritiā domauis otumate p̄ori. Mel
 iuenisti comede qd̄ suffic̄ t̄. ne forte
 satatus euoma illud. Dulcedinē iue
 nisti celesti intellect̄. q̄ sp̄italiū patrum
 offitio. q̄ prudentissimaz apū t̄ labo
 re ministrata ē: uide q̄ ne i ea pl̄ sa
 pe appetat̄ q̄ oportet sape? ne dū sum
 ma ul̄ uires itelligē q̄ris. i q̄ bn̄ itel
 lexas amitta. Pot̄ ā i hoc uisclo typi

ce dictū itelligi: qd̄ i seq̄nti apte subi
 cit̄. Subt̄he pedē de domo. pruni
 tu. neqñ satiat̄ odit̄ te. Stenū si
 pruni cuiuslibet allocutionē ul̄ uisi
 tationē melle dultiorē iuenis: melu
 tam̄ ē ut rari uenendo fatiā cū sep
 tuū diligē aduētū: q̄ ut ul̄ una uice
 tādū cū illo maneā ul̄ toties ad eū
 uenas don̄ te uidē fastidiat̄: i ne re
 deā q̄rat. Mens putō: i pes lassu q̄
 spat sup̄ infideli i die angustie: i amit
 tit palliū i die frigori. Et ieremiā
 ait. Maledictu qui sp̄e suā pon̄ i ho
 mie: i pon̄ carnē b̄chiū suū. Certe
 denti putdo i pedi lasso opat̄: q̄ q̄
 illud unicū hois bonū hoc ē ad be
 rē dō. pone i dño dō suā sp̄e nescit̄.
 iste n̄ uite p̄cipe cibū n̄ ad māsiōne
 pot̄ desidāte saluti p̄tingē. Et talis
 amittit palliū i die frigoris: q̄ i si
 i serenitate uite p̄sentū habitu re
 ligiois uidet̄ induit̄. ū tam̄ distictio ita
 iudiciū igrui. nud̄ omni modū ab or
 natu iticie parebit̄: n̄ eoz osortio
 dign̄ de q̄b; septū ē. Beat̄ q̄ uigilat
 q̄ custodit uestim̄ta sua ne nud̄ am
 bulet: et uideat̄ t̄pitudinē ei. Ace
 tū i nitro: i q̄ cantat carmīa cordi p̄
 simo. Nitru a nita puicia nom̄ acce
 pit. ū maxime nasci solet: n̄ multū
 a sal̄ amoniaci sp̄tie distat. Nā sicut
 salē i litore mari fuoz cōfict̄ sol̄ dy
 rādo i petrā aq̄s marina q̄s mator
 vis uentoz. ul̄ ipi mari seruz i li

ss
ss

ss
ss

ss
ss
H

tra ultiora p̄ccert. ita i n̄ta uer-
tate pluvię pluriones tram ifundt.
aderit ardor syd̄is ant̄. qui ip̄as aq̄s
pluviales p̄ latitudinē arenarū cō
quoquat ip̄etrā salū q̄dē ul̄ glaciē ^{aspectu}
simillimā. s; nul̄ gelidi rigori. nul̄
salū saporū h̄ntem. q̄ tñ uir̄ nat̄ōn
sal̄ in caumate durare. ac inubilo
so aere fluere ac liq̄fieri solet. hanc
idigene sum̄tes seruāt. i ū op̄erti
terit. p̄lōnto utunt̄. Vñ iudee p̄ccā
ti dicit̄ p̄pha. Si lauis te nit̄. i multi
plicauis t̄ herbā bouth. maclata es
in iniquitate tua dicit̄ dñs d̄s. Crepitat
aū i aq̄ quom̄ calci uiua. i ip̄a q̄dem
dispgit̄. s; aq̄ lauatiōi habile reddit
Cuī nat̄a cui apta sit figē. cñes salo
mon ait. **A**cetū iuit̄. i q̄ cantat car
m̄ia cordi pessimo. **A**cetū quippe si
mutat̄ i nut̄ū. feruescit nut̄ū p̄ti
n̄. i ebullit̄. i p̄usa m̄es qñ p̄ icrepa
tionē corripit̄. aut p̄ p̄dicatiōi dul
cedinē bona suadet̄. de correptiōe fit
detiō. i in in̄muriatiōi iniquitate
succēdit̄. uñ debuit ab iniquitate spes
ci. **S**i esurierit inimic̄ tuū ciba il
lū si sitierit da ei aq̄ bibe. **E**t d̄ cor
palib̄. i de sp̄italib̄ alim̄ti pot̄ itelli
gi. **P**runa enī conḡgabit̄ sup̄ capd̄
ei. i dñs reddet t̄. **N**on de icendiū
penaz dicit̄. Neq; enī docēt te sapiā
ut bona inimico p̄ditior̄ ei causa
ministres. s; pruna sup̄ capd̄ ei. ar
dorē karitati i corde ei significat.

fit enī n̄nunq; ut inimic̄ creb̄s uict̄
bnficiū. odioz rigore mollito. calore i m̄te
caritati excipiat. ac de inimico amic̄
fieri. i cū quē iuste oderat. ite redama
re icipiat. **V**ent̄ aq̄lo dissipat pluui
as. i facies t̄sti linguā dechente. **S**i
hilari uultu audierit dechente. tu illi
da fomite dechendi. si ū t̄sti uultu h̄
audia. ut dix̄ q̄da uir̄ dī. disc̄ n̄ libent̄
dicē. qd̄ didicerit n̄ libent̄ audiri. **O**e
lius ē in angulo domati sedē. q̄ cū mu
liere litigiosa i domo omuni. **O**oma
tis i excelsu. i sectus ē loc̄. q̄ doma ḡce
latine d̄r̄ tectū. **V**enq; i actib̄ aplōz. ū
petr̄ in sup̄iora ad orandū ascendit̄. pro
sup̄iorib; in ḡco doma sc̄ptū ē. **O**eliū
ḡ in altitudine uirtutū manē quēpiā li
berū a uic̄lis uxori. i sectū a secti hui
desidijs. qm̄ cū carnalis usu uoluptati.
cotidianus nefarie mulieri otumelis af
fici. **A**q̄ frigida aie sitienti. i nut̄i bo
n̄ de trā longinq;. **S**i ē psalmista. **S**i
ē cū desidat̄ ad f. a. i. d. a. m. a. d. **A**q̄ ḡ
frigida q̄ sitienti ardore restringat. i
nunti qui delonge ueniēs. noua q̄libet
i iopinata gaudia portet assimilant̄.
q̄ i dulcedo diuine uisiois aiām diu
desidantē solat̄. atq; ab estu t̄bula
tionū p̄sentū libām reddit. i angli
cotidie de trā longinq;. h̄ ē de sup̄na
pata descendente imundū. iusto in
ter t̄ptatiōes spe celestū roborat̄. et
finitis t̄ptationū c̄taminib; ad pal
mā p̄petue retributiōis iduct̄. **F**ons

" turbat pede. uena corrupta it' cadēs
 " corā impio. **F**on' i uena uita ē. os et
 lingua it' q' meditat' sapiām. i loq't
 iuditiū. It' si hē a diab'lo supari atq; i
 casū redigi otigerit. mīto fon' t'bat' adūfario
 " adulfario oculcante. i uena dr' ēē corrup-
 " ta. **E**uenit enī sepe. ut q' maiore scia
 p'diti fulgebāt. ad ultimū pl' uolente
 " sape q' fragilitati humane accessū ē. in
 " insipientie foueā deciderit. **V**n' sequent'
 adiungit'. **S**ic q' mel comed' multū n' ē ei
 bonū. sic q' scrutator ē maiestati opp'
 mit' glā. **D**ulcedo enī melli' plu' quā
 necesse ē sumit'. un' delectat' os. in uita
 comedenti' necat'. **D**ulci' q' ē requisitio
 maiestati' s; q' hāc pl' scrutari appetit
 q' humanitati' agnitio p'mittit. ipā hē
 ei' glā p'mittit. q' uelud mel sūptū imo-
 dāte. p'scrutātus sensū dū n' capit' rum-
 pit'. **H**ō ā hoc solū q'sq; sapiēs attendē
 debet. ne altiora se q'rat. i ne fortiora se
 scrutat' sit. uerū i ne ea q' recte atq; uti-
 lit' scire potuit. imodātis sermōib' s'
 met mun' utilia reddat. **U**n' adhuc apte
 " subnectit'. **S**ic urbs patēs i absq; mū-
 " roz ambitu. ita uir q' n' pot' i loquen-
 " do cohibē sp'm suū. **S**i enī murū si-
 lentij n' h't. patet inimici iactis ciuitā
 mīta. et cū se p' ūba ext' semet ipsā eicit.
 aptā se adūfario ostendit. q' tanto il-
 le sine labore supat'. q'nto i ipā q' uin-
 " cit' at' semet ipsā p' multiloqum pug-
 " nat'. **Q**uom' nix estate i pluuie in-
 " messe. sic idecēs ē stulto glā. **H**ic uis'

culus ne idocti' honor docendi omittat' p'monet. **N**ix nāq; estate i plu-
 uie i messe. p'secutioēs infidelū intē-
 pe p'dicationi' eūglicę. que dū g'uore
 forte insistūt. i calore imulti' ipediūt
 dilectioi'. i fruge' bone opatioi' fedāt.
Ub; recte glā q' stulto ofert' ēē simul
 asseuāt'. q' si idocto cathed' docendi t'
 buit'. eq' p' hoc ecclia ut infidelū p'se-
 cutioē ledit'. **Q**uod ēē uisimū. arria-
 ne' tēpestati' calamitā' pbauit. **S**ic
 " au' ad alia t'nsuolās. i passer q'libet
 " uadēs. sic maledictū frust' platū i quē-
 " piā. supueniet. **V**erba q'de recte au-
 b' opant' qd' sonādo p' aera t'nsuolēt.
 ab ore uid' loquēti' ad aure' audienti'.
 s; distāt i eo. q' pot' fieri ut au' q'libet
 uolās. eo loco resideat ū nil ei' ēē ne-
 cessitati' aut utilitati' suppetat'. ūba
 aut' q' loq'm n' q'libet disp'sa i uentū
 defluūt aut euanesct'. s; i auctorem
 suū cēta reūtant'. i ul' bn' plata iu-
 uāt loquētē. ul' male edita g'uant'.
 ita ut p' omī i otioso ūbo rationē
 i die iudicij reddē cogam'. **Q**ntoma-
 " gē aut' maledicta n' solū ea q' mali-
 " tiosa m'te i insontē iaculant'. uer' i
 illa q' stulta negligentū osuetudi-
 ne passi in q'libet p'ferūt'. n' aliū s;
 ipm maledicū opp'mit'. **N**eq; enī ma-
 ledici regnū dī possidebt'. **N**ō autē
 sine causa dic' maledictū frust' p'
 " latū. qd' ē maledictū n' frust' pla-
 " tū. s; iux' diuine distictioi' irā impio

ss
ss
ss

T
H

XXVI. cap.

emissū: ut ē illud bī pet̄ ī symonem
magū pecunia tua tē sic ī p̄ditio
nē: et ea q̄ in apostata i hētico ecclī
astica aiādūsiōē p̄ferūt anathema
ta. De quib⁹ dñs eid ecclīe dic̄. **Q**uicū
q; alligauis sup̄ t̄rā: e. l. r. i. c. **N**e
respondeat stulto iux̄ stulticiā suā
ne efficiarē ei simul: responde stul
to iux̄ stulticiā suā: ne s̄ uideat eē
sapiēs. **N**on h̄ inuicē smet̄ oīria s̄
bet̄ uideri n̄ respondo stulto iux̄ta
stulticiā ei: i responde stulto iux̄ta
stulticiā ei: utriūq; enī p̄ tēporē i p̄
sonaz diuīsitatē concordat. dū i stult⁹
oīp̄nit q̄ n̄ recip̄ sapiām: i stulta
sup̄bia alia discutit̄ stulticiā: iux̄
qd̄ i apl̄s dic̄. factus sū isipies: uos
coegistis me. **C**laud⁹ pedib⁹ i in
q̄tatē bibēs: q̄ mittit ūba p̄ nūtiū
stultū. **P**otest forte euenire ut sa
piēs q̄lib⁹ stultū i legatioē mittat.
nesciēs q̄ stult⁹ ē: n̄ tam̄ ip̄e sapiē
suz glām p̄dat̄ i eo. qd̄ de ignoto bo
nū qd̄ audierat̄ edidit. **S**: q̄ hēticū
sciēs. mittit ad p̄dicandū ppl̄s. clau
d⁹ ē pedib⁹ i inq̄tatē bibēs: q̄ i bo
ni opis for̄ icessū amisit: et it̄oria
sui sens⁹ haustu stulticie debriat.
Sic q̄ mittit lapidē i acūū m̄curij:
sic qui t̄buit isipienti honore. **Q**
isipienti id: hētico honore docendi
ofert: n̄ mun⁹ delinq̄t. q̄ q̄ deo ac de
lub̄ gentiliū cultu uenāt̄ inani.
Qm̄ si spina nascatur i manu te

mulenti: sic parabola i ore stultoy. **S**pi
na i manu nascit̄ temulenti: cū iopi
bus ei qui carnalib⁹ seruit̄ illeceb⁹ p̄ue
tione oruunt̄ scelerū. **Q**b; recte para
bola q̄ stult⁹ p̄ponit̄ assimulat̄: q̄ et si
ūba prudentie stult⁹ dice nouit: i h̄
tam̄ uitioy p̄uētioēs. q̄b⁹ ul̄ seipm̄ v̄l
primū laceret uitare n̄ nouit. **S**epe
nāq; doctor̄ ip̄rudēs. i eo qd̄ bona dic̄:
aut suā occulte laudē ab hoib⁹: aut
uitupationē q̄rit̄ alioy. **S**ic canī q̄
reūt̄ ad uomitū suū: sic ip̄rudēs q̄
uerat̄ stulticiā suā. **C**anī cū uomit
p̄fecto cibū q̄ pecc̄ dep̄mebat̄ eicit: s;
cū ad uomitū reūt̄ un̄ leuigat̄ fu
erat rurs⁹ onāt̄: i q̄ admissa plangūt.
p̄fecto neq̄tia de q̄ male faciat̄ fuerāt.
i q̄ m̄ta it̄ima dep̄mebat̄ ofitendo p̄ci
unt: q̄ p̄ ofessionē dū appetūt̄ resunt̄.
Vidisti hoīem sapientē sibi uideri:
maḡ illo sp̄e habebit̄ isipiens. **H**oc ex
ponēs dñs ait. **I**n iudiciū ego i h̄c m̄
dū ueni ut q̄ n̄ uidēt̄ uideant: i q̄ uidēt̄
ceci fiat. **O**ie piḡ. **L**eena i uia: leo i u
nerib⁹. **S**ic hostiū ūtit̄ in cardiē suo:
ita piḡ i lecto suo. **M**ulti cū ūbū exhor
tatiois audiūt̄. causant̄ de diab̄lo di
cente: uelle qd̄ se uia it̄icie icipe: s;
impediri a sathana ne h̄c p̄ficē pos
sit: sicq; hui⁹modi s̄monib⁹ excusatio
ni: semp̄ i lecto sui torpori sic ostiū
i cardiē ūtunt̄: i m̄ exire ad opandū.
m̄ ad q̄scendū redire p̄ponētes. i sui
p̄uitatib⁹ iacē n̄q; desistūt. **S**apient

diaboli blandimentis decipi. q̄ ut nō ce-
lesti hereditate p̄uet. fauē solet n̄r̄
errabit. q̄i leue sit malū q̄d agimur.
i ul̄t̄ modū peccōy n̄r̄oy seuiet t̄bu-
latio. q̄ d̄no dispensante toleramur.

55 **A**nima sat̄ta calcabit fauū. aīa e-
55 **s**uriet̄. et amarū p̄ dulci sumet.

Anima diuitū q̄ h̄nt̄ solatioē suā.
i q̄b; d̄r̄ a d̄no. ue uob; q̄ sat̄ta est̄. q̄o
esuriēt̄. sp̄rit̄ audit̄a celest̄i regni
dulcedinē. aīa aut̄ eoy q̄ esuriūt i
sitiūt̄ iticiā. i adūsa sc̄li. p̄ d̄no. im-
mo ipsā mortē p̄peti dulce h̄t̄. sciēs
se p̄ poculū amaritudinē. ad gaudi-

55 a p̄petue salut̄ eē uentā. **S**icut
55 auis t̄nsmigrās de nido suo. sic uir q̄
T delinquit locū suū. **S**ic aut̄ q̄ nu-
H dū suū negligit. pulloq; q̄s fouat a-
liarū auū ul̄ animantiū raptū
dimittit. sic nimirū ille q̄ c̄t̄odiam
uirtutū in quib; p̄fitebat̄ deserit. ea-
rundē uirtutū q̄s h̄re uidebat̄. in mū-
dis sp̄itib; ip̄e p̄ditoy existit. **V**n̄ alia
dicit. **S**i sp̄e potestate h̄ntis ascendit
sup̄ te. locū tuū ne dimisis. **Q**d̄ ē ap-
te dice. **S**i p̄ncipis mūdi ul̄ diaboli
t̄ptatio t̄ forte iūctit. caueo sollicit̄
ne a bona op̄atioē cui iūdaba desista.

55 **M**elior ē uicin' iux; q̄ fr̄. peul. **M**e-
lior ē t̄ uicin' aliq̄s q̄ t̄ animū fr̄na
societate conecit. q̄ ḡman' fr̄. q̄ iu-
ra fidi i pietati amunia tecū h̄re neg-
lexit. **Q**d̄ d̄ns i parabola uulnati ala-
t̄rib; ei' q̄ descendebat ab iherl̄m i te-

richo. i samaritanū q̄ curā illi' egit. ma-
nifeste p̄bauit. **Q**ui b̄ndic̄ primo
suo uoce grandi de nocte osurgēs. ma-
ledicēti simul ē. **V**oce grandi primo
b̄ndic̄. q̄ cū fauor̄ sup̄flue laudi extollit.
ul̄ mal' uidē ei' actib; oē iticiā fauēdo.
uel bona pl' ito laudando. **S**ic hic ma-
ledicenti assimulat̄. q̄ plurimū led-
eū. cui laudando siue i mala actioē cō-
fidentia t̄buit. seu i ope recto simpli-
citatē puri cordi' minuit. ut uidē bo-
nū q̄d sup̄ne m̄cedis ituitu icho arat.
t̄n̄sitorie laudi amore osimet. **F**er-
rū ferro acuit. i ho exacuet faciē a-
mici sui. **S**ati ē bona collatio. i osi-
liū sapientiū. q̄ ū se iūctē osulendo
iūstruit. ferrū ferro acuit. **I**nfernū
i p̄ditio n̄ replebunt. simulē i oculi
hominū iūctabiles. **I**nfernū torm̄ta
n̄ replebunt̄ t̄m̄nū accipiendo. simi-
lit̄ i itentioēs eoy q̄ humana sapiūt
iūctabiles sē in desidio peccandi q̄ i
ido sine fine pena luit. q̄ uolūta-
tē h̄uer̄ sine fine peccandi. si nat̄o
haberēt sine fine uiuendi. **D**iligēt
agnosce uultū pecori' tui. uosq; ḡges
osidā. n̄ enī habebī potestate iugiter.
s; corona t̄buet̄ i gnatioē gnationū.
Pastori d̄r̄ eccl̄ie. diligent̄ adhibe curā
eis q̄b; te p̄esse d̄git. agnosce animo
actusq; singlōy. i siqd̄ i eis uicū sordi-
dantis iuenis. cici' castigare m̄nto.
Nō enī tu semp̄ habebī potestate
pascēdi oues d̄nicā. s; et̄na ē corona

quā p̄cipies. si omissū ē gradū tuo tē
 p̄ore bñ ministrūeris. **A**pta s̄ p̄ta.
 i apparuer̄t herbe uirentes. i collec
 ta s̄ fena de montib⁹. **A**pta s̄ in
 pascua sac̄m̄torū celestū. que diu typi
 fuerāt p̄clusa legalib⁹. apparuit nou⁹
 uirtu euāḡlice uitati et gr̄e. collecta s̄
 i pabulū gregis dñi. scripta patrū
 ueterū. ablata quidē iudeis sup̄bientib⁹.
 b⁹ falce diuine aiādūsiōis. i humilib⁹
 ecclie pplis ad sp̄itale subsidū data.
 ut quod dñs illis. auferet inq̄t a uo
 bis regnū dī. i dabit genti facientia
 fructus ei. **A**gnū ad uestim̄tū tuū.
 i hedi aḡ p̄ciū. **A**gnos innocētes. hedi
 penitentes n̄cupat. **A**gnos q̄ uellere
 uestieri. dū boni obedientiū discipuloy
 mouit pastor ip̄e p̄ficiis. eoyq; lay
 dabilia facta enēs. et iornatu uirtutū
 i calore dilectiois ip̄e gl̄osior extiterit.
Hedis agrū oparabis. dū peccatore ad
 penitētiā uocādo. sublimiore i terra
 uictū t̄ locū acq̄ris. **S**ufficiat t̄
 lac caprū i cibis tuis. inecessaria do
 m̄ tue. et ad uictū ancill̄ tuū. **T**an
 ta instantia pec̄ t̄ omissū pasce. ne t̄
 lac estate nouū. ne figore desit. s; t̄
 semp tuisq; sufficiat. id; tā sedulo
 doctrine ista. ut i quondā penitente
 ad officū docendi p̄uehas. q̄tan pul
 los q̄ p̄de p̄feditate uirtuoy ad sinus
 trā iudicis uidebant̄ eē ponēdi. in
 rōnabile i sine dolo lac ubi paruu
 lus sensu ministrēt. sic aut̄ lac cap

rū ad uictū ancillis. q̄n hū q̄ n̄dū
 amore p̄fecto. s; adhuc timore serui
 li dño deseruuit. p̄ exemplū ul' ūba
 eoy q̄ p̄ penitentiā salui facti s̄ vi
 uificis ubi epul' reficiūt. atq; ut ad
 maiora uirtutū p̄ficiāt icēnta iuuā
 tur. **E**dā h̄ qd̄ dictū ē apta s̄ p̄ta et
 apparuer̄t herbe uirentes. i collecta s̄
 fena de montib⁹. agnū ad uestim̄tum
 tuū. i hedi aḡ p̄ciū. ita exposuit.
Apta s̄ monum̄ta. apparuer̄t corpa
 rediuiua. sequestrati s̄ a sc̄is p̄cca
 tores. feniū ad cōburendū de loci excel
 sis. sequestrati s̄ agnū ad dexterā.
 hedi ad sinistm̄. agnū ad uestimen
 tū regis. q̄ ip̄e dix̄ inhabitabo i ea.
 hedi p̄p̄cio sc̄oy q̄s nocuer̄t ignib⁹
 uenundant. **F**ugit impi' nemie
 p̄sequente. **Q**ui n̄ ē i fide forti. i si
 null' p̄secutor iustat. n̄ nūq; sp̄ote
 fide deserit. q̄n ul' latēniū. i p̄u
 r̄is ul' fornicatioib⁹. ul' ueneficijs.
 alijsq; huiusmodi scelerib⁹ se infideli
 similem reddat. **I**ust' autē q̄i leo
 ofidēs. absq; t̄rore erit. **I**n occurſu
 bestiarū idēco leo n̄ trepidat. q̄ p̄ua
 lere se omib⁹ n̄ ignorat. **V**n̄ ita uiri
 securita' recte leoni oparat. q̄ q̄slu
 bet cōt̄ se iſurgente conspicit. ad m̄
 tis sue ofidētiā redit. et fert q̄ cūc
 tos adūſante sup̄at. q̄ illū solū di
 ligit. quē uiuū nullom̄ amittit.
Viri mali n̄ cogitāt iudiciū. q̄ aū
 req̄r̄t dñm aiādūcūt oīa. **O**m̄ia

ss
 ss
 ss
 ss
 ss
 ss

aiaditit electi. hoc e et futum esse
discm uniuersal iudicij: et quib' opi'
bus reqes. quib' pena retribuatur etna.
55 **Q**ui decipit iusto' iuia mala imi'
55 tu suo corruet: et simplices posside'
bt bona ei. **Q**ui p doctrina hereti'
ca decipit amatores iticie: ut auita'
te deuenit: ipse quide' p malis suis
pena qm meretur icurrit: bona
autē siq' gerebat. ul' utilia scberido.
ul' otinent uiuendo. alijs i adiuto'
riu cedit: as nimiru q' h legente' si
ue audiente. exempla s' saluta' i ab
55 eo que' pisse nouit assumit. **I**ngre'
55 ultatioe itoy multa gla: q' uidit n'
de p'sentib' diuitijs. s; de etnis i fu'
to' boni exultat: n' de reb' mundi
que' uidet. s; de catore mundi cuius
uisionē spant letant: dicite psal'
migrapho. **L**etamini i. d. i. ex. i. **V**el
ete i exultatioe itoy multa fit gla:
q' q'uen' electo' i hac uita puentib'
ecclie p'p'is exultare otigerit: mul'
ta dno gla ex plimoy fide ac p'ys
55 opib' datur. **R**egnantib' impijs:
55 ruine' houū. **S**icut multi gloria
do dare icipiūt. cū itos ipfectu uir'
tutu gaudere aspiciūt: ita q'uen' re'
pbi regnu tenet. multos sue p'fidie
complices exhibet. **Q**d i de paganis.
et de heticis i de male catholici rec'
55 te pot' accipi. **B**eat' ho q' semp e'
55 pauid: q' u' m'as e' dure corruet i
malū. **S**equētis ira iudicij tanto

te distinctior portabit: quāto nō i mē
culpas minime' timet. **V**n alibi sep'
tū e'. **I**n die bonoy ne imemor si' ma'
loy: i die maloy ne imemor si' bo'
noy. **S**ic q' utq; iungenda s': ut unū
semp ex altō fulciatur. **L**eo rugies i
ursus esuries: pnceps impi' sup p'plo
paupem. **E**t de pncipib; paganus.
i heticis pot' intelligi: qui p'plo pau'
pi id: scē ecclie ul' paciētia ul' sapi'
entia serina sepe seuitia tēptat. **H**o
minē qui calūpniat aie sanguinē: si
usq; ad lacū fugerit nemo sustinet. **Q**
opat' tram suā satābit panib; q' secta'
tur otuū replebit egestate. **S**ue trā
ag' siue trā corpū q' exercet. satābit
ille frumto. iste uicub; q' utq; sp'it
replebit egestate. **V**ir qui festinat
ditari et alijs iudet: ignorat qd eges'
tas supueniat ei. **P**rofecto enī q' auge'
re opes ambit peccatū neglig' more'
auū capt' cū esca' trenariū rerū auū
ispicit. q' strangulet p'ci laqo n' agnos'
cet: cū quelibet p'senti' mūdi bona de'
sidat. i q' de futō dāpna patiat' igno'
rat. **C**um surrexerit impij absconden'
tur hoies: cū illi pierit multiplicabū'
t iusti. **E**osde' homies. q's itos appellat'
q' uidit itū statutuq; a deo humane'
aditioi' ordinē seruāt. **V**n i lib' bi iob
de penitēte q'libet p'iso d'r. **R**espiciet
hoies: i dicit peccau. **Q**d e' apte dice'.
Respiciet eo' qui natām humane' ca'
tiois recte ctoduit: i se peccando ium'

tus assimilati eē agnoscer. **P**ater q̄ sen-
 sus. q̄ feruente impiorū p̄secutione
 abscondent sepe fideles. ut n̄ ausi uel
 n̄ p̄missi ad publicū p̄cedē. dicere d̄no.
Si uos p̄secuti fuerit i ciuitate ista. fu-
 gite i aliā. **V**bi aut̄ potit̄ auctōrib̄ p̄se-
 cutio cessauit. augustior p̄ p̄sura fide-
 liū gl̄a claresc̄. **S**; et infidelium pluri-
 mi uisa infidelitati dāpnatiōe. fidi ḡti-
 am suscipiūt. iux̄ id qd̄ scriptū ē. **P**ati-
 lence flagellato. sapientior erit par-
 uul. **H**omo q̄ blandis fictiq̄ sermo-
 nib̄ loq̄t amico suo. rete expandō ḡt
 sib̄ ei. **Q**ui fictis sermonib̄ laudat
 primū. illi qd̄e parat insidia. quib̄
 piculū icauti opis aut ubi. securior
 fact̄ incidat. **S**; uideam̄ utrū retia
 fraudulenti eū cui ḡsib̄ expandūt.
 an potit̄ illū aq̄ expandunt̄ iuoluāt.
Sequit̄. **P**eccantē uirū iniquū i uol-
 uet laq̄us. i it̄ laudabit atq̄ gaude-
 bit. **N**on ḡ ito laquē peccatiū. i si co-
 palit̄ p̄imat nocet. ip̄os aut̄ rep̄bo
 insidie q̄s. primū parāt i p̄petuū dāp-
 nat. gaudentib̄ iusti ac rectū edito-
 ri sui iuditiū laudantib̄. ut de sua
 ereptiōe. ul de p̄ditōe p̄uorū. **V**eniq̄
 clausulā p̄oris usuli. antiq̄ editio ma-
 nifeste posuit. retia ecūdat̄ sui pedi-
 bus. **E**x ambiguo enī ḡco qd̄ ē auti-
 utrūq̄ i n̄p̄retari pot̄. **N**ā q̄ fodit
 foueā. primo suo incidet i eā ip̄e ut
 alibi dictū ē. **U**ir sapiēs si cū stulto
 contendit. siue irascat̄ siue rideat. n̄ in-

ueniet regem. **D**octo sapiēs si cū
 infideli i contumace contendit. siue tor-
 mēta rep̄boz. seu gaudia narret
 bonoz. frust̄ erga insensatū labo-
 rat. siue lamēta p̄nē suadeat. seu
 q̄ sūt bonę opatiōis p̄mia dicat. n̄
 audit̄ a stulto. **H**ic i apli iudei dice-
 bāt. **L**amētauim̄ uobis i n̄ planx-
 istis. **O**ccinim̄ uob̄ i n̄ saltasti. **S**o-
 tū sp̄m suū p̄fert stult̄. **I**mpati-
 entia impellente agit̄. ut totū fo-
 ras sp̄e p̄ferat. quē idēco citi p̄ba-
 tio eicit. q̄ nulla itius disciplina sapiēs
 circūcludit. **S**apiēs aut̄ differt. i
 resuat ip̄terū. **L**esus enī se ulcis-
 ci ip̄sēs n̄ desidat. q̄ i tolerās par-
 ci optat. s̄ tam̄ uindicare oīa exē-
 mo iudicio n̄ ignorat. **H**ē locū an-
 tiq̄ t̄nslatio sic h̄t. **T**otā irā suā
 p̄fert impius. sapiēs aut̄ disp̄sat
 p̄ parte. q̄ nimirū stult̄ ad ultio-
 nem sui p̄batiōe ire succedit. sapi-
 ens aut̄ paulatī eā maturitate. si-
 liū ac modatiōe. extenuat i expellit.
Paup̄ i edito obuiauerit s̄. utriusq̄
 illuminator ē d̄ns. **P**aup̄ ē humil̄
 ubi d̄i auditor. edito aut̄ q̄ ei ubi
 eidē pecuniā p̄dicando omittit. **Q**
 obuiat s̄. cū in unā candēq̄ pieta-
 ti grām ueniūt. **U**trūq̄ illumi-
 nator ē d̄ns. q̄ neq̄ ille sine munē
 diuine pietati p̄dicare. neq̄ iste po-
 tuit edere. **V**eridica nāq̄ manet vi-
 tati snā q̄ dic̄. q̄ sine me nich̄ po-

T
H

ss

ss

ss

ss

ss

ss

ss

ss

testis face. **R**ex q̄ iudicat paupes i
uitate. tñ ei iēnū fundabit. **E**t
psalmista de x̄ rege. Sedes tua d̄s i
s. s. uir. eq̄. u. r. t. **V**irga atq; cor
reptio t̄buēt sapiām. puer q̄ dimittit
uolūtati suę. confundet matrē su
am. **D**e hac ūga apl̄s ad corinthi
os. An uultis i uirga ueniā ad uos.
an i sp̄u mansuetudini. Puer nāq;
quē frequentissime corripiendū i er
diendū amonet. ppl̄s d̄i ē. q̄ si n̄ as
duis monuit i increpatiōib; sac̄dot̄
fuit castigat. confusionē eccl̄ie genat.
dehenti; his q̄ for̄ s̄t religioi fidi
q; x̄ane. **V**n̄ recte subiūgit. **C**um
p̄ph̄ia defecit dissipabit ppl̄s. q̄ c̄to
dit legē beat̄ ē. q̄ nimirū cū cessa
uit sacerdotal̄ eruditio. soluet̄ o
n̄uo disciplina diuīnḡ legē. q̄ ppl̄s
ad bitudini p̄mua p̄t̄gē debuerat
Vidisti hoīem uelocē ad loquendū.
stulticia maḡ sp̄anda ē. q̄ illi corre
ptio. **G**raue uitū q̄dē stulticie. s̄; n̄
leui ūbositati ē. **H**ā sepe attingit ut
bebes aliq̄s. i ip̄az q̄; nesci litarū ci
tū ūba salutifere correptioi accipiat.
q̄ is q̄ affluentia s̄moni p̄dit. maḡ
sua q̄ nouit. ul̄ q̄ se nosse autumat
iactant̄ p̄ferre. q̄ dicta sapientū au
dire atendit. **Q**ui delicate suū su
ū nutrit a pueritia. p̄ea illū sentiet
otumacē. **Q**ui delicate a pueritia
nutrit corp̄ suū. q̄d aīe debuit sub
iugare. is ū ad anno adolescentie

puenit. lasciuū h. i idomabile sen
tiet. h̄c ūsū alia t̄nslatio pulchre h̄c
Qui delicate a pueritia seru^{ntse} erit. no
uissime aut̄ ot̄tabit. **C**ont̄tabit nā
q; sero maloz penitēs i se. q̄ se memi
nit. ^{noluisse} itenā adhuc etate. a suū uolupta
tib; ad reglām ot̄nē prudentiū. **V**ir
iracund̄ puocat rixas. i q̄ ad idignādū
facilis ē. erit ad peccā p̄cliuoz. **I**anua
om̄iū uitioz iracūdia ē. q̄ clausa uir
tutib; dabit quies. apta ū ad om̄e fa
cin̄ armabit̄ anini. **Q**ui cū fure par
tat̄ odit aiām suā. adiurantē audit.
i n̄ iudicat auditore suū. **S**apientia
n̄ solū ap̄cis abstinē. s; i a peccantū se
cōtubnū docet cohibē. ne forte a dis
tributo iudice meāt̄ audire. si uidebas
furē simul creba ē eo. i ē. a. p. t. p. **N**ō
enī fur solūm. s; i ille re tenetur. q̄
osei furta. q̄rente possessore pecuniam
qm̄ pdidit. n̄ uult iudicare cū ualeat.
Verum ne q̄s causet̄ metu p̄sonę po
tentiori. neq; a furū ot̄ortio separi. ne
q; pdē posse q̄d nouit. apte subditur
Qui timet hoīem cito corruet. q̄ spe
rat i d̄no subleuabit. **C**ui agruit
illud euglicū. **H**oli timē eo q̄ occidit
corp̄. aiām aut̄ n̄ posse occidē. **V**er
ba at̄greganti. filij uomū. **H**uc usq;
parabole salomōis. q̄s transtulerit
uiri ezechie regi iuda. **N**ē rursū pa
rabole solomoni ab ip̄o alia dicta.
i forsan ip̄e ab eo q̄d ḡce eccl̄iastē dr̄.
nē int̄ptato i latinū noīe illo. at̄ggas

metalla igne aflata sordē īse alienā at-
q; iutile n̄ tenēt. totū q̄qd̄ ī h̄i re-
sudet uerū ī p̄fectū. ī om̄i uicioꝝ sor-
de purgatū ē. ita eloq̄ū dī et̄noꝝ īse
bonoꝝ fide testās. **H**ic illud ē dñi. **S**o-
ta unū aut aper unū n̄ p̄t̄bit a lege.
dñi oīa fiāt. **V**era enī oīa s̄t. ī ext̄om-
nē ambiguitatē sup̄flue uanitatis
ignita. **N**on addas q̄q̄m ub̄ illue
ut arguaris. iueniaris q; m̄dax. **N**e
corūpas eloq̄a sc̄az̄ sc̄pt̄az̄ q̄d̄ q̄dā
hētaei ne his diuicēnt̄ fecisse noscūt
Quo rogau te ne deneges m̄ an̄q̄
moriar. uanitatē ī ūba m̄datū lo-
ge fac a me. m̄dicitatē ī diuitias
ne dedis m̄. t̄bue tantū uectu me
o necessaria. ī c. **H**ec adhuc uir cū
q̄ ē d̄s īmonis ei igne radiat. ad ip-
sū dñm cōiūsa uoce p̄fat. obsecrās
ne uanitatē seclī unq̄ ul̄ ūba m̄da-
tia uītaz̄ celestīū p̄ponat sc̄pt̄az̄
n̄ rursū ul̄ copia ul̄ iopia transe-
untū rerū ī obliuionē decidat et̄-
noꝝ. **G**natio q̄ pat̄ suo maledicit.
ī mat̄ sue n̄ benedic. **C**ū sup̄iū
puritatē s̄ uite ad̄no dari petēt.
diuētēs subito ituitū ad̄ tēplandā
p̄uoꝝ neq̄tā. q̄ntus h̄ sit iuoluta
m̄s̄is. q̄ longe a uitate distet īsi-
nuat. **E**st īq̄t̄ gnatio nefandoꝝ. q̄
ī si bona q̄libet agit. p̄dit h̄ ieo q̄d̄
honorē parētib̄ n̄ desert. **G**natio
q̄ s̄ mūda uidet. et tam̄ n̄ ē lota sor-
dib̄ sui. **D**e hac gnatioē loq̄t̄ psal-

musta. qm̄ d̄s dissipat ossa hōiū s̄ pl-
centū. **G**natio cui excelsi s̄t ocl̄i et
palpebr̄ ei ī alta subrecte. **H**us̄ sor-
tū gnatiois uitabat psalmista. cum
dicebat. **D**ñe n̄ ē exaltatū cor m̄. n̄ e.o.
me. ī c. **G**natio q̄ pro dentib̄ gladi-
os h̄t. ī mandit molarib̄ sui. **D**e
hac psalmista. filij hōiū. den. e. a. ī. sa.
ī lin. e. machera acuta. **V**t comedat
iopes de trā. et paupes ex boib̄. **A**d
hoc linguā armāt p̄secutore ecclie.
ut īnocētes. ī humiles trucidēt. **Q**uā
diligentī osidare uoluīs. iuenies hā ge-
neratioēs. gregatioēs eē neq̄ssimā. ī
deoz̄ ī hētaicoꝝ. **I**udoz̄ q̄ gnatio patri
suo maledic. illi uidē qui ait. filī m̄s̄
p̄mogenit̄ isrl̄. qm̄ filiū ei uenientē
ī carne negauit. ī mat̄ sue n̄ b̄ndic̄.
synagoge uidē cui fidi p̄stine. q̄ ī
p̄his ac pat̄b̄ habuerat detra. **H**oua-
tanoꝝ gnatio s̄ mūda uidet. dices se
p̄nā op̄ n̄ h̄re. itam̄ n̄ pot̄ mūda eē
a sordib̄ peccōꝝ. q̄ fontē p̄nē peccātib̄
ueniā negando p̄cludit. **I**tē gnatio
arrianoꝝ excelsos h̄t ocl̄os. ī palpeb̄s
sup̄ d̄m erecta. īq̄rēs q̄d̄ fuit antea. et
q̄ fuit temp̄ qm̄ n̄ fuit filī. ul̄ q̄ est
sp̄c̄ sc̄i potestas eq̄l̄. ī īeq̄l̄. **I**tē gnatio
q̄ pro dentib̄ gladio h̄t. illa gregatio
p̄uoꝝ. q̄ suā p̄fidia ī alijs ītimare sa-
tagit. et sic̄ corpa solēt gladijs st̄nū. ita
aiās audiententū ueneno p̄ue allocu-
tiois mortū p̄petue subiugare tendit.
Sanguisuge due s̄t filie. dicētē asser

at e: **S**anguisuga e diabolus q sita pec-
 canoi ad peccata suadenda incessant accē-
 dit. **H**uic dicitur se filius q dicitur specialiter
 humani generis in uellebre. **H**ec antiq ho-
 tis imitant ardore. luxuria uidol et
 pbilarguria. **N**ā luxurie q liberi fre-
 na laxant. eo noxi delectat. et sic qda
 aut poetaru cresc amor nūmi qntū ipā
 pecunia escit. **T**ria sūt isatabilia. i qm
 tū qd n dicitur suffic. ifernū i os uulue. et
 trā qn satiatāq. igne u n dicitur suffic. **I**n
 fernū nqm redundat. meretricis simili-
 ter uitiosa cui corp n satiat delicijs.
 i auarū nq dicitur suffic. **Q**da ifernū int-
 ptant diabolū. q isatabil sit de seduc-
 tioe humana. os uulue. i trā q n satie-
 t aq ut sup. igne q n dicitur suffic incen-
 diū gebēne. qd nquā desinat. s; eo q
 peccis finē ponē noluerit. ifinito ar-
 dore oburat. **O**clum q subsannat
 patrē. et despic partū matris sue. effo-
 diat coru de torrentib. et comedat il-
 lū filij aqle. **P**erusi dū diuina iudi-
 cia repbendit. subsannat patrē. et q
 libet hereti dū pdicationē scē ecclie
 deridendo atēpnit. partū matris despi-
 ciūt. q de ipā exiūt q at ipām loquū-
 tur. **E**x nob inqt exiert. s; n erat ex no-
 bis. **Q**uoz itentionē dū pdicatorē ca-
 tholici de scptāz diuinaz fluenti p-
 cedente incipando reuiciūt. q oculū
 nefandū coru de torrentib effodiūt.
 i filij aqle comedt. **C**orui et enū uocā-
 t doctores scī. q p humilitatē grām

peccati iū nigredinē ofitent. filij
 autē aqle q p grām ei se renati q
 i habitu assumptē humilitatē ad ce-
 lestia tnsuolauit un i alibi filij
 sponsi appellant. **T**ria sūt m diffi-
 cilia. i qm qd penit ignoro. uia
 aqle icelo. uia colub sup trā uiam
 nauis i medio mari. i uia uiri i
 adolescētia sua. **Q**uantū ad histo-
 riā ita ē ut scptū ē. s; q p parabo-
 las loqt. uia aquile icelo difficile
 iuenitur. hoc est subtilitā inimi-
 ci. q ca celestū uiroz corda uoluit.
 magno cū labore dephendit. simi-
 lit i uia colub sup terrā. id ē astu-
 cie uenenati hostis qb indiar n de-
 sinut ei qd ipet fidi fundato ē cō-
 spic. nā i uia nauis i medio mari.
 hoc ē uia iniquitatē. q p amara se-
 culi hui undas imundoz spūtuū
 flatib agitata. tanta subtilitate de-
 crit. ut ul uir ul nullaten ei pō-
 sit ut dephendi. **H**am qd aqle ma-
 lignū hostē significet. testat ppha
 q ait. **V**elociore fuerit psecutores
 nri aqlis celi. id ē hoies q no psecu-
 ti s tā seui fuerit ut ipis demoni-
 b crudeliorē cē uident. **Q**d colub
 diabolū sepe isinuet. i ipm hois
 tnsuolāoe pbati ē. et cū sapiēs au-
 bat. q a facie colub fuge peccatū.
Nauis q; qd leuitatē designet eoz
 q cūferunt omi uento doctne.
 demonstrat ppha q ait. et caldeo

H
I

H
I

ss
ss
ss
ss

H
I

H
I

inauib' suis gl'antes. hoc e' immun-
dos spe de fragilitate atq' instabili-
tate m'as humane sese extolentes:
i de illi' ruina q' uictores letante.
Sic q' illa ta' callida st' ut iueniri
neq'ant: sic adolesces q' uia' u'itatis
deseruit. difficile cogitatu e' q' se p'
om'is horas. i q'd cogitanta uicors
uaga m'ite declinet. **G**alis e' i vi-
ta mulieris adult'e: que comedit
t'git os suu' et dic' n' opata su' ma-
lum. **A**dult'e q' m'es. in similitu-
dine eoz q' supi' omemorauit. ista-
bilis semp' i uaga e' que u' admis-
su' t'pitudin'e sue celare potuerit:
negat se aliqd' patrasse facinoris.
Quatuor st' minima t're: et ip'a st'
sapientiora sapientib'. **M**inore vi-
dent' i'tra sepe iusti q' rep'bi id: hv-
ic m'udo humiliores i abiectiores: s'
tam sapientiores st' sapientib' m'ud-
di i eo q'd c'na i celestia bona sapi-
unt: ac p' his appetendis q' illi n' no-
rt. adu'sa q'q' secl'i fortit' pati desi-
derat. **F**ormice. ppl's i'firm'. qui
i'parat i messe cib'u s'. **E**t eccl'ie
ppl's ut fortitudine m'as ctodiat.
infirmu' t'epalit' se adu'sary' seu-
entib' ostendit: dicite d'no p' eu'gli-
um. **E**go aut' dico uob' n' resistere
malo: s' siqs te percussit i dext'a max-
illa tua p'be illi i alt'am: q' i hac
uita i'parat fruct' bonoz operu'.
q'b; uita mereat h're phenneo'.

Lepculus plebs iualida: que collocat
i petra cubile suu'. **E**t hic plebe eccl'ie
designat: q' iualida dr' ut q' ut sup'
dixim' sua' i'uria' ulcisci ip'a n' q'rit:
ut q' suis uirib' nil fide: s' i auxilio su-
redemptois salute' spare didic'. **H**oc e'
illa cubile i pet' collocare. cui' p'sidio do-
i'fos uiter icursus: d'no dice' cu' psalmi-
ta. **N**o m' i lapide fortissimu' i idom'u
munita ut salues me: q' pet' mea et
munitio mea tu es. **P**ro lepculo antiq'
translatio cirogrillu' posuit. **I**st aut'e
ai'al n' mai' eritio. habes similitudine
muris i urfi: cui' in palestine regioi-
bus magna e' habudantia: semp'q' in
cauinus petre' i t're fouei' habitare co-
suerit. **N**otandu' q' q'd i psalmo u' no' ca-
num' pet' refugiu' erinatus. i q'bd'a co-
dicib' lepouib' in q'bd'a cirogrillu' iue-
nit: s' et i hac salomoni' sententia. q'da
exemplaria p' lepcto erinatu' habent.
Na i i lib' hebreoz nouu'. i uenim' ide-
ub'u' hebreu' safan. i iheremia i ciro-
grillu' i lepore: i eritau' asc'o iheroni-
mo i'pretatu'. **R**eg'e loc'ta n' ht: et
eg'dit uniu'sa p' t'mas. **L**oc'ta q'da gen-
tiu' plebe i'pretant: q' quond'a sine
rege id: sine x'po. sine p'pha. sine doc-
tore existes: ne i unitate fidi' i'grega-
ta ad sp'itale pugn'a x' diabolu' i'pe-
rat. **P**ot' a' i loc'ta anachoutaz uicors
unita' accipi: q' cu' hoie p'ceptore nul-
lo i su' latibus regat: i'fatigabili
tam' i'stantia i su' queq' loci' x' mi-

et male pullulantia carnalium
 uoluptatum gmina. consuevit absumere
Stelio manibus nutrit et moratur in edibus
 regis. **S**telio qui manibus nutrit. quod nimirum
 non habet alas quibus feratur. et moratur in
 edibus regis: illorum significat humilitate.
 qui cum sit iuxta naturam tardi ingenio.
 sollertia tamen industrie sue. uel ad diuina
 notitiam scripturarum. uel ad uitium graui
 am quibus ingressum regni celestis mereantur
 attingunt. **P**ierumque auis quae ad uolandum
 penna subleuat. in uerbis residet. et stel
 lio qui ad uolandum penna non habet. nutritur ma
 nibus regni edificium tenet. quod nimirum
 sepe ingeniosi quique dum per negligentiam
 torpent. in praeuis actibus remanent. et sim
 plices quae ingenium pena non adiuuat.
 ad obtinenda aeterni regni menia uir
 tus operatio leuat. **T**ria sunt quae bene
 procedunt. et quarta quod procedit feliciter
Leo fortissimum bestiarum ad nullum pauet
 occisum. gallus succinctus liberos. et aries
 non est rex qui resistat ei. **I**pe hoc loco
 leo ponitur de quo scriptum est. uicit leo dicitur
 bu uida. **Q**uod fortissimum bestiarum dicitur quia
 in illo hoc quod infirmum est diuina fortitudo est ho
 minibus. **Q**ui ad nullum pauet occisum.
 dicit enim uenit princeps mundi huius. et time
 re non habet quemquam. **G**allus succinctus liberos. id est
 predicatores sancti in hac nocte tenebris
 uerum mane nitentes. **Q**uod succinctus liberos
 sunt. quod a multis suis luxurie fluxa restringunt.
Paries. non est rex qui resistat ei. **Q**uae alium
 hoc loco arietem accipimus non primum ordi

ne sacerdotum de quibus scriptum est. afferte do
 mino filios arietum. qui per exempla su
 a gradientem populum qui subsequenter
 ouium gregem trahunt. **Q**uibus spiritualiter
 recteque uiuentibus nullus omnino rex
 sufficit resistere. quod quilibet persecutor
 obuiet. intentione eorum non ualet pre
 dire. **E**t quod per haec antea reprobis apparebit.
 hoc quantum subdidit dicens. **E**t qui
 stultus apparuit pro quoniam elatus est in sub
 lime. si enim intellexisset. ouem imposu
 is. manum. **I**pe quippe in sublime
 eleuabitur. cum dominus se esse intuetur. si eleua
 tur in sublime stultus apparebit. quod in pra
 elatione sua per aduentum ueri iudicis
 deficiet. **E**t si intellexisset. ouem imposu
 is. id est si supplicium suum cum
 supbire exorsus est prouidisset. bene ali
 quod addidit. in tante iactatione supbie non
 fuisset elatus. **D**e quo nequaquam moueat quod
 superius dictum est. et quarta quod procedit felici
 ter. **T**ria quippe procedunt bene dicitur. et qua
 rta felicitas. **N**on enim omne quod feliciter
 bene. neque in hac uita omne quod bene felici
 ter. **H**abes leo. gallus et aries bene procedunt.
 si non hic felicitas. quod persecutionum bella
 patiuntur. **Q**uarta uero felicitas non bene procedit.
 quod antea in fallacia sua gaudet. si iuxta
 breue tempus uite praesentis ipsa illi fal
 lacia prospat. **Q**ui autem fortiter promittit
 uerba ad eliciendum lac exprimit buti
 rum. et qui uehementer emulget elicit san
 guinem. **V**erba fortiter promittunt. cum
 uerba sancti eloquii subtili intellectu pen

55
 55
 H

55
 55
 55

H

31
sant? q̄ p̄sioe dum lac querim? buti-
rū iuenim? q̄ dum nutri ul' tenui
intellectu q̄rim? ubtate m̄ne pin-
guedinis unguim. Qd̄ n̄ nimue si sem-
p̄ agendū ē: ne dū lac q̄rit ab ubib?
sanguis seq̄t? q̄ dū ūba fac̄ eloquiū
pl' quā debet̄ discutiunt̄: in carna-
lem intellectū cadūt. Sanguine enī
elicit q̄ uehement̄ emulget: q̄ carnale
efficit̄ hoc qd̄ ex nimia sp̄e discussi-
one sentit̄. **E**t q̄ prouocat ira: p-
ducit discordia. **Q**uid p̄cedente pa-
rabola iuxta litterā significaret
ap̄t? q̄ q̄ modesto sermone primū
allocut̄: gratiū accipit responsū: q̄i
de ubibus in q̄b' lac q̄rebat butirū
ex p̄mit. At q̄ inepto ūbo irā discor-
diam q̄ fr̄no ex corde puocat: q̄i ul-
t̄ modum emulges ūba sanguine
placte repperit

We & B A lamuel—regi. vi-
sio q̄ erudiuit eū mat̄ sua.
Lamuel interpretat̄ in q̄
ds: et ip̄e ē de q̄ sup̄ eodem noīe in
latini ūso d̄r: uisio q̄ locut̄ ē uir
cū q̄ ē ds. Mat̄ autē que eū hāc ui-
sionē edocuit. n̄ alia meli' q̄ diui-
na grā intelligit̄: que illū in corde
iuisibilit̄ erudiuit intellectu sapie:
qm̄ fori hoib' ministrat: q̄m̄ uir-
sa carnal' mat̄ salomois. hec eū par-
uulū docuisse recte possit intelligi:
que qd̄e ip̄e q̄ sapient̄ dicta cogno-
uit. opi parabolariū suaz iserē uo-

luerit. **E**t idō recte p̄qm̄ dictū ē in u-
tulo ūba lamuel regis. additū ē annuo
uisio q̄ erudiuit eū mat̄ sua: q̄ cū in
regnū unct̄ sp̄m̄ sapie p̄cepit: uidit
ī eodē sp̄ū q̄ prudent̄ se bona mat̄ de-
cuerit. **Q**uid dilecte mi. **Q**d̄ dilate
uteri mei. **S**ubaudis qd̄ dicā t̄ fili:
q̄ de utō meo nat̄. elect̄ es ī regnū. **Q**d̄
dilecte uotōz meoz: id̄: q̄ electus es in h̄
qd̄ tota deuotōe desidābam. **N**e de-
dedis mulierib' subam tuā. **P**acet
littē sens? s; et ūtutū nr̄az subas. cor-
ruptioib' uitioz otaminare phibem.
Et diuitia' tua' ad delendo' reges. **O**-
uitia' sua' dat ad delendo' reges: q̄ t̄e-
nis delitūs hoū corda corrūpit. ne ce-
lestia bona req̄rāt: in q̄b' p̄petuo regna-
re possēt cū d̄no. **D**elent̄ enī reges p̄di-
uitias: q̄n̄ q̄libet sūmū regi' corpi adu-
nati p̄ fide: nichilomin' p̄ illeceb's se-
culi merent̄ eradicari de t̄ra uiuētū-
um. **N**oli regib' o lamuel: noli regi-
b' dare uinū. **E**t h̄ et sequentia pa-
tēt iuxta litterā: allegorice autē p̄cipit
ne uino iquo ē luxuria iebriet m̄tes
fidelitū. qui s̄t m̄bra regis et̄u. **Q**a
nullū secretū ē: ū regnat ebricta. **N**il
de secretis celestib' cogitat̄ ū regnat
uolupta' carnalis: s; ea tantū carnales
que s̄t uisibilia scrutant̄. **N**e forte
bibat: i obliuiscat̄ iudicioz: i mutet
causā filioz paup̄i. **N**e t̄rni' leba-
t̄ illeceb's obliuiscat̄ paup̄ū. x: q̄ ip̄e
paup̄ fact' ē p̄ nob'. **O**ate sincerā me-

PH

in ea potuit. et alius in mare satagit. **B**e-
 no autem cum dixerit reddet ei bonum. primum
 addidit et malum quod scilicet profecto quod acceptis
 a domino bonis mala rependunt. ut fidei mi-
 seria quod percipiunt hereticae fidei sedando.
 ut fidei quam professionem servat prius operibus
 blasphemando. ut mores bonos quibus cum
 recta fide deservit. per colloquia mala cor-
 rumpendo. **S**ed si illi bona quod accipiunt domino
 reddunt. quod non his que bona inchoant usque
 ad finem vite presentem persistere curant. Unde
 merito cum dixisset reddet ei bonum et malum.
 ut pseuquantiam boni necessariam demonstra-
 ret. adiunxit omnibus diebus vite sue. **C**ui
 simile est illud evangelicum. **S**erviamus illi in
 scitatem et in timentiam coram ipso. o. d. n. **C**uius
 sane operibus quibus timentiam vel scitatis fruc-
 tibus potissimum sit insistendum. et quod bonum
 quod accepit domino gratias rependere satagit.
 subsequenter insinuat cum dicit. **Q**uesti-
 uit lanam et limum. et operata est osilio manu-
 um suarum. **H**uius principium insicili fortis
 mulier hoc est sancta ecclesia et iuxta litteram
 accipere et observare consuevit. iuxta illud
 propheticum. cum uideris nudum opem cum et carne
 tuam ne desperes. **O**perata autem non supuacu-
 o et ceco labore sed eo utique osilio. ut ab
 ipso suo uiro domino uideret et in iudicio me-
 reat audire. nudum suum et opus suum me-
 et quod diu unum de his minimis meis fecis-
 tis. mihi fecistis. **O**perata autem osilio manu-
 um suarum. hoc est eorum personarum per quas ele-
 mosinam pauperibus tribuit. et quorum opere
 deuoto. illo saluberrimo utitur osilio. ut

cum dispigit dat pauperibus non ut ipsa ab
 hominibus laudet ad tempus sed timentiam ei ma-
 neat in seculum seculi. et cornu eius exaltet in
 gloria. **P**ossit autem mystice lana quod ouium est ha-
 bitus. omnia pietatis et simplicitatis opera quod
 primum impendunt accipi. potest in lino
 quod ex terra uires oritur. sed longo ac mul-
 tuplici exercitio amittit humorem na-
 tuium atque ad gratiam noui candoris pro-
 uenit. castigatio nostre carnis intima-
 ri. cui dum ingenitae uitioz sordes pro-
 tinetiam excoquunt. dignam profecto eam
 quod christum induamur efficiamus. iuxta
 illud apostoli. **Q**uidquid ergo in christo baptizati estis.
 christum induistis. **Q**uerit ergo mulier forte
 lanam et limum. et operata osilio manu-
 arum. cum ecclesia sancta sollicitate perquirat. quod
 se pietatis fructibus exerceat. quoniam ac car-
 nalibus emundet illecebros. et hoc utriusque con-
 silio prudencissimo. hoc est superne solium
 retributionis facit intuitu. **C**uius retribu-
 tionis sequens quod insicilis apostolus meminit.
 dum subditur. **F**acta est quasi nauis isti-
 toris. de longe portat panem suum. **I**n-
 stitorem negotiorum dicit. quod pro eo ab
 antiquis sic uocat. quod acquirendi multi-
 plicandi que mercibus seduliter insistat. **F**ac-
 ta est ergo fortis mulier quasi nauis isti-
 toris. quod sic nauis istitorum onusta m-
 cimonijs quod in patria sua magis abun-
 dat. porro per mare petit peragna. ut
 illic uenditis quod attulerat. cariora do-
 mum reportet. sic nimirum sancta ecclesia.
 sic anima quodque profecta uirtutum diuitijs gau-

SS
SS

det onustari: quibus maiora diuine gratie
dona merentur. **O**ptimum est namque omni-
um cum bona que ualent operantes. primo
a domino habere mercedem recipimus ut ad ma-
iora semper agenda proficiamus. de his
uita percipimus sempiterna. **F**acta est ergo a-
nima sancta quasi nauis itineris. que tran-
sit desideria seculi presentia: sola que se in
celis accipere sperat eterna gaudia medi-
tatur: et per his habundantiam adipiscen-
dis. quicquid ualet instant agere. quicquid
aduersum occiderit fortiter superare con-
dit. **D**e quo dicitur quod de longe portat pa-
nem suum. quod in ceteris que temporaliter agit. et
nam solum retributionem expectat. so-
la uiri panis satietatem desiderat. et
nimirum qui suis auditoribus pie po-
tentemque promittit. uenite ad me omnes
que laboratis et o. es. i. e. reficiam uos
Et contra exprimo panem suum recipit.
et non habet de longe trans maria portat.
quod in eo quod iuste uiuere uidetur. humani-
tantum fauorem prima expectat. neque
ullo uite permanet intuitu. ea que in-
imus labuntur exsuperare et calcare sa-
tagit. **D**e quibus ipse dominus tribulatus ito-
nat. amen dico uobis receperunt mercedem
sua. **E**t de nocte surrexit: dedit que
preda domesticis suis. et cibaria ancil-
lis suis. **S**ic totus laboris seculi est
penni diei ac noctis alternatione uari-
atur: et dies quod ad operandum. nox ad
quiescendum nataliter adita est. sic totum
presentis ecclesie tempus gemino quodam

quietis et operis statu discedit. **Q**ui enim nocte
quiescit: cum aliquo fidelium eius in tantum in ad
tempus sollicitudine eterna. semet uaca-
re. sed ipso spiritualiter incipit curare.
ut lectioibus uideat factis. ut orationibus ac lacrimis
se se. ut alijs huiusmodi studijs seculi exer-
cendo. **S**urgit autem de nocte: cum in eisdem sy-
lis fidelibus ad agenda in proximorum cura
se sollicita accingit. **Q**ui fructus animus
etiam opus duobus modis exercere consuevit:
quod pro quo foris errabat ad fidei gratiam con-
uocat. et illos que fidei sacramenta iam se inbu-
ta. ut bonis operibus amplius insistat excita-
re non desinit. **U**nus bene dicitur. deditque predam
domesticis suis: et cibaria ancillis suis.
Dat namque predam domesticis suis. cum eos
quos antiquo hosti docendo eripe potu-
it. societati illorum que infide precessere re-
ociliat: dat et cibaria ancillis. cum hu-
miles quosque et debito timore sua ista suan-
tes. ne sub pro labore lassescant. superne
mercedis commemoratio reficit. **C**onsidauit
uitam agrum et emit eum: de fructu manu-
um suarum plantauit uinea. **A**grum
dicitur possessionem superne hereditatis: de quo
benedicens filium patriarcha loquitur. ecce o-
dor filij mei sicut odor agrum pleni cui ben-
dixit dominus. **O**dor quippe sanctorum est sicut odor a-
grum pleni cui benedixit dominus: quod tota mentis
intentione conuenit. que sit plenitudo ben-
dictionis in patria regni celestis. **C**onsidauit
ergo ecclesia agrum et emit eum: quod stu-
diose didicit que sunt gaudia uite penne:
et per eorum preceptione quicquid potuit labo-

reatib' et unū his qui amaro sē aīō' bi-
 bant i obliuiscant' egestatis suē: i doīo-
 ri' n̄ recordent' ampliu'. **S** uera i unū
 hoc loco supnā diuine sapiē' solationē
 dicē' que illis exhibenda ē cordib' q̄ iūfi-
 mus solari refuguit. et q̄qd' occit i p̄-
 senti aīō amaro suscipiūt: solis q̄ iūdu
 uidēt gaudiū celestib' tota mte inherē-
 tes. iuxta eū q̄ dixit. negauit solari aīa
 mea: memor suū opū di i delectat' sum.
Ite. **O**ate uera merentib' i unū bi-
 bē his q̄ amaro sē aīō: i ē. **H**is q̄ pro
 penitudine' actū p̄stinoy merore atq;
 iusticia dep̄munt. sp̄ital' sciē' iocūditatē.
 uelut unū qd' letificat cor hoīs afflu-
 ent' infūdite: eosq; salutar' ubi epula
 refouete: ne forte iugitate merori. ac
 letali despatioē demsi. abundantiore
 iusticia absorbent' q̄ eimodi sē. **A** pio'
 tuū muto: i causē oīum filioy q̄ p̄n-
 seūt. **P**ro causa paupū q̄ p̄ se loq' iū-
 ditio n̄ ualēt. ip̄e loq' memento: i eos de-
 fendere curato. q̄ patē celestī intuitu.
 hui' uite uā oī' transire satagūt. **A**
 lū. **O**s ap̄ire muto p̄cipit. p̄lo gentū
 fidī ūbum p̄dicare: q̄ diuina eloq̄a p̄-
 p̄sonare nesciebat. i n̄ tantū iudei: s;
 i oīs p̄ oībe natioib' curā salutē ipen-
 dere. **A**pi os tuū: decne qd' itū ē: et
 iudica iopē i paupē. **S**ic in ūsu sup̄-
 ore p̄ causa i ereptioē paupis o' ap̄ire
 p̄cepit: ita i isto ip̄m paupem ū erraue-
 rit. itē castigare ac iudicare amonet.
 iuxta qd' i moyses ait. et paup' i iū-

ditio n̄ misereberis. **Q**d utriūq; dnm
 fac' p̄pha i sinuat dicēs. **S**; iudicabit
 i iusticia paupes: i arguet iūqtate pro
 mansuetis t̄re. **H**uc usq; ūba lamuel
Hic sapientissim' regū salomon lau-
 des scē ecclie ūsib' paucis. s; plenissima
 uitate decantat. **C**ostat nāq; idem ca-
 men ūsib' uiginti i duob' uix ordi-
 nē uidē ac nūm hebraicaz litterarū:
 ita ut singli ūsus a singlis lit̄is iei-
 piāt. **C**ui' alphabeti p̄fectissimo ordi-
 ne inuit' typice: q̄ plenissime hic p̄
 aīe cuiq; fidel. ul' tota' scē ecclie q̄ ex
 omib' electi' aīab' una p̄ficetur catho-
 lica. itute' ac p̄mia desēbant
Mulierē forte q̄s iueniet. ss
Procul i de ultimi' fini ss
b' p̄cū ei. **M**ulier fortis
 scā ecclia uocat'. mulier uidē q̄ sp̄i-
 tale' dō filio' ex aq' i sp̄ū scō gignere
 osueuit. forti'. q̄ cōta seclī adūsa si-
 mul i p̄spa p̄ aditor' sui fide' o'tēp-
 nit: q̄ ip̄e quide' i carne apparēs in-
 firmā iuenit. s; iuentioē sua hoc ē
 pia uisitatioē forte reddidit. **V**n p'
 ei' redēptionē ad celo' rediēs: sup̄ni'
 cuib' aiebat. **C**ongtulamini ih̄: q̄
 iueni ouē meā q̄ pierat. **U**idēs q̄ sa-
 lomōn gen' humanū inumeri' im-
 plicatū errorib': qd' q; ad eius salua-
 tionē nullū patarcha. null' p̄pha.
 null' om̄ino electoy p̄t solū media-
 toē di i hoū sufficēt. **M**ulierē ss
 forte q̄s iueniet. **P**rocul i de ulti- ss

mus finib; p̄tū ei. **N**e si apte futū
dñi grām ammirando p̄tēstet. Q̄s tan
te uirtutis. q̄s tal' ē mīta. q̄ de tot i
credul' ac scelestis mūdi natioib; u
nā s̄ electoz eccliam agreget: quā
sua grā forte atq; insupabile adūsan
tib; cuncti efficiat. **N** hic ex nri si
mili. n̄ nro tēpe ē uentū: s; ī fine
secloz ē de celo d̄s ho descensūs: qui
no' sua passioe ac morte redimat. **H**
ē enī qd' ait. p̄cul i de ultim' finib;
p̄tūm ei: p̄cul uidl' statū tēpi. qd' a
dieb; salomois usq; ad partū uirginē
itererat: de ultim' aut' finib; q̄ a
sūmo celo eḡsio ei: q̄ n̄ aliud p̄ nra re
p̄cū quā seipm obtulit. **N** apls. **Q**ui
dulgē nos iquit. i edidit semetipm
p nobi' oblationē i hostiā dō: in odo
rē suauitati. **Q**uāu' i ita recte pos
sit itelligi. p̄cū scē ecclesie p̄cul po
sitū fuisse: q̄ icarnatio ubi dī iūsa
tio iter hoies. passio ac resurrectio.
longe eēt anrē additioe natē discreta:
qm̄ uidl' ille i qn̄ uoluit i de q̄ uo
luit mat' nat' ē. et sine peccō uixit
ī mundo. i qn̄ uoluit. i q̄ uoluit mor
te decessit a mūdo: temp' q̄; resurrec
tiois i ascensiois sue i potestate hūit
i cetā hui' modi. inq; b; tā p̄cul ano
bis q̄ celū distat a t̄ra. **Q**uia ū ecclia
q̄ redemit dñs. n̄ solū ūbū salutis
suscipe. s; i ostant' p̄ illo c̄tare. i hoc
ipm p̄ mundū p̄dicare donauit.
mīto subiungit. **C**onfidit i ea cor

uiri sui. i spolys n̄ indigebit. **V**irū
scē ecclie dñm ac redēptōē ei: q̄ i p̄
um redēptōis ei' fieri dignat' ē dicit
N i apls edentib; ait. **R**espondi enī ū
uiri uiro. ūginē castā exhibē. **Q**d' q̄
d̄r' ofidit i ea cor uiri sui. ab humarā
nimirū osuetudine tētū ē. **S**ic enī is q̄
forte fideleq; i castā h̄t iūgē. cōfido i ea
ētissime q̄ nil ot' suā uolūtate. **N** agē.
nulla adultina salti cogitatioe possit
attaminari. c̄ta p̄ suo amore i adūsā
libent' tolet. i q̄scūq; ualet ad suā ami
citiā iūte desidēt: sic nimirū sic dñs
i redēptōi nri i ecclia sua ofidit. **H**ouit
enī spm grē quē dedit: nouit iūte
karitati q̄ ei' p̄condys i fudit: idōq; nō
dubitāt eā n̄ solū a sue fidi integritate
neq; qm̄ posse corrūpi: s; i p̄seuānt in
sistē. ut plures ad ei' fidi agreget uni
tate. **H**oc ē enī qd' seq̄t. et spolys n̄ in
digebit. **S**poliat enī diabolū ecclia:
cū p̄ p̄dicatore' suo' eos q̄s ip̄e decepat.
ad uicitā it' reuocat. **Q**d' bñ d̄r' spolys n̄
idigebit: q̄ n̄q; cessabit ecclia. liberatā
a diabolica fraude aīa. x̄ fidi restitū
ere: don' opleto mūdi c̄tu. suoz q̄; p̄fi
nita opleat sūma m̄broz. **V**erū quia
q̄cqd' bonū scā ecclia. ul' aīa q̄q; fidelis
agit hoc desup accipit: recte subdi
tur. **R**eddet ei bonū i n̄ malū: om
nib; dieb; uite sue. **R**eddit quippe
aīa x̄ bonū: cū p̄ceptis ab eo uite
munib; recte uiuendo respondet:
cū ea q̄ ip̄a scire ul' face ab illo ad

ip̄a morte pot̄ luc̄na deuotiois eige
tanguit. **C**or̄ nāq; luc̄na nocte extin
guit. quāuis i die uideat̄ ardere. q̄
sicut dñs ait ad temp̄ credūt. et itē
pe tēptatiois recedūt. **S**i illoz noc
te media extinguit luc̄na. q̄ ueni
ente iudice oleū karitati i uasē pre
cordioz suoz n̄ huille pbant. dum
p̄dito falsaz rumore utūt. uāte
nebzoz luūt cor̄m̄ta factoz. **Q**d si
noctē h̄ loco q̄ete uolum̄ accipe. ut̄
hoc qd sup̄ dī. i de nocte surrexit.
idē ad op̄andū se p̄ q̄ete ip̄arauit.
apte dī qd luc̄na scē ecclie n̄ extingua
tur i nocte. q̄ i cū a negotio q̄escit ac
tiois. uacat libius luci sup̄ne otem
platiois. cūq; a publicis cessat operi
b. curat se ardentē ut̄ auditu scē lec
tiois. ut̄ laudib; mancipare diuinis.
ut̄ exemplū uidit mulierē industē.
q̄ n̄ solū int̄dū necessariū solet ista
re laborib; s; i nocte sepi accensol
mine luc̄ne. paritē rei familiaris
agere curā. **M**anū suā misit ad for
tia. i digiti ei apphenderit fusū. **F**or
tia diē p̄fecta i xp̄i karitate opa q̄
b; se gaudēs ecclia. c̄ra sup̄ne retribu
tiois expectatioē subdidit. ubi gr̄a
audistis q̄ dictū ē dilige p̄ximū
tuū i odio habebis inimicū tuū.
ego ā dico uob̄ diligitē inimicō ues
tros. bñ facite h̄i q̄ uos odert̄ i cet̄.
Et de uiginitate suanda. q̄ p̄ inq̄t
cape capiat. i de otempnendi diuinit̄.

si uis p̄fect̄ ē uade uende q̄ habes. i
paup̄ib; i. **N**ā p̄ls synagoge cui dictū
ē. si uolūtis. i audieritē bona t̄re uo
deti. tanto i firmior erat i ope iticē. p̄
to min; spe p̄petue remuneratiois cre
tus. at ecclia que audit ad dño peniten
tiā agite appropiabit enī regnū celoꝝ.
mito p̄hui p̄ceptioē dura q̄q; longa
numiter suffert. **U**n̄ rur̄sū de ei for
titudine diē. Regnū celoꝝ uī patit. et
uolenti rapuit illud. **E**t digiti in
q̄t ei apphenderit fusū. **S**olet femē
nentes fusū i dextā colū i sinist̄ tenē.
In colo enī lana iuoluta ē. q̄ filo du
cenda i nenda t̄nseat i fusū. **S**epe aū
i sc̄ptis dextā uitā i p̄petuā leua p̄sen
tia di dona significat. opulentiā uidit
rerū. pacē temp̄ū. sospitatē corp̄um
scientiā q̄ sc̄ptaz. i celestū p̄ceptio
nē sac̄m̄toꝝ. **H**ec i alia huiusmodi bona
cū dño largiente p̄cipim; q̄i lanā colo
i uolutā i leua gestam. at cū ea p̄ amo
re celestū salubrit̄ exercē icipim;. iā
lanā agni i maclata de colo i fusū. de le
ua i dextera traicim;. q̄ de donū n̄ri
redēptois. de exemplis opū ei stolam
nobis gl̄e celestis ac uestē karitati nup
tiale facim;. **D**igiti nāq; q̄b; apphende
fusū dī. ip̄am itentionē discretiōi q̄ q̄q;
op̄at i sinuat. ea nimirū ratioē. quia
nulla corp̄is n̄ri m̄b; plib; s; distincta
articulis. ac flexib; apta q̄ digiti. **Q**ui
cūq; q̄ uacit cū aplō dicere pot̄. n̄rā
aū ouersatio icelis ē. undē etiā salua

illi homine. q̄ uestib⁹ opū imūdis
hac it̄e p̄supserat. ⁊ i teneb⁹ exio
res ū cēt flet⁹ ⁊ stridor dentū cē p
iectū. mīto utiq; i fūora penē reli
gati. q̄ idūntum pietati h̄re neg
lexit. **S**tragulatā uestē fec̄ s. bys
sus ⁊ p̄pura idūntū ei. **S**tragula
ta uestis q̄ uariante textā solet fir
missima ofici. fortia ecclie opa. ⁊ di
ūsa ūtutū ei. ornānta significat.
de qb⁹ p̄pha i sūmu regis. uiri uidi
lī laude cecinit. **A**stitit regina a dex
t. i. v. sau. cū amuct. ya. **B**ys⁹ q̄ et
p̄pura. idūntū ei. **B**ys⁹ i castita
te pure dūfatiōē. p̄pura i effusiōē
p̄ciosi sanguini. **B**ys⁹ nāq; candidi
coloris ē. p̄pure aut color i de sangui
ne aiāntis qd̄ purpura uocat̄ ofici
tur. et ip̄e sanguinis h̄t speciem.
Vn pulchre dictū ē a pat̄bus: quia
scā ecclia electoy florib⁹ ūnās. ipa
ce h̄t lilia. i bello rosas. **I**tē q̄ bys⁹
de t̄ra uirēs out. s. p̄ excitatiōē lon
gas ac multifaria amisso humore
ac uirōie natiuo. ad decoiē candide
uestis p̄ducit. p̄pura aut que rega
lis ē habit⁹ ac bysso idūnt ecclia. cū
castigāt corpa sua electi ⁊ fuituti
subiciūt. purpura aut cū eandē cō
tinentiā n̄ ob fauorē uulgi. s. p̄ acq̄
renda bitudine regni penni exer
cēt. **S** hic ūtutū habitū i p̄sentia q̄
dē nescientib⁹ uidet̄ oteptabil. s. i
futo q̄us fuit manifeste parebit.

Un pulchre i apokalipsi sua iohes
scoy se uocē audisse. refert diomū
gaudeam⁹ ⁊ exultem⁹ q̄ uenerit nupte
agnū. ⁊ uxor ei⁹ p̄parauit se. ⁊ datū ē ei
byssinū splendēs candidū. ut coopiat
se. **B**ys⁹inū enī. itificatiōēs s̄ sanctoy.
Nobilis i portis uir ei⁹. qn̄ sedit cū sena
torib⁹ t̄re. **V**ir scē ecclie uir cui⁹ aīe
fidel̄ dñs ē. q̄ uidebat̄ ignobil̄ cū ante
t̄būnal p̄sidis stare uindicand⁹. cū p̄b.
flagella sputa ⁊ ip̄am cruci mortem
suscipet. s. nobil̄ apparebit cū uenit
iudicātis orbem iēqtate. ⁊ om̄s ange
li cū eo. tē seclibit iquit i sede maiesta
tis sue. ⁊ aggabūt aī cū om̄s gēte. i se
parabit eos ab iuice. ⁊ c. **N**obil̄ inq̄t i
portis uir ei⁹. q̄ uetēs i portis sede ad iu
dicandū solebat̄ ut uenientes ad ciuita
tē aliunde. paratū otanuo responsū iu
dicantis accipēt. ⁊ nec r̄ticos ul̄ pasto
res isoluta urbi edicta stupefacerent.
n̄ rursū pacē urbis i t̄rinsicā frequēs
litigantiū otroūtia sedaret. **N**obil̄ q̄
erit dñs i portis sue ciuitati. q̄ q̄ i n̄
o tēpnend⁹ putat̄ a mult̄. ū seclī finis
affuit. ū i gressū patē celestis apuerit
electis. iā cētis parebit sublimis. **S**ede
bit aut cū senatorib⁹ t̄re. ut uid̄ qb⁹
ip̄e p̄mittit dicēs. **A**m̄ dico uob qd̄ uo
q̄ secuta estis me i regnatiōē cū sedit fi
li⁹ hōis i sede maiestat̄is sue. sedebit
⁊ uo sup̄ sedes duodeci. iudicātē. xy
t̄b; isrl. **S** yndonem fec̄ ⁊ uendid⁹.
⁊ angulū tradidit chananēo. **I**n lin

qđ dicitur surgunt filij ei et beatissi-
 me p̄dicant. etiā in hoc tempore conue-
 niunt accipi. cū quilibet fidelium tran-
 censis seculi erumpit. ad celestia reg-
 na p̄ducitur. Sedere nāq; ad humili-
 a ioh̄s obliquat. surgē ad gl̄am p̄a-
 ce. Vñ dicit. Olim i cinē sedentes pe-
 nitēt. idē humiliati. A facie man-
 tue solus sedebā. qđ ominationē repleti
 me. S; et psalmista. Vanū ē uob̄ an̄. h-
 uis. p̄ q. m. p. d. Qd ē apte dicit. Qd
 i p̄mā queritis gaudē. quod electi i
 h̄is re truat. Non enī potest in
 h̄is t̄ra idē an̄ lucē sup̄ne retributio-
 nis gl̄am uē felicitatis h̄re. quin po-
 tuis p̄qm̄ hic humiliati fuerit ad
 tempus. illic uos i p̄petuū uāciter ex-
 altandos sp̄ate. uos quib; amarum ē
 om̄e qđ seculi amatorib; iocundū ui-
 det. i dulce. Surgūt qđ filij ecclie. i be-
 atissimā eam p̄dicāt. cū celestib; bonis
 sublimati. q̄nta sit illi p̄ate beatita-
 cui p̄ticipes ē meruerit aspiciūt.
 i h̄ac debita laudatioē in diuina ui-
 sione. celebrāt. Quibus autē eā ubi lau-
 det. consequentē ostendit cū dicit. **M**ul-
 te filie congregauerūt diuitias. tu sup-
 gressa es uniuersas. **M**ultas filias eccli-
 as dicit hereticorū. et malorū t̄bas catho-
 licorū. que filie dñi ul' x̄i ul' ecclie. qđ
 i ipse s̄t dñicis renate sac̄menti. et
 adoptionē filiorū qđ n̄ custodiēre p̄ce-
 punt. Vñ i ioh̄es ait. De nob̄ exierūt.
 s; n̄ erāt ex nobis. Que congregauerūt

175

diuitias uidē bonorū opū oratioēs.
 ieiunia. elemosinas. afflictionē i cas-
 timoniā carnis. continentia lingue.
 meditationē sc̄ptarū. i cet̄a huiusmo-
 di que reuera s̄t diuitie sp̄e. ubi p̄-
 re n̄tis sinceritate ḡerunt. ubi au-
 tē sine fide que p̄ dilectionē opat̄ n̄-
 unt. nich; agentib; p̄sūt. S; i ille fi-
 lie frustra congregat diuitias. de q̄b;
 dñs ait. **M**ulta dicēt in i uia die.
 dñe dñe n̄ne i noīe tuo p̄ h̄a. im̄.
 i i tuo noīe demola eiecim̄. et i tuo
 noīe uirtutes multas fecim̄. i tūc
 confitebor illis qđ nunq; noui uos. S;
 om̄is istiusmodi filias ecclia catho-
 lica sup̄gredit. que fide casta i ope
 p̄fecta. redēptoris sui uestigia sec-
 tatur. **F**allax gr̄a. et uana ē pul-
 chritudo. mulier t̄mēs dñm ipsa
 laudabit. **F**allax ē gr̄a laudē quā
 ab hoīe accipit uana pulchritudo
 castitatis uel opatiois bone. quā ho-
 minib; ostentat aīa que timore ca-
 ret diuino. at illa sc̄ia uera ē lau-
 de digna que timorē dñi i om̄ib;
 seruat. Ip̄e est enī p̄cipiū custoq;
 cunctarū uirtutū. scriptā dicente. ti-
 mor dñi p̄cipiū sapiē. qđ uerū. Q
 timet dñm. nich; negligit. H̄c ē enī
 qđ ideo beat; iob; i in p̄sp̄itate uir-
 tutib; incomparabilē floruit. i i ad-
 uersitatib; insuperabil; hosti p̄mansit.
 qđ uāciter dicere potuit. Semper
 enī quasi tumētes sup̄ fluct; amui

Laodat eā et uir ip̄i cū bona qđ ip̄e
 donauit remunerat

dm: et pondus eius ferre non potuit. Sal-
larumque simulatorum gratia uanum decor
operis stultorum. ecclesia autem que in ti-
more idolatri sui tempore iustificatur.
quam ardentibus uirtutum lampades
uenienti ad iudicium suo sponso
offeret. uirum ab eo laudata. ianuam
cum eo regni celestis intrabit. *Quiter*
autem eam laudet. terminali usus
doceatur. **O**ate ei de fructu ma-
nuum suarum. et laudet eam in portis
opera eius. **H**ec sunt enim uerba uiri illi-
us. dicitur quo dictum est et uir eius lau-
dauit eam. id est domini et saluatoris
nostri. qui angelis in fine preceptum
est. ut ecclesiam post huius uite cer-
tamen. post triturationem afflictio-
num terrestrium. ad celestis regni
gaudia introducant. ac uite immor-
talis sibi sociam aggregent iuxta
illud euangelicum. triticum autem con-
gregate in horreum meum. **O**ate
ei inquit de fructu manuum suarum.
quia fructum spiritus ferre curauit. ka-
ritatem. gaudium. benignitatem. bo-
nitatem. modestiam. continentiam. fi-
dem. patientiam. pro hoc illi debitam
rependite mercedem. **E**t laudent
eam in portis. hoc est in iudicio siue
in ingressu patrie celestis. non homi-
num fauores superuacui. sed opera ipsa
que fecit. examinante. probante.
ac remunerante illo cuius hec do-
nante gratia profecit. **A**quo ut lau-

dari mereamur in futuro. con-
cedat ipse propitius. nos cum di-
uis in presenti collaudare uita
seruitus. **A** **O** **E** **H** **Explicit lib. m.**

Solet queri de salomone an
sit peccator. que reprobatum testat
beatus augustinus. in expositione
istius psalmi. non dominus edificauit de-
mum. ita dicit. **N**am ipse salomon
uoluerit amator fuit. et reprobatus est
a deo. et usque adeo laqueus fuit illi
perditas. ut a mulieribus etiam in dolis
sacrificare cogeret. **D**e eodem theonimus
in xvij libro super ezechielem facit men-
tionem dicens. **Q**uamuis salomon peccas-
set. tamen egit penitentiam. scribens
prouerbia ubi dicit. **H**ouissime ego pe-
nitentiam. et respexi ut eligerem dis-
ciplinam. **I**tem theonimus super
eclesiasten. **A**uget iudei hec libellum
esse salomonis. penitentiam agentis
Ambrosius in apologia daniel. **Q**uid di-
cam de dauid et de sancto salomone. qui
quam uulgus iudaeum existimabat cum
uenisset pro christo. ne uideretur esse super ho-
minem. nutu diuino corruit. **E**t dauid
non dei sanctus dicitur. quia ab omnibus sanctis
scitur. et salomonem sanctum nominat. ut no-
bis de penitentia eius dubietatem tol-
lat. **A**uget libri hebrei salomonem quoniam
ques tractum fuisse pro plateas iherusalem.
causa penitentiae. **I**tem auget eum ue-
nisse in templum quod ipse edificauit

ro sudor: il tūl' ntertio signat scē
 p'dicatiois: inq' mollit' q'escit: q' i' illa
 mēs fidelū ipe supna refouet. Vnq'
 pec' aīalia i' linteo demōstrant: q' pec'
 catoy aīe misericordit' aggregat: i' blan'
 da fid' q'ete cōnent. hāc q' syndone
 fec' ecclia i' uendit: q' fidē qm' edendo
 texuerat. loquendo dedit: i' ab infidelib'
 uitā recte ouersatioi' accep'. **E**t chana
 neo cingulū tōdidit: q' p' uigore demō
 strāe itacie. fluxa opa gentilitati' astri
 xit: ut hoc qd' p'cipitur uiuendo te
 neat. sūt lūbi urī p'cicti. **B**ū reni' no
 mie chanaan q' i' gentiliū pplm' p're
 auit i' interpretat' omutat. uīsa ad fi
 dē gentilitas designat: q' felicissima
 omutatioē auicū ad uitutē. a diabo
 lo tūsmūgit ad xp̄m. **V**n' i' ei' lau
 dē psal' nus q'dragesim' qrt' scbit:
 cui' uul' ē. i' fine p' his q' omutabūt
 filijs chore: canticū p' dilecto. filij aū
 chore. filij caluarie int'ptant. q' sūt fi
 lij dñice crucis dicentes: in autē ab
 sit gl'ari n' i' cruce dñi nrī ihu xp̄i.
Quom' aū omutent. sequentia psal
 mi eide docēt: u' dilectus ip̄e. idē dñs
 ecclē dic'. **A**udi filia i' vi. i' i. av. t. i' o.
 p. t. i' d. pa. t. **C**ōmutari nāq' illā de
 sidāt: q' ut filiā h're ualeat. domū
 pat' idē hosti' antiq' iubet obliuici.
Fortitudo i' decor idumtū ei': i' ridebit
 i' die nouissimo. **F**ortitudo ad tole
 randā p'ūsoy impbitatē: decor ad ex
 ercendā uitutū grām. **D**ecor q' opa

ē iusticiā: fortitudo q' p'secutionē
 patit' p'p't' iticiā. **E**t ideo ridebit i'
 die nouissimo. idē gaudēbit i' retri
 bucioē regni celestis: que dolebat i'
 etamūe uie p'sentis. **N**os et enī sc'p
 ture ē p' gaudio risū ponē: sicut ido
 mun' ait. **B**eati q' nē fletis: ip̄ ride
 bitis. **E**t beatus iob: os autē ueratiū
 replebit' risū. **S**imilē sane huic sentē
 tiam. p'pha de dño ac saluatore hui'
 fortissime mulieris: posuit dicēs. **D**o
 min' regnauit decorem iduit: idu
 it dñs fortitudinē. **C**ū enī p'dicaret
 eugliū regni. alijs placebat alijs di
 plucebat: alijs bn loqu'bant: alijs de
 trahēbāt. lacerabāt. mordebāt. cō
 uttiabāt. **A**d eos q' quib' placebat
 decore induit: ad eos quib' displice
 bat fortitudinē. **I**mutare q' i' tu do
 minū tuū ut possis ēē uesti' ip̄i.
 esto cū decore ad eos quib' placent
 opa bona: esto fortis adūsus detrac
 tores. **O**s suū apuit sapie: et lex
 clemtie i' lingua ei'. **A**d hoc tan
 tū loquēs os apuit ut sapiām do
 cēret: iuxta illud apli. **O**mīs sermo
 malus ex ore urō n' p'cedat: s' siq's
 bon' ad edificationē fidei. ut det g'
 tia audientib'. **V**el ēte os cordi' apu
 it ad discendā ab ip̄a sapia interi
 uitatē: qm' alio' foras docēt. **U**triq'
 autē sensui q' utrūq; fac' ecclia: cō
 uenit apte qd' seqt'. **E**t lex clem
 tie i' lingua ei': illa uidit ut n' statū

H

H

55

55

H

more legis moſaice peccantes puni-
ret. ſ; miſdit ad penitentie reme-
dia uocaret. **C**ui exemplū clementie.
ab ipā dei ſapientia. domino ac ſal-
uatore nro manifeſte p̄cepit. cum
oblata ei peccatce muliere. ſiqs inqt
ſine peccato ē. p̄mus ī illa lapidem
mittat. ſ; ſic eam a cōmune qd̄ patra-
rat ſub additōe ampli⁹ n̄ peccandi
miſerat⁹ abſoluit. **C**onſidāuit ſe-
mitā dom⁹ ſue. ſ; panē otioſa n̄ co-
mēdit. **S**emitas dom⁹ ſue conſiderat.
q̄ cunctas diſciplinē ſue cogitatioēs ſub-
tilit̄ inueſtigat. Panem otioſa nō
comēdit. q̄ hoc qd̄ de ſac̄ eloq̄o ī-
telligendo p̄cepit. ante et̄n iudi-
cis oculos exhibendo opib⁹ oſtendit.
Item domus fortis mulieris. habi-
tatio ē pat̄e celeſtis. ſemite domū
illi⁹ p̄cepta it̄cie. q̄b; ad ḡnē uite
manſionē puenit. Quas p̄fecto ſe-
mitas aīa bene conſidat. cū ſ; diligen-
ter q̄bus actib⁹ ad ſupna pueniri
debeat iſpicit. ſ; que agenda didi-
cit. ſecula exercē n̄ deſinit. Panē
q̄ otioſa n̄ comēdit. cū ſac̄ritium
dn̄ici corpis p̄cipiēs. ſtudet imita-
ri actu multū ſollicita. qd̄ ī myſ-
t̄io celebrat. ne īdigne panē dn̄i
comēdendo. ſ; calicē bibendo. iudi-
ciū ſ; manducet ſ; bibat. ſ; ut pa-
tendo p̄ xp̄o. ac lac̄mus fundendo.
bonis q̄ actib⁹ inſiſtendo. paſſio-
nē ſ; exempla ip̄ius q̄ntū ualet

ſequat. **P**ot̄ ſ; ſimplicit̄ accipi. q̄ pa-
nem otioſa n̄ comēdit. mulier forte.
iuxta illud apl̄i. q̄ n̄ opat̄ nec man-
ducat. ſ; ip̄e de ſe. qm̄ ad ea que in o-
p̄ erāt. ſ; his q̄ m̄cū ſi. remiſerūt
man⁹ iſte. **U**nde ^{iduas} luxuriantes m̄ito ar-
guēs adiūgit. **S**imul autē ſ; otioſe diſ-
cūt cōuire domos. n̄ ſolū autē otioſe.
ſ; et ſ; uoſe ſ; curioſe. **S**urrerēt
filij ei⁹ ſ; beatiffimā p̄dicauerūt. ſ; uir
eius laudauit eā. **Q**d futurū p̄cto
nouerat. more p̄phico q̄ iā factū re-
fert. **S**urgēt enī filij eccl̄ie. uidē om̄s
electi ī die nouiſſimo carnis īmorta-
litate donati. et tē matrē ſuā q̄ eōs
ex aq̄ ſ; ſpū ſc̄o dō genuit beatiffimā
p̄dicāt. q̄ n̄ ab iſidelib⁹ q̄ miſera
otēpuit. **E**t reuera ſic apl̄s ait. ſi in
hac uita tantū ſpantes ſum⁹. **I**xpo.
miſabiliores ſumus om̄ib; hōib⁹.
Quā ſ; p̄ uita alia ip̄ſenā militam⁹.
m̄ito cū apparuerit qd̄ erim⁹ matrē
nr̄am que ex om̄ib; it̄is collecta una
ē columba ſponſa. ^{amica} uocat. beatiffimā
p̄dicabim⁹. **S**urget ſ; uir ei⁹. ſ; lauda-
bit eā ī iudicio dicēs. uenite b̄ndic-
ti pat̄s mei poſſidete paratū uobis
regnū a cōſtitutioē mundi. **E**ſurui e-
nī ſ; dedistis m̄ manducare ſ; c̄. **Q**ui
quidē ip̄e p̄mitte dormientiū reſur-
rē a mortuis. ſ; in die iudicij manu-
feſti⁹ om̄ib⁹ quos ſua laude digno iu-
dicauit. q̄nta ſit eidem ſue reſurre-
ctiois gl̄a demonſtrabit. **P**oteſt hoc

177.
cū quib; uirgis. de quib; dedit. qua-
tuor legis. ut liberaret ab eis. Et
cōmuni consilio dixerūt. qd̄ in unch̄
domini manū nōn mitterent. Vñ
dimissus. illis. a stipso depositus est
a regno. *De q̄ritate cogitacōnū*

Internas aīe nr̄e cogitacōes diabo-
lū nō uide certi sum; s; motib;
eas corporeis ab illo et affectionū in-
ditijs colligi. et experīto didicim; et
legitime edocemur. Sarcina autē cor-
dis scilicet ille nouit. ad quē dicit. Tu so-
lus nosti corda filiorū hominū. Non
om̄s male cogitationes nr̄e semper
diaboli instinctu excitant; s; et aliqñ
et nr̄i arbitij motu emergūt. Bone au-
tem cogitacōes. semp̄ a deo sūt. Augus-
tin; Consuetudo que longius fuerit
tractata et cōfirmata. n̄ cum paruo
labore uitat; ul' expellit; ideoq; caue-
dum nobis ē ab omni mala cōsuetu-
dine. *Ammonitō platonis* *¶ Hieronim;*

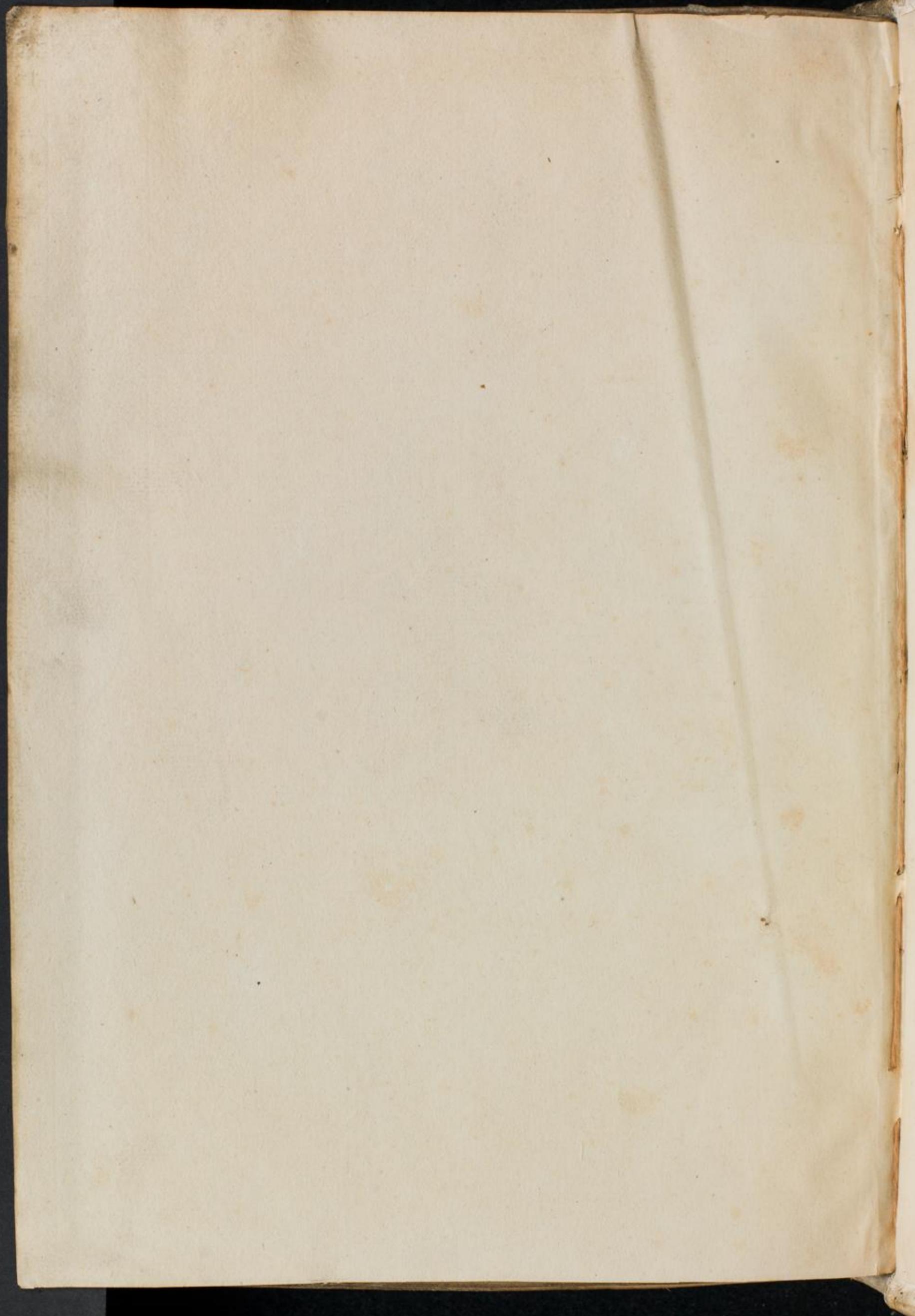
Non dignitas et noīa dignitatū.
s; opus dignitatis. et principes
i iudices. et p̄phas. et sacerdotes. i om̄
platos saluare cōsuevit. Et enim ep̄a-
tū desidat; bonū opus desidat; Vi-
detur quid dixit. Bonum op; desidat;
Op; non dignitatē. Si autem despec-
to op; aspexit dignitatē. cito corru-
et. *Item.* Cum austeritate impabit;
Itud p̄prie respicit ad sup̄ciliū pla-
tonis. eorū uidē qui opib; dedecorat no-
minis dignitatē. et p̄ humilitate

assumūt sup̄biā. ut honore se pu-
tent secutos n̄ onus. *Item.* gran-
dis dignitas sacerdotū. s; grauis
ruina si peccat. *Item.* ad ascensū.
s; timeam; ad lapsū. Non ē tanti
gaudij exalta tenuissi. quanti me-
roris de sublimiorib; corruisse.
Hec enī solum p̄ nostris delictis
reddem; rationem. s; p̄ om̄ium q̄-
rū abutamur donis. et neq̄quam
sum; de eorū salute solliciti. *Tria s̄*
necessaria pastori. baculus. uirga.
canis. Baculus lupo. uirga ouib;
canis ut lupo. Baculus dura est
correctio. uirga lenis. canis ū ze-
lus p̄ grege dñi. hunc autē zelū
ligatum uincto ratiois tenere de-
bet manu ip̄e potestatis. ne te-
mere cū uoluerit p̄rūpat; alioqñ
oues eque ut lupos lacerabit. Sed
et cauere debet ne uirga lupum.
ne baculo ouē feriat. Debet etiam
pastor dissimilis ēē ab ouib;. quia
pro infirmitate sua inclinare deor-
sū pascunt in trā. nec sursum re-
spiciūt. Pastor ū erectus i celū sta-
re debet. i medio eorū. et de celo pa-
ci. i erectis sursum oculis. legē in celo
leges q̄bus oues pascat i terrā. De-
bet etiā semp̄ habē panē in trā.
hoc ē ūbū in memoria. ut para-
tū sit semp̄ de fide. i spe que ē in
xpo. omni petenti reddere rati-
one. *Item.* sic b̄ḡis ib̄tulit. anaz. i. ma. sic

Quaestio de gratia dei clementia i conuisione curda puelle.

Parrauit nob vir vice, venerabil de ordine scti emoniu rem qua pedit...
Menerit impud ante amos no...
Sunt i diuini no modicu uallat...
viro...
fili...
nerunt ualere curda...
diuini semitot forme...
h tuo...
q illi accepti...
cando...
est...
simurarie...
ille...
puelle...
ponit...
tu...
ro...
gancul...
quid...
a...
est...
Vob...
aspectib...
i...
uanditate...
videt...
i...
ex...
habitar...
latu...
i...
uic...
se...
ue...
ex...
clare...
oiporant...
de...
ro...
plandi...
datis...
penale...
nug...
ann...
ve...
puell...
clau...

© The Tiffen Company, 2007

TIFFEN Gray Scale

A	1	R	2	G	3	B	4	5	6	M	8	W	9	G	10	K	11	12	13	14	C	15	Y	17	M	18	19
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	----	----	----	----	---	----	---	----	---	----	----

TIFFEN Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue	Cyan	Green	Yellow	Red	Magenta	White	3/Color	Black
------	------	-------	--------	-----	---------	-------	---------	-------

Centimetres: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Inches: 1 2 3 4 5 6 7 8

